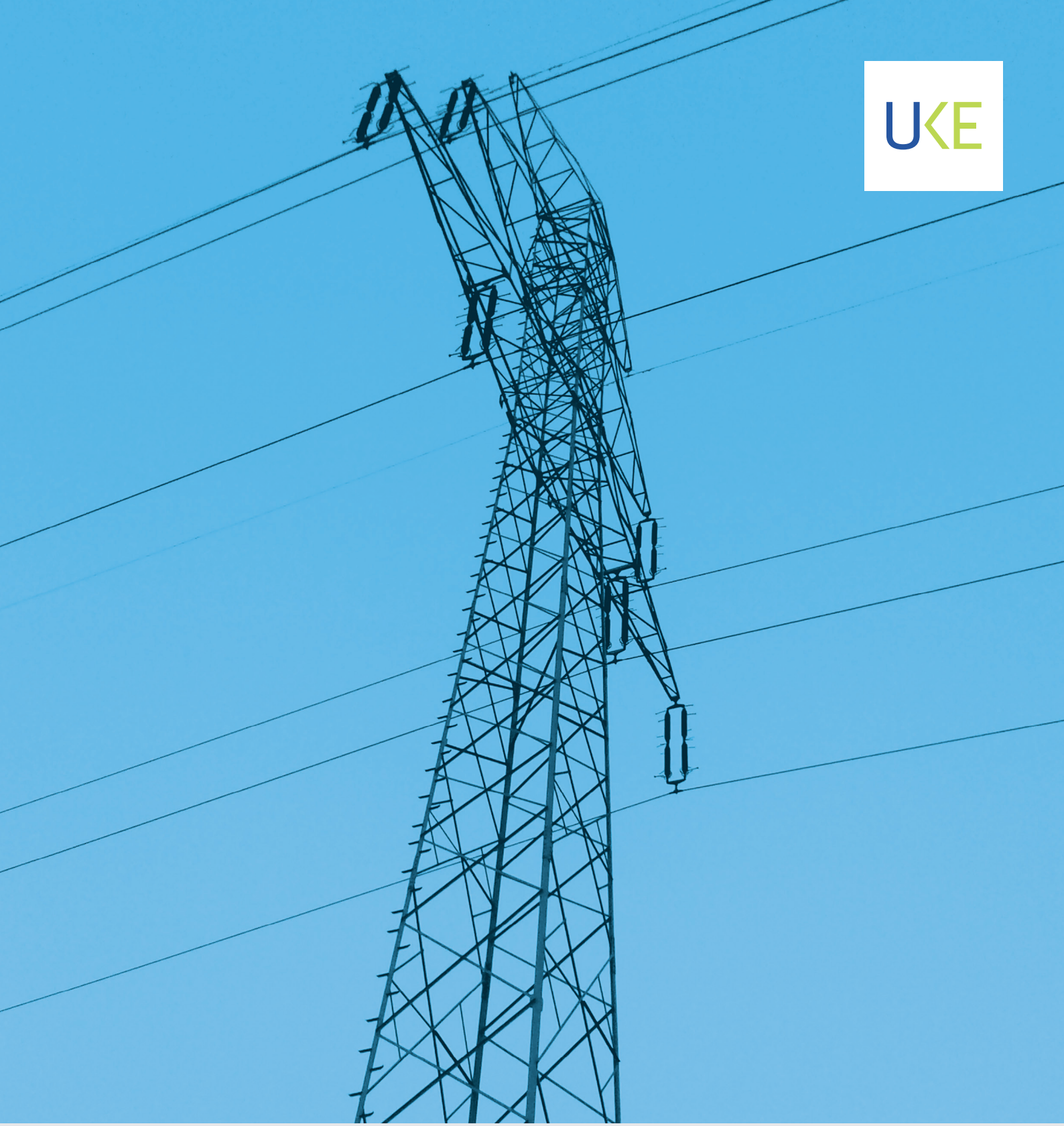

ANALIZA ZASAD WSPÓŁPRACY W PRZEDMIOCIE DOSTĘPU DO PODBUDOWY SŁUPOWEJ OPERATORÓW SIECI ENERGETYCZNYCH WRAZ Z REKOMENDACJAMI

Raport dla Urzędu Komunikacji Elektronicznej

BAZAŃSKI GRABIEC KANCELARIA
Radców Prawnych Spółka Partnerska

Katowice, 16 listopada 2018

© itBlegal

Spis treści

Definicje 7
Wprowadzenie 11
Streszczenie - sygnalizacja stwierdzonych problemów 13
I. Analiza praktyki przedsiębiorców energetycznych w zakresie udostępniania podbudowy słupowej i identyfikacja problemów 18
1. Wnioski wynikające z warsztatów zorganizowanych przez Prezesa UKE 18
2. Prezentacja stanowisk izb gospodarczych OK oraz środowiska OSD 20
   1) stanowiska izb gospodarczych OK 20
   2) stanowisko środowiska OSD 23
3. Badania ankietowe - przyjęte założenia metodologiczne 26
4. Podsumowanie wyników badań ankietowych 29
   1) podmioty korzystające z podbudowy słupowej OSD 29
   2) poziom wykorzystania oraz zapotrzebowania na dostęp do podbudowy słupowej 30
   3) poziom potencjalnego zainteresowania podbudową słupową przez przedsiębiorców telekomunikacyjnych niekorzystających z podbudowy słupowej 32
   4) przyczyny braku zamiaru korzystania przez OK z podbudowy słupowej OSD w przyszłości 32
   5) przyczyny dotychczasowego niekorzystania przez OK z podbudowy słupowej OSD 33
   6) liczba OK korzystających z dostępu do podbudowy słupowej danego OSD 34
   7) przyczyny niskiego poziomu wykorzystania przez OK słupów linii SN 35
   8) analiza kwestii finansowych udostępnienia podbudowy słupowej 36
   9) kluczowe problemy OK związane z korzystaniem z podbudowy słupowej 39
   10) proponowane przez OK rozwiązania optymalizacyjne 42
   11) proces zawierania umów z OSD 43
   12) negocjacje umów z poszczególnymi OSD 44
   13) zapotrzebowanie na dostęp do słupów - identyfikacja kluczowych obszarów kraju 47
5. Analiza umów zawartych pomiędzy OK a OSD 53
   1) nazwa umowy 54
   2) przedmiot umowy 56
   3) prawa i obowiązki OK 57
   4) prawa i obowiązki OSD 61
   5) sposób prowadzenia robót związanych z zawieszeniem kabli 64
   6) sposób postępowania w przypadku likwidacji słupów 69
   7) metody rozliczeń i opłat 70
   8) okres obowiązywania umowy 75
   9) kary umowne i odpowiedzialność 75
   10) możliwość cesji 77
   11) tryb rozwiązania umowy 78

12) procedury rozstrzygania sporów 82
II. Analiza prawno-techniczna w zakresie warunków i zasad dostępu do podbudowy słupowej na terenie Rzeczpospolitej Polskiej 83
1. Art. 17 Ustawy a dostęp przedsiębiorców telekomunikacyjnych do podbudowy słupowej OSD 84
1) pojęcie podmiotu wykonującego zadania z zakresu użyteczności publicznej na gruncie przepisów Ustawy 84
2) pojęcie infrastruktury technicznej i rodzaje słupów 85
3) ogólne zasady dostępu do infrastruktury technicznej i Dyrektywa kosztowa 93
4) obowiązek udostępnienia podbudowy słupowej, zakres zastosowania art. 17 Ustawy 95
5) odpłatność dostępu 98
6) negocjacje w sprawie zawarcia umowy o dostępie do podbudowy słupowej 98
7) przesłanki odmowy udostępnienia podbudowy słupowej 101
8) umowa o dostępie do podbudowy słupowej 104
9) kompetencje Prezesa UKE dotyczące dostępu do podbudowy słupowej 106
10) obowiązek prowadzenia ewidencji przez OSD 114
11) obowiązek udostępnienia przez OSD informacji o podbudowie słupowej 114
12) obowiązek umożliwienia dokonania inspekcji 117
13) przesłanki wyłączenia uprawnień OK wykonywanych w stosunku do OSD 119
2. Uwarunkowania prawne związane z prowadzeniem prac na podbudowie słupowej, na której powieszono przewody energetyczne 119
1) kwalifikacja prawna prowadzenia przez OK prac w zakresie realizacji szybkiej sieci telekomunikacyjnej na gruncie PB 120
2) tryb realizacji inwestycji polegającej na podwieszeniu kabli telekomunikacyjnych na podbudowie słupowej OSD na gruncie PB 121
3) podwieszenie infrastruktury telekomunikacyjnej jako eksploatacja podbudowy słupowej 124
4) infrastruktura telekomunikacyjna jako sieć uzbrojenia terenu, obowiązki OK wynikające z PGiK 125
5) kwestia tytułów prawnych do nieruchomości 126
6) obowiązki OK związane z prowadzeniem prac w pasach drogowych 129
7) warunki techniczne, jakim powinny odpowiadać sieci napowietrzne 130
8) obowiązki OK związane z pełnieniem przez niego funkcji pracodawcy 131
9) Polskie Normy regulujące prowadzenie prac na podbudowie słupowej 132
3. Aspekty prawne i techniczne procedury udostępniania OK podbudowy słupowej przez OSD 136
1) procedura dostępowa do podbudowy słupowej - sygnalizacja 136
2) techniczne kwestie udostępniania podbudowy słupowej 138
3) *PPN* – analiza prawna oraz zakresu zastosowania 143
4) sposób weryfikacji możliwości dowieszenia kolejnego kabla do słupa OSD 155

4. Istniejące rozwiązania i praktyki w zakresie warunków udostępniania podbudowy słupowej OSD 159
1) ENERGA 159
2) ENEA 160
3) PGE 162
4) STOEN 163
5) TAURON 164
6) PKP 164
7) PSE 165
5. Techniczne możliwości oraz istniejące praktyki w zakresie wieszania na podbudowie słupowej OSD innych (oprócz linii kabli światłowodowych) elementów infrastruktury telekomunikacyjnej wraz z wymogami, jakie te elementy muszą spełniać 167
1) rodzaje kabli telekomunikacyjnych wykorzystywanych w liniach napowietrznych 168
2) inne elementy infrastruktury telekomunikacyjnej umieszczane na słupach OSD 170
6. Wskazanie kluczowych problemów związanych z korzystaniem z sieci energetycznych z perspektywy operatorów telekomunikacyjnych stwierdzonych na podstawie wykładni obowiązujących przepisów prawa 177
1) kwalifikacja prawna na gruncie PB prowadzenia przez OK prac w zakresie realizacji szybkiej sieci telekomunikacyjnej 177
2) problem kwalifikacji inwestycji na gruncie PB 178
3) zmiana sposobu użytkowania obiektu budowlanego - wykładania art. 71 ust. 1 pkt 2) PB 179
4) problem kwalifikacji prac jako PPN, brak legalnej definicji PPN 181
III. Analiza porównawcza w zakresie warunków i zasad dostępu do podbudowy słupowej poza terytorium Rzeczpospolitej Polskiej 183
1. Zagadnienia wstępne 184
1) wdrożenie Dyrektywy kosztowej w państwach członkowskich UE 184
2) kluczowe problemy państw członkowskich w zakresie udostępniania podbudowy słupowej przez OSD na rzecz przedsiębiorców telekomunikacyjnych 185
2. Prawne i techniczne rozwiązania w zakresie dostępu przedsiębiorców telekomunikacyjnych do podbudowy słupowej przedsiębiorców energetycznych w wybranych państwach 186
1) Francja 186
2) Niemcy 190
3) Portugalia 192
4) Włochy 195
5) Republika Czeska 199
6) Republika Malty 200
7) Wielka Brytania 202
8) Stany Zjednoczone 203

9) Australia ... 208
10) inne kraje ... 210
IV. Aspekty kosztowe udostępniania podbudowy słupowej OSD ... 212
1. Uwarunkowania prawne dotyczące ustalenia opłat ... 212
2. Koszty działalności OSD a kwestia taryf ... 214
3. Charakter opłat z art. 22 ust. 3 Ustawy ... 216
4. Opłaty za dostęp do słupów za granicą ... 217
1) rodzaje opłat ... 217
2) charakter i wysokość opłat ... 218
3) aktywność regulacyjna Federalnej Komisji Komunikacji (FCC) w USA ... 220
5. Koszty utrzymania słupów ... 223
1) koszty utrzymanie słupów *sensu stricte* ... 223
2) koszty podatkowe i podatki jako koszt utrzymania słupów ... 227
3) koszty pracy jako koszty utrzymania infrastruktury technicznej ... 228
4) koszty tytułów prawnych do nieruchomości ... 228
5) problemy w ustaleniu wysokości kosztów utrzymania słupów ... 229
6. Wysokość opłat ... 233
1) analiza cen rynkowych – podsumowanie ... 233
2) próba oszacowania adekwatnej opłaty za dostęp ... 238
7. Podsumowanie i rekomendacje ... 241
V. Rekomendacje - propozycje działań, które powinny lub mogą zostać podjęte w celu wyeliminowania lub zniwelowania problemów ... 245
1. Rekomendowana procedura dostępu do słupów – etapy realizacji umowy ... 245
2. Wskazanie rozwiązań w zakresie bezpieczeństwa instalacji kabli telekomunikacyjnych na słupach oraz trybu prowadzonych prac związanych z instalacją kabli na podbudowie słupowej OSD ... 248
3. Wskazanie rekomendacji co do sposobu ustalania opłat za udostępnienie podbudowy słupowej OSD ... 250
4. Rekomendacje w zakresie zmiany przepisów prawa ... 250
1) aktualizacja rozporządzenia w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać telekomunikacyjne obiekty budowlane i ich usytuowanie ... 250
2) wprowadzenie sankcji za postępowanie OSD sprzeczne z przepisami Ustawy ... 254
3) rekomendacja dotycząca zmiany przepisu art. 19 ust. 3 Ustawy ... 254
4) rekomendacja dotycząca zmiany przepisu art. 19 ust. 4 pkt 2) Ustawy ... 254
5) rekomendacja dotycząca zmiany przepisu art. 18 ust. 3 Ustawy ... 255
6) rekomendacja dot. zmiany przepisu w sprawie uzgodnień wydawanej decyzji z Prezesem URE 256
7) wyłączenie obowiązku ponoszenia opłat za zajęcie pasa drogowego w przypadku realizacji sieci telekomunikacyjnej z wykorzystaniem istniejącej podbudowy słupowej ... 256

8) wprowadzenie do Ustawy uproszczonej procedury rozstrzygania kwestii spornych pomiędzy OK a OSD 258
5. Wskazanie istotnych postanowień umów/warunków udostępniania słupów, które powinny być określone w relacjach pomiędzy przedsiębiorcami telekomunikacyjnymi a OSD 258
1) wprowadzenie możliwości rezerwacji słupa 260
2) zobowiązanie OK do zapewnienia dostępu hurtowego w przypadku niemożności udostępnienia przez OSD danego słupa innemu przedsiębiorcy telekomunikacyjnemu 261
3) brak każdorazowego obowiązku wykonywania obliczeń wytrzymałości podbudowy słupowej 261
4) możliwość dostosowania podbudowy słupowej do zamierzeń OK..... 262
5) określenie sytuacji, w których OK byłby uprawniony do niezwłocznego wykonania prac na podbudowie słupowej 262
6) zwolnienie OSD z ewentualnych roszczeń właścicieli nieruchomości zamiast wymogu okazywania zgód właścicieli nieruchomości przez OK 262
7) oświadczenia OK zamiast żądania przedkładania dokumentów 263
8) potrzeba uregulowania sposobu postępowania OSD i OK w przypadku likwidacji lub remontu podbudowy słupowej 263
6. Pozostałe rekomendacje sformułowane w oparciu o stwierdzone problemy..... 266
1) projektowanie słupów z założeniem umieszczenia na nich infrastruktury telekomunikacyjnej 266
2) punkt informacyjny do spraw telekomunikacji - stworzenie jednolitej platformy przez Prezesa UKE 267
3) stosowanie przez OSD niejednolitych warunków dostępu - interwencja Prezesa UKE 270
4)żądanie przez OSD od OK wykonania inwentaryzacji słupów stanowiących własność OSD 272
Podsumowanie 274
Bibliografia 276
Akty prawne 276
Orzecznictwo 279
Normy branżowe 280
Pozostałe 280
Wykaz stron internetowych, które nie zostały powołane w innych miejscach bibliografii 284
Lista załączników 287

Definicje

„BHP”	-	bezpieczeństwo i higiena pracy
„Dyrektywa kosztowa”	-	dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/61/UE z dnia 15 maja 2014 r. *w sprawie środków mających na celu zmniejszenie kosztów realizacji szybkich sieci łączności elektronicznej*, Dz.Urz.UE.L Nr 155, str. 1
„Dyrektywa ramowa”	-	dyrektywa 2002/21/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 marca 2002 r. *w sprawie wspólnych ram regulacyjnych sieci i usług łączności elektronicznej* (dyrektywa ramowa), Dz.Urz.UE.L Nr 108, str. 33
„ENEA”	-	ENEA Operator sp. z o.o. z siedzibą w Poznaniu
„ENERGA”	-	ENERGA-OPERATOR S.A. z siedzibą w Gdańsku
„GUS”	-	Główny Urząd Statystyczny
„KC”	-	ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. *Kodeks cywilny*, tj. z dnia 10 maja 2018 r., Dz.U. z 2018 r. poz. 1025 z późn. zm.
„KIGET”	-	Krajowa Izba Gospodarcza Elektroniki i Telekomunikacji
„KIKE”	-	Krajowa Izba Komunikacji Ethernetowej
„KP”	-	ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. *Kodeks pracy*, tj. z dnia 13 kwietnia 2018 r., Dz.U. z 2018 r. poz. 917
„KPA”	-	ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. *Kodeks postępowania administracyjnego*, tj. z dnia 8 czerwca 2017 r., Dz.U. z 2017 r. poz. 1257 z późn. zm.
„nN”	-	niskie napięcie
„Norma PN-E-05100-1:1998”	-	norma numer PN-E-05100-1:1998 *Elektroenergetyczne linie napowietrzne – Projektowanie i budowa – Linie prądu przemiennego z przewodami roboczymi gołymi* z dnia 31 marca 1998 r. (wycofana w dniu 18 grudnia 2003 r.)

„Norma SEP-003”	-	norma SEP N SEP-E-003 *Elektroenergetyczne linie napowietrzne. Projektowanie i budowa. Linie prądu przemiennego z przewodami pełnoizolowanymi oraz z przewodami niepełnoizolowanymi* z 2006 r.
„OK”	-	przedsiębiorca telekomunikacyjny korzystający z dostępu do podbudowy słupowej OSD
„OSD”	-	przedsiębiorca energetyczny będący właścicielem podbudowy słupowej
„PB”	-	ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. *Prawo budowlane*, tj. z dnia 7 czerwca 2018 r., Dz.U. z 2018 r. poz. 1202 z późn. zm.
„PE”	-	ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. *Prawo energetyczne*, tj. z dnia 23 marca 2018 r., Dz.U. z 2018 r. poz. 755 z późn. zm.
„PGE”	-	PGE Dystrybucja S.A. z siedzibą w Lublinie
„PGiK”	-	ustawa z dnia 17 maja 1989 r. *Prawo geodezyjne i kartograficzne*, tj. z dnia 13 października 2017 r., Dz.U. z 2017 r. poz. 2101 z późn. zm.
„PIIT”	-	Polska Izba Informatyki i Telekomunikacji
„PIKE”	-	Polska Izba Komunikacji Elektronicznej
„PiZP”	-	ustawa z dnia 27 marca 2003 r. *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*, tj. z dnia 11 maja 2017 r., Dz.U. z 2017 r. poz. 1073 z późn. zm.
„PKP”	-	PKP Energetyka S.A. z siedzibą w Warszawie
„POPC”	-	Program Operacyjny Polska Cyfrowa
„PPN”	-	prace pod napięciem
„PSE”	-	Polskie Sieci Energetyczne S.A. z siedzibą w Konstancinie-Jeziornie
„PT”	-	ustawa z dnia 16 lipca 2004 r. *Prawo telekomunikacyjne*, tj. z dnia 15 września 2017 r., Dz.U. z 2017 r. poz. 1907 z późn. zm.

„PTPiREE”	-	Polskie Towarzystwo Przesyłu i Rozdziału Energii Elektrycznej
„RozpBHEM”	-	rozporządzenie Ministra Gospodarki *w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas eksploatacji maszyn i innych urządzeń technicznych do robót ziemnych, budowlanych i drogowych* z dnia 20 września 2001 r., tj. z dnia 19 lutego 2018 r., Dz.U. z 2018 r. poz. 583 z późn. zm.
„RozpBHP”	-	rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej *w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy* z dnia 26 września 1997 r., tj. z dnia 28 sierpnia 2003 r., Dz.U. Nr 169, poz. 1650 z późn. zm.
„RozpBHPEnergetyka”	-	rozporządzenie Ministra Gospodarki *w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy urządzeniach energetycznych* z dnia 28 marca 2013 r., Dz.U. z 2013 r. poz. 492
„RozpBHPRB”	-	rozporządzenie Ministra Infrastruktury *w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas wykonywania robót budowlanych* z dnia 6 lutego 2003 r., Dz.U. Nr 47, poz. 401
„RozpProjektowe”	-	rozporządzenie Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 25 kwietnia 2012 r. *w sprawie szczegółowego zakresu i formy projektu budowlanego*, Dz.U. 2012 poz. 462
„RozpWarunkiTechniczne”	-	rozporządzenie Ministra Infrastruktury *w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać telekomunikacyjne obiekty budowlane i ich usytuowanie* z dnia 26 października 2005 r., Dz.U. Nr 219, poz. 1864 z późn. zm.
„SN”	-	średnie napięcie
„STOEN”	-	innogy Stoen Operator sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie
„TAURON”	-	TAURON Dystrybucja S.A. z siedzibą w Krakowie
„UDP”	-	ustawa z dnia 21 marca 1985 r. *o drogach publicznych*, tj. z dnia 9 listopada 2017 r., Dz.U. z 2017 r. poz. 2222 z późn. zm.
„UE”	-	Unia Europejska

„UGN”	-	ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. *o gospodarce nieruchomościami*, tj. z dnia 14 grudnia 2017 r., Dz.U. z 2018 r. poz. 121 z późn. zm.
„UiDPRZD”	-	ustawa z dnia 17 lutego 2005 r. *o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne*, Dz.U. z 2017 r. poz. 570
„UKE”	-	Urząd Komunikacji Elektronicznej
„UOKiK”	-	Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
„UoOiPL”	-	ustawa z dnia 12 stycznia 1991 r. *o podatkach i opłatach lokalnych*, tj. z dnia 6 lipca 2018 r., Dz.U. z 2018 r. poz. 1445 wraz z późn. zm.
„URE”	-	Urząd Regulacji Energetyki
„Ustawa”	-	ustawa z dnia 7 maja 2010 r. *o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych*, tj. z dnia 13 października 2017 r., Dz.U. z 2017 r. poz. 2062 z późn. zm.
„WN”	-	wysokie napięcie

Wprowadzenie

Niniejszy dokument stanowi efekt analizy i badań wykonanych przez prawników z itB Legal Bazański, Grabiec Kancelarii Radców Prawnych sp. p. z siedzibą w Katowicach i eksperta kancelarii – Pana Piotra Zychowicza, specjalistę w zakresie projektowania w telekomunikacji. Prace te zostały wykonane na podstawie umowy z dnia 4 września 2018 r. nr BAK.WZP.26.1.16.2018.1. zawartej ze Skarbem Państwa – Urzędem Komunikacji Elektronicznej, której przedmiotem było: **(1)** opracowanie analizy zasad współpracy w przedmiocie dostępu do podbudowy słupowej[1] operatorów sieci energetycznych, uwzględniającej kwestie finansowe, usługowe, techniczne i prawne, **(2)** przedstawienie rekomendacji w zakresie dostępu do podbudowy słupowej operatorów sieci energetycznych, **(3)** przeprowadzenie badań ankietowych wśród operatorów telekomunikacyjnych w kwestii korzystania przez nich z podbudowy słupowej operatorów sieci energetycznych, **(4)** przeprowadzenie trzygodzinnych warsztatów z przedstawieniem i omówieniem wyników i wniosków płynących z analizy, badań ankietowych oraz rekomendacji.

Umowa została zrealizowana w ramach projektu współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz budżetu Państwa w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa 2014-2020, projekt nr POPC.04.01.01-0022/17 *Finansowanie zaplecza technicznego i szkoleniowego dla Urzędu Komunikacji Elektronicznej w 2018 r*.

Przedmiotowa analiza została sporządzona według stanu prawnego na dzień 16 listopada 2018 r. i na zlecenie Skarbu Państwa - Urzędu Komunikacji Elektronicznej, wyłącznie na potrzeby i użytek tego Urzędu, nie powinna być czytana wybiórczo, gdyż wyjęcie poszczególnych twierdzeń lub stanowisk z kontekstu, w którym zostały wyrażone, może prowadzić do mylnych wniosków i niewłaściwej oceny zawartych w dokumencie rekomendacji.

Celem sporządzenia dokumentu jest zdiagnozowanie ewentualnych i występujących na rynku dostępu do podbudowy słupowej problemów, zasygnalizowanie przyczyn ich powstania i rozwiązań, nie jest nim zaś wyrażenie opinii co do konkretnego stanu faktycznego, dotyczącego zindywidualizowanego podmiotu w celu wsparcia podjęcia przez ten podmiot konkretnej decyzji. Dokument ma przede wszystkim charakter informacyjny i sprawozdawczy, zawarte w nim rekomendacje adresowane są do zamawiającego, przez co nie powinien stanowić on podstawy do podjęcia decyzji przez jakikolwiek podmiot trzeci. Z tego względu, wykonawca i autorzy dokumentu nie mogą ponosić odpowiedzialności za działania lub zaniechania podmiotów trzecich, dla których podstawę lub inspirację stanowić będzie lektura niniejszego opracowania. Udzielenie właściwych rekomendacji, co do konkretnej sprawy, zawsze wymaga szczegółowego zapoznania się z jej okolicznościami i wyczerpującej analizy wszystkich jej aspektów.

Z uwagi na zakres niniejszego opracowania, nie obejmuje ono szczegółowych zasad dostępu do latarni oświetleniowych, w tym warunków ewentualnej odmowy udostępnienia takiej

[1] W dalszej części opracowania wymiennie stosowane jest określenie *podbudowa słupowa* oraz *słupy*.

infrastruktury przez dysponentów, którymi w większości przypadków są wyznaczone podmioty (jednostki samorządowe).

Wykorzystane materiały graficzne (rysunki i zdjęcia) mają na celu zwizualizowanie poszczególnych kwestii. Przywołanie ilustracji pochodzących z katalogów sprzedażowych danych przedsiębiorców nie ma na celu ich wyróżniania, reklamowania lub faworyzowania, a ma jedynie charakter przykładowy. Wybór ilustracji miał charakter losowy.

Dokument podzielony jest na pięć głównych części (rozdziałów). **Pierwsza część** opracowania przedstawia zdiagnozowane problemy związane z korzystaniem przez przedsiębiorców telekomunikacyjnych ze słupów, na których podwieszone są linie elektroenergetyczne, zidentyfikowane z punktu widzenia przedsiębiorców telekomunikacyjnych oraz zrzeszających ich izb gospodarczych. Przedstawiono tu także punkt widzenia przedsiębiorców energetycznych oraz ramy prawne w jakich działają.

W **rozdziale drugim** omówione zostały aktualnie obowiązujące przepisy prawne regulujące udostępnianie podbudowy słupowej w celu realizacji sieci telekomunikacyjnych oraz korzystanie ze słupów, a także kwestie techniczne dotyczące tego zagadnienia. W szczególności, część druga porusza problematykę prowadzenia prac pod napięciem oraz istniejących rozwiązań i praktyki w zakresie warunków udostępniania podbudowy słupowej.

Kolejno, w **rozdziale trzecim**, odniesiono się do warunków i zasad dostępu do podbudowy słupowej poza terytorium Rzeczpospolitej Polskiej, w tym w innych krajach Unii Europejskiej, a także w Stanach Zjednoczonych Ameryki i Australii. Omówiono zarówno obowiązujące przepisy, jaki i stosowane w praktyce rozwiązania techniczne.

Część czwarta opracowania poświęcona została analizie biznesowej. W tym zakresie przedstawiono rozważenia związane z opłatami i kosztami ponoszonymi przez OSD w związku z udostępnianiem OK podbudowy słupowej, a także propozycje w zakresie sposobów ustalania opłat.

Dokument kończą udzielone w **części piątej** rekomendacje oraz zaproponowane rozwiązania w zakresie działań, które mogą zostać podjęte przez ustawodawcę, przedsiębiorców energetycznych lub przedsiębiorców telekomunikacyjnych w celu zwiększenia zakresu wykorzystywania podbudowy słupowej przy realizacji sieci telekomunikacyjnych, a także usprawnienia i przyśpieszenia współpracy pomiędzy branżą energetyczną a telekomunikacyjną.

Streszczenie - sygnalizacja stwierdzonych problemów

Na podstawie posiadanych materiałów źródłowych w postaci zawartych umów[2], przeprowadzonych badań ankietowych z przedsiębiorcami telekomunikacyjnymi[3], przedstawionych stanowisk przez izby gospodarcze zrzeszające przedsiębiorców telekomunikacyjnych, tj. PIKE, KIKE, KIGEiT, PIIT oraz stanowisk i dyskusji jakie toczyły się podczas organizowanych przez Prezesa UKE warsztatów, zidentyfikowano szereg problemów we współpracy pomiędzy OSD a OK. Część z nich, jako pojawiających się najczęściej w analizowanych materiałach, jawi się jako kluczowa i ich rozwiązanie wydaje się być niezbędne do usprawniania współpracy sektorów energetycznego i telekomunikacyjnego i w konsekwencji do osiągnięcia celów Dyrektywy kosztowej.

Poniżej usystematyzowano zdiagnozowane problemy, grupując je w cztery, główne kategorie: kwestie ekonomiczne (oznaczone literą „E"), aspekty formalno-prawne (oznaczone literami „FP"), zagadnienia techniczne (oznaczone literą „T") oraz umowne (oznaczone literą „U"). Część zagadnień zaklasyfikowano do więcej niż jednej kategorii. Dla łatwiejszego zobrazowania, poszczególne grupy posegregowano w tabeli, wskazując jednocześnie sposób identyfikacji problemu.

Tabela 1 – zestawienie problemów stwierdzonych w toku analizy

LP.	CHARAKTERYSTYKA SYGNALIZOWANEGO LUB STWIERDZONEGO W TOKU ANALIZY PROBLEMU	KATEGORIA	ŹRÓDŁO IDENTYFIKACJI PROBLEMU			
			Warsztaty UKE	Izby Gospodarcze	Analiza umów	Badania ankietowe
1.	Zbyt wysokie opłaty za korzystanie z podbudowy słupowej	E	×	×		×
2.	Brak jednolitych stawek opłat za dostęp do podbudowy słupowej	E		×	×	×
3.	Obowiązek uiszczania opłat od każdego urządzenia telekomunikacyjnego zawieszanego na słupie	E		×		×
4.	Obowiązek uiszczania przez OK opłat za zajęcie pasa drogowego w związku z wykorzystaniem słupów	E				×

[2] Analizie poddano 61 umów oraz 3 wzorce umów.

[3] Badania przeprowadzono wśród 50 przedsiębiorców telekomunikacyjnych.

5.	Zbyt wysokie obciążenia podatkowe związane z umieszczeniem kabli telekomunikacyjnych na słupach	E				×
6.	Wymóg wykonywania przez OK wszystkich prac na podbudowie słupowej w technologii PPN	FP	×	×	×	×
7.	Określanie przez OSD nieuzasadnionych wymogów formalnych, w tym narzucanie przez OSD trybów budowy infrastruktury telekomunikacyjnej, wymuszanie uzyskiwania pozwolenia na budowę lub dokonywania zgłoszenia budowlanego	FP	×	×	×	×
8.	Uzależnianie zgody na zawarcie umowy o dostępie od akceptacji przez OK określonych przez OSD warunków technicznych dostępu oraz wymóg uzgodnienia przez OK z OSD projektu technicznego przed zawarciem umowy	FP	×	×	×	×
9.	Nieuregulowany stan prawny nieruchomości, na których posadowiona jest podbudowa słupowa lub nad którymi przebiegać ma kabel telekomunikacyjny	FP				×
10.	Narzucanie przez OSD konieczności stosowania wewnętrznych instrukcji, obowiązujących u danego OSD, czy przeznaczonych dla branży energetycznej norm do projektowania przez OK infrastruktury telekomunikacyjnej	FP	×	×	×	×
11.	Brak regulacji prawnych, określających minimalną odległość kabli telekomunikacyjnych od przewodów elektroenergetycznych oraz od innych kabli telekomunikacyjnych	FP	×	×	×	
12.	Brak przepisów, które regulowałyby wszystkie aspekty udostępniania przez OSD podbudowy słupowej i instalowania na niej infrastruktury telekomunikacyjnej	FP				×

13.	Niewłaściwa interpretacja przez OSD przepisów Ustawy lub PB	FP	×	×	×	×
14.	Wymaganie przez OSD od OK sporządzenia pełnej dokumentacji projektowej (zgodnej z PB) dotyczącej podwieszenia kabla telekomunikacyjnego przez projektanta posiadającego uprawnienia budowlane w specjalności instalacyjnej w zakresie sieci, instalacji i urządzeń elektrycznych i elektroenergetycznych	FP		×	×	
15.	Żądanie przez OSD dostarczenia przez OK wykazu osób, które wykonywać będą prace dotyczące zawieszenia kabli telekomunikacyjnych na słupie wraz z kopią dokumentów potwierdzających kwalifikacje tych osób do wykonywania prac zgodnie z przepisami PE	FP			×	
16.	Żądanie przez OSD wykonywania wszystkich prac na podbudowie słupowej zgodnie z przepisami RozpBHPEnergetyka także w przypadkach, w których te przepisy nie mają zastosowania	FP			×	
17.	Uznawanie przez OSD, że podwieszenie na słupie kabla telekomunikacyjnego skutkuje zmianą przeznaczenia linii elektroenergetycznej oraz wymaganie od OK zgłoszenia budowlanego	FP	×		×	
18.	Wymaganie od OK opracowania i uzgodnienia z OSD instrukcji współpracy ruchowej	FP (U)			×	
19.	Wymóg przygotowania przez OK projektu emisji pól magnetycznych	FP (U)			×	
20.	Żądanie wykonania przez OK obliczeń wytrzymałości słupów elektroenergetycznych	T	×	×	×	×

21.	Brak warunków OSD dla budowy kablowych linii miedzianych oraz osprzętu	T		×	×	
22.	Konieczność zachowania nieuzasadnionych odległości (zbliżeń) kabli telekomunikacyjnych od najniższego przewodu fazowego napowietrznej linii elektroenergetycznej	T	×	×		
23.	Zły stan techniczny słupów	T				×
24.	Odmowa udostępnienia linii SN/WN	U (T)	×	×	×	
25.	Wymaganie przez OSD przedkładania przez OK zgód właścicieli nieruchomości	U	×	×	×	×
26.	Żądanie przez OSD wykonania przez OK (i na jego koszt inwentaryzacji) słupów stanowiących własność OSD przed określeniem przez OSD warunków technicznych udostępnienia tych słupów	U	×	×	×	×
27.	Długi czas oczekiwania na wydanie przez OSD warunków technicznych dostępu do słupów	U				×
28.	Brak procedur na wypadek demontażu, remontu czy modernizacji linii elektroenergetycznej, zapewniających ciągłość świadczenia usług telekomunikacyjnych	U		×	×	
29.	Brak możliwości negocjacji umowy z OSD i jednostronnie narzucane warunki umowy	U		×		×
30.	Długotrwała procedura zawierania umów z OSD	U		×		×
31.	Stosowanie przez OSD zróżnicowanych warunków dostępu do podbudowy słupowej	U		×	×	×
32.	Faworyzowanie przez OSD niektórych przedsiębiorców telekomunikacyjnych	U				×

33.	Blokowanie realizacji sieci telekomunikacyjnej na słupach przez konkurentów wnioskującego o dostęp OK	U				×
34.	Reglamentowanie dostępu do podbudowy słupowej dla z góry określonej liczby OK	U				×
35.	Nakładanie na OK w umowach o dostępie daleko idących obowiązków i przerzucanie na OK ryzyka związanego z zawarciem umowy, brak równowagi kontraktowej	U			×	×

I. Analiza praktyki przedsiębiorców energetycznych w zakresie udostępniania podbudowy słupowej i identyfikacja problemów

1. Wnioski wynikające z warsztatów zorganizowanych przez Prezesa UKE

Wspieranie współkorzystania z infrastruktury technicznej, w tym wsparcie standaryzacji dostępu do infrastruktury technicznej (współpraca z URE) jest jednym ze strategicznych kierunków działań Prezesa UKE w latach 2017-2021[4]. Natomiast sama problematyka współpracy pomiędzy sektorem energetycznym a telekomunikacyjnym była przez Prezesa UKE poruszana już wcześniej[5].

W 2017 r. Prezes UKE przeprowadził cykl warsztatów z przedstawicielami izb branżowych. W warsztatach wzięli udział reprezentanci następujących izb:

- PIIT;
- KIGET;
- KIKE;
- PIKE,

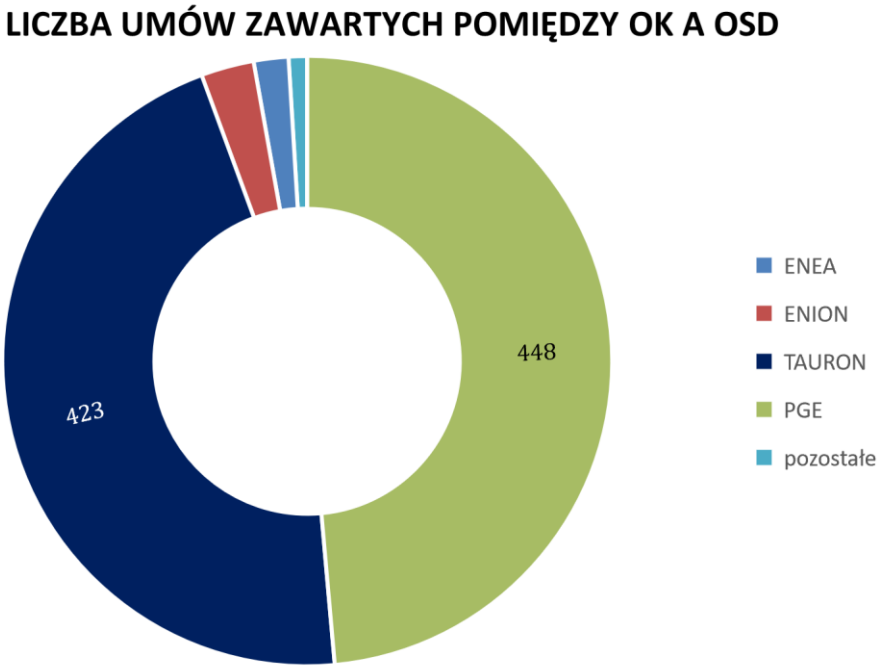
- a także przedstawiciele stowarzyszenia reprezentującego interesy OSD - PTPiREE. Efektem warsztatów była wymiana doświadczeń uczestników rynku w zakresie dostępu do infrastruktury technicznej.

Na potrzeby warsztatów i po uprzedniej analizie nadesłanych umów tj. 598 egzemplarzy, Prezes UKE ustalił, że na dzień 10 lipca 2017 r., liczba udostępnionych słupów wynosiła 120 000 sztuk[6]. Dane te skonfrontowano z aktualnymi liczbami, co przedstawiono na poniższym wykresie:

[4] *Strategiczne kierunki działań Prezesa UKE w latach 2017-2021*, https://uke.gov.pl/akt/strategia-prezesa-uke-w-latach-2017-2021,10.html [dostęp: 04.10.2018 r.]

[5] W dniu 14 października 2013 r. doszło do zawarcia porozumienia pomiędzy Prezesem URE oraz Prezesem UKE w sprawie współpracy na rzecz rozpoznania barier w obszarze rynku telekomunikacyjnego i rynku energetycznego oraz wskazania niezbędnych działań do ich usunięcia. Efektem prac zespołu powołanego na podstawie tego porozumienia, było opracowanie dokumentu, który odnosił się do głównych wartości i idei współpracy, pod nazwą *Zbiór dobrych praktyk w zakresie współpracy sektorów telekomunikacyjnego oraz energetycznego*. Dokument jest dostępny pod adresem: https://www.ure.gov.pl/pl/urzad/informacje-ogolne/aktualnosci/6421,Zbior-dobrych-praktyk-w-zakresie-wspolpracy-sektorow-telekomunikacyjnego-oraz-en.html [dostęp: 08.10.2018 r.]

[6] Źródło – materiały wewnętrzne UKE Departamentu Hurtowego Rynku Telekomunikacyjnego, prezentacja z dnia 10 lipca 2017 r. pod nazwą: *Dostęp do słupów elektroenergetycznych. Narzędzia regulacyjne. Sytuacja rynkowa.*

Wykres 1 – liczba umów zawartych pomiędzy OK a OSD przekazanych do Prezesa UKE według stanu na dzień 29 października 2018 r.

W toku warsztatów zaprezentowano stanowiska obydwu branż i prowadzono dyskusje, które w głównej mierze skupiały się wokół kilku kluczowych problemów, jakie napotykają przedsiębiorcy telekomunikacyjni korzystający lub zamierzający korzystać z podbudowy słupowej. Wśród tych zagadnień były to przede wszystkim: stosowanie przez OSD zróżnicowanych warunków dostępu do podbudowy słupowej, co przejawia się nie tylko w oferowaniu odmiennych zasad korzystania ze słupów przez poszczególnych OSD, ale także przez różne oddziały tego samego OSD; określanie przez OSD nadmiernych (nie mających oparcia w obowiązujących przepisach) wymogów formalnych dotyczących budowy telekomunikacyjnych linii napowietrznych, w tym przede wszystkim żądanie i warunkowanie zgody na korzystanie ze słupów od uzyskania pozwolenia na budowę czy zgłoszenia budowlanego; wymagania przedkładania zgód właścicieli nieruchomości na prowadzenie prac na nieruchomości, na której posadowiona jest infrastruktura techniczna, OSD za nie wystarczające uznawali samo zobowiązanie i oświadczenie OK, że zgody te uzyska we własnym zakresie; wysokość opłat za dostęp do infrastruktury technicznej, a konkretnie stosowanie opłat nie tylko zbyt wysokich (dla opłacalności inwestycji telekomunikacyjnej), ale także zróżnicowanych stawek przez poszczególnych OSD czy nawet różne oddziały tego samego OSD; kwestie wykonywania prac w technologii prac pod napięciem, co przejawiałoby się koniecznością posiadania przez pracowników OK specjalnych uprawnień czy stosowania określonych procedur; wyłączenia wykorzystania słupów linii elektroenergetycznych średniego napięcia, co w ocenie środowiska OSD związane ma być z koniecznością wyłączenia zasilania w toku wykonywania prac montażowych infrastruktury telekomunikacyjnej; kwestie wymagania od

OK wykonania przez nich i na ich koszt inwentaryzacji infrastruktury słupowej OSD, co miałoby posłużyć do wykonania prac projektowych; konieczność stosowania przez OK wewnątrzzakładowych norm czy przepisów BHP OSD, jak również stosowania do projektowania linii telekomunikacyjnych norm stosowanych dla budowy linii elektroenergetycznych.

Z kolei reprezentujące branżę energetyczną PTPiREE podkreślało przede wszystkim wagę kwestii bezpieczeństwa związanego z pracami na podbudowie słupowej i utrzymania infrastruktury telekomunikacyjnej na słupach (wymogi BHP, obliczenia wytrzymałości itp.), konieczność zapewnienia ciągłości świadczenia usług dostaw energii elektrycznej, ograniczenia techniczne (np. dla linii SN czy latarni oświetleniowych), czy planowane prace modernizacyjne lub konserwacyjne linii elektroenergetycznych, mające mieć wpływ na możliwość wykorzystania podbudowy.

Efektem spotkań warsztatowych było opracowanie przez PTPiREE dokumentu pod nazwą *Warunki techniczne udostępnienia konstrukcji słupowych elektroenergetycznych linii napowietrznych niskiego napięcia*[7]. Dokument ten nie eliminował wszystkich problematycznych i dzielących branże kwestii, nie został też w żaden sposób formalnie zaakceptowany. Jak jednak wykaże analiza, jego postanowienia stały się załącznikami bądź częścią zawieranych w 2018 roku umów o dostępie do podbudowy słupowej, co w efekcie może być uznane za jedną z przyczyn mnożenia sporów o identycznym czy podobnym charakterze.

2. Prezentacja stanowisk izb gospodarczych OK oraz środowiska OSD

Zasadniczą część niniejszej analizy oparto na badaniach ankietowych przeprowadzonych wśród przedsiębiorców telekomunikacyjnych (ich podsumowanie w kolejnym punkcie). Mając na uwadze złożoność zagadnienia współpracy OSD-OK, nie poprzestano jednak wyłącznie na analizie opinii przedsiębiorców telekomunikacyjnych, ale zwrócono się także do zrzeszających przedsiębiorców izb gospodarczych: PIKE, PIIT, KIKE oraz KIGET. Stanowiska te skonfrontowano jednocześnie z argumentacją środowiska operatorów energetycznych przedstawioną w toku warsztatów w UKE, oferowanymi przez OSD warunkami umów i podnoszonymi w literaturze problemami, związanymi ze współkorzystaniem przez OK z podbudowy słupowej OSD.

1) stanowiska izb gospodarczych OK

Izby gospodarcze zostały poproszone o odpowiedź na otwarte pytanie, czy ich członkowie korzystają z podbudowy słupowej operatorów sieci elektroenergetycznych, a w razie odpowiedzi twierdzącej, o opisanie najistotniejszych, zdaniem izby i jej członków, problemów, jakie występują we współpracy z operatorami sieci elektroenergetycznych (o ile takie problemy w ogóle są identyfikowane).

[7] Źródło – materiały wewnętrzne UKE Departamentu Hurtowego Rynku Telekomunikacyjnego.

Wszystkie izby gospodarcze (KIKE[8], PIKE[9], PIIT[10], KIGEiT[11]) wyraziły swoje stanowisko w sprawie relacji zrzeszanych przez siebie przedsiębiorców telekomunikacyjnych z OSD. Zidentyfikowane przez izby problemy, co do zasady pokrywały się z zagadnieniami poruszanymi na warsztatach przeprowadzonych w UKE oraz najczęstszymi problemami zgłaszanymi przez przedsiębiorców telekomunikacyjnych w badaniu ankietowym.

Izby gospodarcze zdefiniowały następujące grupy problemów:

a) *wymóg stosowania technologii PPN*

Wszystkie odpytane izby zdefiniowały problem stosowania wymogów dotyczących PPN oraz posiadania przez pracowników odpowiednich certyfikatów. Izby wskazywały na brak w systemie prawnym regulacji kwalifikującej wprost prace realizowane przez OK jako PPN, szczególnie gdy OK nie ingeruje w przestrzeń wyznaczoną przez promień 300 mm[12] od nieosłoniętych urządzeń energetycznych. Izby zgodnie podkreślały, że jeżeli OK zagwarantuje bezpieczną odległość, tj. będzie realizować prace poza strefą kwalifikowaną do PPN, to brak jest podstaw żądania przez OSD spełniania dodatkowych wymogów.

b) *żądanie przedstawienia przez OK zgody na dysponowanie nieruchomościami do celów budowlanych*

Trzy izby (KIKE, PIKE, KIGEiT) wskazały jako kluczowy problem, wymóg przedstawiania przez OK zgód na dysponowanie nieruchomościami, na których są postawione słupy i przez które przebiegają linie elektroenergetyczne. Izby zgodnie podkreślają, że wiele słupów nie posiada uregulowanej sytuacji prawnej związanej z korzystaniem z nieruchomości, a wymóg stawiany przez OSD jest próbą przerzucenia odpowiedzialności z tego tytułu na OK.

c) *narzucanie konieczności stosowania norm zakładowych i wewnętrznych instrukcji zakładów energetycznych*

Trzy spośród odpytanych izb (KIKE, PIKE, KIGEiT) wskazały barierę w postaci stawiania przez OSD wymogów stosowania tzw. prawa wewnętrznego wydanego przez OSD, w postaci norm zakładowych czy instrukcji. Z powyższym wiąże się problem braku możliwości negocjowania tych dokumentów, a także dowolność OSD w zakresie jednostronnej modyfikacji tych zasad w trakcie obowiązywania umowy. Do tej kategorii barier izby zaliczyły również wymóg stosowania do montażu linii światłowodowych Polskich Norm dotyczących budowy linii elektroenergetycznych.

[8] Pismo KIKE z dnia 17 września 2018 r. o znaku ID KIKE: GRAP-567/18.

[9] Pismo PIKE z dnia 24 września 2018 r. o znaku 988/PIKE/2018.

[10] Pismo PIIT pod tytułem *Stanowisko Polskiej Izby Informatyki i Telekomunikacji [PIIT] będące odpowiedzią na pytania itB Legal Bazański z dnia 1.09.2018 r.*

[11] Pismo KIGEiT z dnia 18 września 2018 r. o znaku KIGEiT/1858/09/2018.

[12] Dla linii do 1 kV.

d) *wymóg inwentaryzacji słupów oraz wyliczeń wytrzymałości*

Trzy spośród odpytanych izb (KIKE, PIKE, KIGEiT), jako jedną z głównych barier uznały wymaganie przez OSD wykonywania przez OK inwentaryzacji infrastruktury elektroenergetycznej OSD oraz stawiany OK bezwzględny wymóg wykonania obliczeń wytrzymałości słupów elektroenergetycznych. Kolejną zdefiniowaną w tym zakresie trudnością jest brak danych wyjściowych do wykonania obliczeń. Izby zgodnie podkreślają, że to na OSD leży obowiązek inwentaryzacji własnej infrastruktury oraz gromadzenie danych technicznych, pozwalających między innymi na ustalenie wytrzymałości słupów oraz ich aktualnego obciążenia.

e) *niewłaściwa interpretacja przepisów PB*

Dwie spośród odpytanych izb (KIKE i PIKE), jako barierę w dostępie do słupów wskazały narzucanie przez OSD trybów budowy infrastruktury telekomunikacyjnej, w tym wymuszanie uzyskiwania pozwolenia na budowę lub dokonywania zgłoszenia budowlanego. Jako nieuzasadniony wymóg stawiany przez OSD wskazano również konieczność sporządzania przez OK projektu budowlanego, jako konsekwencji ograniczania OK w możliwości podjęcia decyzji, co do sposobu realizacji inwestycji na gruncie PB.

f) *bariery finansowe*

Dwie spośród odpytanych izb (PIKE oraz KIGEiT), jako barierę utrudniającą dostęp do podbudowy słupowej OSD wymieniły kwestie finansowe. Wśród nich wskazano na brak jednolitych stawek wśród OSD, w tym niejednolite opłaty w ramach różnych oddziałów tego samego OSD. Jako barierę ekonomiczną zdefiniowano również konieczność uiszczania opłat za inne niż kable, elementy infrastruktury telekomunikacyjnej.

g) *brak procedur na wypadek demontażu lub modernizacji linii elektroenergetycznej*

Dwie izby (PIIT i KIGEiT) wskazały, iż jednym z kluczowych problemów jest brak procedur na wypadek demontażu czy remontu linii elektroenergetycznej. Zwrócono uwagę na fakt, iż w przypadku demontażu słupów lub ich modernizacji, bezwzględnym wymogiem stawianym przez OSD jest demontaż infrastruktury telekomunikacyjnej, co wymusza zaprzestanie świadczenia usług abonentom. Izby zwróciły uwagę, iż brak jest procedur zapewniających jednoczesną modernizację sieci elektroenergetycznej i przeniesienie infrastruktury telekomunikacyjnej, zwrócono także uwagę na brak jednolitego standardu informowania o awariach i pracach planowych.

h) *pozostałe bariery*

Poszczególne izby w swoich stanowiskach zwróciły dodatkowo uwagę na kilka innych barier: długotrwałą procedurę zawierania umów (PIKE), brak możliwości negocjacji umowy z OSD i jednostronnie narzucane warunki umowy (PIKE), wymóg uzgodnienia projektu technicznego przed zawarciem umowy (PIKE), na odmowę udostępnienia linii SN (KIGEiT) czy brak warunków OSD dla budowy kablowych linii miedzianych oraz osprzętu (PIIT), konieczność zachowania

nieuzasadnionych odległości (zbliżeń) linii telekomunikacyjnej od linii elektroenergetycznej (KIGEiT).

2) stanowisko środowiska OSD

OSD są przedsiębiorstwami energetycznymi i tym samym podmiotami użyteczności publicznej w rozumieniu przepisu art. 2 ust. 1 pkt 3 lit. a Ustawy. OSD zajmują się dystrybucją energii elektrycznej oraz odpowiedzialni są za ruch sieciowy w systemie dystrybucyjnym elektroenergetycznym, w tym za bieżące i długookresowe bezpieczeństwo funkcjonowania tego systemu, eksploatację, konserwację, remonty oraz niezbędną rozbudowę sieci dystrybucyjnej (art. 3 pkt 25 PE).

Podstawowe zadania OSD określone są w przepisach PE. Na OSD nałożone są liczne obowiązki regulacyjne, które wpływają na możliwość realizacji przez OSD dodatkowych obowiązków, w tym w zakresie udostępniania podbudowy słupowej. Powyższe implikuje treść art. 19 ust. 4 Ustawy, który przewiduje przypadki odmowy udostępnienia infrastruktury OSD na rzecz OK.

OSD zobowiązani są do utrzymywania zdolności urządzeń, instalacji i sieci do realizacji zaopatrzenia w energię w sposób ciągły i niezawodny, przy zachowaniu obowiązujących wymagań jakościowych. OSD obowiązani są zachowywać wskaźniki jakościowe energii SAIDI[13] i SAIFI[14], które to wskaźniki wpływają na wysokość przychodu regulowanego w rozumieniu przepisów PE, z których OSD jest rozliczany[15], a co się z tym wiąże, mogą mieć wpływ na ustalanie taryf energetycznych i wysokość kar pieniężnych wymierzanych OSD przez Prezesa URE.

Podkreślić należy, iż infrastruktura OSD projektowana i budowana była przede wszystkim w celu zapewnienia zapotrzebowania OSD i odbiorców energii elektrycznej. Wiele słupów ma 20-30 lat, z tego względu niejednokrotnie są one w niewielkim stopniu przystosowane do rozbudowy i umieszczania na niej dodatkowego, pierwotnie nieplanowanego obciążenia. OSD obawiają się wpływu infrastruktury OK na skrócenie czasu eksploatacji i na ograniczenia możliwości rozbudowy linii[16].

---

[13] System Average Interruption Duration Index (SAIDI) - wskaźnik przeciętnego (średniego) systemowego czasu trwania przerwy długiej w dostawach energii elektrycznej. Jest to całkowity czas trwania przerw w zasilaniu w energię elektryczną (w minutach), jakiego może się spodziewać odbiorca średnio w ciągu roku (§ 41 ust. 1 pkt 3 oraz ust. 3 pkt 1 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 4 maja 2007 r. *w sprawie szczegółowych warunków funkcjonowania systemu elektroenergetycznego*, Dz.U. Nr 93, poz. 623).

[14] System Average Interruption Frequency Index (SAIFI) - wskaźnik przeciętnej systemowej częstości przerw długich w dostawie energii. SAIFI jest miarą ilości przerw na odbiorcę (§ 41 ust. 1 pkt 4 oraz ust. 3 pkt 2 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 4 maja 2007 r. *w sprawie szczegółowych warunków funkcjonowania systemu elektroenergetycznego*, Dz.U. Nr 93, poz. 623).

[15] Pismo ENERGA z dnia 2 sierpnia 2018 r., znak: EOP-MED./0000008/18.

[16] Pismo PGE z dnia 3 sierpnia 2017, sygn. UKE: DHRT.WIT.6174.1.2017.16.

Analizując postanowienia poszczególnych umów o dostępie do podbudowy słupowej[17], stosowanych przez OSD procedur[18] i przedstawianych OK warunków, można wyciągnąć wniosek, że kluczowym zagadnieniem, na które uwagę zwraca branża energetyczna i problemem, z którym się zmaga na co dzień, to kwestie bezpieczeństwa. Potwierdzeniem tego było także stanowisko prezentowane przez PTPiREE w toku warsztatów, przy czym bezpieczeństwo odnoszono do zapewnienia odpowiednich warunków dla osób, które wykonują pracę na podbudowie słupowej (czy to pracowników OSD, czy podmiotów zewnętrznych np. operatorów telekomunikacyjnych), jak również do osób postronnych, które mogą być narażone na negatywne konsekwencje nie zapewnienia norm bezpieczeństwa, czy przestrzegania obowiązujących przepisów.

W pierwszym przypadku wiąże się to ze stawianymi OK wymaganiami zapewnienia warunków pracy, zgodnych nie tylko z przepisami powszechnie obowiązującymi np. RozpBHP czy RozpBHPEnergetyka, ale także z procedurami wewnętrznymi OSD, w tym wymogiem posiadania przez pracowników OK odpowiednich kwalifikacji czy certyfikacji oraz wykonywania prac w technologii PPN. Na uboczu stawia się jednak – co patrząc na stanowiska izb gospodarczych OK jest jednym z czynników konfliktogennych - procedury, jakie do wykonywania prac na słupach, czy w ogóle na wysokościach posiadać powinien – jako pracodawca – operator telekomunikacyjny. W drugim przypadku troska o bezpieczeństwo przejawia się w zobowiązaniu OK do wykonywania statycznych i dynamicznych obliczeń nośności słupów, przy czym wymóg ten – jak wynika ze stanowiska PTPiREE i przygotowanych *Warunków technicznych udostępnienia konstrukcji słupowych elektroenergetycznych linii napowietrznych niskiego napięcia* traktowany jest jako bezwzględny, tzn. wykonanie obliczeń ma być zawsze obowiązkowe. Tu także widać rozbieżności w stanowiskach obydwu środowisk – środowisko OK kwestionuje nie tylko obligatoryjność obliczeń w każdym przypadku, ale podnosi także, że powierzenie wykonywania obliczeń właściwej osobie leży w gestii OK.

Inne, podkreślane i krytyczne dla branży OSD kwestie to konieczność zapewnienia ciągłości świadczenia usług dostaw energii elektrycznej i spełnienia określonych wskaźników[19] oraz

[17] Analiza treści umów jest przedmiotem dalszej części analizy. Zobacz także pismo ENEA do Prezesa UKE z dnia 7 lipca 2017 r. w sprawie DHRT.WIT.6174.2.2017.2.

[18] Przykładem jest dostępna na stronie internetowej Tauron Dystrybucja S.A. (https://www.tauron-dystrybucja.pl/uslugi-dystrybucyjne/iobp [dostęp: 30.10.2018 r.]) *Instrukcja organizacji bezpiecznej pracy przy urządzeniach energetycznych TAURON Dystrybucja S.A.,* której celem jest opis zasad organizacji i wykonywania pracy przy urządzeniach energetycznych, definiowanych tam jako urządzenia techniczne stosowane w procesach wytwarzania, przetwarzania, przesyłania i dystrybucji, magazynowania oraz użytkowania energii elektrycznej.

[19] Zob. m.in. pismo ENEA z dnia 29 października 2018 r., znak DI/IM/AP/2018/WEO18E231836. ENEA wskazuje, że: *dążeniem każdego OSD jest redukowanie czasów wyłączeń planowanych oraz nieplanowanych (wskaźniki SAIDI i SAIFI), tymczasem dopuszczenie jakiegokolwiek podmiotu do współkorzystania z infrastruktury energetycznej zwiększa ryzyko przerw w dostawach prądu, w szczególności w momencie podwieszania przewodów telekomunikacyjnych oraz późniejszym wykonywaniu czynności eksploatacyjnych, dlatego czynności te muszą być realizowane w technologii pod napięciem, przez osoby posiadające odpowiednie kwalifikacje.* Podobnie zagadnienie to widzi Tauron, zob. pismo z 7 listopada 2018 r. sygn. TD/UME/2018-11-07/00000013.

ograniczenia techniczne[20], które wyłączać (lub znacząco ograniczać) mają możliwość podwieszania kabli telekomunikacyjnych na liniach SN czy latarniach oświetleniowych, będących w dyspozycji OSD. Z kolei zużycie się podbudowy słupowej[21] powoduje konieczność wykonywania prac modernizacyjnych czy nawet likwidacji linii, co z kolei stanowi problem dla OK, zobowiązanych do zapewnienia ciągłości świadczenia usług telekomunikacyjnych. Wyważenie interesów obydwu środowisk wymaga w tym zakresie przyjęcia takich rozwiązań np. umownych, które z jednej strony nie będą ograniczać OSD w inwestycjach i dysponowaniu ich majątkiem, a z drugiej strony nie zaskoczą OK i nie postawią w sytuacji, w której pozbawiony on będzie możliwości świadczenia usług.

Zestawiając treści zawieranych umów o dostępie oraz dostępne opracowania[22], do powyżej wskazanych, kluczowych problemów sektora OSD warto dodać jeszcze zagadnienie bezumownego wykorzystywania podbudowy słupowej, co z reguły związane jest z niezachowywaniem przez bezumownie korzystającego norm bezpieczeństwa, w tym przekraczaniem dozwolonych obciążeń słupów oraz niekontrolowanym niszczeniem podbudowy, jak również kwestie nieuregulowanych stanów prawnych nieruchomości, na których posadowione są słupy.

Kolejną kwestią są problemy wynikające z odmiennej interpretacji przepisów powszechnie obowiązującego prawa przez obie branże. Kwestia ta zostanie szczegółowo omówiona w dalszej części analizy, niemniej jednak już w tym miejscu warto wskazać, że niektórzy OSD stoją na stanowisku, że każde podwieszenie kabla telekomunikacyjne na podbudowie słupowej OSD stanowi zmianę przeznaczenia linii elektroenergetycznej i wymaga dokonania zgłoszenia budowlanego wraz z przedstawieniem odpowiedniej dokumentacji, w tym obliczeń i analiz projektowych sporządzonych przez projektanta[23].

Analizując zatem stanowiska obydwu branż można dojść do wniosku, że ułożenie współpracy pomiędzy przedsiębiorstwami energetycznymi i przedsiębiorcami telekomunikacyjnymi wymaga pogodzenia opisanych powyżej interesów, gdzie z jednej strony podkreśla się doniosłość podstawowej działalności związanej z zapewnieniem dostaw energii elektrycznej oraz norm bezpieczeństwa, z drugiej strony wskazuje na wykluczenie cyfrowe i konieczność realizacji celów Dyrektywy kosztowej oraz rozwoju nowoczesnych sieci telekomunikacyjnych w oparciu o istniejącą infrastrukturę OSD.

---

[20] Zobacz m.in. pismo PGE do Prezesa UKE z dnia 2 sierpnia 2018 r., znak: 6447/RN/2018.

[21] Przykładowo, wskazuje się w opracowaniach, że żywotność drewnianych słupów sięga 20-40 lat, zakres czasowy uzależniony od obciążeń, strefy klimatycznej, stref wiatru, gleby itp. Zobacz: *Infrastructure Asset Management for Joint Use,* https://www.aldensys.com/infrastructure-asset-management-for-joint-use [dostęp: 29.10.2018 r.]

[22] Zobacz: *Infrastructure Asset Management for Joint Use,* https://www.aldensys.com/infrastructure-asset-management-for-joint-use [dostęp: 29.10.2018 r.]

[23] Zob. m.in. pismo ENEA z dnia 29 października 2018 r., znak DI/IM/AP/2018/WEO18E231836.

3. Badania ankietowe - przyjęte założenia metodologiczne

Zadanie sporządzenia wielowymiarowej analizy współpracy w przedmiocie dostępu do podbudowy słupowej operatorów sieci elektroenergetycznych narzuciło konieczność zastosowania, zarówno metod badań o charakterze jakościowym, jak i ilościowym. Te pierwsze metody polegały na analizie materiału źródłowego - treści umów zawieranych przez OSD z przedsiębiorcami telekomunikacyjnymi, gdzie skoncentrowano się przede wszystkim na wskazaniu poszczególnych zapisów i ich znaczenia dla relacji przedsiębiorca telekomunikacyjny - OSD.

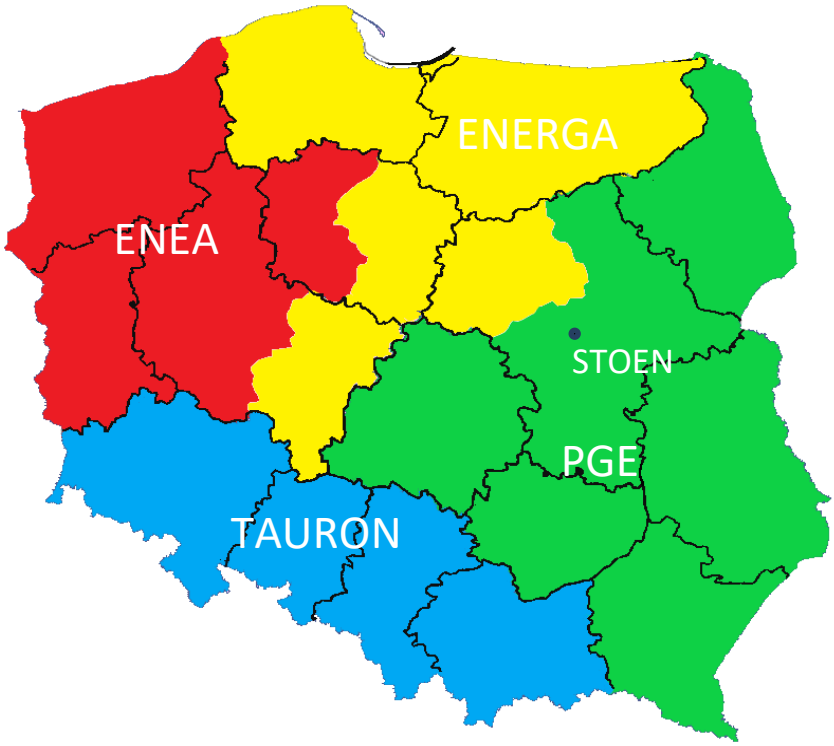
Z kolei metody o charakterze ilościowym, miały na celu pogłębienie tej analizy i wskazanie stopnia oraz częstotliwości występowania badanych zjawisk w relacji przedsiębiorca telekomunikacyjny - OSD, a w szczególności ujawnienie takich kwestii jak:

- poziom wykorzystania słupów przez przedsiębiorstwa telekomunikacyjne oraz potencjalne zainteresowanie podbudową słupową w przyszłości z podziałem na obszary terytorialne działania poszczególnych OSD, w odniesieniu do słupów nN i SN[24];
- ustalenie zakresu istniejących stawek opłat za dostęp do podbudowy słupowej oraz poziomu akceptowalnych – z punktu widzenia operatorów telekomunikacyjnych i opłacalności ich inwestycji – stawek opłat na rzecz OSD wraz ze wskazaniem charakteru tych opłat;
- identyfikacja problemów związanych z wykorzystaniem sieci z perspektywy operatorów telekomunikacyjnych, a w konsekwencji wskazanie rekomendacji co do ich wyeliminowania;
- rozpoznanie obszarów Polski, z podziałem na obszary działania OSD, jako najbardziej perspektywicznych pod względem ekspansji inwestycji telekomunikacyjnych, w których wykorzystywana jest podbudowa słupowa OSD. W analizie czasowej przyjęto perspektywę jednoroczną, a więc realizowane już obecnie inwestycje i pięcioletnią, a to z uwagi na kończącą się w 2023 roku perspektywę finansową, w ramach której realizowane są (lub wkrótce będą) dotowane projekty unijne POPC;
- identyfikacja zapotrzebowania na słupy w realizowanych projektach POPC.

Realizacja podejścia ilościowego polegała na wykorzystaniu techniki zbierania powyższych informacji przy zastosowaniu standaryzowanego narzędzia badawczego - kwestionariusza ankiety rozesłanego w formie mailowej, w formacie DOCX z ograniczoną możliwością edycji danych. W celu zapewnienia reprezentatywności (w skali kraju) uzyskiwanych zwrotnie informacji przyjęto

[24] Z informacji uzyskanych w wywiadach z OK oraz z materiałów przekazywanych Prezesowi UKE przez PSE (zob. pismo PSE do Prezesa UKE z 26 lipca 2018, DT-PI-WT.7040.1.2018.1) wynika, że PSE - jako operator systemu przesyłowego i zarządzający infrastrukturą krytyczną tj. liniami elektroenergetycznymi wysokiego napięcia - infrastrukturę udostępnia tylko w marginalnym stopniu, w tym przede wszystkim ze względu na technologię i koszty montażu kabli telekomunikacyjnych na takiej podbudowie.

założenie, iż badanie należy przeprowadzić, zarówno wśród największych przedsiębiorców telekomunikacyjnych, jak i średnich oraz małych przedsiębiorstw działających lokalnie, na różnych obszarach kraju. W sumie rozesłano ankietę do 50 przedsiębiorców telekomunikacyjnych[25], którzy prowadzą działalność na terenie całego kraju lub wybranych jego obszarach, przy czym, dobierając listę tych przedsiębiorców, uwzględniono obszary ich działania w korelacji do obszaru działalności wszystkich operatorów sieci dystrybucyjnych. W związku z tym, uwzględniono niemalże kompletny udział działających w skali kraju operatorów sieci elektroenergetycznych (sieci dystrybucyjnych), tj. TAURON, PGE, ENEA, ENERGA, STOEN (i ich oddziały), które posiadały największy udział w rynku energetycznym w 2017 r.[26]. To także te podmioty najczęściej udostępniają przedsiębiorcom telekomunikacyjnym swoją infrastrukturę techniczną na cele związane z realizacją sieci telekomunikacyjnych. Poglądowy obszar działania poszczególnych OSD obrazuje poniższa grafika.

Grafika 1 - dane dotyczące obszarów, na których działają poszczególni OSD, informacje do stworzenia grafiki zostały zaczerpnięte z oficjalnych stron www poszczególnych OSD oraz raportu Grupy TAURON dostępnego pod adresem: http://raport2015.tauron.pl/o-grupie-2/dzialalnosc-grupy/tauron-na-tle-branzy [dostęp: 01.10.2018 r.]

[25] Ankietę uzupełniło i odesłało 45 przedsiębiorców telekomunikacyjnych.

[26] *Sprawozdanie z działalności Prezesa URE za 2017 r.* z kwietnia 2018 r., https://www.ure.gov.pl/pl/urzad/informacje-ogolne/sprawozdania/2916,Sprawozdania.html [dostęp: 05.10.2018 r.].

Z uwagi na marginalne wykorzystanie przez przedsiębiorców telekomunikacyjnych infrastruktury PKP[27] oraz PSE[28], tych dwóch spółek nie uwzględniono w kwestionariuszu, a realizacja przez nie dostępu gwarantowanego w art. 17 i następnych przepisach Ustawy została opisana w punkcie 4 rozdziału II.

Kwestionariusz ankiety cechował się dużym stopniem standaryzacji pytań, których celem było uzyskanie informacji o finansowych, technicznych i prawnych aspektach współpracy przedsiębiorców telekomunikacyjnych z OSD. Ankieta nie miała charakteru anonimowego, tj. każdy respondent był proszony o podanie firmy swojego przedsiębiorstwa, siedziby, obszaru działania oraz numeru RPT, przy czym nadmienić należy, że proces gromadzenia i przetwarzania danych spełniał całkowicie wymogi poufności. Dane źródłowe przekazane zamawiającemu, są objęte obowiązkiem zachowania w poufności i mogą być wykorzystane i gromadzone przez niego wyłącznie dla celów weryfikacji pozyskanych danych, względnie zbadania innych zależności, niepodniesionych w niniejszej analizie.

W kwestionariuszu wykorzystano zarówno pytania zamknięte (w pytaniach o fakty), półotwarte z ograniczoną kafeterią odpowiedzi (pytania o stanowiska mające na celu zidentyfikowanie problemów we współpracy z OSD i kierunków ich usprawnienia), jak również pytania otwarte służące np. ustaleniu obowiązujących (wszystkich dla danego operatora korzystającego) stawek za wykorzystanie słupów i innych elementów infrastruktury telekomunikacyjnej. W celu ułatwienia respondentom poruszania się po ankiecie zastosowano przy każdym pytaniu instrukcję udzielenia odpowiedzi odnośnie do sposobu zapisu, maksymalnej ilości możliwych wyborów czy reguły przejścia do kolejnego pytania.

Kwestionariusz podzielony został na dwie części – „A" i „B", adresowane do przedsiębiorców, którzy korzystają oraz nie korzystają z podbudowy słupowej OSD w celach telekomunikacyjnych. Podmioty, które zadeklarowały w części „A", że nie korzystają z podbudowy słupowej, poproszone zostały o wypełnienie wyłącznie pytań o numerach 14-22, obejmujących zakres obszarowy prowadzonej działalności (przyporządkowany do właściwości danego OSD), dotychczasowe doświadczenia we współpracy z OSD, przyczyny braku takiej współpracy i perspektywy zapotrzebowania na słupy (o ile występują). Łącznie część „A" zawierała 22 pytania.

Tymczasem te podmioty, które zadeklarowały fakt korzystania z podbudowy słupowej, miały za zadanie odpowiedzieć na wszystkie pytania od 1 do 13 kwestionariusza części „A" oraz dodatkowo uszczegółowić informacje dotyczące współpracy ze wszystkimi OSD w części „B", odpowiadając na kolejne 9 pytań. Ci z przedsiębiorców telekomunikacyjnych (głównie największe podmioty,

[27] https://www.pkpenergetyka.pl/ [dostęp: 18.10.2018 r.]. Zob. także pismo PSE do Prezesa UKE z dnia 26 lipca 2018 r., znak: DT-PI-WT.7040.1.2018.1) i pismo PKP do Prezesa UKE z dnia 30 lipca 2018 r., znak: EF-63-042/10/2018.

[28] https://www.pse.pl/home [dostęp: 18.10.2018 r.]. Zob. także pismo PSE do Prezesa UKE z dnia 26 lipca 2018 r., znak: DT-PI-WT.7040.1.2018.1).

działające w skali kraju), którzy w ankiecie wskazali, że korzystają lub będą korzystać z infrastruktury więcej niż jednego OSD, zostali dodatkowo poproszeni o doprecyzowanie, jakie jest aktualne i przyszłe zapotrzebowanie na słupy w odniesieniu do infrastruktury poszczególnych OSD. Skierowanie takich dodatkowych pytań konieczne okazało się w przypadku trzech ankietowanych.

Wykresy kartograficzne, opisujące zapotrzebowanie OK w poszczególnych województwach na wykorzystanie podbudowy słupowej OSD zostały sporządzone w oparciu o dane uzyskane z części „B" kwestionariusza oraz wywiadu mailowego lub telefonicznego. Dodatkowy wywiad obejmował OK, którzy zadeklarowali więcej niż jedno województwo jako obszar prowadzenia swojej działalności i wykorzystania podbudowy słupowej. W związku z faktem, że nie od wszystkich ankietowanych OK udało się uzyskać dodatkowe informacje o lokacji zapotrzebowania na podbudowę słupową (cztery przedsiębiorstwa nie określiły wykorzystania czy też zapotrzebowania z podziałem na poszczególnych OSD), przyjęte zostało założenie, że w przypadku prowadzenia przez OK działalności na terenie co najmniej jednego województwa, dane dotyczące zapotrzebowania na wykorzystanie podbudowy słupowej konkretnego OSD, który prowadzi działalność w tych województwach zostały pomiędzy te województwa podzielone równomiernie. Jeżeli OK udzielił uzupełniających wyjaśnień, zostały one uwzględnione w wykresie. Dodatkowy wywiad obejmował 17 OK, przy czym jak wskazano, 4 spośród nich nie udzieliło dodatkowych odpowiedzi.

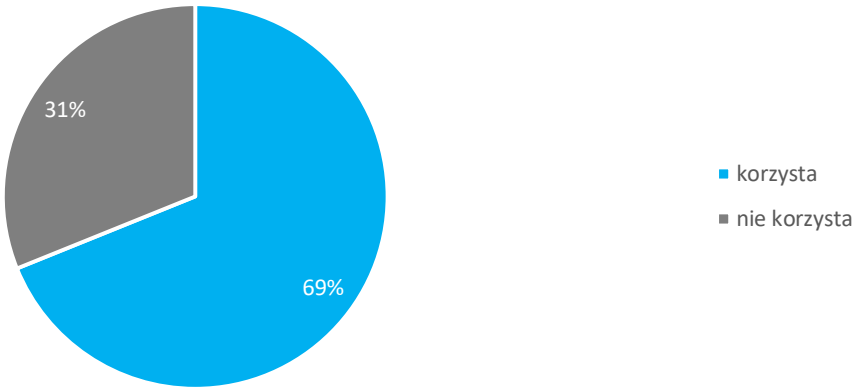
Wzór kwestionariusza ankiety stanowi załącznik do niniejszego dokumentu, a szczegółowe opracowanie zebranego materiału wraz z prezentacją wniosków zaprezentowane zostało poniżej. Wypełnione przez przedsiębiorców ankiety wraz z pytaniami dodatkowymi zostały załączone do analizy w wersji elektronicznej jako materiał źródłowy.

4. Podsumowanie wyników badań ankietowych

1) podmioty korzystające z podbudowy słupowej OSD

W przeprowadzonym badaniu ankietowym ostatecznie wzięło udział 45 przedsiębiorców telekomunikacyjnych. Badania wykazały, że 31 przedsiębiorców telekomunikacyjnych z tych, którzy uczestniczyli w badaniu (tj. prawie 70%), korzysta z podbudowy słupowej OSD. Z pozostałych 30 % ankietowanych, 43 % deklaruje, że w ciągu najbliższych 5 lat zamierza rozpocząć współpracę z OSD w zakresie dostępu do podbudowy słupowej.

KORZYSTANIE Z PODBUDOWY SŁUPOWEJ OSD PRZEZ OK

Wykres 2 – liczba przedsiębiorców telekomunikacyjnych, którzy wzięli udział w ankiecie i oświadczyli, że korzystają ze słupów

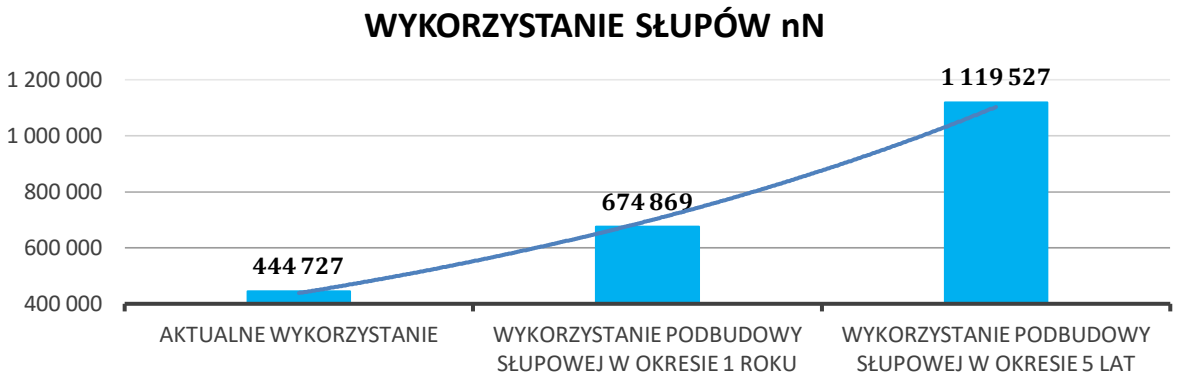
2) poziom wykorzystania oraz zapotrzebowania na dostęp do podbudowy słupowej

Według informacji wskazanych przez ankietowanych, wykorzystują oni 445 121 słupów, z czego tylko 394 to słupy SN, a pozostałe 444 727 stanowią słupy nN. Zapotrzebowanie OK na wykorzystanie podbudowy słupowej OSD stale wzrasta. W przeciągu najbliższych 5 lat, OK zamierzają wykorzystywać prawie 3 razy więcej słupów linii nN niż w chwili obecnej. Planowane wykorzystanie słupów linii nN w okresie najbliższych 5 lat szacuje się w skali kraju na ponad 1 100 000 słupów. Analiza tych danych pozwala na wyciągnięcie wniosku, że projektowanie i budowa sieci POPC, w konsekwencji likwidacja białych plam w dostępie do szerokopasmowego Internetu w sporej mierze oparte będą na wykorzystaniu istniejącej podbudowy słupowej OSD. Jak się z kolei wskazuje[29], dostęp do słupów znacząco obniża koszty inwestycji i ma bezpośrednie przełożenie na rozwój sieci szerokopasmowego dostępu do Internetu[30]. Z kolei konflikty i nieefektywna współpraca OSD-OK mogą negatywnie wpłynąć na realizację dotowanych z UE projektów POPC. Już tylko w ramach drugiego konkursu POPC dostęp do szerokopasmowych sieci ma być zapewniony dla 1 118 455 gospodarstw domowych, a po pierwszej rundzie trzeciego

[29] (...) *the Commission released the National Broadband Plan (NBP), identifying access to rights-of-way—including access to poles —as having a significant impact on the deployment of broadband networks. Report on Order On Reconsideration*, *oficjalny raport FCC* z dnia 17 listopada 2015 r., https://transition.fcc.gov/Daily_Releases/Daily_Business/2016/db0208/FCC-15-151A1.pdf [dostęp: 18.10.2018 r.]

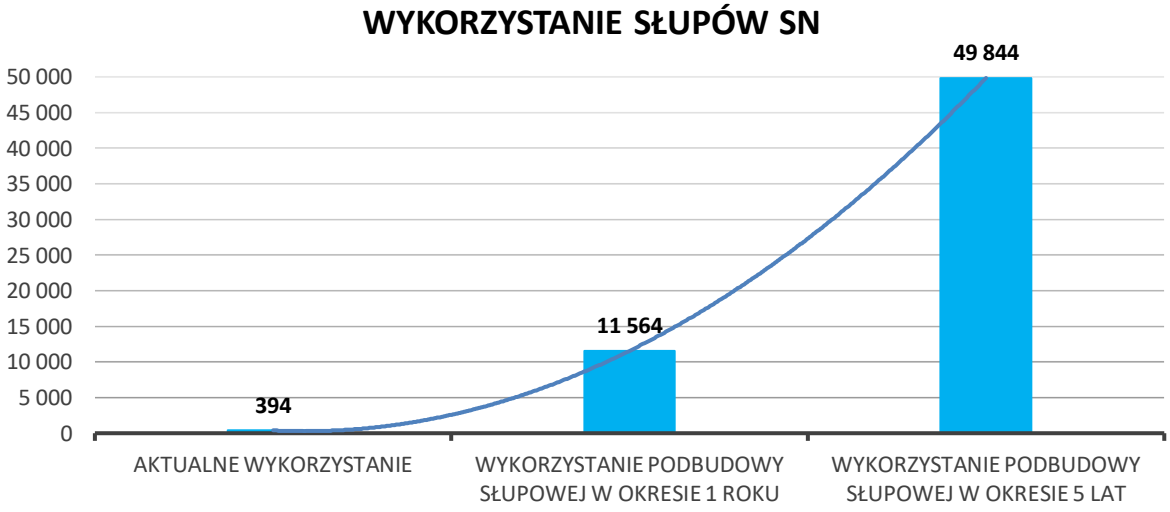
[30] „The National Broadband Plan found that the cost of deploying a broadband network depends significantly on the costs that service providers incur to access poles and other infrastructure". [W] *Report And Order And Order On Reconsideration, raport FCC* z dnia 7 kwietnia 2011 r., https://docs.fcc.gov/public/attachments/FCC-11-50A1.pdf [dostęp: 18.10.2018 r.]

naboru do kolejnych 654 714[31]. Wielu beneficjentów konkursu planuje wykorzystać istniejącą infrastrukturę OSD do realizacji projektu POPC. Nieefektywna współpraca OK i OSD w zakresie dostępu do podbudowy słupowej może się przyczynić do podniesienia kosztów realizacji tych projektów lub w skrajnych przypadkach do ich niewykonania.

Wykres 3 – aktualne i prognozowane wykorzystywanie słupów nN przez przedsiębiorców telekomunikacyjnych

W wyniku przeprowadzonych badań, można zaobserwować znaczny wzrost zapotrzebowania na dostęp do słupów, na których powieszone są napowietrzne linie elektroenergetyczne SN. Ich aktualne wykorzystanie jest znikome, jednakże ankiety wykazały, że w okresie najbliższych pięciu lat, przedsiębiorcy telekomunikacyjni chcieliby korzystać z ponad 126 razy większej ilości tych słupów niż w chwili obecnej.

Wykres 4 - aktualne i prognozowane wykorzystywanie słupów SN przez przedsiębiorców telekomunikacyjnych

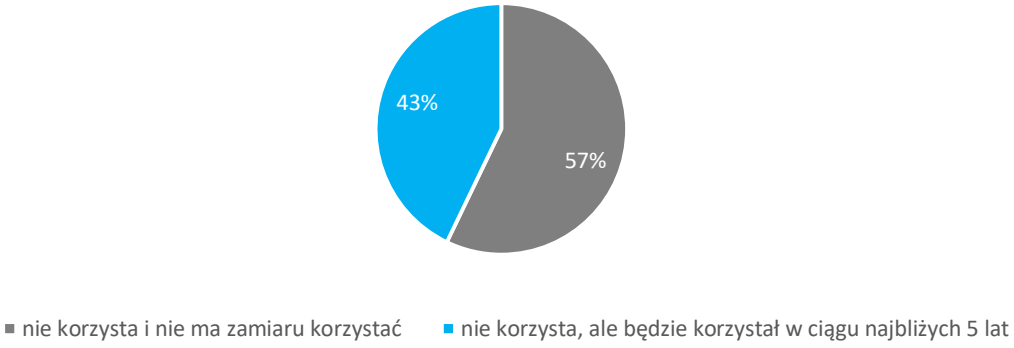
[31] Dane ze strony CPPC: https://cppc.gov.pl/programy/popc-2/po-polska-cyfrowa-1-1/nabor-wnioskow-popc-1-1-trzeci-konkurs/ [dostęp 28.10.2018]

Istotnym czynnikiem wpływającym na poziom zapotrzebowania na podbudowę słupową OSD jest realizacja projektów POPC. Dominującą część wyżej wskazanego zapotrzebowania zgłaszają podmioty realizujące takie projekty.

3) poziom potencjalnego zainteresowania podbudową słupową przez przedsiębiorców telekomunikacyjnych niekorzystających z podbudowy słupowej

Ankietowani, którzy aktualnie nie korzystają z infrastruktury technicznej OSD, zostali poproszeni o udzielenie odpowiedzi na pytanie, czy mają zamiar korzystać z podbudowy słupowej w przyszłości. 57% z nich wskazało, że w przeciągu najbliższych pięciu lat nie zamierza korzystać z podbudowy słupowej OSD.

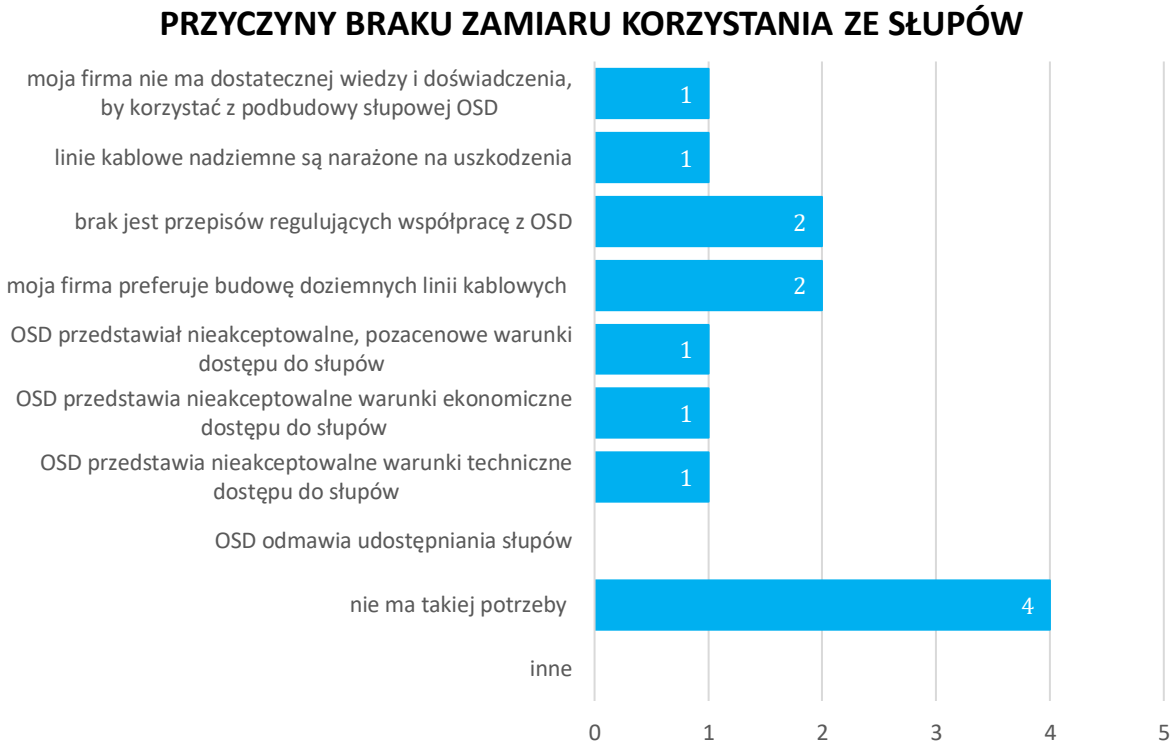
POTENCJALNE ZAINTERESOWANIE SŁUPAMI PRZEZ PRZEDSIĘBIORCÓW TELEKOMUNIKACYJNYCH DOTYCHCZAS NIE KORZYSTAJĄCYCH ZE SŁUPÓW

Wykres 5 – potencjalne zainteresowanie korzystaniem z podbudowy słupowej przez przedsiębiorców telekomunikacyjnych

4) przyczyny braku zamiaru korzystania przez OK z podbudowy słupowej OSD w przyszłości

Główną przyczyną braku chęci korzystania przez przedsiębiorców telekomunikacyjnych z podbudowy słupowej OSD jest brak zapotrzebowania przedsiębiorstw na tego typu infrastrukturę techniczną. W pozostałym zakresie ankietowani wskazywali na brak przepisów regulujących współpracę z OSD oraz na swoje preferencje co do budowy w przyszłości podziemnych sieci telekomunikacyjnych.

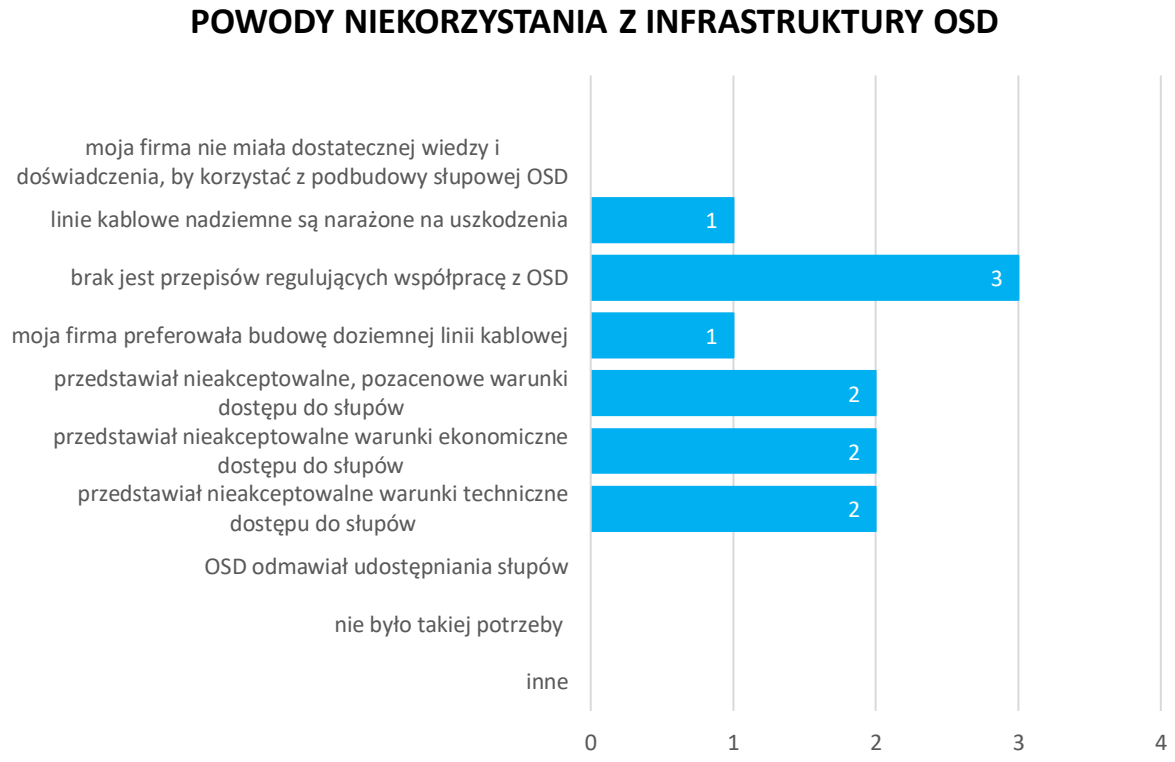

Wykres 6 – przyczyny braku zainteresowania korzystaniem ze słupów w przyszłości

43 % ankietowanych wskazało, że w okresie najbliższych pięciu lat zamierza przystąpić do korzystania z infrastruktury technicznej OSD. Trzech z nich zamierza zacząć korzystać z podbudowy słupowej w okresie najbliższego roku. Kolejnych dwóch przedsiębiorców rozpocznie korzystanie z podbudowy słupowej w ciągu 3 lat. Sześć podmiotów deklaruje nawiązanie współpracy z OSD w zakresie współkorzystania z podbudowy słupowej w ciągu najbliższych 5 lat.

5) przyczyny dotychczasowego niekorzystania przez OK z podbudowy słupowej OSD

Zdaniem ankietowanych, dotychczasowy brak współpracy z OSD w zakresie dostępu do słupów wynikał w szczególności z braku przepisów regulujących współpracę OK z OSD. Ponadto badani wskazywali na nieakceptowalne warunki ekonomiczne, techniczne i pozacenowe dostępu do słupów.

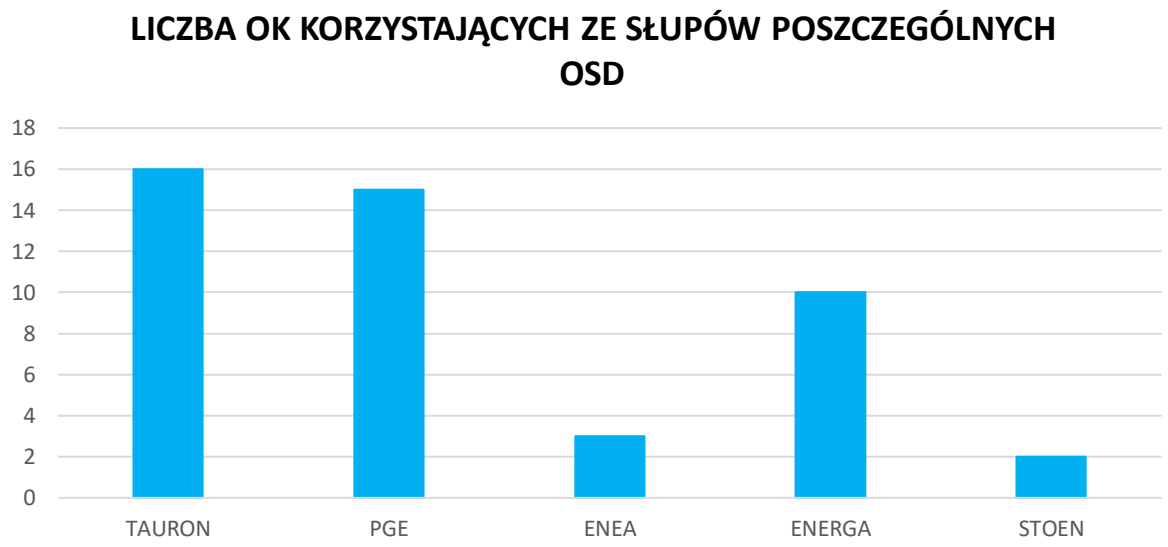

Wykres 7 – przyczyny braku dotychczasowego zainteresowania korzystaniem ze słupów przez przedsiębiorców telekomunikacyjnych

6) liczba OK korzystających z dostępu do podbudowy słupowej danego OSD

Trzydziestu jeden ankietowanych wskazało, że korzysta z podbudowy słupowej OSD. Poniżej zostaną przedstawione wyniki badań dotyczące współpracy OK z OSD, poziomu wykorzystania podbudowy słupowej poszczególnych OSD oraz warunków udostępniania ich infrastruktury.

Jak wynika z zebranych w drodze ankiety informacji, OK najczęściej decydują się na korzystanie z podbudowy słupowej TAURON. Aż 52 % ankietowanych korzysta właśnie ze słupów tego OSD. Na drugim miejscu znajduje się PGE – 48% OK korzysta z dostępu do podbudowy słupowej tego OSD. Mniejsza ilość ankietowanych wskazała na używanie w swojej działalności telekomunikacyjnej infrastruktury technicznej ENERGA (32%) oraz ENEA (9,7 %). Tylko 6,5 % ankietowanych korzysta ze słupów udostępnianych przez STOEN.

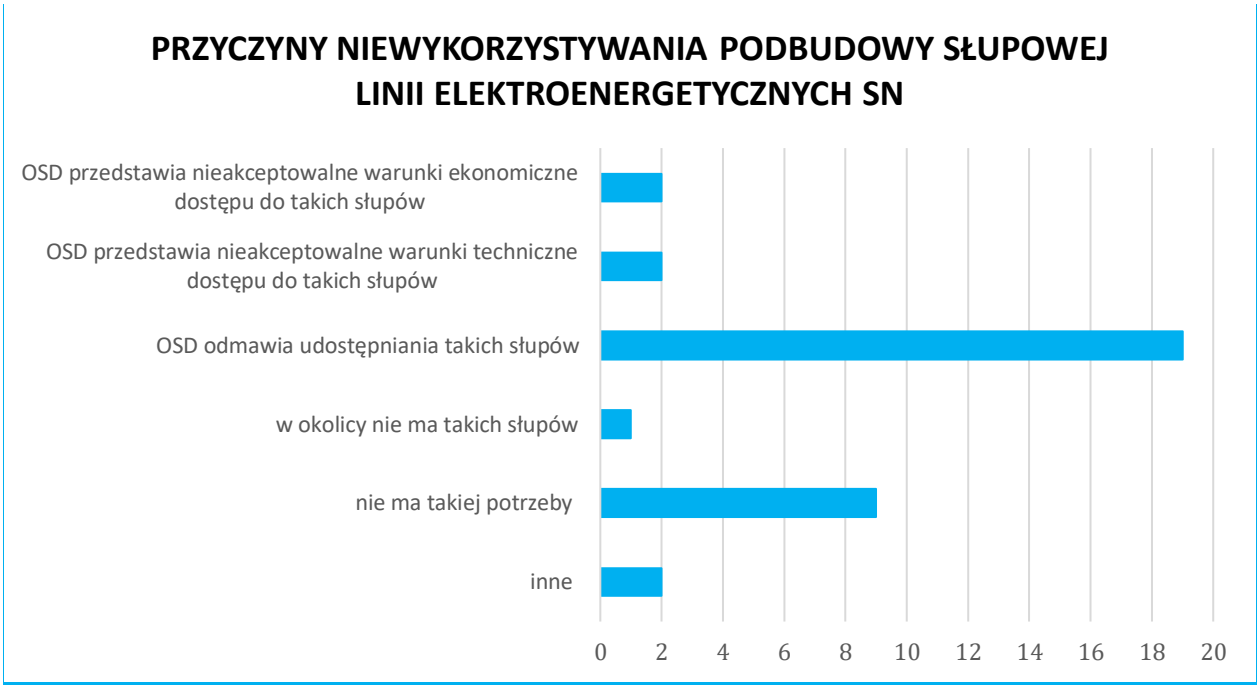
Wykres 8 – zakres wykorzystywania słupów poszczególnych OSD przez przedsiębiorców telekomunikacyjnych

7) przyczyny niskiego poziomu wykorzystania przez OK słupów linii SN

Jak już była mowa wyżej, aktualne wykorzystanie przez OK podbudowy słupowej, na której podwieszone są linie nN, odpowiada liczbie 444 727 słupów. Natomiast wykorzystanie słupów, na których podwieszone są napowietrzne linie elektroenergetyczne SN jest dużo niższe, gdyż OK poddani ankiecie wskazali, że korzystają tylko z 394 takich słupów.

Ankietowani zostali poproszeni o wyjaśnienie, dlaczego w niewielkim zakresie lub wcale nie korzystają z podbudowy słupowej linii SN. Udzielając odpowiedzi, największa grupa OK podniosła, że w ich ocenie, nie istnieje możliwość wykorzystania infrastruktury technicznej tego typu, gdyż OSD nie wyrażają zgody na jej udostępnienie (51% odpowiedzi)[32]. OK zwrócili uwagę również na inne problemy w zakresie udostępniania im podbudowy słupowej przez OSD, w tym np. na to, że proponowane im przez OSD warunki udostępniania słupów są dla OK nieakceptowalne oraz, że procedura udostępnienia słupów tego rodzaju jest niezwykle skomplikowana. Jeden z ankietowanych wskazał, że w niektórych przypadkach, pomimo odpowiedniej pozycji w cenniku OSD, dotyczącej udostępniania przez tego OSD słupów linii SN, OSD nie wyraża zgody na udostępnienie OK tej infrastruktury. 24 % ankietowanych oświadczyło, że w ogóle nie ma potrzeby korzystania z podbudowy słupowej linii SN.

[32] W odróżnieniu od wyników badań dla linii nN, przedstawionych na wykresach 6 i 7, gdzie jako powody niekorzystania z podbudowy nN nie wskazywano na odmowę udostępnienia, a inne powody.

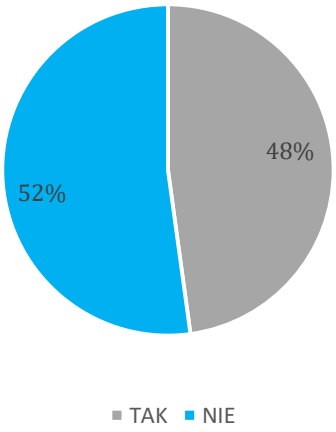
Wykres 9 – przyczyny niskiego wykorzystywania podbudowy słupowej SN

8) analiza kwestii finansowych udostępnienia podbudowy słupowej

Każdy z OSD samodzielnie określa wysokość miesięcznej opłaty z tytułu udostępnienia podbudowy słupowej, jaką uiszczać ma OK. Cena ta różni się w zależności od rodzaju udostępnionego słupa, tj. czy udostępnienie obejmuje słupy linii Nn, czy SN. Zdarza się również, że umowa zawarta z OSD przewiduje konieczność uiszczania przez OK dodatkowych opłat za umieszczenie na słupie innych niż kabel telekomunikacyjny elementów infrastruktury telekomunikacyjnej.

Jak wynika z informacji wskazanych przez ankietowanych, w niemalże połowie przypadków, wysokość opłat uzależniona jest od liczby udostępnionych danemu OK słupów. TAURON w trzech na 13 przypadków nie przewiduje różnicowania cen w zależności od ilości słupów. PGE nie przewiduje zróżnicowania w 9 przypadkach na 16 OK korzystających z jego infrastruktury. ENERGA przewiduje zmianę ceny udostępnienia podbudowy słupowej w zależności ilości udostępnianych słupów w 2 na 10 przypadków. Jedynie ENEA i STOEN nie uzależniają wysokości opłat pobieranych za dostęp do słupów od ich ilości. Ankiety potwierdzają także to, że część OSD oferuje dostęp do swojej podbudowy słupowej po niższej cenie wówczas, gdy OK korzysta ze słupów w celu realizacji sieci telekomunikacyjnej w ramach POPC.

CZY WYSKOŚĆ OPŁAT UZALEŻNIONA JEST OD LICZBY SŁUPÓW?

Wykres 10 – wpływ ilości wykorzystywanych słupów na wysokość opłat za dostęp

i) *ceny udostępniania podbudowy słupowej linii nN*

Miesięczna cena udostępnienia jednego słupa linii nN wedle ankietowanych jest mocno zróżnicowana i kształtuje się w granicach od 1,32 zł netto do 15 zł netto. Uśredniając zebrane informacje, można przyjąć, że najniższą cenę za udostępnienie infrastruktury technicznej oferuje ENEA (średnio 4,44 zł netto za 1 słup). ENEA oferuje również najbardziej jednolite stawki wobec wszystkich OK korzystających z jej słupów. Tylko w jednym przypadku, cena za słupy udostępniane przez tego OSD na potrzeby realizacji sieci telekomunikacyjnej w ramach projektu POPC została obniżona do kwoty 3,60 zł[33].

Najczęściej stosowana cena za udostępnienie słupów nN przez TAURON jest to 4,50 zł netto za 1 słup (11 na 20 przypadków). Pojawiają się jednak ceny znacznie odbiegające od wskazanej. Najniższa cena oferowana przez TAURON wynosi 3 zł netto, a najwyższa 15 zł netto. Inne oferowane przez TAURON stawki opłat to 3,67 zł, 4,10 zł, 5,00 zł, 5,20 zł, 7,00 zł, 7,50 zł. Ponadto jeden z biorących udział w ankiecie OK wskazał, że ten OSD pobierał od niego opłatę za inne urządzenia umieszczane na słupie, tj.:

- opłatę za mufę – 15 zł netto;
- opłatę za stelaż zapasu kabla – 15 zł netto.

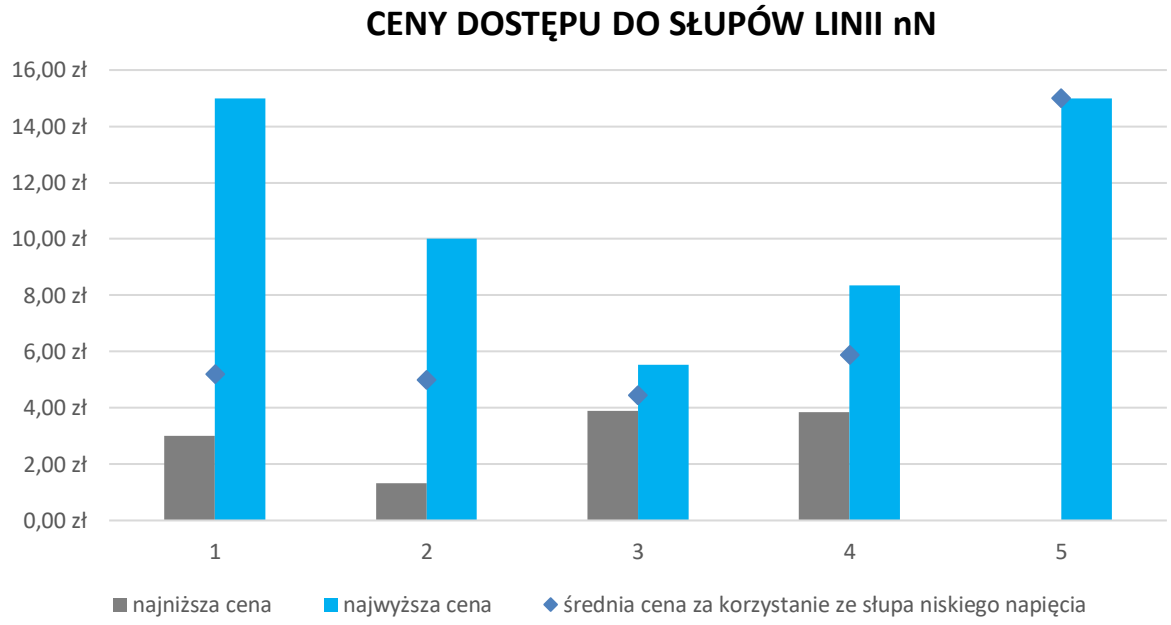
W omawianym przypadku, OK korzystał jedynie z 15 słupów. Mała liczba wykorzystywanych słupów mogła wpłynąć na wysokość wszystkich ponoszonych przez tego OK opłat.

[33] Cena ta nie została uwzględniona w ogólnym zestawieniu cen, gdyż mogłaby zniekształcić obraz stawek stosowanych przez OSD w normalnych stosunkach prawnych.

Również ceny dostępu oferowane przez PGE są znacznie zróżnicowane. W tym przypadku, cena za udostępnienie jednego słupa wynosi od 1,32 zł do 10 zł netto. Najniższa cena zaoferowana została operatorowi, który korzysta z największej ilości słupów tego OSD. Słupy PGE najczęściej udostępniane są w cenie 3,50 zł netto za słup. Średnia cena za udostępnienia konstrukcji wsporczej PGE wynosi jednak 4,87 zł netto[34].

W przypadku ENERGA, cena za udostępnienie jednego słupa wynosi od 3,90 zł do 5,52 zł netto.

Z przeprowadzonej ankiety wynika, że STOEN oferuje jednolitą[35] stawkę opłaty za dostęp do swojej podbudowy słupowej w wysokości 15 zł netto za jeden słup.

Wykres 11 – wysokość stawek opłat za udostępnienie podbudowy słupowej stosowanych przez poszczególnych OSD

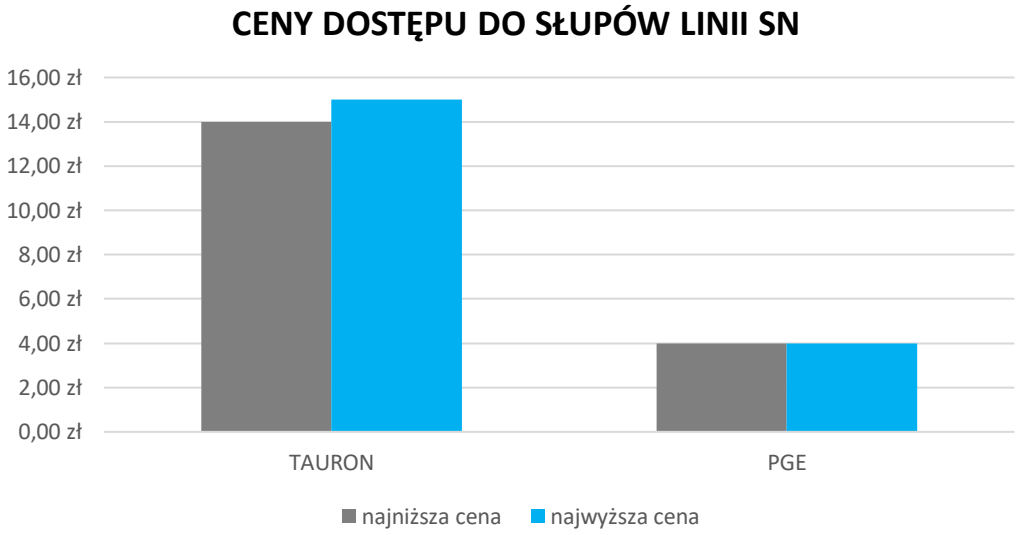
j) *warunki finansowe udostępniania podbudowy słupowej linii SN*

Wyniki badania ankietowego pokazują, że podbudowa słupowa linii SN udostępniana jest jedynie przez dwóch OSD: TAURON oraz PGE, przy czym nawet w tych przypadkach, spośród 45 ankietowanych jedynie 7 wskazało, że korzysta z podbudowy słupowej linii SN, z czego tylko jednemu słupy SN udostępniło PGE. Ceny oferowane przez wskazanych OSD znacząco się od siebie różnią. Średnia cena dostępu oferowanego przez TAURON wynosi 14,50 zł netto za jeden słup SN, podczas gdy cena, jaką zaoferowało PGE wyniosła 4,00 zł netto za jeden słup SN[36].

[34] PGE stosuje bardzo zróżnicowane ceny za udostępnienie słupów nN. Z przeprowadzonych badań ankietowych wynika, że PGE stosuje co najmniej kilkanaście różnych stawek.

[35] Przypomnieć trzeba, że dwóch ankietowych wskazało, że korzysta z podbudowy słupowej tego OSD, a tylko jeden doprecyzował, jaką opłatę uiszcza za to korzystanie.

[36] Fakt, że PGE tylko jednemu OK umożliwiło korzystanie z podbudowy słupowej SN powoduje, że trudno wywnioskować, że jest to średnia cena stosowana przez tego OSD za dostęp do słupa SN.

Wykres 12 – wysokość stawek opłat za dostęp do słupów SN

k) *akceptowalny przez przedsiębiorców telekomunikacyjnych poziom opłat za korzystanie z podbudowy słupowej OSD*

Jednym z elementów badania było określenie, jaka jest akceptowalna przez danego ankietowanego, miesięczna cena netto za korzystanie z jednego słupa, mając na uwadze opłacalność inwestycji (budowy sieci telekomunikacyjnej). Przy szacowaniu wysokości tych opłat, OK mieli uwzględnić koszty umieszczenia wszystkich elementów infrastruktury telekomunikacyjnej podwieszanych na słupach. Proponowana przez biorących udział w ankiecie OK wysokość opłat, mieściła się w granicach od 1 zł do 5 zł netto za udostępnienie jednego słupa linii nN miesięcznie, natomiast w przypadku opłat za słupy linii SN, propozycje OK mieściły się w zakresie kwot od 1,5 zł do 10 zł netto.

Tabela 2 – zestawienie wysokości stawek opłat za dostęp do słupów, zaproponowanych przez przedsiębiorców telekomunikacyjnych

	AKCEPTOWALNA CENA ZA DOSTĘP DO SŁUPA NISKIEGO NAPIĘCIA [PLN/ 1 SŁUP]	AKCEPTOWALNA CENA ZA DOSTĘP DO SŁUPA ŚREDNIEGO NAPIĘCIA [PLN/ 1 SŁUP]
średnia	**2,84 zł**	**4,69 zł**
mediana	**2,75 zł**	**3,30 zł**

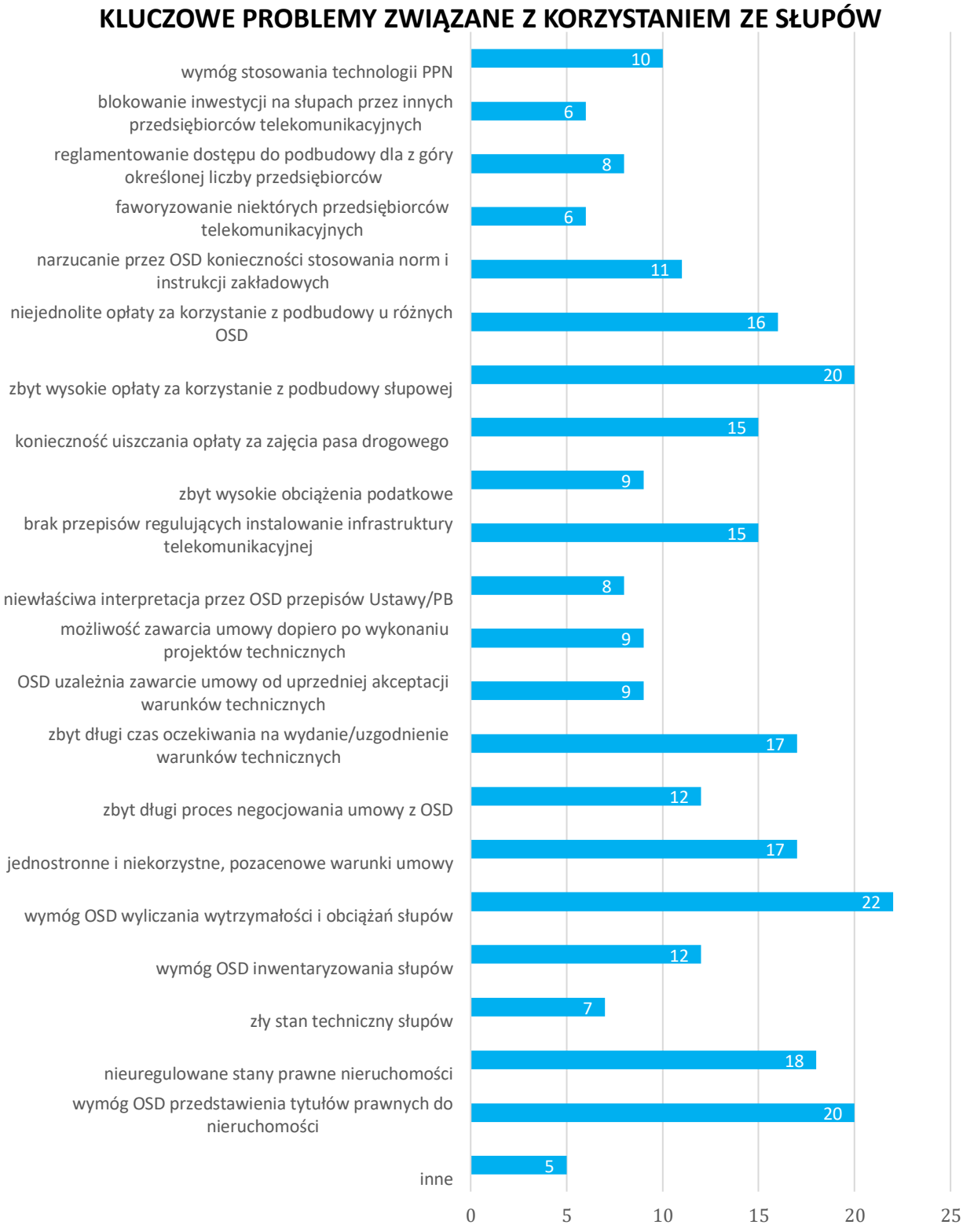
9) kluczowe problemy OK związane z korzystaniem z podbudowy słupowej

Wyniki badań wykazały, że istnieje wiele istotnych problemów związanych z korzystaniem przez OK z podbudowy słupowej OSD. Trzy najważniejsze z nich to:

- wymóg wyliczania przez OK wytrzymałości i obciążeń słupów (71% ankietowanych wskazało na ten problem);
- wymóg przedstawiania tytułów prawnych do nieruchomości, przez które przebiegać ma podwieszany na słupach OSD kabel telekomunikacyjny (65 %);
- określanie przez OSD zbyt wysokich opłat za dostęp w przeliczeniu na jeden słup (65 %).

Zdaniem ankietowanych, trudności w uzyskaniu dostępu do słupów wynikają także z charakteru warunków technicznych określanych przez OSD w zakresie dostępu do podbudowy słupowej, stosowanej przez OSD procedury zawierania umów, treści wzorców umownych, jakimi posługują się w tym zakresie OSD, braku regulacji prawnych dotyczących współpracy pomiędzy OK a OSD oraz wysokich kosztów całkowitych uzyskiwania dostępu do podbudowy słupowej.

Zwrócono również uwagę na problem postawy OSD względem OK. Po pierwsze, wskazuje się na niepotrzebną ingerencję OSD w procedury wewnętrze OK w kwestii opracowywania i wdrażania wewnętrznych dokumentów normatywnych w zakresie BHP przy prowadzeniu prac na podbudowie energetycznej. Po drugie, podkreślono trudną sytuację OK, w przypadku przebudowy lub likwidacji sieci elektroenergetycznej przez OSD. Aktualnie umowy OSD przewidują jedynie obowiązek likwidacji/demontażu sieci telekomunikacyjnej przez OK na wezwanie OSD. OK nie przysługuje żadna ochrona prawna w tym zakresie. Po trzecie, wskazano na nieujednolicone wzorce umowne w różnych oddziałach tego samego OSD. Powoduje to stosowanie różnych warunków umownych i technicznych w ramach infrastruktury jednego OSD. Przy tym, ujawnia się również problem braku możliwości zawarcia umowy ramowej. Po czwarte, zwrócono uwagę, że w niektórych przypadkach OSD wymaga od OK zgłaszania właściwym organom podwieszonej infrastruktury telekomunikacyjnej jako nowego obiektu budowlanego. Po piąte, wskazano na ogólną niechęć OSD do udostępniania infrastruktury technicznej. Pojawiły się sygnały dotyczące dewastacji legalnie zainstalowanej sieci telekomunikacyjnej. Część OK była zmuszona do skierowania sprawy do sądu w celu ustanowienia zabezpieczenia istniejącej sieci.

Wykres 13 – problemy wynikające ze współpracy OSD z OK w zakresie dostępu do podbudowy słupowej

10) proponowane przez OK rozwiązania optymalizacyjne

Najważniejszym z punktu widzenia OK, działaniem, które może zostać podjęte w celu zwiększenia wykorzystania podbudowy słupowej OSD, jest obniżenie opłat za dostęp – aż 88 % ankietowanych wskazało ten wariant odpowiedzi. W dalszej kolejności zwrócono uwagę na konieczność ujednolicenia warunków dostępu do podbudowy słupowej (68%) oraz uregulowanie rynku współpracy OSD z OK przez Prezesa UKE/URE (65%). Zwrócono również uwagę na wysokość danin publicznych związanych z budową i dalszą eksploatacją sieci. Ważne dla OK jest przyjęcie przepisów regulujących kwestie techniczne montażu kabli telekomunikacyjnych na podbudowie słupowej OSD (55% ankietowanych).

Wykres 14 – rekomendacje przedsiębiorców telekomunikacyjnych, co do możliwości wyeliminowania problemów związanych ze współpracą z OSD

OK zaproponowali również inne sposoby poprawy współpracy z OSD. Po pierwsze, wskazano na konieczność wprowadzenia jednolitych interpretacji PB, PE oraz właściwych przepisów wykonawczych dla obydwóch sektorów.

Po drugie, zaproponowano wprowadzenie odpowiednich standardów, które miałyby obowiązywać OSD w przypadku modernizacji linii elektroenergetycznej podwieszonej na słupach,

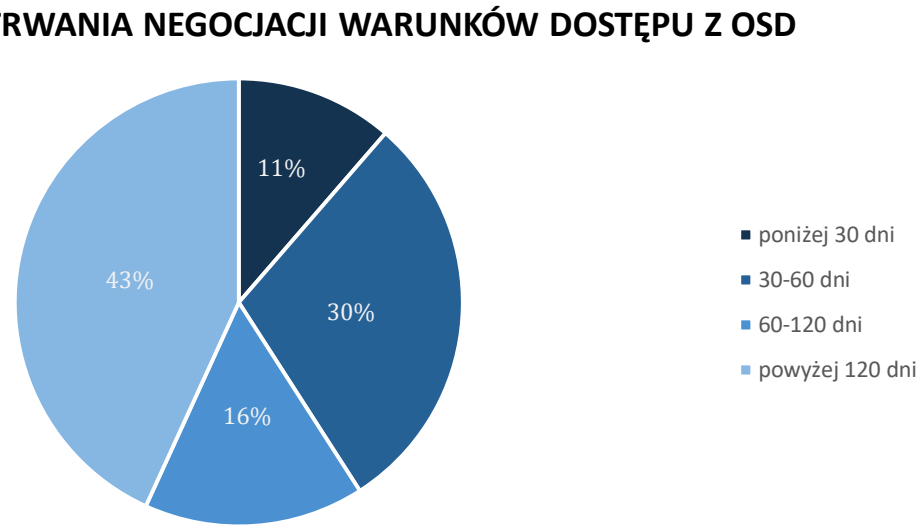
na których umieszczona jest także infrastruktura telekomunikacyjna OK. Zasady te mają na celu umożliwić OK nieprzerwane świadczenie usług telekomunikacyjnych swoim abonentom.

Po trzecie, wskazano na potrzebę zmiany UDP w zakresie konieczności uzyskiwania zezwolenia na zajęcie pasa drogowego w celu umieszczenia urządzeń telekomunikacyjnych na istniejącej już podbudowie słupowej OSD, tj. pozostawienie jedynie obowiązku uzyskania zezwolenia na zajęcie pasa drogowego w celu prowadzenia robót, z wyłączeniem obowiązku uzyskiwania decyzji lokalizacyjnej oraz zgody na umieszczenie urządzeń w pasie drogowym.

Po czwarte, zaproponowano uregulowanie cen za korzystanie z podbudowy słupowej OSD i ich zróżnicowanie, np. ze względu na instalację infrastruktury technicznej w celu zapobiegania e-wykluczeniu obszarów wiejskich.

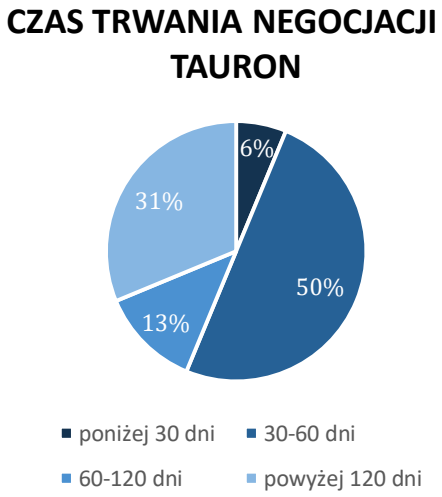
11) proces zawierania umów z OSD

Czas zawierania umów z OSD ma istotne znaczenie dla realizacji sieci telekomunikacyjnej. Tylko ok. 40 % umów zostało zawartych z OSD w terminie ustawowym, tj. w ciągu 60 dni od wystąpienia przez OK z wnioskiem o podjęcie negocjacji. W 16 % przypadków umowy zostały zawarte w terminie do 120 dni, natomiast, w przypadku największej grupy umów, okres ich zawierania trwał 120 dni lub więcej.

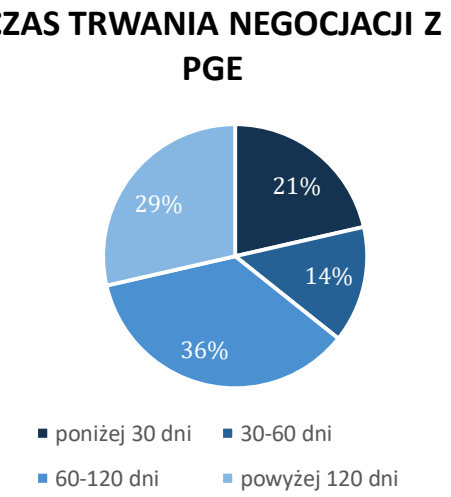

Wykres 15 – czas trwania negocjacji warunków dostępu do podbudowy słupowej z OSD

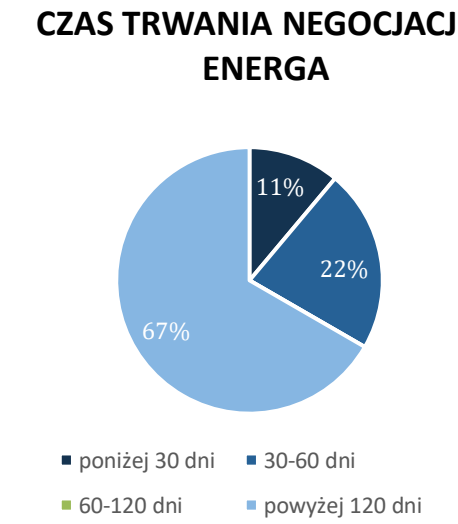
Poniżej został przedstawiony czas zawierania umów z poszczególnymi OSD. Najszybciej umowy o współkorzystaniu z podbudowy słupowej są zawierane z TAURON – 56% umów zawieranych jest w ustawowym terminie 60 dni. Proces zawierania umowy trwa najdłużej w przypadku kontraktów z ENEA oraz STOEN. 75% umów z ENEĄ zostało zawartych po 120 dniach od złożenia wniosku przez OK. W przypadku STOEN, wszystkie umowy zostały zawarte po upływie 120 dni.

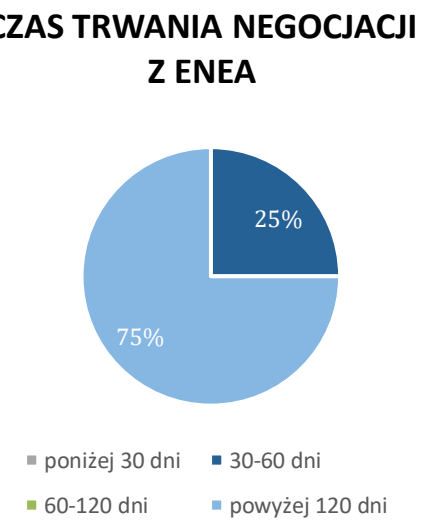
Wykres 16 – czas trwania negocjacji z TAURON

Wykres 17 – czas trwania negocjacji z PGE

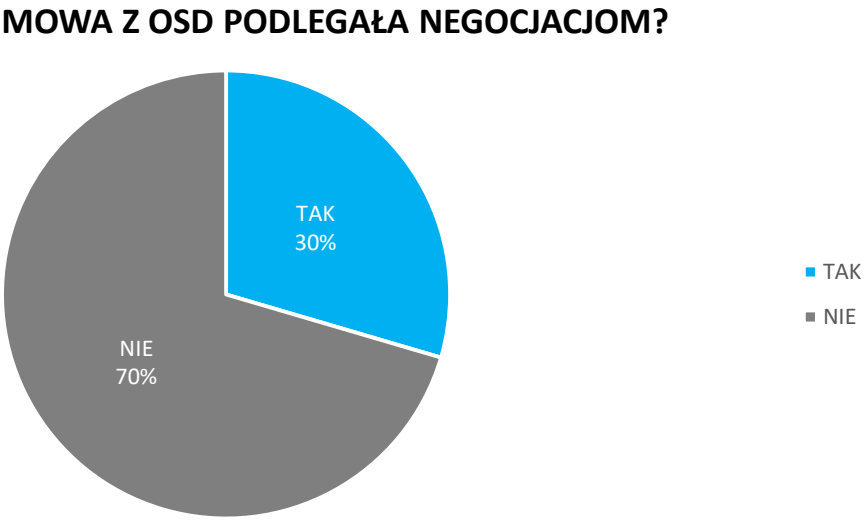
Wykres 18 – czas trwania negocjacji z ENERGA

Wykres 19 – czas trwania negocjacji z ENEA

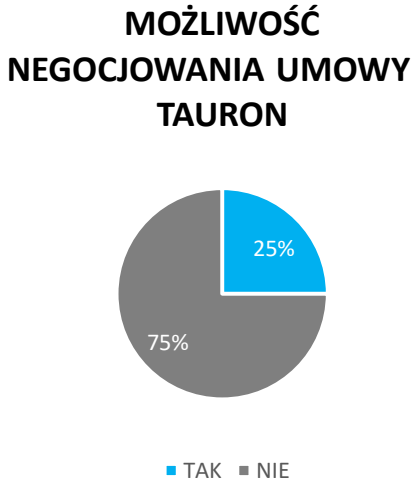
12) negocjacje umów z poszczególnymi OSD

Przeprowadzone badanie wykazało, że jedynie 30 % umów zawartych z OSD podlegało negocjacjom. W pozostałych przypadkach, OK byli zmuszeni zaakceptować warunki przedstawione przez poszczególnych OSD.

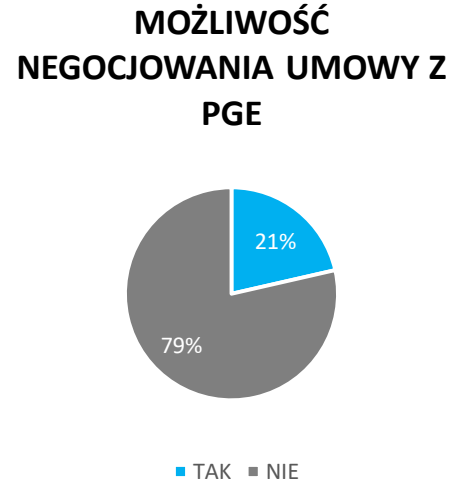

Wykres 20 – możliwości negocjacji warunków dostępu z OSD

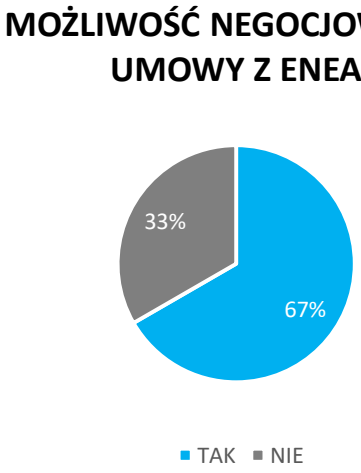
Poniżej znajdują się wykresy pokazujące możliwość prowadzenia negocjacji umów z poszczególnymi OSD. ENEA najczęściej, bo w 67 % przypadków, dopuszczała możliwość negocjowania umowy. Na drugim miejscu w tej klasyfikacji znajduje się ENERGA, która w 40% przypadków dopuściła możliwość negocjacji warunków umowy. TAURON i PGE dopuszczali zmianę zaproponowanych warunków umowy jedynie w co czwartym przypadku, natomiast STOEN w ogóle nie dopuszczał możliwości przeprowadzenia negocjacji.

Wykres 21 – możliwość negocjacji z TAURON

Wykres 22 - możliwość negocjacji z PGE

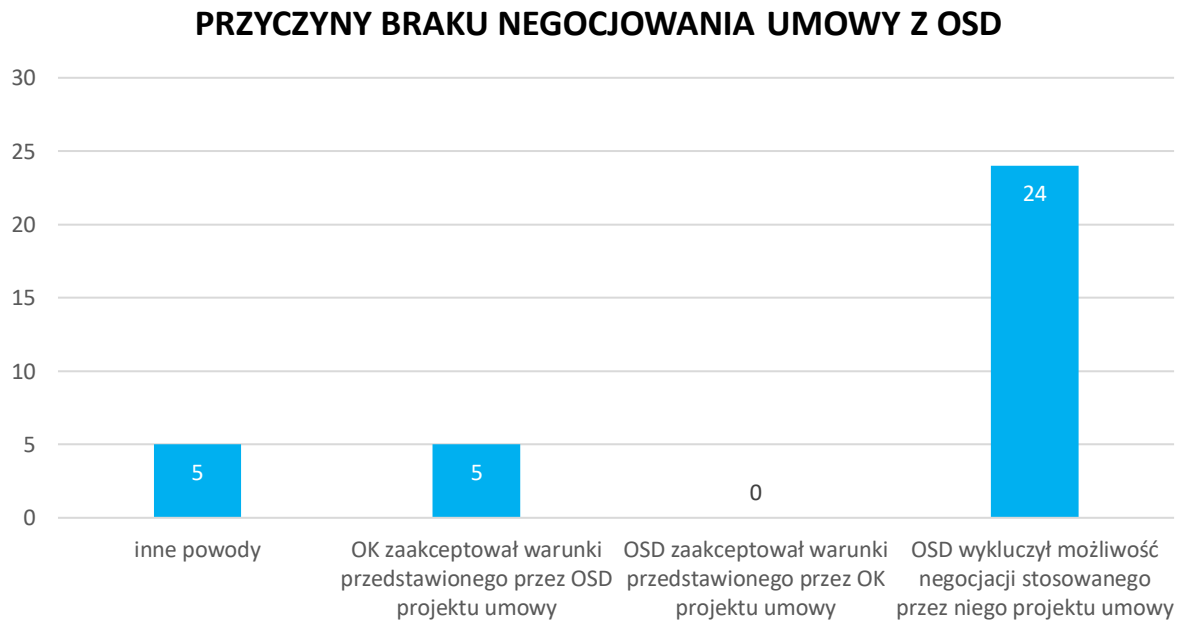
Wykres 23- możliwość negocjacji z ENEA

Wykres 24 - możliwość negocjacji z ENERGA

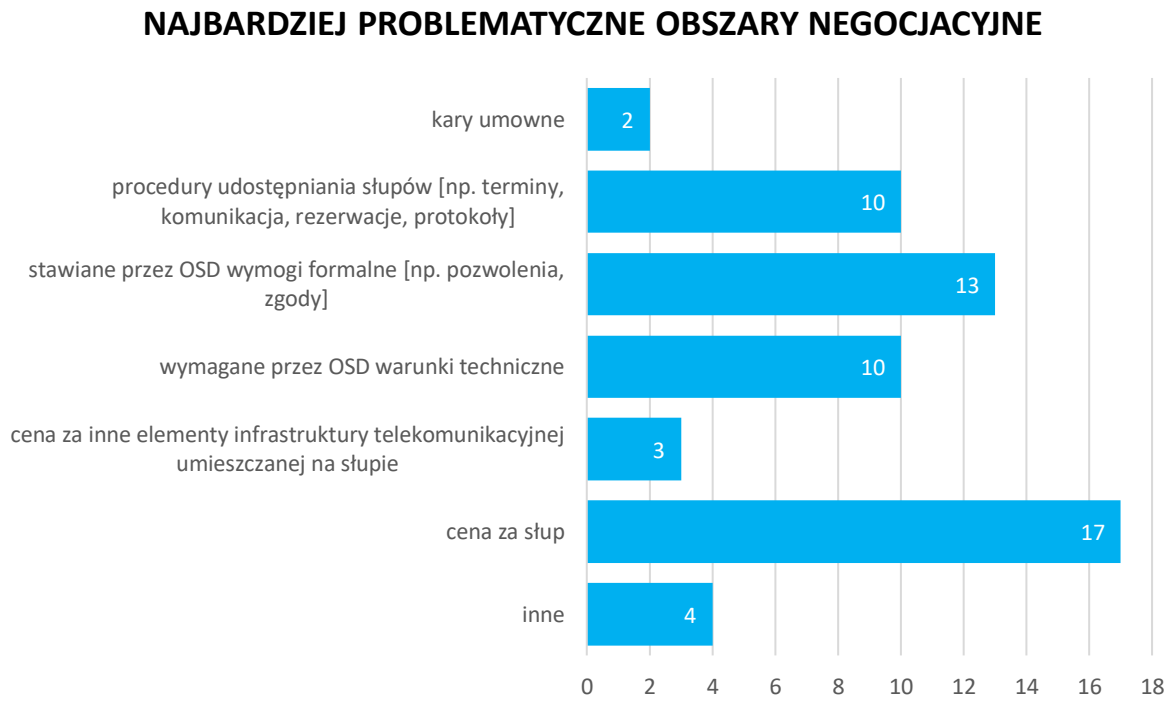
Brak możliwości negocjacji warunków umowy najczęściej wynikał z odmowy OSD wprowadzenia jakichkolwiek zmian w przedstawionych wzorcach umownych. W pięciu przypadkach OK zaakceptowali warunki oferowane przez OSD.

Ankietowani wskazywali również, że długi proces zawierania umowy wpłynął na ich decyzję o akceptacji warunków umów oferowanych przez OSD. W szczególności dotyczyło to sytuacji, gdy OK był w trakcie realizacji projektu POPC. Zwrócono również uwagę, że OSD często dopuszczają możliwość negocjacji umowy jedynie w zakresie kwestii nieistotnych z perspektywy OK.

Wykres 25 – przyczyny braku negocjacji warunków dostępu z OSD

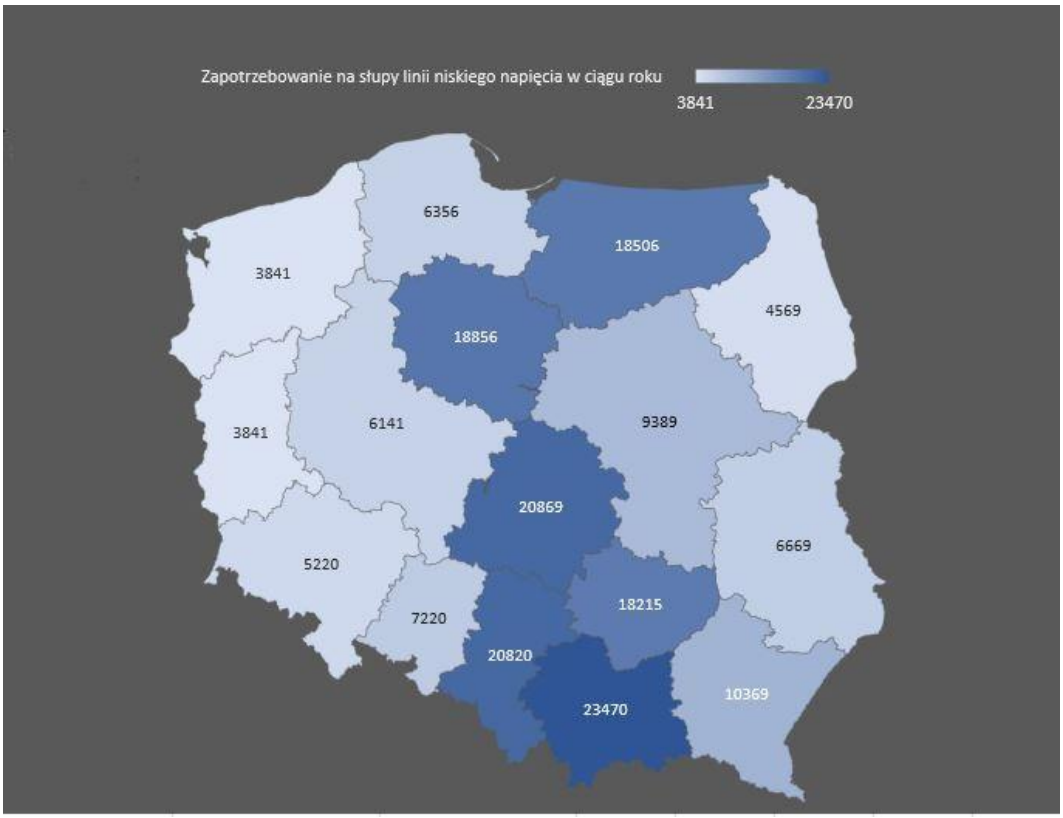
Najistotniejszym i równocześnie najbardziej problematycznym obszarem negocjacyjnym jest według OK cena za dostęp do słupa. Takiej odpowiedzi udzieliło 55 % ankietowanych. Równie trudnym obszarem negocjacji (42 % przypadków) były stawiane przez OSD wymogi formalne, tj. konieczność uzyskania pozwoleń i zgód od właścicieli nieruchomości, nad którymi przebiegać miała sieć telekomunikacyjna. W dalszej kolejności, ankietowani zwrócili uwagę na problem z negocjowaniem procedur udostępniania podbudowy słupowej oraz warunków technicznych dostępu.

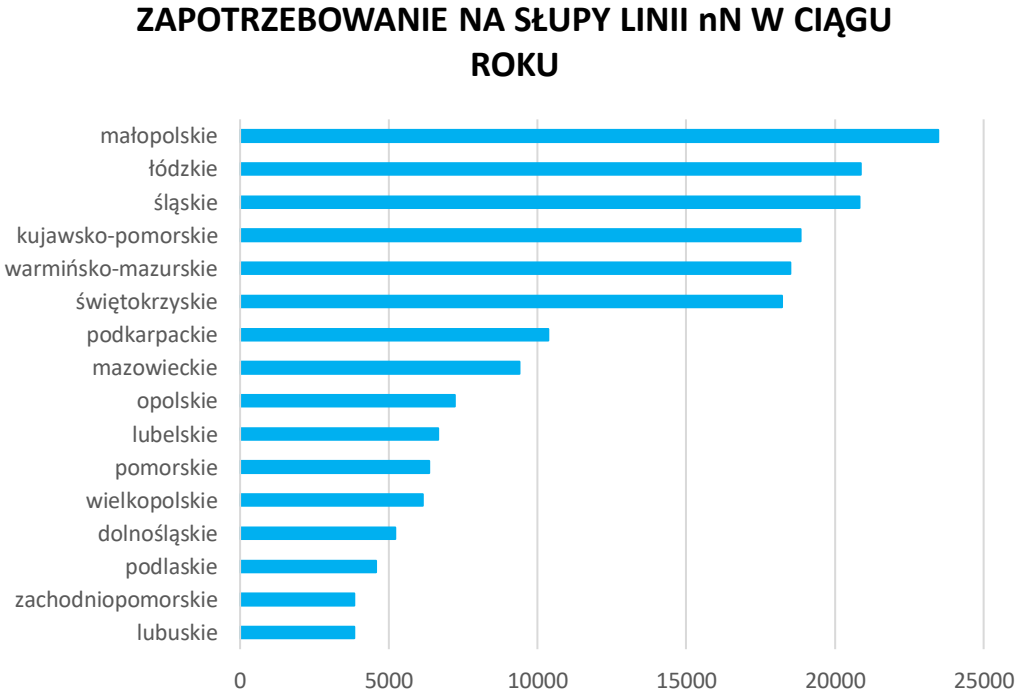
Wykres 16 – najbardziej problematyczne obszary negocjacyjne

13) zapotrzebowanie na dostęp do słupów - identyfikacja kluczowych obszarów kraju

Poniżej zostały przedstawione wykresy obejmujące zapotrzebowanie OK na wykorzystanie podbudowy słupowej OSD, z uwzględnieniem zapotrzebowania na linie nN i SN w okresie najbliższego roku oraz pięciu lat.

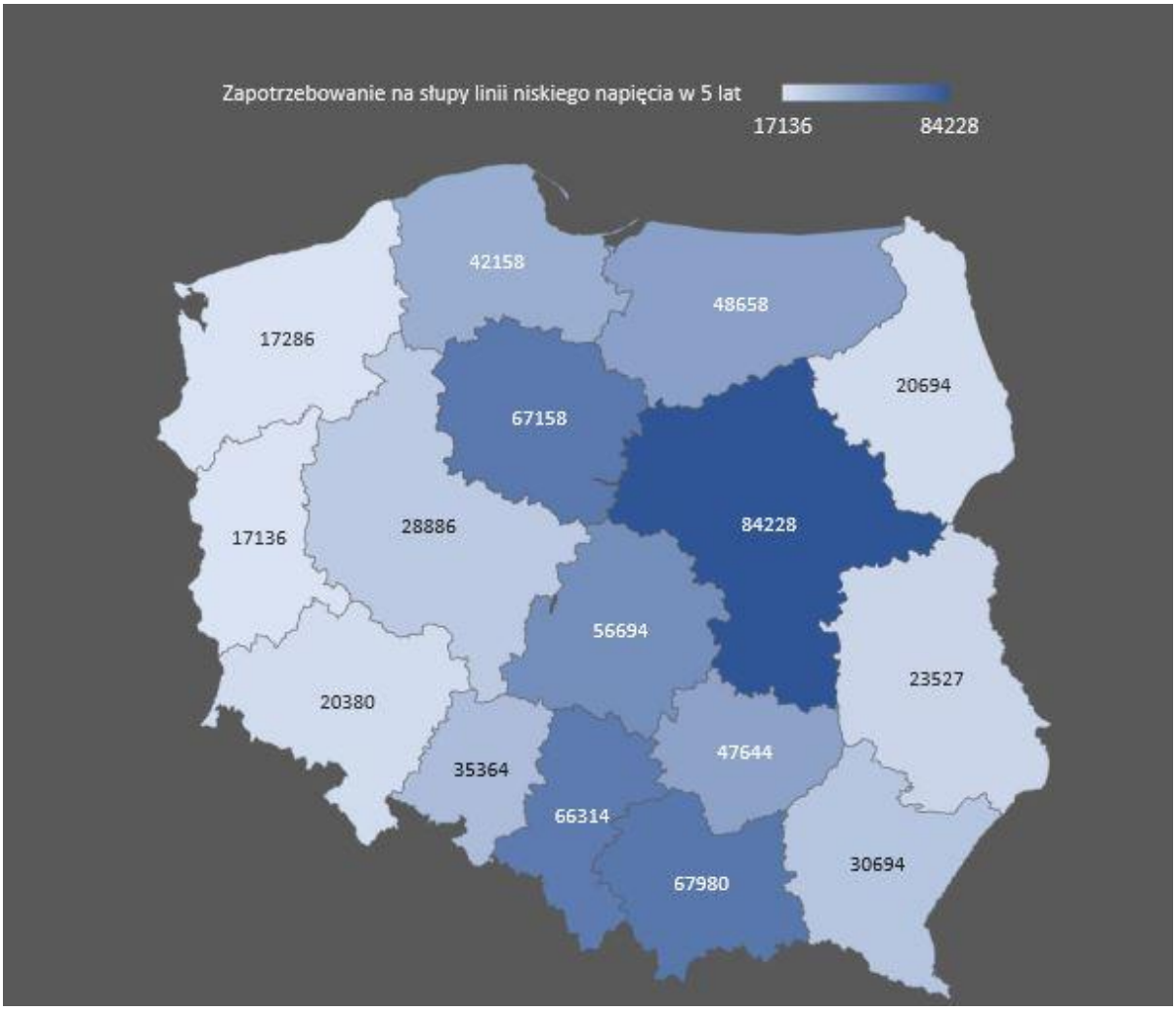

Grafika 2 – zapotrzebowanie przedsiębiorców telekomunikacyjnych na słupy nN w okresie jednego roku z podziałem na województwa

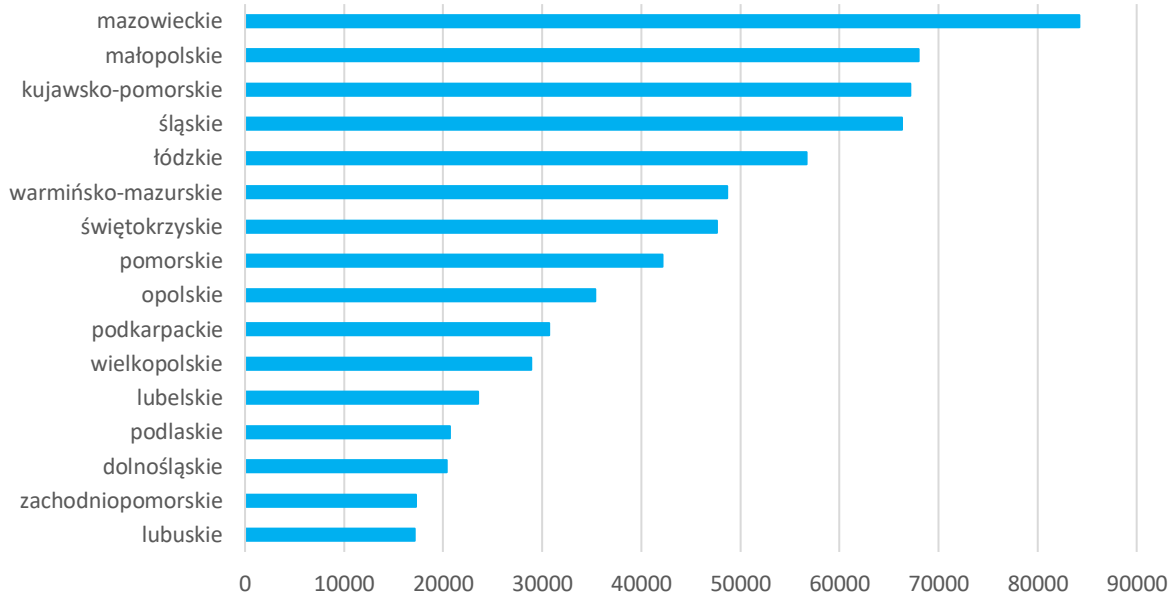
Wykres 27 - zapotrzebowanie przedsiębiorców telekomunikacyjnych na słupy nN w okresie jednego roku z podziałem na województwa

Z przeprowadzonego badania ankietowego wynika, że w najbliższym roku, największe zapotrzebowanie na słupy nN znajduje się na obszarze województwa małopolskiego. Obszar zainteresowania podbudową słupową OSD obejmuje także Polskę centralną oraz województwo śląskie.

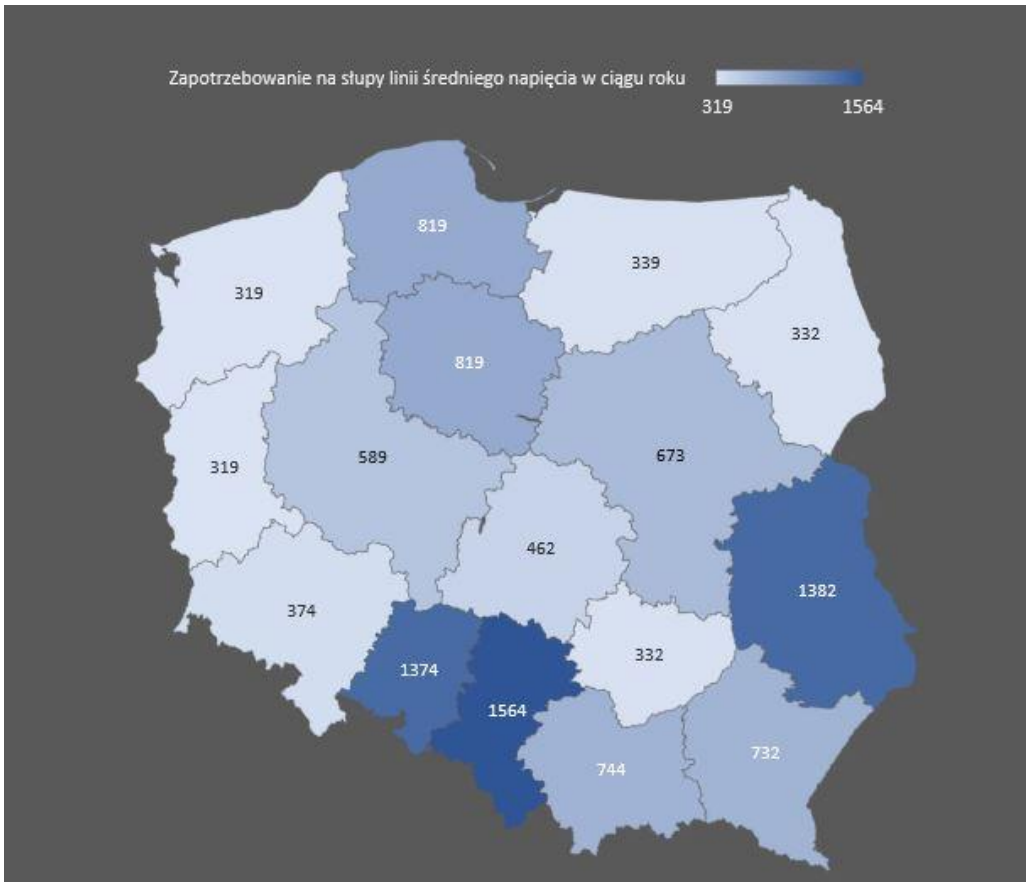
Grafika 3 - zapotrzebowanie przedsiębiorców telekomunikacyjnych na słupy nN w okresie pięciu lat z podziałem na województwa

ZAPOTRZEBOWANIE NA SŁUPY LINII nN W OKRESIE PIĘCIU LAT

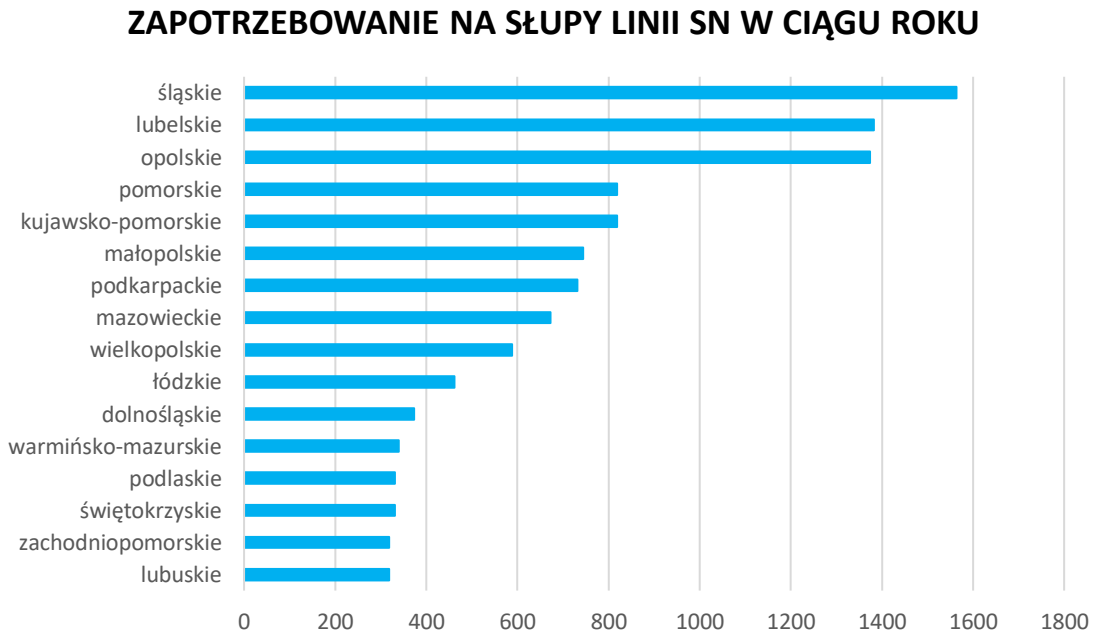

Wykres 28 - zapotrzebowanie przedsiębiorców telekomunikacyjnych na słupy nN w okresie pięciu lat z podziałem na województwa

Łączne zapotrzebowanie OK na słupy linii nN w ciągu najbliższych 5 lat wynosi 674 800 słupów. Zdecydowanie największe zapotrzebowanie dotyczy obszaru województwa mazowieckiego. Można również zauważyć niskie zapotrzebowanie na słupy na terenie województw położonych przy wschodniej i zachodniej granicy kraju.

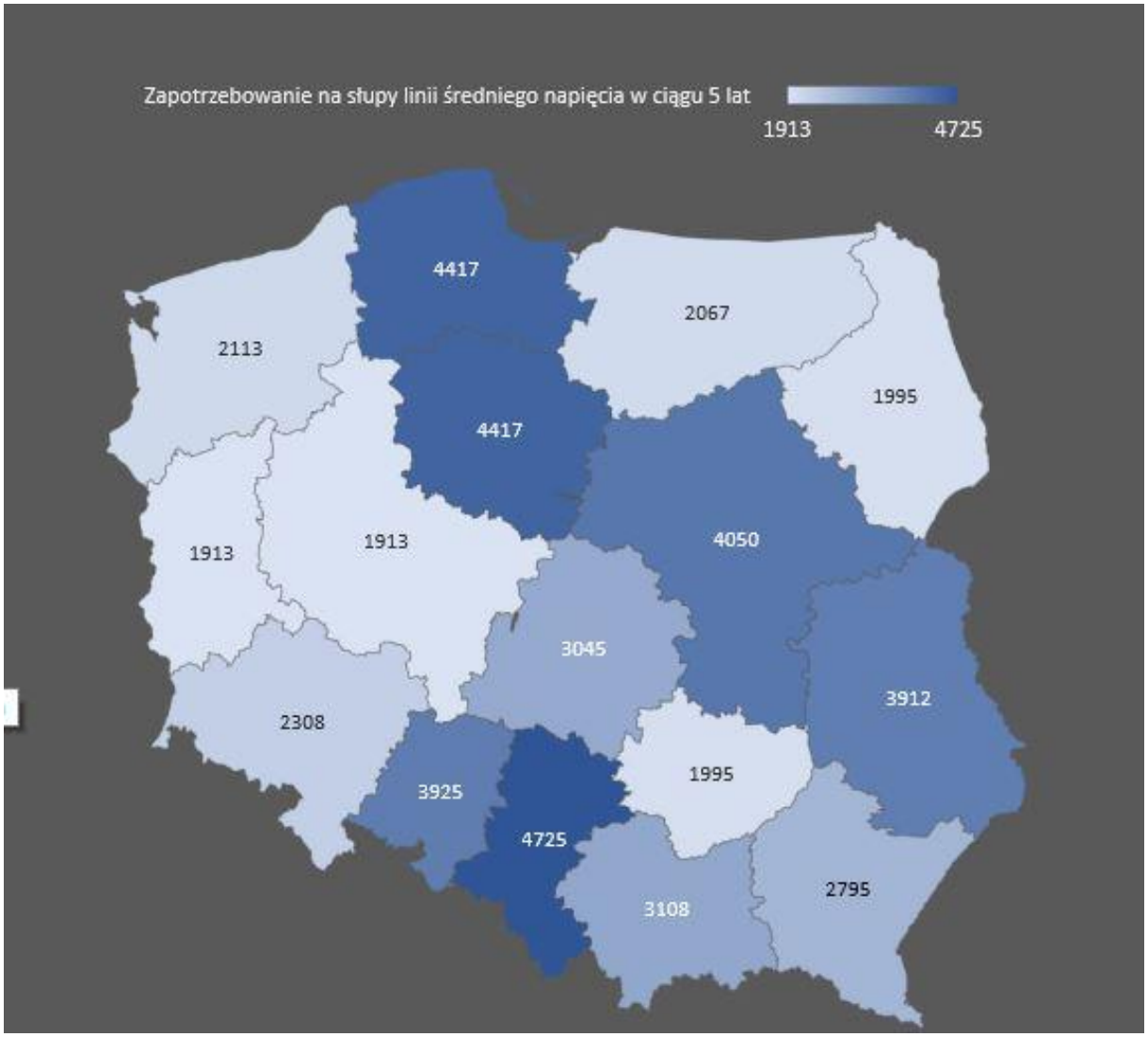

Grafika 4 - zapotrzebowanie przedsiębiorców telekomunikacyjnych na słupy SN w okresie jednego roku z podziałem na województwa

Wykres 29 - zapotrzebowanie przedsiębiorców telekomunikacyjnych na słupy SN w okresie jednego roku z podziałem na województwa

Zupełnie inaczej wygląda zapotrzebowanie na słupy linii SN. Największe zapotrzebowanie na najbliższy rok zadeklarowano na obszarze województw śląskiego, podlaskiego oraz opolskiego. Na obszarach Polski zachodniej i północnowschodniej zapotrzebowanie na wykorzystanie podbudowy słupowej jest znikome.

Grafika 5 - zapotrzebowanie przedsiębiorców telekomunikacyjnych na słupy SN w okresie pięciu lat z podziałem na województwa

Wykres 30 - zapotrzebowanie przedsiębiorców telekomunikacyjnych na słupy SN w okresie pięciu lat z podziałem na województwa

Można zauważyć, że w ciągu 5 lat zasadniczo wzrasta zainteresowanie OK wykorzystaniem słupów linii SN. W dalszym ciągu największe zapotrzebowanie na słupy linii SN można zaobserwować na obszarze województwa śląskiego. Duży wzrost widoczny jest także na terenie województwa pomorskiego i kujawsko-pomorskiego.

5. Analiza umów zawartych pomiędzy OK a OSD

W celu określenia praktyki przedsiębiorców energetycznych w zakresie dostępu do ich podbudowy słupowej, poddano analizie umowy zawarte pomiędzy tymi przedsiębiorcami a przedsiębiorcami telekomunikacyjnymi. W przypadku tych OSD, których infrastruktura techniczna jest wykorzystywana w mniejszym zakresie (tj. ENEA, ENERGA i PSE) omówione zostały także wzorce umowne, którymi posługują się te podmioty. Autorzy analizy nie dysponowali treścią umowy zawartej ze STOEN lub wzorcem umowy w przedmiocie udostępnienia podbudowy słupowej, którym posługuje się ten podmiot – toteż takie kontrakty nie zostały omówione.

Próbą badawczą objęto 64 dokumenty, w tym jedną obowiązującą do dzisiaj umowę z 2009 r., jeden kontrakt z 2013 r., dwie umowy z 2014 r. i dwie z 2015 r. oraz jeden wzór umowy z 2016 r. Pozostałe dokumenty, które poddano analizie, pochodziły z lat 2017-2018. Umowy, który były badane, dotyczyły podbudowy słupowej posadowionej w różnych częściach Polski.

Umowy poddano analizie pod kątem ustalenia tego, jak zostały nazwane oraz jak uregulowano w nich kwestie dotyczące: przedmiotu umowy, praw i obowiązków stron, trybu rozwiązania

umowy, sposobu prowadzenia robót związanych z zawieszeniem kabli, metody rozliczeń i opłat, terminów, w tym okresu obowiązywania umowy, kar umownych i odpowiedzialności odszkodowawczej, możliwości przeniesienia praw i obowiązków OK wynikających z umowy na innego przedsiębiorcę telekomunikacyjnego lub następcę prawnego. Nie we wszystkich umowach odnaleźć można było wszystkie z wymienionych kwestii, niektóre zagadnienia w analizowanych umowach w ogóle nie były regulowane.

Nie zostały szczegółowo omówione warunki techniczne lub dokumenty wewnętrzne poszczególnych OSD, które zwykle stanowią załączniki do umów, a których treść jest bardzo obszerna. Dokumenty te nie mają treści jednolitej, a ich brzmienie jest zależne od daty zawarcia umowy, a także od tego, który oddział w danym przypadku reprezentuje OSD.

Podsumowanie problemów stwierdzonych w toku analizy umów znajduje się rozdziale I opracowania. Ogólnie trzeba też zauważyć – i to w ocenie autorów analizy jest pozytywną praktyką - że zawierane na rynku umowy są najwyżej kilkustronne (przeciętnie około 5-8 stron), relatywnie prosto napisane, nie są nadmiernie i kazuistycznie rozbudowane, co może być w przyszłości - o ile tendencja zostanie utrzymana - istotnym czynnikiem zachęcającym do korzystania przez przedsiębiorców telekomunikacyjnych z podbudowy słupowej. Taki sposób redagowania umów pociąga za sobą jednak konieczność poszukiwania praw i obowiązków stron umowy, a także konkretnych zasad postępowania, w dokumentach załączonych do poszczególnych kontraktów, które z kolei zwykle mają sporą objętość.

1) nazwa umowy

W praktyce spotykane są różne nazwy umów zawieranych pomiędzy przedsiębiorcami telekomunikacyjnymi a przedsiębiorcami energetycznymi w zakresie dostępu do podbudowy słupowej. Często spotykane są klasyczne (kodeksowe) umowy dzierżawy lub umowy najmu, które w swoich postanowieniach w ogóle nie odnoszą się do przepisów Ustawy, a tym samym nie wspominają o tym, że dostęp jest udzielany w celu realizacji szybkiej sieci telekomunikacyjnej.

Umowy zawierane z PGE oznaczane są zwykle jako umowy o dostępie do elektroenergetycznych linii napowietrznych nN dla podwieszania linii światłowodowych[37]. Umowa z dnia 21 maja 2018 r. została zaś nazwana *umową udostępnienia*[38], a umowa z dnia 27 listopada 2017 r.[39] *umową udostępnienia infrastruktury elektroenergetycznej dla podwieszenia przewodów telekomunikacyjnych*. Z kolei poddane analizie umowy z dnia 22 stycznia 2018 r. i z dnia 2 listopada 2017 r., w ogóle nie zawierały tytułów. W nagłówku umowy ten OSD podaje numer porządkowy kontraktu oraz oznaczenie literowe odnoszące się do lokalizacji udostępnianych słupów. PGE

[37] Przykładowo, umowa z dnia 27 września 2018 r. i z dnia 6 sierpnia 2018 r. zawarte z PGE.

[38] Podobnie inne umowy, które poddano analizie, np. umowa z dnia 23 października 2017 r.

[39] Także inne umowy zawarte z PGE zostały podobnie oznaczone, np. umowa z dnia 16 stycznia 2017 r.

zawiera także umowy ramowe o dostępie do swojej infrastruktury, które określają ogólne zasady uzyskiwania dostępu do słupów tego OSD[40].

Z kolei umowy zawierane z TAURON tytułowane są umowami o współkorzystaniu z infrastruktury, zaś oznaczane są numerem porządkowym oraz skrótem literowym odnoszącym się do nazwy oddziału[41]. Umowa z dnia 6 lipca 2018 r. zawarta z tym OSD nazwana została *umową najmu (polegającego na współkorzystaniu ze stanowisk słupowych)*[42], a umowa z dnia 7 listopada 2017 r. po prostu *umową najmu*[43]. Nieliczne umowy zawarte przez TAURON, które poddano analizie (np. umowa z dnia 11 czerwca 2013 r.), nie były nazwane.

Jeśli zaś chodzi o umowy zawierane z ENERGA, to są one oznaczone porównywalnie do tych, które dotyczą innych OSD. Te kontrakty noszą tytuł *umów najmu w sprawie udostępnienia słupów energetycznych dla celów zainstalowania elementów infrastruktury telekomunikacyjnej* oraz mają nadawane oznaczenie liczbowe i literowe[44]. Zdarza się także, że ten OSD udostępnia słupy na podstawie umów dzierżawy[45], czy umów o dostępie i współkorzystaniu z infrastruktury technicznej[46].

ENEA zawierane umowy oznacza jedynie symbolami literowymi i liczbowymi. PSE z kolei swoje umowy dotyczące słupów tytułuje umowami dzierżawy infrastruktury technicznej.

Sama nazwa umowy w zasadzie nie decyduje o jej treści lub o jej kwalifikacji prawnej. Niemniej jednak warto byłoby dążyć do ujednolicenia tytułów umów zawieranych w przedmiocie dostępu do podbudowy słupowej oraz do sposobu oznaczeń stron w tych umowach. Kontrakty zawierane pomiędzy OK a OSD powinny być nazywane umowami o udostępnieniu podbudowy słupowej w celu realizacji szybkiej sieci telekomunikacyjnej, ewentualnie umowami o współkorzystaniu z infrastruktury technicznej. Oczywiście brak jest przeciwskazań do tego, aby strony dowolnie numerowały zawierane umowy. Dokumenty te, albo w preambule, albo w innej części powinny w sposób wyraźny stanowić o tym, że udostępnienie słupów następuje na podstawie przepisów

[40] Np. umowa z dnia 21 maja 2018 r. Umowa ta dotyczy dostępu do stalowych słupów oświetlenia drogowego oraz słupów drewnianych. Podobny charakter ma umowa z dnia 12 grudnia 2017 r. czy umowa z dnia 28 lipca 2017 r., które określają procedurę uzyskania dostępu przez OK do podbudowy słupowej PGE: (1) wniosek o dostęp zawierający m.in. lokalizację i numery słupów oraz plan sytuacyjny w dwóch egzemplarzach na podkładzie geodezyjnym, (2) opracowanie dokumentacji formalnoprawnej na podstawie *Warunków udostępnienia konstrukcji wsporczych do podwieszania kabla telekomunikacyjnego*, (3) opracowanie harmonogramu prac, (4) uzgodnienie dokumentacji i harmonogramu z PGE, (5) wykonanie prac, (6) odbiór techniczny prac.

[41] Umowa z dnia 26 maja 2017 r. i z dnia 11 września 2017 r. zawarta z TAURON.

[42] Jednakowo inne umowy poddane analizie, np. umowa z dnia 22 stycznia 2018 r.

[43] Tak samo umowa z dnia 27 marca 2018 r., z dnia 11 maja 2018 r. i z dnia 1 października 2015 r.

[44] Umowa z dnia 4 sierpnia 2017 r.

[45] Wzór umowy z dnia 9 sierpnia 2018 r.

[46] Umowa z dnia 2 stycznia 2017 r.

Ustawy – z tych samych przyczyn umowa powinna precyzować, czy zapewnienie dostępu ma miejsce w celu realizacji szybkiej sieci telekomunikacyjnej, czy też w innym celu.

Nieprawidłowa jest praktyka polegającą na zastępowaniu umów o dostępie klasycznymi (kodeksowymi) umowami najmu. Przypomnieć trzeba, że jedynie umowy dzierżawy pozwalają na używanie przedmiotu umowy i pobieranie z niego pożytków. Korzystanie zaś z przedmiotu na podstawie umowy najmu nie uprawniania do pobierania z niego pożytków, a uprawnia jedynie do używania przedmiotu. Toteż OK, który ze słupów korzysta na podstawie umowy najmu – jeśli w treści kontraktu nie zostanie zastrzeżone inaczej – w zasadzie nie jest uprawniony do wykorzystywania tych słupów w celu odpłatnego świadczenia usług telekomunikacyjnych swoim klientom. Nazwa umowy nie odpowiada zatem jej przedmiotowi, to samo dotyczy przepisów stosowanych w sprawach nieuregulowanych. Przepisy KC dotyczące najmu nie są właściwymi dla regulacji stosunków łączących OK i OSD.

2) przedmiot umowy

W umowach zawartych z PGE[47] przedmiot umowy określony[48] został jako konstrukcje wsporcze, podlegające udostępnieniu przedsiębiorcy telekomunikacyjnemu w celu podwieszenia kabli telekomunikacyjnych[49] wraz z osprzętem towarzyszącym w związku z realizacją szybkiej sieci telekomunikacyjnej[50]. Umowy te w swoich zapisach wprost odwołują się do przepisów Ustawy[51]. Poddana analizie umowa z dnia 26 stycznia 2018 r. zawarta z PGE dotyczyła konstrukcji wsporczych linii SN i nie odnosiła się w swoich postanowieniach do przepisów Ustawy.

Z kolei w przypadku umów zawartych z TAURON, przedmiot umowy jest określony jako urządzenia infrastruktury elektroenergetycznej napowietrznych linii nN[52], udostępniane OK przez TAURON w celu zabudowania i utrzymywania publicznej sieci telekomunikacyjnej/ podwieszenia linii

[47] Umowa z dnia 27 września 2018 r. zawarta z PGE.

[48] Określenie dotyczy lokalizacji słupów oraz napięcia podwieszonej na nich linii elektroenergetycznej. Wykaz słupów stanowi załącznik do umów.

[49] Niektóre umowy zawarte z PGE (np. umowa z dnia 12 grudnia 2017 r. i z dnia 28 lipca 2017 r.) wprost wskazują, że chodzi o kabel światłowodowy.

[50] Umowa z dnia 16 stycznia 2017 r. stanowi, że udostępnienie podbudowy słupowej ma miejsce w celu eksploatacji przewodu telekomunikacyjnego podwieszanego na przedmiocie umowy, zaś *w przypadku potrzeby dostępu w zakresie szerszym, Dzierżawca zobowiązany jest we własnym zakresie i na własny koszt uzyskać taki dostęp.*

[51] Na przykład umowa z dnia 25 maja 2018 r. stanowi, że udostępnienie słupów ma miejsce w celu realizacji przez OK szybkiej sieci telekomunikacyjnej, zgodnie z art. 17 i nast. Ustawy oraz, że PGE, będąc operatorem sieci oraz podmiotem wykonującym zadania z zakresu użyteczności publicznej w rozumieniu Ustawy, zapewnia przedsiębiorcom telekomunikacyjnym dostęp do infrastruktury technicznej w celu realizacji szybkiej sieci telekomunikacyjnej na zasadach określonych w Ustawie, przy uwzględnieniu konieczności zapewnienia niedyskryminacyjnych i proporcjonalnych warunków dostępu do infrastruktury technicznej.

[52] Przedmiotem umowy z dnia 11 maja 2018 r. zawartej z TAURON są także słupy oświetlenia drogowego. Z kolei przedmiotem umowy z dnia 30 kwietnia 2018 r. są słupy nN i oświetlenia drogowego.

teleinformatycznych. Umowy zawierane przez tego OSD, w swoich końcowych postanowieniach wskazują na to, że do ich podpisania doszło na podstawie Ustawy.

Przedmiotem umów zawartych z ENERGA jest udostępnienie OK słupów energetycznych nN lub słupów energetycznych w liniach dwunapięciowych SN i nN, jako nośników elementów infrastruktury telekomunikacyjnej[53] w celu umieszczenia sieci światłowodowej[54].

Przedmiotem umów zawieranych przez ENEA z OK jest najem linii elektroenergetycznych 110 kV dla podwieszania kabli światłowodowych lub najem miejsca na słupach sieci nN dla podwieszania kabli telekomunikacyjnych[55].

Jeśli chodzi o przedmiot umowy, to jest on prawidłowo określany przez strony w umowach o dostępie. Kontrakty zawierane pomiędzy OK a OSD powinny precyzować, czy OK na podstawie umowy ma korzystać z podbudowy słupowej, na której podwieszone są napowietrzne linie elektroenergetyczne nN, SN czy WN. Za zasadne należy uznać zamieszczanie wykazu udostępnianej infrastruktury elektroenergetycznej w załączniku do umowy – takie rozwiązanie pozwala na ograniczenie objętości kontraktu.

3) prawa i obowiązki OK

Zasadniczo obowiązkiem OK w poddanych analizie umowach, jest utrzymywanie infrastruktury telekomunikacyjnej w należytym stanie oraz wykonywanie czynności montażowych i eksploatacyjnych w odpowiedni sposób. Poszczególne umowy nakładają na OK dalej idące obowiązki. Jeśli zaś chodzi o prawa OK, o których stanowią poddane analizie kontrakty, to głównie sprowadzają się one do prawa do uzyskania dostępu do danej infrastruktury technicznej, zamontowania na niej urządzeń telekomunikacyjnych i korzystania z nich w celu świadczenia usług telekomunikacyjnych abonentom.

Poszczególne umowy zawarte z PGE nakładają na OK obowiązki o różnym charakterze. Przykładowo, zgodnie z umową z dnia 12 grudnia 2017 r., obowiązkiem OK jest opracowanie i uzgodnienie z OSD *Instrukcji współpracy ruchowej z siecią PGE Dystrybucja S.A. Oddział Zamość*[56].

W umowach zawartych z PGE, OK wprost oświadcza, że wszelkie prace związane z podwieszaniem linii światłowodowych, prace instalacyjne, projektowe i inne czynności faktyczne wykonają we

[53] Umowa z dnia 4 sierpnia 2017 r.

[54] Wzór umowy z dnia 9 sierpnia 2018 r.

[55] Wzór umowy z dnia 19 sierpnia 2016 r.

[56] Instrukcja współpracy ruchowej określa przede wszystkim zasady współpracy pomiędzy użytkownikiem elektroenergetycznej sieci dystrybucyjnej a OSD. Instrukcja ta jest zazwyczaj częścią umowy dystrybucyjnej lub umowy kompleksowej, której warunki musi zaakceptować każdy podmiot ubiegający się o przyłączenie do sieci. Instrukcja ta nie ma żadnego związku z korzystaniem przez OK z podbudowy słupowej OSD. W przypadku udostępniania słupów taki dokument jest zatem zbędny. Jedynie pewne elementy tej instrukcji (np. określenie osób kontaktowych w przypadkach awaryjnych lub sposobu przekazywania informacji w sytuacjach krytycznych) powinny zostać uzgodnione pomiędzy OSD a OK i wpisane do umowy o udostępnienie infrastruktury technicznej.

własnym zakresie, na swój koszt i ryzyko[57]. OK w umowach zawartych z PGE zobowiązują się do stosowania odpowiednich materiałów[58], wykonywania prac przy wykorzystaniu osób posiadających odpowiednie upoważnienia i uprawnienia, przeprowadzenia wymaganych prawem odbiorów i rozruchów, dokonania we własnym zakresie zgłoszenia prac do właściwych organów oraz uzyskania stosownych uzgodnień, opinii, zezwoleń i decyzji[59]. Umowy zawarte z PGE stanowią, że w przypadku potrzeby dostępu do nieruchomości, na których znajdują się słupy, OK zobowiązany jest we własnym zakresie, na własny koszt i ryzyko uzyskać taki dostęp[60]. Ten OSD nakłada na OK obowiązek uzgodnienia z OSD terminu i harmonogramu prac, poinformowania OSD o zakończeniu wykonywania prac oraz przekazania OSD do akceptacji dokumentacji powykonawczej obejmującej tabele montażowe[61].

W przypadku umów zawartych z PGE, OK nie jest uprawniony do dokonywania jakichkolwiek modyfikacji lub zmian w przedmiocie umowy bez uzyskania uprzedniej pisemnej zgody OSD na modyfikacje bądź zmiany. Także i wykonanie nakładów na przedmiot umowy, w tym ulepszeń uzależnione jest od uzyskania zgody PGE. Jeśli OK ulepszyłby podbudowę słupową bez odpowiedniej zgody OSD, PGE może żądać od OK usunięcia ulepszeń w określonym terminie, a w przypadku niezastosowania się przez OK do takiego żądania, rozwiązać umowę bez zachowania okresu wypowiedzenia[62]. OK, wedle tych kontraktów, nie może oddać słupów OSD osobie trzeciej do użytkowania, w dzierżawę lub podnajem[63].

Postanowienia umów zawartych z PGE nakładają na OK obowiązek zgłoszenia OSD zamiaru wykonania prac konserwacyjnych, modernizacyjnych, remontowych lub związanych z przebudową linii światłowodowych w odpowiedni sposób i z odpowiednim wyprzedzeniem. W przypadkach prac awaryjnych, umowy zawarte z PGE zobowiązują obie strony do wzajemnego informowania się o zaistniałych zdarzeniach i podejmowania niezwłocznie działań mających na celu dopuszczenie OK do przedmiotu umowy w celu usunięcia przez OK skutków zaistniałych awarii. Umowa z dnia

[57] Umowa z dnia 27 września 2018 r. zawarta z PGE.

[58] Materiałów dopuszczonych do używania w pracach danego rodzaju, spełniających wszystkie wymagania przewidziane prawem oraz posiadających niezbędne certyfikaty i atesty.

[59] O ile z przepisów prawa będzie wynikać taki wymóg.

[60] Przykładowo, odmiennie regulują te kwestie m.in. umowa z dnia 26 stycznia 2018 r. oraz umowa z dnia 22 stycznia 2018 r., które stanowią, że OK jest zobowiązany do załatwienia wszelkich formalności związanych z podwieszaniem kabli teletechnicznych na słupach PGE, w tym do zaspokojenia wszelkich roszczeń właścicieli nieruchomości związanych z budową, pracą, eksploatacją, remontami i naprawą sieci teletechnicznych.

[61] Umowa z dnia 27 września 2018 r. zawarta z PGE.

[62] Omawiana umowa zawarta w dniu 27 września 2018 r. z PGE stanowi, że OK niejako zrzeka się roszczeń wobec OSD o nakłady lub ulepszenia dokonane w przedmiocie umowy, chyba, że do konkretnego nakładu lub ulepszenia strony postanowią inaczej. Taką samą regulację zawierają inne umowy zawarte z PGE, np. umowa z dnia 6 sierpnia 2018 r.

[63] Takie postanowienie zawiera chociażby umowa z dnia 10 listopada 2017 r.

27 listopada 2017 r. stanowi, że PGE może nie wyrazić zgody na wykonanie przez OK prac mających na celu usunięcie awarii w przypadku braku możliwości wyłączenia napowietrznej linii elektroenergetycznej lub braku możliwości zapewnienia dopuszczenia do usuwania awarii i jego nadzorowania. Z kolei umowa z dnia 12 grudnia 2017 r. zawiera postanowienie, zgodnie z którym naprawa infrastruktury telekomunikacyjnej podwieszonej na słupach odbywać ma się bez wyłączenia napowietrznej linii elektroenergetycznej (jedynie w wyjątkowych sytuacjach dopuszcza się wykonywanie prac z wyłączeniem urządzeń OSD i linii zasilających[64]), a wykonywać mają ją osoby posiadające uprawnienia do wykonywania prac metodą pod napięciem na urządzeniach elektroenergetycznych do 1 kV, zgodnie z zasadami wykonywania tych prac obowiązującymi w PGE Dystrybucja S.A. Oddział Zamość[65].

Umowy zawarte z PGE w określonych przypadkach[66] wymagają od OK dokonania demontażu linii światłowodowej w terminach wskazanych w zawiadomieniu OSD oraz ponownego montażu w terminie uzgodnionym z OSD. OK jest także zobowiązany do usunięcia swojej infrastruktury z podbudowy słupowej w określonym terminie po zakończeniu obowiązywania umowy, po uzgodnieniu z OSD terminu demontażu. W przypadku niewykonania takiego zobowiązania, PGE uprawniona jest do demontażu urządzeń OK na koszt i ryzyko OK oraz do rozłączenia podwieszonego na słupie kabla telekomunikacyjnego na koszt i ryzyko OK. Za okres bezumownego korzystania przez OK z podbudowy słupowej PGE zastrzega sobie prawo do pobierania wynagrodzenia w wysokości trzykrotności opłaty określonej w umowie.

Część umów zawartych z PGE nakłada także na OK obowiązek pokrycia kosztów wymiany słupa, jeśli konieczność dokonania takiej wymiany powstanie w związku z zawieszeniem na słupie linii telekomunikacyjnej[67].

Jeśli zaś chodzi o umowy zawarte z TAURON, to wprost stanowią one, że wszelkie opłaty i pozwolenia związane z umieszczeniem infrastruktury telekomunikacyjnej w pasie drogowym obciążają OK. Jednocześnie w tych kontraktach wprowadzone są postanowienia, wedle których umowa o udostępnieniu podbudowy słupowej nie może zostać skutecznie zawarta, jeżeli OK nie doręczy TAURON we właściwym terminie[68] pozytywnej opinii w przedmiocie lokalizacji infrastruktury telekomunikacyjnej od zarządcy pasa drogowego, właściwego ze względu na

[64] Omawiania umowa wyraźnie wskazuje, że w przypadku zastosowania technologii prac wymagającej takiego wyłączenia, OK zostanie obciążony ryczałtową opłatą za dopuszczenie i organizację prac.

[65] Także zgodnie z umową z dnia 23 października 2017 r., prace instalacyjne i konserwacyjne mogą być wykonywane wyłącznie w obowiązującej w PGE technologii PPN.

[66] Chodzi o konieczność wykonania przez OSD prac określonych w punkcie 27 *Zasad zapewniania dostępu do napowietrznej infrastruktury technicznej niskiego napięcia (nN) przez OSD*.

[67] Takie postanowienia zawiera na przykład umowa z dnia 12 lutego 2018 r. czy umowa z dnia 23 marca 2018 r.

[68] W umowie z dnia 26 maja 2017 r., 8 listopada 2017 r. i z dnia 11 września 2017 r. zawartej z TAURON termin ten został określony jako do dnia planowanego montażu, ale nie później niż w terminie 30 dni od dnia podpisania umowy.

umiejscowienie słupów i infrastruktury telekomunikacyjnej, a także zgód osoby, której przysługuje prawo do nieruchomości, na których posadowione są słupy. Umowa z dnia 7 listopada 2017 r. inaczej reguluje to zagadnienie, stanowiąc, że *do każdego projektu wykonawczego na nowe podwieszenie przewodów teleinformatycznych do słupów linii napowietrznej niskiego napięcia Najemca musi dołączyć pozytywną opinię w przedmiocie lokalizacji przewodu teleinformatycznego od zarządcy pasa drogowego, właściwego ze względu na umiejscowienie przedmiotu najmu, a także oświadczeń o posiadanym prawie do dysponowania nieruchomościami, na cele podwieszenia przewodu telekomunikacyjnego, na których posadowiony jest przedmiot najmu*[69].

Także i w przypadku umów zawartych z TAURON, OK jest zobowiązany do usunięcia swojej infrastruktury z podbudowy słupowej w określonym terminie po zakończeniu obowiązywania umowy, po uprzednim powiadomieniu OSD o terminie demontażu, zaś od dnia rozwiązania lub wygaśnięcia umowy infrastruktura telekomunikacja OK podwieszona na słupie musi być wyłączona– te obowiązki OK obwarowane są karami umownymi.

Część umów zawartych z TAURON nakłada na przedsiębiorców telekomunikacyjnych obowiązek ponoszenia bliżej nieokreślonych nakładów na podbudowę słupową. Przykładowo, umowa z dnia 22 stycznia 2018 r. stanowi, że OK jest zobowiązany do utrzymywania słupów w zakresie dotyczącym zamontowania infrastruktury telekomunikacyjnej w stanie przydatnym do umówionego użytku oraz, że nakłady związane z używaniem podbudowy słupowej w zakresie dotyczącym tej infrastruktury, obciążają OK.

Także w przypadku umów zawartych z ENERGA przedsiębiorcy telekomunikacyjni mają obowiązek powiadomić OSD o zamiarze budowy, przebudowy lub remontu swojej infrastruktury z odpowiednim wyprzedzeniem.

PSE w swoim wzorze umorze o dostępie do słupów wskazuje, że OK ma obowiązek współpracować z OSD, innymi OK oraz podmiotami trzecimi wskazanymi przez PSE. Ten OSD wymaga od OK przedłożenia zgód i zezwoleń osób trzecich, w tym zgody właścicieli nieruchomości, na której jest lub ma być umieszczona infrastruktura OK.

Podsumowując, trzeba zaznaczyć, że umowy zwykle stanowią o podstawowych prawach i obowiązkach OK – głównie poprzez określenie tego, jakie czynności OK wymagają zgody OSD lub jakich działań OK nie wolno wykonywać. Szczegółowe obowiązki OK – zwłaszcza w kontekście sposobu wykonywania prac – precyzowane są zaś w dokumentach wewnętrznych poszczególnych OSD (różnie tytułowanych – zasadami, warunkami, wymaganiami, instrukcjami czy regulaminami), stanowiących załączniki i integralną część umów. Dokumenty te są zróżnicowane w swojej treści nie tylko pomiędzy poszczególnymi OSD, ale i pomiędzy oddziałami rejonowymi poszczególnych OSD - w zależności od tego, w jakiej dacie nastąpiło zawarcie umowy i na jakim obszarze posadowiona jest udostępniania podbudowa słupowa.

[69] Tak samo umowa z dnia 27 marca 2018 r.

Ogólnie, grupy praw czy obowiązków OK w analizowanych umowach są tożsame (tj. dotyczą sposobu wykonywania prac, zgód/ decyzji wymaganych do korzystania z podbudowy słupowej, opracowania/uzgodnienia z OSD dokumentacji, ponoszenia przez OK nakładów/ulepszeń na słupy, postępowania w przypadku remontów słupów przez OSD oraz w przypadku zakończenia obowiązywania umowy) – różna jest zaś ich treść. Lektura umów zawartych pomiędzy OK a OSD potwierdza to, że istnieje potrzeba wydania decyzji regulacyjnej przez Prezesa UKE, która w sposób jednolity określiłaby prawa i obowiązki OK wobec OSD.

4) prawa i obowiązki OSD

Obowiązkiem OSD – w umowach zawartych z PGE – jest udostępnienie podbudowy słupowej w celu wykonania przez OK prac instalacyjnych oraz czynności konserwacyjno-remontowych.

W umowach zawartych z PGE, OSD ma przyznane prawo do akceptacji prac instalacyjnych wykonywanych przez OK oraz dostarczonej przez OK dokumentacji powykonawczej, ewentualnie do nakazania OK wprowadzenia korekt, uzupełnień lub wykonania prac dodatkowych[70]. Umowy te zawierają dodatkowe zastrzeżenie, że jedynie akceptacja przez OSD dokumentacji projektowej (w tym projektu technicznego), harmonogramu prac instalacyjnych, dokumentacji powykonawczej oraz zrealizowanych prac instalacyjnych (w formie stosownego protokołu odbioru technicznego) warunkuje możliwość używania przez OK przedmiotu umowy[71]. Jednocześnie umowy te stanowią, że rozpoczęcie świadczenia usług telekomunikacyjnych przez OK może nastąpić po przeprowadzeniu pozytywnego odbioru technicznego przez OSD[72], zaś wcześniejsze przystąpienie przez OK do świadczenia usług telekomunikacyjnych skutkować będzie naliczeniem kary umownej w wysokości 30-krotności należnej łącznej opłaty miesięcznej[73].

Umowy zawarte z PGE przyznają temu OSD także inne uprawnienia, w tym prawo do przebudowywania, modernizowania i rozbudowywania elektroenergetycznych linii napowietrznych, wykonywania prac związanych z utrzymaniem linii w należytym stanie, prowadzenia prac polegających na przyłączaniu odbiorców. Jeśli prace mogą mieć wpływ na linie światłowodowe, PGE zobowiązana jest poinformować OK na piśmie o zamiarze wykonania prac[74]. Nie w każdej z zawartych umów określone zostało to, w jakim terminie ma nastąpić

[70] M.in. umowa z dnia 27 września 2018 r. i z dnia 6 sierpnia 2018 r. zawarta z PGE.

[71] Niespełnienie tych warunków obwarowane jest prawem OSD do rozwiązania umowy w trybie natychmiastowym, po uprzednim wyznaczeniu OK dodatkowego 7-dniowego terminu na zrealizowanie warunków.

[72] Umowa z dnia 27 listopada 2017 r. wprowadza dodatkowy wymóg w postaci *uzgodnienia aktualnego Załącznika nr 1 przez Strony*, który to dokument określa wykaz słupów udostępnianych OK.

[73] W przypadku umowy z dnia 12 grudnia 2017 r. jest to kara umowna w wysokości 2.000 zł.

[74] Umowa z dnia 27 września 2018 r. zawarta z PGE precyzuje, że chodzi o takie przypadki, jak zmiana trasy i topologii linii elektroenergetycznej, wymiana słupów, przewodów i osprzętu linii elektroenergetycznej, likwidacja linii.

powiadomienie. PGE – zgodnie z zawartymi umowami – ma także prawo uczestniczyć w pracach planowych oraz pracach OK związanych z usuwaniem awarii.

W umowach zawartych z TAURON, obowiązkiem OSD jest wydanie przedmiotu umowy i utrzymywanie go w odpowiednim stanie. W tych umowach OSD ma prawo – w przypadku prowadzenia prac eksploatacyjnych, remontowych lub modernizacyjnych – dokonania demontażu urządzeń OK oraz przywrócenia ich stanu zgodnego z umową[75]. O takich pracach OSD ma obowiązek zawiadomić OK na trzy miesiące przed ich planowanym wykonaniem. Na wniosek OK, TAURON udostępnia OK dokumentację techniczną dotyczącą projektowanych prac. Czynności te TAURON powinna wykonać na warunkach i w sposób uzgodniony w *Wytycznych montażu i demontażu elementów Współkorzystającego: publicznej sieci telekomunikacyjnej*[76], który to dokument stanowi załącznik do umowy. Dokument rozbudowuje postanowienia umowy, stanowi o prawach i obowiązkach obu stron. Zgodnie z jego postanowieniami, jeśli wystąpi kolizja projektowanej sieci telekomunikacyjnej z urządzeniami zainstalowanymi na podbudowie słupowej, niebędącymi własnością OSD, OK jest zobowiązany dokonać niezbędnych uzgodnień w właścicielami tych urządzeń. W przypadku wystąpienia przez osobę trzecią z roszczeniami wobec OSD, OK zobowiązany jest zwolnić OSD z tych roszczeń – postanowienia dokumentu nie stanowią o tym wprost, ale z ich redakcji można wywnioskować, że chodzi o roszczenia innych przedsiębiorców telekomunikacyjnych korzystających z danej podbudowy słupowej oraz właścicieli nieruchomości, na których słupy są posadowione. Dokument przyznaje OSD prawo do kontroli przedmiotu umowy celem sprawdzenia zgodności użytkowania z zawartymi umowami.

Omawiany dokument określa także zasady budowy[77] i eksploatacji, w tym stanowi o tym, że w przypadku stwierdzenia w trakcie opracowywani dokumentacji projektowej przez OK,

[75] Umowa z dnia 26 maja 2017 r., 8 listopada 2017 r. i z dnia 11 września 2017 r. zawarta z TAURON.

[76] W umowie z dnia 4 października 2017 r. zawartej z TAURON jest odesłanie do innego dokumentu – *Wytycznych podwieszania sieci światłowodowej*. Także umowy z dnia 7 listopada 2017 r. i z dnia 27 marca 2018 r. zawarte z tym OSD odsyłają w tym zakresie do innego dokumentu od nazwą *Zasady udostępniania słupów oraz warunki techniczne budowy i eksploatacji linii teleinformatycznych na słupach linii elektroenergetycznej niskiego napięcia TAURON Dystrybucja S.A. Oddział w Częstochowie*. Z kolei umowa z dnia 11 maja 2018 r. zawarta z TAURON odsyła do *Warunków technicznych budowy i eksploatacji urządzeń i sieci telekomunikacyjnych na słupach linii energetycznej niskiego napięcia i oświetlenia drogowego własności Wynajmującego.*

[77] Dokument nakazuje stosowanie Polskich Norm (Normy PN-E-05100-1:1998 i Normy SEP-003) oraz stanowi m.in. o tym, że przewody telekomunikacyjne mogą być podwieszone tylko poniżej przewodów elektroenergetycznych nN, a ich odległość od najniżej zawieszonego przewodu linii elektroenergetycznej nie może być mniejsza niż 1 m. Umowy z dnia 6 lipca 2018 r. i z dnia 11 maja 2018 r. zawarte z TAURON, nie odsyłają do *Wytycznych montażu i demontażu elementów Współkorzystającego: publicznej sieci telekomunikacyjnej*, ale nakazują zachowanie takiej samej odległości pomiędzy przewodami elektroenergetycznymi a telekomunikacyjnymi, z tym, że stanowią dodatkowo, iż w przypadku braku możliwości zachowania odległości bezpiecznej 1 m, obowiązują zasady bezpiecznej pracy określone w *Instrukcji Organizacji Bezpiecznej Pracy przy urządzeniach energetycznych TAURON Dystrybucja S.A.* Umowy z dnia 7 listopada 2017 r. i z dnia 27 marca 2018 r. zawarte z tym OSD, odsyłają w tym zakresie do innego dokumentu od nazwą *Zasady udostępniania słupów oraz warunki techniczne budowy i eksploatacji linii teleinformatycznych na słupach linii elektroenergetycznej niskiego napięcia TAURON Dystrybucja S.A. Oddział w Częstochowie*. Zgodnie z tym dokumentem, OK ma

przekroczenia wartości wytrzymałości mechanicznej słupa lub konieczności jego wymiany, OK własnym staraniem i kosztem zobowiązany jest dokonać wymiany słupa - na podstawie odrębnie określonych przez OSD warunków technicznych przebudowy oraz po zawarciu stosownej w tym zakresie umowy przebudowy, zgodnie z *Wytycznymi usunięcia kolizji sieci elektroenergetycznej TAURON Dystrybucja S.A. z obiektami budowlanymi obcych Inwestorów* – a następnie nieodpłatnie przekazać słup na majątek TAURON.

W zakresie sposobu wykonywania prac oraz eksploatacji infrastruktury telekomunikacyjnej podwieszonej na podbudowie słupowej, dokument nakazuje stosowanie *Instrukcji Organizacji Bezpiecznej Pracy w sieci elektroenergetycznej TAURON Dystrybucja S.A.* oraz *Zasad organizacji bezpiecznej pracy przy urządzeniach telekomunikacyjnych zainstalowanych na infrastrukturze TAURON Dystrybucja S.A.*[78]. Umowa z dnia 6 lipca 2018 r. dodatkowo odsyła w tym zakresie do przepisów RozpBHPEnergetyka. Wykonywanie przez OK jakichkolwiek prac dotyczących urządzeń OK podwieszonych na słupach TAURON, w tym usuwanie awarii, wymaga uzgodnienia z właściwą kompetencyjnie i terytorialnie jednostką TAURON.

Wytyczne montażu i demontażu elementów Współkorzystającego: publicznej sieci telekomunikacyjnej obowiązujące OK w przypadku zawarcia umowy z TAURON, ingerują w relacje OK z pracownikami OK. Dokument stanowi, że OSD ma prawo zgłaszać i żądać od OK usunięcia z terenu wykonywania prac każdej zatrudnionej osoby, która zdaniem OSD nie przestrzega przepisów i zasad BHP, nie stosuje sprzętu ochronnego, jest niekompetentna lub niedbała w wykonywaniu swojej pracy lub której obecność jest uznana przez TAURON za niepożądaną[79].

---

obowiązek stosować się do postanowień Polskich Norm (Normy PN-E-05100-1:1998, Normy SEP-003, Normy SEP-E-0001 *Sieci elektroenergetyczne niskiego napięcia. Ochrona przed porażeniem elektrycznym* z dnia 5 grudnia 2012 r.) oraz Instrukcji IB-002/TD – *Instrukcji organizacji bezpiecznej pracy przy urządzeniach energetycznych TAURON Dystrybucja S.A. Zasady udostępniania słupów oraz warunki techniczne budowy i eksploatacji linii teleinformatycznych na słupach linii elektroenergetycznej niskiego napięcia TAURON Dystrybucja S.A. Oddział w Częstochowie* stanowią, że przewody telekomunikacyjne mogą być podwieszone w odległości nie mniejszej niż 1,2 m od najniżej zawieszonego przewodu roboczego elektroenergetycznej linii napowietrznej nN, a inna odległość może być podana w szczegółowych warunkach technicznych w uzasadnionych przypadkach. Tożsame postanowienia do *Zasad udostępniania słupów oraz warunków technicznych budowy i eksploatacji linii teleinformatycznych na słupach linii elektroenergetycznej niskiego napięcia TAURON Dystrybucja S.A. Oddział w Częstochowie* mają *Warunki techniczne budowy i eksploatacji linii telekomunikacyjnych na słupach linii energetycznej niskiego napięcia Wynajmującego*, do których odsyła umowa z dnia 1 października 2015 r. zawarta z TAURON.

[78] Każdy oddział tego OSD ma swoją wersję dokumentu.

[79] Umowa z dnia 6 lipca 2018 r. zawarta z TAURON przyznaje OSD jeszcze dalej idące uprawnienia. Zgodnie z jej postanowieniami, pracownicy OSD, mający uprawnienia dozoru, mają prawo doraźnego kontrolowania organizacji prac OK i w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości stwarzających zagrożenie zdrowia i życia pracowników lub osób postronnych (np. przekroczenia strefy 1 m od przewodów elektroenergetycznych, braku wymaganego wygrodzenia i oznaczenia strefy bądź stanowisk pracy), mają prawo przerwać prace, nawet w trybie natychmiastowym.

Ponadto, niezapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków pracy przez OK stanowi rażące naruszenie umowy.

TAURON ma blankietowe uprawnienie do zastępczego wykonania jakichkolwiek czynności, które są obowiązkiem OK, gdyby OK nie wykonał ich we właściwym terminie[80] - po uprzednim wyznaczeniu OK na piśmie dodatkowego terminu do ich wykonania[81]. Uzasadnione koszty wykonania tych czynności obciążają OK, a rozliczane są według cen i stawek OSD.

Analiza umów prowadzi do wniosków, że zasadniczo obowiązkiem OSD jest zapewnienie dostępu do słupów oraz utrzymywanie ich w należytym stanie. W niektórych przypadkach OSD przyjmuje na siebie dodatkowe obowiązki: sprawowania nadzoru nad pracami OK dotyczącymi podbudowy słupowej, przystępowania do czynności odbiorowych dokumentacji/prac OK, informowania OK o zamiarze konserwacji/remontu/przebudowy słupów lub o planach likwidacji danej infrastruktury elektroenergetycznej, informowania OK o zamiarze cesji swoich praw i obowiązków wynikających z umowy. Kontrakty poddane badaniu przyznają OSD szerokie uprawnienia w zakresie kontroli sposobu wykonywania prac przez OK oraz sposobu korzystania z podbudowy słupowej, czy ingerencji w relacje pomiędzy OK a pracownikami OK.

W umowach o udostępnieniu podbudowy słupowej pozycja OSD jest zdecydowanie korzystniejsza niż OK. OSD ma prawo odmówić wyrażenia zgody na wykonanie przez OK poszczególnych czynności, jeśli OK nie poinformuje OSD o zamiarze ich dokonania z odpowiednim wyprzedaniem lub nie złoży wniosku o wyrażenie takiej zgody zgodnego z określonymi przez OK kryteriami formalnymi.

Zapoznanie się z prawami i obowiązkami obu stron umowy w zawartych kontraktach potwierdza istnienie problemów zasygnalizowanych na początku niniejszego opracowania oraz opisanych w ankietach przez przedsiębiorców telekomunikacyjnych.

5) sposób prowadzenia robót związanych z zawieszeniem kabli

PGE w części zawartych umów zobowiązuje przedsiębiorców telekomunikacyjnych do wykonywania prac związanych z montażem (instalacją) i eksploatacją przewodów telekomunikacyjnych zgodnie przepisami powszechnie obowiązującego prawa oraz z: (1) *Wykazem słupów wykorzystywanych do podwieszania linii światłowodowych*, (2) *Zasadami zapewnienia dostępu do elektroenergetycznych linii napowietrznych niskiego napięcia (nN) przez OSD*[82], (3) *Warunkami technicznymi (warunkami podwieszania linii światłowodowych) wydanymi*

[80] Umowa z dnia 26 maja 2017 r., 8 listopada 2017 r. i z dnia 11 września 2017 r. zawarta z TAURON.

[81] Umowa z dnia 6 lipca 2018 r. zawarta z TAURON precyzuje także, że jeśli OSD w tym trybie zdemontuje infrastrukturę OK, a OK jej nie odbierze we właściwym terminie, to OSD może ją poddać utylizacji na koszt OK.

[82] Ten dokument w wersji załączonej do umowy z dnia 6 sierpnia 2018 r., z dnia 27 sierpnia 2018 r. i z dnia 28 maja 2018 r. nakazuje OK umieszczenie swojej infrastruktury w odległości nie mniejszej niż 0,5 m od przewodów roboczych nN.

przez OSD, (4) *Dokumentacją projektową wraz z załącznikami, w tym z projektem technicznym uzgodnionym z OSD*, (5) *Instrukcją Ruchu i Eksploatacji Sieci Dystrybucyjnej PGE Dystrybucja S.A.*[83], (6) *Instrukcją organizacji bezpiecznej pracy przy urządzeniach energetycznych w PGE Dystrybucja S.A.*, (7*) Instrukcją organizacji prac w sieci dystrybucyjnej PGE Dystrybucja S.A. z udziałem firm zewnętrznych*[84]. OSD zastrzega sobie także prawo do jednostronnego wprowadzania zmian do dokumentów wymienionych powyżej w punktach 5-7 powyżej.

W części umów zawartych z PGE strony wprost określają zasady wykonania prac montażowych lub odsyłają do innych dokumentów[85]. W umowie z dnia 21 maja 2017 r. zostało wskazane m.in., że obowiązkiem OK jest podwieszenie przewodów telekomunikacyjnych na słupach zgodnie z Normą PN-E-05100-1:1998 i wskazówkami budowy DT-92/ZDBŁ-60 *Telekomunikacyjne linie kablowe, linie miejscowe z kablami zawieszonymi na podbudowie linii elektroenergetycznych niskiego napięcia*, a kabel samonośny światłowodowy może być podwieszony na słupie tylko poniżej przewodów elektrycznych w odległości od najniższego przewodu elektrycznego linii nN nie mniejszej niż 0,7 m[86]. Z kolei w umowie z dnia 26 stycznia 2018 r. zawartej z PGE, określono, że zawieszona na słupach infrastruktura telekomunikacyjna musi odpowiadać wymaganiom Normy PN-E-05100-1:1998, normy branżowej BN-94/8984-17/03 *Telekomunikacyjne sieci miejscowe - linie kablowe* oraz opracowania Zakładu Doświadczalnego Budownictwa Łączności w Warszawie DT-92/ZDBŁ-60 *Telekomunikacyjne linie kablowe. Linie miejscowe z kablami zawieszonymi na podbudowie linii elektroenergetycznych niskiego napięcia. Wymagania techniczne i wskazówki budowy*, a kabel telekomunikacyjny może być podwieszony na słupie tylko poniżej przewodów elektroenergetycznych w odległości od najniższego przewodu elektrycznego linii SN nie mniejszej niż 1,5 m[87]. Umowa z dnia 22 stycznia 2018 r.[88], choć w swojej treści odsyła do dokładnie tych samych dokumentów, co umowa, o której mowa w zdaniu poprzednim, stanowi, że kabel

[83] Na przykład umowa z dnia 23 października 2017 r. wymienia w sposób enumeratywny te punkty dokumentu, które OK ma stosować przy pracach instalacyjnych i eksploatacyjnych.

[84] Takie regulacje zawiera m.in. umowa z dnia 27 września 2018 r. i umowa z dnia 6 sierpnia 2018 r. zawarta z PGE.

[85] Na przykład umowa z dnia 27 listopada 2017 r. odsyła do *Warunków realizacji inwestycji*. Dokument, o którym mowa w zdaniu poprzednim, wskazuje, że przewód telekomunikacyjny może być podwieszony na słupie tylko poniżej przewodów elektroenergetycznych w odległości od najniższego przewodu elektrycznego linii nN nie mniejszej niż 1,5 m. Ponadto stanowi on, że prace związane z budową i dalszą eksploatacją infrastruktury telekomunikacyjnej na słupie mogą być wykonywane tylko przez przeszkolonych pracowników z właściwą grupą kwalifikacyjną, uprawniającą do prac przy określonym poziomie napięcia.

[86] Tak samo część innych umów, które poddano analizie, zawartych z PGE, np. umowa z dnia 11 kwietnia 2018 r.

[87] Tak samo stanowi umowa2 z dnia 28 grudnia 2017 r., która również dotyczy podbudowy słupowej SN. Z kolei umowa z dnia 23 października 2017 r. (a także część innych umów poddanych analizie) nakazuje zachowanie takiej odległości, zarówno w przypadku słupów nN, jak i konstrukcji wsporczych SN lub w przypadku podbudowy słupowej nN (umowa z dnia 27 czerwca 2017 r.).

[88] Taką samą regulację zawiera umowa z dnia 2 listopada 2017 r., z dnia 7 lutego2018 r., z dnia 12 lutego 2018 r., z dnia 9 marca 2018 r. i z dnia 28 grudnia 2017 r.

telekomunikacyjny może być podwieszony na słupie tylko poniżej przewodów elektroenergetycznych w odległości od najniższego przewodu elektrycznego linii nN nie mniejszej niż 1,3 m. Także umowa z dnia 12 grudnia 2017 r. zawarta z PGE nakazuje stosowanie tej samej dokumentacji, ale stanowi o tym, że przewód światłowodowy może być podwieszony poniżej przewodów elektroenergetycznych w odległości od najniższego przewodu linii elektroenergetycznej nie mniejszej niż 1 m[89].

OK w umowach zawieranych z PGE zobowiązuje się do takiego umieszczenia swojej infrastruktury telekomunikacyjnej na słupach, aby, zarówno prace, jak i same urządzenia OK umożliwiały i nie ograniczały korzystania z napowietrznej linii elektroenergetycznej OSD, słupów oraz innych urządzeń umieszczonych na słupach lub w ich pobliżu.

W umowie z dnia 26 stycznia 2018 r. i z dnia 22 stycznia 2018 r.[90] ustalono, że OK po wykonaniu prac instalacyjnych zobowiązany jest do dostarczenia PGE dokumentacji powykonawczej oraz do zgłoszenia gotowości dokonania odbioru technicznego. Jeśli OK podłączy abonentów do infrastruktury telekomunikacyjnej podwieszonej na słupie przed pozytywnym odbiorem technicznym prac przez OSD, musi uiścić na rzecz OSD karę umowną w wysokości 30-krotności opłaty miesięcznej za dostęp.

Umowy zawarte z TAURON zobowiązują OK do zamontowania infrastruktury telekomunikacyjnej w sposób niepowodujący pogorszenia stanu technicznego słupów, a także w sposób niezagrażający w żaden sposób życiu, zdrowiu i mieniu OK, OSD oraz osób trzecich. W tych umowach OK zobowiązany jest do wykonania prac instalacyjnych z zachowaniem wszelkich obowiązujących przepisów prawa, norm oraz zasad sztuki inżynierskiej, a także w sposób uzgodniony z komórką OSD, prowadzącą zarządzanie i nadzór nad daną podbudową słupową. Obowiązkiem OK jest także dostarczenie w określonym terminie od dnia zakończenia prac instalacyjnych oświadczenia o wykonaniu prac montażowych zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz powykonawczej dokumentacji technicznej, a także złożenie do OSD wniosku o przeprowadzenie sprawdzenia technicznego zainstalowanych urządzeń[91]. Jeśli OK zainstaluje swoją infrastrukturę niezgodnie z przyznanymi lokalizacjami lub w sposób naruszający którekolwiek z postanowień umowy, w następstwie czego TAURON nie będzie mogła wywiązać się

[89] Takie samo uregulowanie zawiera chociażby umowa z dnia 28 lipca 2017 r.

[90] Takie regulacje zawierają także inne poddane analizie umowy zawarte z PGE.

[91] Sprawdzenie odbywa się zgodnie z *Wytycznymi w sprawie odbiorów i sprawdzeń urządzeń elektroenergetycznych i sieci dystrybucyjnej w TAURON Dystrybucja S.A.* W umowie z dnia 6 lipca 2018 r. zawartej z TAURON, w przypadku zaniechania tych obowiązków OSD ma prawo do naliczenia dodatkowej kary. Zgodnie z treścią tej umowy, w przypadku niezgłoszenia do odbioru prac montażowych w terminie 7 dni od dnia zamontowania/podwieszenia infrastruktury telekomunikacyjnej, a w każdym przypadku w razie niedokonania takiego zgłoszenia w terminie 37 dni od dnia podpisania umowy lub w terminie 67 dni od dnia podpisania umowy, w przypadku gdy montaż miał dotyczyć ponad 200 słupów lub 97 dni od dnia podpisania umowy, w przypadku gdy montaż miał dotyczyć ponad 500 słupów, naliczana jest opłata za te słupy w podwójnej wysokości.

obowiązków nałożonych na ten podmiot jako na OSD, TAURON może, albo rozwiązać umowę ze skutkiem natychmiastowym, albo naliczyć OK karę umowną[92] i wezwać OK do usunięcia naruszeń, a po bezskutecznym upływie terminu wyznaczonego w wezwaniu, naliczać wyższą karę umowną.

W umowach, których stroną jest PGE, jest wyraźnie wskazane, że montaż dodatkowych[93] linii światłowodowych, urządzeń i elementów na podbudowie słupowej wymaga uprzedniej zgody OSD oraz zmiany umowy[94].

Natomiast, jeśli chodzi o umowy zawarte z ENERGA, to różnicują one zasady instalacji infrastruktury telekomunikacyjnej w zależności od tego, kiedy jest ona montowana. Przykładowo, umowa z dnia 4 sierpnia 2017 r. stanowi, że montaż nowych urządzeń telekomunikacyjnych wymaga pisemnej zgody rejonowego oddziału OSD, wydanej w terminie 14 dni od dnia wystąpienia przez OK ze stosownym wnioskiem. Zgodnie z omawianym kontraktem, pierwszy montaż urządzeń powinien być zgodny z warunkami technicznymi udostępnienia słupów energetycznych wydanych OK, a montaż kolejnych urządzeń (ewentualnie ich przebudowa lub remont), powinien być zgodny z *Ogólnymi warunkami technicznymi udostępnienia słupów energetycznych*. Jeśli ENERGA odmówi wyrażenia zgody na podwieszenie nowych urządzeń, OK może wnieść odwołanie do Dyrektora Generalnego tego OSD.

ENERGA w zawartych umowach wymaga od OK wykonywania prac montażowych (a także wszelkich innych dotyczących infrastruktury podwieszonej na słupie) zgodnie z normami branżowymi, *przepisami Budowy Urządzeń Elektrycznych*[95] oraz uzgodnioną z OSD dokumentacją projektową, a także następującymi dokumentami wewnętrznymi tego OSD: *Instrukcją Organizacji Bezpiecznej Pracy przy urządzeniach elektroenergetycznych*[96], *Instrukcją organizacji i prowadzenia prac na wysokości, Instrukcją pracy w pobliżu napięcia, Wymaganiami w zakresie bezpieczeństwa pracy dla wykonawców zewnętrznych i Zasadami dopuszczeni do pracy zespołów Wykonawców zewnętrznych przy urządzeniach elektroenergetycznych ENERGA*[97]. Prace wykonywane przez OK

[92] W umowie z dnia 26 maja 2017 r. i z dnia 11 września 2017 r. zawartej z TAURON kara umowna jest określona jako 15,00 zł za każdy słup, z którego OK bezumownie korzysta. W umowie z dnia 4 października 2017 r. i z dnia 6 lipca 2018 r. zawartej z tym OSD, kara umowna jest określona w tożsamy sposób, ale wynosi 100 zł.

[93] Innych niż wskazane w umowie.

[94] Takie postanowienie zwiera np. umowa z dnia 6 sierpnia 2018 r.

[95] Umowa z dnia 4 sierpnia 2017 r.

[96] Zgodnie z tym dokumentem OK zobowiązany jest wykonywać prace poza strefą PPN (tj. dalej niż 300 mm od przewodów elektroenergetycznych) z zachowaniem minimalnego odstępu w powietrzu 500 mm. Inne umowy zawarte z tym OSD nakazują stosowanie się do innych wymagań. Przykładowo, umowa z dnia 2 stycznia 2017 r. stanowi, że kabel teletechniczny może być podwieszony na słupie poniżej przewodów elektroenergetycznych w odległości od najniżej zawieszonego przewodu elektroenergetycznego linii niskiego napięcia nie mniejszej niż 0,8 m.

[97] Umownym obowiązkiem OK, przewidzianym chociażby w umowie z dnia 4 sierpnia 2017 r., jest monitorowanie aktualności tych dokumentów.

podlegają odbiorowi technicznemu tego OSD[98]. Prace wykonywane przez OK na podbudowie słupowej tego OSD prowadzone są bez wyłączania napięcia[99]. ENERGA wymaga od OK tego, aby: (1) pracownicy OK wykonujący prace montażowe i eksploatacyjne[100] posiadali ważne świadectwa kwalifikacyjne uprawniające do zajmowania się eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci elektroenergetycznych o określonym napięciu, ważne badania lekarskie i niezbędny sprzęt BHP do pracy na wysokości, (2) OK przed przystąpieniem do prac opracował i przedłożył OSD instrukcję eksploatacji urządzeń OK na czynnej napowietrznej infrastrukturze, (3) OK opracował i przedłożył OSD do zatwierdzenia *Instrukcję współpracy służb ruchu ENERGA ze służbami technicznymi OK*[101]. Jeśli OK naruszy wyżej wskazane obowiązki, ENERGA jest uprawniona do rozwiązania umowy w trybie natychmiastowym.

Jedna z analizowanych umów, zawarta z ENERGA (tj. umowa z dnia 2 stycznia 2017 r.), wskazuje na konieczność przestrzegania przez OK postanowień Normy PN-E-05100-1:1998 oraz aktualnie obowiązujących przepisów BHP.

Również ENEA nakazuje OK przestrzeganie swoich wewnętrznych regulacji. OK zobowiązany jest wykonywać prace zgodnie z RozpBHPEnergetyka i innymi przepisami powszechnie obowiązującego prawa, a także z *Instrukcją organizacji bezpiecznej pracy przy urządzeniach elektroenergetycznych w ENEA, Zasadami prowadzenia ruchu urządzeń elektroenergetycznych w ENEA, Instrukcją Prac pod Napięciem (PPN).*

Analiza umów w zakresie omawianego zagadnienia wprost poświadcza to, że poszczególni OSD stawiają OK zróżnicowane i niejednolite wymagania co do sposobu wykonywania prac związanych z instalacją infrastruktury telekomunikacyjnej na podbudowie słupowej. Nawet, jeśli zawierane umowy odsyłają do dokumentów wewnętrznych OSD, nie skutkuje to jednolitymi warunkami technicznymi wykonywania tych czynności przez OK. Dokumenty wewnętrze OSD odsyłają do norm lub opracowań branżowych, wycofanych Polskich Norm oraz do dalszych regulacji wewnętrznych OSD. Przykładem takiego niejednolitego wymogu jest chociażby minimalna odległość kabla telekomunikacyjnego od najniższego przewodu fazowego linii elektroenergetycznej. Odległości te wahają się od 0,5 m do nawet 1,5 m. Takie rozbieżności nie są uzasadnione przepisami prawa. Regulowanie kwestii technicznych polskimi normami branżowym nie jest wystarczające. Już pobieżna analiza części przywołanych w umowach instrukcji wewnętrznych czy norm branżowych pozwala wyciągnąć wniosek, iż dotyczą one prac na sieciach elektroenergetycznych, a nie instalacji linii telekomunikacyjnych.

[98] Odbiór odbywa się tylko wówczas, gdy OK złoży u OSD wszystkie dokumenty wymienione w umowie.

[99] Umowa z dnia 4 sierpnia 2017 r.

[100] Wymóg dotyczy także pracowników obsługujących podnośnik koszowy. W umowie z dnia 4 sierpnia 2017 r. ENERGA zastrzega, że wykonywania prac może odbywać się tylko z użyciem podnośnika koszowego.

[101] Umowa z dnia 4 sierpnia 2017 r.

Kompleksowe ustalenie wszystkich wymagań OSD w tym zakresie i związanych z nimi obowiązków OK jest czynnością problematyczną i wymaga znacznego nakładu pracy - zwłaszcza, że każdy oddział rejonowy danego OSD posiada własną wersję dokumentów, a dokumenty podlegają cyklicznej aktualizacji.

Sposób uregulowania zasad wykonywania prac związanych z podwieszaniem kabli wymaga ujednolicenia w skali kraju.

6) sposób postępowania w przypadku likwidacji słupów

Umowy zawarte z PGE stanowią o tym, że w przypadku demontażu podbudowy słupowej, na której podwieszone są urządzenia telekomunikacyjne, lub zaistnienia innej okoliczności uniemożliwiającej dalsze udostępnianie OK przedmiotu umowy, OSD prześle OK pisemną informację o tym fakcie. Nie w każdej z zawartych umów określone zostało to, w jakim terminie ma nastąpić powiadomienie. Jednocześnie te kontrakty zastrzegają, że wygasają w przypadku całkowitej likwidacji przedmiotu umowy.

Z kolei umowy zawarte z TAURON stanowią o tym, że w przypadku decyzji OSD o likwidacji słupów, na których podwieszona jest infrastruktura OK, możliwa jest sprzedaż tej podbudowy na rzecz OK[102]. Jednocześnie te kontrakty wskazują, że likwidacja słupów OSD nie wymaga zgody OK oraz nie powoduje powstania po stronie OK jakichkolwiek roszczeń, w tym odszkodowawczych oraz o przywrócenie zlikwidowanej infrastruktury technicznej lub udostępnienia w jej miejsce innej.

ENERGA w umowach dotyczących dostępu do słupów zobowiązuje OK do demontażu urządzeń w przypadku decyzji o likwidacji danej podbudowy słupowej, a OK zrzeka się kierowania do OSD jakichkolwiek roszczeń z tego tytułu[103]. Jednocześnie poddane analizie umowy przewidują możliwość sprzedaży słupów przez OSD na rzecz OK.

Pozytywnie należy ocenić te rozwiązania, które w przypadku decyzji OSD o likwidacji słupów, umożliwiają OK utrzymanie infrastruktury telekomunikacyjnej w danej lokalizacji oraz wymagają powiadomienia OK z określonym wyprzedzeniem o zamiarze likwidacji podbudowy słupowej. W ocenie autorów analizy, regulacje umów w tym przedmiocie powinny zostać rozbudowane po to, aby lepiej chroniły interesy OK i umożliwiały wdrożenie innych, alternatywnych rozwiązań niż demontaż urządzeń (np. odkupienie od OSD podbudowy słupowej). Analiza umów w tym zakresie pozwala stwierdzić deficyt postanowień i procedur regulujących sytuacje likwidacji słupów.

[102] Nie wszystkie umowy zawarte z TAURON zawierają takie postanowienie. Na przykład umowa z dnia 22 stycznia 2018 r. nakazuje OK demontaż infrastruktury w przypadku decyzji OSD o likwidacji lub kablowaniu linii elektroenergetycznych.

[103] Umowa z dnia 4 sierpnia 2017 r.

7) metody rozliczeń i opłat

Umowy zawarte z PGE przewidują uiszczanie opłat za dostęp w odstępach miesięcznych[104] (w terminie 21 dni od daty wystawienia faktury, ale nie wcześniej niż w terminie 14 dni od dnia doręczenia faktury OK/ w terminie 21 dni od daty wystawienia faktury). Kontrakty te stanowią, że za dodatkowe usługi realizowane przez OSD naliczane będą opłaty według cennika obowiązującego u tego OSD, zawartego w taryfie lub w Cenniku Usług Dodatkowych lub na podstawie odrębnej kalkulacji. Poddane analizie umowy zawarte z PGE zobowiązują OK do pokrywania innych, nieokreślonych wydatków, które ten OSD poniesie z tytułu realizacji zamierzenia inwestycyjnego OK[105]. Za dzień zapłaty uważa się dzień uznania rachunku bankowego OSD. W przypadku opóźnienia OK w zapłacie, PGE przysługują odsetki ustawowe za opóźnienie. PGE jest uprawniona do corocznego waloryzowania stawki opłaty w pierwszym kwartale każdego roku o średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych, publikowany przez GUS za rok poprzedni, na podstawie pisemnej informacji przesłanej przez OSD do OK.

Także umowy zawarte z TAURON przewidują uiszczanie opłat[106] w ujęciu miesięcznym[107] w terminie 14 dni[108] od daty wystawienia faktury. Za dzień zapłaty uważa się dzień uznania rachunku bankowego OSD[109]. Ten OSD za usługi związane z dopuszczeniem do prac na urządzeniach będących własnością OK oraz nadzorem nad osobami niebędącymi pracownikami TAURON pobiera dodatkowe opłaty na podstawie indywidualnej kalkulacji. Dodatkowe opłaty TAURON nalicza OK także za obsługę prac projektowych, budowy i eksploatacji sieci teleinformatycznych (w szczególności prace związane z wyłączeniem napięcia, przygotowanie strefy pracy, likwidacją strefy pracy wraz z ponownym załączeniem urządzeń oraz z pełnionymi nadzorami) w oparciu o aktualny *Cennik usług pozataryfowych TAURON Dystrybucja S.A.* lub w oparciu o wycenę indywidualną w przypadku niewystępowania poszczególnych usług w cenniku, przy czym wycena indywidualna jest wykonywana w oparciu o ceny publikowane przez wydawnictwo SEKOCENBUD. W przypadku opóźnienia OK w zapłacie, OSD przysługują odsetki ustawowe za opóźnienie. TAURON jest uprawniona do jednostronnej zmiany stawki opłaty w związku z coroczną aktualizacją

[104] Umowa z dnia 10 listopada 2017 r. nakładała na OK obowiązek uiszczenia dodatkowej opłaty jednorazowej za dostęp do słupów (a w zasadzie wynagrodzenia z tytułu bezumownego korzystania z podbudowy słupowej) w okresie od lipca do października 2017 r., kiedy to stron nie łączyła jeszcze umowa.

[105] Umowy precyzują, że zwrot wydatków nastąpi w oparciu o przedstawione przez PGE dokumenty księgowe, a termin uiszczenia tych kwot, to 14 dni od dnia otrzymania przez OK dokumentu księgowego.

[106] Umowa z dnia 4 października 2017 r. zawarta z TAURON przewiduje pobieranie opłat w podwójnej wysokości za te słupy, dla których do określonej daty nie dokonano formalnego odbioru technicznego.

[107] Poddana analizie umowa z dnia 30 kwietnia 2018 r. stanowi o kwartalnym uiszczaniu opłat.

[108] Umowa z dnia 11 maja 2018 r. przewiduje 21 dni na zapłatę.

[109] Jedynie w umowie z dnia 1 października 2015 r. zastrzeżono, że za datę zapłaty uznaje się dzień obciążenia rachunku bankowego OK.

swojego cennika[110]. Kontrakty zawarte z tym OSD wprost stanowią, że OK może żądać proporcjonalnej obniżki wynagrodzenia w przypadku niewykonania umowy z przyczyn zależnych od OSD[111].

Umowy zawarte z ENERGA także przewidują pobieranie opłat za dostęp w ujęciu miesięcznym, w terminie 14 dni od dnia wystawienia faktury. W przypadku opóźnienia w zapłacie OSD przysługują odsetki ustawowe. Za dzień zapłaty uważa się dzień uznania rachunku bankowego OSD. ENERGA jest uprawniona do corocznego waloryzowania stawki opłaty w pierwszym kwartale każdego roku o średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych, publikowany przez GUS za rok poprzedni.

Również umowy zawarte z ENEA wymagają od OK uiszczania za dostęp opłat miesięcznych, w terminie 21 dni od dnia wystawienia faktury. Dodatkowo ENEA pobiera od OK opłaty jednorazowe za udostepnienie infrastruktury (wysokość miesięcznej opłaty) oraz opłaty jednorazowe związane z przygotowaniem miejsca dzierżawy/najmu, wyłączeniem napięcia, przygotowaniem miejsca pracy, dopuszczeniem do pracy oraz likwidacją miejsca pracy, nadzorem nad pracami prowadzonymi przez OK według stawek obowiązujących w cenniku ENEA z tytułu opłat za usługi wykonywane na dodatkowe zlecenie odbiorcy. ENEA jest uprawniona do corocznego waloryzowania stawki opłaty w pierwszym kwartale każdego roku o średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych, publikowany przez GUS za rok poprzedni. Za dzień zapłaty uważa się dzień uznania rachunku bankowego OSD. W przypadku opóźnienia w zapłacie OSD przysługują odsetki ustawowe. W umowie z dnia 26 czerwca 2018 r. zawarty został obowiązek OK uiszczenia na rzecz OSD kaucji na zabezpieczenie roszczeń ENEA wynikających z umowy.

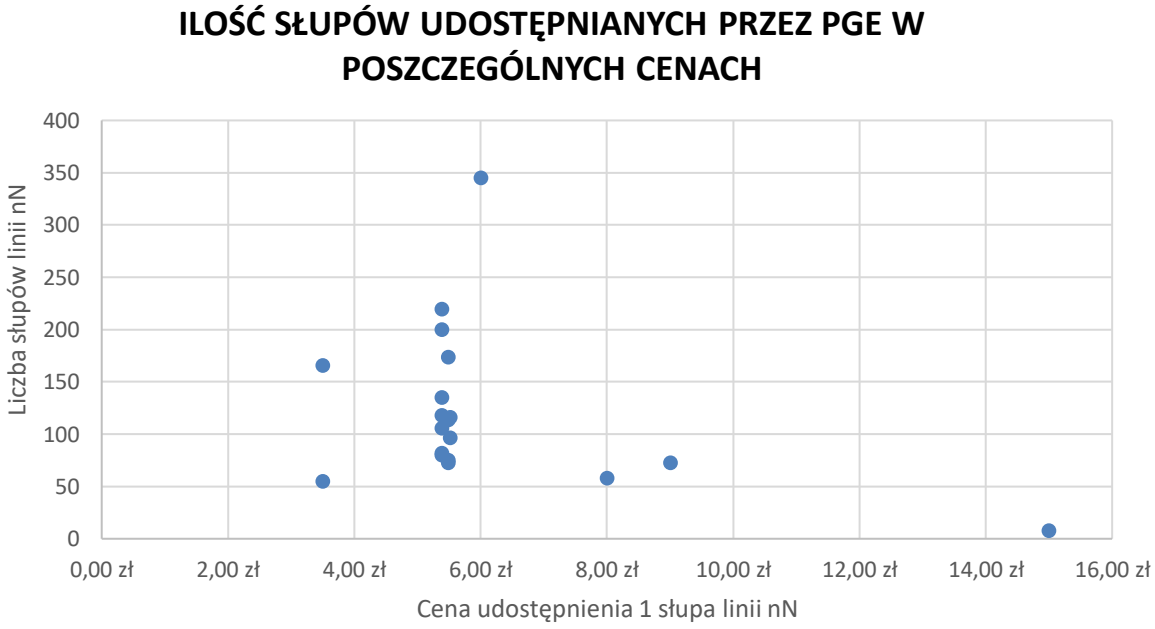
Wzór umowy, którym posługuje się PSE, przewiduje rozliczanie opłat za dostęp w odstępach rocznych (w terminie 21 dni od dnia doręczenia faktury) oraz uprawnienie PSE do corocznego waloryzowania stawki opłaty w pierwszym kwartale każdego roku o średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych, publikowany przez GUS za rok poprzedni.

Jak widać, poszczególni OSD stosują podobne systemy rozliczeń w stosunkach prawnych łączących ich z OK. Opłaty zazwyczaj pobierane są miesięcznie, na podstawie faktur VAT wystawianych przez OSD. Kontrakty określają stawki za dostęp do jednego słupa, a w zakresie innych opłat odsyłają do taryf lub cenników pozataryfowych, ewentualnie wskazują na indywidualną kalkulację opłat. Umowy przyznają OSD prawo do waloryzowania opłat. W większości przypadków kontrakty stanowią o tym, że zmiana stawki opłaty nie stanowi zmiany umowy i nie wymaga zgody OK.

[110] Inne regulacje zawiera umowa z dnia 27 marca 2018 r., wedle której zmiana stawki wymaga zmiany umowy w formie aneksu, a w przypadku braku porozumienia w tym zakresie każda ze stron może rozwiązać umowę z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia. Z kolei w umowie z dnia 1 października 2015 r. przewidziano różne stawki opłaty w poszczególnych opłat i zastrzeżono, że od 2018 r. stawka czynszu będzie podlegała waloryzacji o wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogłoszony przez GUS.

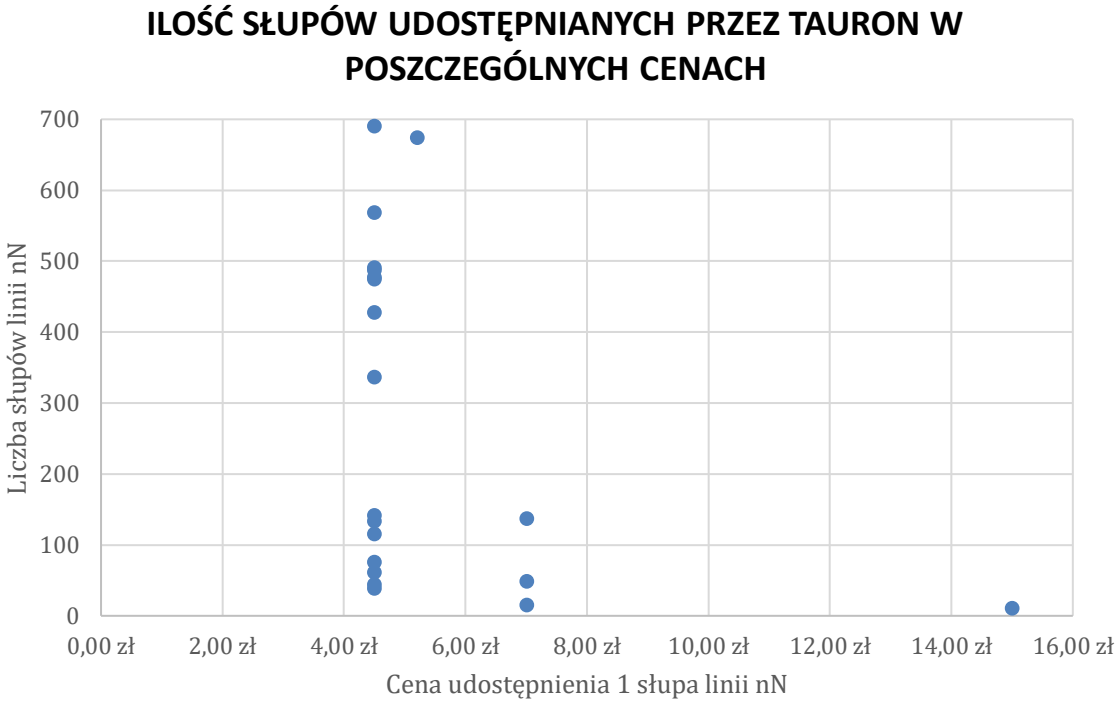
[111] Umowa z dnia 26 maja 2017 r., 8 listopada 2017 r. i z dnia 11 września 2017 r. zawarta z TAURON.

Autorzy opracowania poddali analizie zawarte w umowach stawki opłat za dostęp do podbudowy słupowej poszczególnych OSD[112]. Badanie w tym zakresie pozwala wyciągnąć wniosek, że wysokość stawek uzależniona jest od wolumenu wykorzystywanych słupów, tego czy udostępniane są słupy nN, SN czy WN, daty zawarcia umowy oraz miejsca posadowienia udostępnianej podbudowy słupowej.

Wykres 31 – zestawienie danych o stawkach i ilościach słupów udostępnionych przez PGE na podstawie umów, które poddano analizie (jeden punkt na wykresie oznacza jedną umowę)

[112] Ponieważ autorzy analizy nie dysponowali tekstem umowy zawartej ze STOEN, należy przedstawić ofertowe ceny dostępu do słupów tego OSD. STOEN w piśmie do Prezesa UKE z dnia 25 lipca 2018 r. wskazał, że stosuje następujące stawki opłat: 20,00 zł netto (w przypadku dostępu do 1-3 słupów), 15,00 zł netto (4-20 słupów), 10,00 zł netto (21-50 słupów), 5,00 zł netto (51-500 słupów), 4,50 zł netto (powyżej 501 słupów).

Wykres 32 - zestawienie danych o stawkach i ilościach słupów udostępnionych przez TAURON na podstawie umów, które poddano analizie[113]

Powyżej przedstawiono, jak w poddanych analizie umowach kształtowały się stawki netto za dostęp do słupów PGE oraz TAURON na dzień zawarcia umowy w odniesieniu do liczby udostępnianych słupów. Wykresy pokazują jedynie stawkę za dostęp do słupów nN bez oświetlenia drogowego, nie ujęto danych pochodzących z umów o charakterze ramowym (w których określono jedynie progi cenowe dla poszczególnych liczb słupów, a nie podano liczby słupów udostępnionych w dniu zawarcia umowy) oraz tych, w których nie została wyraźnie określona liczba udostępnianych słupów.

Jeśli chodzi o podbudowę słupową TAURON, to najniższą stawkę za dostęp (2,20 zł netto[114]) zastosowano w umowie z dnia 1 października 2015 r., której przedmiotem było 203 984 słupów. Z

[113] Z uwagi na skalowalność wykresu, wykres dotyczący TAURON nie zawiera jednej umowy, obejmującej dostęp do 203 984 szt. słupów. Cena udostępnienia jednego słupa przy takim wykorzystaniu kształtuje się w tej umowie na poziomie 2,20 zł miesięcznie.

[114] W kolejnych latach obowiązywania umowy stawka miała być wyższa: w 2016 r. 2,86 zł netto, a w 2017 r. 3,60 zł netto. Począwszy od 2018 r., stawka miała zaś odpowiadać *stawce bazowej wynikającej z cennika usług pozataryfowych Wynajmującego wg stawek na 2015 rok* – ze sposobu redakcji tych postanowień można wywnioskować, że stawka bazowa, o której mowa w tym postanowieniu, wynosiła 4,50 zł. Dodatkowo zastrzeżono, że: *w 2018 r. i w latach następnych stawka czynszu będzie podlegała waloryzacji o wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogłoszony przez prezesa GUS. Podstawą do wyliczenia stawki czynszu na dany rok będzie stawka czynszu za rok poprzedni, powiększona o wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych*

kolei najwyższa stawka za dostęp do infrastruktury elektroenergetycznej tego OSD, to 15,00 zł[115] – stawka ta została zastosowana w umowie z dnia 23 marca 2018 r., na podstawie której OK uzyskał dostęp do 11 słupów TAURON. Najczęściej spotykaną stawką w badanych umowach zawartych z TAURON było 4,50 zł netto (16 umów). Pojawiły się też następujące stawki: 5,20 zł netto (1 umowa), 4,10 zł (1 umowa), 7,00 zł netto (2 umowy), 14,00 zł netto (stawka w jednej umowie za słup SN), 21,00 zł netto (stawka w jednej umowie za słup nN i oświetlenia drogowego). W 6 umowach wskazano, że wysokość opłaty jest zależna od ilości udostępnianych słupów nN i kształtuje się w następujący sposób: 15,00 zł netto (1-20 słupów), 7,00 zł netto (21-500 słupów), 4,50 zł netto (powyżej 500 słupów).

Także w przypadku umów zawartych z PGE najwyższa stawka za dostęp to 15,00 zł netto – taką opłatę wprowadzono w najstarszej z analizowanych umów, która została zawarta w dniu 1 października 2009 r., na podstawie której udostępniono 8 słupów. Najniższa stawka za dostęp do podbudowy słupowej tego OSD to 3,50 zł netto – taką stawkę zastosowano w dwóch umowach zawartych z tym samym podmiotem, tj. w umowie z dnia 6 sierpnia 2018 r. (dotyczyła 55 słupów) i w umowie z dnia 27 sierpnia 2018 r. (dotyczyła 166 słupów). Najczęściej w poddanych analizie umowach zawartych z PGE można było odnaleźć opłatę w wysokości ponad 5,00 zł netto. Pojawiły się bowiem następujące stawki: 4,00 zł netto (1 umowa), 5,38 zł netto (7 umów), 5,49 zł netto (4 umowy), 5,52 zł netto (2 umowy), 5,00 zł netto (4 umowy), 8,00 zł netto (1 umowa), 9,00 zł netto (1 umowa), 8,60 zł netto (stawka w dwóch umowach za słup SN). W 5 umowach wskazano, że wysokość opłaty jest zależna od ilości udostępnianych słupów nN i kształtuje się w następujący sposób: 11,50 zł netto (1-10 słupów), 10,00 zł netto (11-50 słupów), 9,00 zł netto (51-100 słupów), 8,00 zł netto (101-150 słupów), 7,00 zł netto (151-200 słupów), 6,00 zł netto (201-500 słupów), 5,00 zł netto (501-1000 słupów), 4,00 zł netto (1001-5000 słupów), 3,00 zł netto (5001-10000 słupów), 2,50 zł netto (powyżej 10000 słupów).

W przypadku ENERGA w poddanych analizie umowach zastosowano opłatę w wysokości 5,52 zł netto. Jeśli chodzi o ENEA, to autorzy analizy uzyskali dostęp tylko do jednej umowy, której stroną był ten OSD. Przedmiotem tej umowy był najem linii elektroenergetycznych 100 kV od słupa rozgałęźnego do bramki liniowej na terenie GPZ Przechowo oraz powierzchni technicznych dla instalacji urządzeń transmisyjnych wraz z infrastrukturą towarzyszącą – za tak określony przedmiot umowy ustalono opłatę w wysokości 250,00 zł netto.

ogłoszony przez prezesa GUS za rok poprzedni. W przypadku deflacji stawka czynszu pozostanie niezmienna w stosunku do roku poprzedniego.

[115] Wyższą stawkę (tj. 21,00 zł netto) wprowadzono w umowie z dnia 30 kwietnia 2018 r., która dotyczyła dostępu do słupów nN i oświetlenia drogowego. Z kolei w umowie z dnia 22 stycznia 2018 r., która dotyczyła podbudowy słupowej SN, stawka opłaty to 14,00 zł netto za słup.

8) okres obowiązywania umowy

PGE, ENERGA i TAURON zawierają z przedsiębiorcami telekomunikacyjnymi umowy na czas nieokreślony[116]. ENEA oferuje OK zawarcie umów na czas nieokreślony lub na czas określony[117]. PSE oferuje nawiązanie stosunku prawnego na czas nieokreślony.

Z punktu widzenia przedmiotu działalności OK zasadnym jest zawieranie umów o dostępie do słupów na czas nieokreślony, przy czym możliwość rozwiązania umowy należałoby ograniczyć wyłączenie do ważnych przyczyn. Takie rozwiązanie pozwala bowiem zachować ciągłość usług telekomunikacyjnych świadczonych przez OK.

9) kary umowne i odpowiedzialność

Umowy zawarte z PGE wyłączają odpowiedzialność OSD za awarie linii światłowodowych OK powstałe w wyniku zapobieżenia zagrożeniu dla zdrowia, życia ludzi, mienia lub środowiska, za stan techniczny i parametry linii światłowodowych oraz za niezawinione przez OSD uszkodzenia linii światłowodowych spowodowane działaniem osób trzecich, mienia osób trzecich lub oddziaływania środowiska (w tym drzew i gałęzi). Kontrakty te wprost stanowią, że w przypadku uszkodzeń awaryjnych sieci elektroenergetycznej, w następstwie których nastąpi uszkodzenie sieci teletechnicznej, wykonanie koniecznych prac na sieci teletechnicznej jest zadaniem OK i odbywa się kosztem i staraniem OK[118]. Te same umowy zawierają zobowiązanie OK do rozpatrywania i zaspokajania wszelkich należności wynikających z roszczeń osób trzecich, w stosunku do którejkolwiek ze stron, z tytułu podwieszenia linii światłowodowych na przedmiocie umowy.

Umowy zawarte z TAURON zawierają mniej korzystne dla OK regulacje[119]. Zgodnie z ich postanowieniami, OSD ma prawo do podejmowania uzasadnionych działań mających na celu odwrócenie niebezpieczeństwa narażenia życia lub zdrowia albo narażenia na zniszczenie lub uszkodzenie mienia OSD lub osób trzecich. OK zrzeka się zaś roszczeń, jakie mogłyby mu przysługiwać wobec OSD wówczas, gdyby w wyniku takich działań uległa uszkodzeniu infrastruktura telekomunikacyjna OK. Co więcej, jeżeli takie działania wymagały nakładów ze strony OSD, OK jest zobowiązany do ich niezwłocznego zwrotu na rzecz OSD. Omawiane umowy szeroko wyłączają odpowiedzialność TAURON – odpowiedzialność tego OSD za zniszczenie lub uszkodzenie infrastruktury OK jest wyłączona, jeśli nie wynikła z winy OSD lub wskutek działań albo zaniechań osób trzecich, za które OSD odpowiada z mocy prawa lub wskutek zawarcia

[116] Jedna z umów zawartych z TAURON, które zostały poddane analizie, tj. umowa z dnia 11 czerwca 2013 r., została zawarta na czas określony.

[117] Na przykład umowa z dnia 26 czerwca 2018 r. została zawarta na 24 miesiące.

[118] Takie postanowienie zawiera np. umowa z dnia 2 lutego 2018 r.

[119] Umowa z dnia 26 maja 2017 r., 8 listopada 2017 r. i z dnia 11 września 2017 r. zawarta z TAURON.

umowy, jeśli szkoda powstała na skutek działania siły wyższej, wskutek bezpośredniego zadziałania czynnika powodującego szkodę, jak i pośredniego jego działania[120].

Umowy z dnia 6 lipca 2018 r. i z dnia 11 maja 2018 r. zawarte z TAURON zawierają postanowienie o następującej treści: *Wynajmujący nie gwarantuje Najemcy możliwości umieszczenia sieci telekomunikacyjnej na każdym z urządzeń składających się na Przedmiot Najmu. W szczególności nieuzyskanie przez Najemcę zgód osób posiadających tytuł prawny do nieruchomości, na których posadowione są poszczególne składniki Przedmiotu Najmu, nie traktuje się jako niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązań przez Wynajmującego[121].* Te same umowy wyłączają odpowiedzialność TAURON z tytułu rękojmi za wady udostępnianych słupów, które nie zostały podstępnie zatajone przez OSD[122]. Umowa z dnia 6 lipca 2018 r. przewiduje bardzo szeroki katalog kar umownych, które OSD może naliczyć OK (11 przypadków)[123]. Katalog tych kar umownych jest węższy w przypadku umowy z dnia 11 maja 2018 r., która to umowa dodatkowo określa sytuacje, w których to OK może od TAURON żądać zapłaty kary umownej.

Jeśli chodzi o kontrakty zawarte z ENRGA, to według ich zapisów strony ponoszą odpowiedzialność za szkody powstałe z ich winy lub z winy osób działających na ich zlecenie. Odpowiedzialność OSD za szkody powstałe w majątku OK jest jednak wyłączona wówczas, gdy do uszkodzenia urządzeń OK doszło w wyniku usuwania awarii przy urządzeniach OSD przez OSD lub podmiot działający na jego zlecenie, a demontaż urządzeń OK był w takim przypadku niezbędny w celu sprawnego przywrócenia dostaw energii dla istniejących odbiorców[124]. OSD nie ponosi także odpowiedzialności za uszkodzenia urządzeń OK przez osoby trzecie wskutek działań czynników atmosferycznych, aktów władzy ustawodawczej i wykonawczej, zaburzeń życia zbiorowego, a także innych zdarzeń i zjawisk, na które nie miał wpływu. ENERGA w zawieranych umowach wyłącza także swoją odpowiedzialność za przypadkowe porażenie prądem elektrycznym wskutek

[120] Przykładowo, zgodnie z umową z dnia 11 maja 2018 r., TAURON nie odpowiada za ewentualne zniszczenie lub uszkodzenie infrastruktury telekomunikacyjnej OK wynikające z awarii urządzeń elektroenergetycznych (np. zerwania przewodów, złamania się słupa itp.), z wyłączeniem przypadków, gdy do zniszczenia lub uszkodzenia infrastruktury telekomunikacyjnej OK doszło z winy umyślnej OSD lub osób trzecich działających za zlecenie OSD.

[121] Analogiczne postanowienie zawiera umowa z dnia 23 października 2017 r. zawarta z PGE: *Udostępniający nie gwarantuje Korzystającemu możliwości umieszczenia przewodów i urządzeń światłowodowych/teleinformatycznych na każdym z urządzeń składających się na przedmiot umowy, co oznacza, że Korzystający we własnym zakresie zobowiązany jest uzyskać wymagane zgody osób trzecich celem dostępu do Przedmiotu Umowy. Brak uzyskania przez Korzystającego zgód osób posiadających tytuł prawny do nieruchomości, na których posadowione są poszczególne składniki Przedmiotu Umowy, nie traktuje się jako niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązań przez Udostępniającego.*

[122] Tożsame postanowienie zawierają umowa z dnia 7 listopada 2017 r. i umowa z dnia 27 marca 2018 r. zawarte z TAURON. Umowy te przewidują możliwość naliczenia kar umownych przez OSD w pięciu przypadkach.

[123] W przypadku tej umowy zastrzeżono, że maksymalna wysokość kar umownych to 100.000 zł. Identyczne postanowienia zawierają inne umowy poddane analizie dotyczące korzystania ze słupów tego OSD, np. umowa z dnia 22 stycznia 2018 r.

[124] Umowa z dnia 4 sierpnia 2017 r.

niezapewnienia bezpiecznych warunków linii OK[125]. Umowy zawarte z ENERGA zawierają szeroki katalog kar umownych, które OSD może naliczyć OK.

W umowach zawartych z PGE zastrzegana jest kara umowna na rzecz OSD w przypadku naruszenia przez OK, jego podwykonawców lub pracowników któregokolwiek z umownych obowiązków OK[126], a także w przypadku ujawnienia faktu podwieszenia przez OK infrastruktury telekomunikacyjnej bez zgody PGE.

ENEA w nawiązywanych stosunkach prawnych z OK zapewnia sobie możliwość naliczenia kar umownych jedynie w nielicznych przypadkach.

PGE w zawieranych umowach wymaga od OK posiadania ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej, a także przekazania - na żądanie - kopi polisy oraz potwierdzenia zapłaty składek[127]. Naruszenie przez OK tych obowiązków uprawnia PGE do rozwiązania umowy w trybie natychmiastowym[128]. Także PSE wymaga od OK posiadania ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej[129].

Poddane analizie umowy zwykle zawierały szerokie i kazuistyczne uregulowania dotyczące odpowiedzialności obu stron umowy. Większość z tych postanowień sprowadzała się do określenie tego za co OSD nie ponosi odpowiedzialności, a za co na pewno odpowiedzialność ponosi OK. Omawiane zapisy świadczą o znacznej przewadze kontraktowej OSD. To OSD w badanych kontraktach jest podmiotem uprawnionym do naliczania OK kar umownych. Postanowienia te można by zastąpić ogólnymi regulacjami stanowiącymi o tym, że odpowiedzialność obu stron jest wyłączona w przypadkach działania siły wyższej, zaś każda ze stron ponosi co do zasady odpowiedzialność za działania/zaniechania swoje i podmiotów działających w jej imieniu oraz za szkody poniesione przez kogokolwiek, powstałe na skutek działania lub awarii jej infrastruktury technicznej.

10) możliwość cesji

W przypadku umów zawartych z PGE, OK nie jest uprawniony do przeniesienia całości lub części swoich praw, obowiązków lub wierzytelności wynikających z umowy na podmiot trzeci bez uprzedniej zgody OSD wyrażonej w formie pisemnej pod rygorem nieważności. Z kolei PGE jest uprawniony do dokonania takiej cesji, a jej obowiązkiem jest jedynie powiadomienie OK o tym fakcie na piśmie[130].

[125] Umowa z dnia 2 stycznia 2017 r.

[126] Umowa z dnia 27 września 2018 r. zawarta z PGE

[127] Takie postanowienie zostało wprowadzone np. do umowy z dnia 6 sierpnia 2018 r. zawartej z PGE.

[128] Takie uprawnienie przyznaje PGE chociażby umowa z dnia 28 maja 2018 r.

[129] Według wzoru umowy z dnia 26 lipca 2018 r. minimalna wymagana suma ubezpieczenia to 5.000.000 zł.

[130] Część umów (np. umowa z dnia 27 listopada 2017 r.) inaczej reguluje to zagadnienie. W takim przypadku cesja praw i obowiązków którejkolwiek strony wymaga pisemnej zgody drugiej strony.

Jeśli zaś chodzi o umowy zawarte z TAURON, to cesja uprawnień i obowiązków którejkolwiek ze stron umowy wymaga uprzedniej pisemnej zgody drugiej strony. TAURON, wyrażając zgodę na przeniesienie praw i obowiązków OK z umowy na podmiot trzeci, może uzależnić swoją zgodę od spełnienia przez OK określonych warunków lub przesłanek.

Także umowy zawarte z ENEA wprowadzają możliwość cesji za zgodą drugiej strony.

Zdaniem autorów analizy, zasadnym byłoby wprowadzenie do umów takiej regulacji, wedle której cesja wymagałaby jedynie powiadomienia drugiej strony na piśmie w odpowiednim terminie.

11) tryb rozwiązania umowy

Umowy zawarte z TAURON przyznają, zarówno OSD, jak i OK, prawo do rozwiązania umowy z zachowaniem sześciomiesięcznego okresu wypowiedzenia[131].

Umowa z dnia 21 maja 2018 r. zawarta z PGE przyznaje każdej ze stron prawo do jej rozwiązania z zachowaniem dwunastomiesięcznego okresu wypowiedzenia[132]. Umowa z dnia 26 stycznia 2018 r., której stroną jest ten OSD zawiera dodatkowe postanowienie, wedle którego umowa wygasa, jeśli infrastruktura telekomunikacyjna OK nie zostanie podwieszona na podbudowie słupowej tego OSD w ciągu jednego roku od zawarcia umowy[133]. Z kolei według umowy z dnia 23 października 2017 r. umowa ulega automatycznemu rozwiązaniu w przypadku zbycia przez OK lub udostępnienia całości lub części przewodu telekomunikacyjnego na rzecz innego podmiotu. W umowie z dnia 30 października 2014 r. PGE zrzekła się uprawnienia do jej wypowiedzenia przez okres pierwszych 54 miesięcy.

Umowy zawarte z ENERGA stanowią o możliwości ich rozwiązania przez obie strony umowy z zachowaniem sześciomiesięcznego okresu wypowiedzenia[134]. Umowy zawarte z ENEA obie strony mogą rozwiązać z zachowaniem jednomiesięcznego okresu wypowiedzenia w ściśle określonych przypadkach.

Wzór umowy, którym posługuje się PSE, przewiduje możliwość jest rozwiązania, zarówno przez OSD, jak i przez OK, z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia.

---

[131] Umowa z dnia 7 listopada 2017 r. oraz umowa z dnia 27 marca 2018 r., a także inne umowy, zawarte z TAURON stanowią o trzymiesięcznym okresie wypowiedzenia. Umowa z dnia 1 października 2009 r. przewiduje dwumiesięczny okres wypowiedzenia. Ponadto w niektórych umowach (np. w umowie z dnia 11 maja 2018 r.) zostało zastrzeżone, że wyjątkowo, z ważnych przyczyn, związanych z wykonywaniem przez TAURON ustawowych obowiązków OSD, TAURON może wypowiedzieć umowę częściowo, skracając okres wypowiedzenia.

[132] Poszczególne umowy stanowią o innym okresie wypowiedzenia. Np. umowa z dnia 27 listopada 2017 r. wprowadza pięciomiesięczny okres wypowiedzenia, a umowa z dnia 28 lipca 2017 r. trzymiesięczny.

[133] Takie postanowienie odnaleźć można także w innych umowach zawartych z PGE, np. w umowie2 z dnia 12 lutego 2018 r.

[134] Wzór umowy z dnia 9 sierpnia 2018 r. wskazuje na możliwość rozwiązania umowy za zachowaniem miesięcznego okresu wypowiedzenia. Z kolei umowa z dnia 2 stycznia 2017 r. stanowi, że OSD może ją rozwiązać z zachowaniem sześciomiesięcznego okresu wypowiedzenia, a OK z zachowaniem miesięcznego okresu wypowiedzenia.

Przesłanki uprawniające strony do rozwiązania lub wypowiedzenia umowy są w poszczególnych kontraktach nadmiernie rozbudowane, co wpływa na objętość umów. Zarówno OK, jak i OSD, w określonych przypadkach powinni mieć prawo do rozwiązania umowy w trybie natychmiastowym – możliwości takiego rozwiązania umowy powinny być jednak ograniczone do wyjątkowych przypadków. Poniżej w formie tabel przedstawiono w sposób zbiorczy katalog przesłanek uprawniających poszczególne podmioty do rozwiązania umów o udostępnieniu podbudowy słupowej bez zachowania okresu wypowiedzenia. Rekomendowane jest wprowadzenie do umów długich okresów wypowiedzeń, które pozwalają OK na przygotowanie się do zakończenia obowiązywania umowy.

Tabela 3 – zestawienie przesłanek uprawniających OK do rozwiązania umowy w trybie natychmiastowym

ROZWIĄZANIE UMOWY W TRYBIE NATYCHMIASTOWYM PRZEZ OK				
	PGE	**ENEA**	**ENERGA**	**TAURON**
przepisy prawne lub prawny status OK uniemożliwia OK dalszą działalność wskazaną w umowie	x			
OSD utrudnia lub uniemożliwia korzystanie z przedmiotu umowy			x	
przepisy prawne stworzą warunki, w których OK nie będzie w stanie korzystać z przedmiotu umowy	x			
rażące naruszenie warunków umowy przez OSD (po uprzednim wezwaniu OSD do zmiany postępowania)	x			
naruszenie przez OSD określonych postanowień umowy				x
podjęcie przez OK działań zmierzających do przeniesienia praw lub obowiązków wynikających z umowy bez uprzedniej pisemnej zgody OSD				x[135]
OK używa przedmiotu umowy niezgodnie z jego przeznaczeniem				x[136]
zaleganie z opłatami przez OK		x		x[137]

[135] Umowa z dnia 26 maja 2017 r., 8 listopada 2017 r. i z dnia 11 września 2017 r. zawarta z TAURON.

[136] Umowa z dnia 26 maja 2017 r., 8 listopada 2017 r. i z dnia 11 września 2017 r. zawarta z TAURON.

[137] Umowa z dnia 26 maja 2017 r., 8 listopada 2017 r. i z dnia 11 września 2017 r. zawarta z TAURON.

rażące naruszenie przez OK szczegółowych postanowień dotyczących prowadzenia prac związanych z budową sieci teleinformatycznej				x[138]
zmiana stawki opłaty za dostęp do słupów				x[139]
wykonywanie przez OSD prac wymagających demontażu infrastruktury telekomunikacyjnej z podbudowy słupowej na taki okres lub w takiej części, że zanegowany zostanie sens gospodarczy umowy				x
OK nie usunie w terminie wad stwierdzonych w trakcie odbiorów lub w czasie obowiązywania umowy				x[140]
stan techniczny podbudowy słupowej uległ pogorszeniu w stopniu uniemożliwiającym funkcjonowanie infrastruktury telekomunikacyjnej				x
OK zaprzestał prowadzenia działalności gospodarczej związanej z przedmiotem umowy			x	

Tabela 4 - zestawienie przesłanek uprawniających OSD do rozwiązania umowy w trybie natychmiastowym

ROZWIĄZANIE UMOWY W TRYBIE NATYCHMIASTOWYM PRZEZ OSD					
	PSE	**PGE**	**ENEA**	**ENERGA**	**TAURON**
wymaga tego zmiana w strukturze organizacyjnej OSD	x				
dokonanie przez OK cesji praw i obowiązków wynikających z umowy bez uprzedniej zgody OSD		x			x
przeniesienie własności linii światłowodowej przez OK bez powiadomienia OSD		x			
zaleganie z opłatami przez OK	x	x	x	x	x
przepisy prawne lub prawny status OK uniemożliwia OK dalszą działalność wskazaną w umowie		x			

[138] Umowa z dnia 26 maja 2017 r., 8 listopada 2017 r. i z dnia 11 września 2017 r. zawarta z TAURON.

[139] Tylko część umów zawiera taką regulację, np. umowa z dnia 23 marca 2018 r.

[140] Umowa z dnia 4 października 2017 r. zawarta z TAURON.

OK używa przedmiot umowy w sposób sprzeczny z umową		x	x	x	x
OK oddał przedmiot umowy innemu podmiotowi do używania bez zgody OSD		x		x	
OK przez swoje sprzeczne z umową lub niewłaściwe zachowanie czyni uciążliwym korzystanie przez OSD lub inne podmioty z przedmiotu umowy lub infrastruktury znajdującej się na przedmiocie umowy lub w jego pobliżu		x	x		
rażące naruszenie warunków umowy przez OK/ naruszenie istotnych postanowień umowy przez OK	x	x		x	x
brak potwierdzenia przez OK we właściwym terminie zawarcia umowy ubezpieczenia	x				
OK używa przedmiot umowy w sposób sprzeczny z jego przeznaczeniem			x	x	x
OK nie usunie w terminie wad stwierdzonych w trakcie odbiorów lub w czasie obowiązywania umowy					x[141]
OK nie dokonuje obciążających go napraw infrastruktury telekomunikacyjnej					x
OK korzysta z dostępu do słupów, w tym wykonuje czynności serwisowe i inne bez obecności OSD, jeśli OSD tego zażąda lub z uszczerbkiem dla innych urządzeń i nieruchomości					x
OK nie zapewnia przestrzegania przez osoby, którymi posługuje się przy wykonywaniu umowy, wszelkich przepisów i norm postępowania, określonych przez OSD lub wynikających z obowiązujących przepisów prawa					x
OK ulepszył przedmiot umowy bez pisemnej zgody OSD					x
OK nie zdemontował swoich urządzeń we właściwym czasie na okres trwania prac OSD dotyczących słupów				x	
infrastruktura OK zakłóca pracę urządzeń OSD			x		

[141] Umowa z dnia 4 października 2017 r. zawarta z TAURON.

ujawniono fakt korzystania przez OK ze słupów OSD, które nie są przedmiotem umowy o dostępie					x

12) procedury rozstrzygania sporów

W przypadku umów zawartych z PGE oraz z TAURON wprowadzono właściwość sądów położonych w konkretnej miejscowości. W umowie z dnia 6 lipca 2018 r. zawartej z TAURON zostało określone, że ewentualne spory powstałe na tle wykonywania umowy, będą rozstrzygane przez sąd właściwy miejscowo dla siedziby TAURON. Tak samo w umowie z dnia 12 grudnia 2017 r. zawartej z PGE rozstrzyganie sporów poddano sądowi właściwemu dla siedziby OSD. Z kolei w umowie z dnia 27 czerwca 2017 r. zawartej z PGE uzgodniono po prostu, że spory będzie rozstrzygał rzeczowo właściwy sąd powszechny.

Umowy zawarte z ENERGA i ENEA poddają rozstrzyganie sporów sądowi właściwemu dla siedziby OSD. W umowie z dnia 2 stycznia 2017 r. z ENERGA rozstrzygnięcie sporów poddano sądowi właściwemu ze względu na miejsce położenia podbudowy słupowej.

II. Analiza prawno-techniczna w zakresie warunków i zasad dostępu do podbudowy słupowej na terenie Rzeczpospolitej Polskiej

W przypadku współpracy, której przedmiotem będzie udostępnianie przez OSD podbudowy słupowej na cele związane z telekomunikacją, odpowiednich regulacji prawnych należy poszukiwać nie tylko w przepisach ogólnych takich jak PB czy UDP, ale przede wszystkim w przepisach branżowych, czyli PT, PE i Ustawie.

Rozważania dotyczące warunków i zasad odnoszących się do dostępu do podbudowy słupowej należy zacząć od przepisów Ustawy, które odgrywają w tym przypadku rolę kluczową. Przypomnieć trzeba, że podstawowym celem uchwalenia Ustawy było *zapewnienie rozwoju dostępu do telekomunikacji, przy czym szczególne działania nakierowane są na dostęp szerokopasmowy oraz likwidację wykluczenia cyfrowego, geograficznego i socjalnego*[142].

Ustawa weszła w życie w dniu 17 lipca 2010 r. Od tego czasu była kilkakrotnie nowelizowana. Zgodnie z art. 1 ust. 1 pkt 1) Ustawy, określa ona m.in. formy i zasady wspierania inwestycji telekomunikacyjnych, w tym związanych z sieciami szerokopasmowymi. Nadmienić trzeba, że *sieć szerokopasmowa* oznacza *sieć telekomunikacyjną służącą do zapewnienia szerokopasmowego dostępu do Internetu*[143]*. Dostęp określa się jako szerokopasmowy, jeżeli wydajność łącza nie jest czynnikiem ograniczającym możliwość uruchomienia aplikacji dostępnych w sieci*[144] (UWAGA – sieci szerokopasmowej nie należy wprost utożsamiać z pojęciem *szybkiej sieci*, o czym szerzej będzie mowa poniżej).

Jak wynika z uzasadnienia projektu Ustawy, jednym z priorytetów tego aktu prawnego było otwarcie dostępu do infrastruktury technicznej operatorów sieci energetycznej. Jak słusznie podniesiono w uzasadnieniu, *przedsiębiorstwa energetyczne […] dysponują zbudowaną ze środków publicznych infrastrukturą techniczną, która bez przeszkód może być wykorzystywana na potrzeby realizowania inwestycji telekomunikacyjnych, co pozwoli na osiągnięcie synergii w zakresie infrastruktury (np. współkorzystania ze słupów, masztów, kanalizacji, światłowodów). Ponadto przedsiębiorstwa te posiadają bogate doświadczenie w zakresie prowadzenia inwestycji liniowych i w ramach swojej podstawowej działalności prowadzą liczne inwestycje w zakresie budowy i modernizacji infrastruktury technicznej, a przy tej okazji mogą jednocześnie realizować*

[142] Uzasadnienie projektu ustawy o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych, druk nr 2546 z dnia 27 listopada 2009 r., http://orka.sejm.gov.pl/Druki6ka.nsf/wgdruku/2546 [dostęp: 11.09.2018 r.]

[143] Zgodnie z przepisem § 4 pkt 17) rozporządzenia Ministra Rozwoju Regionalnego w sprawie udzielania przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości pomocy finansowej na *tworzenie i umożli*wienie dostępu do sieci szerokopasmowej w ramach Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej 2007-2013 z dnia 21 marca 2013 r., tj. z dnia 7 listopada 2014 r. (Dz.U. z 2014 r. poz. 1754), przez szerokopasmowy dostęp do Internetu należy rozumieć dostęp do Internetu, dla którego wymagana przepływność łącza do użytkownika końcowego wynosi co najmniej 2 Mb/s.

[144] Art. 2 ust. 1 pkt 1) Ustawy.

inwestycje na potrzeby telekomunikacji, zwłaszcza w zakresie infrastruktury pasywnej, co pozwoli na osiągnięcie synergii w zakresie prowadzonych robót budowlanych. Efekt synergii infrastrukturalnej i realizacyjnej oznacza niższe koszty budowy infrastruktury telekomunikacyjnej oraz istotne zwiększenie podaży tej infrastruktury, a nadto przynosi korzyści dla tak istotnych sfer życia publicznego, jak ład przestrzenny czy ochrona środowiska[145].

Z uwagi na powyższe, konieczne jest nakreślenie tego, o jakich możliwościach wykorzystywania przez przedsiębiorców telekomunikacyjnych infrastruktury stanowiącej własność przedsiębiorców energetycznych, stanowią przepisy Ustawy. Punktem wyjściowym dla tych rozważań powinien być przepis art. 17 Ustawy.

1. Art. 17 Ustawy a dostęp przedsiębiorców telekomunikacyjnych do podbudowy słupowej OSD

1) pojęcie podmiotu wykonującego zadania z zakresu użyteczności publicznej na gruncie przepisów Ustawy

Zgodnie z przepisem art. 2 ust. 1 pkt 3) Ustawy, *podmiot wykonujący zadania z zakresu użyteczności publicznej* oznacza osobę fizyczną, osobę prawną lub jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, której przepisy szczególne przyznają zdolność prawną, zapewniającą infrastrukturę techniczną na potrzeby: **(a)** wytwarzania, przesyłania lub dystrybucji gazu, energii elektrycznej lub ciepła, **(b)** zapewnienia oświetlenia w miejscach, o których mowa w art. 18 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne (Dz.U. z 2017 r. poz. 220, 791, 1089, 1387 i 1566), **(c)** zaopatrzenia ludności w wodę, gromadzenia, przesyłania, oczyszczania lub odprowadzania ścieków, ogrzewania, systemów odwodnienia, w tym ciągów drenażowych, **(d)** transportu, w tym linii kolejowych, dróg, portów i lotnisk.

Z uwagi na to, że – jak stanowi przepis art. 3 pkt 12) PE - przedsiębiorstwem energetycznym jest podmiot prowadzący działalność gospodarczą w zakresie: **(a)** wytwarzania, przetwarzania, magazynowania, przesyłania, dystrybucji paliw albo energii lub obrotu nimi albo **(b)** przesyłania dwutlenku węgla, OSD spełnia część przesłanek umożliwiających jego kwalifikację jako podmiotu wykonującego zadania z zakresu użyteczności publicznej.

Jest to o tyle istotne, że Ustawa w części swoich regulacji odnosi się właśnie do infrastruktury technicznej, stanowiącej własność podmiotu wykonującego zadania z zakresu użyteczności publicznej, odróżniając tą infrastrukturę od infrastruktury technicznej stanowiącej własność przedsiębiorcy telekomunikacyjnego. Już w tym miejscu zasygnalizować trzeba, że ilekroć Ustawa będzie stanowiła o operatorze sieci, to chodziło będzie, zarówno o przedsiębiorców telekomunikacyjnych, jak i o przedsiębiorców energetycznych (czy inne podmioty wykonujące zadania z zakresu użyteczności publicznej), posiadających infrastrukturę techniczną. W dalszej

[145] Uzasadnienie projektu ustawy o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych, druk nr 2546 z dnia 27 listopada 2009 r., http://orka.sejm.gov.pl/Druki6ka.nsf/wgdruku/2546 [dostęp: 11.09.2018 r.]

części opracowania, o ile nie będzie konieczna dystynkcja i wyraźne odniesienie się do konkretnego operatora sieci, pojęcie to używane będzie jako synonim OSD.

2) pojęcie infrastruktury technicznej i rodzaje słupów

a) *definicja legalna infrastruktury technicznej*

Ustawa nakazuje OSD udostępnienie jego infrastruktury technicznej. Jak stanowi przepis art. 2 ust. 1 pkt 6) Ustawy, *infrastruktura techniczna to każdy element infrastruktury lub sieci, który może służyć do umieszczenia w nim lub na nim elementów infrastruktury lub sieci telekomunikacyjnej, nie stając się jednocześnie aktywnym elementem tej sieci telekomunikacyjnej, taki jak rurociągi, kanalizacja, maszty, kanały, komory, studzienki, szafki, budynki i wejścia do budynków, instalacje antenowe, wieże i słupy, z wyłączeniem: **(a)** kabli, w tym włókien światłowodowych, **(b)** elementów sieci wykorzystywanych do zaopatrzenia w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi, **(c)** kanałów technologicznych w rozumieniu art. 4 pkt 15a ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz.U. z 2016 r. poz. 1440, 1920, 1948 i 2255 oraz z 2017 r. poz. 191 i 1089).* Oznacza to, że literalne brzmienie przepisu pozwala przyjąć, że podbudowa słupowa stanowi infrastrukturę techniczną w rozumieniu Ustawy.

Z kolei z art. 35 Ustawy i wyżej określonej definicji wynika, że infrastrukturą techniczną będą także wszelkiego rodzaju latarnie oświetleniowe[146] i słupy trakcyjne, nawet jeśli będą stanowić własność jednostek samorządu terytorialnego[147] lub Skarbu Państwa. Słup jako element wsporczy jest jedną z podstawowych części latarni ulicznych (oświetleniowych). Takie znaczenie pojęcia *infrastruktura techniczna* wynika, zarówno z ustawowej definicji, jak i z przepisu art. 35 Ustawy, który wprost określa, że słupy oświetleniowe i trakcyjne również stanowią infrastrukturę techniczną. Z tego względu latarnie oświetleniowe wypełniają definicję infrastruktury technicznej i powinny być udostępniane tak samo, jak słupy energetyczne i inna infrastruktura techniczna[148]. Za takim rozumieniem przepisu przemawia także definicja *operatora sieci* zawarta w Dyrektywie kosztowej, gdzie wprost mowa o *przedsiębiorstwie zapewniającym infrastrukturę techniczną przeznaczoną*

[146] Latarnie oświetleniowe oznaczają oprawy oświetleniowe z konstrukcją wsporczą, na której lub wewnątrz której, zainstalowane są jedynie dedykowane dla celów zasilania opraw obwody elektryczne.

[147] Zobacz m.in. http://solec-zdroj.info/swiatlowod-w-gminie-solec-zdroj,,0,,,1,9,n.html [dostęp: 26.10.2018 r.] lub https://zielonki.pl/index.php/ct-menu-item-90/1895-budowa-telekomunikacyjnej-sieci-swiatlowodowej-na-terenie-gminy-zielonki [dostęp: 26.10.2018 r.]

[148] Inną kwestią jest to, że część OSD po prostu nie posiada w swoim majątku takiej infrastruktury technicznej. ENEA w piśmie z dnia 29 października 2018 r., znak DI/IM/AP/2018/WEO18E231836, poinformowała autorów analizy, że nie jest właścicielem podbudowy słupowej oświetlenia drogowego. Także TAURON w piśmie z dnia 7 listopada 2018 r., znak TD/UME/2018-11-07/00000013 wskazał, że nie udostępnia latarni oświetleniowych w celu podwieszenia kabli światłowodowych oraz, że w ocenie tego OSD latarnie oświetlenia drogowego same w sobie nie są przystosowane konstrukcyjnie do przenoszenia dodatkowych obciążeń.

do: a) świadczenia usług w zakresie wytwarzania, przesyłu lub dystrybucji: (ii) energii elektrycznej, w tym oświetlenia publicznego[149], niezależnie od tego, czyją stanowi własność.

W praktyce zresztą, coraz częściej spotykane są umowy regulujące zasady korzystania z takich latarni, a sama idea współdzielenia takiej czy podobnej infrastruktury na różne potrzeby (dostawa energii elektrycznej, oświetlenie, usługi telekomunikacyjne i in.) jest rozwiązaniem stosowanym m.in. w USA[150], nie wyłącza tego (a wręcz nakazuje wykorzystanie), ani Ustawa, ani Dyrektywa kosztowa. Z tych względów, zasady udostępniania infrastruktury technicznej OSD określone w Ustawie znajdą zastosowanie również w stosunku do latarni oświetleniowych[151].

b) *rodzaje słupów*

W ramach samej podbudowy słupowej można wyróżnić kilka podkategorii[152]:

- **słup przelotowy** – słup przeznaczony do podtrzymywania przewodów bez przejmowania naciągu lub przejmujący obciążenie równoległe do linii, ustawiony na szlaku prostym lub załomie linii wynikającym z jego wytrzymałości, lecz przy kącie odchylenia trasy nie przekraczającym 2° w przypadku linii powyżej 1 kV i 5° w przypadku linii do 1 kV;
- **słup przelotowo-skrzyżowaniowy** – słup obliczony z uwzględnieniem zwiększonego bezpieczeństwa, zgodnie z odpowiednimi postanowieniami normy dla przypadków skrzyżowań linii z różnymi obiektami, a z uwagi na swą funkcję odpowiadający słupowi przelotowemu;
- **słup narożny** - słup przeznaczony do podtrzymywania przewodów i przejmowania wypadkowej naciągu wynikającej z kąta załomu, na którym jest ustawiony;
- **słup narożno-skrzyżowaniowy** – słup obliczony z uwzględnieniem zwiększonego bezpieczeństwa, zgodnie z odpowiednimi postanowieniami normy dla przypadków skrzyżowań linii z różnymi obiektami, a z uwagi na swą funkcję odpowiadający słupowi narożnemu;
- **słup mocny** – słup przeznaczony do przejmowania naciągu przewodów, zasadniczo wszystkie rodzaje słupów (oprócz słupów przelotowych) mogą być słupami mocnymi;

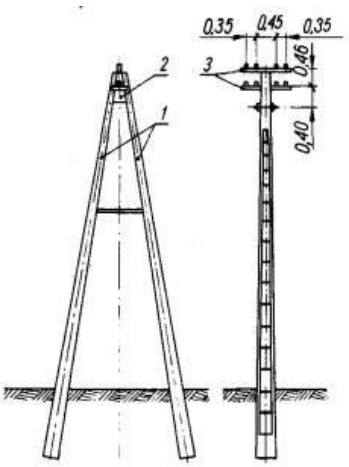
[149] Art. 2 pkt 1 Dyrektywy kosztowej.

[150] Przykładowo, w bardzo szerokim zakresie wykorzystuje się tzw. *utility poles* w USA, gdzie na tego rodzaju słupach montuje się latarnie, przewody energetyczne, kable światłowodowe, kable dla operatorów CAT-TV. Szerzej ten temat zostanie omówiony w części poświęconej praktykom w innych krajach.

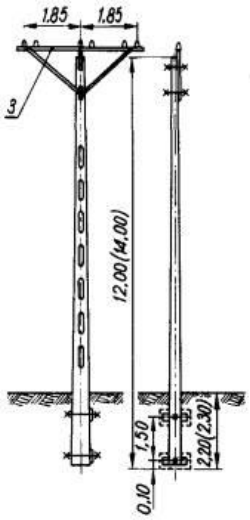
[151] Słupy oświetleniowe są produkowane wedle dwóch norm – PN-EN 40 (oznaczenie odnosi się do rodzaju/grupy norm, a nie do konkretnego numeru normy) oraz PN-EN 12767(oznaczenie odnosi się do rodzaju/grupy norm, a nie do konkretnego numeru normy). Uwzględnienie „nośności" dla infrastruktury telekomunikacyjnej następuje w fazie projektowania. Szerzej w katalogu *Słupy i maszty oświetleniowe*, wydanie sierpień 2018, Elektromontaż Rzeszów S.A., http://elmont.eu/KATALOG_PL/Katalog_slupy_2018.pdf [dostęp: 30.10.2018 r.]

[152] Typologia i definicje zostały przyjęte za postanowieniami Normy PN-E-05100-1:1998.

- **słup odporowy** - słup mocny przeznaczony do przejmowania naciągu, ustawiony na szlaku prostym lub na załomie przy odchyleniu osi trasy linii od prostej nie przekraczającym 5° i stanowiący punkt oporowy dla umiejscowienia zakłóceń mechanicznych;
- **słup odporowo-narożny** – słup mocny przeznaczony do przejmowania naciągu i spełniający funkcję słupa odporowego oraz narożnego;
- **słup krańcowy** – słup mocny przeznaczony do przejmowania jednostronnego naciągu przewodów i ustawiony na zakończeniu linii;
- **słup rozgałęźny** - słup ustawiony w punkcie rozgałęzienia linii i w zależności od spełnianej funkcji, łączący w sobie cechy różnych rodzajów słupów.

Rysunek 1 - słup odporowy, źródło: http://www.zsmeie.torun.pl/glowna/temat/mvs/archi/a12 [dostęp: 15.10.2018 r.]

Rysunek 2 - słup przelotowy, źródło: http://www.zsmeie.torun.pl/glowna/temat/mvs/archi/a12 [dostęp: 15.10.2018 r.]

W sieciach elektroenergetycznych - biorąc pod uwagę funkcję oświetlenia - wyróżniamy:

- **sieci podwieszone** (wspólne dla zasilania odbiorców i dla celów oświetlenia ulic), gdzie konstrukcję wsporczą (słup oświetleniowy) stanowi słup niskiego napięcia z wysięgnikiem, do którego montowana jest oprawa oświetleniowa;

Rysunek 3 – przykład sieci podwieszonej, źródło: http://starachowice.naszemiasto.pl/artykul/w-gminie-wachock-jest-spor-o-dzierzawe-slupow,4042274,art,t,id,tm.html [dostęp: 29.10.2018 r.]

- **sieci wydzielone** (przeznaczone przede wszystkim dla celu oświetlenia ulic), gdzie konstrukcję wsporczą (słup oświetleniowy) stanowi latarnia;

Rysunek 4 – przykład sieci wydzielonych wykorzystywanych do dodatkowego podwieszenia sieci trakcyjnej, źródło: http://www.kromiss.com/ez/index.php/pol/Galeria2/Slupy-Trakcyjne3/SSTO-Stozkowy-Slup-Trakcyjno-Oswietleniowy2 [dostęp: 29.10.2018 r.]

W przypadku **sieci podwieszonych** konstrukcję wsporczą można przyporządkować do typów i kategorii wymienionych w normie PN-E-05100-1:1998. W takim przypadku słup podbudowy sieci elektroenergetycznej oprócz funkcji w linii (np. przelotowy, krańcowy, itp.), pełnić będzie także

funkcję słupa oświetleniowego. Zgodnie z ogólnie stosowaną praktyką, nie ma przeciwskazań, aby taki słup OSD udostępnił w celu podwieszenia infrastruktury telekomunikacyjnej, pod warunkiem, że spełnione są wymagania wytrzymałościowe, a w obliczeniach wytrzymałości słupa uwzględniono także zawieszoną na nim oprawę oświetleniową.

W przypadku **sieci wydzielonych** mamy do czynienia z konstrukcjami wsporczymi dedykowanymi tylko dla funkcji oświetlenia, co nie oznacza automatycznie, że na słupach tych nie można podwiesić okablowania (zarówno elektroenergetycznego do zasilania opraw oświetleniowych, jak i telekomunikacyjnego), aczkolwiek w większości przypadków zasilanie doprowadzone jest do nich kablem ułożonym w ziemi. Słupy oświetleniowe w zależności od miejsca zamocowania opraw oświetleniowych dzielą się na te:

- z latarniami wierzchołkowymi,
- z latarniami wspornikowymi,
- o przekrojach okrągłych i regularnych ośmiokątnych.

Dla tych konstrukcji wsporczych wymagania określone są w normie PN-EN 40[153]. Norma ta obejmuje wymagania dla słupów oświetleniowych wykonanych z materiałów takich, jak: beton, stal, aluminium lub kompozyty polimerowe wzmocnione włóknem szklanym, w tym związane z weryfikacją obciążalności projektowanych słupów oświetleniowych za pomocą obliczeń.

Możliwość wykorzystania tego typu słupów do podwieszenia infrastruktury telekomunikacyjnej jest ograniczona, ze względu na dobór tych słupów, na etapie projektowania, do określonego obciążenia dedykowanymi oprawami oświetleniowymi i sposobem ich mocowania do konstrukcji wsporczych, ale - jak widać na powyższym rysunku nr 4 - (dodatkowo podwieszona sieć trakcyjna) możliwe jest umieszczenie na nich innej infrastruktury. Jedyną metodą weryfikacji jest w takim przypadku wykonanie obliczeń wytrzymałościowych z uwzględnieniem wskazanej wyżej normy i parametrów maksymalnych obciążeń dla konkretnej konstrukcji, zawartych przez jego producenta w karcie katalogowej. Takie obliczenia może każdorazowo wykonać projektant infrastruktury telekomunikacyjnej. Dobrą praktyką byłoby także takie projektowanie sieci oświetlenia ulicznego, by wykorzystywane w nich słupy zdatne były do zamocowania na nich kabli telekomunikacyjnych.

Jeśli chodzi o stosowaną w praktyce podbudowę słupową, to obecnie najczęściej w przypadku linii nN i SN stosowane są żerdzie żelbetowe (typu ŻN) i strunobetonowe (typu BSW lub E), a w przypadku linii WN słupy strunobetonowe (typu E), kratownicowe i rurowe. Wprawdzie rzadziej, ale nadal stosuje się słupy drewniane.

Żerdzie żelbetowe (typu ŻN) przybierają długości od 9 m do 12 m[154]. Produkowane są one obecnie zgodnie z normą PN - EN 12843:2008 *Prefabrykaty z betonu - Maszty i słupy* z dnia 20 maja 2008 r., z betonu klasy nie mniejszej niż C25/30, poprzez ułożenie w formach zbrojenia z prętów stalowych,

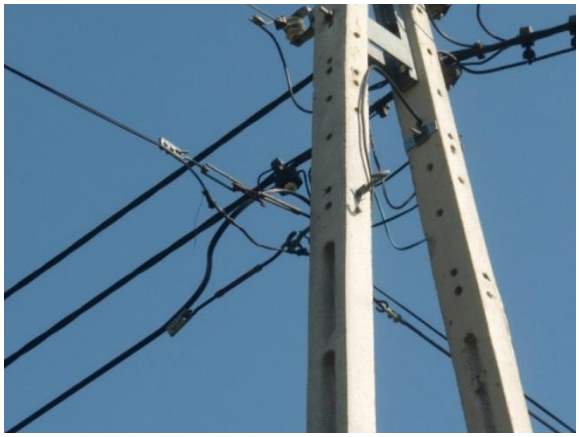
[153] Oznaczenie odnosi się do rodzaju/grupy norm, a nie do konkretnego numeru normy.

[154] Najbardziej popularne są żerdzie żelbetowe o długości 10 m i 12 m.

a następnie zalanie betonem i wibrowanie lub wirowanie w celu zagęszczenia masy. Ich nośność (tzw. siła wierzchołkowa) to 2 - 3 kN (1 kN to ok. 102 kg), a siła niszcząca to 4-5 kN. Jeśli zaś chodzi o strunobetonowe żerdzie wirowane o przekroju kołowym (typu E), to przybierają one długości w zakresie od 9 m do - 18 m. Produkowane są zgodnie z tą samą normą w nowej technologii zagęszczania mieszanki betonowej metodą wirowania. Ich nośność (tzw. siła wierzchołkowa) to 2,5 – 30 kN. Są to nowoczesne słupy o znacznej wytrzymałości na siły ciągnące i dużej nośności, o zakładanym okresie użytkowania ponad 50 lat.

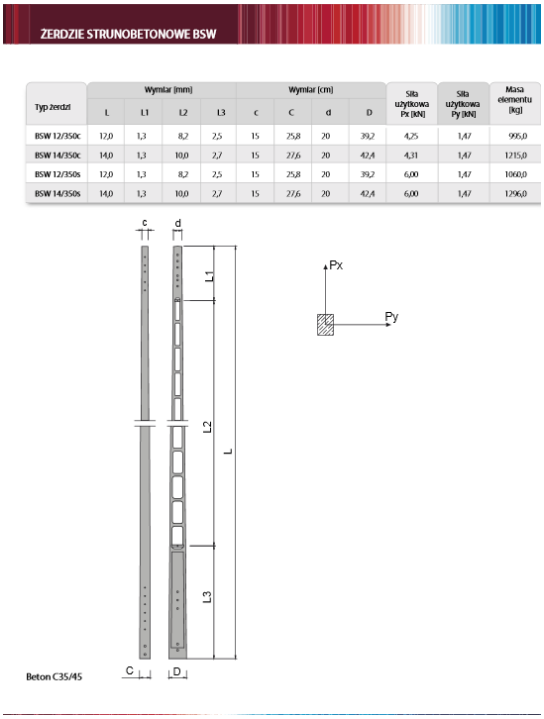
Rysunek 5 - słupy żelbetowe typu ŻN (długość żerdzi zazwyczaj 10 lub 12m), źródło: http://www.cis-bet.pl/slupy-energetczne-zn-12.html [dostęp: 29.10.2018 r.]

Rysunek 6 - słupy żelbetowe typu ŻN (długość żerdzi zazwyczaj 10 lub 12m), źródło: http://www.cis-bet.pl/slupy-energetczne-zn-12.html [dostęp: 29.10.2018 r.]

Rysunek 7 - słupy strunobetonowe typu BSW (długość żerdzi 12-14m), źródło: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Sieniec_slup_sredniego_napiecia.jpg#file [dostęp: 29.10.2018 r.]

ŻERDZIE STRUNOBETONOWE BSW

Typ żerdzi	Wymiar [mm]				Wymiar [cm]				Siła użytkowa Px [kN]	Siła użytkowa Py [kN]	Masa elementu [kg]
	L	L1	L2	L3	c	C	d	D			
BSW 12/350c	12,0	1,3	8,2	2,5	15	25,8	20	39,2	4,25	1,47	905,0
BSW 14/350c	14,0	1,3	10,0	2,7	15	27,6	20	42,4	4,31	1,47	1215,0
BSW 12/350s	12,0	1,3	8,2	2,5	15	25,8	20	39,2	6,00	1,47	1060,0
BSW 14/350s	14,0	1,3	10,0	2,7	15	27,6	20	42,4	6,00	1,47	1296,0

Rysunek 8 - słupy strunobetonowe typu BSW (długość żerdzi 12-14m), źródło: https://www.lesniewski.com.pl/files/9/BSW.pdf [dostęp: 29.10.2018 r.]

Rysunek 9 - słupy strunobetonowe wirowane typu E, źródło: http://www.strunobet.pl/o-firmie/ [dostęp: 29.10.2018 r.]

Rysunek 10 - słupy strunobetonowe wirowane typu E, źródło: http://www.strunobet.pl/o-firmie/ [dostęp: 29.10.2018 r.]

Do budowy napowietrznych sieci elektroenergetycznych na terenach trudnodostępnych dla ciężkiego sprzętu mechanicznego stosuje się nadal słupy drewniane. Drewno jako materiał budowlany ma liczne zalety, ale również wady. Słupy drewniane w stosunku do porównywalnych słupów żelbetowych są niemal trzykrotnie lżejsze, wymagają zatem niższych nakładów na transport zewnętrzny oraz technologiczny.

Do istotnych zalet słupów drewnianych należą m.in. duża wytrzymałość i sprężystość, mały współczynnik rozszerzalności termicznej i odporność na działanie czynników chemicznych. Ich nośność (tzw. siła wierzchołkowa) to 2,5 – 4 kN. Typowe rozmiary energetycznych słupów drewnianych to: 10, 12, 14, 16 m.

c) *nN v. SN v. WN*

Wyniki przeprowadzonych badań ankietowych wśród przedsiębiorców telekomunikacyjnych[155] wykazały spore zapotrzebowanie nie tylko na słupy nN, ale także SN. Jednocześnie odmowa udostępniania przez OSD podbudowy słupowej linii energetycznych SN jest jednym z kluczowych problemów sygnalizowanych przez rynek przedsiębiorców telekomunikacyjnych: zarówno przez izby gospodarcze jak i ankietowanych przedsiębiorców[156]. W związku z tym, pojawia się pytanie, czy Ustawa bądź Dyrektywa kosztowa wyłączają linie (i słupy) SN czy WN spod ich regulacji? Innymi słowy, czy z pojęcia *infrastruktura techniczna* Ustawa wyłączyła podbudowę słupową SN czy WN?

Na tak postawione pytania należy jednoznacznie udzielić odpowiedzi negatywnych. Podobnie jak słupy nN, tak i słupy SN oraz WN mieszczą się w definicji infrastruktury technicznej i powinny być udostępniane na takiej samej podstawie, jak słupy energetyczne nN. Nieprzekonywujące są w szczególności stanowiska OSD, wedle których, nie mogą oni udostępniać takich słupów ze względów bezpieczeństwa. Nie wnikając w tym miejscu w kwestie konieczności zachowania nieco innych technologii i procedur bezpieczeństwa przy pracach montażowych na słupach SN i WN wskazać tylko należy, że te same kwestie bezpieczeństwa nie są żadną przeszkodą do udostępniania takiej podbudowy w innych państwach Unii Europejskiej[157].

3) ogólne zasady dostępu do infrastruktury technicznej i Dyrektywa kosztowa

Zasady i procedura dostępu do infrastruktury technicznej uregulowane są w art. 17 Ustawy oraz przepisach następnych. Na wstępie warto wspomnieć, że pierwotnie Ustawa zupełnie odmiennie regulowała analizowane kwestie, zaś treść aktualnych regulacji została wprowadzona do Ustawy

[155] Zobacz szerzej w rozdziale I analizy.

[156] Zobacz szerzej w rozdziale I analizy.

[157] Dla przykładu można wskazać warunki francuskiego ENEDIS (poprzednio Electricité Réseau Distribution France (ERDF) co do udostępniania podbudowy słupowej do celów realizacji sieci telekomunikacyjnych [W:] Guide pratique pour la réalisation d'études mécaniques permettant la pose de réseaux de communications électroniques sur le Réseau Public de Distribution d'Électricité (https://www.enedis.fr/sites/default/files/Enedis-GUI-RES_03E.pdf [dostęp: 18.10.2018 r.]) bądź zapisy Załącznika nr 5 do umowy zawartej w dniu 23 marca 2015 r. przez Electricité Réseau Distribution France (ERDF) a Syndicat Intercommunal d'Energie des Communes de Flandre (SIECF) z siedzibą w Hazebrouck i ORANGE spółka akcyjna, dotycząca użytkowania konstrukcji wsporczych publicznych napowietrznych linii elektroenergetycznych nN i SN dla montażu oraz obsługi sieci łączności elektronicznej (ERDF, SIECF et Orange (2015). Convention relative a l'usage des supports des réseaux publics de distribution d'électricité basse tension (BT) et haute tension (HTA) aériens pour l'établissement et l'exploitation d'un réseau de communications électroniques, http://static.reseaudesintercoms.fr/cities/98/documents/bi3axfuioqsml16.pdf [dostęp: 18.10.2018 r.]). Regulacje dotyczące słupów SN znajdują się także w *Regolamento tecnico ed economico di acesso all'Infrastruttura elettrica di e-distribuzione* włoskiego operatora Enel Distribuzione SpA z siedzibą w Rzymie, https://www.e-distribuzione.it/content/dam/e-distribuzione/documenti/progetti_e_innovazioni/banda_ultra_larga/documentazione_pregressa/Regolamento_tecnico_economico_2016.pdf [dostęp: 18.10.2018 r.]

na skutek nowelizacji dokonanej ustawą z dnia 9 czerwca 2016 r. *o zmianie ustawy o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych oraz niektórych innych ustaw* (Dz.U. z 2016 r. poz. 903).

Jak wynika z uzasadnienia ustawy nowelizującej[158], na potrzebę zmiany przepisów złożyło się kilka czynników, m.in.: **(a)** konieczność zabezpieczenia świadczenia usług telekomunikacyjnych użytkownikom końcowym, zwłaszcza szerokopasmowego dostępu do Internetu i łączności bezprzewodowej, w szczególności w związku z ważnymi wydarzeniami gromadzącymi wielokrotnie większą niż normalnie liczbę użytkowników (np. Światowe Dni Młodzieży w 2016 r.); **(b)** rozpoczęcie przygotowania i realizacji projektów w pierwszym naborze POPC; **(c)** postulat usuwania barier inwestycyjnych w dziedzinie inwestycji telekomunikacyjnych; **(d)** potrzeba wykonania zaleceń wynikających z raportu Najwyższej Izby Kontroli pod tytułem *Postępowania administracyjne związane z budową i funkcjonowaniem stacji bazowych telefonii komórkowej* z dnia 30 października 2015 r.[159], z tym, że główną przyczyną wprowadzenia zmian do Ustawy była potrzeba implementacji Dyrektywy kosztowej.

Warto także wskazać, że we wstępie do Dyrektywy kosztowej zostały poruszone problemy kluczowe dla niniejszej analizy. W preambule do Dyrektywy kosztowej słusznie podniesiono, że *prowadzona polityka musi doprowadzić do obniżenia kosztów zapewnienia dostępu szerokopasmowego na całym terytorium Unii, w tym poprzez stosowne planowanie i koordynację oraz zmniejszenie obciążeń administracyjnych. […] Znaczną część tych kosztów powodują nieefektywne rozwiązania stosowane w procesie realizacji sieci szerokopasmowych związane z wykorzystaniem istniejącej infrastruktury pasywnej (np. […] słupów […]) […] Dla operatorów sieci łączności elektronicznej, w szczególności nowych podmiotów na rynku, o wiele bardziej wydajne może być wykorzystywanie już istniejącej infrastruktury technicznej, w tym należącej do innych przedsiębiorstw użyteczności publicznej, na potrzeby realizacji sieci łączności elektronicznej, w szczególności na obszarach, gdzie niedostępna jest odpowiednia sieć łączności elektronicznej lub gdzie budowa nowej infrastruktury technicznej może być nieopłacalna. Ponadto synergie między sektorami mogą znacząco zredukować konieczność prowadzenia robót budowlanych związanych z realizacją sieci łączności elektronicznej i tym samym mogą także zmniejszyć związane z nimi koszty społeczne i środowiskowe, takie jak zanieczyszczenie, uciążliwości i zatory komunikacyjne. Z tego względu niniejsza dyrektywa powinna mieć zastosowanie nie tylko do dostawców publicznych sieci łączności, ale również do wszelkich właścicieli lub posiadaczy praw do użytkowania - w tym drugim przypadku bez uszczerbku dla praw własności stron trzecich - rozległej i wszechobecnej infrastruktury technicznej, w ramach której można umieścić elementy sieci łączności elektronicznej, takie jak sieci techniczne wykorzystywane do dostarczania usług*

[158] Druk nr 323 - Rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych oraz niektórych innych ustaw, http://www.sejm.gov.pl/Sejm8.nsf/druk.xsp?nr=323 [dostęp: 13.09.2018 r.].

[159] Raport można pobrać pod adresem: https://www.nik.gov.pl/kontrole/P/14/092/LLU/ [dostęp: 17.09.2018 r.].

elektroenergetycznych, gazowych, wodociągowych, kanalizacyjnych i odprowadzania wód opadowych, grzewczych i transportowych.

W dalszej części preambuły do Dyrektywy kosztowej podkreślono, że zmiany wprowadzone na skutek implementacji Dyrektywy kosztowej powinny doprowadzić do umożliwienia przedsiębiorcom telekomunikacyjnym uzyskania dostępu do infrastruktury technicznej bez względu na jej położenie, na uczciwych i rozsądnych warunkach dających się pogodzić z normalnym wykonywaniem praw własności.

4) obowiązek udostępnienia podbudowy słupowej, zakres zastosowania art. 17 Ustawy

Art. 17 Ustawy zawiera jedynie regulację ogólną, zgodnie z którą*, operator sieci zobowiązany jest zapewnić przedsiębiorcom telekomunikacyjnym dostęp do infrastruktury technicznej, w tym współkorzystanie z niej, w celu realizacji szybkiej sieci telekomunikacyjnej*. Przepis zawiera dyrektywę skierowaną do OSD (oczywiście i innych operatorów sieci), wedle której, zadaniem OSD jest zapewnienie przedsiębiorcom telekomunikacyjnym dostępu do infrastruktury technicznej (np. w formie współkorzystania) w celu realizacji szybkiej sieci telekomunikacyjnej.

Pojęcie *operatora sieci* zdefiniowano w przepisie art. 2 ust. 1 pkt 8) Ustawy. Abstrahując od intuicji, pozwalającej z dużym prawdopodobieństwem przyjąć, że OSD jest traktowany jako operator sieci w rozumieniu Ustawy, odszukanie desygnatu zacząć trzeba od analizy treści przepisu. Zgodnie z omawianą regulacją, operator sieci to *przedsiębiorca telekomunikacyjny lub podmiot wykonujący zadania z zakresu użyteczności publicznej, w tym jednostka samorządu terytorialnego*. Skoro zatem – jak zostało wskazane powyżej [patrz pkt 1.1)] – OSD jest podmiotem wykonującym zadania z zakresu użyteczności publicznej, OSD jest także operatorem sieci w rozumieniu Ustawy.

Definicji pojęcia przedsiębiorca telekomunikacyjny należy poszukiwać nie w przepisach Ustawy, a w przepisach PT. Zgodnie z art. 2 pkt 27) PT, *przedsiębiorca telekomunikacyjny to przedsiębiorca lub inny podmiot uprawniony do wykonywania działalności gospodarczej na podstawie odrębnych przepisów, który wykonuje działalność gospodarczą polegającą na dostarczaniu sieci telekomunikacyjnych, świadczeniu usług towarzyszących lub świadczeniu usług telekomunikacyjnych, przy czym przedsiębiorca telekomunikacyjny, uprawniony do: (a) świadczenia usług telekomunikacyjnych, zwany jest „dostawcą usług", (b) dostarczania publicznych sieci telekomunikacyjnych lub świadczenia usług towarzyszących, zwany jest „operatorem"*. W świetle przepisu, OK będzie uprawniony do korzystania z podbudowy słupowej OSD jeśli spełniać będzie przesłanki wskazane w ww. definicji.

Na uwagę zasługuje, że w świetle art. 17 Ustawy, OSD zapewnia OK dostęp do infrastruktury technicznej w ściśle określonym celu, tj. w celu realizacji szybkiej sieci telekomunikacyjnej. Pojęcie *szybkiej sieci telekomunikacyjnej* nie jest równoznaczne z pojęciem *sieci szerokopasmowej*, które zostało wyjaśnione powyżej i oznacza *sieć telekomunikacyjną zdolną do dostarczania usług szerokopasmowego dostępu do Internetu o przepustowości co najmniej 30 Mb/s*[160]. Zaznaczenia

[160] Art. 2 ust. 1 pkt 7) Ustawy.

wymaga zatem, że do sytuacji, w których przedsiębiorca telekomunikacyjny będzie ubiegał się o uzyskanie dostępu do infrastruktury technicznej (np. podbudowy słupowej) w celu innym niż realizacja szybkiej sieci telekomunikacyjnej, nie będą miały zastosowania przepisy Ustawy.

Dokonując zatem wykładni przepisu art. 17 ust. 1 Ustawy na potrzeby niniejszej analizy, trzeba podkreślić, że z omawianej regulacji wynika tyle, iż do obowiązków OSD należy udostępnianie OK podbudowy słupowej w formie współkorzystania lub w innej formie w celu wykonania przez OK sieci telekomunikacyjnej zdolnej do dostarczania usług szerokopasmowego dostępu do Internetu o przepustowości co najmniej 30 Mb/s. Przepis nie wskazuje, w jakiej technologii ma być wykonana sieć, w szczególności nie wyklucza zastosowania innej niż światłowodowa technologii, o ile technologia ta pozwala zapewnić przepustowość na poziomie co najmniej 30 Mb/s.

Podkreślenia wymaga, że *zapewnienie dostępu* nie zostało obwarowane innymi warunkami niż poprzez wskazanie uprawnionego podmiotu i celu udostępnienia, w szczególności brak tu warunków analogicznych do tych, które wprowadzone zostały choćby do treści przepisu art. 30 Ustawy. OK, ubiegając się o uzyskanie dostępu do podbudowy słupowej, nie jest zobowiązany do wykazania jakichkolwiek innych przesłanek niż to, że posiada status przedsiębiorcy telekomunikacyjnego i wnioskuje o dostęp do podbudowy słupowej OSD w celu realizacji szybkiej sieci telekomunikacyjnej. W szczególności OK nie musi wykazywać tego, że nie istnieją inne możliwości wykonania sieci lub, że realizacja sieci przy wykorzystaniu infrastruktury technicznej innego OSD lub w ogóle infrastruktury innego typu, nie byłaby bardziej opłacalna. Jak podnosi się w literaturze, rezygnacja z wprowadzenia dodatkowych warunków uzyskania dostępu wynika przede wszystkim z przekonania ustawodawcy, że infrastruktura techniczna powinna być udostępniana na inne cele społecznie użyteczne[161].

Omawiając zakres zastosowania art. 17 Ustawy, należy na koniec przywołać przepis art. 1 ust. 3 Ustawy, zgodnie z którym *przepisów art. 17-26 nie stosuje się do lokalizowania infrastruktury telekomunikacyjnej w pasach drogowych dróg publicznych*. Trzeba rozważyć, czy przepis ten wyłącza obowiązki OSD wynikające z art. 17– 26 Ustawy w przypadku, gdy infrastruktura techniczna znajduje się pasie drogowym, czy też adresatem omawianej normy są jednostki samorządu terytorialnego, będące zarządcami pasów drogowych, które w celu zlokalizowania infrastruktury OK w pasie drogowym zobowiązane są do wydania decyzji administracyjnej w oparciu o przepisy UDP, a nie zawarcia umowy na podstawie art. 17 i następnych Ustawy.

Zdaniem autorów analizy, przepis art. 1 ust. 3 Ustawy należy rozumieć w ten sposób, że w przypadku lokalizowania infrastruktury telekomunikacyjnej w pasach drogowych jednostki samorządu terytorialnego stosują przepisy ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych, a nie przepisy art. 17- 26 Ustawy. Art. 1 ust. 3 Ustawy nie wyłącza obowiązków OSD, o których

[161] T. Grossmann, W. Knopkiewicz, J. Sebzda-Załuska, M. Szydło, J. Wilczewski, *Ustawa o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych. Komentarz*, Warszawa 2013, s. 153.

mowa w art. 17-26 Ustawy, jeżeli szybka sieć telekomunikacyjna oraz infrastruktura techniczna znajdują się w pasach drogowych dróg publicznych.

Za przyjęciem takiego stanowiska przemawia po pierwsze okoliczność, iż art. 1 ust. 3 Ustawy jednoznacznie nawiązuje do treści art. 39 ust. 1a i ust. 3 UDP, które to przepisy regulują tryb lokalizowania infrastruktury telekomunikacyjnej w pasach drogowych dróg publicznych. Umieszczanie (lokalizowanie) elementów infrastruktury telekomunikacyjnej OK następuje na podstawie zezwolenia zarządcy pasa drogowego wydawanego w formie decyzji administracyjnej. W przepisie art. 17 ust. 1 Ustawy mowa jest zaś o współkorzystaniu z infrastruktury technicznej, w celu realizacji szybkiej sieci telekomunikacyjnej. Różnice w katalogu pojęć, występujące pomiędzy Ustawą a UDP, pozwalają przyjąć wniosek, iż art. 1 ust. 3 Ustawy dotyczy zastosowania przepisów UDP w celu lokalizowania infrastruktury telekomunikacyjnej w pasach drogowych. Przepis ten jednoznacznie odnosi się do lokalizowania infrastruktury, które jest pojęciem właściwym dla UDP, a nie dla Ustawy.

Po drugie, autorzy analizy zawracają uwagę na podobieństwo art. 1 ust. 3 Ustawy z art. 33 ust. 4 Ustawy, który stanowi, że *warunki korzystania z pasa drogowego ustala się na podstawie przepisów ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych*. Przepis ten wprowadzono do art. 33 Ustawy po to, by w sytuacji, gdy infrastruktura telekomunikacyjna jest umieszczana na nieruchomości będącej pasem drogowym dróg publicznych, zastosowanie znalazł między innymi art. 40 UDP, który reguluje wydawanie decyzji administracyjnych, określających warunki prowadzenia prac w pasie drogowym oraz warunki umieszczania elementów infrastruktury telekomunikacyjnej w pasach drogowych, w tym wysokość opłaty. W takich przypadkach wyeliminowano ewentualną kolizję przepisów Ustawy oraz UDP na korzyść zastosowania regulacji tego drugiego aktu.

Warto w tym miejscu zaznaczyć, iż komentowany przepis art. 1 ust. 3 Ustawy został wprowadzony do porządku prawnego *Ustawą z dnia 9 czerwca 2016 r. o zmianie ustawy o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych oraz niektórych innych ustaw* wraz z definicją *operatora sieci*, przez którego rozumie się także jednostki samorządu terytorialnego[162]. Zdaniem autorów analizy, celem omawianego wyłączenia było potwierdzenie, iż korzystanie z infrastruktury technicznej operatorów sieci nie wyłącza obowiązków OK względem zarządców pasów drogowych wynikających z UDP.

Autorzy analizy uznają przepis art. 3 ust. 1 Ustawy za zbędny i rekomendują jego uchylenie z następujących przyczyn:

- redakcja omawianego przepisu jest nieprecyzyjna, budzi wątpliwości i stanowi wyraz nadregulacji. O ile wprowadzenie swego rodzaju normy kolizyjnej w art. 33 ust. 4 Ustawy było zasadne z uwagi zbieżne zakresy przedmiotowe Ustawy i UDP w tym sensie, że regulują one dostęp do nieruchomości, o tyle wyłączenie zastosowania art. 17-26 Ustawy w sytuacji, gdy infrastruktura techniczna, do której dostępu żąda OK znajduje się w pasie

[162] Uzasadnienie nowelizacji nie zawiera szczegółowych motywów dodania ust. 3 do art. 1 Ustawy.

drogowym jest zbędne, gdyż czym innym jest dostęp do podbudowy słupowej OSD a czym innym wykorzystanie w tym celu nieruchomości, stanowiącej pas drogowy, na której ta podbudowa się znajduje;

- uchylenie przepisu w żaden sposób nie wyłączy konieczności stosowania ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych do lokalizowania infrastruktury telekomunikacyjnej w pasach drogowych dróg publicznych. W takim bowiem wypadku OK opiera się na regulacjach art. 17 i n. Ustawy w relacji z OSD, a na regulacjach UDP w relacji z jednostką samorządu terytorialnego, która jest zarządcą pasa drogowego, na którym zlokalizowana jest podbudowa słupowa OSD.
- uchylenie przepisu nie wpłynie na obowiązki OSD wynikające z art. 17 – 26 Ustawy, bez względu na okoliczność posadowienia infrastruktury technicznej w pasie drogowym bądź poza nim.

5) odpłatność dostępu

Zgodnie z art. 17 ust. 2 Ustawy, dostęp do infrastruktury technicznej jest odpłatny, chyba że strony umowy postanowią inaczej. Zauważyć zatem należy, że zasadą jest odpłatność, przy czym pozostawiono stronom swobodę pozwalającą umownie z niej zrezygnować. Z kolei w sytuacji, w której to Prezes UKE będzie określał warunki dostępu w formie decyzji, decyzja powinna zawsze określać opłaty za dostęp – przepisy bowiem dopuszczają możliwość wyłączenia odpłatności tylko w umowie zawartej pomiędzy stronami. Istotne jest jednak to, że w art. 17 Ustawa nie odnosi się do wysokości ani sposobu uiszczania tych opłat.

6) negocjacje w sprawie zawarcia umowy o dostępie do podbudowy słupowej

Przepisy Ustawy określają sposób zawarcia umowy o dostępie do podbudowy słupowej. Zawarcie umowy powinny poprzedzać negocjacje, wszczęte na skutek wystąpienia przez OK do OSD z wnioskiem o zawarcie umowy.

a) *forma wniosku o wszczęcie negocjacji i zawarcie umowy*

Ustawa nie określa, w jakiej formie powinien zostać złożony wniosek o wszczęcie negocjacji – brak jest w tym zakresie podstaw do stosowania wymogu wniosku pisemnego. Stosowanie formy pisemnej wydaje się jednak celowe dla celów dowodowych – posługując się formą pisemną wniosku, OK będzie mógł łatwo udowodnić, kiedy wniosek złożył oraz jaka była jego treść. Jak podnosi się w literaturze, stosowanie formy pisemnej budzi najmniej kontrowersji[163]. Równie dobrze zastosowanie może tu znaleźć forma dokumentowa czy elektroniczna.

Wniosek o wszczęcie negocjacji i zawarcie umowy nie musi zawierać konkretnej nazwy. Mylne oznaczenie wniosku, nazwanie go *pismem*, *prośbą* czy *pytaniem* nie zwalnia OSD z obowiązku jego rozpoznania i udzielenia odpowiedzi na wystosowane żądanie.

[163] T. Grossmann, W. Knopkiewicz, J. Sebzda-Załuska, M. Szydło, J. Wilczewski, *Ustawa o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych. Komentarz*, Warszawa 2013, s. 157.

b) *negocjacje jako tryb zawarcia umowy*

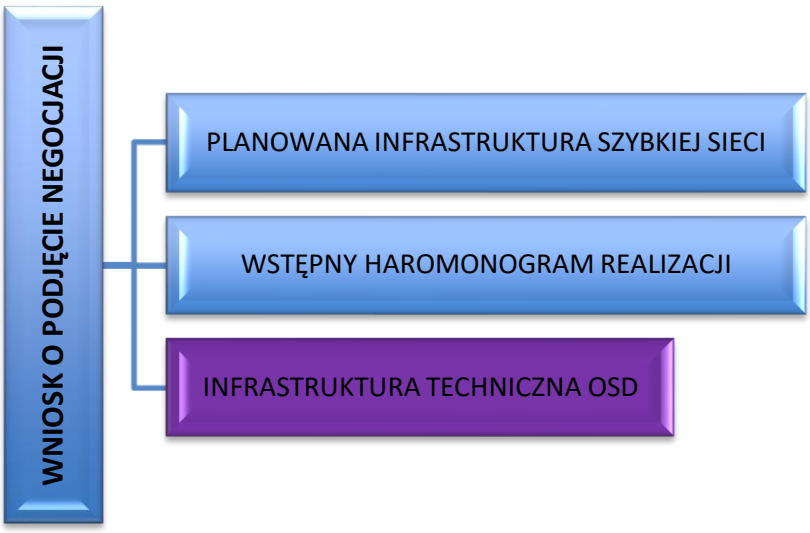
Negocjacje stanowią jeden z określonych w przepisach KC trybów zawarcia umowy. Zgodnie z art. 72 KC, jeżeli strony prowadzą negocjacje w celu zawarcia oznaczonej umowy, umowa zostaje zawarta, gdy strony dojdą do porozumienia co do wszystkich jej postanowień, które były przedmiotem negocjacji. Strona, która rozpoczęła lub prowadziła negocjacje z naruszeniem dobrych obyczajów, w szczególności bez zamiaru zawarcia umowy, jest obowiązana do naprawienia szkody, jaką druga strona poniosła przez to, że liczyła na zawarcie umowy. Jak wskazuje się w literaturze, przypadkami negocjacji sprzecznych z zasadami dobrej wiary są: negocjowanie bez rzeczywistego zamiaru zawarcia umowy, zerwanie negocjacji bez podania powodu lub z oczywiście błahego powodu, stosowanie taktyk opóźniania negocjacji, zamierzone wprowadzanie w błąd kontrahenta, nieuzasadniona odmowa ujawnienia istotnych informacji[164]. Hipotetycznie zatem OK przysługiwałoby wobec OSD roszczenie odszkodowawcze (w granicach tzw. ujemnego interesu umownego) w razie wykazania, że OSD prowadził negocjacje w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami. Takie samo roszczenie przysługiwałoby OSD wobec OK, gdyby to OK prowadził negocjacje w złej wierze. Niestety w występującej na rynku praktyce OSD, polegającej na uprzednim uzgadnianiu kwestii technicznych/projektowych, mogłoby się okazać, że nawet i te roszczenie (*culpa in contrahendo*) byłyby trudne do dochodzenia skoro *de facto* negocjacje samej umowy nie są w ogóle rozpoczynane, a zdarza się, że strony wobec np. przedstawienia przez OSD nieakceptowalnego wymogu posiadania przez OK pozwolenia na budowę, po kilku miesiącach uzgodnień kończą rozmowy[165].

c) *warunki formalne wniosku o wszczęcie negocjacji i zawarcie umowy*

Ustawodawca w przepisie art. 19 ust. 3 Ustawy określił, co powinien zawierać wniosek o podjęcie negocjacji i zawarcie umowy. Taki wniosek określać powinien co najmniej infrastrukturę szybkiej sieci telekomunikacyjnej, planowaną do realizacji, wraz ze wstępnym harmonogramem jej realizacji – co obrazuje poniższa grafika. Oczywistym przy tym jest, że wniosek powinien konkretyzować infrastrukturę techniczną OSD, do której dostępu domaga się OK.

[164] K. Pietrzykowski (red.), *Kodeks cywilny. T. I. Komentarz. Art. 1–44910*, Warszawa 2018.

[165] Zobacz także uwagi poniżej, w punkcie 8.

Grafika 6 – wymagana treść wniosku o wszczęcie negocjacji i zawarcie umowy w przedmiocie dostępu do podbudowy słupowej

Biorąc pod uwagę wyniki przeprowadzonych badań ankietowych, pokazujące, że procesy zawierania umowy z OSD trwają kilka miesięcy, wskazywanie we wniosku harmonogramu realizacji inwestycji wydaje się pozbawionym sensu wymogiem. Długi proces zawierania umowy dezaktualizuje najczęściej przyjęty pierwotnie harmonogram, powoduje, że złożonego harmonogramu nie jest w stanie dotrzymać OK - wskazane w nim terminy bezskutecznie mijają – a udostępnienie słupów odbywa się dopiero po zawarciu umowy i na podstawie doraźnych zgłoszeń. W związku z powyższym, w opinii autorów analizy przyjęte harmonogramem terminy należy traktować jako instrukcyjne, a wnioskiem *de lege ferenda* jest modyfikacja przepisu Ustawy tak, by wskazywanie harmonogramu nie było wymogiem formalnym wniosku - co jest uzasadnione zwłaszcza wtedy, kiedy OSD i OK negocjują warunki zawarcia umowy ramowej, na podstawie której przygotowywana powinna być dokumentacja techniczna i następuje zawarcie umowy szczegółowej, określającej terminy rozpoczęcia prac i infrastrukturę szybkiej sieci.

d) *ochrona informacji poufnych*

Informacje uzyskane w związku z negocjacjami mogą być wykorzystane wyłącznie zgodnie z ich przeznaczeniem i podlegają obowiązkowi zachowania w poufności nawet, jeśli pomiędzy stronami nie dojdzie do zawarcia umowy o dostępie. Wynika to, zarówno z art. 19 ust. 2 Ustawy, jak i z art. 72^1 KC. Ustawa nie określa wprost sankcji za naruszenie obowiązku zachowania poufności. W przypadku naruszenia poufności informacji udostępnionych drugiej stronie z zastrzeżeniem poufności, podmiot, którego tajemnicę naruszono może żądać od drugiej strony naprawienia szkody albo wydania uzyskanych przez nią korzyści. Ponadto w każdym przypadku – tj. zarówno wówczas, gdy udostępniono informacje z zastrzeżeniem poufności, jak i bez takiego zastrzeżenia – podmiot, którego poufność informacji naruszono, może skorzystać ze środków ochrony prawnej określonych w ustawie z dnia 16 kwietnia 1993 r. *o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji*, (tj. z dnia 9 lutego 2018 r., Dz.U. z 2018 r. poz. 419 z późn. zm.). Ujawnienie, wykorzystanie lub pozyskanie

cudzych informacji stanowiących tajemnicę przedsiębiorstwa stanowi bowiem tajemnicę przedsiębiorstwa w rozumieniu tej ustawy.

e) *terminy*

Negocjacje w przedmiocie zawarcia umowy o dostępie powinny zakończyć się w terminie 60 dni od dnia złożenia wniosku o podjęcie negocjacji i zawarcie umowy – po bezskutecznym upływie tego terminu OK nabywa określone uprawnienia, o których będzie mowa poniżej. Jak pokazały badania ankietowe, w praktyce termin ten nie jest przez OSD dotrzymywany.

7) przesłanki odmowy udostępnienia podbudowy słupowej

a) *informacje wstępne*

Ustawodawca określił w sposób enumeratywny sytuacje, w których OSD może odmówić OK udostępnienia infrastruktury technicznej, w tym podbudowy słupowej. Oznacza to, że OSD nie jest uprawniony do samodzielnego kształtowania przesłanek odmowy udzielenia dostępu, a sama odmowa może nastąpić tylko i wyłącznie w sytuacjach określonych w art. 19 ust. 4 Ustawy. Nie jest zatem prawnie dopuszczalna odmowa dostępu z innych przyczyn niż te, które wymienione zostały w Ustawie. Powołanie się przez OSD na inne przyczyny odmowy niż te, które zostały wypunktowane poniżej, należałoby uznać za działania pozostające w sprzeczności z obowiązującymi przepisami. *Notabene* tak samo powinno być kwalifikowane postępowanie OSD, polegające na powołaniu się na ustawowe przesłanki odmowy dostępu jedynie dla pozoru – tj. w celu wywołania wyobrażenia u OK, że w danym przypadku zachodzą przesłanki do odmowy dostępu określone w Ustawie, pomimo tego, że rzeczywiste przyczyny odmowy dostępu były zupełnie inne.

Jak podkreśla się w Dyrektywie kosztowej, OSD może odmówić udzielenia dostępu tylko z przyczyn obiektywnych, przejrzystych i proporcjonalnych. Oznacza to, że przesłanki, na które OSD powołuje się, odmawiając dostępu, muszą rzeczywiście występować i muszą być obiektywnie weryfikowalne dla innych podmiotów, a nie mogą jedynie istnieć w subiektywnym przekonaniu OSD.

b) *przesłanki odmowy*

Zgodnie z Ustawą, OSD może odmówić OK dostępu do infrastruktury technicznej, w tym podbudowy słupowej, jeżeli:

- umieszczenie elementów sieci telekomunikacyjnej w infrastrukturze technicznej objętej wnioskiem nie jest możliwe ze względów technicznych – czyli wówczas, gdy z technicznego punktu widzenia zamierzenie OK dotyczące podbudowy słupowej lub innej infrastruktury technicznej nie jest wykonalne;
- nie ma dostępnej przestrzeni do umieszczenia elementów sieci telekomunikacyjnej, z uwzględnieniem przyszłego zapotrzebowania OSD na miejsce w infrastrukturze technicznej objętej wnioskiem, co wynika z przedstawionego przez OSD harmonogramu planowanej do realizacji inwestycji, obejmującej pozostałe miejsce w infrastrukturze

technicznej – czyli wówczas, gdy podbudowa słupowa jest już zajęta przez OSD lub przez innego OK, który ubiega się o dostęp, ewentualnie, gdy OSD zamierza w przyszłości w całości zająć podbudowę słupową.

Nie sposób pominąć tego, że przedmiotowa przesłanka może stanowić pole do nadużyć, gdyż odwołuje się do bliżej nieokreślonego *harmonogramu planowanej do realizacji inwestycji*. Przepis nie precyzuje, kiedy taki plan ma być przygotowany, kto i w jakiej formie go przygotowuje oraz ewentualnie weryfikuje, w tym z uwzględnieniem zarezerwowanych środków finansowych (planów inwestycyjnych), jaką ma on obejmować perspektywę czasową itp. Z łatwością można sobie bowiem wyobrazić sytuację, w której plan jest przygotowany doraźnie i skutecznie może zablokować inwestycję OK, skoro Ustawa nie określa w jakiej formie harmonogram planowanej inwestycji ma być przedstawiony, czy musi być poparty jakimikolwiek innymi dokumentami itp. Ustawa nie przewiduje mechanizmów, które pozwoliłyby OK na uzyskanie szybkiego (tj. innego niż na zasadach ogólnych określonych w Ustawie) dostępu do podbudowy słupowej w sytuacji, w której upłynąłby określony czas od przedłożenia przez OSD harmonogramu planowanej inwestycji, a nie doszłoby do realizacji (lub choćby podjęcia) tej inwestycji pomimo upływu terminów określonych w harmonogramie.

Nadmienić trzeba jednak, że według Dyrektywy kosztowej odmowę uzasadniać może nie jakikolwiek harmonogram planowanej do realizacji inwestycji, a jedynie taki harmonogram, który będzie wiarygodny, a najlepiej publicznie dostępny[166]. Dlatego należałoby postulować, aby w ewentualnych postępowaniach, Prezes UKE brał pod uwagę to, czy plany były wiarygodne, realne i czy zostały *upublicznione*, a wnioskiem *de lege ferenda* byłaby propozycja zmiany art. 19 ust. 4 pkt 2) Ustawy tak, żeby nie tylko wprost implementować motyw 17 preambuły do Dyrektywy kosztowej, ale i zastosować rozwiązanie systemowo zbieżne z art. 29b ust. 1 pkt 4) i art. 29c Ustawy.

Możliwa byłaby zatem zmiana art. 29c Ustawy tak, aby *Operator sieci zobowiązany był przekazać Prezesowi UKE informacje (…)* lub, przy pozostawieniu aktualnego brzmienia art. 29c Ustawy, zmiana art. 19 ust. 4 pkt 2) Ustawy tak, że powołanie się na harmonogram byłoby skuteczne tylko wtedy, gdyby OSD przesłał („upublicznił") do punktu informacyjnego do spraw telekomunikacji dane o planach inwestycyjnych, o których mowa w art. 29b ust. 1 pkt 4) Ustawy. Proponowane brzmienie przepisu byłoby następujące:

2) nie ma dostępnej przestrzeni do umieszczenia elementów sieci telekomunikacyjnej, z uwzględnieniem przyszłego zapotrzebowania operatora sieci na miejsce w infrastrukturze technicznej objętej wnioskiem, co wynika z przedstawionego przez operatora sieci ***i uprzednio przesłanego do punktu informacyjnego do spraw telekomunikacji***

[166] W motywie 17 preambuły do Dyrektywy kosztowej mowa jest o odpowiednim wykazaniu w publicznie dostępnych planach inwestycyjnych *[(…) are sufficiently demonstrated for instance by publicly available investment plans*].

harmonogramu planowanej do realizacji inwestycji obejmującej pozostałe miejsce w infrastrukturze technicznej;

- nie jest możliwe wykorzystanie infrastruktury technicznej ze względu na bezpieczeństwo publiczne, zdrowie publiczne, integralność i bezpieczeństwo sieci, w szczególności infrastruktury krytycznej – czyli wówczas, gdy nie można udostępnić podbudowy słupowej z uwagi na potrzebę ochrony określonych w Ustawie wartości oraz zapobiegnięcia powstaniu zagrożenia ich naruszenia;
- planowane usługi telekomunikacyjne mogą spowodować poważne zakłócenia w świadczeniu innych usług za pośrednictwem tej samej infrastruktury technicznej – a zatem w sytuacji, gdy udostępnienie podbudowy słupowej mogłoby niekorzystnie wpłynąć na możliwość świadczenia lub na jakość innych usług, które są już świadczone – czy to przez OSD, czy to przez inne podmioty – z wykorzystaniem podbudowy słupowej. Podkreślenia wymaga, że do odmowy udzielenia dostępu do podbudowy słupowej nie wystarczy możliwość wystąpienia jakichkolwiek zakłóceń w świadczeniu innych usług, a jedynie możliwość wystąpienia takich zakłóceń, które mogą zostać ocenione jako poważne (czyli znaczące);
- zapewnia przedsiębiorcy telekomunikacyjnemu inny niż określony we wniosku, skuteczny dostęp do infrastruktury technicznej, który:
  - spełnia potrzeby przedsiębiorcy telekomunikacyjnego w zakresie zapewnienia szybkich sieci telekomunikacyjnych,
  - jest oferowany na warunkach niezakłócających uczciwej konkurencji.

Jak wynika z motywu 17 preambuły do Dyrektywy kosztowej, wprowadzenie tej ostatniej przesłanki miało na celu uniknięcie nieefektywnego dublowania się elementów sieci: *jeżeli operator sieci oferuje już hurtowy dostęp do infrastruktury sieci technicznej, który spełnia potrzeby podmiotu ubiegającego się o dostęp, to udzielenie dostępu do bazowej infrastruktury technicznej może mieć negatywne skutki ekonomiczne dla jego modelu biznesowego i motywacji do inwestowania, a także może pociągać za sobą skutki w postaci nieefektywnego dublowania elementów sieci.*

Niezależnie od treści ww. motywu Dyrektywy kosztowej trzeba podkreślić, że opisywana przesłanka odmowy, dotyczy wyłącznie takiej sytuacji, gdy ten sam OSD może zapewnić inny, alternatywny dostęp, a nie gdy dostęp oferują inni operatorzy sieci, w tym Ci, których szybkie sieci znajdują się już na podbudowie słupowej.

Podsumowując, przesłanki odmowy dostępu do podbudowy słupowej można pogrupować w następujący sposób:

Grafika 7 – przesłanki odmowy udostępnienia podbudowy słupowej przez OSD

OSD zobowiązany jest na podstawie art. 19 ust. 5 Ustawy szczegółowo uzasadnić przyczyny odmowy dostępu do infrastruktury technicznej na piśmie, nie później niż w terminie 60 dni od dnia otrzymania wniosku. Przekazanie zatem przez OSD odmowy w innej formie niż forma pisemna, np. w formie elektronicznej lub ustnej, nie spełni wymogów określonych w Ustawie. Trudno jednak doszukać się w przepisach sankcji za niedochowanie właściwej formy (np. domniemania, że przesłanki negatywne nie zachodzą) tym bardziej, że w praktyce zaistnienie tych przesłanek i tak bada regulator, prowadząc postępowania na podstawie przepisu art. 21 ust. 2 i następnych Ustawy.

8) umowa o dostępie do podbudowy słupowej

Jak stanowi art. 18 Ustawy, warunki dostępu do infrastruktury technicznej, w tym techniczne, eksploatacyjne i finansowe, strony ustalają w umowie o dostępie do infrastruktury technicznej, zawartej na piśmie pod rygorem nieważności. Takie sformułowanie pozwala przyjąć, że jest to umowa mieszcząca się w kategorii umów nazwanych.

a) *forma umowy*

Po pierwsze, Ustawa reguluje formę, w jakiej umowa powinna zostać zawarta. Chociaż analizowany przepis art. 18 ust. 1 Ustawy – bo o nim mowa – wymienia niektóre tylko aspekty współpracy przewidując, że powinny one znaleźć odzwierciedlenie w umowie zawieranej w formie

pisemnej pod rygorem nieważności, to trudno byłoby znaleźć logiczne uzasadnienie dla przyjęcia stanowiska, że inne elementy umowy takiej formy nie wymagają. Istotnym jest to, że forma pisemna umowy została zastrzeżona pod rygorem nieważności (*ad solemnitatem*), nie zaś jedynie w celach dowodowych (*ad probationem*). W związku z regulacją art. 73 § 1 KC oznacza to, że umowa zawarta w jakiejkolwiek innej formie będzie nieważna.

Skoro ustawodawca przewidział, że techniczne i eksploatacyjne warunki dostępu powinny znaleźć się w umowie o dostępie, to ma to ten praktyczny wymiar, że neguje stosowaną przez niektórych OSD praktykę polegającą na tym, że warunki techniczne dostępu ustalane są w fazie pre-negocjacyjnej umowy. Wskazać trzeba, że niewłaściwym, zdaniem autorów opracowania postępowaniem, jest uzależnianie zawarcia umowy o dostępie od stawianego przez OSD wymogu uprzedniego ustalenia kwestii technicznych konkretnej inwestycji, zanim w ogóle nastąpi faza negocjacyjna umowy. Taka praktyka jest tym bardziej negatywna, że w istocie prowadzi do sytuacji, w której wielokrotnie kilkumiesięczne, bezowocne rozmowy dotyczące zagadnień technicznych, uniemożliwiają OK złożenie wniosku do Prezesa UKE o wydanie decyzji w trybie art. 21 ust. 2 Ustawy, skoro formalnie nie wszczęto negocjacji co do pozostałych, istotnych postanowień umowy np. warunków finansowych. Praktyka ta oczywiście wpływa też negatywnie na sam proces uzyskiwania dostępu do słupów, toczy się bowiem wedle tylko OSD znanych i nie ustalonych reguł, wprowadza element niepewności, a ostatecznie wyklucza roszczenia OK oparte na przesłankach nienależytego wykonaniu umowy, skoro do zawarcia umowy w ogóle nie dochodzi[167]. Pożądanym rozwiązaniem i dobrą praktyką, mającą oparcie w obowiązujących przepisach Ustawy, jest zawierane umowy/umowy ramowej, która określa procedury i poszczególne etapy uzyskania dostępu do podbudowy słupowej. Rozwiązania takie są praktykowane w innych krajach[168], znane i powszechnie stosowane są na rodzimym rynku telekomunikacyjnym.

[167] Art. 471 i n. KC.

[168] Tak np. w umowie o dostępie do słupów australijskiego dystrybutora energii elektrycznej Essential Energy (Use of Poles Carrier Access Agreement, https://www.essentialenergy.com.au/-/media/Project/EssentialEnergy/Website/Files/Our-Network/Carrier_Access_Agreement.pdf?la=en&hash=1A58C115934A88251CBC3074E6670C77BF1736C7 [dostęp: 18.10.2018 r.]) czy warunkach umowy na dostęp do podbudowy ENEDIS [W:] Guide pratique pour la réalisation d'études mécaniques permettant la pose de réseaux de communications électroniques sur le Réseau Public de Distribution d'Électricité (https://www.enedis.fr/sites/default/files/Enedis-GUI-RES_03E.pdf [dostęp: 18.10.2018 r.]) bądź czy umowie zawartej przez Electricité Réseau Distribution France (ERDF) a Syndicat Intercommunal d'Energie des Communes de Flandre (SIECF) z siedzibą w Hazebrouck i ORANGE spółka akcyjna, dotyczącej użytkowania konstrukcji wsporczych publicznych napowietrznych linii nN i SN dla montażu oraz obsługi sieci łączności elektronicznej (ERDF, SIECF et Orange (2015). Convention relative a l'usage des supports des réseaux publics de distribution d'électricité basse tension (BT) et haute tension (HTA) aériens pour l'établissement et l'exploitation d'un réseau de communications électroniques, http://static.reseaudesintercoms.fr/cities/98/documents/bi3axfuioqsml16.pdf [dostęp: 18.10.2018 r.]).

b) *jawność umowy o dostępie do podbudowy słupowej*

Umowy o dostępie do podbudowy słupowej są jawne. Jawność ta może zostać wyłączona tylko w części, po wyrażeniu zgody przez Prezesa UKE na wniosek strony umowy. Wyłączenie jawności nie może jednak obejmować rozliczeń z tytułu dostępu do infrastruktury technicznej.

Istotną kwestią jest nałożony na strony obowiązek przekazywania Prezesowi UKE tekstu zawartej umowy o dostępie. Ustawa określa termin, w jakim umowa powinna zostać przekazana – 14 dni od dnia jej podpisania - nie precyzuje tego, która strona ma ten obowiązek spełnić. O ile strony nie uregulują tego w umowie, to należy przyjąć, że co do zasady obowiązek ten spoczywa na obu podmiotach.

9) kompetencje Prezesa UKE dotyczące dostępu do podbudowy słupowej

a) *udostępnianie informacji o umowach zawartych pomiędzy OK a OSD*

Ustawa przewiduje możliwość zwrócenia się do Prezesa UKE o udostępnienie będących w jego posiadaniu umów o dostępie do infrastruktury technicznej. Legitymacja dotycząca tego wniosku została przyznana podmiotom zainteresowanym, a zatem, zarówno przedsiębiorcom telekomunikacyjnym, którzy chcieliby korzystać z infrastruktury technicznej innego operatora, operatorom sieci jak i każdemu zainteresowanemu. Za udostępnienie umów Prezes UKE nie może pobierać opłat. Ustawa nie przewiduje możliwości odmowy przez Prezesa UKE udostępnienia umów.

Ustawa nie precyzuje, co powinien zawierać wniosek podmiotu zainteresowanego o udostępnienie umowy, jakie wymogi formalne powinien on spełniać oraz w jakiej postaci powinien zostać złożony. Ustawa nie reguluje też formy wykonania wniosku, czy formy udostępnienia umów. Biorąc pod uwagę przedmiot umów (regulujących zagadnienia dostępu do infrastruktury służącej zapewnieniu usług użyteczności publicznej) zasadnym wydaje się stosowanie w tym przedmiocie przepisów ustawy z dnia 6 września 2001 r. *o dostępie do informacji publicznej* (tj. z 29 czerwca 2018 roku, Dz.U. z 2018 r. poz. 1330).

b) *wniosek o wydanie decyzji w sprawie dostępu do podbudowy słupowej – sprawa indywidualna*

Jeśli OSD nie podejmie negocjacji i upłynie 60 dni od dnia złożenia wniosku, OSD odmówi w tym terminie udostępnienia podbudowy słupowej lub nie dojdzie do zawarcia, zarówno OSD, jak i OK mogą wystąpić do Prezesa UKE z wnioskiem o wydanie decyzji w sprawie dostępu do podbudowy słupowej. W praktyce, oczywiście z uprawnienia tego skorzysta wnioskujący o dostęp OK, trudno jest wyobrazić sobie sytuację, w której to OSD wystąpi z wnioskiem o wydanie decyzji skoro budowa szybkiej sieci jest uprawnieniem, a nie obowiązkiem OK.

Wymogi formalne co do treści wniosku nie zostały w Ustawie określone w sposób szczegółowy. Z uwagi jednak na to, że – jak stanowi przepis art. 206 ust. 1 PT - postępowanie przed Prezesem UKE toczy się na podstawie przepisów KPA (ze zmianami wynikającymi z PT i Ustawy), wniosek o wydanie decyzji w sprawie dostępu do podbudowy słupowej powinien spełniać przesłanki

określone w art. 63 § 2 KPA, a zatem zawierać co najmniej wskazanie osoby, od której pochodzi, jej adres i żądanie. Ustawa stanowi ponadto, że do wniosku do Prezesa UKE o wydanie decyzji w sprawie dostępu do infrastruktury technicznej należy załączyć projekt umowy o dostępie do infrastruktury technicznej, z zaznaczeniem tych części umowy, co do których strony nie doszły do porozumienia.

c) *wniosek o zmianę umowy o dostępie do podbudowy słupowej*

Zarówno OSD, jak i OK uprawnieni są do wystąpienia do Prezesa UKE o zmianę łączącej ich umowy o dostępie do podbudowy słupowej. Wniosek do Prezesa UKE musi być poprzedzony renegocjowaniem obowiązującej umowy. Do procesu tego powinna mieć zastosowanie procedura właściwa do zawarcia umowy, w tym 60-dniowy termin na zawarcie umowy/aneksu.

d) *decyzja o warunkach zapewnienia dostępu do infrastruktury technicznej – warunki ramowe*

Zgodnie z art. 18 ust. 2 Ustawy, Prezes UKE jest uprawniony do wezwania każdego operatora sieci (w tym OSD), do przedstawienia informacji w sprawie warunków zapewnienia dostępu do infrastruktury technicznej. Takie wezwanie może zostać wystosowane przez Prezesa UKE w każdym czasie i nie jest uzależnione od zaistnienia określonych przesłanek.

Skoro Prezes UKE może wzywać do przedstawienia warunków, to może także domagać się przedłożenia mu zawartych przez operatora sieci umów o dostępie (które jak wspomniano powinny mieć formę pisemną). Przedmiotowy przepis będzie miał jednak przede wszystkim zastosowanie do możliwości żądania przez Prezesa UKE przedłożenia mu ogólnych, stosowanych przez danego OSD warunków zapewnienia dostępu do jego infrastruktury technicznej i w konsekwencji władczej ingerencji w te warunki. Kompetencje Prezesa UKE w tym zakresie zostały bowiem ustanowione w ściśle określonym celu. Kolejne przepisy Ustawy wprowadzają uprawnienie Prezesa UKE do określenia w drodze decyzji warunków zapewnienia dostępu do infrastruktury technicznej.

Określając ogólne warunki zapewnienia dostępu do infrastruktury technicznej, Prezes UKE powinien co do zasady kierować się przede wszystkim koniecznością zapewnienia niedyskryminacyjnych i proporcjonalnych warunków dostępu (art. 22 ust. 1 w związku z art. 18 ust. 3 Ustawy) oraz powinien wyznaczać opłaty za dostęp w sposób zgodny z przepisem art. 22 ust. 2 Ustawy[169]. Należy jednak zwrócić uwagę, że zakres przedmiotowy art. 18 ust. 2 i ust. 3 Ustawy odnosi się do każdego operatora sieci, a art. 22 ust. 2 Ustawy dotyczy wyłącznie operatorów telekomunikacyjnych. Taki niefortunny – zawarty w art. 18 ust. 3 - sposób odesłania powoduje

[169] Przepis stanowi, że Prezes UKE, wydając decyzję w sprawie dostępu do infrastruktury technicznej przedsiębiorcy telekomunikacyjnego, bierze pod uwagę, aby opłaty z tego tytułu umożliwiały zwrot poniesionych przez przedsiębiorcę telekomunikacyjnego kosztów, w szczególności bierze pod uwagę cele określone w art. 8 Dyrektywy ramowej oraz wpływ dostępu do infrastruktury technicznej na plan biznesowy tego przedsiębiorcy telekomunikacyjnego, w tym na realizowane przez niego inwestycje dotyczące szybkich sieci telekomunikacyjnych.

jednak problemy w odczytaniu prawidłowych przesłanek wyznaczania przez Prezesa UKE opłat za dostęp do podbudowy słupowej OSD - traktowanych w przepisach Ustawy jako podmioty użyteczności publicznej.

Zauważalna jest tu bowiem wewnętrzna sprzeczność Ustawy. Omawiana możliwość dokonania przez Prezesa UKE ustalenia w drodze decyzji warunków dostępu do infrastruktury technicznej nie została ograniczona w Ustawie jedynie do możliwości zmiany warunków określanych przez operatorów sieci, będących przedsiębiorcami telekomunikacyjnymi. Jeśli zaś chodzi o kryteria, którymi powinien kierować się Prezes UKE, określając warunki decyzji, Ustawa w przepisie art. 18 ust. 3, odwołuje się do kryteriów określonych w art. 22 ust. 1 i 2 Ustawy. **Tymczasem właściwe byłoby tu odwołanie się do kryteriów określonych w art. 22 ust. 1 oraz w zakresie ustalania opłat za dostęp – w zależności od tego, jakiego operatora sieci decyzja ma dotyczyć – do art. 22 ust. 2 lub art. 22 ust. 3 Ustawy**, **które przecież wprowadzają inny system określania opłat**. Art. 22 ust. 2 Ustawy konstruuje zasadę wyznaczania opłat tak, aby umożliwiały one zwrot poniesionych przez przedsiębiorcę telekomunikacyjnego kosztów (w tym inwestycyjnych), w szczególności bierze pod uwagę cele określone w art. 8 Dyrektywy ramowej, podczas gdy art. 22 ust. 3 Ustawy – dotyczący podmiotu wykonującego zadania z zakresu użyteczności publicznej – opłaty nakazuje kalkulować tak, by umożliwiły wyłącznie zwrot części kosztów, które ponosi OSD w związku z utrzymaniem tej infrastruktury. Art. 22 ust. 2 Ustawy nakazuje zatem inny sposób określenia opłat za dostęp niż art. 22 ust. 3 Ustawy.

Pytanie zatem, czy intencją ustawodawcy było ustanowienie dychotomicznego podziału sposobów obliczania opłat należnych OSD w zależności od tego, czy mamy do czynienia z decyzją indywidualną, wydaną w oparciu o art. 22 ust. 1 Ustawy lub ramową decyzją o warunkach zapewnienia dostępu do infrastruktury technicznej (art. 18 ust. 3 Ustawy), czy też konstrukcja odesłania jest wadliwa i niezależnie od charakteru decyzji opłaty należne OSD (jako podmiotu wykonującego zadania z zakresu użyteczności publicznej) powinny być zawsze ustalane w oparciu o kryteria zawarte w art. 22 ust. 3 Ustawy?

Należy opowiedzieć się za tym drugim rozwiązaniem. Przemawiają za tym następujące względy. **Po pierwsze**, względy celowościowe nie pozwalają znaleźć logicznego uzasadnienia, wedle którego opłaty byłyby uzależnione od rodzaju wydawanej decyzji. Co więcej, decyzja „ramowa" przecież finalnie stanowi podstawę do ustalenia przez OSD warunków współpracy w indywidualnej sprawie. Nie ma uzasadnienia ku temu, aby w gorszej sytuacji stawiać OK, który skorzysta z procedury dostępu w oparciu o wydaną uprzednio decyzję ramową o warunkach zapewnienia dostępu od operatora, który uzyska od regulatora decyzję indywidualną na podstawie art. 22 ust. 1 Ustawy. W konsekwencji ust. 2 należy stosować wyłącznie do operatorów sieci, będących przedsiębiorcami telekomunikacyjnymi, a ust. 3 do operatorów sieci, będących podmiotami użyteczności publicznej. Wreszcie **po drugie**, na swego rodzaju niedopatrzenie ustawodawcy wskazuje art. 18 ust. *3 in fine* Ustawy, który nakazuje do decyzji odpowiednio zastosować także art. 22 ust. 4 Ustawy, a więc nie tylko – jak wspomnieliśmy poprzednio – art. 22 ust. 1 i ust. 2. Przepis art. 22 ust. 4 Ustawy, do którego odsyła art. 18 ust. 3 *in fine* Ustawy z kolei sam odsyła –

tym razem właściwie – do dwóch innych ustępów tego artykułu, tj. art. 22 ust. 2 lub ust. 3 Ustawy. Jak bowiem czytamy: *operator sieci, w terminie 14 dni od dnia otrzymania zawiadomienia o wszczęciu postępowania o wydanie decyzji w sprawie dostępu do infrastruktury technicznej, przedstawia Prezesowi UKE uzasadnienie wysokości opłat z tytułu dostępu do infrastruktury technicznej, w którym uwzględnia kryteria, o których mowa* ***w ust. 2 lub 3****.* Innymi słowy, Prezes UKE, wydając decyzję, czy to na podstawie art. 18 ust. 3 Ustawy czy na podstawie art. 22 ust. 1 Ustawy, opłaty ustala, odnosząc się do art. 22 ust. 2 lub ust. 3 w zależności od tego, czy operatorem sieci jest przedsiębiorca telekomunikacyjny, czy podmiot wykonujący zadania z zakresu użyteczności publicznej.

Na koniec trzeba wskazać, że określenie przez Prezesa UKE, w drodze decyzji, warunków zapewnienia dostępu do infrastruktury technicznej przez danego OSD, skutkuje nałożeniem na niego określonych obowiązków. Obowiązki te można podzielić na trzy grupy:

- obowiązki informacyjne;
- obowiązki określonego postępowania;
- obowiązki quasi-sprawozdawcze.

Po pierwsze, OSD zobowiązany jest opublikować na swojej stronie internetowej aktualne warunki zapewnienia dostępu do infrastruktury, które oczywiście powinny odwzorowywać te warunki, które określił Prezes UKE w decyzji. Po drugie, OSD zobowiązany jest zawierać umowy, na podstawie których będzie udostępniać swoją infrastrukturę, na warunkach nie gorszych od tych, które zostały określone w decyzji Prezesa UKE. Po trzecie, OSD ma obowiązek przekazać Prezesowi UKE adres swojej strony internetowej[170], na której zamieszcza warunki zapewnienia dostępu, w terminie 7 dni od dnia zamieszczenia na tej stronie warunków w brzmieniu określonym przez Prezesa UKE.

e) *decyzje dotyczące zawartych umów o dostępie do podbudowy słupowej*

Prezes UKE dysponuje kompetencjami do ustalenia tego, jakie warunki dostępu powinny być stosowane przez OSD we wszystkich stosunkach prawnych. Oprócz uprawnienia do kształtowania ogólnych warunków dostępu, Prezes UKE posiada także kompetencje do kształtowania tego, jak powinny wyglądać warunki dostępu do danej infrastruktury technicznej w konkretnej sytuacji. Z kompetencji tych Prezes UKE może skorzystać także wtedy, gdy żadna ze stron umowy o dostępie nie zwróci się do niego z wnioskiem o ingerencję w dany stosunek prawny. A zatem Prezes UKE może z urzędu, w drodze decyzji: **(1)** zmienić treść umowy o dostępie do infrastruktury technicznej lub **(2)** zobowiązać strony umowy do jej zmiany.

Przepis art. 20 Ustawy, który stanowi o tych kompetencjach nie określa, kiedy Prezes UKE powinien samodzielnie zmienić umowę, a kiedy powinien nakazać dokonanie takiej zmiany

[170] Przekazanie informacji powinno nastąpić przez punkt informacyjny do spraw telekomunikacji dla terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

stronom umowy. Pomiędzy tymi dwoma uprawnieniami jest zaś zasadnicza różnica. Jeśli Prezes UKE zmienia treść umowy, to wówczas musi samodzielnie wskazać treść nowych postanowień umowy, które mają obowiązywać w miejsce zastępowanych. Jeśli zaś Prezes UKE jedynie nakazuje zmianę umowy, to wówczas może jedynie wskazać, które postanowienia umowy powinny podlegać zmianie i w jakim zakresie, zaś konkretną treść nowych postanowień strony mogą ukształtować samodzielnie.

Zauważyć należy jednak, że przedmiotowe uprawnienie Prezesa UKE zostało ograniczone do tych sytuacji, w których zmiana umowy uzasadniona jest potrzebą zapewnienia ochrony interesów odbiorców usług świadczonych przez podmioty wykonujące zadania z zakresu użyteczności publicznej oraz użytkowników końcowych. Użycie spójnika *oraz* jednoznacznie wskazuje na to, że - aby Prezes UKE mógł zaingerować w treść danego stosunku prawnego - konieczne jest łączne spełnienie obu przesłanek[171]. Nie sposób pominąć tego, że przesłanki uprawniające Prezesa UKE do zmiany umowy nie zostały uregulowane w sposób konkretny, a mają postać klauzul niedookreślonych. Brak jest też ograniczenia co do tego, jakie dokładnie postanowienia umowy mogą podlegać zmianie na skutek decyzji Prezesa UKE – tym samym, Prezes UKE ma prawo do ingerencji w każde postanowienie umowy o dostępie.

f) *postępowanie konsultacyjne*

Kwestią charakterystyczną dla prowadzonych przez Prezesa UKE postępowań w przedmiocie dostępu do podbudowy słupowej (infrastruktury technicznej *in genere*) jest obowiązek prowadzenia konsultacji przed wydaniem decyzji. Ustawa nie reguluje tych kwestii samodzielnie, a jedynie odsyła w art. 23 do odpowiedniego stosowania w tym przypadku przepisów działu I rozdziału 3 PT.

Postępowanie konsultacyjne – jak stanowi wprost art. 15 PT – ma na celu umożliwić wszystkim zainteresowanym podmiotom wyrażenie w określonym terminie na piśmie swojego stanowiska odnośnie do projektu rozstrzygnięcia. W okresie trwania konsultacji jakiekolwiek podmioty, zainteresowane rozstrzygnięciem danej sprawy, mogą składać Prezesowi UKE swoje pisemne stanowiska.

Na uwagę zasługuje, że brak ogłoszenia procedur konsultacyjnych i publikacji wyników tych postępowań stanowi kwalifikowaną wadę decyzji Prezesa UKE, skutkującą koniecznością jej uchylenia przez sąd orzekający w sprawie z odwołania.

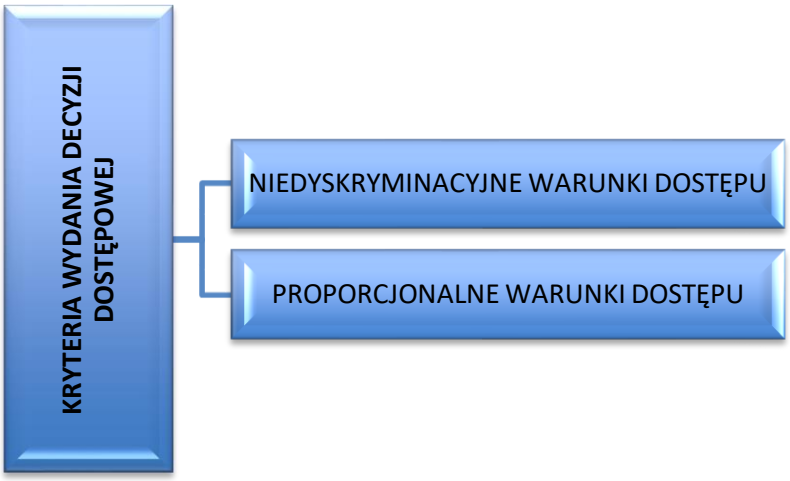
[171] Warto wskazać, że w literaturze podnosi się, że taka wykładnia omawianej regulacji prowadzi do nadmiernego ograniczenia kompetencji Prezesa UKE, a należy przyjąć, że Prezes UKE powinien mieć możliwość zmiany umowy z urzędu, jeśli spełni się którakolwiek z przesłanek (zob. T. Grossmann, W. Knopkiewicz, J. Sebzda-Załuska, M. Szydło, J. Wilczewski, *Ustawa o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych. Komentarz*, Warszawa 2013, s. 161). Gdyby jednak ustawodawcy rzeczywiście chodziło o przyznanie Prezesowi UKE kompetencji do zmiany umowy w przypadku spełnienia jednej z przesłanek wymienionych w przepisie, w omawianej regulacji zostałby użyty spójnik „lub".

g) *termin wydania decyzji w sprawie dostępu do podbudowy słupowej*

Ustawa jednoznacznie określa termin, w którym Prezes UKE powinien wydać decyzję w sprawie dostępu do podbudowy słupowej w sytuacji, gdy działa na wniosek OK lub OSD. Termin ten określony został jako 60 dni od dnia złożenia wniosku o wydanie decyzji. Jest to termin procesowy (instrukcyjny), którego przekroczenie nie skutkuje pozbawieniem Prezesa UKE kompetencji do wydania decyzji. Charakter instrukcyjny terminu nie oznacza jednak legalizacji bezczynności Prezesa UKE.

h) *kryteria wydania decyzji w sprawie dostępu do podbudowy słupowej*

Ustawa stanowi jedynie bardzo ogólnie, że wydając decyzję, Prezes UKE ma obowiązek wziąć pod uwagę konieczność zapewnienia niedyskryminacyjnych i proporcjonalnych warunków dostępu, co obrazuje poniższa grafika. Także i w tym przypadku, Ustawa posługuje się pojęciami niedookreślonymi, które znalazły swoje rozwinięcie w poglądach przedstawicieli doktryny i judykatury, wyrażonych na tle przepisów unijnych oraz PT.

Grafika 8 – kryteria, którymi ma się kierować Prezes UKE, wydając decyzję zastępującą umowę o dostępie do podbudowy słupowej

Jeśli chodzi o zasadę proporcjonalności, to chociażby Traktat o Unii Europejskiej wskazuje, że proporcjonalność jest wyznaczana przez minimum tego, co jest konieczne do osiągnięcia danego celu[172]. Zasada określania proporcjonalnych warunków dostępu zobowiązuje Prezesa UKE do wyboru środków najmniej uciążliwych dla stron, a koniecznych do realizacji celu, jakim jest zapewnienie OK dostępu do infrastruktury technicznej, w tym podbudowy słupowej OSD, z jednoczesnym zabezpieczeniem interesów OSD. Z zasady proporcjonalności wynika zakaz stosowania działań władczych ponad potrzebę. W przypadku więc oceny konieczności

[172] Artykuł 5 ust. 4 Wersji skonsolidowanej Traktatu o Unii Europejskiej (Traktat z Lizbony) z dnia 9 maja 2008 r. (Dz. Urz. UE. C Nr 115, str. 13).

zastosowania konkretnego środka, Prezes UKE powinien ocenić najpierw, czy nie istnieje możliwość zastosowania w danej sprawie mniej surowego środka.

Do istoty zasady proporcjonalności słusznie odniósł się Trybunał Sprawiedliwości w wyroku z dnia 11 lipca 1989 r. w sprawie 265/87, podnosząc, że: *ze względu na zasadę proporcjonalności, środki […] są zgodne z prawem pod warunkiem, że środki te są odpowiednie i konieczne dla spełnienia celów uzasadnionych przez ustawodawstwo […] Oczywiście, gdy istnieje wybór pomiędzy kilkoma odpowiednimi środkami, wykorzystane muszą być te, które niosą za sobą najmniej uciążliwości, a nałożone opłaty nie mogą być nieproporcjonalne w stosunku do zamierzonych celów.*

W zakresie zaś niedyskryminujących warunków dostępu, decyzja powinna stwarzać wnioskodawcy podobne warunki do tych, wedle których z infrastruktury technicznej korzystają inni OK. Zgodnie z tą zasadą niedopuszczalnym jest, by warunki konkurencji ograniczał Prezes UKE w wydawanej decyzji. Inaczej mówiąc, Prezes UKE nie powinien ustalić dla OK mniej korzystnych warunków korzystania z infrastruktury technicznej niż te, które ustalił OSD w umowach z innymi OK. Jest to norma semiimperatywna, a ocena czy warunki korzystania z infrastruktury technicznej są niedyskryminujące powinna być dokonywana w konkretnej sprawie, z uwzględnieniem specyfiki danej infrastruktury objętej postępowaniem administracyjnym i charakterem prac, które będą wykonywane na nieruchomości. Z tych względów zatem, przed wydaniem decyzji Prezes UKE powinien zwrócić się do OSD o przedstawienie uprzednio zawartych umów, które dotyczą słupów objętych wnioskiem o dostęp. Umożliwi to Prezesowi UKE nie tylko uwzględnienie przesłanki *niedyskryminacji*, ale także ustalenie właściwej opłaty, o której mowa jest w art. 22 ust. 3 Ustawy w sytuacji, gdy ze słupów korzystać będzie więcej niż jeden OK. Inny będzie bowiem podział *zwrotu kosztów*, gdy z podbudowy słupowej korzysta jeden OK, a inny, gdy słupy udostępniane są więcej niż jednemu OK.

Jak wskazuje się w literaturze, *najprościej rzecz ujmując: wymóg zapewnienia niedyskryminujących warunków dostępu oznacza […] nakaz jednakowego traktowania przedsiębiorców znajdujących się w podobnych sytuacjach, przy ubieganiu się o dostęp […] wymóg niedyskryminacji należy adresować raczej do Prezesa UKE, który nie powinien ustalać warunków dostępu w sposób zasadniczo odmienny od tych, jakie są ustalane w innych podobnych przypadkach. Obowiązek niedyskryminacji nie oznacza jednakowego traktowania wszystkich przedsiębiorców zapewniających dostęp i ubiegających się o niego (zob. W. Knopkiewicz, Prawne aspekty rozstrzygania sporów międzyoperatorskich dotyczących połączeń F2M, PiEwT 2003, Nr 2, s. 16)*[173].

Nie sposób pominąć także tego, że czynniki, które powinien wziąć pod uwagę Prezes UKE przy wydawaniu decyzji dostępowej określa także Dyrektywa kosztowa w motywie 18 preambuły. Dyrektywa kosztowa stanowi, że w zależności od okoliczności istnieje kilka czynników, które mogą mieć wpływ na warunki, na jakich udzielany jest dostęp, np.: **(1)** dodatkowe koszty utrzymania i adaptacji; **(2)** zapobiegawcze środki ochronne, jakie należy podjąć w celu ograniczenia negatywnego wpływu na bezpieczeństwo, ochronę i integralność sieci; **(3)** ustalenia dotyczące

[173] S. Piątek, *Prawo telekomunikacyjne. Komentarz*, Warszawa 2013.

odpowiedzialności w przypadku uszkodzeń; **(4)** korzystanie z dotacji publicznych na budowę infrastruktury, w tym szczególne warunki i zasady związane z takimi dotacjami lub przewidziane w prawie krajowym zgodnie z prawem unijnym; **(5)** zdolność realizacji lub udostępnienia infrastruktury o przepustowości wystarczającej do wypełniania obowiązku świadczenia usługi publicznej; **(6)** ograniczenia wynikające z przepisów krajowych, mające na celu ochronę środowiska, zdrowia publicznego i bezpieczeństwa publicznego lub wynikające z lokalnych lub krajowych celów zakresie zagospodarowania przestrzennego. Znamienny zatem pozostaje, że w każdym z postępowań, mających na celu wydanie decyzji określającej warunki dostępu do podbudowy słupowej, Prezes UKE powinien rozważyć, czy czynniki te mają zastosowanie w danym stanie faktycznym oraz jaki powinien być ich wpływ na warunki dostępu w konkretnej sprawie.

i) *obowiązek uzgodnienia projektu decyzji przez Prezesa UKE w sprawie dostępu do podbudowy słupowej*

Przed ostatecznym rozstrzygnięciem danej sprawy, Prezes UKE nie tylko prowadzi postępowanie konsultacyjne, ale i uzgadnia treść swojej decyzji z innym organem. Jeśli decyzja dotyczyć ma dostępu do infrastruktury technicznej przedsiębiorstw energetycznych, wówczas Prezes UKE ma obowiązek uzgodnić jej treść z Prezesem URE. Dotychczasowa praktyka wykazuje, że taka forma współdziałania organów niestety znacząco wydłuża prowadzone postępowania, czyniąc już z samego założenia (30 dni uzgodnienia + 30 dni konsultacje) nierealnym dotrzymanie przez Prezesa UKE terminu na wydanie decyzji (60 dni od złożenia wniosku).

Implementowana Dyrektywa kosztowa nakazuje w art. 3 ust. 4 państwu członkowskiemu wyznaczyć *krajowy organ* (a nie organy – przyp. aut.) *ds. rozstrzygania sporów*, wskazując jednocześnie, że organ ten rozwiązuje spór w możliwie najkrótszym terminie, nie dłuższym niż 4 miesiące. Dla usprawnienia procesu wydawania decyzji – tym samym rozwiązania stwierdzonego na rynku problemu – *de lege ferenda* zasadnym byłoby zmodyfikowanie przepisu tak, by decyzje samodzielnie wydawał Prezes UKE, względnie by ustawodawca powrócił do pierwotnego brzmienia przepisu[174], który przewidywał wyłącznie formę opiniowania, a nie uzgadniania decyzji przez Prezesa UKE z Prezesem URE. Stosowne rekomendacje zawarto w dalszej części analizy.

j) *skutki decyzji Prezesa UKE w sprawie dostępu do podbudowy słupowej*

Kwestią niezwykle istotną są skutki prawne decyzji Prezesa UKE w sprawie dostępu do infrastruktury technicznej, w tym podbudowy słupowej. Zgodnie z przepisem art. 22 ust. 5 Ustawy, decyzja w sprawie dostępu do infrastruktury technicznej w zakresie nią objętym zastępuje umowę o tym dostępie. A zatem decyzja Prezesa UKE w przedmiocie dostępu do podbudowy słupowej wywiera dokładnie taki sam skutek, jak gdyby strony zawarły umowę o dostępie do tej podbudowy słupowej.

Nadmienić trzeba, że przepisy Ustawy odnoszą się także do takiej sytuacji, w której po zakończeniu postępowania w przedmiocie dostępu przed Prezesem UKE i wydaniu decyzji doszłoby do

[174] Dz.U. 2010 Nr 106, poz. 675.

skutecznego porozumienia się w tym przedmiocie pomiędzy OSD a OK i zawarcia umowy. Jak stanowi przepis art. 22 ust. 8 Ustawy, w przypadku zawarcia przez zainteresowane strony umowy o dostępie do infrastruktury technicznej, Prezes UKE stwierdza, w drodze decyzji, wygaśnięcie decyzji o dostępie do infrastruktury technicznej w części objętej umową.

10) obowiązek prowadzenia ewidencji przez OSD

Ustawa nakłada na OSD dodatkowe obowiązki w zakresie rachunkowości[175]. Zgodnie z postanowieniami Ustawy, OSD powinien prowadzić swoją rachunkowość w taki sposób, aby możliwe było odrębne obliczenie kosztów, przychodów, zysków i strat w zakresie podstawowej działalności OSD, w zakresie działalności określonej w art. 16 ust. 1 Ustawy[176] oraz w zakresie dostępu do infrastruktury technicznej. Nałożenie na OSD takiego obowiązku służyć ma przejrzystości finansowej OSD i zapobieżeniu finansowania przez OSD działalności w jednym zakresie, przychodami osiąganymi z działalności z innej grupy. Postanowienie ma zatem na celu zapobieżenie zjawisku subsydiowania skrośnego, które oceniane jest pejoratywnie, jako uniemożliwiające kształtowania się uczciwej konkurencji.

11) obowiązek udostępnienia przez OSD informacji o podbudowie słupowej

Z obowiązkiem zapewniania przez OSD dostępu do podbudowy słupowej jest ściśle związany obowiązek informacyjny, określony w art. 25a Ustawy. Czy to przed zwróceniem się do OSD o udostępnienie danej infrastruktury, czy to po jej udostępnieniu OK ma prawo zwrócić się do OSD o udzielenie ściśle określonych informacji dotyczących infrastruktury. Prawo, o którym mowa w zdaniu poprzednim, nie ma charakteru bezwzględnego, albowiem OSD w określonych sytuacjach jest uprawniony do odmowy udzielenia informacji. Wniosek dotyczyć może tylko tych obszarów, na których OK planuje realizować szybką sieć telekomunikacyjną.

Idea udostępniania informacji o infrastrukturze technicznej, w tym o podbudowie słupowej, została zaczerpnięta z Dyrektywy kosztowej. Warto przypomnieć treść motywów 20 i 22 preambuły do Dyrektywy kosztowej, które idealnie oddają istotę omawianego obowiązku: *Aby skutecznie zaplanować realizację szybkich sieci łączności elektronicznej i zapewnić najskuteczniejsze wykorzystywanie istniejącej infrastruktury odpowiedniej do celu realizacji sieci łączności elektronicznej, przedsiębiorstwa dostarczające lub upoważnione do dostarczania publicznych sieci łączności elektronicznej powinny mieć dostęp do określonego minimum informacji dotyczących infrastruktury technicznej dostępnej na obszarze realizacji. Takie określone minimum informacji powinno umożliwić ocenę możliwości wykorzystania istniejącej infrastruktury na danym*

[175] Zobacz art. 25 Ustawy.

[176] Chodzi o działalność w zakresie: **(1)** budowy lub eksploatacji infrastruktury telekomunikacyjnej i sieci telekomunikacyjnych oraz nabywania praw do infrastruktury telekomunikacyjnej i sieci telekomunikacyjnych; **(2)** dostawy sieci telekomunikacyjnych lub zapewniania dostępu do infrastruktury telekomunikacyjnej; **(3)** świadczenia, z wykorzystaniem posiadanej infrastruktury telekomunikacyjnej i sieci telekomunikacyjnych, usługi na rzecz przedsiębiorców telekomunikacyjnych.

obszarze, a także ograniczyć uszkodzenia istniejącej infrastruktury technicznej. Z uwagi na liczbę zainteresowanych stron oraz w celu ułatwienia dostępu do takich informacji, także pomiędzy sektorami i państwami, takie określone minimum informacji powinno zostać udostępnione za pośrednictwem pojedynczego punktu informacyjnego[…] [177]*. Jeżeli określone minimum informacji nie jest dostępne za pośrednictwem pojedynczego punktu informacyjnego, to jednak należy mimo wszystko zapewnić przedsiębiorstwom dostarczającym lub upoważnionym do dostarczania publicznych sieci łączności możliwość bezpośredniego zażądania takich określonych informacji od każdego operatora sieci na danym obszarze. Ponadto, jeżeli wniosek jest uzasadniony, w szczególności z uwagi na możliwość współdzielenia istniejącej infrastruktury technicznej lub koordynacji robót budowlanych, przedsiębiorstwa dostarczające lub upoważnione do dostarczania publicznych sieci łączności powinni mieć możliwość przeprowadzenia inspekcji na miejscu i zażądania informacji na temat planowanych robót budowlanych na przejrzystych, proporcjonalnych i niedyskryminujących warunkach i bez uszczerbku dla zabezpieczeń przyjętych w celu zapewnienia bezpieczeństwa i integralności sieci oraz ochrony poufności i tajemnic operacyjnych i handlowych. Należy zachęcać do większej przejrzystości w odniesieniu do planowanych robót budowlanych ze strony samych operatorów sieci lub za pośrednictwem pojedynczych punktów informacyjnych, w szczególności w odniesieniu do obszarów największej użyteczności, poprzez kierowanie upoważnionych operatorów do takich informacji, jeżeli są dostępne*[178]*.*

Mając na uwadze stwierdzone i występujące na rynku udostępniania słupów problemy, przyjęte rozwiązania w innych krajach (o czym szerzej w części poświęconej praktykom za granicą), implementowany do polskiego porządku prawnego obowiązek informacyjny może – po jego udoskonaleniu – usprawnić procesy współpracy pomiędzy OSD i OK, zwłaszcza w zakresie przygotowywania dokumentacji technicznej, planowania inwestycji i weryfikacji dostępności podbudowy słupowej. Rekomendacje w tym zakresie znajdują się w ostatniej części analizy.

a) *zakres obowiązku*

Wprowadzenie obowiązku informacyjnego ma zatem na celu umożliwienie OK powzięcia ogólnych informacji dotyczących infrastruktury na danym terenie, zakresu jej wykorzystywania oraz właściwych danych OSD. Zakres danych, o które wnioskować może OK, odpowiada zakresowi tych informacji, które OK powinien zawrzeć we wniosku o podjęcie negocjacji i zawarcie umowy w przedmiocie dostępu. Informacje, których udzielenia OK może się domagać, obejmują:

- lokalizację, w tym przebieg infrastruktury technicznej;
- charakterystykę i aktualny sposób użytkowania infrastruktury technicznej;
- dane kontaktowe OSD w sprawach dostępu do infrastruktury technicznej.

[177] Motyw 20 preambuły do Dyrektywy kosztowej.

[178] Motyw 22 preambuły do Dyrektywy kosztowej.

b) *wniosek o udostępnienie informacji – warunki formalne*

Co istotne, w tym przypadku Ustawa precyzuje to, w jakiej formie wniosek o udzielenie informacji powinien zostać wniesiony oraz jaki minimalny zakres informacji powinien on zawierać. Art. 25a ust. 3 Ustawy wprost stanowi o tym, że wniosek powinien zostać złożony w formie pisemnej lub w formie dokumentu elektronicznego w rozumieniu przepisów UiDPRZD[179]. Jeśli zaś chodzi o treść wniosku, to powinien on określać co najmniej obszar, na którym OK planuje realizować szybką sieć telekomunikacyjną.

c) *termin i forma odpowiedzi na wniosek*

Na wniosek OK o udzielenie informacji OSD zobowiązany jest odpowiedzieć niezwłocznie, ale nie później niż w terminie 30 dni od dnia otrzymania wniosku, udzielając wnioskowanych informacji, albo odmawiając ich udzielenia, szczegółowo uzasadnić przyczynę odmowy. Ustawa nie wyjaśnia, w jakiej formie ma dojść do udostępnienia informacji lub jej odmowy. Forma uzasadnienia odmowy udostępnienia informacji znalazła swoją regulację w Ustawie – uzasadnienie powinno zostać przedstawione w formie pisemnej lub w formie dokumentu elektronicznego. Przedstawiając uzasadnienie odmowy lub udzielając odpowiedzi na wniosek, OSD nie jest związany formą, w której doszło do złożenia wniosku. Przepisy Ustawy nie stanowią bowiem o tym, aby czynności te musiały zostać wykonane w takiej formie, w jakiej został złożony wniosek przez OK.

d) *przesłanki odmowy udostępnienia informacji*

Jak już była mowa wyżej, OSD może odmówić udostępnienia informacji wyłącznie wówczas, gdy zostaną spełnione określone w Ustawie przesłanki, tj. wtedy, gdy:

- informacje są dostępne za pośrednictwem punktu informacyjnego do spraw telekomunikacji[180];
- jest to niezbędne ze względu na bezpieczeństwo i integralność infrastruktury technicznej, zdrowie publiczne, obronność, bezpieczeństwo państwa, bezpieczeństwo i porządek publiczny lub ochronę tajemnicy przedsiębiorstwa, z zastrzeżeniem art. 29 ust. 6b Ustawy[181].

[179] Zgodnie z art. 3 pkt 2) UiDPRZD *dokument elektroniczny* to stanowiący odrębną całość znaczeniową zbiór danych uporządkowanych w określonej strukturze wewnętrznej i zapisany na informatycznym nośniku danych.

[180] Regulację dotyczącą tego zagadnienia zawiera Rozdział 2A Ustawy.

[181] Przedmiotowy przepis określa, co nie stanowi tajemnicy przedsiębiorstwa. Zgodnie z treścią tej regulacji, nie podlegają zastrzeżeniu ze względu na tajemnicę przedsiębiorstwa informacje dotyczące usług transmisji danych zapewniających szerokopasmowy dostęp do Internetu oraz infrastruktury telekomunikacyjnej i infrastruktury technicznej, które mogą być wykorzystane w celu świadczenia tych usług, w zakresie obejmującym: **(1)** dane kontaktowe przedsiębiorcy telekomunikacyjnego, który może świadczyć usługi w danej lokalizacji; **(2)** dane adresowe budynku oraz inne dane identyfikujące lokalizację, w której przedsiębiorca telekomunikacyjny może świadczyć usługi; **(3)** technologię usługi możliwej do świadczenia; **(4)** maksymalną przepustowość usługi dostępu

A zatem, odmowa udostępnienia informacji może w zasadzie nastąpić w dwóch sytuacjach – w przypadku, gdy wnioskowane informacje są już dostępne za pośrednictwem punktu informacyjnego do spraw telekomunikacji lub w przypadku, gdy z uwagi na potrzebę ochrony określonych w Ustawie wartości nie jest zasadne udzielenie informacji.

e) *procedura quasi-odwoławcza od odmowy udostępnienia informacji*

Ustawa przewiduje możliwość wystąpienia przez OK z wnioskiem o ingerencję w przypadku odmowy udostępnienia informacji tylko w jednym przypadku, to jest w sytuacji, gdy OSD odmówi udostępnienia informacji ze względu na ochronę tajemnicy przedsiębiorstwa. W takiej sytuacji Prezes UKE – na wniosek OK – może wydać decyzję, w której uchyli zastrzeżenie OSD dotyczące tajemnicy przedsiębiorstwa. Przesłanką do wydania takiej decyzji jest uznanie przez Prezesa UKE, że udostępnienie informacji jest niezbędne dla realizacji szybkich sieci telekomunikacyjnych – wydanie decyzji uchylającej tajemnicę przedsiębiorstwa jest zatem w pełni uzależnione od uznaniowości Prezesa UKE. Jeśli odmowa udostępnienia informacji nastąpi z innych przyczyn, to w takim przypadku Prezes UKE nie posiada kompetencji do ingerencji.

Decyzja powinna zostać wydana niezwłocznie, ale nie później niż w terminie 60 dni od dnia otrzymania wniosku, przy czym przed wydaniem decyzji dotyczącej udostępnienia informacji przez OSD Prezes UKE ma obowiązek zwrócić się o uzgodnienie projektu decyzji do Prezesa URE (w przypadku, gdy OSD jest przedsiębiorcą energetycznym) - organ ten ma prawo ustosunkować się do projektu decyzji w terminie 30 dni od dnia otrzymania projektu.

f) *zastrzeżenie dotyczące możliwości wykorzystania informacji*

Informacje uzyskane od OSD na podstawie wniosku złożonego przez OK, OK może wykorzystać tylko w ściśle określonym celu - wyłącznie do celów związanych z uzyskaniem dostępu do infrastruktury technicznej i realizacji szybkiej sieci telekomunikacyjnej. Co więcej, uzyskanie dostępu do informacji o infrastrukturze OSD nakłada na OK obowiązek podjęcia niezbędnych działań i zastosowania odpowiednich środków w celu zachowania ich w poufności. OK nie jest zatem uprawniony do dalszego udostępniania tych informacji np. innym przedsiębiorcom telekomunikacyjnymi, którzy zamierzają realizować szybkie sieci telekomunikacyjne.

12) obowiązek umożliwienia dokonania inspekcji

Oprócz możliwości uzyskania określonych informacji o infrastrukturze technicznej OSD, w tym podbudowie słupowej, Ustawa przewiduje jeszcze jeden mechanizm, który służyć ma umożliwieniu OK wykorzystania w przyszłości infrastruktury technicznej OSD – możliwość wykonania przez OK inspekcji określonych elementów infrastruktury technicznej w miejscu, w którym ona się znajduje. Oczywiście celem przeprowadzenia inspekcji musi być umożliwienie OK ubiegania się o dostęp do infrastruktury technicznej i weryfikacja stanu technicznego

do Internetu możliwą do zaoferowania użytkownikowi końcowemu; **(5)** infrastrukturę telekomunikacyjną i infrastrukturę techniczną, które mogą być wykorzystane w celu świadczenia usług transmisji danych zapewniających szerokopasmowy dostęp do Internetu.

podbudowy słupowej. Ustawa nie przewiduje innych celów, dla realizacji których OK byłby uprawniony do występowania do OSD ze skutecznym wnioskiem o wykonanie inspekcji.

a) *wniosek o umożliwienie wykonania inspekcji – warunki formalne*

Chcąc przeprowadzić inspekcję, OK musi wystąpić do OSD z określonym wnioskiem. Ustawa przewiduje dwie dopuszczalne formy wniosku:

- formę pisemną;
- formę dokumentu elektronicznego w rozumieniu UiDPRZD.

Ustawa określa także to, jaka powinna być minimalna treść wniosku. Zgodnie z regulacją art. 25b ust. 2 Ustawy, wniosek o umożliwienie wykonania inspekcji powinien zawierać co najmniej określenie elementów infrastruktury telekomunikacyjnej związanej z planowaną realizacją szybkiej sieci telekomunikacyjnej. Oczywiście taki wniosek powinien także pozwolić na jednoznaczne określenie tego, do kogo jest kierowany oraz kto go składa – wniosek powinien zatem zawierać dokładne określenie adresata i nadawcy, a przede wszystkim zawierać pełne dane kontaktowe OK.

b) *termin i forma odpowiedzi na wniosek*

Ustawa wyznacza w sposób bezpośredni ramy czasowe postępowania zainicjowanego wnioskiem OK o umożliwienie wykonania inspekcji. OSD jest bowiem zobowiązany udzielić odpowiedzi na wniosek OK niezwłocznie, ale nie później niż w terminie 30 dni od dnia jego otrzymania. Ustawa nie wyjaśnia, w jakiej formie ma dojść do udostępnienia informacji lub jej odmowy. Jedynie forma uzasadnienia odmowy udostępnienia informacji znalazła swoją regulację w Ustawie – uzasadnienie powinno zostać przedstawione w formie pisemnej lub w formie dokumentu elektronicznego w rozumieniu UiDPRZD. Przedstawiając uzasadnienie odmowy lub udzielając odpowiedzi na wniosek, OSD nie jest związany formą, w której doszło do złożenia wniosku.

c) *przesłanki odmowy umożliwienia wykonania inspekcji*

OSD może udzielić odpowiedzi negatywnej na wniosek OK tylko i wyłącznie wówczas, gdy jest to niezbędne ze względu na:

- bezpieczeństwo i integralność infrastruktury technicznej;
- zdrowie publiczne;
- obronność;
- bezpieczeństwo państwa;
- bezpieczeństwo i porządek publiczny;
- ochronę tajemnicy przedsiębiorstwa - oczywiście z zastrzeżeniem art. 29 ust. 6b Ustawy, który – jak już była mowa wyżej – stanowi o tym, co nie jest tajemnicą przedsiębiorstwa.

d) *możliwość wystąpienia do Prezesa UKE o rozstrzygnięcie sporu*

W przypadku odmowy umożliwienia wykonania inspekcji z przyczyn dotyczących ochrony tajemnicy przedsiębiorstwa OSD, OK może wystąpić do Prezesa UKE o uchylenie zastrzeżenia dotyczącego tajemnicy przedsiębiorstwa. W takiej sytuacji Prezes UKE może uchylić to zastrzeżenie na podstawie wydanej przez siebie decyzji, uprzednio uzgodnionej z Prezesem URE. Termin na wydanie decyzji w tym przypadku to 60 dni od dnia otrzymania wniosku.

e) *obowiązek zachowania poufności*

Także i w tym przypadku, OK nie jest uprawniony do udostępniania innym podmiotom, w tym przedsiębiorcom telekomunikacyjnym, informacji o infrastrukturze technicznej OSD powziętych na skutek wykonanej inspekcji. Ustawa wskazuje bowiem jednoznacznie, że OK jest zobowiązany do podejmowania niezbędnych środków w celu zachowania poufności uzyskanych informacji.

13) przesłanki wyłączenia uprawnień OK wykonywanych w stosunku do OSD

Nie w każdym przypadku OK może żądać od OSD udostępnienia informacji lub umożliwienia wykonania inspekcji. Ustawa wprost limituje, a w zasadzie, wyłącza te uprawnienia OK w stosunku do infrastruktury technicznej, w tym infrastruktury krytycznej, której wykorzystanie do celów szybkich sieci telekomunikacyjnych jest niemożliwe ze względu na bezpieczeństwo i integralność infrastruktury technicznej, zdrowie publiczne, obronność, bezpieczeństwo państwa lub bezpieczeństwo i porządek publiczny. Informacje o takiej infrastrukturze nie są także przekazywane do punktu informacyjnego do spraw telekomunikacji.

Zauważyć trzeba, że wyłączenie uprawnień OK w stosunku do wyżej wskazanej infrastruktury jest celowe. Analizowane uprawnienia – jak już była mowa wyżej – zostały przyznane OK tylko w jednym, ściśle określonym celu – tj. w celu umożliwienia OK ubiegania się o dostęp do infrastruktury technicznej. Skoro zaś infrastruktura krytyczna nie może być wykorzystywana w celu realizacji szybkiej sieci telekomunikacyjnej, to tym samym OK nie powinien mieć uprawnień do uzyskiwania informacji o tej infrastrukturze.

Nadmienić trzeba, że zgodnie z art. 25c ust. 2 Ustawy, Rada Ministrów powinna wydać rozporządzenie, w którym zostało by określone, które elementy infrastruktury technicznej stanowią infrastrukturę krytyczną. Omawiana delegacja ustawowa do wydanie rozporządzenia nie została jednak jak dotąd wykonana.

2. Uwarunkowania prawne związane z prowadzeniem prac na podbudowie słupowej, na której powieszono przewody energetyczne

Przepisy powszechnie obowiązującego prawa wyznaczają podstawowe zasady, warunki i procedury dotyczące wykonywania prac na podbudowie słupowej. Oprócz podstawowych regulacji prawnych, odnoszących się do realizacji jakichkolwiek zamierzeń budowlanych, zastosowanie będą miały tu przepisy szczególne, wyznaczające ramy postępowania przy pracach prowadzonych w bliskim sąsiedztwie sieci elektroenergetycznej.

1) kwalifikacja prawna prowadzenia przez OK prac w zakresie realizacji szybkiej sieci telekomunikacyjnej na gruncie PB

Na początku nadmienić trzeba – o czym wspomniano wyżej – że Ustawa posługuje się określeniem *realizacji szybkiej sieci telekomunikacyjnej,* uzależniając od budowy takiej właśnie infrastruktury szereg uprawnień, w tym możliwość domagania się dostępu do podbudowy słupowej OSD. Tymczasem PB nie jest w ogóle znane pojęcie szybkiej sieci telekomunikacyjnej. PB nie zawiera także definicji obiektów budowlanych takich jak *sieć telekomunikacyjna*, *przyłącze telekomunikacyjne*, *telekomunikacyjna linia kablowa.*

Warto w tym miejscu przywołać znaczenia pojęć, którymi posługuje się PB, a które zostały zdefiniowane w innych aktach prawnych:

- **sieć telekomunikacyjna** – definiowana w art. 2 pkt 35) PT - systemy transmisyjne oraz urządzenia komutacyjne lub przekierowujące, a także inne zasoby, w tym nieaktywne elementy sieci, które umożliwiają nadawanie, odbiór lub transmisję sygnałów za pomocą przewodów, fal radiowych, optycznych lub innych środków wykorzystujących energię elektromagnetyczną, niezależnie od ich rodzaju;
- **przyłącze telekomunikacyjne** – definiowane w art. 2 pkt 27b) PT – (a) odcinek linii kablowej podziemnej, linii kablowej nadziemnej lub kanalizacji kablowej, zawarty między złączem rozgałęźnym a zakończeniem tych linii lub kanalizacji w obiekcie budowlanym, (b) system bezprzewodowy łączący instalację wewnętrzną obiektu budowlanego z węzłem publicznej sieci telekomunikacyjnej - umożliwiający korzystanie w obiekcie budowlanym z publicznie dostępnych usług telekomunikacyjnych;
- **przyłącze telekomunikacyjne do budynku** – definiowane w § 3 pkt 11) RozpWarunkiTechniczne - odcinek linii kablowej podziemnej, linii kablowej nadziemnej lub kanalizacji kablowej, zawarty między złączem rozgałęźnym a zakończeniem tych linii lub kanalizacji w budynku;
- **linia kablowa** – definiowana w § 3 pkt 6) RozpWarunkiTechniczne - ciąg połączonych kabli*;*
- **linia kablowa nadziemna** - definiowana w § 3 pkt 7) RozpWarunkiTechniczne - linia kablowa umieszczona na podbudowie nadziemnej.

W praktyce, konkretne elementy infrastruktury telekomunikacyjnej często zakwalifikować można do więcej niż jednej kategorii pojęciowej, którymi posługują się poszczególne akty prawne. Przykładowo, pojęcie sieci telekomunikacyjnej jest szersze od pojęcia przyłącza telekomunikacyjnego oraz telekomunikacyjnej linii kablowej, bowiem w kategorii semantycznej *sieć telekomunikacyjna* zawierają się, poza innymi elementami nieaktywnymi, m. in. kable telekomunikacyjne. Całość zaś ma spełniać określoną funkcję, tj. umożliwiać nadawanie, odbiór lub transmisję sygnałów. Można więc przyjąć, że sieć telekomunikacyjna składa się m. in. z przyłączy telekomunikacyjnych i linii kablowych, jak również z innych elementów, takich jak kanalizacje kablowe, anteny nadawcze i odbiorcze oraz urządzenia aktywne.

Jeśli OK będzie podwieszał kabel telekomunikacyjny, zdolny do dostarczania usług szerokopasmowego dostępu do Internetu o przepustowości co najmniej 30 Mb/s na podbudowie słupowej OSD, to na gruncie Ustawy będzie realizował szybką sieć telekomunikacyjną, zaś na gruncie PB telekomunikacyjną linię kablową lub przyłącze telekomunikacyjne, ewentualnie, jeżeli podwieszenie kabla telekomunikacyjnego będzie elementem większego zamierzenia budowlanego zawierającego więcej niż jeden telekomunikacyjny obiekt budowlany, może w pewnych przypadkach realizować sieć telekomunikacyjną.

Stan rzeczy, w którym definicje telekomunikacyjnych obiektów budowlanych znajdują się w kilku aktach prawnych, w tym o randze ustawowej, a także rozporządzeniach wykonawczych, stanowi wielokrotnie przyczynę problemów w relacjach OK i OSD. Znane są skąd inąd przypadki wykorzystywania przez OSD rozbieżności w znaczeniu pojęć przeciwko OK. Przykładem takiego działania jest twierdzenie OSD, że skoro OK wnioskuje o udostępnienie słupów w celu budowy szybkiej sieci telekomunikacyjnej, to powinien dopełnić obowiązków administracyjnoprawnych, przypisanych budowie sieci telekomunikacyjnej w rozumieniu PB (między innymi mowa o zgłoszeniu budowanym oraz sporządzeniu projektu budowlanego). Kontrargumenty OK o tym, iż zamiarem inwestycyjnym jest budowa linii kablowej, skutkują z kolei odmową udostępnienia infrastruktury technicznej przez OSD, z uwagi na zastrzeżenie obowiązku udostępnienia słupów tylko w przypadku zamiaru realizacji szybkiej sieci telekomunikacyjnej. Dochodzi do negocjacyjnego patu, którego przyczyną, oprócz złej woli OSD, jest również niespójność definicji telekomunikacyjnych obiektów budowlanych na gruncie różnych aktów prawnych. Rekomendacje w omawianym zakresie znalazły się w ostatniej części analizy.

2) tryb realizacji inwestycji polegającej na podwieszeniu kabli telekomunikacyjnych na podbudowie słupowej OSD na gruncie PB

Tytułem wstępu wskazać należy, że zgodnie z przepisem art. 29 ust. 1 pkt 19a) lit. e), pkt 20), pkt 20a) PB, pozwolenia na budowę nie wymaga budowa telekomunikacyjnej linii kablowej, przyłącza czy nawet sieci telekomunikacyjnej.

Nadto, w art. 30 PB nie został uregulowany obowiązek dokonania zgłoszenia budowy linii kablowej, co oznacza, że budowa telekomunikacyjnej linii kablowej nie wymaga, ani pozwolenia na budowę, ani zgłoszenia. Natomiast budowa przyłącza telekomunikacyjnego może być realizowana, albo na podstawie zgłoszenia, albo po sporządzeniu planu sytuacyjnego na kopii aktualnej mapy zasadniczej lub mapy jednostkowej przyjętej do państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego (art. 29a PB). Wyboru trybu budowy przyłącza dokonuje samodzielnie inwestor.

Wyłącznie budowa sieci telekomunikacyjnej wymaga w każdych okolicznościach zgłoszenia i sporządzenia projektu budowlanego (art. 30 ust. 1 pkt 1 i ust. 4b PB).

Właściwą procedurę na gruncie PB, przypisaną budowie poszczególnych telekomunikacyjnych obiektów budowlanych, instalowanych na podbudowie słupowej sieci elektroenergetycznej, obrazuje poniższa tabela.

Tabela 5 – procedura przypisana według PB budowie poszczególnych telekomunikacyjnych obiektów budowlanych, instalowanych na podbudowie słupowej sieci elektroenergetycznej

TELEKOMUNIKACYJNY OBIEKT BUDOWLANY	WYMAGANA PROCEDURA BUDOWLANA[182]	PODSTAWA PRAWNA
Sieć telekomunikacyjna	zgłoszenie	❖ art. 29 ust. 1 pkt 19a lit. e) PB, ❖ art. 30 ust. 1 pkt 1 PB
Przyłącze telekomunikacyjne	wg. wyboru inwestora: ❖ sporządzenia planu sytuacyjnego na kopii aktualnej mapy zasadniczej lub mapy jednostkowej przyjętej do państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego) ❖ zgłoszenie	❖ art. 29 ust. 1 pkt 20 PB, ❖ art. 30 ust. 1 pkt 1a PB/ art. 29a PB
Telekomunikacyjna linia kablowa	brak formalności na gruncie PB	art. 29 ust. 1 pkt 20a PB

W przypadku inwestycji wymagającej uzyskania pozwolenia na budowę, konieczne jest wcześniejsze sporządzenie projektu budowlanego, zgodnego z przepisami PB i RozpProjektowe. Z przepisów PB (art. 30 i art. 34 PB) oraz RozpProjektowe (§ 1) wynika, iż dla robót zwolnionych z uzyskania pozwolenia na budowę, obowiązek sporządzenia projektu budowlanego musi wynikać z przepisów szczególnych, a sam projekt jest obligatoryjnym elementem zgłoszenia budowlanego. Dla sieci telekomunikacyjnej takim przepisem jest art. 30 ust. 4b PB, natomiast dla linii kablowej i przyłącza telekomunikacyjnego brak jest takiego prawnego obowiązku.

Autorzy analizy stoją na stanowisku, iż niezasadnym jest wymóg OSD, by OK, bez względu na rodzaj i tryb realizacji inwestycji na gruncie PB, sporządzali projekt budowlany zgodny z RozpProjektowe. Skoro sytuacje obowiązkowego sporządzenia projektu budowlanego są reglamentowane przez prawo (organy architektoniczno-budowlane mogą wymagać takiego oświadczenia w ściśle określonych w PB i RozpProjektowe sytuacjach) to obowiązek ten należy traktować zawężająco i tym bardziej wymogu takiego nie mogą stawiać OSD, nie mając ku temu umocowania w PB.

Oczywiście wyłączenie to nie wyklucza zawarcia w kontrakcie OK - OSD postanowienia, że za realizację inwestycji bez sporządzenia projektu budowlanego odpowiada wyłącznie OK, a odpowiedzialność względem organów nadzoru budowlanego ponosi inwestor.

[182] Należy pamiętać, że pozwolenia na budowę zawsze wymagają przedsięwzięcia, które wymagają przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, oraz przedsięwzięcia wymagające przeprowadzenia oceny oddziaływania na obszar Natura 2000.

Podkreślić należy, że ustawodawca wprowadził odrębne procedury dotyczące budowy sieci telekomunikacyjnej oraz innych telekomunikacyjnych obiektów budowlanych, które w pewnych okolicznościach mogą stanowić elementy sieci telekomunikacyjnej (przyłącza, linie kablowe). Jeżeli zatem OK, w pierwszej kolejności dokonuje podwieszenia linii kablowej (wraz z osprzętem) na słupach elektroenergetycznych, a następnie systematycznie przyłącza abonentów do takiej linii, to nic nie stoi na przeszkodzie, by przedmiotową infrastrukturę zakwalifikować odrębnie jako linię kablową oraz osobno jako przyłącza. Jeśli jednak w wykonaniu z góry powziętego, jednego zamierzenia budowlanego, OK od początkowej fazy inwestycji realizował będzie infrastrukturę całościowo, tj. linię kablową wraz z osprzętem, urządzenia aktywne, urządzenia nieaktywne: słupy i (lub) kanalizację kablową, przyłącza, to taka realizacja może być kwalifikowana jako budowa sieci telekomunikacyjnej[183]. Wybór zamierzenia inwestycyjnego – jego ewentualny podział - jest jednak zależny od wyłącznej woli inwestora[184]. Zaznaczenia wymaga, iż zgodnie z przepisem art. 33 ust. 1 PB, w przypadku zamierzenia budowlanego, obejmującego więcej niż jeden obiekt, pozwolenie na budowę może, na wniosek inwestora, dotyczyć wybranych obiektów lub zespołu obiektów, mogących samodzielnie funkcjonować zgodnie z przeznaczeniem. Jest to jednak prawo inwestora, a nie obowiązek, bo skoro przepisy prawa definiują odrębnie telekomunikacyjne obiekty budowlane tworzące sieć to oznacza, że OK może również budować te elementy selektywnie, przestrzegając obowiązków przewidzianych dla tych obiektów.

Z przywołanego przepisu art. 33 ust. 1 PB wynika, że to OK ocenia charakter własnego zamierzenia budowlanego i na tej podstawie decyduje o trybie realizacji inwestycji. OK, jako inwestor, ponosi wyłączną odpowiedzialność za wybrany przez siebie tryb prowadzenia robót budowlanych. Właściwe organy budowlane uprawnione są do kontroli prawidłowości wypełniania obowiązków przez OK. OSD nie jest uprawniony do kontroli przedmiotowych kwestii i nakładania na OK jakichkolwiek obowiązków w tym zakresie. OSD nie ponosi również konsekwencji ewentualnego

[183] Oczywiście chodzi jedynie o sytuacje, w których realizowane będą systemy transmisyjne oraz urządzenia komutacyjne lub przekierowujące, a także inne zasoby, w tym nieaktywne elementy sieci, które umożliwiają nadawanie, odbiór lub transmisję sygnałów za pomocą przewodów, fal radiowych, optycznych lub innych środków wykorzystujących energię elektromagnetyczną, niezależnie od ich rodzaju.

[184] Jak wskazano w wyjaśnieniach GUNB, dostępnych na stronie https://www.gunb.gov.pl/strona/wyjasnienia-przepisow-prawa-budowlanego [dostęp: 18.10.2018 r.], wybór wykonania przyłączy, na podstawie zgłoszenia albo bez zgłoszenia, jest niezbywalnym prawem inwestora. Należy przyjąć, że podobnym prawem inwestora jest wybór trybów realizacji inwestycji odnośnie do innych obiektów budowlanych, jeśli przepisy przewidują taką możliwość.

nieprawidłowego wyboru przez OK trybu realizacji inwestycji[185]. Wybór ten jest bowiem *niezbywalnym prawem inwestora*.[186]

Na koniec trzeba zwrócić uwagę, że OK nie jest zobowiązany do uzyskania tzw. decyzji środowiskowej. Rozporządzenie Rady Ministrów *w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko* z dnia 9 listopada 2010 r. (tj. z dnia 21 grudnia 2015 r., Dz.U. z 2016 r. poz. 71 wraz z późn. zm.), nie kwalifikuje prac związanych z podwieszaniem kabli telekomunikacyjnych na podbudowie słupowej OSD do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko lub do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.

3) podwieszenie infrastruktury telekomunikacyjnej jako eksploatacja podbudowy słupowej

Zgodnie ze stanowiskiem Głównego Inspektora Nadzoru Budowlanego (GINB) oraz departamentu prawnego Głównego Urzędu Nadzoru Budowlanego (GUNB)[187], dowieszenie dodatkowego kabla, w tym telekomunikacyjnego, lub wymiana kabla w istniejącej linii energetycznej lub kanalizacji kablowej mieści się w zakresie użytkowania obiektu budowlanego i nie podlega przepisom PB.

Zdaniem wskazanego, centralnego organu administracji rządowej w sprawach administracji architektoniczno-budowlanej i nadzoru budowlanego, podwieszenie linii kablowej wraz z osprzętem na słupach elektroenergetycznych nie mieści się w pojęciu budowy lub wykonywania robót budowlanych, lecz stanowi akt eksploatacji podbudowy słupowej, jako istniejącego obiektu budowlanego. GINB[188] uważa, że skoro słupy elektroenergetyczne przystosowane są do podwieszania kabli wszelkiego rodzaju, to umieszczenie na nich dodatkowej infrastruktury telekomunikacyjnej może być traktowane jak korzystanie z obiektu budowlanego zgodnie z jego przeznaczeniem, co wyłącza podwieszanie dodatkowych kabli z regulacji i obowiązków wynikających z PB.

Autorzy analizy nie znajdują jednoznacznych argumentów prawnych, które wykluczyłyby możliwość przyjęcia tezy, że podbudowa słupowa sieci elektroenergetycznej służy podwieszaniu

[185] Przykładowo rozwiązanie takie w Australii przyjmuje operator energetyczny Essential Energy, który w jego wzorze umowy przewiduje, że to OK ma pozyskać wszystkie *Authorisation,* przez które rozumie się nie tylko tytuły prawne do nieruchomości, przez które przebiegać ma kabel telekomunikacyjny, ale także wszystkie ewentualne zgody, decyzje organów itp. Essential Energy wyłącza w tym zakresie swoją odpowiedzialność. Zob. Use of Poles Carrier Access Agreement, https://www.essentialenergy.com.au/-/media/Project/EssentialEnergy/Website/Files/Our-Network/Carrier_Access_Agreement.pdf?la=en&hash=1A58C115934A88251CBC3074E6670C77BF1736C7 [dostęp: 18.10.2018 r.]

[186] https://www.gunb.gov.pl/strona/wyjasnienia-przepisow-prawa-budowlanego [dostęp: 18.10.2018 r.]

[187] Pismo Głównego Inspektora Nadzoru Budowlanego z dnia 1 lipca 2010 r. (znak DPR/Inn/074/59/2010), pismo Głównego Urzędu Nadzoru Budowlanego z dnia 20 lutego 2018 r. (znak DPR.022.89.2018).

[188] Zgodnie z art. 88 PB, Główny Inspektor Nadzoru Budowlanego jest centralnym organem administracji rządowej w sprawach administracji architektoniczno-budowlanej i nadzoru budowlanego.

kabli i przewodów, tj. że inwestycja OK na sieci OSD polega na użytkowaniu istniejącego obiektu budowlanego. Z drugiej jednak strony, bez wątpienia czynności OK należy zakwalifikować jako budowę telekomunikacyjnego obiektu budowlanego jakim jest linia kablowa. Z uwagi na wspólność zakresu zastosowania, przedstawione interpretacje są logicznie sprzeczne.

Opisaną sprzeczność w interpretacji przepisów PB, autorzy raportu kwalifikują jako problem stwierdzony na podstawie wykładni obowiązujących przepisów prawa, o czym szerzej w rozdziale V.

4) infrastruktura telekomunikacyjna jako sieć uzbrojenia terenu, obowiązki OK wynikające z PGiK

Zgodnie z przepisem art. 2 pkt 11 PGiK, sieci uzbrojenia terenu to wszelkiego rodzaju nadziemne, naziemne i podziemne przewody i urządzenia: wodociągowe, kanalizacyjne, gazowe, cieplne, **telekomunikacyjne**, elektroenergetyczne i inne, z wyłączeniem urządzeń melioracji szczegółowych, a także podziemne budowle, które w rozumieniu przepisów o statystyce publicznej nie są budynkami. Z tego względu, kable i urządzenia telekomunikacyjne, podwieszane na podbudowie słupowej sieci elektroenergetycznej są siecią uzbrojenia terenu. Z powyższego wynika, że w toku projektowania, sytuowania i budowania infrastruktury telekomunikacyjnej OK powinien dopełnić obowiązków wynikających z odpowiednich przepisów PGiK.

OK, realizując szybką sieć telekomunikacyjną, celem uniknięcia kolizji, zobowiązany jest odpowiednio dostosować swoją inwestycję do istniejących sieci uzbrojenia terenu innych podmiotów. Informacje o projektowanych, znajdujących się w trakcie budowy oraz istniejących sieciach uzbrojenia terenu, ich usytuowaniu, przeznaczeniu oraz podstawowych parametrach technicznych, a także o podmiotach, które władają tymi sieciami, zawiera geodezyjna ewidencja sieci uzbrojenia terenu, prowadzona na podstawie przepisów PGiK.

Samo sytuowanie w terenie poszczególnych sieci i urządzeń na obszarach miast oraz w pasach drogowych na terenie istniejącej lub projektowanej zwartej zabudowy obszarów wiejskich koordynuje się na naradach koordynacyjnych organizowanych przez starostę. Przepis art. 28b ust. 2 PGiK przewiduje dwa wyłączenia od obowiązku uczestnictwa inwestora (OK) w naradach koordynacyjnych. Nie ma obowiązku organizowania narad koordynacyjnych w przypadku budowy:

- przyłączy, w tym przyłączy telekomunikacyjnych;
- sieci uzbrojenia terenu sytuowanych wyłącznie w granicach działki budowlanej[189].

W pozostałych przypadkach, konieczne jest zatem wystąpienie przez OK (lub działającego na jego zlecenie projektanta) z wnioskiem o skoordynowanie usytuowania projektowanej sieci uzbrojenia

[189] Na uzasadniony potrzebą wyeliminowania zagrożeń w postaci kolizji wniosek inwestora lub projektanta sieci uzbrojenia terenu, podmiotu władającego siecią uzbrojenia terenu lub wójta (burmistrza, prezydenta miasta), przedmiotem narady koordynacyjnej może być także sytuowanie projektowanych sieci uzbrojenia terenu na obszarach innych niż wskazane powyżej lub sytuowanie przyłączy.

terenu, w tym podwieszonej na słupach OSD. Obowiązek ten nie jest uzależniony od tego czy PB nakłada na OK obowiązek uzyskania pozwolenia na budowę lub dokonania zgłoszenia.

Z przepisu art. 43 ust. 1 PB wynika również, że sieci telekomunikacyjne, telekomunikacyjne linie kablowe oraz przyłącza telekomunikacyjne podlegają geodezyjnemu wyznaczeniu w terenie, a po ich wybudowaniu - geodezyjnej inwentaryzacji powykonawczej, obejmującej ich położenie na gruncie. Przepisu tego nie stosuje się do przyłączy, jeżeli ich połączenie z siecią znajduje się na tej samej działce co przyłącze lub na działce do niej przyległej. Zatem obowiązkowi wyznaczenia geodezyjnego w terenie oraz geodezyjnej inwentaryzacji powykonawczej podlegają elementy infrastruktury telekomunikacyjnej, za wyjątkiem przyłączy, które spełniają ww. warunek.

Mając na uwadze, iż obowiązki wynikające z PGiK zostały nałożone na inwestora (OK) i projektanta, odpowiedzialność administracyjna czy karna za niedopełnienie obowiązków przez OK nie może spoczywać na OSD.

Kwestia legalnej realizacji inwestycji na gruncie przepisów PGiK, nie oddziałuje w żadnym stopniu na relacje pomiędzy OSD a OK lub na relacje OSD i właściwych organów administracji publicznej. OSD nie ma podstaw prawnych by kontrolować, czy OK brał udział w naradzie koordynacyjnej organizowanej przez starostę lub czy infrastruktura telekomunikacyjna została zinwentaryzowana powykonawczo. OSD nie ma zatem uzasadnienia, by uzależniać udzielenie zgody na udostępnienie OK infrastruktury technicznej od dopełnienia przez OK obowiązków wynikających z PGiK.

5) kwestia tytułów prawnych do nieruchomości

Wykonywanie prac na podbudowie słupowej OSD nie zwalania OK z obowiązku uzyskiwania zgód właściwych podmiotów na wykonywanie takich prac. W szczególności, do wykonania prac w zakresie podwieszenia kabli oraz do późniejszego korzystania z nieruchomości w celu eksploatacji tak zawieszonych kabli, może być wymagana zgoda właściciela nieruchomości, na której podbudowa słupowa jest posadowiona lub nad którą będzie podwieszony kabel. Co do zasady, OK zobowiązany jest bowiem posiadać tytuł prawny do nieruchomości na dysponowanie nią do celów budowlanych (tj. na cele związane z umieszczeniem na nieruchomości infrastruktury telekomunikacyjnej) oraz na późniejsze dysponowanie nieruchomością na cele eksploatacji urządzeń telekomunikacyjnych. Tytułami tymi najczęściej są umowy, różnego rodzaju zgody, rzadziej służebności przesyłu czy decyzje wydane w oparciu o postanowienia art. 33 Ustawy i art. 124 i 124a UGN.

Wyłączenie powyższych obowiązków byłoby hipotetycznie możliwe w przypadku aprobaty wcześniej powołanego już stanowiska GINB, że montaż, a następnie użytkowanie kabli telekomunikacyjnych na słupach mieści się w kategorii użytkowania istniejącego obiektu budowlanego, albo inaczej, że infrastruktura elektroenergetyczna z podwieszonymi na niej kablami telekomunikacyjnymi stanowi w istocie użytkowanie jednego obiektu budowlanego, a pozyskane przez OSD zgody (tytuły prawne do nieruchomości) obejmują swym zakresem także kable telekomunikacyjne (czy również innego rodzaju infrastrukturę np. miejskie latarnie

oświetleniowe) zawieszone na słupach itp.[190] *De lega lata* trudno jest jednak takie stanowisko zaaprobować, aczkolwiek w praktyce rynkowej, widoczna jest pewna niekonsekwencja przejawiająca się w tym, że tytuły prawne do gruntu pod budowę kanalizacji kablowej „konsumują" niejako potrzebę pozyskania osobnych tytułów na zaciągane do niej kable. Pytanie tylko, czy przepis art. 3 pkt 3a PB, który zainstalowanych w kanalizacji kabli nie traktuje, ani jako obiektu budowlanego, ani jego części, ani urządzenia budowlanego można przenieść na grunt prywatnoprawny dla poparcia stanowiska, że na kable takie nie jest potrzebny osobny tytuł prawny?[191] Zagadnienie to wykracza jednak poza ramy niniejszej analizy, w każdym razie wnioskiem *de lege ferenda* byłoby objęcie podobnym rozwiązaniem kabli na słupach elektroenergetycznych, co przykładowo zrównałoby skutki podatkowe dla kabli telekomunikacyjnych instalowanych na podbudowie słupowej ze skutkami podatkowymi dla kabli zaciąganymi do kanalizacji kablowej[192] (zdaniem autorów analizy taki dychotomiczny podział i „lepsze" traktowanie inwestycji opartych na korzystaniu z kanalizacji od inwestycji opartych na korzystaniu ze słupów jest ewidentną barierą w rozwoju szybkich sieci, hamuje inwestycje tam, gdzie kanalizacji nie ma, stoi w sprzeczności z duchem Dyrektywy kosztowej i Dyrektywy ramowej), rozwiałoby także omówione powyżej problemy kwalifikacji inwestycji budowy szybkiej sieci telekomunikacyjnej na gruncie PB.

Już w tym miejscu zaznaczenia wymaga jednak, że obowiązek uzyskiwania zgód właściwych podmiotów na wykonywanie prac na danych nieruchomościach nie dotyczy relacji występującej pomiędzy OK a OSD, a dotyczy jedynie relacji pomiędzy OK a dysponentami nieruchomości (np. właścicielami nieruchomości)[193]. To, czy OK uzyska, czy też nie uzyska tytułu prawnego do nieruchomości, na których znajduje się podbudowa słupowa czy przebiega linia elektroenergetyczna, a z których zamierza także korzystać, nie powinno wpływać w żadnym zakresie na stosunek prawny pomiędzy OK a OSD. To OK wykonujący prace, nie posiadając zgody (umowy) na wykonywanie tych prac, naraża się na wystąpienie przeciwko niemu z roszczeniami właścicieli nieruchomości. O ile bowiem podbudowa słupowa i urządzenia elektroenergetyczne

[190] Podobne rozwiązania można znaleźć np. w regulacjach francuskich, które tytuł prawny dla dysponenta słupów pozwalają „rozciągnąć" na infrastrukturę innych operatorów sieci, zamontowaną na słupach. Zobacz art. 48 francuskiego *Code des Postes et des Communications Electroniques*, https://www.legifrance.gouv.fr/affichCode.do?cidTexte=LEGITEXT000006070987 [dostęp: 18.10.2018 r.]

[191] Niezależnie od tego, że czy stanowią one własność właściciela kanalizacji czy podmiotu trzeciego.

[192] Dla przypomnienia, opisana kwalifikacja kabli w kanalizacji ma doniosły skutek na gruncie przepisów ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. *o podatkach i opłatach lokalnych*, wyłącza takie kable spod opodatkowania podatkiem od nieruchomości (budowli), co przy wskazaniach ankietowanych operatorów, którzy jako jedną z barier w korzystaniu ze słupów i rozwoju szybkich sieci wskazywali obciążenia podatkowe, byłoby rozwiązaniem postulowanym także w odniesieniu do kabli na podbudowie.

[193] Chociażby z tych przyczyn należy negatywnie ocenić praktykę OSD, polegającą na odmawianiu udostępnienia infrastruktury technicznej lub znacznym zawyżaniu opłat za jej udostępnienie z uwagi na rzekomą potrzebę podwyższenia cen lub stawek opłat za energię elektryczną sprzedawaną przez OSD klientom OSD w związku z udostępnieniem OK danej infrastruktury, w szczególności z uwagi na wzrost zakresu roszczeń właścicieli nieruchomości, na których posadowiona jest udostępniania infrastruktura techniczna.

OSD zostały na danej nieruchomości posadowione najczęściej za zgodą jej właściciela lub innego uprawnionego podmiotu (np. użytkownika wieczystego), o tyle w sytuacji podwieszenia przez OK kabla na podbudowie słupowej bez zgody właściwego podmiotu, za naruszenie prawa własności OK będzie odpowiadał osobiście. W takiej sytuacji, właścicielowi nieruchomości nie będą zaś przysługiwały roszczenia wobec OSD.

Wymóg OSD przedstawiania zgód (wszystkich) właścicieli nieruchomości, nad którymi ma przebiegać telekomunikacyjny obiekt budowlany, został wskazany przez respondentów ankiety jako jeden z głównych problemów w relacjach z OSD. Trzeba mieć bowiem na uwadze, iż w przypadku budowy wielokilometrowych obiektów liniowych, problematyka pozyskiwania tytułów prawnych do nieruchomości jest zawsze jednym z najpoważniejszych problemów w realizacji inwestycji (nie dotyczy to tylko obiektów telekomunikacyjnych, ale wszystkich obiektów liniowych, jak np. drogi, sieci wodociągowe, elektroenergetyczne itp.).

Jak jasno wynika z wyjaśnień GUNB[194], które zresztą oparto na uchwale siedmioosobowego[195] składu Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 10 stycznia 2011 r.[196], sprawy i przypadki, w których organ administracyjny może wymagać od inwestora wykazania przez niego prawa do dysponowania nieruchomością na cele budowlane w drodze oświadczenia o posiadaniu tego prawa są ściśle określone w PB i nie mogą być w żaden sposób wykładane rozszerzająco. Oznacza to, że tylko w tych przypadkach i w tych sprawach, inwestor może złożyć oświadczenie o dysponowaniu nieruchomością na cele budowlane, a organ może żądać złożenia takiego oświadczenia. Przepisy PB określają ponadto skutki niezłożenia takiego oświadczenia. W konsekwencji, w innych sprawach wykazanie prawa do dysponowania nieruchomością na cele budowlane, nie może polegać na nałożeniu na inwestora takiego obowiązku.

Mając na uwadze powyższe, autorzy analizy nie znajdują podstaw dla warunkowania udostępnienia infrastruktury technicznej OSD od uprzedniego pozyskania przez OK i przekazania OSD tytułów prawnych do nieruchomości, nad którymi przebiegać mają kable telekomunikacyjne. Skoro bowiem sytuacje złożenia oświadczeń o dysponowaniu tytułami prawnymi do nieruchomości należy traktować zawężająco i nawet organy architektoniczno-budowlane mogą wymagać takiego oświadczenia w ściśle określonych w PB sytuacjach, to tym bardziej wymogu takiego nie mogą stawiać OSD, nie mając ku temu umocowania w ustawie. Oczywiście wyłączenie to nie wyklucza zawarcia w kontrakcie OK - OSD postanowienia, że za tytuły takie odpowiada

[194] Dostępne na stronie https://www.gunb.gov.pl/strona/wyjasnienia-przepisow-prawa-budowlanego [dostęp: 14.10.2018 r.]

[195] Dla przypomnienia, uchwały NSA w składzie siedmioosobowym mają moc zasady prawnej.

[196] Sygnatura akt II OPS 2/10.

wyłącznie OK, a za ewentualne roszczenia kierowane wobec OSD z tytułu umieszczenia na słupach kabli telekomunikacyjnych odpowiedzialność wobec dysponentów nieruchomości poniesie OK[197].

6) obowiązki OK związane z prowadzeniem prac w pasach drogowych

Realizacja szybkiej sieci telekomunikacyjnej może wymagać skorzystania przez OK z nieruchomości posiadających status drogi publicznej. Taka sytuacja będzie miała miejsce wszędzie tam, gdzie linia elektroenergetyczna została wybudowana wzdłuż dróg publicznych, a infrastruktura telekomunikacyjna zostanie podwieszona w pasie drogowym. W takiej sytuacji, OK zobowiązany będzie spełnić szereg dodatkowych obowiązków, o których stanowią przepisy UDP, a w szczególności będzie zobowiązany do uzyskania w pierwszej kolejności decyzji o lokalizacji infrastruktury telekomunikacyjnej w pasie drogowym, następnie zgody na prowadzenie robót, by finalnie uzyskać decyzję na umieszczenie urządzeń w pasie drogowym. W zależności od okoliczności danej sprawy, może okazać się niezbędne sporządzenie projektu organizacji ruchu i uzyskanie jego zatwierdzenia przez właściwy organ.

Uzyskanie przez OK decyzji administracyjnych, o których mowa w UDP, jest niezbędne do legalnego prowadzenia przez OK prac na obszarze dróg publicznych oraz do późniejszego legalnego korzystania z tych terenów w celu eksploatacji zainstalowanych tam urządzeń telekomunikacyjnych.

Podkreślenia wymaga to, że za nieuzyskanie decyzji administracyjnych, o których mowa w UDP lub prowadzenie inwestycji z przekroczeniem uprawnień z nich wynikających, odpowiedzialność ponosił będzie wyłącznie OK. Odpowiedzialność administracyjna za zajęcie pasa drogowego powinna obciążać podmiot, który faktycznie zajął pas drogowy bez zezwolenia, ponieważ do wymierzenia administracyjne kary pieniężnej istotne jest, kto dokonał faktycznego zajęcia pasa drogowego na cele niezwiązane z ruchem drogowym, bez uzyskania zezwolenia, o którym mowa w art. 40 ust. 1 i 2 ustawy o drogach publicznych[198]. Warto wskazać, że odpowiedzialność administracyjna OK przejawia się w postaci obowiązku uiszczenia kary pieniężnej w wysokości 10-krotności ustalanej przez zarządcę pasa drogowego opłaty, a w niektórych przypadkach może przybrać postać nakazania OK przywrócenia pasa drogowego do stanu pierwotnego (w praktyce skutkiem takiego nakazu będzie deinstalacja infrastruktury telekomunikacyjnej umieszczonej w pasie drogowym z wykorzystaniem podbudowy słupowej sieci elektroenergetycznej).

[197] Jak wspomniano wcześniej, australijski Essential Energy (zob. Use of Poles Carrier Access Agreement, https://www.essentialenergy.com.au/-/media/Project/EssentialEnergy/Website/Files/Our-Network/Carrier_Access_Agreement.pdf?la=en&hash=1A58C115934A88251CBC3074E6670C77BF1736C7 [dostęp: 18.10.2018 r.]) od OK wymaga we własnym zakresie pozyskania wszystkich *Authorisation*, przez które rozumie się m.in. tytuły prawne do nieruchomości, przy czym wyłącza w tym zakresie swoją odpowiedzialność i tytułów tych nie weryfikuje. Podobne rozwiązanie przyjmuje francuski Enedis.

[198] Wyrok WSA w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 21 czerwca 2017 r. w sprawie II SA/Go 315/17.

Odpowiedzialność administracyjna za nieuprawnione zajęcie pasa drogowego ma charakter obiektywny. Jest niezależna od winy sprawcy, albowiem ustawową przesłankę nałożenia kary pieniężnej stanowi faktyczne zajęcie pasa drogowego.

Kwestia legalnego zajęcia pasa drogowego nie oddziałuje w żadnym stopniu na relacje pomiędzy OSD a OK lub na relacje OSD i zarządcy pasa drogowego. OSD nie ma prawa i podstaw by kontrolować, czy OK uzyskał wymagane prawem decyzje oraz uzależniać udzielenia zgody na udostępnienie OK infrastruktury technicznej od przedstawiania przez OK takich decyzji.

7) warunki techniczne, jakim powinny odpowiadać sieci napowietrzne

Warunki techniczne, jakim powinny odpowiadać telekomunikacyjne obiekty budowlane i ich usytuowanie, określa RozpWarunkiTechniczne. Zgodnie z § 3 pkt 2) RozpWarunkiTechniczne, linia kablowa nadziemna stanowi telekomunikacyjny obiekt budowlany[199] w rozumieniu tego aktu prawnego. Jak stanowi zaś § 3 pkt 7) RozpWarunkiTechniczne, *linia kablowa nadziemna* to linia kablowa umieszczona na podbudowie nadziemnej, czyli np. na podbudowie słupowej.

RozpWarunkiTechniczne jedynie w kilku fragmentach odnosi się w swojej treści do linii kablowych nadziemnych, regulacja w tym zakresie jest niezwykle lakoniczna i z całą pewnością niewystarczająca. § 5 ust. 2 RozpWarunkiTechniczne stanowi jedynie bardzo ogólnie, że dopuszcza się budowę linii kablowych nadziemnych na istniejącej podbudowie telekomunikacyjnej, elektroenergetycznej i trakcyjnej. Regulację tą rozwija § 5 ust. 3 RozpWarunkiTechniczne, zgodnie z którym, w przypadku rozbudowy linii kablowych nadziemnych oraz budowy przyłączy telekomunikacyjnych do budynków na terenach skalistych, terenach zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz terenach zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodniczych, dopuszcza się budowę telekomunikacyjnych linii nadziemnych.

Kolejno RozpWarunkiTechniczne odnosi się do linii kablowych nadziemnych w § 7, który to przepis określa jak powinny kształtować się minimalne odległości linii kablowej od powierzchni ziemi poza pasem drogowym. Dla linii kablowych nadziemnych będą to następujące odległości:

- 3,5 m - dla linii kablowych nadziemnych biegnących wzdłuż ulic i dróg publicznych, w miejscach niedostępnych dla pojazdów i ciężkiego sprzętu rolniczego;
- 4 m - dla linii kablowych nadziemnych biegnących przez pola, przy zjazdach na pola uprawne oraz nad wjazdami do zabudowań gospodarczych;
- 3 m - dla linii kablowych nadziemnych biegnących poza miastami i miejscowościami o zwartej zabudowie oraz w miejscach niedostępnych dla pojazdów i ciężkiego sprzętu rolniczego;

[199] Zgodnie z § 3 pkt 2) RozpWarunkiTechniczne, *telekomunikacyjny obiekt budowlany* to linia kablowa podziemna, linia kablowa nadziemna, kanalizacja kablowa, kontenery telekomunikacyjne, szafy kablowe oraz wolno stojące konstrukcje wsporcze anten i urządzeń radiowych, w tym wolno stojące maszty antenowe i wolno stojące wieże antenowe.

- 4,5 m - dla linii kablowych nadziemnych w miejscach dostępnych dla pojazdów i ciężkiego sprzętu rolniczego.

Załącznik nr 2 do RozpWarunkiTechniczne określa wymagania techniczne dotyczące ochrony sieci telekomunikacyjnej i urządzeń telekomunikacyjnych przed przepięciami i przetężeniami powstającymi w torach kablowych i napowietrznych.

Autorzy analizy wskazują, że obowiązujące RozpWarunkiTechniczne jest aktem niekompletnym oraz archaicznym. Brak jest chociażby przepisów regulujących minimalne zbliżenia kabli telekomunikacyjnych z przewodami elektroenergetycznymi czy z innymi kablami telekomunikacyjnymi. Archaizm omawianego aktu wykonawczego przejawia się także w braku regulacji *stricte* dotyczących budowy sieci światłowodowych. Z tego względu OSD, wypełniają lukę regulacyjną instrukcjami wewnętrznymi czy postanowieniami Polskich Norm (niekiedy już wycofanych) regulujących budowę sieci elektroenergetycznych. Z badań ankietowych przeprowadzonych wśród przedsiębiorców telekomunikacyjnych wynika, iż narzucanie na OK obowiązku przestrzegania wewnętrznych regulacji OSD jest jedną z głównych barier w efektywnym wykorzystywaniu podbudowy słupowej. Szerzej o rekomendacjach zmian w RozpWarunkiTechniczne w końcowej części analizy.

8) obowiązki OK związane z pełnieniem przez niego funkcji pracodawcy

O ile OK nie zleci wykonania robót związanych z realizacją szybkiej sieci telekomunikacyjnej podwykonawcy, a prace zdecyduje się wykonać we własnym zakresie, musi zadbać o odpowiednią organizację robót, należyte przygotowanie maszyn (sprzętu) oraz właściwe wyposażenie i przeszkolenie swoich pracowników. Trzeba pamiętać, że realizacja sieci telekomunikacyjnej na podbudowie słupowej OSD, wiąże się z wykonywaniem prac na wysokości na czynnym obiekcie elektroenergetycznym.

Podstawowe obowiązki OK w tym zakresie określają następujące przepisy:

- KP;
- RozpBHP[200];
- RozpBHPEnergetyka;

[200] Ten akt prawny m.in. reguluje kwestie związane z pracami na wysokości (przez które – zgodnie z § 105 ust. 1 RozpBHP – rozumie się *prace wykonywane na powierzchni znajdującej się na wysokości co najmniej 1,0 m nad poziomem podłogi lub ziemi*), w tym z pracami na słupach. § 110 ust. 1 tego aktu prawnego stanowi, że przy pracach na słupach należy w szczególności: **(1)** przed rozpoczęciem prac sprawdzić stan techniczny konstrukcji lub urządzeń, na których mają być wykonywane prace, w tym ich stabilność, wytrzymałość na przewidywane obciążenie oraz zabezpieczenie przed nieprzewidywaną zmianą położenia, a także stan techniczny stałych elementów konstrukcji lub urządzeń mających służyć do mocowania linek bezpieczeństwa; **(2)** zapewnić stosowanie przez pracowników, odpowiedniego do rodzaju wykonywanych prac, sprzętu chroniącego przed upadkiem z wysokości jak: szelki bezpieczeństwa z linką bezpieczeństwa przymocowaną do stałych elementów konstrukcji, szelki bezpieczeństwa z pasem biodrowym (do prac w podparciu itp.); **(3)** zapewnić stosowanie przez pracowników hełmów ochronnych.

- RozpBHEM;
- rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej *w sprawie rodzajów prac wymagających szczególnej sprawności psychofizycznej* z dnia 28 maja 1996 r. (Dz.U. Nr 62, poz. 287);
- rozporządzenie Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej *w sprawie przeprowadzania badań lekarskich pracowników, zakresu profilaktycznej opieki zdrowotnej nad pracownikami oraz orzeczeń lekarskich wydawanych do celów przewidzianych w Kodeksie pracy* z dnia 30 maja 1996 r., (tj. z dnia 4 listopada 2016 r., Dz.U. z 2016 r. poz. 2067);
- rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej *w sprawie szczegółowych zasad stwierdzania posiadania kwalifikacji przez osoby zajmujące się eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci* z dnia 28 kwietnia 2003 r. (Dz.U. Nr 89, poz. 828);
- rozporządzenie Ministra Gospodarki *w sprawie minimalnych wymagań dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy w zakresie użytkowania maszyn przez pracowników podczas pracy* z dnia z dnia 30 października 2002 r. (Dz.U. Nr 191, poz. 1596)[201];
- a nawet PB[202].

Szerzej o obowiązkach OK jako pracodawcy w kontekście wykonywania prac pod napięciem (PPN), w pobliżu napięcia lub w strefie poza napięciem w kolejnym punkcie analizy, gdzie zagadnienie to – z uwagi na zaklasyfikowanie go, jako problematyczne – zostanie omówione.

9) Polskie Normy regulujące prowadzenie prac na podbudowie słupowej

OK, planując i wykonując jakiekolwiek prace na podbudowie słupowej, na której powieszono sieć elektroenergetyczną, zobowiązany jest stosować się do przepisów powszechnie obowiązującego prawa. Uzupełniająco, w tym zakresie OK może posługiwać się Polskimi Normami. Polskie Normy nie pełnią roli przepisów prawa[203], a ich stosowanie jest dobrowolne[204]. W niektórych

[201] Zgodnie z § 1 pkt 1) tego rozporządzenia, *maszyną* są *wszelkie maszyny i inne urządzenia techniczne, narzędzia oraz instalacje użytkowane podczas pracy, a także sprzęt do tymczasowej pracy na wysokości, w szczególności drabiny i rusztowania*.

[202] W przypadku robót budowlanych w pobliżu linii WN lub czynnych linii komunikacyjnych, PB może nakładać na OK (a właściwie na kierownika budowy) obowiązek sporządzenia planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia (tzw. BIOZ). Plan BIOZ sporządza się, jeżeli przewidywane roboty budowlane mają trwać dłużej niż 30 dni roboczych i jednocześnie będzie przy nich zatrudnionych co najmniej 20 pracowników lub pracochłonność planowanych robót będzie przekraczać 500 osobodni, względnie jeżeli w trakcie budowy wykonywany będzie przynajmniej jeden z rodzajów robót budowlanych, stwarzających zagrożenia bezpieczeństwa i zdrowia ludzi. Zakres i formę informacji dotyczącej bezpieczeństwa i ochrony zdrowia, planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia oraz szczegółowy zakres rodzajów robót budowlanych, stwarzających zagrożenie bezpieczeństwa i zdrowia ludzi określa rozporządzenie Ministra Infrastruktury *w sprawie informacji dotyczącej bezpieczeństwa i ochrony zdrowia oraz planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia* z dnia 23 czerwca 2003 r. (Dz.U. Nr 120, poz. 1126).

[203] Tak stwierdziła Krajowa Izba Odwoławcza w wyroku z dnia 5 listopada 2010 r. w sprawie KIO 2298/10.

[204] Tak stanowi art. 5 ust. 3 ustawy z dnia 12 września 2002 r. *o normalizacji*, tj. z dnia 8 września 2015 r., Dz.U. z 2015 r. poz. 1483.

przypadkach, z uwagi na brak innych regulacji, ich stosowanie można uznać za zasadne ze względów bezpieczeństwa.

Biorąc pod uwagę przedmiot niniejszego opracowania, istotne są następujące Polskie Normy:

- Norma PN-E-05100-1:1998 – przedmiotowa Norma została wycofana w dniu 18 grudnia 2003 r., ale dalej jest stosowana przez praktyków. Norma dotyczy linii wszystkich napięć do 400 kV włącznie.
- Norma PN-EN 50341-1:2013-03 *Elektroenergetyczne linie napowietrzne prądu przemiennego powyżej 1 kV—Część 1: Wymagania ogólne*—Specyfikacje wspólne z marca 2014 r. – częściowo zastąpiła Normę PN-E-05100-1:1998[205];
- Norma PN-EN 50341-2-22:2016-04 *Elektroenergetyczne linie napowietrzne prądu przemiennego powyżej 1 kV—Część 2-22: Krajowe Warunki Normatywne* (NNA) *dla Polski* (oparte na EN 50341-1:2012) z kwietnia 2016 r. – jest to załącznik krajowy do Normy PN-EN 50341-1:2013-03;
- Norma SEP-003;
- Norma SEP-E-0001 *Sieci elektroenergetyczne niskiego napięcia. Ochrona przed porażeniem elektrycznym* z dnia 5 grudnia 2012 r. – Norma dotyczy sieci elektroenergetycznych nN.

Norma PN-E-05100-1:1998 w punkcie 9 określa chociażby kwestie dotyczące odległości przewodów i części pod napięciem[206], w tym wymagane odległości pomiędzy przewodami w środku przęsła. Ważna jest zawartość tablicy nr 9 zamieszczonej w tej normie, której treść częściowo przedstawiono poniżej:

[205] Norma nie ma zastosowania do systemów telekomunikacyjnych, które są stosowane w napowietrznych liniach przesyłowych, albo jako zamocowane do przewodu fazowego lub przewodu odgromowego linii przesyłowej (np. owinięte), albo jako oddzielne kable podtrzymywane przez słupy linii przesyłowej (np. samonośne kable dielektryczne ADSS) oraz do urządzeń telekomunikacyjnych montowanych na pojedynczych konstrukcjach linii przesyłowej.

[206] Do stosowania tych regulacji w stosunku do linii napowietrznych z przewodami niepełnoizolowanymi odsyła w punkcie 9.1 Norma SEP-003.

Tabela 6 – minimalne odległości, jakie należy zachować od poszczególnych przewodów, według Normy PN-E-05100-1:1998

RODZAJ PRZEWODU	NAJMNIEJSZE ODLEGŁOŚCI PIONOWE OD POWIERZCHNI ZIEMI PRZEWODU LINII O NAPIĘCIU		
	do 1 kV	powyżej 1 kV	
		przy największym zwisie normalnym[207]	przy największym zwisie katastrofalnym
	co najmniej, m		
telekomunikacyjny[208]	4,5	5	nie określa się
telekomunikacyjny kabel światłowodowy[209]**, samonośny, nieprzewodzący**	4,5	5	4

Punkt 9.2.3 Normy PN-E-05100-1:1998 stanowi o odległościach między przewodami różnych linii, w tym najmniejszymi dopuszczalnymi odległościami pomiędzy przewodami linii elektroenergetycznych i linii telekomunikacyjnych[210], a punkt 9.3 o odległościach między poszczególnymi elementami linii napowietrznej na słupach. Z kolei punkt 12.1. odnosi się do sposobu wyliczenia wartości oddziaływania niebezpiecznego i zakłócającego linii elektroenergetycznych na linie i urządzenia telekomunikacyjne.

Istotne jest, że punkt 15.2 Normy PN-E-05100-1:1998 opisuje prowadzenie przewodów telekomunikacyjnych na słupach linii elektroenergetycznej i dzieli się na następujące podpunkty:

[207] Norma PN-E-05100-1:1998 wskazuje tu, że w warunkach normalnych pod przewodami linii mogą przemieszczać się maszyny rolnicze i budowlane o wysokości 4,2 m z osłoną dla obsługi, uniemożliwiającą wysunięcie się człowieka poza jego obrys. Maszyny takie nie mogą mieć anten czy innych elementów wysuniętych ponad określony powyżej obrys.

[208] Norma PN-E-05100-1:1998 definiuje przewód telekomunikacyjny jako **przewód metalowy** służący do przesyłania telekomunikacyjnych sygnałów elektrycznych.

[209] Norma PN-E-05100-1:1998 definiuje *przewód światłowodowy* jako *przewód zawierający włókna światłowodowe służące do przesyłania sygnałów świetlnych*. **W rozumieniu tej normy przewód światłowodowy nie jest zatem przewodem telekomunikacyjnym.**

[210] Zgodnie z postanowieniami Normy PN-E-05100-1:1998, najmniejsze dopuszczalne odległości między przewodami dwóch różnych linii powinny być równe co najmniej odległości między nieuziemionymi przewodami linii wyższego napięcia lub w przypadku linii o jednakowym napięciu – równe większej z odległości między nieuziemionymi przewodami tych linii, wyliczonych według w zawartej w Normie tablicy nr 10, niezależnie od rozwiązania konstrukcyjnego linii.

(1) postanowienia ogólne[211], (2) wykonanie, (3) odległość pomiędzy przewodami telekomunikacyjnymi a przewodami elektroenergetycznymi[212], (4) skrzyżowania i zbliżenia. Co ciekawe, norma ta w tej części odnosi się m.in. do tego, na jakich słupach i co dokładnie można zawieszać. Norma stanowi, że *na słupach linii elektroenergetycznej o napięciu znamionowym:*

- *do 1 kV – można zawieszać przewody telekomunikacyjne, kable telekomunikacyjne samonośne o izolacji i powłokach z tworzyw termoplastycznych przeznaczone dla potrzeb publicznej sieci telekomunikacyjnej i energetyki;*
- *wyższym niż 1 kV – można zawieszać przewody telekomunikacyjne przeznaczone do celów łączności między ośrodkami zarządzania, budowy i eksploatacji urządzeń energetycznych, jeżeli oddziaływanie linii elektroenergetycznej na linię telekomunikacyjną nie przekracza wartości dopuszczalnych określonych w punkcie 12.1 normy.*

Norma SEP-003 określa zaś m.in. najmniejsze dopuszczalne odległości w środku przęsła w warunkach normalnych między przewodami pełnoizolowanymi linii prowadzonych na wspólnych konstrukcjach wsporczych, w tym pomiędzy przewodami elektroenergetycznymi a liniami telekomunikacyjnymi.

Autorzy analizy zwracają uwagę na konieczność podjęcia inicjatywy ustawodawczej, której efektem byłoby wydanie aktów wykonawczych (względnie nowelizacja aktualnie obowiązujących rozporządzeń technicznych), wprowadzających do krajowego porządku prawnego materię regulowaną we wskazanych wyżej normach. Nie jest bowiem stanem pożądanym, by lukę prawną wypełniać nieobowiązującymi normami, szczególnie, że w relacjach OK i OSD jest to przyczyną wielu sporów[213]. Częstokroć, OSD wymagają bowiem stosowania tych norm, które regulują budowę sieci elektroenergetycznych, a nie telekomunikacyjnych, a budowa tych pierwszych, z uwagi na szczególne wymogi bezpieczeństwa, wymaga spełnienia szeregu zbędnych z punktu widzenia budowy sieci telekomunikacyjnych OK obostrzeń.

Szerzej o rekomendacjach podjęcia inicjatywy ustawodawczej w dalszej części analizy.

[211] W tej części Norma PN-E-05100-1:1998 wskazuje, że zawieszenie przewodów telekomunikacyjnych na słupach linii elektroenergetycznej jest dopuszczalne tylko po uzgodnieniu z użytkownikiem linii elektroenergetycznej. Przewody linii telekomunikacyjnej powinny być zawieszone **poniżej** przewodów energetycznych; **zalecenie to nie dotyczy samonośnych, nieprzewodzących kabli światłowodowych**.

[212] Tu norma stanowi, że odległość pomiędzy przewodami telekomunikacyjnymi a przewodami elektroenergetycznymi powinna być równa co najmniej odległości w środku przęsła między przewodami elektroenergetycznymi. W przypadku kabli światłowodowych samonośnych, nieprzewodzących odległość ta powinna być taka, aby przy temperaturze kabla + 10°C i wietrze, według tablicy 2, nie nastąpiło zetknięcie kabla światłowodowego z innymi przewodami.

[213] Zobacz tą część opracowania, w której opisywana jest identyfikacja problemów we współpracy między OSD a OK.

3. Aspekty prawne i techniczne procedury udostępniania OK podbudowy słupowej przez OSD

1) procedura dostępowa do podbudowy słupowej - sygnalizacja

Wzorcowa procedura udostępniania OK podbudowy słupowej, z prawnego punktu widzenia, została w sposób szczegółowy opisana w punkcie 1 niniejszego rozdziału. W tym miejscu jedynie w charakterze uporządkowania i podsumowania opisano poszczególne kroki. Podkreślenia wymaga, że zastosowanie pełnej procedury, będzie miało miejsce tylko wówczas, gdy OK w ogóle nie nawiązał współpracy z OSD. Rekomendowany sposób postępowania jest bowiem taki, że OSD i OK w pierwszym kroku powinni ustalić pomiędzy sobą ramowe warunki współpracy w zakresie dostępu do podbudowy słupowej celem realizacji szybkiej sieci telekomunikacyjnej (poprzez zawarcie umowy o dostępie do infrastruktury technicznej), a zwiększenie lub zmniejszenie zakresu wykorzystywania słupów nie powinno wpływać na zasadniczą treść takiej współpracy.

a) *uzyskanie informacji o podbudowie słupowej*

W pierwszej kolejności, OK powinien ustalić, kto jest właścicielem interesującej go podbudowy słupowej, a kolejno, czy istnieje w rzeczywistości możliwość jej wykorzystania w celu realizacji szybkiej sieci telekomunikacyjnej. W celu uzyskania tych informacji, OK może wystąpić do OSD z wnioskiem o udostępnienie informacji (w trybie Ustawy) lub o umożliwienie wykonania przez niego inspekcji podbudowy słupowej w określonej lokalizacji.

OSD zobowiązany jest odpowiedzieć na wniosek OK o udostępnienie informacji oraz o umożliwienie wykonania inspekcji w terminie 30 dni od dnia otrzymania wniosku. Jeśli OSD odmówi OK udostępnienia informacji o podbudowie słupowej lub nie wyrazi zgody na wykonanie przez OK inspekcji podbudowy słupowej, a przyczyną tych decyzji negatywnych będzie powołanie się przez OSD na to, że uwzględnienie wniosku OK naruszyłoby tajemnicę przedsiębiorstwa OSD, OK może wystąpić do Prezesa UKE o uchylenie tego zastrzeżenia – z powołaniem się na przesłankę realizacji szybkich sieci telekomunikacyjnych.

b) *wniosek o podjęcie negocjacji i zawarcie umowy*

Po weryfikacji możliwości wykorzystania konkretnej podbudowy słupowej przez OK do projektowanej przez niego inwestycji, OK powinien wystąpić do OSD z wnioskiem o podjęcie negocjacji i zawarcie umowy o dostępie. Do czasu ewentualnego pojawienia się pierwszych decyzji o warunkach zapewnienia dostępu do infrastruktury technicznej[214], dobrą praktyką byłoby publikowanie przez OSD obowiązujących u nich wzorców umów oraz aktualnego cennika[215].

[214] Jak o tym była mowa, wydanych przez Prezesa UKE na podstawie art. 18 Ustawy.

[215] Praktyka taka występuje w innych krajach. Zob. m.in. warunki dostępu włoskiego OSD na https://www.e-distribuzione.it/it/progetti-e-innovazioni/banda-ultra-larga/condizioni-di-accesso.html [dostęp: 18.10.2018 r.] czy australijskiego Essential Energy https://www.essentialenergy.com.au/-/media/Project/EssentialEnergy/Website/Files/Our-

c) *negocjacje*

Po wystąpieniu przez OK z wnioskiem, OSD i OK powinni prowadzić negocjacje w sprawie zawarcia umowy o dostępie do podbudowy słupowej. Dalsze kroki prawne zależne są od tego, czy OSD podejmie negocjacje i czy stronom uda się dojść do porozumienia co do treści umowy.

Jeśli OSD podejmie negocjacje i pomiędzy stronami dojdzie do zawarcia umowy, wówczas OK i OSD (każdy z osobna) zobowiązani są do przekazania Prezesowi UKE tekstu tej umowy w terminie 14 dni od dnia jej podpisania. Na tym kończy się opisana w Ustawie procedura udostępniania podbudowy słupowej, zaś dalsze kroki postępowania związane z przygotowaniem i prowadzeniem przez OK robót w zakresie podbudowy słupowej oraz z późniejszym z niej korzystaniem przez OK powinny zostać przez strony szczegółowo określone w umowie.

d) *wniosek do Prezesa UKE o wydanie decyzji w sprawie dostępu do podbudowy słupowej*

Jeśli OSD, w odpowiedzi na wniosek OK, odmówi dostępu do podbudowy słupowej (uzasadnienie przyczyny odmowy powinno nastąpić w terminie 60 dni od dnia otrzymania wniosku), a OK uzna stanowisko OSD w tym przedmiocie za niezasadne, OK może wystąpić do Prezesa UKE z wnioskiem o wydanie decyzji o dostępie do podbudowy słupowej tego OSD. Tak samo uczynić może OK, jeśli OSD nie podejmie negocjacji lub jeśli pomimo prowadzenia negocjacji pomiędzy stronami nie dojdzie do zawarcia umowy.

e) *postępowanie przed Prezesem UKE*

Złożenie wniosku do Prezesa UKE skutkuje wszczęciem postępowania administracyjnego w przedmiocie dostępu, które toczy się według przepisów KPA, przy uwzględnieniu różnic wynikających z przepisów Ustawy i PT[216]. W toku postępowania, zarówno OSD, jak i OK zobowiązani są przedłożyć Prezesowi UKE, na jego żądanie, w terminie 14 dni, swoje stanowiska wobec rozbieżności oraz dokumenty niezbędne do rozpatrzenia wniosku.

f) *uzgodnienie projektu decyzji przez Prezesa UKE*

Prezes UKE ma obowiązek uzgodnić z Prezesem URE projekt decyzji w danej sprawie.

g) *postępowanie konsultacyjne*

Prezes UKE ma także obowiązek poddać projekt decyzji konsultacjom na zasadach określonych w przepisach PT.

Network/Carrier_Access_Agreement.pdf?la=en&hash=1A58C115934A88251CBC3074E6670C77BF1736C7 [dostęp: 18.10.2018 r.]

[216] W 2017 r. Prezes UKE wszczął i prowadził na wniosek przedsiębiorców telekomunikacyjnych 12 postępowań o dostęp do infrastruktury technicznej z art. 22 Ustawy (4 z nich dotyczyły słupów elektroenergetycznych). W 2017 r. Prezes UKE kontynuował również 10 postępowań administracyjnych wszczętych przed 2017 r. (2 z nich dotyczyły słupów elektroenergetycznych). Źródło: *Sprawozdanie z działalności Prezesa UKE za 2017 r.* z kwietnia 2018 r., https://bip.uke.gov.pl/sprawozdania/sprawozdanie-prezesa-uke-za-2017-r-,12.html [dostęp: 18.10.2018 r.]

h) *decyzja Prezesa UKE*

Prezes UKE powinien wydać decyzję w sprawie dostępu do podbudowy słupowej w terminie 60 dni od dnia otrzymania wniosku o jej wydanie.

2) techniczne kwestie udostępniania podbudowy słupowej

Umieszczenie infrastruktury, w tym zawieszenie kabla światłowodowego przez OK na słupie OSD jest procesem wieloetapowym, który standardowo może składać się z następujących czynności:

- przygotowanie przez OK z użyciem podkładów mapowych[217] wstępnej koncepcji realizacji sieci telekomunikacyjnej, uwzględniającej różne warianty przebiegu kabli światłowodowych, zarówno z wykorzystaniem istniejącej infrastruktury innych operatorów (kanalizacja teletechniczna, słupy telekomunikacyjne i słupy elektroenergetyczne), jak i nowej infrastruktury telekomunikacyjnej, którą OK musiałby zbudować;
- wykonanie przez OK wizji lokalnej w terenie w celu sprawdzenia możliwości wykorzystania istniejącej infrastruktury technicznej i uszczegółowienia koncepcji realizacji sieci telekomunikacyjnej, w szczególności ustalenie lokalizacji tej infrastruktury i jej stanu technicznego, m.in. wysokości słupów (szczególnie przy przejściach poprzecznych przez pas drogowy).

Uzyskane informacje, w tym warunki techniczne pozwalają przygotować wstępny projekt realizacji sieci. Na tym etapie, ze strony OK następuje weryfikacja możliwości wykorzystania istniejącej podbudowy słupowej danego OSD oraz określenie zakresu i przedmiotu oświadczeń lub decyzji innych podmiotów, które OK powinien uzyskać przed lub w toku realizacji inwestycji (np. w zakresie tytułów prawnych do nieruchomości czy w zakresie korzystania z dróg publicznych).

Oczywiście każdy przypadek powinien być rozpatrywany indywidualnie i wymaganie w każdej sytuacji spełnienia powyższych kroków może oznaczać zbędne i za daleko idące formalności. Przede wszystkim, po podjęciu decyzji przez OK o tym, że zamierza w celu realizacji sieci telekomunikacyjnej skorzystać z konkretnej podbudowy słupowej danego OSD, powinno dojść do zawarcia umowy w przedmiocie dostępu pomiędzy OK a OSD. Dopiero bowiem w takiej umowie strony powinny określić procedurę i warunki techniczne udostępnienia danej infrastruktury lub sposób ich ustalenia. W praktyce bowiem, często zdarza się tak, że OK przez długi okres czasu negocjuje z OSD warunki techniczne udostępnienia słupów, zaś po tym czasochłonnym i kosztochłonnym procesie, OK i OSD nie dochodzą do konsensusu co do treści umowy. Jeśli zatem OK zamierza podwiesić kabel na podbudowie słupowej OSD, to w pierwszej kolejności powinien dążyć do zawarcia umowy dostępowej.

[217] Takich jak mapy dostępne w serwisie internetowym dostępnym pod adresem: www.geoportal.gov.pl [dostęp: 19.10.2018 r.], kopie map zasadniczych itp.

Na możliwość wykorzystania danej podbudowy słupowej przez OK wpływają przede wszystkim kwestie techniczne. Decydujące są w tym zakresie następujące parametry:

- wysokość słupa - jest to długość fabryczna słupa pomniejszona o ok. 20%, czyli część umieszczoną pod ziemią. Parametr ten zasadniczo określa maksymalną, możliwą wysokość zawieszenia kabla telekomunikacyjnego nad ziemią, ale wymagane jest oczywiście uwzględnienie istniejącej na słupie infrastruktury elektroenergetycznej, czy innej. Jak już była mowa wyżej, dopuszczalną minimalną wysokość zawieszenia kabli telekomunikacyjnych nad ziemią określają przepisy RozpWarunkiTechniczne, zastosowanie mogą tu mieć także postanowienia Normy PN-E-05100-1:1998, przynajmniej do czasu, gdy nie zostaną wydane nowe, aktualne.
- minimalny odstęp pomiędzy najniżej zawieszonym na linii elektroenergetycznej przewodem fazowym lub kablem izolowanym, a podwieszonym na tej linii kablem telekomunikacyjnym, warunkujący możliwość zachowania minimalnej wysokości zawieszenia nad ziemią w punkcie największego zwisu. Dla tego parametru brak jest precyzyjnego uregulowania. Na podstawie Normy PN-E-05100-1:1998 można by przyjąć, że odległość ta nie powinna być mniejsza niż 30 cm (dla linii elektroenergetycznej o napięciu do 1 kV).
- minimalna odległość pomiędzy dwoma kablami telekomunikacyjnymi podwieszonymi na tej samej podbudowie słupowej. Dla tego parametru także brak powszechnie obowiązującego uregulowania. W praktyce innych państw stosuje się najczęściej odległości 10-30 cm.
- wytrzymałość mechaniczna słupa na obciążenia statyczne i dynamiczne(z uwzględnieniem odpowiednich stref wiatrowych i szadziowych), która jest czynnikiem niezwykle istotnym. Przed zawieszeniem na słupie kabla telekomunikacyjnego powinno się zweryfikować możliwość dodatkowego obciążenia podbudowy słupowej OSD projektowaną infrastrukturą telekomunikacyjną OK. W zależności od sytuacji, OK lub działający na jego rzecz podmiot posiadający odpowiednie uprawnienia - powinien, o ile uzna, że jest to wymagane[218], dokonać obliczeń kontrolnych dla przynajmniej newralgicznych słupów w linii, biorąc pod uwagę w szczególności:
  - słupy przelotowe o konstrukcji żelbetowej ŻN i rozpiętości przęsła powyżej 50 m (span) - zwłaszcza gdy słupy te oprócz kabli elektroenergetycznych obciążone są dodatkowymi elementami, takimi jak: oprawy oświetleniowe, kable

[218] Bardzo ciekawe rozwiązanie zostało przyjęte w Australii, gdzie z założenia przyjmuje się, że na słupach nN mogą być podwieszone 3 kable telekomunikacyjne (dla linii SN jeden), bez potrzeby wykonywania obliczeń (normy techniczne dla produkcji słupów, technologia ich stawiania zakładają nośność nie tylko dla przewodów elektroenergetycznych, ale także telekomunikacyjnych. Podobne wymogi przyjęto w USA dla tzw. utility poles). Dopiero ewentualną możliwość podwieszenia dodatkowego, czwartego czy kolejnego kabla, weryfikuje się wykonaniem obliczeń.

telekomunikacyjne innych operatorów, skrzynki, mufy kablowe (w takim przypadku powinny zostać wykonane kontrolne obliczenia wytrzymałości słupów, przynajmniej dla najdłuższego przęsła w linii);

- słupy krańcowe, których obciążenie zostanie zwiększone poprzez dodatkową jednostronną siłę naciągu projektowanego kabla telekomunikacyjnego;
- słupy narożne, dla których projektowany kabel telekomunikacyjny wprowadza dodatkową składową sił obciążających ten słup;
- słupy, na których projektowane są odgałęzienia linii OK (np. przejście na istniejącą podbudowę telekomunikacyjną).

Podstawą do wykonania tych obliczeń powinny być w pierwszej kolejności dane paszportyzacyjne podbudowy słupowej udostępnione przez OSD w formie elektronicznej, wskazujące rodzaj podbudowy słupowej, funkcje słupów w linii, parametry i oznaczenie istniejących kabli elektroenergetycznych oraz pozostałej infrastruktury technicznej[219]. W przypadku stwierdzenia niedostatecznej wytrzymałości danej podbudowy słupowej, z której skorzystać chciał OK, OSD na wniosek OK powinien określić możliwe do zastosowania rozwiązania alternatywne, w tym wskazać, z których słupów OK może skorzystać (tzn. które słupy będą miały odpowiednią wytrzymałość) lub jakie czynności OK może wykonać w celu uzyskania wymaganej wytrzymałości podbudowy (np. wzmocnienie słupa podporą lub odciągiem, „zbliźniaczenie" słupa, ewentualnie wymiana słupa). Podobnie powinna zostać uregulowana w umowach pomiędzy OSD, a OK kwestia możliwości zakończenia sekcji odciągowych kabli telekomunikacyjnych na słupach przelotowych, które nie są słupami mocnymi. W takim przypadku sprawdzenie wytrzymałości takiego słupa pod kątem dodatkowego obciążenia, powinno być obowiązkiem OK (projektanta OK), a pozytywna weryfikacja podstawą uzgodnienia przez OSD takiego rozwiązania.

Kwestie związane z obliczeniami wytrzymałości słupów na dodatkowe obciążenia, wiążą się z potrzebą odpowiedzi na pytanie, kto powinien wykonywać dokumentację projektową infrastruktury telekomunikacyjnej, umieszczanej na słupach linii elektroenergetycznych.

Tutaj należy zauważyć, że w przypadku słupów telekomunikacyjnych, spółka Orange Polska S.A. wymaga od OK potwierdzenia, że projekt techniczny wykonywany był przez osobę posiadającą uprawnienia budowlane w telekomunikacji. Jeśli założyć zatem, że w procesie inwestycyjnym, wykorzystującym podbudowę słupową linii elektroenergetycznej, OK zdecydował o zaangażowaniu projektanta podsiadającego posiadającego uprawniania budowlane w telekomunikacji, to z punktu widzenia PB wydaje się, że jest to właściwy tok myślenia, ponieważ projektowany jest obiekt budowlany, jakim niewątpliwie jest telekomunikacyjna linia kablowa. Stąd w procesie projektowania infrastruktury telekomunikacyjnej na podbudowie słupowej (w

[219] Dobrze działające systemy w tym zakresie funkcjonują we Francji, Włoszech, czy Portugalii - a w odniesieniu do słupów telekomunikacyjnych - także w Hiszpanii. W Polsce taką formę wydawania warunków technicznych realizuje ENERGA.

tym elektroenergetycznej), to projektant z takim zakresem uprawnień budowlanych powinien złożyć oświadczenie, co do wytrzymałości wykorzystywanej podbudowy słupowej i zadecydować, czy obliczenia są, wymagane.

W celu złożenia takiego oświadczenia projektant infrastruktury telekomunikacyjnej powinien dokonać analizy poszczególnych wykorzystywanych słupów, biorąc pod uwagę: ich stan techniczny, typ, rodzaj, funkcję w linii, aktualne obciążenia wynikające z już zbudowanej na tych słupach infrastruktury oraz oczywiście projektowaną przez siebie infrastrukturę telekomunikacyjną, wykorzystując przede wszystkim informację paszportyzacyjną udostępnioną przez OSD. Analiza powinna oprzeć się o wykonanie obliczenia wytrzymałości słupów przynajmniej dla newralgicznych miejsc, z punktu widzenia wprowadzanych dodatkowych obciążeń, np.: najdłuższe przęsła w linii, słupy krańcowe, narożne, słupy o konstrukcyjnie najniższych parametrach przenoszenia obciążeń (np. słupy ŻN starszej konstrukcji), słupy z dodatkową infrastrukturą (np. oprawy oświetleniowe, istniejąca infrastruktura telekomunikacyjna). Pozostaje jednak pytanie kto i z jakimi uprawnieniami powinien takie obliczenia wykonywać. Rekomendacja autorów analizy jest następująca:

- sporządzający dokumentację projektową projektant z uprawnieniami budowlanymi w telekomunikacji – obliczenia wykonywane są przede wszystkim z wykorzystaniem katalogów producentów słupów, kabli i osprzętu;
- projektant z uprawnieniami budowlanymi w specjalności instalacyjnej w zakresie sieci, instalacji i urządzeń elektrycznych i elektroenergetycznych, któremu projektant branży telekomunikacyjnej, jako odpowiedzialny za cały projekt lub inwestor (OK) zleci wykonanie kwalifikacji słupów pod względem przyjęcia dodatkowych obciążeń, wynikających z projektowanej infrastruktury telekomunikacyjnej;
- przedsiębiorca telekomunikacyjny (OK) – o ile OSD udostępni mu aplikację w prosty sposób kwalifikującą słupy pod kątem możliwości przenoszenia dodatkowych obciążeń (OK w takiej aplikacji wskazuje tylko rodzaj, typ i ilość projektowanej infrastruktury telekomunikacyjnej, którą zamierza umieścić na dzierżawionej od OSD linii elektroenergetycznej)[220].

❖ zajętość słupa.

Nadmienić trzeba, że sama możliwość podwieszenia na podbudowie słupowej OSD kabla telekomunikacyjnego (w szczególności w pełni dielektrycznego) nie jest ograniczona żadnymi przepisami lub normami. Także, jeśli chodzi o kwestie techniczne, to zasadniczo nie ma tu żadnych ograniczeń. Niemniej jednak, w celu ułatwienia eksploatacji sieci telekomunikacyjnej i sieci elektroenergetycznej na tej samej podbudowie słupowej, dobrą praktyką jest przyjęcie zasady, że powinien zostać zachowany minimalny odstęp (10-30 cm) pomiędzy obiema sieciami, aby kable

[220] Takie rozwiązanie stosowane jest m.in. przez hiszpańską Telefonicę.

nie uszkodziły wzajemnie swoich izolacji lub punktów podparcia na słupach. Pośrednim ograniczeniem możliwości podwieszenia na podbudowie słupowej OSD kabla telekomunikacyjnego może być także konieczność zachowania normatywnych odległości od ziemi, szczególnie w miejscach największych zwisów kabla. Parametr ten jest szczególnie krytyczny przy przewieszkach przez pasy drogowe lub nad wjazdami do posesji.

Kolejno - w kontekście aktualnie przyjętego[221] w branży energetycznej, stanowiska co do braku możliwości udostępniania przedsiębiorcom telekomunikacyjnym podbudowy słupowej, na której podwieszone są linie elektroenergetyczne SN i WN – trzeba wyjaśnić, że także udostępnianie takich słupów w celu realizacji sieci telekomunikacyjnych nie jest ograniczone żadnymi przepisami czy normami. Odróżnienia wymaga bowiem techniczna czy prawna możliwość udostępnienia takiej podbudowy słupowej przez OSD od opłacalności korzystania z takiej infrastruktury technicznej przez przedsiębiorców telekomunikacyjnych. Korzystanie z podbudowy słupowej SN i WN wymaga stosowania bardziej rygorystycznych środków bezpieczeństwa, a nawet innych materiałów czy technologii wykonania sieci, co faktycznie może skutkować tym, że dla przedsiębiorcy telekomunikacyjnego bardziej opłacalnym będzie wykonanie sieci bez wykorzystywania takich słupów.

Jeśli chodzi o słupy, na których zawieszone są napowietrzne linie elektroenergetyczne SN, to ze względów bezpieczeństwa zasadnym byłoby podwieszanie na nich kabli telekomunikacyjnych w pełni dielektrycznych. W przypadku bowiem awaryjnego opadnięcia przewodu elektroenergetycznego na kabel telekomunikacyjny nie w pełni dielektryczny, nawet przy zastosowaniu zabezpieczeń, o których mowa w przepisach RozpWarunkiTechniczne, może dojść ze względu na indukowane napięcie do uszkodzenia lub zniszczenia urządzeń aktywnych OK lub urządzeń końcowych zainstalowanych u abonenta OK. Prace instalacyjne na takich słupach mogą być przez OK wykonywane przy wyłączonym lub przy włączonym napięciu – m.in. po uprzednim ustaleniu minimalnej odległości, jaką pracownicy OK powinni zachować od najbliższego przewodu fazowego (np. dla linii o napięciu 15 kV granicą strefy prac w pobliżu napięcia, zgodnie z RozpBHPEnergetyka jest odległość 116 cm), a także zapewnieniu odpowiednich środków ochrony i ustaleniu zasad dopuszczenia do prac i wykonywania nadzoru nad tymi pracami.

Jeśli chodzi o słupy, na których zawieszone są napowietrzne linie elektroenergetyczne WN, to istnieje kilka technologii, które używane są w celu realizacji sieci telekomunikacyjnych z

[221] Na uwagę zasługuje, że wcześniej taka podbudowa słupowa była udostępniana przez OSD bez żadnych przeszkód – z tym, że dopuszczano jedynie możliwość podwieszania na niej kabli telekomunikacyjnych ADSS i wykonywania prac po uprzednim wyłączaniu zasilania tych linii. W takich przypadkach, OK byli jednak obciążani przez OSD kwotami odpowiadającymi wartości utraconych przez OSD przychodów za czas wyłączenia napięcia. Ponadto, dużą uciążliwością dla OK była ograniczona możliwość prowadzenia w sposób ciągły prac instalacyjnych, gdyż OSD ograniczali czas, w którym napięcie mogło być wyłączone do 2-3 godzin. W przypadku uzyskania zgody na prowadzenie przez OK prac instalacyjnych przy włączonym zasilaniu, OSD wymagali wykonywania tych czynności w technologii PPN.

wykorzystaniem tych słupów, choć technicznie może to być bardzo utrudnione i często ekonomicznie nieopłacalne dla OK:

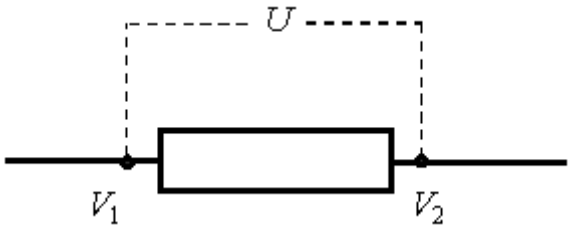
- OPGW (ang. *Optical Ground Wire*) – to najpopularniejsza aktualnie w Polsce technologia, powszechnie stosowana w przypadku napowietrznych linii elektroenergetycznych o napięciu od 110 kV, według której, przewody odgromowe linii elektroenergetycznych ze światłowodami są umieszczone wewnątrz konstrukcji w tubach metalowych;
- OPPC (ang. *Optical Phase Conductor*) - przewody fazowe skojarzone są z włóknami światłowodowymi. Technologia ta wykorzystywana jest jako alternatywne rozwiązanie, gdy istniejąca linia nie ma przewodu odgromowego. Wykorzystanie tej technologii, ze względu na potrzebę używania specjalnego osprzętu oraz uciążliwy sposób instalacji, jest bardzo kosztowne i dlatego ma ona zastosowanie w wyjątkowych przypadkach;
- *Sky Wrap* – w tej technologii kabel światłowodowy dielektryczny jest owijany wokół tradycyjnego przewodu odgromowego lub fazowego linii elektroenergetycznej. W Polsce ta technologia – choć rzadko - wykorzystywana jest od 1982 r. Może mieć ona zastosowanie, gdy istniejący tradycyjny kabel światłowodowy jest w dobrym stanie, a jego wymiana na przewód OPGW nie jest ekonomicznie uzasadniona lub w przypadku konieczności zwiększenia ilości włókien w zainstalowanym przewodzie OPGW.
- ADL (ang. *All Dielectric Lashed Cable*) – dielektryczne kable światłowodowe mocowane do przewodu odgromowego za pomocą sznurka lub taśmy kewlarowej. Ta technologia, podobnie jak Sky Wrap, nie znalazła jak dotąd szerszego zastosowania w Polsce.
- MASS – (ang. *Metalic Areal Self Supporting Cable*) - samonośne przewody wykonane z drutów stalowych aluminiowanych skojarzone z włóknami światłowodowymi. Przedmiotowa technologia stanowi alternatywę dla typowych sposobów mocowania przewodów z włóknami światłowodowymi w liniach WN i zazwyczaj jest stosowana, gdy wystąpi potrzeba zwiększenia liczby włókien światłowodowych w linii, a wymiana istniejących przewodów OPGW, OPPC lub ADSS jest niemożliwa lub ekonomicznie nieuzasadniona.
- ADSS (ang. *All Dielectric Self Supporting*) – w przypadku korzystania z tej technologii problemem jest to, że umieszczenie kabli telekomunikacyjnych w strefie o zbyt dużym natężeniu pola elektrycznego powoduje szybką degradację ich powłoki. Z tego względu, ta technologia stosowana jest w liniach WN o napięciu nie większym niż 110 kV. Ponadto, przy długich przelotach, podwieszenie kabli w tej technologii może znacząco obciążyć konstrukcje wsporcze, co wymaga kosztownego ich wzmocnienia.

3) *PPN* – analiza prawna oraz zakresu zastosowania

Jedną z kluczowych kwestii dla niniejszej analizy jest wyjaśnienie znaczenia pojęcia *PPN*, gdyż często na tle interpretacji tego pojęcia dochodzi do sporów pomiędzy OSD a OK – o czym szczegółowo będzie mowa niżej.

a) *wyjaśnienie pojęcia PPN*

Niezwykle problematyczne jest znalezienie aktu prawnego, który w swojej treści odwoływałby się do prowadzenia PPN. Jeśli chodzi o samo pojęcie *napięcia*, to jest to pojęcie z dziedziny elektroenergetyki. *Napięcie* określa się w stosunku do danego układu. Jest to różnica potencjałów pomiędzy dwoma punktami danego układu (obwodu) - co obrazuje poniższa grafika. Napięcie wyrażane jest w woltach (V), zaś jego symbolem jest litera U. Napięcie jest wielkością charakteryzującą prąd elektryczny, określa zdolność źródła energii elektrycznej do wykonania pracy.

Grafika 9 – ilustracja pojęcia „napięcie”

Wyróżnia się:

- nN - poniżej 1 kV;
- SN - od 1 kV do 60 KV;
- WN - powyżej 60 kV.

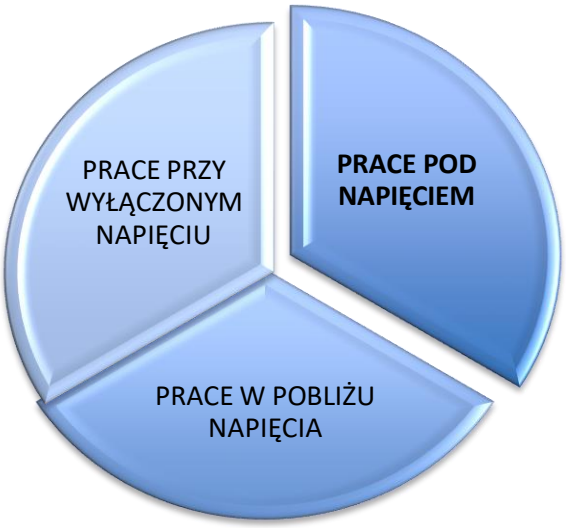
Jeśli zaś chodzi o pojęcie *prac*, to przyjąć w tym zakresie trzeba, że chodzi o pewien rodzaj czynności wykonywanych przez osoby lub maszyny, których zakres będzie zależny od ich przedmiotu.

Pojęcie *prowadzenia PPN* pojawia się w treści RozpBHPEnergetyka. Jest to akt prawny wydany na podstawie delegacji ustawowej zawartej w art. 237^{12} § 2KP[222], czyli co do zasady akt prawny określający wymagania z zakresu prawa pracy oraz BHP, obowiązujące przy wykonywaniu prac w gałęzi elektroenergetycznej, w tym przy eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych. § 25 przywołanego rozporządzenia stanowi, że *prace eksploatacyjne przy urządzeniach elektroenergetycznych, w zależności od zastosowanych metod i środków ochronnych zapewniających bezpieczeństwo pracy, mogą być wykonywane:*

- *pod napięciem;*

[222] Art. 237^{12} § 1 i 2 KP stanowi, że Minister Pracy i Polityki Socjalnej w porozumieniu z Ministrem Zdrowia i Opieki Społecznej określi, w drodze rozporządzenia, ogólnie obowiązujące przepisy BHP dotyczące prac wykonywanych w różnych gałęziach pracy. Ministrowie właściwi dla określonych gałęzi pracy lub rodzajów prac w porozumieniu z Ministrem Pracy i Polityki Socjalnej oraz Ministrem Zdrowia i Opieki Społecznej określą, w drodze rozporządzenia, przepisy BHP dotyczące tych gałęzi lub prac.

- *w pobliżu napięcia;*
- *przy wyłączonym napięciu.*

Grafika 10 – relacja PPN do prac przy włączonym napięciu i prac w pobliżu napięcia

Posługując się *argumentum a contrario*[223], można przyjąć, że pracami wykonywanymi pod napięciem będą zatem wszystkie te prace, które nie będą wykonywane w pobliżu napięcia lub przy wyłączonym napięciu.

W świetle powyższego oczywistym pozostaje, że o PPN będzie można mówić wówczas, gdy czynności wykonywane będą przy włączonym napięciu i w bezpośrednim jego sąsiedztwie, tj. w sytuacji, w której osoba wykonująca prace lub narzędzia, z których taka osoba korzysta, znajdują się na tyle w niewielkiej odległości od urządzenia i instalacji znajdującej się pod napięciem (poniżej minimalnych, określonych rozporządzeniem odległości), że istniejące w takiej sytuacji szczególne ryzyko wymaga podjęcia wyjątkowych środków bezpieczeństwa i stawiania dalej idących wymagań dotyczących sposobu wykonywania robót niż te, które stosowane są w przypadku prac prowadzonych przy wyłączonym napięciu. Problematyczne może być jednak rozróżnienie tego, kiedy dane prace należy kwalifikować jako prace wykonywane *pod napięciem*, kiedy zaś jako prace wykonywane *w pobliżu napięcia*.

Na uwagę zasługuje, że wyżej wskazane rozporządzenie pozwala na pośrednie odległościowe wyznaczenie stref danych prac, gdyż określa minimalne odstępy w powietrzu od nieosłoniętych urządzeń i instalacji elektroenergetycznych lub ich części znajdujących się pod napięciem. Na podstawie informacji określonych w rozporządzeniu można zatem sprecyzować to, kiedy w przypadku prac wykonywanych w odniesieniu do linii napowietrznych będziemy mieli do czynienia

[223] Wyłączając ten rodzaj wnioskowania w omawianym przypadku należałoby przyjąć, że wyróżnia się prace w strefie napięcia i prace w pobliżu napięcia.

z PPN, a kiedy z innymi pracami[224]. Rozróżnienie to będzie zależne od znamionowej mocy danego urządzenia oraz tego, w jakiej odległości od „napięcia" dane czynności są wykonywane, co obrazuje poniższa tabela[225].

Tabela 7 – strefa PPN oraz strefa prac w pobliżu napięcia według przepisów RozpBHPEnergetyka

NAPIĘCIE ZNAMIONOWE URZĄDZENIA LUB INSTALACJI ELEKTRYCZNEJ [kV]	MINIMALNE ODSTĘPY W POWIETRZU OD NIEOSŁONIĘTYCH URZĄDZEŃ I INSTALACJI ELEKTRYCZNYCH LUB ICH CZĘŚCI ZNAJDUJĄCYCH SIĘ POD NAPIĘCIEM, WYZNACZAJĄCE ZEWNĘTRZNE GRANICE STREFY PRAC, MAJĄ NASTĘPUJĄCE WARTOŚCI: [mm]	
	PPN	Prace w pobliżu napięcia
≤ 1	bez dotyku	300
3	60	1120
6	90	1120
10	120	1150
15	160	1160
20	220	1220
30	320	1320
110	1000	2000
220	1600	3000
400	2500	4000
750	5300	8400

W przypadku uznania, że dane czynności mają charakter PPN, należy wdrożyć odpowiednie środki bezpieczeństwa przy wykonywaniu tych prac oraz stosować się do odpowiednich norm.

[224] Wskazane rozróżnienie nie dotyczy prac wykonywanych przy urządzeniach elektroenergetycznych zasilania sieci trakcyjnej i kolejowej sieci trakcyjnej, pracujących w systemie zasilania o napięciu 3 kV prądu stałego, gdyż co do tego zakresu prac wyłączone jest zastosowanie treści § 25 ust. 2 RozpBHPEnergetyka.

[225] Poprzednio obowiązujące rozporządzenie (tj. rozporządzenie Ministra Gospodarki *w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy urządzeniach i instalacjach energetycznych* z dnia 17 września 1999 r., Dz.U. Nr 80, poz. 912, obowiązujące do dnia 23 października 2013 r.) zawierało bardziej czytelną regulację i wprost wskazywało strefę wykonywania PPN.

Przykładowo, przed rozpoczęciem PPN należy zapewnić opracowanie i udostępnienie osobom skierowanym do tych prac instrukcji[226] określających technologię, wymagane narzędzia oraz środki ochronne, które należy stosować podczas prowadzenia tych prac. Dodatkowo, wykonywanie prac:

- w pobliżu nieosłoniętych urządzeń elektroenergetycznych lub ich części, znajdujących się pod napięciem,
- przy urządzeniach elektroenergetycznych wyłączonych spod napięcia, lecz uziemionych w taki sposób, że którekolwiek z uziemień nie jest widoczne z miejsca wykonywania pracy,
- przy wyłączonych spod napięcia lub znajdujących się w budowie elektroenergetycznych liniach napowietrznych, które krzyżują się w strefie ograniczonej uziemieniami ochronnymi z liniami znajdującymi się pod napięciem lub mogącymi znaleźć się pod napięciem, w tym przewodami trakcji elektrycznej,
- na skrzyżowaniach linii elektroenergetycznych znajdujących się pod napięciem lub mogących znaleźć się pod napięciem i przewodami trakcji elektrycznej,
- przy wyłączonym spod napięcia torze wielotorowej elektroenergetycznej linii napowietrznej o napięciu 1 kV i powyżej, jeżeli którykolwiek z pozostałych torów linii pozostaje pod napięciem;

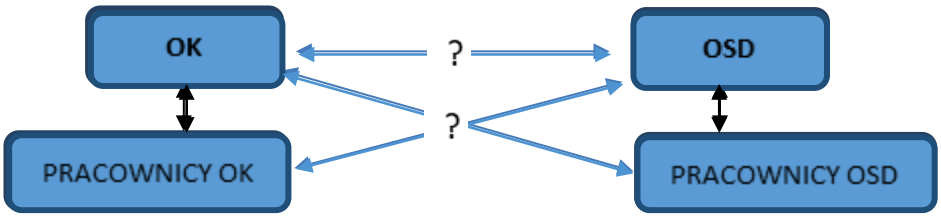
- zalicza się do prac eksploatacyjnych przy urządzeniach elektroenergetycznych stwarzających możliwość wystąpienia szczególnego zagrożenia dla zdrowia lub życia ludzkiego. Prace te powinny być wykonywane przez co najmniej dwie osoby w celu zapewnienia asekuracji. Pojawia się w związku z tym pytanie, czy normy zawarte w RozpBHPEnergetyka, w tym odnoszące się do PPN stosuje się w relacji OSD-jego pracownicy, OSD-OK, czy też OSD – pracownicy OK bądź wyłącznie w relacji OK-jego pracownicy? Na tak postawione pytanie nie ma niestety jednoznacznej odpowiedzi.

Nie sposób pominąć tego, że wszystkie przedstawione wnioski wynikające z interpretacji przepisów RozpBHPEnergetyka dotyczą gałęzi prawa pracy. Rozporządzenie wydane bowiem zostało na podstawie delegacji ustawowej zawartej w art. 237^{12} § 2 KP. *Prima facie* zatem winno być stosowane w relacji OSD-jego pracownicy podobnie jak RozpBHP wydane przez Ministra Pracy i Polityki Socjalnej. Nie powinno być też wątpliwości, że RozpBHP stosowane jest w relacji OK-jego pracownicy. Kluczowa dla analizy omawianego zagadnienia jest zatem odpowiedź na pytanie, czy wydane RozpBHPEnergetyka dotyczy relacji OK - jego pracownicy czy OSD-OK/pracownicy OK, bądź obydwu tych relacji. Wyjaśnienie tej kwestii rozwiałoby spór, czy OSD mają prawo wymagać w określonych wypadkach PPN, ale też czy wiążące dla OK są wydawane przez OSD instrukcje wewnętrzne/zasady eksploatacji urządzeń energetycznych itp.[227]

[226] Opracowuje je i aktualizuje na bieżąco podmiot zajmujący się eksploatacją własnych lub powierzonych mu, na podstawie zawartej umowy, urządzeń energetycznych.

[227] Dla przypomnienia, analiza umów wykazała, że w zdecydowanej większości OSD wymagają przestrzegania przez OK takich norm.

Co do zasady z przepisów RozpBHPEnergetyka wywodzić można prawa i obowiązki w relacjach pomiędzy pracodawcą a pracownikiem.

Grafika 11 – relacja pomiędzy OK, OSD, pracownikami OK i pracownikami OSD wynikająca z wykonywania przez pracowników OK prac w technologii PPN na polecenie OK

Sam KP przewiduje jednak rozszerzenie zastosowania przepisów BHP do osób, które wykonują pracę na innej, niż stosunek pracy podstawie (zob. np. art. 304 § 1 i § 2). Co więcej, kodeks ten wymaga, by wobec osób niebiorących udziału w procesie pracy były zastosowane środki niezbędne do zapewnienia im ochrony życia i zdrowia (zob. art. 304 § 4). Skoro pracodawca zobowiązany jest zapewnić bezpieczeństwo osobom zupełnie postronnym, nieuczestniczącym w procesie pracy np. przechodniom, to na gruncie KP trudno byłoby zaaprobować wniosek, że bezpieczeństwa takiego OSD nie ma zapewnić wobec osób, które co prawda nie wykonują pracy na jego rzecz, ale pracę wykonują na należących do OSD słupach. W tym kontekście można upatrywać twardego stanowiska OSD, że prowadząc prace na słupach, należy bezwzględnie przestrzegać ich wewnętrznych instrukcji eksploatacji, bo z jednej strony ma to zapewnić bezpieczeństwo samym pracownikom OK (którzy na gruncie KP są traktowani jako osoby niebiorące udziału w procesie pracy OSD) ale też zupełnie przypadkowym osobom, które mogłyby ucierpieć wskutek nieprawidłowej eksploatacji słupów przez pracowników OK. Co więcej, analizując treść § 4 RozpBHPEnergetyka można dojść do wniosku, że OK nie będzie w stanie wykonać takiej instrukcji w pełnym zakresie, nie mając ani wiedzy ani danych dotyczących urządzeń energetycznych, układów, schematów itp. Z drugiej jednak strony, znacząca część postanowień tych instrukcji nie odnosi się w żadnym stopniu do charakteru i zakresu prac prowadzonych przez OK[228] na podbudowie słupowej, bezprzedmiotowe jest też przygotowywanie własnych instrukcji OK w pełnym zakresie, jaki wskazuje się w § 4 ww. aktu prawnego.

Drugą istotną kwestią jest to, czy RozpBHPEnergetyka dotyczy w ogóle przedsiębiorców telekomunikacyjnych i czy zobowiązani są oni stosować jego postanowienia? Kluczowa w tym zakresie jest odpowiedź na pytania, czy OK spełnia definicję *prowadzącego eksploatację*[229] w rozumieniu tego aktu prawnego oraz czy wykonywanie prac związanych z montażem lub użytkowaniem infrastruktury telekomunikacyjnej na słupach mieści się w kategorii *prac eksploatacyjnych*.

[228] Przykładowo, za zbędne dla OK można przyjąć postanowienia, które odnoszą się do układów automatyki, sygnalizacji sterowań itp.

Prace eksploatacyjne w myśl § 2 pkt 3 RozpBHPEnergetyka to *prace wykonywane przy urządzeniach energetycznych w zakresie ich obsługi, konserwacji, remontów, montażu i kontrolno-pomiarowym*. Z kolei prowadzącym eksploatację jest *jednostka organizacyjna, osoba prawna lub osoba fizyczna zajmująca się eksploatacją własnych lub powierzonych jej na podstawie zawartej umowy, urządzeń energetycznych*[230] (§ 2 pkt 5 RozpBHPEnergetyka). Skoro wykorzystanie przez OK słupów (mieszczących się w kategorii urządzeń energetycznych) odbywa się na podstawie zawartej z OSD umowy, OK wypełnia definicję prowadzącego eksploatację jeśli uznać, że montaż infrastruktury szybkiej sieci na słupach skategoryzować można jako *prace eksploatacyjne*.

Literalne brzmienie definicji *prac eksploatacyjnych* pozwala przyjąć wniosek, że wykorzystujący słupy OK nie wykonuje prac eksploatacyjnych, za czym przemawia użycie w definicji zaimka „ich", odnoszącego określone prace (montażowe, konserwacyjne) do podbudowy słupowej. Z drugiej jednak strony, definicja *prowadzącego eksploatację* nie odnosi się do *prac eksploatacyjnych*, a do *eksploatacji*, co według słownika języka polskiego oznacza m.in. *użytkowanie* np. maszyn, urządzeń itp.[231] Zdaniem autorów analizy trudno jest zaaprobować wniosek, że OK nie jest zobowiązany do stosowania RozpBHPEnergetyka, za czym przemawia przede wszystkim cel regulacji i podstawa wydania rozporządzenia. Po pierwsze, RozpBHPEnergetyka wydane zostało na podstawie powszechnie obowiązującej delegacji ustawowej, po drugie, akt ten przedmiotowo (a nie podmiotowo) odnosi się do prac przy określonej kategorii urządzeń (a nie do prac prowadzonych przez określone podmioty), wszakże reguluje pracę przy urządzeniach energetycznych, a OSD to tylko jedna z grup przedsiębiorców, stosujących omawiane rozporządzenie (zobacz w szczególności § 11 - § 24 RozpBHPEnergetyka).

Naszym zdaniem, pomimo wątpliwości i literalnego brzmienia § 2 pkt 3 RozpBHPEnergetyka, OK zobowiązani są stosować niektóre i adekwatne do rodzaju prowadzonych przez nich prac przepisy RozpBHPEnergetyka. W konsekwencji, wykonujący pracę OK – na podstawie zawartej z OSD umowy - powinien być traktowany jako prowadzący eksploatację (słupów), co nie wyklucza tego, że prowadzącym eksploatację jest jednocześnie OSD. To z kolei oznacza, że każdy z nich zobowiązany jest do spełniania określonych obowiązków w odniesieniu do własnych pracowników (oraz ewentualnie innych osób, wykonujących pracę na ich rzecz).

Przyjęcie takiego stanowiska prowadzi z kolei do następujących wniosków:

- co do zasady to OK, jako pracodawcy, mają przygotować własne instrukcje eksploatacji urządzeń energetycznych, które wiązać będą ich pracowników przy pracach na słupach, w tej relacji (OK-jego pracownik) bezprzedmiotowe jest stosowanie instrukcji OSD,

[230] W pojęciu *urządzenia energetycznego* mieszczą się m.in. urządzenia, sieci w rozumieniu PE, co pozwala wyciągnąć wniosek, że definicja ta obejmuje także słupy, stanowiące integralną część dystrybucyjnych, napowietrznych sieci elektroenergetycznych (§ 2 pkt 1 RozpBHPEnergetyka).

[231] Zob. https://sjp.pwn.pl/.

- OK powinni sporządzić instrukcje adekwatne do charakteru prac, jakie prowadzą (przykładowo nie ma sensu, by zawierać w nich wszystkie elementy wyszczególnione w § 4 RozpBHPEnergetyka),
- to OK decydują, biorąc pod uwagę całokształt wiążących ich - jako pracodawców – norm, jakiego rodzaju uprawnienia powinni mieć ich pracownicy, jakiego rodzaju stosować zabezpieczenia, jak organizowana winna być praca,
- to OK zobowiązani są ustalić, czy wykonywane przez ich pracowników prace należą do kategorii PPN, czy nie, oraz to oni – jako prowadzący eksploatację - wydają upoważnienia do wykonywania określonych czynności lub prac eksploatacyjnych[232],
- OK powinni stosować instrukcje OSD w zakresie, w jakim OSD przewidują środki zmierzające do wypełnienia zobowiązań określonych w art. 304 § 4 KP tj. przede wszystkim w zakresie, w jakim niezbędna jest ochrona osób niebiorących udział w procesach pracy. Dobrą praktyką byłoby jednak wprowadzanie do umów (lub nawet treści decyzji) mechanizmów, które w jasny sposób pozwalają OK na zapoznanie się - z odpowiednim wyprzedzeniem – z ewentualnymi zmianami (np. obowiązek poinformowania o zmianach z miesięcznym wyprzedzeniem, publikacja zmian na www OSD itp.),
- OK i OSD zobowiązani są współpracować i koordynować wspólnie wykonywane przez nich prace np. przy konieczności przebudowy linii elektroenergetycznej i przełożenia kabli telekomunikacyjnych[233].

Konkludując, przepisy RozpBHPEnergetyka powinny mieć przede wszystkim zastosowanie do praw i obowiązków OK wobec jego pracowników lub do praw i obowiązków OSD wobec pracowników tego podmiotu. Nie powinno się z tych regulacji wywodzić obowiązków czy praw OK wobec OSD i odwrotnie ponad to, na co zezwalają obowiązujące przepisy.

Przepisy polskiego prawa o charakterze ogólnym, nieprzypisane do danej gałęzi prawa, nie zawierają bezpośredniej definicji legalnej pojęcia *PPN*, co skutkuje tym, że w określonych sytuacjach, na gruncie różnych aktów prawnych, przez poszczególne podmioty[234], może być ono odmienne rozumiane i interpretowane. O ile nie zostanie podzielona wyżej przedstawiona

[232] Zob. § 2 pkt 7 RozpBHPEnergetyka.

[233] Zob. art. 208 KP.

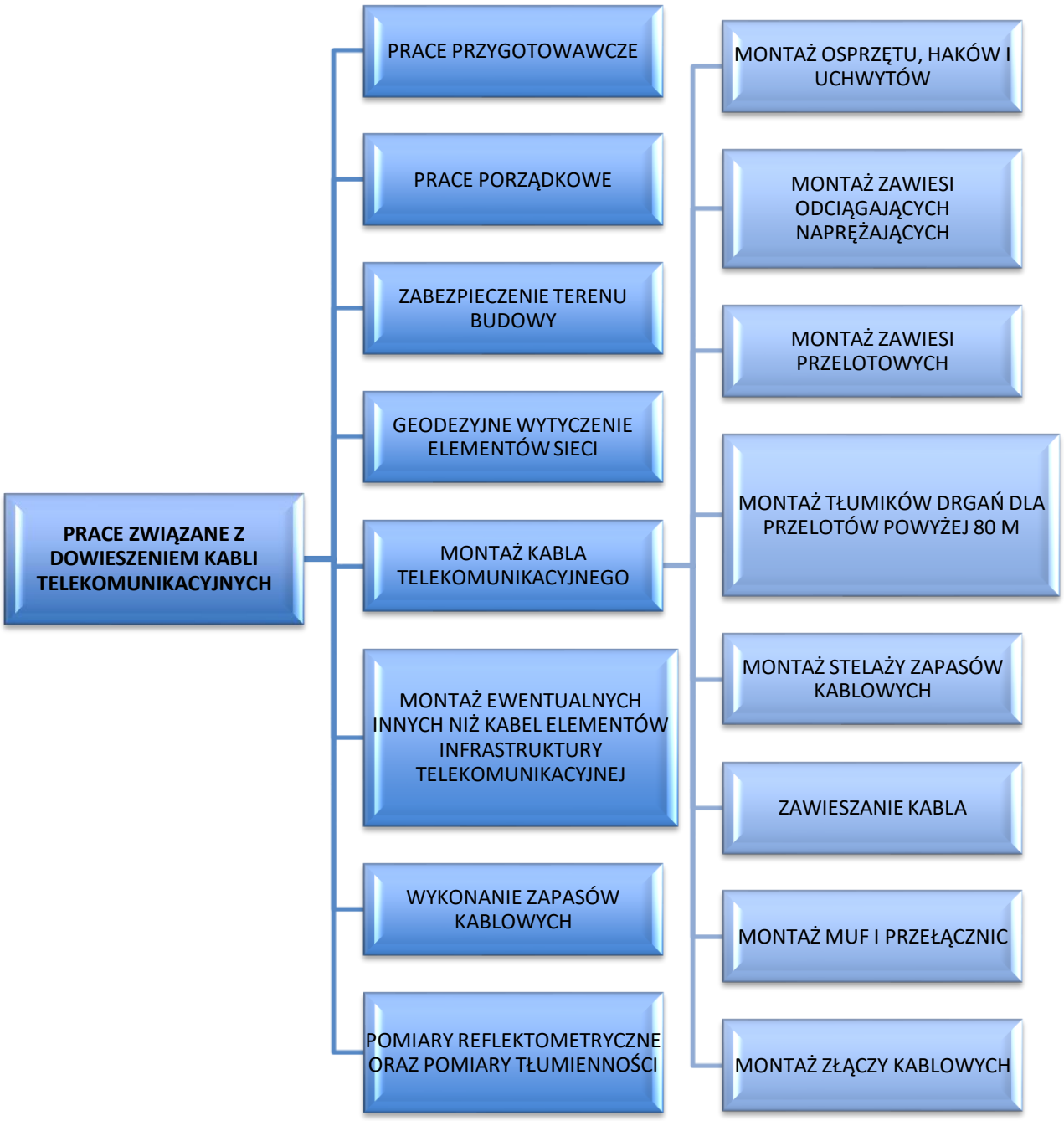
[234] Przykładowo ENERGA przyjmuje w swoim prawie zakładowym, że *strefa PPN* to przestrzeń wokół nieosłoniętych urządzeń i instalacji elektroenergetycznych lub ich części pozostających pod napięciem. Dla linii napowietrznych do 1 kV wynosi ona do 0,3 m, dla pozostałych urządzeń i instalacji elektroenergetycznych – „bez dotyku". Definicja ta została wprowadzona w dokumencie pod tytułem *INSTRUKCJA PRAC POD NAPIĘCIEM PRZY ELEKTROENERGETYCZNYCH LINIACH NAPOWIETRZNYCH I KABLOWYCH ORAZ URZĄDZENIACH ROZDZIELCZYCH DO 1kV*, stanowiącym załącznik nr 8 do Zarządzenia Nr 5/2016 z dnia 10 czerwca 2016 r. Dokument jest dostępny pod adresem: http://www.energa-operator.pl/upload/wysiwyg/dokumenty_do_pobrania/centrum_informacji/instrukcje/instrukcja_prac_pod_napieciem_do_1kV.pdf [dostęp: 21.09.2018 r.]

wykładnia, to wyeliminowanie sporów z zakresie stosowania PPN i wewnętrznych instrukcji wymagać będzie interwencji ustawodawcy i wprowadzenia do polskiego systemu prawnego definicji legalnej tego pojęcia, która pozwoliłaby na prostą kwalifikację danych prac, jako prac wykonywanych pod napięciem i wprowadzenie jednolitego rozumienia tego pojęcia. Podkreślenia wymaga, że w ocenie autorów niniejszego opracowania sama kwestia odległości, wyznaczających strefę PPN oraz strefę prac w pobliżu napięcia, jest w sposób prawidłowy określona w przepisach RozpBHPEnergetyka. Postulatem *de lege ferenda* byłoby jedynie przeniesienie tych regulacji z obszaru prawa pracy do takiego aktu prawnego, który mógłby być stosowany w relacjach pomiędzy OK a OSD, aby ujednolicić praktyki OSD, polegające na wprowadzaniu w wydawanych warunkach technicznych znacznie szerszych obszarów prowadzania prac, oznaczanych jako PPN.

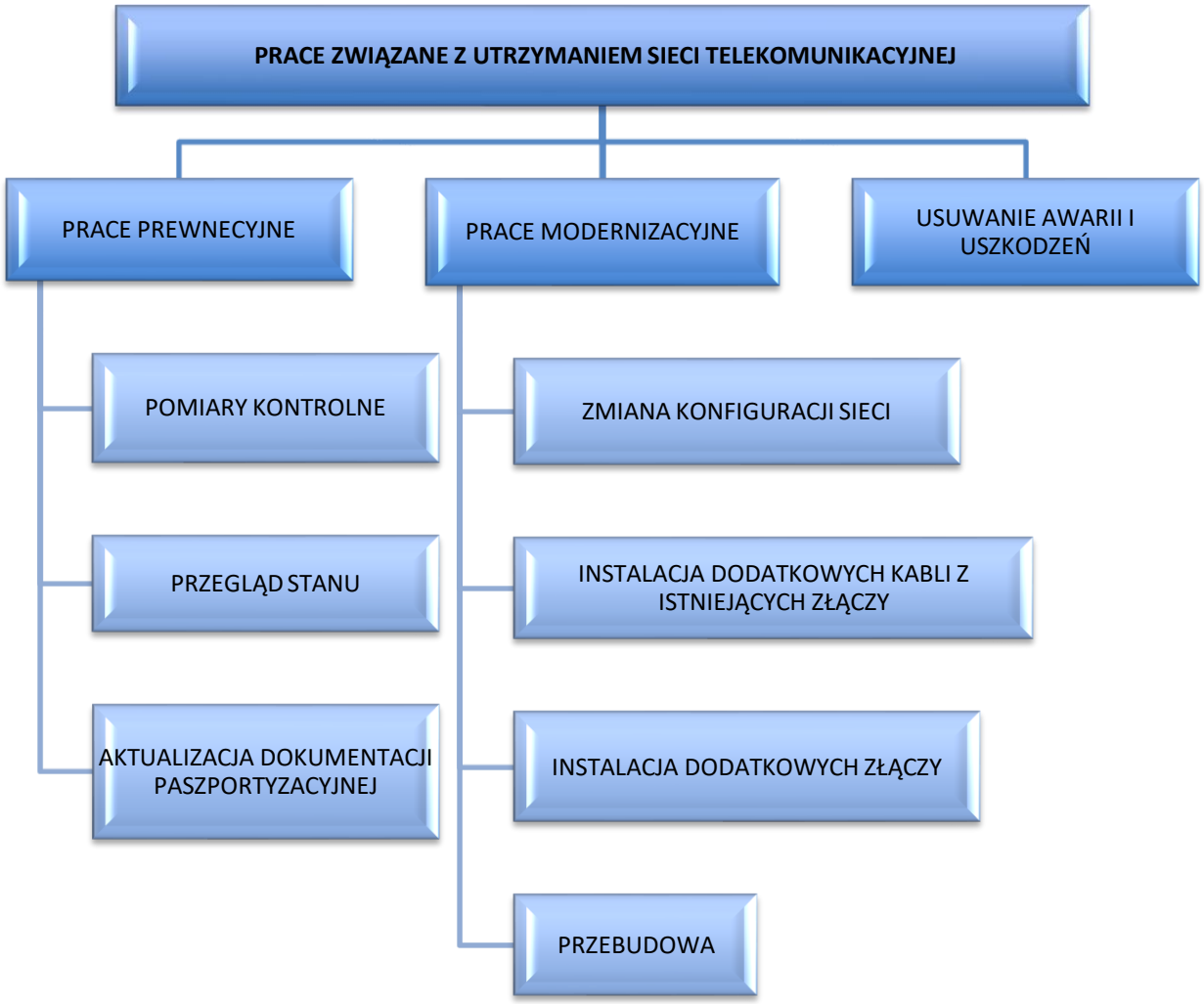
Warto wskazać, że wycofana już Norma PN-E-05100-1:1998 nie definiowała *PPN*, ale wymieniała części linii pod napięciem, zaliczając do tego zbioru: (1) przewód roboczy nieuziemiony, goły, przeznaczony do przesyłania energii, (2) wszystkie części metalowe linii bezpośrednio z nim (galwanicznie) połączone, (3) główka, (4) szyjka i (5) górny klosz izolatora stojącego, (6) dolna powierzchnia klosza izolatora wiszącego, najbliższego przewodowi roboczemu. To także argument za tym, że w świetle tej normy, nie każda praca wykonywana na podbudowie słupowej traktowana byłaby jako PPN, ale tylko taka, w trakcie której prowadzono prace na/ z wykorzystaniem wskazanych powyżej elementów słupa.

b) *zakres prac związanych z dowieszeniem kabli lub utrzymaniem sieci telekomunikacyjnej*

Także istotną kwestią jest określenie zakresu prac związanych z dowieszeniem kabli lub utrzymaniem infrastruktury telekomunikacyjnej. Katalogu tych prac nie sposób przedstawić w sposób wyczerpujący, gdyż każdy indywidualny przypadek może wymagać przeprowadzenia takich prac, których przedmiot będzie odbiegał mniej lub więcej od przyjętego standardu i uogólnienia. Poniżej przedstawiono propozycję pogrupowania prac.

Grafika 12 – zakres prac związanych z dowieszeniem kabli telekomunikacyjnych

Grafika 13 – zakres prac związanych z utrzymaniem sieci telekomunikacyjnych

a) *prace związane z dowieszeniem kabli lub utrzymaniem sieci telekomunikacyjnej jako PPN*

Jak już była mowa wyżej, kwestią sporną pomiędzy OSD a OK jest to, czy prace związane z dowieszeniem kabli telekomunikacyjnym lub z utrzymaniem sieci telekomunikacyjnej powinny być kwalifikowane jako PPN. Bez wątpienia prace, o których mowa, wymagają zachowania szczególnych zasad zapewniających bezpieczeństwo osób je wykonujących oraz bezpieczeństwo ciągłości pracy systemów elektroenergetycznych OSD. Nie wydaje się jednak zasadne kwalifikowanie całości tych prac jako PPN, a przede wszystkim nie sposób uznać za prawidłową praktykę OSD, wedle której to OSD decyduje o tym, czy OK wykonuje w danym przypadku PPN.

Jeśli czynności związane z dowieszeniem kabli telekomunikacyjnych lub z utrzymaniem sieci telekomunikacyjnej mogą być wykonywane przy wyłączonym napięciu, wówczas w ogóle nie

sposób kwalifikować tych czynności jako PPN. Jeśli jednak prace te są realizowane przy włączonym napięciu, wówczas należałoby normatywnie i jednolicie określić dla wszystkich gałęzi prawa[235], gdzie, a w zasadzie w jakiej odległości od przewodów elektroenergetycznych, rozpoczyna się strefa wykonywania PPN. Aktualnie – jak już była mowa wyżej – kwestia ta znalazła swoje unormowanie jedynie w zakresie BHP w zupełnie innym kontekście. Brak jest co do zasady podstaw prawnych do jednoznacznego, analogicznego stosowania tych regulacji na gruncie innych gałęzi prawa niż prawo pracy - choć biorąc pod uwagę rozwiązania zakładowe OSD[236] i praktyki w innych państwach[237] można przyjąć, że prace PPN będą wtedy, gdy podwieszenie/ demontaż/ konserwacja kabla telekomunikacyjnego spowodują konieczność wejścia przez wykonawcę w strefę ochronną (dla linii nN – 30 cm). Wykonywanie prac w taki sposób, aby nie naruszać wyznaczonej tą granicą strefy[238], nie będzie oznaczało wykonywania PPN.

Zarówno w przypadku normatywnego ustalenia granic strefy PPN, w sposób zgody z wyrażonym powyżej postulatem, jak i w aktualnym stanie prawnym, to od OK powinno zależeć, czy decyduje się na wykonywanie prac w technologii PPN, czy też zawiesi swoją infrastrukturę techniczną w takiej odległości od urządzeń elektroenergetycznych znajdujących się na danej podbudowie słupowej, że wykonywane przez niego czynności nie mogą być kwalifikowane jako PPN. Nawet przy aktualnym brzmieniu przepisów prawa, brak jest podstaw do tego, aby to OSD decydował o tym, czy OK ma wykonywać prace w technologii PPN lub jaka odległość wyznacza granicę PPN.

W przypadku wykonywania przez OK prac w pobliżu napięcia, OK powinien mieć wyłącznie obowiązek opracowania własnej zakładowej instrukcji BHP, w której określiłby sposób prowadzenia prac, stosowane zabezpieczenia w zależności od sposobu prowadzenia prac (np. z użyciem słupołazów, drabiny lub podnośnika), sposób dopuszczenia pracowników do tych prac i nadzoru nad prowadzonymi pracami. Nie oznacza to jednak, że OSD jest uprawniony do egzekwowania od OK wykonania tych obowiązków, w tym do wymagania przedkładania od OK dowodów ich spełnienia. Obowiązki wynikające z faktu wykonywania prac w strefie PPN czy w strefie pobliżu napięcia dotyczą co do zasady relacji pomiędzy OK a pracownikami OK. OSD może wymagać od OK, złożenia oświadczenia (np. w umowie zawartej w przedmiocie dostępu) o

[235] Autorzy analizy rekomendują po prostu przeniesienie opisanych powyżej regulacji RozpBHPEnergetyka do innego aktu prawnego, a nie tworzenie nowych rozwiązań od podstaw.

[236] *INSTRUKCJA PRAC POD NAPIĘCIEM PRZY ELEKTROENERGETYCZNYCH LINIACH NAPOWIETRZNYCH I KABLOWYCH ORAZ URZĄDZENIACH ROZDZIELCZYCH DO 1kV*, stanowiącym załącznik nr 8 do Zarządzenia ENERGA Nr 5/2016 z dnia 10 czerwca 2016 r. Dokument jest dostępny pod adresem: http://www.energa-operator.pl/upload/wysiwyg/dokumenty_do_pobrania/centrum_informacji/instrukcje/instrukcja_prac_pod_napieciem_do_1kV.pdf [dostęp: 18.10.2018 r.]

[237] W Stanach Zjednoczonych kwestie związane z bezpieczeństwem pracowników wykonujących PPN uregulowano w Krajowym Kodeksie Bezpieczeństwa Elektrycznego (NESC – National Electrical Safety Code). Ustanowiono tam tzw. strefę bezpieczeństwa, wynoszącą 40 cali (ok. 1 m), mierzoną na słupie. Kwestia ta została bliżej opisana w rozdziale III, poświęconym praktykom w innych krajach.

[238] Dobrą praktyką i rekomendowanym przez autorów opracowania rozwiązaniem, jest oznaczanie na słupie tej strefy kolorową opaską, montowaną przed rozpoczęciem prac.

zobowiązaniu się OK do wykonania prac w zakresie podwieszenia infrastruktury telekomunikacyjnej na podbudowie słupowej w sposób zgodny z przepisami powszechnie obowiązującego prawa. Taki sposób uregulowania omawianych kwestii w umowie zawieranej pomiędzy OK a OSD jest rekomendowany przez autorów analizy, o czym szczegółowo będzie mowa w ostatnim rozdziale opracowania.

4) sposób weryfikacji możliwości dowieszenia kolejnego kabla do słupa OSD

Z potrzebą weryfikacji możliwości dowieszenia kolejnego kabla do słupa OSD możemy się spotkać w trzech sytuacjach, które wymagają odmiennego rozpatrzenia. Po pierwsze, taka potrzeba może zaistnieć, gdy OK i OSD będzie już łączyła umowa w przedmiocie udostępnienia podbudowy słupowej – czyli będzie chodziło o dowieszenie kolejnego kabla przez OK w ramach zawartej już umowy z OSD do innych kabli OK znajdujących się na tej podbudowie słupowej. Po drugie, taka potrzeba może mieć miejsce wówczas, gdy danego OK nie łączy jeszcze umowa z OSD, a OK chciałby zawrzeć taką umowę z OSD i od razu na danej podbudowie słupowej podwiesić kilka kabli. Po trzecie, potrzeba weryfikacji może zajść wtedy, gdy danego OK nie łączy jeszcze umowa z OSD, zaś na danej podbudowie słupowej wiszą już kable telekomunikacyjnego innego OK.

W zależności od zaistniałego stanu faktycznego może zatem wystąpić konieczność zbadania jednej lub kilku z niżej wskazanych kwestii:

- w jakiej odległości od wiszących przewodów elektroenergetycznych powinien zostać zawieszony nowy kabel telekomunikacyjny;
- w jakiej odległości od wiszących kabli telekomunikacyjnych powinien zostać zawieszony kolejny kabel telekomunikacyjny;
- jak wysoko nad ziemią powinien zostać zawieszony nowy kabel telekomunikacyjny;
- jaka jest wytrzymałość i obciążenie danego słupa - z tym, że oba parametry powinny zostać określone co najmniej dla newralgicznych słupów, czyli słupów przelotowych (dla najdłuższego przelotu), krańcowych i narożnych;
- czy OK jednorazowo może podwiesić na danej infrastrukturze technicznej więcej niż jeden kabel telekomunikacyjny.

Przyczyną problemów w zakresie analizowanego zagadnienia może być to, że obowiązujące przepisy w zasadzie nie odnoszą się do wyżej wskazanych kwestii. Jedynie wymagania dotyczące minimalnych odległości linii kablowej od powierzchni ziemi znalazły swoje uregulowanie w RozpWarunkiTechniczne.

Parametr w postaci odległości linii kablowej od powierzchni ziemi jest o tyle istotny, że w przypadku najniższych słupów (tj. słupów ≤ 10m) może w sposób pośredni wyznaczać maksymalną liczbę kabli telekomunikacyjnych, które mogą być podwieszone na danym słupie. Wynika to z tego, że pomiędzy kablami telekomunikacyjnymi (szczególnie transmisyjnymi, magistralnymi lub dystrybucyjnymi) powinna zostać zachowana przerwa technologiczna, aby

kable nie uderzały o siebie np. przy silnym wietrze. Zapewne takiego ograniczenia nie będzie dla kabli stanowiących przyłącza (dropy), ze względu na ich niewielką wagę. Przykładowo, na liniach napowietrznych amerykańskich operatorów telekomunikacyjnych, przyjęto przerwę o wymiarze 1 stopy (tj. ok. 30 cm) dla jednego operatora[239]. Co ciekawe, Federalna Komisja Łączności[240] dopuściła w tym roku możliwość tzw. *overlashingu*, czyli nawijania nowych kabli światłowodowych na kable już podwieszone na słupach, co ma zwiększyć możliwą do zawieszenia na słupach liczbę kabli, a także dzięki wyspecjalizowanym urządzeniom, przyspieszyć i obniżyć koszty takich instalacji. W Stanach Zjednoczonych takie dowieszenie dodatkowych kabli nie wymaga uzyskiwania zgody operatora podbudowy słupowej - jest on informowany o wykonanych czynnościach po zawieszeniu takich kabli, jedynie w celu przeprowadzenia inspekcji i potwierdzenia, że przy tych czynnościach nie uszkodzono słupów i istniejącej infrastruktury.

Głównym ograniczeniem w liczbie kabli telekomunikacyjnych możliwych do podwieszenia na jednym słupie, jest jego maksymalna, dopuszczalna wytrzymałość (szczególnie w przypadku starych żerdzi żelbetowych ŻN z zawieszonymi na nich gołymi przewodami elektroenergetycznymi). Trudno jest z góry określić, ile kabli telekomunikacyjnych można maksymalnie podwiesić na danej podbudowie słupowej, albowiem jest zbyt wiele czynników wpływających na sumaryczne obciążenie słupa:

- typ słupa (np. żelbetowy nowej konstrukcji, strunobetonowy, wirowany);
- funkcja słupa w linii (np. przelotowy, narożny czy krańcowy);
- rodzaj i ilość zawieszonej infrastruktury elektroenergetycznej;
- lokalizacja w strefie wiatrowej i szadziowej;
- ukształtowanie terenu.

Te wszystkie czynniki mają wpływ na wielkość i kierunek sił oddziałowujących na słup, a wypadkową tych sił określa się poprzez sumowanie ich wektorów, co pozwala na ostateczne określenie obciążeń statycznych i dynamicznych, a w konsekwencji dokonania kwalifikacji słupa pod kątem możliwości dowieszenia projektowanej infrastruktury telekomunikacyjnej. **Analizując jednak rozwiązania w innych krajach (np. w Australii) można byłoby, po przyjęciu w krajowym porządku prawnym określonych norm i wymogów projektowych co do zwiększonej nośności słupów, założyć, że nowo budowane/montowane słupy muszą z automatu pozwolić na dowieszenie określonej liczby kabli (o określonych parametrach), np. trzech kabli. Dopiero przekroczenie tej ilości lub montowanie kabla pozanormatywnego wymagałoby wykonywania dodatkowych obliczeń.** Oczywiście takie rozwiązania można odnosić wyłącznie do słupów nowych (w tym wirowych), a w przypadkach, w których ze względów technicznych słup wykorzystywać może wyłącznie jeden OK – czego świadomość będzie miał OSD udostępniający słup - dobrą

[239] Tzw. *space occupatied by an attacher.*

[240] Amerykańska agencja regulująca zasady wykorzystania częstotliwości radiowych dla celów związanych z komunikacją.

praktyką byłoby umowne „wymuszenie" na takim operatorze uwzględnienia ściśle określonej nadmiarowości włókien w kablu i zaoferowania hurtowego dostępu do ciemnych włókien.

Nie sposób zatem – jak wskazano powyżej - jednoznacznie z góry określić, czy na danej podbudowie słupowej można jednorazowo podwiesić więcej niż jeden kabel telekomunikacyjny – będzie to zależne od okoliczności danego przypadku, a przede wszystkim wytrzymałości słupa. Co do zasady jednak to, że na danej podbudowie słupowej jest już podwieszony jeden kabel telekomunikacyjny, nie wyłącza automatycznie możliwości podwieszenia na niej kolejnego kabla. W praktyce, OSD często odmawiają podwieszenia kolejnego kabla jednego OK, wskazując na możliwość ograniczenia konkurencji, nawet jeżeli nie mają innych wniosków o dostęp do danego słupa – nie są to działania zasadne. Innym występującym problemem jest blokowanie OK dostępu do słupa przez innego OK, który już ma na tym słupie zawieszoną infrastrukturę telekomunikacyjną. Wynika to z wydawanych przez OSD warunków technicznych, wskazujących na konieczność uzgodnienia zawieszenia na słupie nowej infrastruktury z wszystkimi dotychczasowymi użytkownikami (mamy tu do czynienia z przypadkami odmowy uzgodnienia dokumentacji lub odwlekania takiego uzgodnienia).

Z technicznego punktu widzenia, podwieszenie następnego kabla telekomunikacyjnego zazwyczaj nie jest problematyczne. Możliwe jest wykorzystanie wsporników już istniejących przy sprawdzeniu jedynie tego, czy nie zostanie przekroczona dopuszczalna obciążalność tych wsporników lub ich mocowania. Jeśli istnieją podejrzenia co do tego, że nowe podwieszenie kabla skutkować będzie nadmiernym obciążeniem wspornika, należy, albo wymienić wspornik na nowy, albo założyć dodatkowe mocowanie np. z taśmy stalowej. W przypadku dowieszenia dodatkowego kabla przez tego samego OK, mniejszym problemem będzie jego rozszycie w mufie kablowej. Zazwyczaj nowy kabel, o ile jest taka potrzeba, rozszywany jest w istniejącej mufie poprzez dołożenie dodatkowych tacek spawów i pól komutacyjnych (czasami wymaga to wymiany mufy na większą). Zapasy kabli umieszczane są na istniejących zwijakach. Trzeba zaznaczyć, że pomimo tego, iż OK wiesza swoje kable na tych samych wspornikach/hakach, to poprzez większy zwis są one separowane od siebie, aby ograniczyć możliwość wzajemnego uderzania przy silnym wietrze., a co za tym idzie, uszkodzenia.

Także zawieszenie nowego kabla telekomunikacyjnego na podbudowie słupowej, na której są już zawieszone kable telekomunikacyjne innego OK, nie jest problematyczne z technicznego punktu widzenia. Przy wykorzystaniu wsporników mocowanych do słupa za pomocą taśmy stalowej, można nowe kable instalować w dowolnym miejscu słupa, bez konieczności wykorzystywania istniejących otworów technologicznych na śruby. W ten sposób, każdy z OK wykorzystuje tylko własne wsporniki, a jednocześnie możliwe jest odseparowanie fizyczne tych kabli. Należy zauważyć, że obecnie stosowane technologie pozwalają wieszać kable jeden pod drugim z wykorzystaniem wsporników przytwierdzonych do słupa lub jeden obok drugiego z wykorzystaniem uchwytów poprzecznych, z powodzeniem wykorzystywanych głównie do zawieszania kabli przyłączeniowych (dropowych).

Kwestią, która może być przyczyną utrudnień w budowie i późniejszej eksploatacji, jest instalacja dodatkowego osprzętu: muf, skrzynek kablowych czy zwijaków zapasu kabli. Te elementy infrastruktury technicznej dwóch różnych OK nie zawsze mogą być umieszczone na tym samym słupie (np. z uwagi na brak miejsca lub zbyt duże obciążenie słupa). Podobne sytuacje występują przy układaniu wielu kabli w kanalizacji telekomunikacyjnej. Tam, ze względu na ilość dostępnego miejsca w studni kablowej, nie zawsze jest możliwość pozostawienia mufy kablowej wraz z zapasem kabla w wybranym przez OK miejscu. Wtedy mufę i zapas kabla umieszcza się w sąsiedniej studni kablowej. Tę zasadę można zastosować do linii napowietrznej. Obecnym problemem OK, będących jednocześnie beneficjentami programu POPC są zasady konkursowe, które nakazują pozostawienie zapasu kabla dla tzw. „białego adresu" na najbliższym słupie, co z powodów wyżej opisanych bywa niemożliwe.

Innym problemem jest kwestia koordynacji prac i określania miejsca i sposobu usytuowania nowej infrastruktury telekomunikacyjnej względem już istniejącej. OSD najczęściej pozostawia to do rozstrzygnięcia przez samych OK, czego wynikiem są przeciągające się negocjacje pomiędzy OK, wydłużające termin zakończenia inwestycji. Jednym z powodów takiej sytuacji jest konkurencyjność rynku telekomunikacyjnego, wywołująca zachowania monopolistyczne u OK, którego infrastruktura telekomunikacyjna już istnieje na słupie. **Dobrą praktyką w tym zakresie powinno być akceptowanie sposobu i miejsca zawieszenia nowej infrastruktury telekomunikacyjnej przez OSD, na podstawie jasno określonych zasad. OK posiadający już swoją infrastrukturę, powinien zostać jedynie powiadomiony przez OSD o nowej infrastrukturze wieszanej na podbudowie słupowej, w celu zapewnienia ewentualnego przyszłego nadzoru na realizowanymi pracami.**

Nadmienić trzeba, że dla każdego kolejnego dowieszenia kabla telekomunikacyjnego, powinna zostać sporządzona osobna „dokumentacja projektowa". To wynika zarówno z konieczności kwalifikacji słupa pod względem możliwości jego ponownego wykorzystania w celu realizacji sieci telekomunikacyjnej (zbadanie możliwości jego dodatkowego obciążenia, określenie miejsca instalacji osprzętu telekomunikacyjnego, sprawdzenie czy zachowana będzie minimalna wysokość zawieszenia nad powierzchnią ziemi), jak i z potrzeby paszportyzacji całej infrastruktury zawieszonej na słupie. Oczywiście zupełnie inną kwestią jest zakres takiej dokumentacji i harmonogram jej uzgadniania – w wielu przypadkach mogłaby to być uproszczona dokumentacja na ogólnie dostępnych mapach z lokalizacją istniejącej podbudowy słupowej. **Idealnym i postulowanym rozwiązaniem byłoby udostępnienie przez OSD dedykowanej aplikacji do prostej kwalifikacji słupów, pod kątem możliwości ich wykorzystania dla podwieszenia dodatkowej infrastruktury OK**.

4. Istniejące rozwiązania i praktyki w zakresie warunków udostępniania podbudowy słupowej OSD

Poniżej opisane zostały zasady, jakimi kierują się poszczególni OSD, przy udostępnianiu OK swojej podbudowy słupowej. Opis sporządzony został na podstawie stanowisk, informacji i dokumentów przedłożonych przez OSD w 2018 r. na wniosek Prezesa UKE.

1) ENERGA

Analizowana Spółka w szerokim zakresie udostępnia swoją podbudowę słupową przedsiębiorcom telekomunikacyjnym w zakresie napowietrznych linii elektroenergetycznych nN, stosuje zaś ograniczony dostęp do słupów sieci wyższych napięć[241]. ENERGA oferuje dostęp do swojej infrastruktury na warunkach określonych w dokumencie pod nazwą *Warunki udostępniania konstrukcji słupowych elektroenergetycznych linii napowietrznych*[242].

Opisywany OSD uzależnia udostępnienie OK swojej podbudowy słupowej od:

- sporządzenia przez OK i uzgodnienia z OSD projektu technicznego realizacji sieci telekomunikacyjnej według kryteriów zawartych w umowie i otrzymanych od OSD warunków technicznych;
- opracowania i uzgodnienia z OSD innej niż projekt techniczny dokumentacji projektowej, zawierającej m.in. statyczne i dynamiczne obliczenia wytrzymałości mechanicznej słupów;
- wykonania wszelkiej dokumentacji projektowej przez osobę posiadającą stosowne uprawnienia budowlane;
- przedłożenia przez OK dokumentów poświadczających uzyskanie zgód właścicieli gruntów na korzystanie z tych gruntów w celu realizacji sieci telekomunikacyjnej;
- przedłożenia przez OK instrukcji eksploatacji urządzeń OK[243];
- uzgodnienia z OSD instrukcji współpracy ruchowej;

[241] Według tego OSD znacznie utrudnione jest wykonywanie prac awaryjnych i eksploatacyjnych na sieciach wyższych napięć.

[242] Dokument reguluje jedynie warunki udostępniania podbudowy słupowej w celu podwieszenia linii światłowodowej.

[243] O instrukcji eksploatacji stanowi § 4 RozpBHPEnergetyka. Generalnie, dokument ma określać zasady prowadzenia prac eksploatacyjnych, przez które – zgodnie z § 2 pkt 3) RozpBHPEnergetyka – rozumie się *prace wykonywane przy urządzeniach energetycznych w zakresie ich obsługi, konserwacji, remontów, montażu i kontrolno-pomiarowym*. Nie jest zatem zasadne wymaganie przez OSD od OK opracowania takiej instrukcji co do urządzeń OK, gdyż OK nie posiada urządzeń energetycznych, a posiada urządzenia telekomunikacyjne. Tym bardziej nie jest zasadne żądanie OSD przedłożenia OSD przez OK takiej instrukcji. Taka instrukcja u OK mogłaby zostać stworzona jedynie z własnej inicjatywy OK na wewnętrzne potrzeby OK związane z wykonywaniem prac przy podbudowie słupowej OSD w zakresie podwieszania kabli telekomunikacyjnych oraz ich utrzymania.

- stosowania przez OK obowiązujących u OSD instrukcji, przepisów oraz norm dotyczących napowietrznych linii elektroenergetycznych nN;
- zachowania minimalnych odległości od istniejącej infrastruktury oraz obiektów krzyżujących;
- wykonania prac w technologii PPN;
- wykonania montażu urządzeń telekomunikacyjnych według wewnętrznych zasad obowiązujących u OSD;
- oznaczenia podwieszanej infrastruktury zgodnie z wymogami OSD[244];
- wykonania przez OK – przed rozpoczęciem prac projektowych przez OK – wizji lokalnej, mającej na celu inwentaryzację istniejącej linii elektroenergetycznej, określającej ocenę stanu technicznego przewodów i słupów, ich rodzaj, wysokość i funkcję w linii, pomiar rozpiętości przęseł oraz zwisów przewodów fazowych, jak również istniejące obciążenia w postaci m.in. opraw oświetleniowych lub podwieszonego kabla innego przedsiębiorcy telekomunikacyjnego[245].

2) ENEA

ENEA udostępnia jedynie podbudowę słupową linii napowietrznej nN 0,4 kV, posługując się *Warunkami udostępniania konstrukcji słupowych elektroenergetycznych linii napowietrznych*, o których była już mowa wyżej, oraz wewnętrznymi dokumentami pod nazwą *Szczegółowe zasady współpracy, dostępu i korzystania z infrastruktury ENEA Operator udostępnionej na potrzeby telekomunikacji*[246] i *Regulamin udostępniania infrastruktury ENEA Operator sp. z o.o. na potrzeby telekomunikacji*[247].

ENEA aktualnie nie wydaje warunków udostępnienia słupów SN, co tłumaczy tym, że: (1) zapewnienie dostępu do takiej podbudowy słupowej wymagałoby wyłączenia napięcia (co skutkowałoby pogorszeniem wskaźników SAIDI/SAIFI), (2) podwieszenie przewodów telekomunikacyjnych utrudnia wykonywanie przez pracowników OSD prac eksploatacyjnych,

[244] Chodzi o oznakowanie odpowiednimi tabliczkami informacyjnymi, zawierającymi typ kabla oraz czytelną nazwę OK, na co trzecim słupie i wszystkich skrzynkach telekomunikacyjnych.

[245] Jak widać, ten OSD wymaga uprzedniego ustalenia przez OK stanu podbudowy słupowej, czyli składnika majątku OSD, o którego aktualnym stanie OSD powinien posiadać wyczerpującą wiedzę. Już w tym miejscu warto wskazać, że ENEA, która posługuje się tożsamymi warunkami, dodatkowo zastrzega, że OK ma obowiązek przeprowadzić wizję i inwentaryzację w terenie bez względu na to czy OSD dostarczy OK pełnych i wiarygodnych informacji o danej infrastrukturze.

[246] Dokument różnicuje zasady współpracy w zależności od tego, jakie urządzenia telekomunikacyjne OK umieszcza na infrastrukturze OSD oraz od tego, jakiego napięcia infrastruktura jest udostępniana.

[247] Przyjęty uchwałą nr 195/2011 Zarządu ENEA z dnia 26 maja 2011 r., zmieniony uchwałą nr 81/2018 Zarządu ENEA Operator sp. z o.o. z dnia 27 marca 2018 r.

modernizacyjnych i utrzymaniowych w technologii PPN, (3) stosowanie przewodu ADL[248] uniemożliwia wykonywanie jakichkolwiek czynności w technologii PPN i wymaga wyłączenia napięcia całego długiego ciągu linii przy wszystkich pracach (w takim przypadku nie ma możliwości sekcjonowania wyłączeń)[249].

Spółka uzależnia udostępnienie OK swojej podbudowy słupowej m.in. od:

- uzyskania przez OK zgód właścicieli gruntów, na terenie których ma być realizowana linia telekomunikacyjna;
- opracowania przez OK i uzgodnienia z OSD projektu technicznego, otrzymania przez OK od OSD pozytywnych warunków technicznych, zawarcia umowy pomiędzy OSD a OK oraz uzyskania przez OK zgody OSD na rozpoczęcie prac;
- wykonania przez OK prac w technologii PPN;
- stosowania przez OK obowiązujących u OSD instrukcji, przepisów, wytycznych oraz norm;
- opracowania i uzgodnienia z OSD dokumentacji projektowej, budowlanej i wykonawczej;
- wykonania analizy wytrzymałościowej słupów i uzyskania przenoszenia przez te konstrukcje zwiększonych obciążeń spowodowanych projektowanymi do zainstalowania kablami telekomunikacyjnymi, systemami i urządzeniami;
- wykonania wszelkiej dokumentacji projektowej przez osobę posiadającą stosowne uprawnienia budowlane;
- wykonania przez OK – przed rozpoczęciem prac projektowych przez OK – wizji lokalnej, mającej na celu inwentaryzację istniejącej linii elektroenergetycznej, określającej ocenę stanu technicznego przewodów i słupów, ich rodzaj, wysokość i funkcję w linii, pomiar rozpiętości przęseł oraz zwisów przewodów fazowych, jak również istniejące obciążenia w postaci m.in. opraw oświetleniowych lub podwieszonego kabla innego przedsiębiorcy telekomunikacyjnego;
- oznaczenia podwieszanej infrastruktury zgodnie z wymogami OSD;
- opracowania przez OK i uzyskania akceptacji OSD instrukcji PPN;

[248] OSD w piśmie z dnia 29 października 2018 r., znak DI/IM/AP/2018/WEO18E231836, poinformował autorów analizy, że na dzień 29 października 2018 r. udostępnił 93 km swojej linii napowietrznej w celu podwieszenia takiego przewodu. Jednocześnie ENEA podniosła, że w przypadku stosowania przewodu ADL często dochodzi do degradacji oplotów przytrzymujących światłowód do linii elektroenergetycznej i do oddzielania się światłowodu od przewodów elektroenergetycznych (zwisania w przekroju linii) – co z kolei skutkuje koniecznością dokonywania wieloodcinkowych napraw przy każdych oględzinach.

[249] Pismo ENEA z dnia 29 października 2018 r., znak DI/IM/AP/2018/WEO18E231836.

- prowadzenia prac przez osoby posiadające kwalifikacje uzyskane na podstawie przepisów PE, dostarczania OSD wykazu tych osób wraz z kopią dokumentów potwierdzających kwalifikacje tych osób i aktualizowania tego wykazu raz w roku oraz w razie potrzeby;
- dostarczania OSD wykazu osób pełniących funkcję koordynującą w myśli Instrukcji IOB i aktualizowania tego wykazu raz w roku oraz w razie potrzeby.

3) PGE

PGE udostępnia przedsiębiorcom telekomunikacyjnym swoją infrastrukturę techniczną na zasadach określonych w Ustawie. Dodatkowo, w przypadku elektroenergetycznych linii napowietrznych nN, Spółka posługuje się *Zasadami zapewnienia dostępu do elektroenergetycznych linii napowietrznych niskiego napięcia przez OSD*[250], których treść odpowiada wskazanym już *Warunkom udostępniania konstrukcji słupowych elektroenergetycznych linii napowietrznych*. Ten OSD nie udostępnia przedsiębiorcom telekomunikacyjnym linii napowietrznych SN oraz WN [251].

Z uwagi na posługiwanie się podobnymi regulacjami, warunki dostępu, jakie oferuje PGE, są podobne do warunków, na zasadzie których swoją infrastrukturę udostępnia ENERGA. Spółka uzależnia zatem udostępnienie OK swojej podbudowy słupowej m.in. od:

- opracowania przez OK i uzgodnienia z OSD projektu technicznego, otrzymania przez OK od OSD pozytywnych warunków technicznych, zawarcia umowy pomiędzy OSD a OK oraz uzyskania przez OK zgody OSD na rozpoczęcie prac;
- wykonania przez OK prac w technologii PPN;
- stosowania przez OK obowiązujących u OSD instrukcji, przepisów, wytycznych oraz norm;
- opracowania i uzgodnienia z OSD dokumentacji projektowej;
- wykonania analizy wytrzymałościowej słupów i uzyskania przenoszenia przez te konstrukcje zwiększonych obciążeń spowodowanych projektowanymi do zainstalowania kablami telekomunikacyjnymi, systemami i urządzeniami;
- wykonania wszelkiej dokumentacji projektowej przez osobę posiadającą stosowne uprawnienia budowlane;
- wykonania przez OK – przed rozpoczęciem prac projektowych przez OK – wizji lokalnej, mającej na celu inwentaryzację istniejącej linii elektroenergetycznej, określającej ocenę stanu technicznego przewodów i słupów, ich rodzaj, wysokość i funkcję w linii, pomiar

[250] Wprowadzone do stosowania Zarządzeniem nr 9/18 Wiceprezesa Zarządu ds. Rozwoju PGE z dnia 28 lutego 2018 r.

[251] Zdaniem OSD jest to uzasadnione potrzebą zachowania wskaźników SAIDI/ SAIFI (określających czas przerwy w dostawach energii elektrycznej, mających wpływ na przychód regulowany OSD) na określonym poziomie oraz ograniczoną możliwością korzystania z technologii PPN w przypadku linii o napięciach wyższych niż niskie.

rozpiętości przęseł oraz zwisów przewodów fazowych, jak również istniejące obciążenia w postaci m.in. opraw oświetleniowych lub podwieszonego kabla innego przedsiębiorcy telekomunikacyjnego;

- oznaczenia podwieszanej infrastruktury zgodnie z wymogami OSD.

4) STOEN

Jednym z OSD jest także STOEN[252]. Ten OSD udostępnia przedsiębiorcom telekomunikacyjnym do korzystania wyłącznie konstrukcje wsporcze linii napowietrznych nN[253]. Także i ten OSD oferuje dostęp do swojej infrastruktury na warunkach określonych w dokumencie pod nazwą *Warunki udostępniania konstrukcji słupowych elektroenergetycznych linii napowietrznych*. W tym przypadku warunki udostępniania podbudowy słupowej będą zatem zbliżone do tych, które oferuje ENERGA.

Według tej Spółki, podwieszenie przez OK linii telekomunikacyjnej na podbudowie słupowej, na której jest już podwieszona linia elektroenergetyczna, stanowi zmianę przeznaczenia linii elektroenergetycznej (z linii elektroenergetycznej na linię elektroenergetyczno-telekomunikacyjną) - przez co Spółka wymaga od OK *dokonania odpowiedniego zgłoszenia nowo powstałego obiektu do nadzoru budowlanego wraz z przedstawieniem odpowiedniej dokumentacji projektowej*. Spółka uzależnia udostępnienie OK swojej podbudowy słupowej także od:

- uzyskania przez OK zgód właścicieli gruntów, na terenie których ma być realizowana linia telekomunikacyjna;
- opracowania przez OK i uzgodnienia z OSD projektu technicznego, otrzymania przez OK od OSD pozytywnych warunków technicznych, zawarcia umowy pomiędzy OSD a OK oraz uzyskania przez OK zgody OSD na rozpoczęcie prac;
- wykonania przez OK prac w technologii PPN;
- stosowania przez OK obowiązujących u OSD instrukcji, przepisów, wytycznych oraz norm;
- opracowania i uzgodnienia z OSD dokumentacji projektowej, zawierającej m.in. statyczne i dynamiczne obliczenia wytrzymałości mechanicznej słupów;
- wykonania wszelkiej dokumentacji projektowej przez osobę posiadającą stosowne uprawnienia budowlane;
- wykonania przez OK – przed rozpoczęciem prac projektowych przez OK – wizji lokalnej, mającej na celu inwentaryzację istniejącej linii elektroenergetycznej, określającej ocenę stanu technicznego przewodów i słupów, ich rodzaj, wysokość i funkcję w linii, pomiar

[252] Według danych na dzień 25 lipca 2018 r. ten OSD udostępniał OK 670 słupów na podstawie czterech umów.

[253] Według OSD jest to uzasadnione dbałością o zapewnienie najwyższej jakości dostaw energii elektrycznej dla mieszkańców Warszawy, spełnienie zasad i oczekiwań wystosowanym przez URE oraz troską o bezpieczeństwo osób zaangażowanych w prace związane z podwieszaniem i eksploatowaniem linii telekomunikacyjnych.

rozpiętości przęseł oraz zwisów przewodów fazowych, jak również istniejące obciążenia w postaci m.in. opraw oświetleniowych lub podwieszonego kabla innego przedsiębiorcy telekomunikacyjnego;

- oznaczenia podwieszanej infrastruktury zgodnie z wymogami OSD.

5) TAURON

OSD, który zapewnia OK dostęp do swojej podbudowy słupowej, jest także TAURON. Ten OSD udostępnia OK przede wszystkim podbudowę słupową elektroenergetycznych linii napowietrznych nN, zaś nie udostępnia[254] lub udostępnia w bardzo małym zakresie słupy SN[255]. Analizowany OSD oferuje dostęp do swojej infrastruktury na warunkach określonych w dokumencie pod nazwą *Warunki udostępniania konstrukcji słupowych elektroenergetycznych linii napowietrznych*. W tym przypadku warunki udostępniania podbudowy słupowej są tożsame w stosunku do tych, które oferuje PGE, toteż nie zostały one powielone w tym miejscu.

6) PKP

Do zbioru OSD z całą pewnością zaliczyć można także PKP. Specyfika tego podmiotu wymaga odrębnego omówienia warunków udostępniania przez niego podbudowy słupowej. Ten OSD posiada bowiem sieć energetyczną SN położoną wzdłuż linii kolejowych[256] – są to tzw. linie potrzeb nietrakcyjnych. Jedynie część z tych linii stanowią linie napowietrzne. Linie napowietrzne położone są częściowo na konstrukcjach wspólnych z siecią trakcyjną[257], a częściowo na konstrukcjach indywidulanych z fragmentami kablowymi usytuowanymi w gruncie.

Jeśli chodzi o konstrukcje wsporcze wspólne dla sieci napowietrznych i sieci trakcyjnych, to OSD w tym przypadku stoi na stanowisku, że taka podbudowa słupowa nie może być udostępniana OK

[254] Takie stanowisko w zakresie dostępu do słupów SN przedstawiono w piśmie z dnia 7 listopada 2018 r., znak TD/UME/2018-11-07/00000013.

[255] Według OSD, niewielki zakres udostępniania słupów SN wynika z niskiego zainteresowania tymi konstrukcjami przez OK. Zdaniem OSD, przyczyną takiego stanu rzeczy jest: (1) specyfika występowania linii SN (głównie niezamieszkałe tereny leśne i polne), (2) ograniczona wytrzymałość konstrukcyjna słupów, (3) znaczne długości przęseł, które utrudniają zachowanie bezpiecznych odległości od ziemi w środku przęsła podwieszanych przewodów teletechnicznych, mocowanych na słupach poniżej przewodów roboczych, (4) wysoki koszt wymiany słupów SN, (5) znaczny koszt zapewnienia bezpieczeństwa w czasie prac budowlanych i eksploatacji, (6) konieczność zapewnienia wysokich parametrów jakościowych dostarczanej energii elektrycznej (wykonywanie prac przez OK wymagałoby wyłączeń linii i pogorszenia wskaźników SAIDI i SAIFI), , gdyż korzystanie z technologii PPN w tym zakresie jest mocno ograniczone), (7) to, że światłowód podwieszony na odrębnej konstrukcji utrudnia korzystanie przez OSD z PPN do eksploatacji i modernizacji linii SN, a stosowany przewód ADL całkowicie uniemożliwia stosowanie PPN, co bezpośrednio przekłada się na ograniczanie możliwości redukcji wskaźników SAIDI, SAIFI.

[256] Infrastruktura tego podmiotu jest dedykowana do zasilania trakcji elektrycznej (składów pociągów elektrycznych) oraz do potrzeb nietrakcyjnych (m.in. urządzeń sterowania ruchem kolejowym, budynków dworcowych, przejazdów kolejowych).

[257] Sieć stanowi własność Polskich Linii Kolejowych S.A.

w celu realizacji sieci telekomunikacyjnych z przyczyn technicznych i celowościowych - gdyby doszło do takiego udostępnienia, to infrastruktura telekomunikacyjna musiałaby być sytuowana na podbudowie słupowej pomiędzy siecią trakcyjną a linią potrzeb nietrakcyjnych, zaś sam dostęp wymagałby wyłączenia napięcia trakcyjnego i wstrzymania ruchu kolejowego na danym odcinku sieci. Jeśli chodzi o pozostałą podbudowę słupową, to w ocenie OSD, jej udostępnienie OK nie jest możliwe ze względów technicznych[258] oraz celowościowych[259].

Z powyższych przyczyn, podbudowa słupowa PKP nie jest wykorzystywana przez przedsiębiorców telekomunikacyjnych, a sam OSD nie widzi możliwości określenia takich warunków dostępu do swojej infrastruktury technicznej, które nie uniemożliwiałyby prowadzenia działalności w zakresie dostawy energii przez ten podmiot lub nie skutkowałyby powstaniem dla tego podmiotu znacznych ograniczeń w tej działalności.

Autorzy analizy nie zidentyfikowali rynkowego zapotrzebowania na podbudowę słupową PKP[260], trzeba jednak zwrócić uwagę, że przepisy Ustawy co do zasady nie wyłączają jej zastosowania do elektroenergetycznej infrastruktury kolejowej.

7) PSE

Także i PSE wymaga szczególnego podejścia w niniejszym opracowaniu. Jest to bowiem operator sieci przesyłowej (a więc nie dystrybucyjnej), który oferuje dostęp jedynie do tej podbudowy słupowej, na której położone są sieci najwyższych napięć, czyli konstrukcji wsporczych, z których korzystanie wymaga zastosowania środków szczególnej ostrożności. Z uwagi na te okoliczności, podbudowa słupowa PSE, praktycznie w ogóle nie jest udostępniania przedsiębiorcom telekomunikacyjnym.

Niemniej jednak, PSE opracowała *Procedurę postępowania w przypadku udostępniania przedsiębiorcy telekomunikacyjnemu Infrastruktury technicznej stanowiącej własność PSE S.A.*[261] oraz wzorce dokumentów dotyczących takiego udostępnienia: (1) Umowy dzierżawy Infrastruktury technicznej, (2) Ogólnych warunków umów dzierżawy Infrastruktury technicznej oraz (3) Cennika dzierżawy Infrastruktury technicznej. Zgodnie z tymi dokumentami, PSE odmawia udostępnienia OK infrastruktury technicznej m.in. wówczas, gdy wniosek OK o udostępnienie

[258] Według OSD, takimi względami technicznymi jest fakt krzyżowania się sieci napowietrznych OSD z infrastrukturą innych podmiotów i ułożenie kabli w gruncie bez kanalizacji kablowej w miejscu tych skrzyżowań w celu uniknięcia kolizji.

[259] Zdaniem OSD, udostępnienie OK podbudowy słupowej tego OSD nie jest możliwe z uwagi na to, że wykonywanie jakichkolwiek czynności przez OK na tej podbudowie słupowej (w toku instalacji kabla czy jego eksploatacji) wymagałoby odłączenia zasilania urządzeń podłączonych do tej sieci np. infrastruktury sterowania ruchem kolejowym, stacji transformatorowych czy napędów odłączników sekcyjnych.

[260] Być może wynika o ze stanowczego stanowiska odmownego PKP co do udostępniania słupów.

[261] Przyjęta uchwałą Zarządu PSE nr 132/18/2018 z dnia 3 kwietnia 2018 r., obowiązuje od dnia 18 kwietnia 2018 r. Jest to procedura o numerze 80.003.DT/P/2018.

dotyczy infrastruktury technicznej posadowionej na nieruchomościach podmiotów trzecich, do których PSE nie posiada tytułu prawnego.

Opisywany operator uzależnia udostępnienie OK swojej podbudowy słupowej od:

- przygotowania stosownych projektów, w tym analizy wytrzymałościowej oraz emisji pól magnetycznych;
- posługiwania się przez OK przy wykonywaniu prac dotyczących podbudowy słupowej osobami posiadającymi specjalistyczną wiedzę techniczną i właściwe uprawnienia;
- spełnienia wymagań zawartych w *Instrukcji Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowej* oraz dokumentach wewnętrznych PSE.

PSE, rozpatrując wniosek OK o udostępnienie infrastruktury technicznej, zaleca przeprowadzenie wizji lokalnej i bierze pod uwagę czy jej udostępnienie nie spowoduje:

- obniżenia bezpieczeństwa dostarczania energii elektrycznej;
- niekorzystnej zmiany cen lub stawek opłat za energię elektryczną, w szczególności z uwagi na możliwość wzrostu zakresu roszczeń właścicieli nieruchomości, na których posadowiona jest udostępniania infrastruktura techniczna;
- zakłócenia w świadczeniu innych usług za pośrednictwem tej samej infrastruktury technicznej;
- braku możliwości wywiązywania się przez OSD z obowiązków w zakresie ochrony interesów odbiorców i ochrony środowiska;
- braku możliwości racjonalnego korzystania z infrastruktury technicznej wykorzystywanej do wykonywania podstawowej działalności OSD;
- obniżenia poziomu ochrony fizycznej i ochrony teleinformatycznej;
- braku możliwości realizacji zaplanowanej rozbudowy sieci przesyłowej.

PSE każdorazowo indywidulanie określa dla poszczególnych OK warunki techniczne i zasady instalacji obiektów OK na podbudowie słupowej. Operator ten nie posiada warunków ogólnych, w oparciu o które byłyby opracowywane warunki szczegółowe. Warunki każdorazowo wydawane są w oparciu o obowiązujące u niego instrukcje, przepisy oraz normy.

Spółka zezwala na instalację bezprzewodowych urządzeń telekomunikacyjnych na maszcie, wieży antenowej, słupie linii elektroenergetycznej, konstrukcji wsporczej linii elektroenergetycznej na podstawie projektu technicznego przedstawionego przez OK i zaakceptowanego przez Spółkę, jeżeli warunki techniczne (np. wytrzymałość konstrukcji mechanicznych) na to pozwalają. PSE w swoich wewnętrznych procedurach deklaruje rozpatrywanie wniosków OK o udostępnienie infrastruktury technicznej z zachowaniem zasady równego traktowania wnioskodawców i zasady racjonalnego wykorzystywania środków trwałych.

5. Techniczne możliwości oraz istniejące praktyki w zakresie wieszania na podbudowie słupowej OSD innych (oprócz linii kabli światłowodowych) elementów infrastruktury telekomunikacyjnej wraz z wymogami, jakie te elementy muszą spełniać

Warunki techniczne określające, zarówno parametry poszczególnych elementów infrastruktury telekomunikacyjnej, jak i zasady umieszczania ich na podbudowie słupowej OSD nie są regulowane w obowiązujących przepisach prawa lub w normach[262]. W związku z powyższym, rozmiary zewnętrzne, kształt, waga, sposób mocowania oraz pozostałe parametry elementów infrastruktury telekomunikacyjnej, wykorzystywanej przez OK do wieszania na podbudowie słupowej OSD uzależnione są od:

- wymagań technicznych i eksploatacyjnych wynikających z opracowanej przez OK dokumentacji projektowej (typ i parametry techniczne zastosowanego okablowania, wymagana liczba włókien/żył miedzianych, spawów, odgałęzień, wielkość pola komutacyjnego, odporność na warunki atmosferyczne, zabezpieczenia przed nieuprawnionym dostępem itp.);
- dostępnych na rynku kabli telekomunikacyjnych i elementów osprzętu;
- warunków biznesowych: budżet inwestycji, harmonogram prac.

Podkreślenia wymaga, że obecnie podstawowym i najczęściej wykorzystywanym medium transmisyjnym do budowy linii kablowych przez OK na podbudowie słupowej OSD są kable światłowodowe. W większości są to kable w pełni dielektryczne. Niemniej jednak, nadal szczególnie w przypadku operatorów CATV[263], do zawieszenia na podbudowie słupowej wykorzystuje się kable samonośne z żyłami miedzianymi (skrętki parowe symetryczne, skrętki czwórkowe pęczkowe lub współosiowe - koncentryczne) z linką nośną z drutów stalowych zabezpieczoną dielektryczną powłoką polietylenową. Z uwagi na ograniczenia tłumienności torów transmisyjnych oraz pasma przenoszenia, w przypadku usług wymagających dużych przepustowości łączy, kable z żyłami miedzianymi mogą być stosowane tylko na niewielkich odległościach (100-500m). Nadmienić trzeba zatem, że nie istnieją przeciwskazania do zawieszania na podbudowie słupowej innych kabli telekomunikacyjnych niż kable światłowodowe, jednakże

[262] Przykładowo Polski Komitet Normalizacyjny wskazuje, że Norma PN-EN 50341-1:2013-03 Elektroenergetyczne linie napowietrzne prądu przemiennego powyżej 1 kV -- Część 1: Wymagania ogólne -- Specyfikacje wspólne z marca 2014 r. *nie ma zastosowania do systemów telekomunikacyjnych, które są stosowane w napowietrznych liniach przesyłowych albo jako zamocowane do przewodu fazowego lub przewodu odgromowego linii przesyłowej (np. owinięte) albo jako oddzielne kable podtrzymywane przez słupy linii przesyłowej np. samonośne kable dielektryczne (ADSS) oraz do urządzeń telekomunikacyjnych montowanych na pojedynczych konstrukcjach linii przesyłowej. W razie potrzeby wymagania mogą być określone w NNA* [Normatywnych Warunków Krajowych]. Takie Normatywne Warunki Krajowe nie zostały jak dotąd opracowane. Źródło: http://sklep.pkn.pl/pn-en-50341-1-2013-03p.html [dostęp: 26.09.2018 r.]

[263] Ang. *Cable TV* - oznacza rodzaj sieci dystrybucyjnej telewizji kablowej.

kable światłowodowe są aktualnie najczęściej używane przez OK z uwagi na ich parametry techniczne i funkcjonalności.

1) rodzaje kabli telekomunikacyjnych wykorzystywanych w liniach napowietrznych

Na podbudowie słupowej OSD możliwe jest zastosowanie następujących rodzajów kabli:

- płaski samonośny kabel światłowodowy ADSS

Rysunek 11 – przykład kabla płaskiego samonośnego ADSS, źródło: https://www.cyberbajt.pl/produkt/9311/kabel-swiatlowodowy-2j-adss-plaski-g652d-span-60.html [dostęp: 29.10.2018 r.]

- optotelekomunikacyjne kable tubowe, samonośne ADSS (All-Dielectric Self-Supporting), przeznaczone m.in. do podwieszania na podporach linii elektroenergetycznych oraz do podczepiania lub owijania na przewodach odgromowych lub fazowych linii elektroenergetycznych;

Rysunek 12 - przykład kabla ADSS, źródło: https://www.tfkable.com/katalogi-i-broszury/katalogi.html [dostęp: 26.09.2018 r.]

- optotelekomunikacyjne kable tubowe zewnętrzne wzmacniane dielektrycznym elementem centralnym i warstwą przędzy aramidowej, przeznaczone m.in. do podwieszania na słupach linii elektroenergetycznych SN i nN;

Rysunek 13 - przykład kabla tubowego zewnętrznie wzmacnianego dielektrycznym elementem centralnym i warstwą przędzy aramidowej, źródło: https://www.tfkable.com/katalogi-i-broszury/katalogi.html [dostęp: 26.09.2018 r.]

- optotelekomunikacyjne kable tubowe samonośne, ósemkowe z dielektrycznym elementem nośnym, przeznaczone m.in. do podwieszania na słupach linii elektroenergetycznych SN i nN;

Rysunek 14 - przykład kabla tubowego samonośnego, ósemkowego z dielektrycznym elementem nośnym, źródło: https://www.tfkable.com/katalogi-i-broszury/katalogi.html [dostęp: 26.09.2018 r.]

- kable telekomunikacyjne pęczkowe z żyłami miedzianymi, samonośne (z linką stalową w powłoce z polietylenu), przeznaczone do podwieszania na podporach drewnianych lub prefabrykowanych, także elektroenergetycznych;

Rysunek 15 – przykład kabla telekomunikacyjnego pęczkowego z żyłami miedzianymi, samonośnego, źródło: https://www.tfkable.com/katalogi-i-broszury/katalogi.html [dostęp: 01.10.2018 r.]

- przewody koncentryczne samonośne (z linką stalową i ewentualnie dodatkową parą przewodów zasilających) w powłoce polietylenowej, przeznaczone do podwieszania na podporach drewnianych lub prefabrykowanych, także elektroenergetycznych;

Rysunek 16 – przykład przewodu koncentrycznego samonośnego, źródło: http://bitner.com.pl/produkty/szczegoly/256,katalog-xaspn-75-0837 [dostęp: 01.10.2018 r.]

2) inne elementy infrastruktury telekomunikacyjnej umieszczane na słupach OSD

Oprócz kabli telekomunikacyjnych, na podbudowach słupowych wykorzystuje się następujące elementy infrastruktury telekomunikacyjnej:

- system zawiesi kablowych:
  - wsporniki i uchwyty (poprzeczne) słupowe,

    Wsporniki słupowe wykonane są ze stopu aluminium o dużej wytrzymałości; stosowane są do zawieszania uchwytów kablowych. Montaż wsporników na słupach odbywa się zwykle za pomocą opasek z taśmy stalowej oraz klamerek/ klipsów lub dedykowanych śrub montażowych. Ich waga zwykle nie przekracza 0,25 kg.

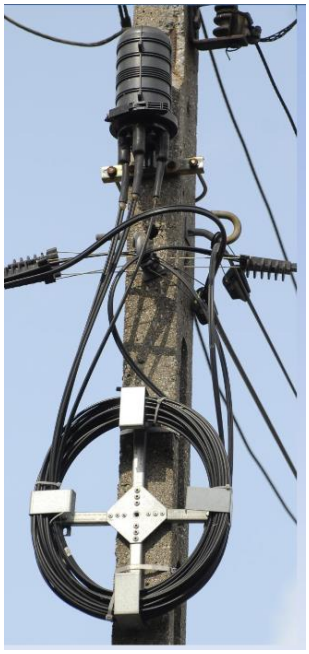

Rysunek 17 - wspornik słupowy uniwersalny OSS-WS-U-M, źródło: http://www.optomer.pl/karta_produktu/333_wspornik-slupowy-uniwersalny-oss-ws-u-m [dostęp: 01.10.2018 r.]

  - uchwyty odciągowe,

    Uchwyty odciągowe służą utrzymaniu odpowiedniego naciągu kabla, co pozwala zapewnić z jednej strony odpowiednią długość przęsła przy wymaganej wielkości zwisu kabla, a z drugiej strony poluzowanie kabla w obrębie słupa. Uchwyty te

mogą stanowić także zakończenie sekcji odciągowych na słupie, umożliwiając połączenie lub rozgałęzienie kabli przychodzących z wielu kierunków, wykorzystując mufy kablowe instalowane na tym słupie lub pozwalając na zejście kablem ze słupa do ziemi.

Rysunek 18 – Mufa światłowodowa na słupie elektroenergetycznym PGE w Zgierzu przy ul. Sieradzkiej, źródło: Technitel Polska S.A.

Korpus uchwytów odciągowych wykonany jest ze stopu aluminium lub tworzywa termoplastycznego PE, a szczęki klinujące z tworzywa PE. Montaż takich uchwytów na słupach odbywa się z zastosowaniem wsporników lub uchwytów słupowych. Dobór uchwytów odciągowych przeprowadza się po określeniu naprężeń oraz zwisów w linii. Typ i rodzaj stosowanego uchwytu zależy od funkcji, jaką będzie on pełnił w linii (przelotowy lub odciągowy) oraz rodzaju zawieszonego kabla. Ich waga zasadniczo nie przekracza 0,5 kg.

Rysunek 19 - uchwyt odciągowy PA-2000 ADSS, źródło: https://www.cyberteam.pl/produkt/4752_uchwyt-odciagowy-pa-2000-adss-95-13mm- [dostęp: 01.10.2018 r.]

- uchwyty poprzeczne słupowe,

Uchwyty poprzeczne słupowe wykonane są ze stali ocynkowanej. Stosowane są do budowy linii wielotorowych (równoległe podwieszanie wielu kabli). Montaż takich uchwytów na słupach odbywa się zwykle przy pomocy dedykowanych obejm. Ich waga w zależności od wielkości to 1-15 kg.

Rysunek 20 - wspornik poprzeczny Telcom 6-otworowy na słup betonowy, źródło: http://www.xbest.pl/index.php?p1636,wspornik-poprzeczny-telcom-6-otworowy-na-slup-betonowy [dostęp: 01.10.2018 r.]

- uchwyty spiralne (oplotowe),

Uchwyty spiralne (oplotowe) wykonane są ze stali galwanizowanej przeznaczone są do instalacji na przęsłach od 100 m do 250 m. Składają się z one oplotów zbrojeniowych oraz spiralnej pętli do mocowania na uchwytach słupowych. Ich waga to ok. 1,5 kg.

Rysunek 21 - uchwyt oplotowy GSDE AR, źródło: http://www.optomer.pl/pub/artykuly/346/Katalog-OPTOMER.pdf [dostęp: 01.10.2018 r.]

- uchwyty i zaciski przelotowe,

Uchwyty i zaciski przelotowe używane są do utrzymania kabla na odpowiedniej wysokości. Uchwyty te nie regulują naciągu kabla, wykonane są ze stali ocynkowanej z wkładką z tworzywa termoplastycznego. Ich waga to ok. 0,5 kg.

Rysunek 22 – uchwyt przelotowy, źródło: http://www.optomer.pl/pub/artykuly/346/Katalog-OPTOMER.pdf [dostęp: 01.10.2018 r.]

Rysunek 23 – zacisk przelotowy, źródło: http://www.optomer.pl/pub/artykuly/346/Katalog-OPTOMER.pdf [dostęp: 01.10.2018 r.]

- uchwyty dystansowe,

  Uchwyty dystansowe stosowane są do prowadzenia kabla/rury osłonowej po konstrukcji słupa w celu zejścia ze słupa do ziemi. Uchwyty z tzw. odsadzeniem stosuje się w przypadku konieczności umożliwienia obsługi konserwacji słupów ŻN z wykorzystaniem słupołazów (szczególnie na terenach trudnodostępnych).

Rysunek 24 – uchwyt dystansowy, źródło: https://docplayer.pl/72599714-1-katalog-osprzetlinii-napowietrznych-niskich-napiec-atest-nr-089-dn-2012.html [dostęp: 01.10.2018 r.]

Rysunek 25 – uchwyt dystansowy, źródło: https://docplayer.pl/72599714-1-katalog-osprzetlinii-napowietrznych-niskich-napiec-atest-nr-089-dn-2012.html [dostęp: 01.10.2018 r.]

- śruby, klamry, taśmy stalowe, klipsy;

  Śruby, klamry, taśmy stalowe, klipsy są to elementy mocujące wsporniki.

Rysunek 26 - uchwyty ze stali ocynkowanej ogniowo do mocowania kabli i rur na okrągłych wirowanych słupach energetycznych typu E z użyciem nierdzewnych taśm stalowych, źródło: https://drive.google.com/file/d/1z088YR0-eMALEfpBi0_tbv0q1_Or2agf/view [dostęp: 01.10.2018 r.]

- spirale (tłumiki drgań);

  Spirale (tłumiki drgań) stosuje się do redukcji oscylacji kabla napowietrznego. Instalacja pojedynczego tłumika wymagana jest dla przęseł od 80 do 120 m. Dla rozstawu pomiędzy słupami powyżej 120 m zaleca się stosowanie czterech tłumików (po dwa na każdą stronę słupa). Wykonane są z tworzywa PCV.

Rysunek 27 - tłumik drgań FSS-TD, źródło: http://www.optomer.pl/pub/artykuly/346/Katalog-OPTOMER.pdf [dostęp: 01.10.2018 r.]

- mufy, mufoprzełącznice, skrzynki słupowe;

  Mufy, mufoprzełącznice, skrzynki słupowe mogą mieć zastosowanie jako zakończenia kablowe lub mufy połączeniowe. Instalowane są zarówno w pozycji pionowej jak i poziomej. Występują w postaci muf kopułowych wykonanych z tworzywa, instalowanych oddzielnie od stelażu zapasów kabla lub jako skrzynki instalowane wspólnie z dedykowanym zapasem kabla.

Rysunek 28 – mufa światłowodowa, źródło: http://www.xbest.pl/index.php?p1823,mufa-swiatlowodowa-tracom-sc-g-d-v3-0-typ-b-48-96j-4xp010 [dostęp: 01.10.2018 r.]

Rysunek 29 - zapas kabla, źródło: https://www.cyberteam.pl/produkt/3574_stelaz-zapasu-kabla-napowietrznego-sz-3-trojramienny [dostęp: 01.10.2018 r.]

- stelaże zapasu kabla;

Stelaże zapasu kabla wykonane są z aluminium. Przeznaczone są do porządkowania i zwijania zapasu kabli, gwarantując przy tym prawidłowy promień gięcia nawiniętego kabla. Montowane są na słupach za pomocą obejm lub taśm stalowych i tworzywowych. Uchwyt dystansowy umożliwia odsunięcie stelaża od miejsca zamocowania o 15-18 cm. Ich waga to ok. 5 kg.

Rysunek 30 – stelaż zapasu kabla, źródło: http://www.optomer.pl/pub/artykuly/346/Katalog-OPTOMER.pdf [dostęp: 01.10.2018 r.]

Rysunek 31 – stelaż zapasu kabla, źródło: http://www.optomer.pl/pub/artykuly/346/Katalog-OPTOMER.pdf [dostęp: 01.10.2018 r.]

- zaczepy abonenckie.

  Zaczepy abonenckie wykonane z tworzywa sztucznego. Przeznaczone są do zawieszania kabli światłowodowych abonenckich (dropów) wraz z niewielkim zapasem.

Rysunek 32 - uchwyt światłowodowy DROP, źródło: http://www.cdr.pl/p4570,uchwyt-swiatlowodowy-drop.html [dostęp: 01.10.2018 r.]

Rysunek 33 - uchwyt światłowodowy DROP, źródło: http://www.cdr.pl/p4570,uchwyt-swiatlowodowy-drop.html [dostęp: 01.10.2018 r.]

Osprzęt telekomunikacyjny instalowany na słupach OSD jest identyczny z osprzętem instalowanym na słupach telekomunikacyjnych. Także zatem i w tym przypadku, na podbudowie słupowej mogą być zawieszane dodatkowe urządzenia, które nie zostały wyszczególnione powyżej, w tym urządzenia służące do bezprzewodowego realizowania usług np. w zakresie monitoringu, telemetrii.

Osobną kwestią jest wskazywane w warunkach technicznych wydawanych przez OSD ograniczenie: *Przy podwieszaniu kabli światłowodowych zabrania się podwieszania kabli światłowodowych poprzez konstrukcje stacji transformatorowych*. Wymóg ten wydaje się słuszny, ponieważ pomijając względy bezpieczeństwa, należy zauważyć, że stacje transformatorowe wieszane są na słupach dosyć nisko, poniżej przewodów elektroenergetycznych. Stąd zazwyczaj już punkt podparcia na takim słupie dla kabli telekomunikacyjnych, byłby usytuowany zbyt nisko

w stosunku do ziemi, aby zapewnić normatywną odległość tych kabli od ziemi w miejscu największego zwisu.

Rysunek 34 – przykład stacji transformatorowej, źródło: http://www.cze-pas.com.pl/art/29/produkt-1-2-3.html [dostęp: 29.10.2018 r.]

6. Wskazanie kluczowych problemów związanych z korzystaniem z sieci energetycznych z perspektywy operatorów telekomunikacyjnych stwierdzonych na podstawie wykładni obowiązujących przepisów prawa

1) kwalifikacja prawna na gruncie PB prowadzenia przez OK prac w zakresie realizacji szybkiej sieci telekomunikacyjnej

Ustawa posługuje się określeniem realizacji szybkiej sieci telekomunikacyjnej. Jeśli przedsiębiorca telekomunikacyjny realizuje szybką sieć telekomunikacyjną, może skorzystać z szeregu uprawnień, np. może domagać się dostępu do podbudowy słupowej OSD w oparciu o określoną w Ustawie procedurę. Tymczasem PB nie jest w ogóle znane pojęcie szybkiej sieci telekomunikacyjnej. PB nie zawiera także definicji pojęć takich jak sieć telekomunikacyjna, przyłącze telekomunikacyjne, telekomunikacyjna linia kablowa – które to pojęcia są zdefiniowane w innych aktach prawnych, a pojawią się w przepisach PB.

Niespójność w zakresie nazewnictwa i definicji pojęć jest przyczyną problemów w kontaktach OK z OSD, szczególnie na gruncie wyboru właściwego trybu realizacji inwestycji na gruncie PB. W pewnych przypadkach, właściwa kwalifikacja prawna zamierzenia budowlanego może być bowiem sporna. Przykładowo, procedura budowlana dotycząca budowy sieci telekomunikacyjnej

(zgłoszenie) jest odmienna od procedury wymaganej dla budowy telekomunikacyjnej linii kablowej (brak obowiązków na gruncie PB).

Jeśli OK będzie podwieszał na podbudowie słupowej OSD kabel telekomunikacyjny zdolny do dostarczania usług szerokopasmowego dostępu do Internetu o przepustowości co najmniej 30 Mb/s, to na gruncie Ustawy będzie realizował szybką sieć telekomunikacyjną, zaś na gruncie PB telekomunikacyjną linię kablową lub przyłącze telekomunikacyjne.

Z uwagi na brak spójności terminologii PB i Ustawy, OSD często stoją na stanowisku, że skoro OK powołuje się we wniosku o współkorzystanie ze słupów na zamiar realizacji szybkiej sieci telekomunikacyjnej, to wykonywana przez OK inwestycja wymaga zgłoszenia budowlanego, gdyż w istocie zamierzenie obejmuje budowę sieci telekomunikacyjnej w rozumieniu PB. Powyższą praktykę OSD należy uznać za nadinterpretację obowiązujących przepisów prawa.

Rozwiązanie problemu w zakresie wykładni przywołanych przepisów sprowadza się przyjęcia, iż nie zawsze realizacja szybkiej sieci telekomunikacyjnej w rozumieniu Ustawy jest równoznaczna z budową sieci telekomunikacyjnej w rozumieniu PB. Telekomunikacyjna linia kablowa w rozumieniu PB jest elementem szybkiej sieci telekomunikacyjnej w rozumieniu Ustawy.

2) problem kwalifikacji inwestycji na gruncie PB

Z problemem opisanym w punkcie 1) powyżej wiąże się w sposób bezpośredni zagadnienie właściwego kwalifikowania budów i robót budowlanych OK wykonywanych z wykorzystaniem infrastruktury energetycznej, a co za tym idzie, problem wyboru przez inwestora właściwego trybu realizacji inwestycji na gruncie PB lub z jego pominięciem.

Szerzej, o możliwej kwalifikacji przedsięwzięć budowlanych na gruncie PB oraz stanowisku GUNB, który - dla przypomnienia - uznał dowieszanie dodatkowego kabla na słupach w istniejącej linii elektroenergetycznej za niepodlegające PB korzystanie z obiektu budowlanego zgodnie z przeznaczeniem, można przeczytać w rozdziale II analizy.

W tym miejscu autorzy zwracają uwagę, iż w obecnym stanie prawnym, trudnym jest jednoznaczne przesądzenie czy dowieszanie dodatkowego kabla na słupach istniejącej linii elektroenergetycznej należy kwalifikować, jako budowę telekomunikacyjnej linii kablowej, czy użytkowanie istniejącego obiektu budowlanego niepodlegającego PB. Za przyjęciem pierwszej koncepcji przemawia między innymi zdefiniowanie linii kablowej jako odrębnego od linii elektroenergetycznej liniowego obiektu budowlanego, którego właścicielem po wybudowaniu pozostaje inwestor. Przepisy wyodrębniają także linię kablową napowietrzną oraz linię kablową podziemną jako sieci uzbrojenia terenu, stąd wydaje się, że brak jest jednoznacznych argumentów za wyłączeniem możliwości zakwalifikowania przedsięwzięcia polegającego na podwieszaniu kabli telekomunikacyjnych, we wspólnej trasie z przewodami elektroenergetycznymi, jako budowy telekomunikacyjne linii kablowej. Z kolei, za przyjęciem drugiej koncepcji przemawia fakt przeznaczenia podbudowy słupowej do podwieszania kabli bez względu na ich rodzaj. Nie zmienia

bowiem przeznaczenia podbudowy słupowej OSD okoliczność, iż dowieszeniu ma podlegać dodatkowy kabel telekomunikacyjny, a nie elektroenergetyczny.

W obecnym stanie prawnym, problem kwalifikacji podwieszania dodatkowego kabla przez OK wydaje się nie mieć dużego znaczenia z uwagi na zwolnienie budowy linii kablowej z obowiązku uzyskiwania decyzji o pozwoleniu na budowę oraz dokonywania zgłoszenia. Ustawodawca wyłączył budowę linii kablowej z reglamentacji administracyjnej na gruncie PB. O ile jednak kwalifikacja inwestycji OK nie budzi w praktyce większych zastrzeżeń organów administracji budowlanej, to rozbieżności te są często wykorzystywane przez OSD przeciwko OK na etapie sporządzania projektu technicznego lub negocjowania umowy. W praktyce dochodzi do sytuacji, w których to OSD kwalifikuje inwestycję OK w sposób arbitralny, co pokazały badania ankietowe przeprowadzone wśród przedsiębiorców oraz stanowiska izb gospodarczych na temat barier w relacjach z OSD.

Należy pamiętać, że kwalifikacji zamierzonych robót budowlanych dokonuje zawsze inwestor (OK) i to on bierze na siebie pełną odpowiedzialność za wadliwość swojego wyboru i ewentualne negatywne konsekwencje. OSD nie powinien zatem wpływać na decyzję inwestora w tym zakresie.

Autorzy analizy skłaniają się ku przyjęciu wniosku, iż podwieszanie kabla telekomunikacyjnego na linii bądź trakcji elektroenergetycznej jest budową telekomunikacyjnego obiektu budowlanego w postaci nadziemnej telekomunikacyjnej linii kablowej, a co za tym idzie, budowy takiej nie można wyłączyć spod reglamentacji PB. Interpretację GUNB autorzy analizy rozumieją w ten sposób, że odnosi się ona do OSD, w zakresie, w jakim podwieszanie kabli telekomunikacyjnych nie zmienia przeznaczenia i sposobu użytkowania obiektu budowlanego jakim jest sieć elektroenergetyczna.

3) zmiana sposobu użytkowania obiektu budowlanego - wykładania art. 71 ust. 1 pkt 2) PB

Jednym z istotnych problemów zasygnalizowanych na warsztatach prowadzonych przez UKE, jakie pojawiły się przy wykładni przepisów PB w kontekście realizacji inwestycji telekomunikacyjnych z wykorzystaniem podbudowy słupowej sieci energetycznej, była kwestia zmiany sposobu użytkowania obiektu budowlanego oraz wynikające z tej okoliczności procedury związane z legalnym dokonaniem takiej zmiany.

Zgodnie z przepisem art. 71 ust. 1 pkt 2) PB, *przez zmianę sposobu użytkowania obiektu budowlanego lub jego części rozumie się w szczególności: podjęcie bądź zaniechanie w obiekcie budowlanym lub jego części działalności zmieniającej warunki: bezpieczeństwa pożarowego, powodziowego, pracy, zdrowotne, higieniczno-sanitarne, ochrony środowiska bądź wielkość lub układ obciążeń.*

Powstała wątpliwość interpretacyjna wskazanego przepisu dotyczyła ustalenia, czy instalowanie dodatkowych kabli telekomunikacyjnych na podbudowie słupowej sieci elektroenergetycznej prowadzi do zmiany warunków, w zakresie wielkości lub układu obciążeń sieci

elektroenergetycznej, a w konsekwencji skutkuje zmianą sposobu użytkowania obiektu budowlanego.

Zdaniem autorów analizy, dowieszenie kabla telekomunikacyjnego nie stanowi zmiany sposobu użytkowania w rozumieniu art. 71 ust 1 pkt 2) PB.

Ustawodawca nie zdefiniował wprost pojęcia zmiany sposobu użytkowania obiektu budowlanego lub jego części. Sytuacje o jakich mowa w art. 71 ust. 1 pkt 2) PB, przesądzające o takiej zmianie zostały wymienione w tym przepisie w sposób przykładowy. Wynika jednak z nich, że nie chodzi o jakąkolwiek zmianę sposobu użytkowania w odniesieniu do pierwotnego czyli też dotychczasowego legalnego sposobu użytkowania, ale o zmianę sposobu użytkowania obiektu budowlanego, polegającą na podjęciu w nim takiej działalności, do której mają zastosowanie inne normy z zakresu bezpieczeństwa pożarowego, powodziowego, pracy, zdrowotne, higieniczno-sanitarne, ochrony środowiska bądź dotyczące wielkości lub układu obciążeń, aniżeli normy, które znajdowały zastosowanie do dotychczasowego sposobu użytkowania[264].

Mając na uwadze powyższe należy się zastanowić, czy w przypadku instalowania telekomunikacyjnej linii kablowej dochodzi do zmiany funkcji elektroenergetycznego obiektu budowlanego oraz czy po dokonaniu takiego dowieszenia, wobec sieci elektroenergetycznej znajdą zastosowanie inne wymogi, niż te które, które miały zastosowanie dotychczas.

Odnosząc się do ewentualnej zmiany funkcji uznać należy, że w przypadku gdy podjęcie działań w obiekcie budowlanym polega na dowieszeniu kabla telekomunikacyjnego, obiekt budowlany jakim jest sieć elektroenergetyczna w dalszym ciągu pełni swoją pierwotną funkcję, tj. służy instalowaniu na nim kabli i przewodów, co potwierdzają przywołane już w analizie interpretacje GUNB oraz GINB[265]. Dowieszenie telekomunikacyjnej linii kablowej nie stanowi faktycznej zmiany sposobu użytkowania. Pierwsza przesłanka, która mogłaby przesądzić o ewentualnej konieczności spełnienia obowiązków, jakie na gruncie PB wiążą się ze zmianą sposobu użytkowania obiektu budowlanego, nie zachodzi.

Odnosząc się zaś do potencjalnej zmiany wymogów stawianych sieci elektroenergetycznej to należy wskazać, że obiekt budowlany, jakim jest sieć elektroenergetyczna (lub jego część, za którą należy uznać podbudowę słupową) ma ściśle określone parametry w zakresie maksymalnych obciążeń oraz ich układu. Wymagania stawiane obiektowi budowlanemu, w tym jego maksymalne obciążenie, zostały określone na etapie projektowania sieci elektroenergetycznej. Zgodnie z § 11

[264] Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 11 stycznia 2017 r. w sprawie o sygnaturze akt II OSK 964/15.

[265] Zgodnie ze stanowiskiem Głównego Inspektora Nadzoru Budowlanego (GINB) oraz departamentu prawnego Głównego Urzędu Nadzoru Budowlanego (GUNB), dowieszenie dodatkowego kabla, w tym telekomunikacyjnego, lub wymiana kabla w istniejącej linii energetycznej lub kanalizacji kablowej mieści się w zakresie użytkowania obiektu budowlanego i nie podlega przepisom PB (pismo Głównego Inspektora Nadzoru Budowlanego z dnia 1 lipca 2010 r., znak DPR/Inn/074/59/2010, pismo Głównego Urzędu Nadzoru Budowlanego z dnia 20 lutego 2018 r., znak DPR.022.89.2018).

ust. 4) RozpProjektowe, *opis techniczny składający się na projekt architektoniczno- budowlany powinien zawierać układ konstrukcyjny obiektu budowlanego, zastosowane schematy konstrukcyjne (statyczne), założenia przyjęte do obliczeń konstrukcji, w tym dotyczące obciążeń, oraz podstawowe wyniki tych obliczeń*. Już na etapie projektowym, zastosowanie znajdą wymogi w zakresie wytrzymałości i maksymalnych obciążeń obiektu budowlanego OSD. Wymogi te będą wynikać np. z kart katalogowych słupów, które zostały wyprodukowane w oparciu normę PN-EN 12843:2008 Prefabrykaty z betonu - Maszty i słupy. Wymogi te będą niezmienne przez cały okres ich eksploatacji.

Dowieszenie dodatkowego kabla lub przewodu, bez względy na jego rodzaj, nie powoduje konieczności zastosowania innych norm, aniżeli te, które miały zastosowanie na etapie projektowania sieci OSD oraz jej dalszego użytkowania.

W przepisie art. 71 ust. 1 pkt 2) PB jest bowiem mowa o zmianie wymagań stawianych obiektowi, a nie o zwiększeniu obciążenia w ramach ustalonego układu. Dowieszenia telekomunikacyjnej linii kablowej może powodować co najwyżej konieczność zbadania aktualnych obciążeń podbudowy słupowej, w celu weryfikacji czy możliwym z punktu widzenia technicznego jest dowieszenie dodatkowego kabla, lecz stan ten ocenia się wedle tych samych wymagań jakie przepisy techniczne stawiają sieci elektroenergetycznej na etapie jej powstania i dalszej, bezpiecznej eksploatacji. Wszak dowieszenie dodatkowego przewodu linii elektroenergetycznej nie powoduje zmiany wymogów lecz zwiększenie obciążenia w ramach ustalonej wytrzymałości. Parametry te ocenia się wedle tych samych wymogów technicznych.

Mając na uwadze powyższe, druga z przesłanek, jaka mogłaby świadczyć o konieczności spełnienia wymogów związanych ze zmianą sposobu użytkowania obiektu budowlanego, nie została spełniona.

Dla zobrazowania należy wskazać, że zmiana sposobu użytkowania linii zaszłaby w przypadku podjęcia takich działań, które doprowadziłby do zmiany sieci nN na sieć SN. W takim przypadku zmienia się faktyczne przeznaczenie oraz wymogi bezpieczeństwa stawiane tym sieciom.

4) problem kwalifikacji prac jako PPN, brak legalnej definicji PPN

Kwestie problematyki PPN szerzej poruszono już we wcześniejszej części analizy. Słowem podsumowania należy wskazać, że problemy związane z tym zagadnieniem sprowadzają się do następujących okoliczności:

- przepisy polskiego prawa nie zawierają definicji legalnej pojęcia prac pod napięciem, co skutkuje tym, że w określonych sytuacjach, na gruncie różnych aktów prawnych, przez poszczególne podmioty może być ono odmienne rozumiane i interpretowane. Istniejące unormowanie zostało wydane jedynie w zakresie BHP, przez co – pomimo właściwych treści tych regulacji – brak jest jasnych podstaw prawnych do ich bezpośredniego stosowania w relacjach prawnych pomiędzy OSD a OK,

- brak definicji legalnej wywołuje spory w relacjach OSD i OK, a luka ta jest wypełnia przez instrukcje wewnętrzne OSD, na których kształt OK nie ma żadnego wpływu, a które rzadko odzwierciedlają regulację tej kwestii zawartą w przepisach RozpBHPEnergetyka,
- stanowiska OSD, wedle którego, to do OSD należy decyzja, czy w danym przypadku OK wykonuje PPN;
- wymagania przez OSD od OK przedkładania dowodów wykonania obowiązków ciążących na OK jako na pracodawcy na podstawie przepisów powszechnie obowiązującego prawa oraz nakładanie kar umownych na OK lub odmawianie udzielenia dostępu w przypadku niedostarczenia takich dowodów;
- zastrzeganie kar umownych na rzecz OSD w umowach o dostęp za nieprzestrzeganie przez OK przepisów powszechnie obowiązującego prawa, stanowiących o obowiązkach pracodawcy wobec pracowników w związku z wykonywaniem PPN;
- problem kwalifikowania prac jako PPN został zauważony na warsztatach w UKE, a także został zidentyfikowany przez izby gospodarcze oraz respondentów ankiety.

Rekomendacje autorów analizy co do usunięcia analizowanego problemu zostały przedstawione w ostatnim rozdziale opracowania.

III. Analiza porównawcza w zakresie warunków i zasad dostępu do podbudowy słupowej poza terytorium Rzeczpospolitej Polskiej

Pomocne dla przyjęcia rozwiązań i praktyk, jakie mogą zostać wprowadzone na terytorium Rzeczpospolitej Polskiej w zakresie udostępniania podbudowy słupowej, wymaga nakreślenia tego, jak omawiane zagadnienie jest rozwiązywane w innych państwach. Niniejszy rozdział ma na celu opisanie praktyk i przepisów stosowanych przez poszczególne kraje w zakresie współpracy pomiędzy OSD a OK. W głównej mierze ta część analizy oparta jest o rozwiązania występujące w państwach członkowskich UE, które tak jak Polska były zobowiązane do implementowania Dyrektywy kosztowej. Dodatkowo przedstawione zostanie to, jak omawiane zagadnienie funkcjonuje w dwóch państwach - USA oraz Australii - które posiadają ugruntowaną praktykę udostępniania podbudowy słupowej OK.

Niniejsza część opracowania ma na celu zarysowanie tych rozwiązań, które mogłyby mieć zastosowanie w polskim systemie prawnym, czy praktyce udostępniania słupów. Z tego względu opis dotyczy jedynie wybranych, istotnych z punktu widzenia Polski, konstrukcji prawnych i technicznych.

Większość informacji dotyczących stosowania Dyrektywy kosztowej pochodzi od regulatorów rynków telekomunikacyjnych poszczególnych krajów, przy czym trzeba zwrócić uwagę, że w niektórych z nich[266] problem współpracy na linii OSD – OK nie był dostrzegany lub funkcjonuje *stricte* na komercyjnych zasadach i do tej pory nie wymagał interwencji organu regulacyjnego[267]. Analizę w tej części oparto także na materiałach źródłowych OSD, konferencji czy organizacji branżowych[268], jak również raportach przygotowywanych dla Komisji Europejskiej czy dużych operatorów telekomunikacyjnych oraz bezpośrednich wywiadach z przedsiębiorcami telekomunikacyjnymi[269].

[266] Np. informacje uzyskane od irlandzkiego (Commission for Communications Regulation) czy szwedzkiego regulatora (Swedish Post and Telecom Authority – PTS).

[267] Przykładem jest Malta.

[268] W tym IEEE (*Institute of Electrical and Electronics Engineers*, https://www.ieee.org/ [dostęp: 18.10.2018 r.]).

[269] Tak w przypadku Republiki Czeskiej.

1. Zagadnienia wstępne

1) wdrożenie Dyrektywy kosztowej w państwach członkowskich UE

Państwa członkowskie UE miały czas na implementację[270] Dyrektywy kosztowej do dnia 1 stycznia 2016 r. W przypadku państw członkowskich objętych niniejszą analizą, Dyrektywa kosztowa została implementowana aktami prawnymi wskazanymi w poniższej tabeli[271].

Tabela 8 – wykaz aktów prawnych, którymi w poszczególnych państwach członkowskich UE dokonano implementacji Dyrektywy kosztowej

PAŃSTWO CZŁONKOWSKIE	KRAJOWY ORGAN REGULACYJNY	AKT PRAWNY, KTÓRYM IMPLEMENTOWANO DYREKTYWĘ
Niemcy	Bundesnetzagentur (BNetzA)	Gesetz zur Erleichterung des Ausbaus digitaler Hochgeschwindigkeitsnetze
Francja	Autorité de Régulation des Communications électroniques et des Postes (Arcep)	Ordonnance no 2016-526 du 28 avril 2016 portant transposition de la directive 2014/61/UE du Parlement européen et du Conseil du 15 mai 2014 relative à des mesures visant à réduire le coût du déploiement de réseaux de communications électroniques à haut débit
Portugalia	Autoridade Nacional de Comunicações (ANACOM)	Decreto-Lei n.º 92/2017, de 31 de julho que reforça medidas de redução do custo de implantação de redes de comunicações eletrónicas de elevado débito, transpondo a Diretiva n.º 2014/61/UE
Włochy	Autorità per le garanzie nelle comunicazioni (AGCOM)	Attuazione della direttiva 2014/61/UE del Parlamento Europeo e del Consiglio del 15.5.2014, recante misure volte a ridurre i costi dell'installazione di reti di comunicazioni elettronica ad alta velocità.

[270] W przeciwieństwie od rozporządzeń, które są stosowane w państwach członkowskich bezpośrednio, dyrektywy należy implementować aktem krajowym. Dyrektywa jest aktem adresowanym do krajów UE i musi zostać przez nie poddana transpozycji do prawa krajowego. Jednak Trybunał Sprawiedliwości uznaje, że w niektórych przypadkach ma zastosowanie zasada bezpośredniego skutku w celu ochrony praw osób indywidualnych. Trybunał uznał w orzecznictwie, że dyrektywa ma bezpośredni skutek, jeśli jej przepisy są bezwarunkowe oraz wystarczająco jasne i precyzyjne oraz w momencie, gdy kraj UE nie transponował dyrektywy w wyznaczonym terminie (wyrok z dnia 4 grudnia 1974 r., Van Duyn). Niemniej jednak skutek bezpośredni może mieć tylko charakter wertykalny. Kraje UE zobligowane są do wdrażania dyrektyw, lecz dyrektywy te nie mogą być powołane przez kraj UE wobec osób (wyrok z dnia 5 kwietnia 1979 r., Ratti). Źródło: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=LEGISSUM%3Al14547 [dostęp: 14.10.2018 r.]

[271] Tabela przedstawia podstawowe akty prawne implementujące Dyrektywę kosztową. Ze względu na szeroki zakres regulacji unijnej w większości przypadków konieczna była zmiana przepisów dotyczących postępowania administracyjnego, prawa budowlanego oraz planowania przestrzennego. Pełny spis aktów dostępny jest pod adresem: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/pl/NIM/?uri=CELEX:32014L0061 [dostęp: 10.10.2018 r.]

Malta	Malta Communications Authority (MCA)	Utilities and Services (Regulation of Certain Works) (Amendment) Act, 2016
Cypr	Office of the Commissioner of Electronic Communications and Postal Regulation - OCECPR	Ο Περί Ρυθμίσεως Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών και Ταχυδρομικών Υπηρεσιών (Τροποποιητικός) Νόμος του 2016.
Wielka Brytania	Office of Communications (Ofcom)	The Communications (Access to Infrastructure) Regulations 2016
Czechy	Český telekomunikační úřad	Zákon č. 194/2017 Sb., O opatřeních ke snížení nákladů na zavádění vysokorychlostních sítí elektronických komunikací ao změně některých souvisejících zákonů Zákon č. 127/2005 Sb., O elektronických komunikacích ao změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích)

Wszystkie wskazane w powyższej tabeli akty prawne stanowią implementację Dyrektywy kosztowej do poszczególnych systemów prawa krajowego[272]. W jej artykule 2 pkt. 2) zdefiniowano bowiem pojęcie *infrastruktury technicznej*, oznaczającej *dowolny element sieci, który może służyć do umieszczenia w nim innych elementów sieci, samemu nie stając się aktywnym elementem tej sieci, taki jak […], wieże i słupy.* Definicja ta następnie została przyjęta we wszystkich analizowanych aktach prawnych państw członkowskich. Nie ma osobnych regulacji prawnych dotyczących udostępniania podbudowy słupowej, a zatem dostęp do niej mieści się w granicach udostępniania wyżej zdefiniowanej infrastruktury technicznej.

2) kluczowe problemy państw członkowskich w zakresie udostępniania podbudowy słupowej przez OSD na rzecz przedsiębiorców telekomunikacyjnych

Implementacja Dyrektywy kosztowej niestety nie wyeliminowała, podobnie jak w Polsce, podstawowych problemów w zakresie współpracy pomiędzy OSD a OK w niektórych państwach. Są to przede wszystkim następujące bariery[273]:

[272] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/pl/NIM/?uri=CELEX:32014L0061 [dostęp: 16.10.2018 r.]

[273] Study on Implementation and monitoring of measures under Directive 61/2014 Cost Reduction Directive SMART 2015/0066 Final Report, ISBN 978-92-79-81804-2, 2018, s. 43, https://www.researchgate.net/profile/Olga_Batura/publication/326177537_Study_on_Implementation_and_monitoring_of_measures_under_Directive_612014_Cost_Reduction_Directive_-_SMART_20150066/links/5b3caa2aa6fdcc8506ef4b3e/Study-on-Implementation-and-monitoring-of-measures-

- brak elastyczności procedur udostępniania infrastruktury technicznej oraz uzależnienie terminu wykonania prac od uzyskanych zgód i pozwoleń, co nie pozwala OK na wykonanie prac w terminie lub lokalizacji odpowiednim dla OK;
- nieproporcjonalne warunki umowne, w szczególności dotyczące odpowiedzialności OK względem OSD;
- różnice w standardach wykonania sieci telekomunikacyjnej narzucanych przez poszczególnych OSD;
- różne warunki i standardy udostępniania podbudowy słupowej przez OSD;
- wysokie koszty umieszczenia i dalszej eksplantacji infrastruktury telekomunikacyjnej na podbudowie słupowej OSD.

2. Prawne i techniczne rozwiązania w zakresie dostępu przedsiębiorców telekomunikacyjnych do podbudowy słupowej przedsiębiorców energetycznych w wybranych państwach

1) Francja

W 2014 r. we Francji, na podbudowie słupowej zawieszonych było 550 000 km telekomunikacyjnych kabli światłowodowych. 37% z nich, zostało umieszczonych na słupach ERDF[274]. Kolejne 43% na infrastrukturze Orange. W pozostałych przypadkach wykorzystano jako podbudowę inne urządzenia inżynierii lądowej[275].

Analiza rozwiązań funkcjonujących we Francji potwierdza tezy sformułowane niegdyś przez Komisję Europejską. Z badań[276] przeprowadzonych na potrzeby sporządzenia sprawozdania[277]

under-Directive-61-2014-Cost-Reduction-Directive-SMART-2015-0066.pdf?origin=publication_detail [dostęp: 18.10.2018 r.]

[274] Électricité de France– francuskie przedsiębiorstwo energetyczne sprawujące zarząd nad większością linii energetycznych we Francji. Spółka jest w całości własnością EDF i w 2016 r. zmieniła nazwę na ENEDIS.

[275] Synergies in roll-out of networks by Energy utilities & telecoms, Jean-Christophe Bonnard (ERDF) June 26th, 2014, http://ec.europa.eu/information_society/newsroom/cf/dae/document.cfm?doc_id=5980 [dostęp: 18.10.2018 r.]

[276] Study on Implementation and monitoring of measures under Directive 61/2014 Cost Reduction Directive SMART 2015/0066 Final Report, ISBN 978-92-79-81804-2, 2018, https://www.researchgate.net/profile/Olga_Batura/publication/326177537_Study_on_Implementation_and_monitoring_of_measures_under_Directive_612014_Cost_Reduction_Directive_-_SMART_20150066/links/5b3caa2aa6fdcc8506ef4b3e/Study-on-Implementation-and-monitoring-of-measures-under-Directive-61-2014-Cost-Reduction-Directive-SMART-2015-0066.pdf?origin=publication_detail [dostęp: 18.10.2018 r.]

[277] Sprawozdanie Komisji dla Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wdrożenia dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/61/UE z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie środków mających na celu zmniejszenie kosztów realizacji szybkich sieci łączności elektronicznej, COM(2018) 492 final. Dostępne pod adresem: http://orka.sejm.gov.pl/SUE8.nsf/Pliki-

przez Komisję Europejską wynikało bowiem, że współdzielenie infrastruktury technicznej znacząco przyczynia się do obniżenia kosztów rozwoju sieci światłowodowych. We Francji, gdzie praktyka korzystania przez przedsiębiorców telekomunikacyjnych z podbudowy słupowej OSD jest już ugruntowana, wskazuje się na trzykrotne obniżenie kosztów podwieszenia kabla przez OK w stosunku do podwieszenia kabla na innym obiekcie. W przypadku tego państwa, istniejąca infrastruktura techniczna OSD jest na tyle szeroko rozwinięta, że z jej wykorzystaniem możliwe jest objęcie zasięgiem szybkich sieci światłowodowych obszaru prawie całego kraju[278].

a) *aspekty prawne*

Według regulacji prawnych przyjętych we Francji, zasadniczo OK jest odpowiedzialny za uzyskanie wszelkich pozwoleń, w szczególności za zawarcie umów dotyczących gruntów i służebności gruntowych, wymaganych do budowy i obsługi sieci telekomunikacyjnej. Jednakże we francuskim prawie telekomunikacyjnym[279] wprowadzone zostały wyjątki, w których OK nie jest zobowiązany do uzyskiwania takich pozwoleń, jeżeli OSD posiada już zgodę uprawnionego podmiotu na korzystanie z danej nieruchomości. Zgodnie bowiem z art. 48 *Code Des Postes Et Des Communications Electroniques,* OK nie jest zobowiązany do uzyskania ustanowienia służebności na swoją rzecz, w przypadku gdy nieruchomość została już obciążona służebnością przesyłu, zaś umieszczenie nowego przewodu nie naruszy praw dotychczasowego posiadacza służebności. Dodatkowo, art. 47 tego aktu prawnego promuje współkorzystanie z istniejącej infrastruktury OSD przez OK z uwzględnieniem ograniczeń dotyczących dostępnej przestrzeni na słupach.

Rozwiązania francuskie w żaden sposób nie eliminują z wykorzystania podbudowy słupowej linii SN, co do zasady reglamentują dostęp tylko dla jednego kabla telekomunikacyjnego, przy czym nie jest to wyłączenie bezwzględne i po odpowiednich uzgodnieniach na linii OSD-OK dopuszczalne jest podwieszenie kolejnego kabla. Z kolei operator, który uzyskał taki dostęp zobowiązany jest zaoferować innym operatorom telekomunikacyjnym racjonalną ofertę – ofertę hurtową - udostępnienia ciemnych włókien światłowodowych[280].

Wreszcie, model francuski, podobnie jak np. australijski, zakłada zawarcie umowy obejmującej warunki udostępnienia infrastruktury OSD oraz opis procedury uzyskania dostępu do słupów,

---

zal/COM%282018%29_492_1_PL_ACT_part1_v2.pdf/%24File/COM%282018%29_492_1_PL_ACT_part1_v2.pdf [dostęp: 14.10.2018 r.]

[278] Synergies in roll-out of networks by Energy utilities & telecoms, Jean-Christophe Bonnard (ERDF) June 26th, 2014, http://ec.europa.eu/information_society/newsroom/cf/dae/document.cfm?doc_id=5980 [dostęp: 18.10.2018 r.]

[279] L. 46 i L. 48 Code Des Postes Et Des Communications Electroniques, https://www.legifrance.gouv.fr/affichCode.do?cidTexte=LEGITEXT000006070987 [dostęp: 18.10.2018 r.]

[280] ERDF, SIECF et Orange (2015). Convention relative a l'usage des supports des réseaux publics de distribution d'électricité basse tension (BT) et haute tension (HTA) aériens pour l'établissement et l'exploitation d'un réseau de communications électroniques, http://static.reseaudesintercoms.fr/cities/98/documents/bi3axfuioqsml16.pdf [dostęp:18:10.2018 r.]

warunki finansowe itp. wprost też wskazuje na możliwość zawieszenia na słupach nie tylko kabli światłowodowych ale także koncentrycznych czy skrętkowych.

Na OK spoczywa obowiązek dostarczenia OSD danych technicznych dotyczących planowanego umieszczenia infrastruktury telekomunikacyjnej, przy czym dane wsadowe o samej infrastrukturze słupowej i jej dostępności, parametrach technicznych, rozmieszczeniu itp. posiada i przekazuje OK operator systemu dystrybucyjnego[281].

b) *aspekty techniczne*

Z praktyki przyjętej we Francji wynika, że OK obciąża obowiązek zbadania wytrzymałości podbudowy słupowej. Przed wykonaniem takich obliczeń i sporządzeniem projektu, OK powinien skontaktować się, zarówno z OSD jak i z tamtejszym, lokalnym regulatorem[282] w celu określenia warunków przedsięwzięcia i ich ewentualnej modyfikacji albo umożliwienia wniesienia zastrzeżeń – odbywa się to jednak na mocy uprzednio zawartej umowy. OK może zostać zobowiązany do dokonania dodatkowych badań (i pokrycia kosztów ich przeprowadzenia) w celu ustalenia, czy infrastruktura elektroenergetyczna jest rzeczywiście przystosowana do umieszczenia na niej kabla światłowodowego i jakie ewentualnie modyfikacje sieci elektroenergetycznej byłyby konieczne – dotyczy to oczywiście sytuacji, gdy stan techniczny słupów jest złej jakości lub OK oczekuje specyficznych rozwiązań[283]. Wynik przeprowadzonych badań, wraz z planem umieszczenia sieci światłowodowej musi zostać przedstawiony OSD. OK może rozpocząć prace związane z realizacją sieci dopiero po zatwierdzeniu tych dokumentów przez OSD, a podwieszenia kabla telekomunikacyjnego wykonuje OK, powstała w ich wyniku infrastruktura stanowi własność OK. Wymagane jest, aby wszystkie osoby wykonujące prace przy podbudowie słupowej OSD posiadały odpowiednie kwalifikacje, zgodnie z tamtejszymi przepisami oraz odbyły odpowiednie przeszkolenie.

Każda ze stron umowy o dostępie jest odpowiedzialna za utrzymanie i naprawy swojej własnej sieci[284]. Umowy o dostępie do podbudowy słupowej z głównym OSD we Francji zawierane są na okres dwudziestu lat z możliwością dalszego przedłużenia o kolejny okres. Rozwiązanie umowy przez OSD może nastąpić wyłącznie w przypadku, gdy doszło do wielokrotnego naruszania przez OK warunków umowy i nie udało się stronom dojść do porozumienia w terminie 3 miesięcy,

[281] Ibidem, s. 12.

[282] Le Syndicat Intercommunal d'Energie des Communes de Flandre.

[283] W polskiej praktyce także zdarzają się sytuacje, w której przykładowo wymagane jest wykonanie dodatkowych odciągów wzmacniających czy prostowanie słupów.

[284] ERDF, SIECF et Orange (2015). Convention relative a l'usage des supports des réseaux publics de distribution d'électricité basse tension (BT) et haute tension (HTA) aériens pour l'établissement et l'exploitation d'un réseau de communications électroniques, s.19, http://static.reseaudesintercoms.fr/cities/98/documents/bi3axfuioqsml16.pdf [dostęp:18:10.2018 r.]

ewentualnie w przypadku likwidacji sieci. Co do zasady, OK ma 12 miesięcy na usunięcie własnej instalacji z infrastruktury OSD po rozwiązaniu umowy.

Francuski OSD proponuje inne, niż przyjęte na polskim rynku, warunki finansowe dostępu do podbudowy słupowej. ERDF udostępnia własną infrastrukturę techniczną na czas określony za jednorazowym wynagrodzeniem. Koszt uzyskania dostępu do jednego słupa wynosi 50 € na 20 lat[285]. Dodatkowo OK jest zobowiązany do zapłaty na rzecz koncesjodawcy energetycznego (organ odpowiedzialny za organizację dystrybucji elektryczności we Francji) opłaty w wysokości 27,50 € - także raz na 20 lat. Niezależnie od powyższego, OK płaci OSD za spełnione świadczenia, m. in. za dostarczanie informacji o sieci, zatwierdzenie dokumentacji technicznej. W 2015 r. opłata wynosiła ok. 0,7€ za mb.

c) *obliczenia wytrzymałości słupa*

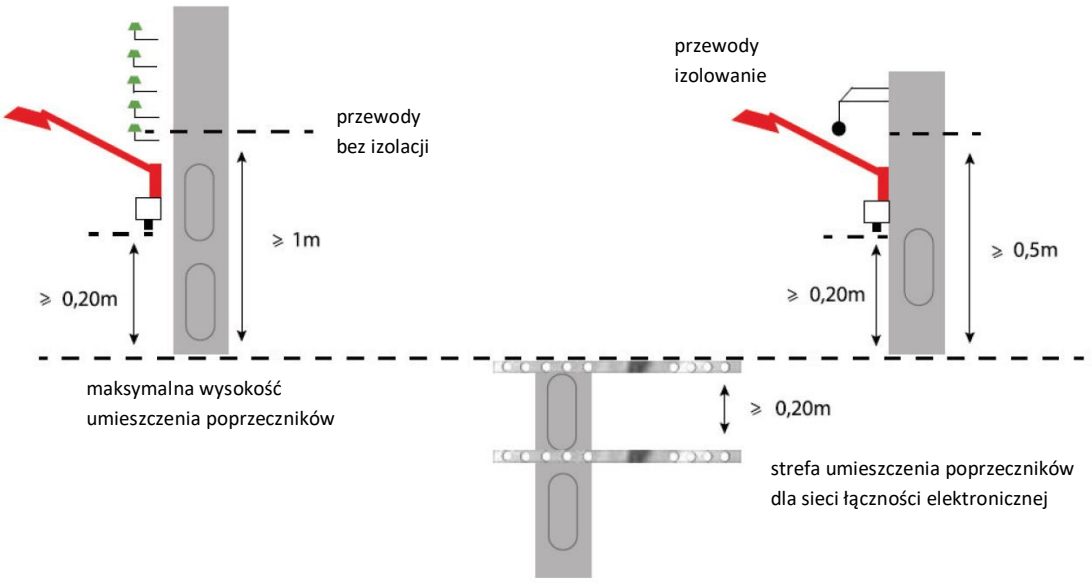
We Francji do wyliczenia wytrzymałości podbudowy słupowej, na której podwieszone są napowietrzne elektroenergetyczne linie WN, używa sią narzędzia pod nazwą CAMELIA oraz modułu FOP uzupełnionego o moduł Etoilement. Do wyliczenia wytrzymałości podbudowy słupowej, na której podwieszone są napowietrzne elektroenergetyczne linie nN, obowiązuje moduł COMAC, natomiast dla linii telekomunikacyjnych odpowiednim oprogramowaniem jest CAP-FT.

Zgodnie z instrukcją realizacji obliczeń[286], lokalizacja infrastruktury telekomunikacyjnej na podbudowie słupowej OSD zależy od rodzaju istniejącej już na słupie infrastruktury technicznej OSD. Instrukcja ta została stworzony w oparciu o obowiązujące we Francji przepisy, podlegała akceptacji organu odpowiedzialnego za organizację dystrybucji elektryczności we Francji[287]. Co istotne, omawiany dokument opisuje m.in. warunki techniczne umieszczenia infrastruktury telekomunikacyjnej na słupach linii WN.

[285] Ibidem.

[286] Guide pratique pour la réalisation d'études mécaniques permettant la pose de réseaux de communications électroniques sur le Réseau Public de Distribution d'Électricité, Identification : Enedis-GUI-RES_03^{E} z dnia 15 lipca 2018 r., https://www.enedis.fr/sites/default/files/Enedis-GUI-RES_03E.pdf [dostęp:18.10.2018 r.]

[287] Umowa z ERDF jest porozumieniem trójstronnym. Trzecią stroną umowy jest Le Syndicat Intercommunal d'Energie des Communes de Flandre (SIECF), tj. organ będący koncesjodawcą energii elektrycznej. Porozumienia z OSD są więc nadzorowane przez organ państwowy. Jest to zatem zdecydowanie odmienne rozwiązanie od tego, które stosowane jest w Polsce.

Rysunek 35 - przykład warunków technicznych udostępniania słupów w sytuacji, gdy na słupie znajduje się oświetlenie, źródło: Guide pratique pour la réalisation d'études mécaniques permettant la pose de réseaux de communications électroniques sur le Réseau Public de Distribution d'Électricité, Identification: Enedis-GUI-RES_03E z dnia 15 lipca 2018 r., s.9, https://www.enedis.fr/sites/default/files/Enedis-GUI-RES_03E.pdf [dostęp:18.10.2018 r.]

2) Niemcy

Niemiecka regulacja jest bardziej obszerna niż treść Dyrektywy kosztowej. W omawianych regulacjach – tak jak w Polsce - wprowadzone zostało szerokie rozumienie pojęcia *operatora sieci*, przez które rozumie się, zarówno operatorów energetycznych, jak i każdy podmiot posiadający infrastrukturę odpowiednią do instalacji sieci łączności elektronicznej[288] (np. gminy). Co więcej, Niemcy (podobnie jak Wielka Brytania) zdecydowały się skorzystać z zasady wzajemności, dzięki której podbudowa słupowa stanowiąca własność przedsiębiorców telekomunikacyjnych może być wykorzystywana przez inne podmioty w celu instalacji na niej infrastruktury nietelekomunikacyjnej.

Po wdrożeniu Dyrektywy kosztowej ujawniło się duże zapotrzebowanie niemieckich przedsiębiorców telekomunikacyjnych na korzystanie z podbudowy słupowej OSD. Przyjmuje się, że przyczyną takiego zjawisk było to, że wcześniej gminy i zakłady użyteczności publicznej w wielu przypadkach aktywnie działały na rzecz infrastruktury komunikacyjnej o bardzo dużej przepustowości i wyznawały politykę nie udostępniania kanałów i słupów potencjalnym konkurentom. W zamian za to, podmioty te proponowały rozwiązania alternatywne, które były dla nich bardziej opłacalne np. dzierżawę ciemnego włókna lub usługę BSA[289]. Wdrożenie

[288] Przykładowo udostępniania może być także trakcja kolejowa. Zgodnie z decyzją Federal Network Agency z dnia 21 marca 2013 r., infrastruktura podlegająca udostępnieniu powinna obejmować nie tylko podbudowę słupową, ale również tamy, nasypy i mosty.

[289] Study on Implementation and monitoring of measures under Directive 61/2014 Cost Reduction Directive SMART 2015/0066 Final Report, ISBN 978-92-79-81804-2, 2018, s. 166 – 167,

Dyrektywy kosztowej zmusiło te podmioty do udostępniania całej infrastruktury technicznej, w tym do umożliwienia korzystania potencjalnym konkurentom z podbudowy słupowej.

Jednakże nawet po wdrożeniu Dyrektywy kosztowej w Niemczech, gminy próbowały w inny sposób zablokować dostęp do swojej infrastruktury. W odpowiedzi na wnioski przedsiębiorców telekomunikacyjnych o udostępnienie słupów wskazywały one na prawną niemożność udostępnienia danej infrastruktury technicznej. Przykładowo, w postępowaniu w sprawie BK11-17/ 009 BNetzA[290] wyjaśniło, że zgodnie z art. 77g TKG (2, nr 2), brak obecnie dostępnej przestrzeni, koncentruje się na *infrastrukturze, warunkach technicznych, a nie na zobowiązaniach prawnych*. W omawianej sprawie gmina twierdziła bowiem, że z żądaniem dostępu kolidowała łącząca ją z innym podmiotem umowa dotycząca tej infrastruktury technicznej stanowiąca o wyłączności, ponieważ skutkowała brakiem kontroli gminy nad udostępnianą infrastrukturą. Zgodnie jednak z argumentacją BNetzA, brak wolnej przestrzeni na słupie powinien być interpretowany ściśle w odniesieniu do zdolności fizycznej, a nie w odniesieniu do kwestii prawnych[291].

Istotne jest to, że w Niemczech inaczej wygląda struktura administracji publicznej w branży energetycznej i telekomunikacyjnej – funkcjonuje tam jeden regulator państwowy BNetzA, obejmujący cztery zasadnicze rynki regulowane, tj.:

- elektryczność i gaz;
- telekomunikację;
- pocztę;
- kolej.

Rozwiązanie to pozwala na tworzenie spójnych regulacji dotyczących współpracy podmiotów działających w poszczególnych sektorach. Przykładem korzyści z utworzenia jednego regulatora jest funkcjonujący scentralizowany system (punkt dostępu) opublikowany przez ten urząd, w którym zamieszczane są obowiązkowo wszelkie istotne informacje o istniejącej infrastrukturze elektroenergetycznej, telekomunikacyjnej oraz transportu. W systemie gromadzone dane są na bieżąco aktualizowane, a ich udostępnienie następuje na wniosek (także mailowy), w którym przedsiębiorca ubiegający się o informacje wskazuje obszar, na jakim chce umieścić infrastrukturę telekomunikacyjną.

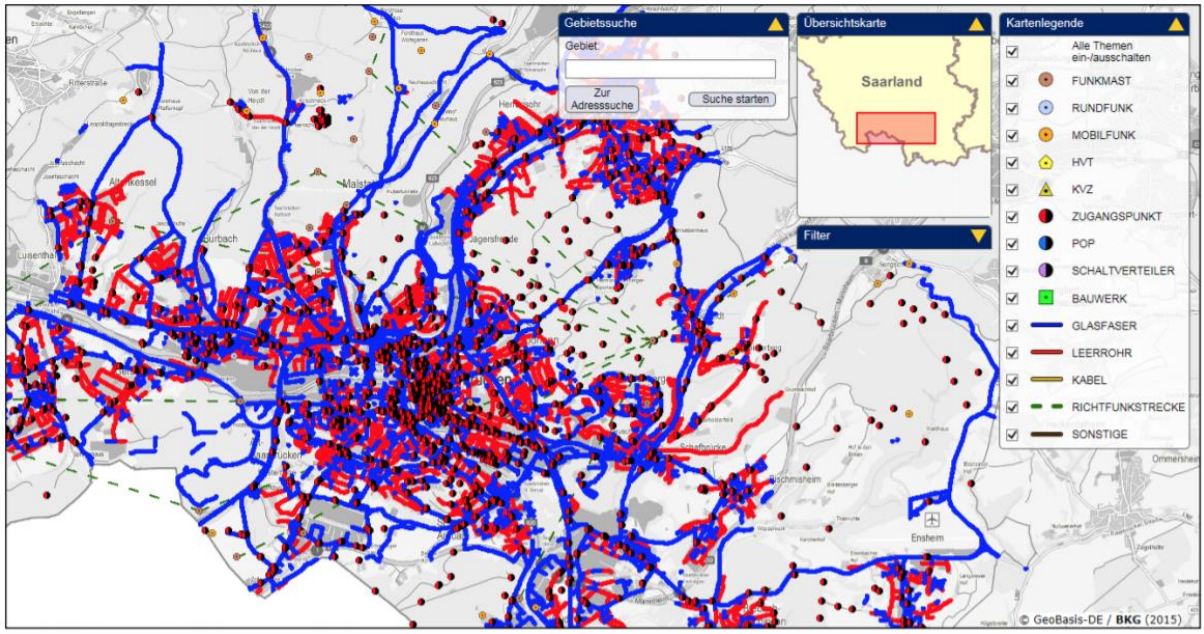
---

https://www.researchgate.net/profile/Olga_Batura/publication/326177537_Study_on_Implementation_and_monitoring_of_measures_under_Directive_612014_Cost_Reduction_Directive_-_SMART_20150066/links/5b3caa2aa6fdcc8506ef4b3e/Study-on-Implementation-and-monitoring-of-measures-under-Directive-61-2014-Cost-Reduction-Directive-SMART-2015-0066.pdf?origin=publication_detail [dostęp: 18.10.2018 r.]

[290] Bundesnetzagentur für Elektrizität, Gas, Telekommunikation, Post und Eisenbahnen – niemiecki organ regulacyjny.

[291] Decyzja z dnia 12 października 2017 r. wydana przez BNetzA, sygnatura akt: BK11-17/009.

Ponadto, platforma niemiecka zawiera dane kontaktowe do zarządcy infrastruktury, a na stronie internetowej BNetzA publikowane są informacje o planowanych robotach inżynieryjnych (budowlanych i drogowych) OSD. Omówiony system informacyjny wpisuje się w realizację celów Dyrektywy kosztowej i z całą pewnością jest takim rozwiązaniem, które sprawdziłoby się także w Polsce, przyczyniając się do wyeliminowania szeregu problemów w zakresie dostępu do słupów, które zostały zdiagnozowane w niniejszej analizie.

Rysunek 36 - mapa z przykładowymi informacjami udostępnionymi przez aplikację wprowadzoną przez BNetzA, źródło: BEREC report on Implementation of the Broadband Cost Reduction Directive z dnia 7 grudnia 2017 r., s.39-40, https://berec.europa.eu/eng/document_register/subject_matter/berec/reports/7534-berec-report-on-the-implementation-of-the-broadband-cost-reduction-directive [dostęp: 18.10.2018 r.]

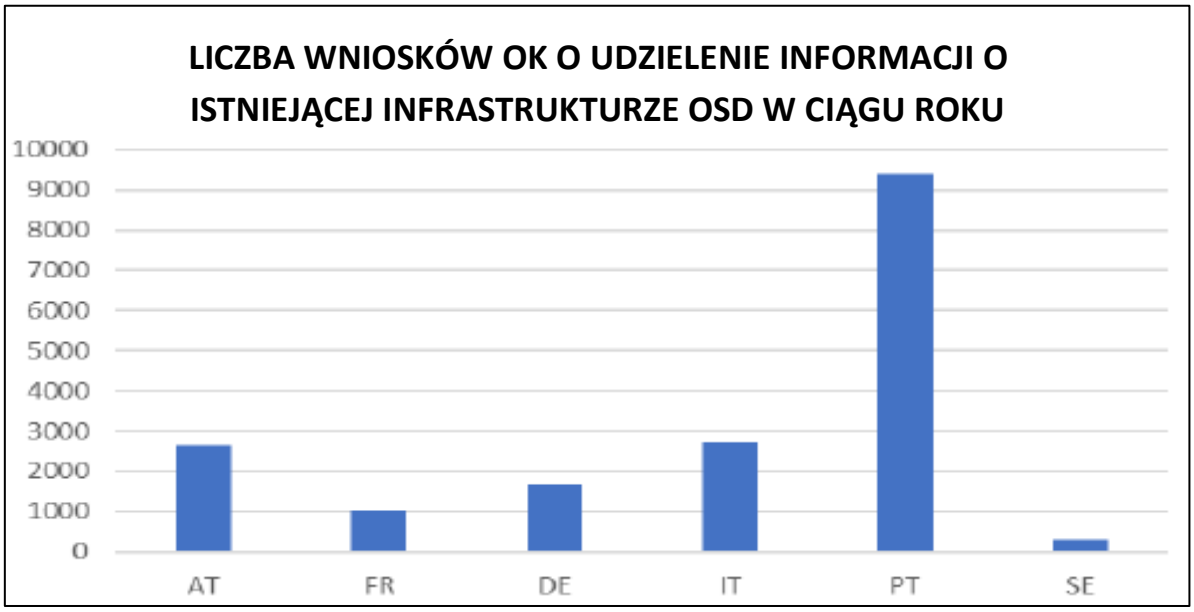
Każdy OK jest uprawniony do pozyskania informacji o istniejącej na danym obszarze infrastrukturze energetycznej, telekomunikacyjnej oraz transportu.

3) Portugalia

Portugalia jest jednym z krajów UE, w którym w ostatnich latach najbardziej zwiększyło się wykorzystanie infrastruktury technicznej stanowiącej własność operatorów nietelekomunikacyjnych. Jedną z przyczyn takiego stanu rzeczy może być wdrożenie sprawnie działającego centralnego systemu udostępniania informacji. Zaistniałą sytuację potwierdzają wyniki badania z 2016 r.[292], które ujawniły, że ilość zapytań dotyczących istniejącej infrastruktury

[292] WIK/VVA based on telecom network operator survey data for 2016 FR, IT, PT, and on BEREC, report BoR (17) 245 AT, DE, SE; cyt. za: Study on Implementation and monitoring of measures under Directive 61/2014 Cost Reduction Directive SMART 2015/0066 Final Report, ISBN 978-92-79-81804-2, 2018, s. 170, https://www.researchgate.net/profile/Olga_Batura/publication/326177537_Study_on_Implementation_and_monitoring_of_measures_under_Directive_612014_Cost_Reduction_Directive_-_SMART_20150066/links/5b3caa2aa6fdcc8506ef4b3e/Study-on-Implementation-and-monitoring-of-measures-under-Directive-61-2014-Cost-Reduction-Directive-SMART-2015-0066.pdf?origin=publication_detail [dostęp: 18.10.2018 r.]

technicznej przy wykorzystaniu centralnego systemu w Portugali jest ponad 3 razy większa niż w innych państwach członkowskich. Możliwość sprawnego uzyskania aktualnych i pełnych informacji o infrastrukturze technicznej zwiększa możliwość jej zastosowania.

Wykres 33 - wykres przedstawia liczbę wniosków OK o udzielenie informacji o istniejącej infrastrukturze słupowej w ciągu roku przy użyciu krajowych punktów dostępowych. Na wykresie przedstawiono państwa, w których złożono najwięcej wniosków przy użyciu takiego systemu, źródło: Study on Implementation and monitoring of measures under Directive 61/2014 Cost Reduction Directive SMART 2015/0066 Final Report, ISBN 978-92-79-81804-2, 2018, s. 170, https://www.researchgate.net/profile/Olga_Batura/publication/326177537_Study_on_Implementation_and_monitoring_of_measures_under_Directive_612014_Cost_Reduction_Directive_-_SMART_20150066/links/5b3caa2aa6fdcc8506ef4b3e/Study-on-Implementation-and-monitoring-of-measures-under-Directive-61-2014-Cost-Reduction-Directive-SMART-2015-0066.pdf?origin=publication_detail [dostęp: 18.10.2018 r.]

Przypomnieć trzeba, że przecież to Dyrektywa kosztowa wymaga zapewnienia dostępu do informacji o istniejącej infrastrukturze technicznej dowolnego operatora sieci w zakresie: **(a)** lokalizacji i przebiegu; **(b)** rodzaju i aktualnego sposobu użytkowania infrastruktury oraz **(c)** punktu kontaktowego.

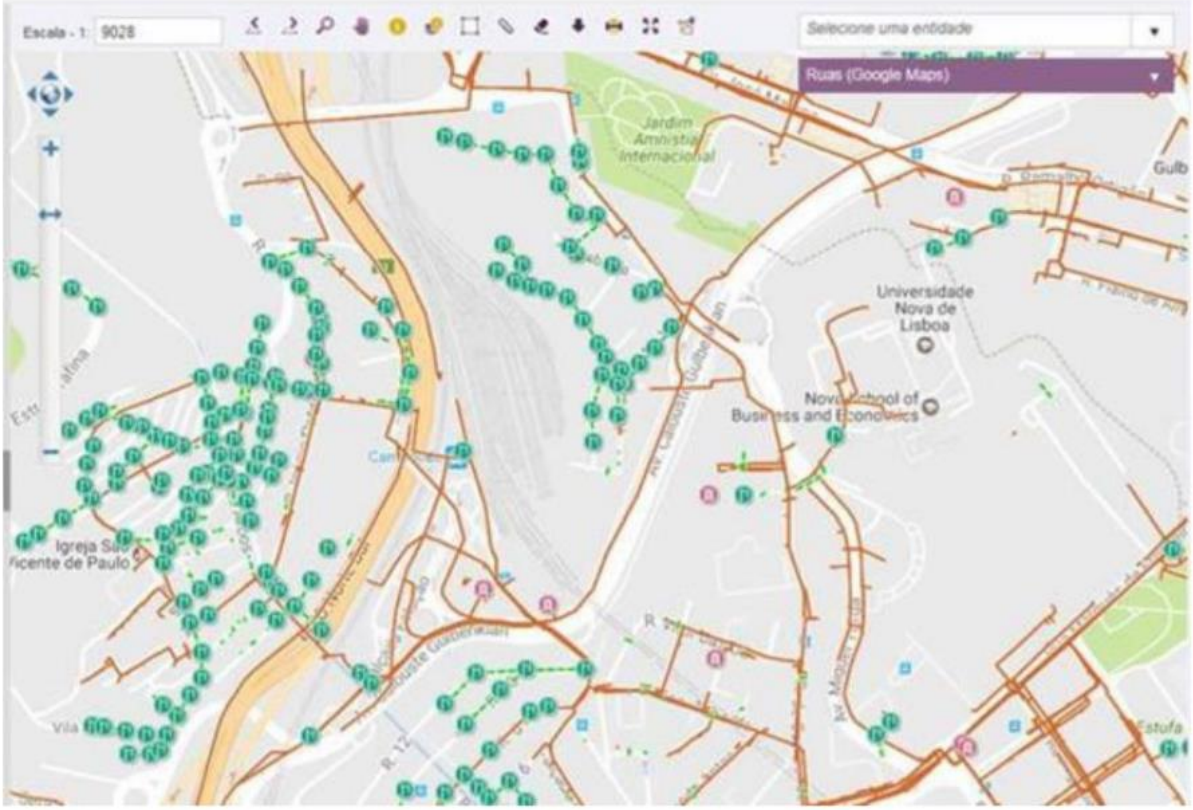
System w Portugalii opiera się na pięciu kategoriach informacji dotyczących[293]:

- infrastruktury (istniejącej, na której można umieścić infrastrukturę telekomunikacji elektronicznej);
- warunków dostępu do infrastruktury technicznej;
- służebności (procedury i warunki, od których zależy jej ustanowienie);
- ogłoszeń o planowanych pracach inżynieryjnych (budowlanych i drogowych, w tym o budowie infrastruktury technicznej, na której będzie możliwe umieszczenie

[293] BEREC report on Implementation of the Broadband Cost Reduction Directive z dnia 7 grudnia 2017 r., s.44, https://berec.europa.eu/eng/document_register/subject_matter/berec/reports/7534-berec-report-on-the-implementation-of-the-broadband-cost-reduction-directive [dostęp: 18.10.2018 r.]

infrastruktury telekomunikacyjnej). Platforma dostarcza dodatkowych informacji dotyczących charakterystyki interwencji, opłat i innych warunków, których należy przestrzegać oraz terminu dołączenia do robót, które mają być wykonane;

- dane o podmiotach.

Rysunek 37 - mapa z przykładowymi informacjami dostępnymi przez system wprowadzony w Portugalii, źródło: BEREC report on Implementation of the Broadband Cost Reduction Directive z dnia 7 grudnia 2017 r., s.43-44, https://berec.europa.eu/eng/document_register/subject_matter/berec/reports/7534-berec-report-on-the-implementation-of-the-broadband-cost-reduction-directive [dostęp: 18.10.2018 r.]

Co ciekawe, w Portugalii przyjęto innym system opłat za dostęp niż w Polsce, który jest mniej korzystny dla przedsiębiorców telekomunikacyjnych oraz, który w ocenie autorów niniejszego opracowania nie jest zasadny. Cena udostępnienia infrastruktury w Portugali, zdaniem portugalskiego krajowego organu regulacyjnego, powinna bowiem być zależna od kosztów budowy, konserwacji, naprawy i ulepszania infrastruktury. W przypadku sporu pomiędzy OK a OSD, regulator, określając wysokość opłat za dostęp, bierze pod uwagę właśnie powyższe czynniki[294]. Rozwiązanie to nie jest jednak miarodajne dla polskiego porządku prawnego, w którym

[294] Study on Implementation and monitoring of measures under Directive 61/2014 Cost Reduction Directive SMART 2015/0066 Final Report, ISBN 978-92-79-81804-2, 2018, s. 159, https://www.researchgate.net/profile/Olga_Batura/publication/326177537_Study_on_Implementation_and_monitoring_of_measures_under_Directive_612014_Cost_Reduction_Directive_-_SMART_20150066/links/5b3caa2aa6fdcc8506ef4b3e/Study-on-Implementation-and-monitoring-of-measures-

przyjęto konstrukcję zwrotu części kosztów utrzymania słupów[295], co jest spójne z postanowieniami Dyrektywy kosztowej.

4) Włochy

Na włoskim rynku działa ponad 30 różnych dostawców energii. W związku z tym, bardzo trudno w tym państwie o zachowanie jednolitości warunków dostępu do podbudowy słupowej oferowanych przez OSD. Praktyka udostępniania infrastruktury elektroenergetycznej na rzecz przedsiębiorców telekomunikacyjnych istniała jednak w tym państwie jeszcze przed wejściem w życie Dyrektywy kosztowej[296]. Poniżej zostały przedstawione procedury i zasady udostępniania infrastruktury technicznej przez jednego z największych OSD we Włoszech (jako najbardziej reprezentatywnego) - Enel Distribuzione SpA[297].

a) *warunki techniczne udostępniania podbudowy słupowej*

Opisywany włoski OSD udostępnia przedsiębiorcom telekomunikacyjny podbudowę słupową linii nN i SN w postaci następujących rodzajów słupów:

- słup pojedynczy z żelbetu;
- słup metalowy pojedynczy lub w kształcie litery A (o poligonalnym lub cylindrycznym przekroju);
- słup kratownicowy.

E-Distribuzione uznaje, że inna niż powyższa infrastruktura techniczna nie nadaje się do udostępnienia[298]. Zgodnie z warunkami technicznymi wprowadzonymi przez tego OSD, infrastruktura techniczna powinna zostać wykonana za pomocą:

- kabli izolowanych samonośnych;

---

under-Directive-61-2014-Cost-Reduction-Directive-SMART-2015-0066.pdf?origin=publication_detail [dostęp: 18.10.2018 r.]

[295] Zob. art. 22 ust. 3 Ustawy.

[296] Study on Implementation and monitoring of measures under Directive 61/2014 Cost Reduction Directive SMART 2015/0066 Final Report, ISBN 978-92-79-81804-2, 2018, s. 155, https://www.researchgate.net/profile/Olga_Batura/publication/326177537_Study_on_Implementation_and_monitoring_of_measures_under_Directive_612014_Cost_Reduction_Directive_-_SMART_20150066/links/5b3caa2aa6fdcc8506ef4b3e/Study-on-Implementation-and-monitoring-of-measures-under-Directive-61-2014-Cost-Reduction-Directive-SMART-2015-0066.pdf?origin=publication_detail [dostęp: 18.10.2018 r.]

[297] https://www.e-distribuzione.it/ [dostęp: 18.10.2018 r.]

[298] Norme e Procedure tecniche di accesso all'Infrastruttura elettrica di e-distribuzione z dnia 5 grudnia 2017 r., https://www.e-distribuzione.it/content/dam/e-distribuzione/documenti/progetti_e_innovazioni/banda_ultra_larga/Norme_Procedure_tecniche_di_accesso.pdf [dostęp: 18.10.2018 r.]

- kabli przymocowanych do linki nośnej;
- przewodów bez izolacji.

Enel Distribuzione SpA wymaga od OK:

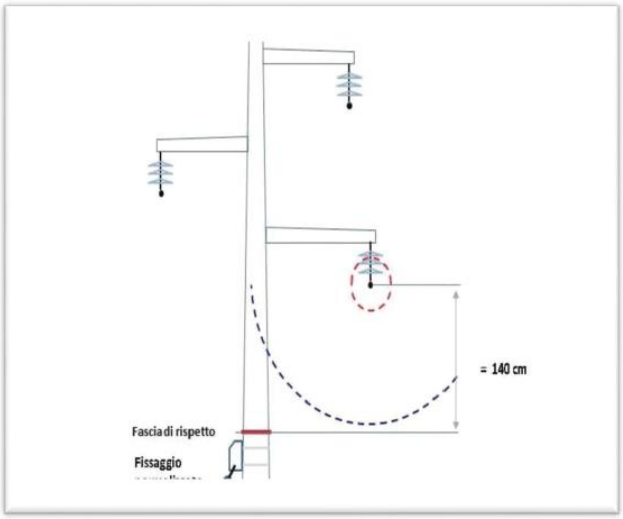
- prowadzenia prac w zakresie podwieszania kabli na słupach zgodnie z normami referencyjnymi CEI (np. normą CEI 11-27[299]), dotyczącymi odległości przewodów od powierzchni ziemi oraz od innych urządzeń podwieszonych na słupach;
- montowania przewodów zawsze poniżej przewodów linii napowietrznej elektroenergetycznej. OSD zakazuje mocowania przewodów linii telekomunikacyjnej do przewodów linii elektroenergetycznej. Zwykle maksymalna liczba instalowanych przewodów jest określona w taki sposób, że suma przewodów (telekomunikacyjnych i elektroenergetycznych) wynosi maksymalnie 3, nie jest to jednak – podobnie jak we Francji w odniesieniu do linii SN- reguła bezwzględna;
- wykonywania prac na słupach linii nN przez osoby posiadające odpowiednie uprawnienia, tj. przez specjalistów w dziedzinie elektryczności (zgodnie z normą CEI 11-27[300]) lub przez osoby odpowiednio przeszkolone (zgodnie z normą CEI 11-27);
- ponoszenia pełnej odpowiedzialności za zapewnienie bezpieczeństwa prowadzonych prac związanych z podbudową słupów (np. prac instalacyjnych oraz serwisowych), w tym za działania lub zaniechania podwykonawców, którymi OK się posługuje przy takich pracach.

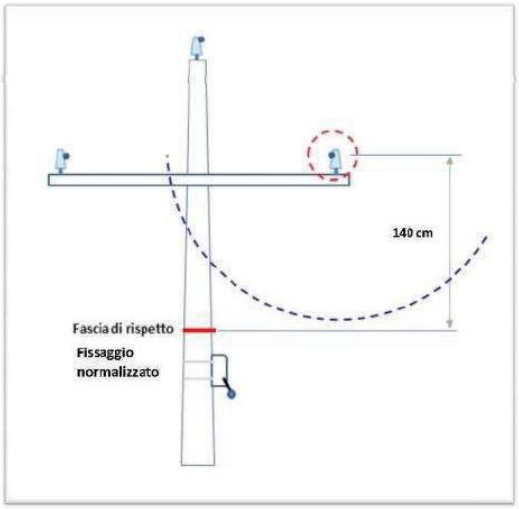
Odległość między punktem zamocowania przewodu telekomunikacyjnego umieszczonego na podporze, a punktem mocowania przewodów elektrycznych powinna zostać wskazana przez OK poprzez umieszczenie odpowiednich oznaczeń. Odległości te są równe:

- 1,40 m dla sieci od 1 do 35 kV;

[299] Norma zawiera standardy określone w normie EN 50110-1: 2014 (Eksploatacja urządzeń elektrycznych -- Część 1: Wymagania ogólne).

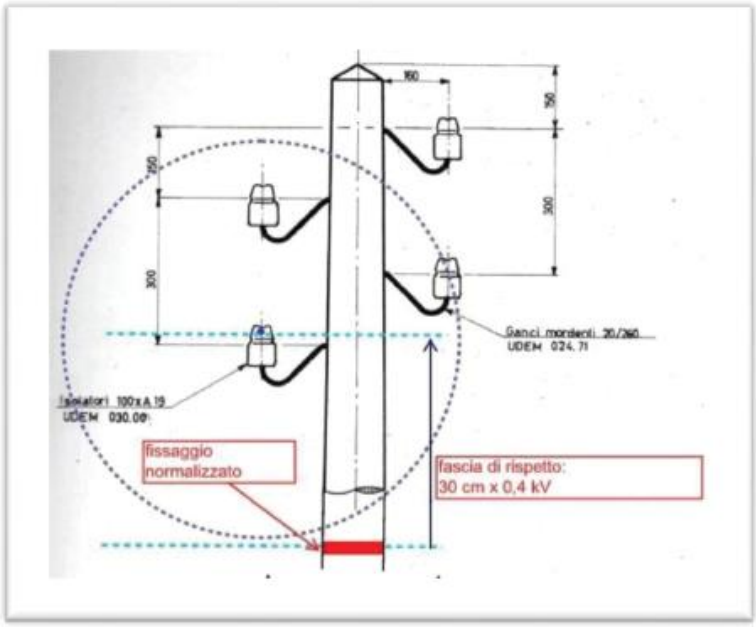
[300] Chodzi o osoby z odpowiednim wykształceniem, wiedzą i doświadczeniem, umożliwiającymi analizę ryzyka i unikanie niebezpieczeństw, jakie może stworzyć energia elektryczna.

Rysunek 38 i 39 – standardowe mocowania izolacji na słupach linii SN, źródło: Norme e Procedure tecniche di accesso all'Infrastruttura elettrica di e-distribuzione z dnia 5 grudnia 2017 r., s. 29, https://www.e-distribuzione.it/content/dam/e-distribuzione/documenti/progetti_e_innovazioni/banda_ultra_larga/Norme_Procedure_tecniche_di_accesso.pdf [dostęp: 18.10.2018 r.]

- 0,30 m dla sieci do 400 V.

Rysunek 40 – standardowe mocowania izolacji na słupach linii nN, źródło: Norme e Procedure tecniche di accesso all'Infrastruttura elettrica di e-distribuzione z dnia 5 grudnia 2017 r., s. 30, https://www.e-distribuzione.it/content/dam/e-distribuzione/documenti/progetti_e_innovazioni/banda_ultra_larga/Norme_Procedure_tecniche_di_accesso.pdf [dostep: 18.10.2018 r.]

b) *procedura udostępniania infrastruktury technicznej przez OSD*

Opisywany OSD deklaruje podejmowanie wszelkich możliwych działań w celu zapewnienia możliwie najpełniejszego dostępu do swojej infrastruktury technicznej. Zgodnie z warunkami

technicznymi udostępnionymi przez Enel Distribuzione SpA, OSD w związku z tą deklaracją przyjmuje na siebie następujące obowiązki:

- dostarczenia danych kartograficznych sieci elektrycznej;
- oceny przydatności słupów do realizacji sieci telekomunikacyjnej;
- nadzoru nad pracami OK związanymi z instalacją urządzeń telekomunikacyjnych na podbudowie słupowej;
- nadzoru nad pracami serwisowymi wykonywanymi przez OK.

Jeśli chodzi o samą procedurę uzyskiwania dostępu, to opiera się ona na ogólnych warunkach publikowanych przez E-Distribuzione, a w pierwszej kolejności przedsiębiorca telekomunikacyjny zgłasza się do OSD z wnioskiem o udostępnienie danych kartograficznych dotyczących infrastruktury technicznej, z której chce skorzystać, a także o dokonanie oceny przydatności tej infrastruktury technicznej do realizacji sieci telekomunikacyjnej. Wraz z wnioskiem OK powinien dostarczyć oświadczenie w przedmiocie akceptacji *Ogólnych warunków dostępu do infrastruktury elektrycznej E-Distribuzione*[301]. Dokonanie oceny przydatności infrastruktury technicznej do realizacji sieci telekomunikacyjnej przez OSD polega na weryfikacji stanu infrastruktury elektroenergetycznej oraz na ustaleniu skali ewentualnych prac, które należałoby wykonać na infrastrukturze technicznej w celu zawieszenia na niej urządzeń telekomunikacyjnych. Ocena kończy się certyfikacją zastosowalności projektu. Certyfikacja ta potwierdza, że przedstawiony przez OK projekt spełnia warunki techniczne OSD.

Po zakończeniu procesu oceny przydatności infrastruktury technicznej OSD:

- w przypadku rezultatu pozytywnego - informuje OK o możliwości udostępnienia infrastruktury technicznej;
- w przypadku rezultatu negatywnego – przekazuje OK decyzję odmowną wraz z uzasadnieniem;
- w przypadku rezultatu częściowo pozytywnego - informuje OK o pracach dotyczących infrastruktury technicznej, których wykonanie jest niezbędne do zrealizowania sieci telekomunikacyjnej z wykorzystaniem danej infrastruktury technicznej oraz o potencjalnych dodatkowych kosztach, które musiałby ponieść OK w związku z takimi pracami.

Jeśli chodzi o udostępnienie danych kartograficznych sieci elektroenergetycznej, to - co do zasady – OSD powinien je udostępnić w terminie 5 dni. W tym samym czasie OSD przedstawia warunki cenowe udostępnienia infrastruktury. Opłaty za dostęp w tym przypadku uiszczane są miesięcznie,

[301] Regolamento tecnico ed economic di accesso all'Infrastruttura elettrica di e-distribuzione z dnia 15 lipca 2016 r., https://www.e-distribuzione.it/content/dam/e-distribuzione/documenti/progetti_e_innovazioni/banda_ultra_larga/documentazione_pregressa/Regolamento_tecnico_economico_2016.pdf [dostęp: 18.10.2018 r.]

a ich wysokość ustalana jest w drodze wyceny wykonywanej przez OSD na wniosek OK na okres 20 lat. Wycena obejmuje również koszty ewentualnego dostosowania infrastruktury technicznej na potrzeby realizacji sieci telekomunikacyjnej, opłatę za kontrolę prac w czasie ich trwania oraz koszt aktualizacji katalogów technicznych OSD.

Jeżeli OK zaakceptuje ofertę OSD, możliwe jest umieszczenie urządzeń telekomunikacyjnych przez OK na słupach OSD. Prace wykonywane przez OK podlegają odpłatnej kontroli OSD. OSD dokonuje również końcowej weryfikacji wykonanych prac. Za wykonanie weryfikacji końcowej nie są pobierane przez OSD dodatkowe opłaty.

Cały proces kończy się przesłaniem przez OK dokumentacji powykonawczej do OSD w terminie 15 dni od dnia zakończenia robót. Po otrzymaniu takiej dokumentacji, OSD dokonuje aktualizacji warunków technicznych swojej infrastruktury technicznej. Równocześnie OK otrzymuje regulamin korzystania z usługi dostępu, który musi zostać podpisany i zwrócony nie później niż w terminie 10 dni od dnia jego otrzymania pod rygorem nałożenia kary pieniężnej lub obowiązku demontażu urządzeń telekomunikacyjnych.

Udostępniana przez OSD infrastruktura techniczna rzecz jasna pozostaje własnością OSD, natomiast prawo OK do korzystania z tej infrastruktury jest nieodwoływalne w określonym przedziale czasowym (zwykle jest to 20 lat) – jest konstrukcją IRU – znaną także na polskim rynku, tylko nieco zbliżoną do znanej polskiemu systemowi prawnemu instytucji służebności[302]. Ściślej rzecz ujmując, we Włoszech OK, uzyskując dostęp do infrastruktury technicznej OSD, otrzymuje prawo do jej użytkowania tzw. *Indefeasible Right of Use* (w skrócie: IRU). IRU to rodzaj umowy nazwanej, której przedmiot jest analogiczny do polskiej umowy przewidzianej w art. 33 Ustawy, z tym zastrzeżeniem, że prawo do korzystania z infrastruktury jest prawem nieodwołalnym w określonym przedziale czasowym.

OSD we Włoszech dopuszcza również możliwość udostępnienia OK innych elementów infrastruktury technicznej niż podbudowa słupowa na cele związane z realizacją sieci telekomunikacyjnej w postaci części obszarów będących własnością OSD np. kanalizacje, w których mieszczą się kable.

W przypadku zmiany lokalizacji sieci OSD niezwłocznie informuje o tym fakcie OK. Jeżeli to możliwe, OSD przedstawia alternatywne rozwiązanie techniczne dla urządzeń OK, np. nową infrastrukturę OSD, którą OK można wykorzystać. Takie rozwiązanie stanowi dodatkową ochronę praw OK.

5) Republika Czeska

Podobnie jak w Niemczech i w Polsce, Republika Czeska przyjęła szerokie rozumienie pojęcia *operator sieci* po to, aby jak najwięcej podmiotów, posiadających infrastrukturę techniczną

[302] Oczywiście powiązanie obu instytucji prawnych dotyczy nieodwołalnego korzystania, nie zaś ograniczenia tego uprawnienia w czasie. Ponadto w przypadku polskiej służebności przesyłu mamy do czynienia z obciążeniem nieruchomości, natomiast w przypadku infrastruktury - z obciążeniem ruchomości.

odpowiednią do instalacji urządzeń telekomunikacyjnych, zostało objęte zakresem tego pojęcia. Wykorzystanie podbudowy słupowej w omawianym państwie nie jest jednak popularne, gdyż większość tamtejszych OK preferuje realizację podziemnych sieci telekomunikacyjnych z następujących przyczyn.

Ze względów bezpieczeństwa, OSD w Republice Czeskiej nie wyrażają zgody na wykonywanie przez OK jakichkolwiek prac na infrastrukturze elektroenergetycznej. Właścicielami kabli telekomunikacyjnych na słupach zwykle są gminy lub OSD. To te podmioty odpowiedzialne są za wykonanie robót, zarządzanie siecią i udostępnianie jej OK. W wielu przypadkach OSD zleca zarząd nad istniejącą infrastrukturą niezależnym spółkom, z którymi później kontaktują się OK[303], a które sztucznie mnożą ilość podmiotów udostępniających podbudowę słupową i określających warunki takiego dostępu.

Sytuacja zaistniała w Republice Czeskiej pokazuje, że istnienie wielu niezależnych podmiotów zarządzających podbudową słupową, udostępniających infrastrukturę na własnych zasadach, ogranicza zainteresowanie OK wykorzystaniem słupów w celu realizacji sieci telekomunikacyjnych. Dlatego też pojawił się tym kraju postulat, aby organy regulacyjne były zobowiązane, na mocy ustawodawstwa krajowego do tworzenia i publikowania wzorów umów dotyczących dostępu do infrastruktury technicznej[304]. Realizacja tego założenia jest jednak w początkowej fazie.

6) Republika Malty

Na Malcie OK współpracują z OSD na polu wykorzystania podbudowy słupowej na długo zanim przyjęto Dyrektywę kosztową. Regulator maltański (MCA[305]) promował i wdrażał założenia eEurope Action Plan[306] w 2005 r. Jedynym z podstawowych celów tego planu było zapewnienie kooperacji między OK a OSD[307], nie przyczyniło się to jednak do wprowadzenia aktów prawnych

[303] Informacje pochodzą z wywiadu przeprowadzonego z czeskimi OK, dotyczącego wykorzystania podbudowy słupowej przez OK.

[304] Study on Implementation and monitoring of measures under Directive 61/2014 Cost Reduction Directive SMART 2015/0066 Final Report, ISBN 978-92-79-81804-2, 2018, https://www.researchgate.net/profile/Olga_Batura/publication/326177537_Study_on_Implementation_and_monitoring_of_measures_under_Directive_612014_Cost_Reduction_Directive_-_SMART_20150066/links/5b3caa2aa6fdcc8506ef4b3e/Study-on-Implementation-and-monitoring-of-measures-under-Directive-61-2014-Cost-Reduction-Directive-SMART-2015-0066.pdf?origin=publication_detail [dostęp: 18.10.2018 r.]

[305] Skrót oznacza Malta Communications Authority.

[306] Chodzi o plan działania Komisji Europejskiej na rzecz społeczeństwa informacyjnego. Więcej informacji o tym planie jest dostępnych pod adresem: http://ec.europa.eu/idabc/en/document/70/5849.html [dostęp: 15.10.2018 r.]

[307] A Broadband Blueprint - Supply Side Initiatives, Malta Communications Authority, maj 2004 r., https://www.mca.org.mt/consultations-decisions/broadband-blueprint-supply-side-initiatives [dostęp: 18.10.2018 r.]

regulujących ten rodzaj współdziałania[308]. Współpraca ta jest zatem realizowana na zasadach komercyjnych. W główniej mierze może wynikać to z faktu, że w tym kraju funkcjonuje wyłącznie jeden OSD i trzech OK. Taka sytuacja zapewnia jednolitość warunków umownych i procedur udostępniania infrastruktury technicznej[309].

Opłaty za udostępnienie infrastruktury technicznej na Malcie pobierane są corocznie w formie ryczałtu lub jednorazowo[310]. Wysokość opłat ustalana jest w oparciu o negocjacje pomiędzy OK a OSD, a nie zależy od ilości wykorzystywanej infrastruktury lub długości podwieszonych kabli.

Wedle przyjętych tam reguł, OK jest odpowiedzialny za zapewnienie, aby podwieszone kable telekomunikacyjne nie powodowały żadnych utrudnień po stronie OSD. Prace instalacyjne są prowadzone na koszt i ryzyko przedsiębiorcy telekomunikacyjnego przez osoby posiadające odpowiednie kwalifikacje. Nie stanowi to jednak ograniczania dla OK, gdyż dysponują oni odpowiednią ilością pracowników z wymaganymi uprawnieniami. Przedsiębiorca telekomunikacyjny jest również odpowiedzialny za „przełożenie" kabli telekomunikacyjnych w przypadku prac konserwacyjnych/modernizacyjnych prowadzonych przez OSD.

Z punktu widzenia OK istotne jest, że prawo maltańskie nie wymaga od OK uzyskania zgód od właścicieli nieruchomości na korzystanie z tych nieruchomości w zakresie umieszczenia i eksploatacji urządzeń telekomunikacyjnych, jeżeli taka zgoda została już udzielona OSD. Przyjmuje się, że zgoda na posadowienie słupów obejmuje również zgodę na korzystanie z tych słupów zgodnie z ich przeznaczeniem, które obejmuje swoim zakresem umieszczanie i eksploatację urządzeń telekomunikacyjnych[311].

Na Malcie wymagane jest podawanie planów prac budowlanych do publicznej wiadomości. Ponadto, pomimo tego, że Dyrektywa kosztowa wymaga jedynie umożliwienia OK koordynacji robót w przypadku, gdy prace finansowane są w całości lub częściowo ze środków publicznych[312], Malta rozszerzyła ten obowiązek i stosuje również zobowiązania dotyczące koordynacji robót budowlanych do prywatnych podmiotów gospodarczych i prywatnych inwestycji[313]. W Polsce

[308] W ustawie Electronic Communications (Regulation) Act z dnia 31 grudnia 1997 r., CAP. 399, wprowadzono jedynie postanowienie, wedle którego brak jest ograniczeń w zakresie współpracy i możliwości wykorzystania przez OK infrastruktury technicznej OSD.

[309] Informacje pochodzą z wywiadu przeprowadzonego z Malta Communications Authority, dotyczącego wykorzystania podbudowy słupowej przez OK.

[310] Koresponduje to z rozwiązaniami francuskimi, włoskimi oraz australijskimi.

[311] Zatem rozwiązanie zbliżone do regulacji francuskiej.

[312] Art.5 Dyrektywy kosztowej.

[313] Study on Implementation and monitoring of measures under Directive 61/2014 Cost Reduction Directive SMART 2015/0066 Final Report, ISBN 978-92-79-81804-2, 2018, s. 175, https://www.researchgate.net/profile/Olga_Batura/publication/326177537_Study_on_Implementation_and_monitoring_of_measures_under_Directive_612014_Cost_Reduction_Directive_-_SMART_20150066/links/5b3caa2aa6fdcc8506ef4b3e/Study-on-Implementation-and-monitoring-of-measures-

obowiązek koordynacji robót budowlanych jest węższy niż na Malcie i dotyczy jedynie robót budowlanych dotyczących infrastruktury technicznej, finansowanych w całości lub w części ze środków publicznych[314].

7) Wielka Brytania

W Wielkiej Brytanii funkcjonuje zasada wzajemności, co oznacza, że oprócz tego, że OK może ubiegać się o dostęp do słupów OSD, także i OSD może złożyć wniosek do OK o dostęp do jego podbudowy słupowej. Co więcej, uprawnienie do uzyskania takiego dostępu zostało rozszerzone także na podmioty z innych branż[315].

Office of Communication (Ofcom) jest organem kontrolującym i nadzorującym rynek mediów i telekomunikacji w omawianym państwie. Jest on również odpowiedzialny za rozstrzyganie sporów pomiędzy OK a OSD. Zgodnie z regulacją Wielkiej Brytanii, wniosek o rozstrzygnięcie sporu[316] do Ofcom'u można złożyć dopiero wówczas, gdy nie ma realnych możliwości na polubowne zakończenie sporu[317], tj. wówczas, gdy:

- wniosek o dostęp został odrzucony w całości lub w części;
- warunki, na jakich ma być udzielony dostęp, nie mogą zostać zaakceptowane;
- w ogóle nie było odpowiedzi na wniosek o udzielenie dostępu w przewidzianym czasie.

Nadto, zgodnie z deklaracją Ofcomu, organ ten zachęca do wcześniejszego kontaktu z Ofcom stronę rozważającą wszczęcie postępowania, wówczas taki podmiot może przedstawić projekt swojego wniosku. Ofcom omawia z „potencjalnym" wnioskodawcą dokumenty oraz udziela mu ewentualnych wskazówek i wyjaśnień w zakresie zgodności wniosku z ogólnymi wymaganiami. Przyjmuje się, że takie rozwiązanie znacznie usprawnia proces rozwiązywania sporu[318].

---

under-Directive-61-2014-Cost-Reduction-Directive-SMART-2015-0066.pdf?origin=publication_detail [dostęp: 18.10.2018 r.]

[314] Art. 36a i następne przepisy Ustawy.

[315] Study on Implementation and monitoring of measures under Directive 61/2014 Cost Reduction Directive SMART 2015/0066 Final Report, ISBN 978-92-79-81804-2, 2018, s. 175, https://www.researchgate.net/profile/Olga_Batura/publication/326177537_Study_on_Implementation_and_monitoring_of_measures_under_Directive_612014_Cost_Reduction_Directive_-_SMART_20150066/links/5b3caa2aa6fdcc8506ef4b3e/Study-on-Implementation-and-monitoring-of-measures-under-Directive-61-2014-Cost-Reduction-Directive-SMART-2015-0066.pdf?origin=publication_detail [dostęp: 18.10.2018 r.]

[316] Ang. *dispute reference*.

[317] Ofcom Guidance under the Communications (Access to Infrastructure) Regulations 2016 z dnia 6 grudnia 2016 r. s. 4, https://www.ofcom.org.uk/__data/assets/pdf_file/0025/95191/Guidance-under-the-Communications-Access-to-Infrastructure-Regulations-2016.pdf [dostęp: 18.10.2018 r.]. Jest to zasadniczo rozwiązanie zbieżne z polskimi regulacjami.

[318] Ibidem, s. 5-6.

Ofcom powinien rozwiązać spór w możliwie najkrótszym czasie, maksymalnie w ciągu 4 miesięcy od otrzymania kompletnego wniosku[319]. W toku postępowania, Ofcom musi zwrócić się o opinię do odpowiedniego organu publicznego – o ile uzna, że jego opinia jest w sprawie konieczna (np. do organu w sprawie lotnictwa, energii elektrycznej, ochrony środowiska itp.)[320]. Jeśli natomiast, wniosek dotyczy odmowy ze względu na bezpieczeństwo narodowe, jedynym podmiotem, z którym Ofcom musi się skonsultować, jest właściwy Minister[321].

OSD w Wielkiej Brytanii ma obowiązek udzielać informacji o lokalizacji, przebiegu, typie i obecnym wykorzystaniu swojej infrastruktury technicznej oraz o swoich danych kontaktowych - każdorazowo na wniosek OK.

8) Stany Zjednoczone

a) *prawne aspekty dostępu do infrastruktury technicznej*

Regulacje dotyczące OSD w Stanach Zjednoczonych są rozbite na akty prawne federacyjne oraz stanowe. Głównym organem państwowym, który posiada „inicjatywę ustawodawczą" na poziomie międzystanowym (ogólnokrajowym), jest Federalna Komisja Komunikacji (FCC)[322].

Obecnym aktem prawym regulującym omawianą tematykę jest *Ustawa telekomunikacyjna* z 1996 r.[323]. Nakłada on na dostawcę usług użyteczności publicznej (*utility*[324]) obowiązek zapewnienia dostępu do swojej infrastruktury technicznej[325]. *Utility* ma bardzo szerokie znaczenie. Termin ten oznacza *każdy podmiot, który jest dostawcą mediów (elektrycznym, gazowym, wodnym, parowym lub innym podmiotom użyteczności publicznej), i który jest właścicielem lub kontroluje słupy, przewody, przewody lub stosowne prawa drogi, w całości lub w części, w przypadku jakiejkolwiek komunikacji przewodowej.* Ograniczenie dostępu do podbudowy słupowej może nastąpić wyłącznie z powodu niewystarczającej ilości wolnej przestrzeni,

[319] Ibidem, s. 5.

[320] The Communications (Access to Infrastructure) Regulations 2016 z dnia 4 lipca 2016, 15. (2), http://www.legislation.gov.uk/uksi/2016/700/contents/made [dostęp: 18.10.2018 r.]

[321] Ibidem.

[322] Federal Communications Commission - jest to tzw. niezależna agencja rządu Stanów Zjednoczonych.

[323] *The Telecommunications Act.*

[324] 47 U.S. Code § 224 (a) (1) - *The term "utility" means any person who is a local exchange carrier or an electric, gas, water, steam, or other public utility, and who owns or controls poles, ducts, conduits, or rights-of-way used, in whole or in part, for any wire communications. Such term does not include any railroad, any person who is cooperatively organized, or any person owned by the Federal Government or any State*, http://uscode.house.gov/ [dostęp: 18.10.2018 r.]

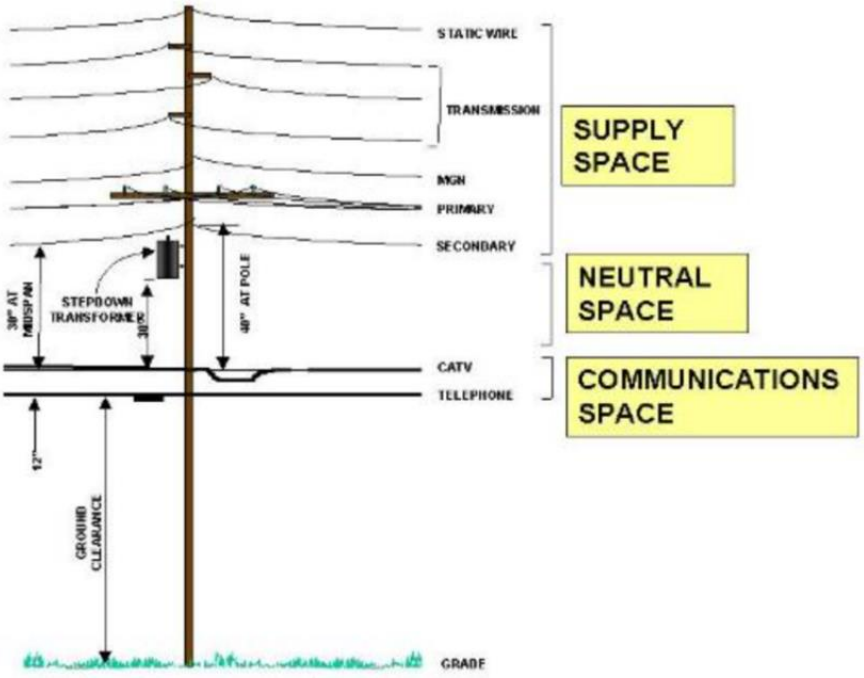
[325] 47 U.S. Code § 224 (f) (1) - *A utility shall provide a cable television system or any telecommunications carrier with nondiscriminatory access to any pole, duct, conduit, or right-of-way owned or controlled by it*, http://uscode.house.gov/ [dostęp: 18.10.2018 r.]

bezpieczeństwa, wytrzymałości i ogólnego przeznaczenia infrastruktury[326]. Zakazane jest zaś określanie dodatkowych obostrzeń dotyczących dostępu[327].

Przedsiębiorca telekomunikacyjny może również zarezerwować przestrzeń na słupie w celu przygotowania i przeprowadzenia konkretnej inwestycji. Rozwiązanie to pozwala rozłożyć prace w czasie, a w konsekwencji zmniejszyć koszty ponoszone przez OK w związku z uzyskiwaniem dostępu do podbudowy słupowej[328] - OK ma pewność, że po dokonaniu rezerwacji słup będzie dla niego dostępny.

b) *techniczne aspekty udostępniania infrastruktury technicznej*

Na szczeblu międzystanowym określone są odległości, jakie powinny zostać zachowane między kablami[329].

Rysunek 41 - przyjęte w USA odległości pomiędzy infrastrukturą telekomunikacyjną a przewodami energetycznymi, źródło: Utility poles http://www.annsgarden.com/poles/poles.htm#neu [dostęp: 15.10.2018 r.]

[326] 47 U.S. Code § 224 (f) (2) - *Notwithstanding paragraph (1), a utility providing electric service may deny a cable television system or any telecommunications carrier access to its poles, ducts, conduits, or rights-of-way, on a non-discriminatory basis where there is insufficient capacity and for reasons of safety, reliability and generally applicable engineering purposes,* http://uscode.house.gov/ [dostęp: 18.10.2018 r.]

[327] 47 U.S. Code § 253(a)-(c), http://uscode.house.gov/ [dostęp: 18.10.2018 r.]

[328] J. Dagenhart, Joint Use Poles and Structure Strength Allocation, IEEE Rural Electric Power Conference, USA 2015, s. 91

[329] Ibidem, s. 90.

W Stanach Zjednoczonych, przy projektowaniu słupów należy uwzględnić 3 strefy:

- tzw. strefę zaopatrzeniową, w której umiejscowione są przewody pod napięciem;
- tzw. strefę neutralną (zwaną też strefą bezpieczeństwa), w której zabronione jest umiejscowienie jakichkolwiek przewodów – jej celem jest przede wszystkim zapewnienie „przestrzeni roboczej" dla ekip montujących kable telekomunikacyjnej na słupach tak, aby prace w tej strefie zapewniały minimum bezpieczeństwa bez ryzyka dotknięcia przewodów energetycznych oraz by osoby wykonujące prace nie musiały legitymować się specjalistycznymi uprawnieniami[330];
- tzw. strefę komunikacji, bezpośrednio pod strefą bezpieczeństwa, w której przeprowadzane są przewody telekomunikacyjne.

Strefa neutralna wynosi 1 metr (40 inches[331])[332] na słupie oraz 0,8 m (30 inches)[333] w najniższym punkcie zwisu kabla. Strefa ta została ustanowiona z przyczyn ściśle związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa osób wykonujących jakiekolwiek prace na słupach, aby podczas prac przy przewodach telekomunikacyjnych pracownicy nie mieli styczności z przewodami będącymi pod napięciem oraz w drugą stronę, aby przy wykonywaniu prac na przewodach pod napięciem nie ingerować w przewody telekomunikacyjne[334].

---

[330] Przekładając to na grunt polskich realiów, przyjęcie podobnego rozwiązania przy projektowaniu słupów i praktyce podwieszania kabli na słupach rozwiązałoby przynajmniej dwa zdiagnozowane i zasadniczej natury spory na linii OSD-OK, zakomunikowane przez izby branżowe i ankietowanych przedsiębiorców: wykonywania prac w technologii PPN oraz legitymowania się przez wykonawców bliżej nieokreślonymi uprawnieniami, certyfikatami itp. Ponadto, tego typu rozwiązanie, jeśli porównać je i scalić z założeniami, jakie towarzyszą współpracy OSD-OK w Australii czy Francji tzn. przyjęcia odgórnego, ale nie bezwzględnego rozwiązania, że na słupie można zamontować trzy kable telekomunikacyjne pozwoliłoby uniknąć kosztownego i czasochłonnego procesu wykonywania obliczeń dla standardowych kabli telekomunikacyjnych. Dodać trzeba, że limit trzech kabli nie jest bezwzględny, bo przy wykonaniu odpowiednich prac zabezpieczających np. dodatkowych odciągów i po dokonaniu obliczeń możliwe jest – w uzgodnieniu z OSD – dowieszanie dodatkowych kabli. Oczywiście powyższe rekomendacje znajdą swoje zastosowanie wtedy, kiedy producenci słupów zaczną stosować określone normy, które takie parametry słupów (a więc określoną, dodatkową nośność, uwzględniającą ciężar kabli telekomunikacyjnych oraz odpowiednią długość/wysokość słupa, zapewniającą co najmniej trzy strefy, w tym strefę neutralną) narzucą, a zapewne zdarzy się to wtedy, gdy wymuszą to na nich OSD. Ci z kolei postawią takie wymogi wtedy, kiedy przepisy projektowe nałożą na inwestorów określone obowiązki.

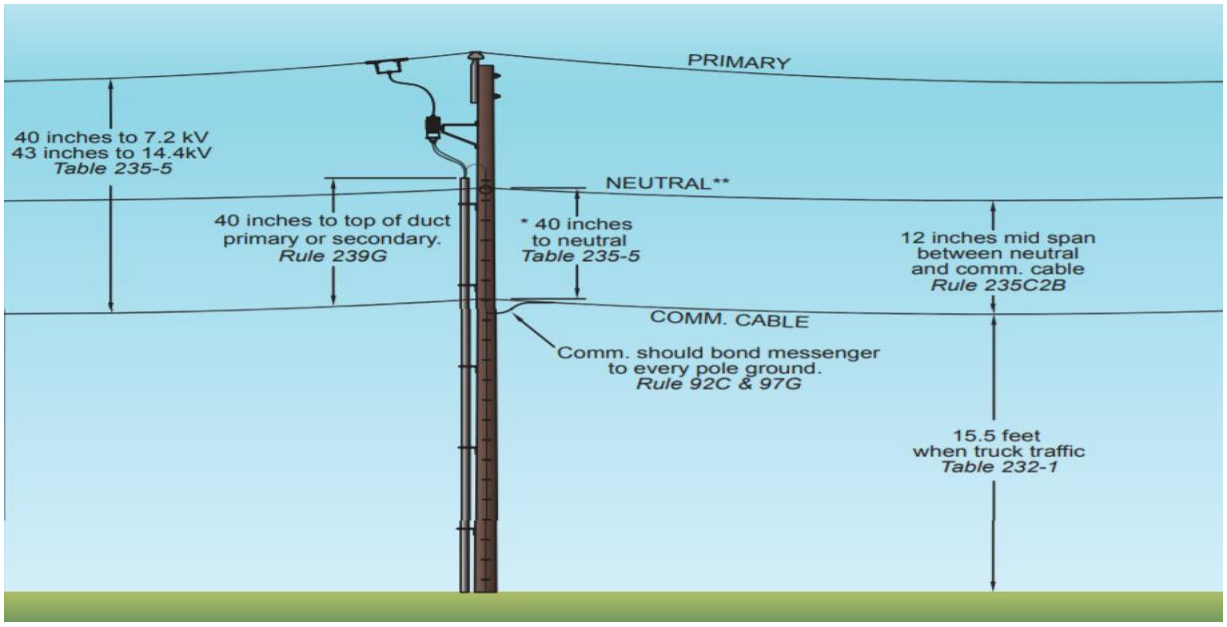
[331] W przybliżeniu 1 inch = 2,54 cm.

[332] Application Guide for 2017 NESC, https://www.connexusenergy.com/application/files/3215/1188/8708/NESC_2017_Clearance_Charts.pdf [dostęp: 18.10.2018 r.]

[333] *Utility poles*, http://www.annsgarden.com/poles/poles.htm#neu [dostęp: 15.10.2018 r.]

[334] Mary Ashley Canevaro, *The Difference in Power Space and Communication Space in the Race to Attach*, https://info.aldensys.com/joint-use/the-difference-in-power-space-and-communication-space-in-the-race-to-attach [dostęp: 15.10.2018 r.]

Odległości, jakie mają być zachowane pomiędzy poszczególnymi strefami oraz przewodami, są określone bardzo szczegółowo w Krajowym Kodeksie Bezpieczeństwa Elektrycznego (NESC[335]). Minimalna odległość od gruntu, na jakiej można zawiesić najniższy przewód, wynosi 4,7 m (15,5 stóp[336]).

Rysunek 42 - wymogi odległości pomiędzy poszczególnymi przewodami, źródło: http://www.annsgarden.com/poles/poles.htm#neu *[dostęp: 15.10.2018 r.]*

c) *procedura udostępniania słupów*

Proces udostępniania słupów wygląda następująco[337]:

- podczas pierwszego etapu, trwającego do 45 dni, OSD przeprowadza wywiad, mający na celu ustalenie, czy na słupie znajduje się wolne miejsce na nową sieć oraz jakie ewentualnie zmiany należy wykonać, aby było możliwe jej zamieszczenie,
- po ustaleniu wyników wywiadu, OSD w ciągu 14 dni dostarcza OK kosztorys zamieszczenia urządzeń telekomunikacyjnych wraz z informacją o ewentualnych modyfikacjach, jakie są niezbędne do przygotowania słupa do montażu,
- OK ma 14 dni na zaakceptowanie warunków przedstawionych przez OSD lub wniesienie do FCC skargi na przedstawione warunki,

[335] National Electrical Safety Code.

[336] W przybliżeniu 1 stopa = 30,48 cm.

[337] *Report on Order On Reconsideration, oficjalny raport FCC z dnia 17 listopada 2015 r.,* *https://transition.fcc.gov/Daily_Releases/Daily_Business/2016/db0208/FCC-15-151A1.pdf* [dostęp: 18.10.2018 r.]

- OSD musi zawiadomić OK już korzystających z podbudowy w przypadku konieczności modyfikacji słupa, w związku z planowanym zamieszczeniem na słupie nowej sieci telekomunikacyjnej.

Tabela poniżej przedstawia schemat procesu udostępniania podbudowy słupowej w USA.

Tabela 9 - schemat procesu udostępniania podbudowy słupowej w USA

ETAP				
	Wywiad	**Kosztorys**	**Udzielenie zgody**	**Przygotowanie słupa**
Liczba dni etapu	45	14	14	60-75
Obowiązki właściciela	Przeprowadzenie wywiadu w celu określenia stanu słupa - ocena możliwości zamontowania infrastruktury telekomunikacyjnej i zakresu ewentualnych prac koniecznych do wykonania w celu jego dostosowania do urządzeń telekomunikacyjnych.	Doręczenie kosztorysu dotyczącego przygotowania słupa do montażu sieci.		Wręczenie OK już korzystającym z podbudowy słupowej informacji o koniecznych pracach, które w ciągu 60 dni trzeba będzie wykonać w celu umieszczenia na słupie urządzeń kolejnego podmiotu. Przygotowanie słupa (jeśli to konieczne). Współpraca z technikami OK.
Uprawnienia OK	Możliwość przeprowadzenia wywiadu technicznego.	Możliwość złożenia skargi do FCC na zaproponowane przez OSD warunki dostępu lub wniesienia opłaty zgodnie z ofertą OSD		OK może zapłacić OSD za dostosowanie podbudowy słupowej do swoich potrzeb lub samodzielnie wykonać prace na swój koszt.

Co do zasady, dostęp do słupów zapewniany jest w oparciu o umowę, jednak jeśli strony nie mogą dojść do porozumienia co do jej treści, mogą wystąpić do FCC o rozstrzygnięcie sporu i ustalenie warunków dostępu do infrastruktury (w tym OSD). Duży nacisk w USA kładziony jest na procedurę polubownego załatwiania sporu, przez co we wniosku o wydanie decyzji przez FCC strona musi zawrzeć informację o krokach, jakie dotychczas podjęła w celu jego rozwiązania[338].

d) *odrębne regulacje stanu Kalifornia*

Jednym z 20 stanów, które zdecydowały się na wydanie własnej regulacji współpracy pomiędzy OK a OSD w przedmiocie dostępu do podbudowy słupowej, jest Kalifornia[339]. Na terenie stanu Kalifornia został wprowadzony dokument rządowy – General Order 95 (GO 95) - w celu ustalenia wymogów projektowych napowietrznych linii przesyłowych, ich konstrukcji i konserwacji[340].

Na terenie Kalifornii działają dwie organizacje: Northern California Joint Pole Association (NCJPA) i the Southern California Joint Pole Committee (SCJPC). Ich zadaniem jest śledzenie aktywności związanej ze współkorzystaniem słupów przez OK i OSD. Zainteresowane podmioty mogą uzyskać dostęp do infrastruktury technicznej za pośrednictwem tych organizacji. Organizacje te posiadają informacje o każdej infrastrukturze, którą można wykorzystać w celu podwieszenia sieci – zrzeszają, zarówno przedsiębiorców telekomunikacyjnych, jak i operatorów energetycznych, czy gminy.

9) Australia

Australia nie uregulowała kompleksowo zasad udostępniania infrastruktury technicznej przez OSD[341], choć istnieje tam już w tym zakresie wieloletnia praktyka, przy czym wszelkie wypracowane zasady wynikają z doświadczeń poszczególnych OSD. W 2014 r. zostało przyjęte wielostronne Porozumienie[342] pomiędzy OSD funkcjonującymi na terenie stanu Wiktoria[343], które zastąpiło uprzednio zawarty *Code of Engineering Practice for Shared Use of Poles* z dnia 27 lutego

[338] *Report on Order On Reconsideration, oficjalny raport FCC z dnia 17 listopada 2015 r. https://transition.fcc.gov/Daily_Releases/Daily_Business/2016/db0208/FCC-15-151A1.pdf [dostęp: 18.10.2018 r.]*

[339] Pole Attachment Regulation: Canada, U.S., U.K. and Other Jurisdictions. Nordicity, marzec 2014, s.13, http://www.nordicity.com/media/2015123qwzkrubuk.pdf [dostęp: 18.10.2018 r.]

[340] General Order 95. Section I, 11, http://www.cpuc.ca.gov/gos/GO95/Go_95_rule_11.html [dostęp: 15.10.2018 r.]

[341] Telecommunications Act 1997 reguluje szereg kwestii związanych z prawem telekomunikacyjnym i dostawą usług do użytkowników końcowych, nie reguluje jednak kwestii wykorzystania infrastruktury technicznej OSD w celach umieszczenia na niej infrastruktury telekomunikacyjnej.

[342] VESI Shared Use of Poles Code z maja 2014 r., http://www.vesi.com.au/files/SharedUseCode/VESI_Shared_Use_of_Poles_Code-For_Industry_Review.docx [dostęp: 18.10.2018 r.]

[343] Przyjęty przez Victorian Electricity Distribution Companies. W skład wchodzi pięciu dostawców energii elektrycznej - Jemena, CitiPower, Powercor, SPAusNet i United Energy Distribution.

1996 roku. W Porozumieniu uregulowano podstawowe zasady udostępnienia infrastruktury, m.in. wymogi dotyczące zaprojektowania, zawieszenia, bezpieczeństwa, konserwacji i usunięcia sieci zamieszczonej na słupie[344].

a) *warunki umowne*

Podstawą udostępnienia infrastruktury jest umowa (ma ona charakter umowy ramowej) zawarta pomiędzy OK a właścicielem słupa[345] i na jej podstawie procedowane są kolejne etapy uzyskania dostępu do podbudowy. Składając wniosek o dostęp, OK jest zobowiązany do uiszczenia na rzecz OSD tzw. *access fee,* tj. opłaty za czynności administracyjne i techniczne związane z udostępnieniem infrastruktury (przekazanie tzw. Design Information Packages, tj. danych o słupach, do których OK chce mieć dostęp i do których dostęp jest możliwy, informacji odnośnie zaprojektowania słupów, możliwości technicznych i samych warunków technicznych)[346]. Sam wniosek zawiera przede wszystkim informacje dotyczące m.in.:

- wskazania konkretnego słupa (słupów) - określając do indywidualnym numerem;
- wszelkie istotne szkice z wymiarami umieszczanej infrastruktury wraz ze wstępnymi testami dotyczącymi możliwości umieszczenia infrastruktury na słupie i metodą, jaką ma być umieszczona infrastruktura telekomunikacyjna.

Obliczenia wytrzymałości słupów nie są konieczne – wykonywane są w ściśle określonych wypadkach. Co do zasady przyjmuje się bowiem, że na słupie mogą zostać umieszczone 3 kable telekomunikacyjne. Reglamentacja ta nie jest jednak bezwzględna - umieszczenie dodatkowych kabli jest możliwe w uzgodnieniu z OSD i po wykonaniu przez OK odpowiednich obliczeń.

OK jest zobowiązany do zawarcia umów, uzyskania wszelkich tytułów prawnych, zgód lub innych oświadczeń wymaganych prawem w przypadku, gdy słup, na którym ma zostać zawieszona sieć OK jest posadowiony na terenie niebędącym własnością OSD. OK powinien takie zgody uzyskać przed zawarciem umowy, jeśli jednak z jakiegoś powodu ich nie uzyska, wówczas zgoda jest udzielana pod warunkiem i przy udzieleniu przez OK gwarancji, iż nabędzie on wymagane zgody do momentu wejścia w teren lub rozpoczęcia prac instalacyjnych[347]. Następuje wówczas warunkowe udzielenie zgody.

---

[344] VESI Shared Use of Poles Code z maja 2014 r., http://www.vesi.com.au/files/SharedUseCode/VESI_Shared_Use_of_Poles_Code-For_Industry_Review.docx [dostęp: 18.10.2018 r.]

[345] Ibidem.

[346] Cennik, aktualizowany w miarę potrzeb OSD, jest publikowany na stronie internetowej.

[347] Zob. wzór umowy o dostępie do słupów australijskiego dystrybutora energii elektrycznej Essential Energy (Use of Poles Carrier Access Agreement), s. 10 pkt. 2.8., https://www.essentialenergy.com.au/-/media/Project/EssentialEnergy/Website/Files/Our-Network/Carrier_Access_Agreement.pdf?la=en&hash=1A58C115934A88251CBC3074E6670C77BF1736C7 [dostęp: 18.10.2018 r.]

Umowy zawierane są na czas określony (minimum 5 lat) z zastrzeżeniem, że w przypadku, gdy żadna ze stron nie wypowie umowy w terminie 60 dni przed terminem zakończenia okresu obowiązywania umowy, umowa automatycznie przedłużana jest na kolejny pięcioletni okres. Ponadto, jeśli po udzieleniu zgody przez OSD, OK w ciągu 60 dni nie zamontuje swojej infrastruktury, wówczas udzielona zgoda (de facto rezerwacja) wygasa i OK jest zmuszony do ponowienia całej procedury od początku[348]. Instalację sieci OK powinien przeprowadzić w sposób niepowodujący konieczności wyłączenia zasilania.

Za udostepnienie słupów OSD jest uprawniony do pobierania rocznej opłaty, płatnej co 6 miesięcy[349]. Stawki opłat są publikowane na stronie internetowej OSD, podlegają corocznej waloryzacji. Ciekawym rozwiązaniem jest też możliwość przeniesienie własności słupa na OK w razie zamiaru likwidacji linii bądź jej przebudowy na doziemną. Na wniosek OK i za zgodą OSD, może zostać zawarta umowa, w której OK nabędzie własność słupa/słupów. W takiej sytuacji zawarta umowa o dostęp zostaje rozwiązana[350].

b) *metoda zawieszenia przewodu/kabla telekomunikacyjnego*

Porozumienie określa m.in. warunki prac związanych z podwieszaniem przewodów telekomunikacyjnych na słupach. Przykładowo są to[351]:

- zakaz wwiercania śrub lub innych materiałów ingerujących w strukturę słupa;
- zakaz ingerencji w istniejące już sieci na słupie;
- przewód należy zabezpieczyć przed zerwaniem;
- zamontowane urządzenia nie mogą stwarzać możliwości wspięcia się na słup z poziomu ziemi;
- montowana infrastruktura nie może uszkodzić sprzętu służącego do dostawy energii elektrycznej.

10) inne kraje

W pozostałych państwach członkowskich UE, problem udostępniania podbudowy słupowej nie został przez krajowych regulatorów zauważony lub ma charakter marginalny. Urzędy regulacyjne Grecji, Irlandii, Cypru, Szwecji wskazały, że nie posiadają informacji w zakresie zasad udostępniania infrastruktury technicznej przez operatorów energetycznych w celu realizacji sieci

[348] Ibidem, s. 11 pkt. 4.1.

[349] Ibidem, s. 17 pkt. 7.1.

[350] Ibidem, s. 25 pkt. 14.2.

[351] VESI Shared Use of Poles Code z maja 2014 r., s. 12, pkt 9.8, http://www.vesi.com.au/files/SharedUseCode/VESI_Shared_Use_of_Poles_Code-For_Industry_Review.docx [dostęp: 18.10.2018 r.]

telekomunikacyjnych. Cypryjski regulator dodatkowo zwrócił uwagę na niskie zapotrzebowanie przedsiębiorców telekomunikacyjnych w zakresie dostępu do podbudowy słupowej.

IV. Aspekty kosztowe udostępniania podbudowy słupowej OSD

1. Uwarunkowania prawne dotyczące ustalenia opłat

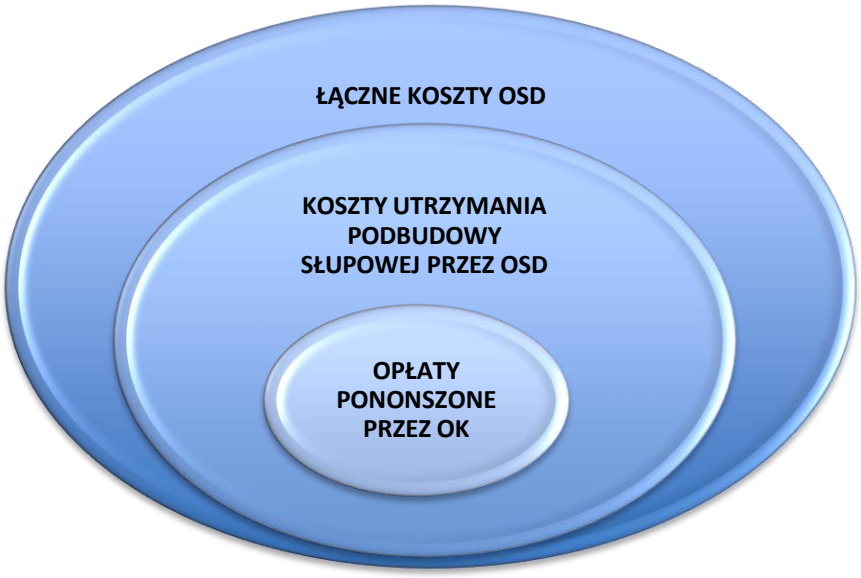
Zgodnie z art. 17 ust. 2 Ustawy, dostęp do infrastruktury technicznej jest odpłatny, chyba że strony umowy postanowią inaczej. Z kolei w sytuacji, w której to Prezes UKE ustalać warunki dostępu w formie decyzji (czy to ramowej czy indywidualnej), decyzja powinna zawsze określać kwestie finansowe. Art. 22 ust. 3 Ustawy, wespół z przepisem art. 22 ust. 1 Ustawy, statuującym przesłanki niedyskryminacyjnych i proporcjonalnych warunków dostępu[352], stanowią podstawę do określenia przez organ regulacyjny opłat, jakie OSD – będący podmiotem użyteczności publicznej - będzie uprawniony pobierać od OK.

W tym kontekście nie bez znaczenia pozostaje także to, że w motywie 18 preambuły do implementowanej Ustawą Dyrektywy kosztowej wskazano, że w zależności od okoliczności istnieje kilka czynników, które mogą mieć wpływ na warunki, na jakich udzielany jest dostęp. W zakresie kosztów wprost mowa tam o *dodatkowych kosztach utrzymania i adaptacji*, a także *zapobiegawczych środkach ochronnych, jakie należy podjąć w celu ograniczenia negatywnego wpływu na bezpieczeństwo, ochronę i integralność sieci*.

Wskazane przepisy Ustawy zawierają kryteria, które ma obowiązek wziąć pod uwagę Prezes UKE, nie wprowadzają zaś cen, którymi organ regulacyjny miałby się posługiwać przy ustalaniu opłat. Przepisy te nie stanowią też kwotowo o wynagrodzeniu minimalnym bądź maksymalnym, jakie mogłoby być należne OSD za udostępnienie podbudowy słupowej. Trzeba zwrócić uwagę, że takie sformułowanie przepisów pozwala Prezesowi UKE na pewien „luz decyzyjny", umożliwiający określenie poziomu opłat także z uwzględnieniem kryteriów pozaprawnych (np. ekonomicznych).

Zgodnie z art. 22 ust. 3 Ustawy, w przypadku, gdy Prezes UKE wydaje decyzję w sprawie dostępu do infrastruktury technicznej podmiotu wykonującego zadania z zakresu użyteczności publicznej, ma on obowiązek określić wysokość opłat tak, aby umożliwiały one zwrot części kosztów, które ponosi ten podmiot w związku z utrzymaniem infrastruktury. Podkreślenia wymaga, że: **(i)** opłaty ponoszone przez OK muszą odpowiadać w swojej wysokości **części kosztów**, jakie OSD ponosi w związku z utrzymaniem infrastruktury technicznej – co obrazuje poniższa grafika, **(ii)** opłaty te mają doprowadzić do **zwrotu** części kosztów, **(iii)** w przepisie mowa jest o kosztach związanych z **utrzymaniem**, a nie udostępnieniem, **(iv)** chodzi o koszt, jaki jest **ponoszony**, a nie poniesiony i wreszcie, **(v)** koszt ma związek z utrzymaniem **tej infrastruktury,** czyli udostępnianej, a nie innych elementów majątku OSD.

[352] Przesłanki *niedyskryminacji* i *proporcjonalności* omówiono w rozdziale III niniejszej analizy.

Grafika 14 – relacja opłat ponoszonych przez OK za dostęp do słupów do całości kosztów ponoszonych przez OSD

Analiza powyższych przesłanek, w zestawieniu z definicją *infrastruktury technicznej*[353] i przesłanek wskazanych w art. 22 ust. 1 Ustawy, prowadzi do następujących wniosków:

- OK ma zrefundować (zwrócić) ponoszone przez OSD koszty, przysporzenie nie ma na celu wzbogacenia OSD,
- problematyczne jest ustalenie: jaki rodzaj kosztów i w jakiej wysokości ma zwrócić OK, tj. jaki odsetek całościowo poniesionych przez OSD kosztów utrzymania podbudowy ma pokryć OK,
- opłata nie ma obejmować elementów jednorazowych, związanych np. z nadzorem w trakcie wykonywania prac montażowych, te zdają się być literalnie wyłączone spod zastosowania art. 22 ust. 3 Ustawy,
- użyty czas teraźniejszy przemawia za tym, że z opłaty wyłącza się koszty inwestycyjne (tzn. koszty budowy lub rozbudowy słupów, o ile rozbudowa nie jest związana z montażem infrastruktury telekomunikacyjnej) oraz koszty utrzymania poniesione przed udostępnieniem podbudowy słupowej OK - zwrot obejmować ma tylko koszty ponoszone w czasie, gdy OK zajmuje słupy,

[353] Zob. art. 2 ust. 1 pkt 6 Ustawy: ***infrastruktura techniczna*** *- każdy element infrastruktury lub sieci, który może służyć do umieszczenia w nim lub na nim elementów infrastruktury lub sieci telekomunikacyjnej, nie stając się jednocześnie aktywnym elementem tej sieci telekomunikacyjnej, taki jak rurociągi, kanalizacja, maszty, kanały, komory, studzienki, szafki, budynki i wejścia do budynków, instalacje antenowe, wieże i* ***słupy, z wyłączeniem****: a)* ***kabli****, w tym włókien światłowodowych (…)* [wytłuszczenie własne].

- refundowany wydatek ma mieć związek ze słupami, z jakich korzysta OK, a nie z innymi słupami czy elementami sieci elektroenergetycznej (np. kablami czy przewodami, które nie wypełniają ustawowej definicji infrastruktury technicznej),
- pobierane opłaty winny mieć charakter niedyskryminacyjny.

Prawidłowe, tj. znajdujące oparcie w art. 22 ust. 3 i art. 22 ust. 1 Ustawy, ustalenie opłaty, wymaga od Prezesa UKE wzięcia po uwagę wszystkich powyższych okoliczności. Opłaty mają bowiem pokrywać część kosztów, jakie ponosi OSD w związku z utrzymaniem podbudowy, co jest logiczną konsekwencją faktu, że korzystać z niej będzie, tak OSD, jak i OK (lub nawet kilku OK). Użycie w Ustawie słowa *część* rodzi jednak problemy interpretacyjne. Po pierwsze, trudność sprowadza się do ustalenia charakteru opłaty, po drugie tego, jaka jest właściwa *część* i do czego się ona odnosi, po trzecie, czy ta *część* jest następnie współdzielona przez wszystkich OK (*pro rata parte*, czy wedle innego klucza podziału), korzystających z podbudowy, czy każdy z nich płaci jednakową, z góry określoną stawkę. Ustalenie wysokości opłaty wiązać się może także z zagadnieniem taryf.

2. Koszty działalności OSD a kwestia taryf

Na OSD nałożone są określone obowiązki regulacyjne. OSD określają taryfy dla energii, zgodnie z zasadami wskazanymi w przepisach art. 44-46 PE oraz aktami wykonawczymi. Taryfy podlegają zatwierdzeniu przez Prezesa URE. Zgodnie z przepisem art. 45 ust. 1 PE, taryfy należy kalkulować w sposób zapewniający:

- pokrycie kosztów uzasadnionych działalności gospodarczej przedsiębiorstw energetycznych w zakresie wytwarzania, przetwarzania, przesyłania, dystrybucji lub obrotu paliwami gazowymi i energią oraz magazynowania, skraplania lub regazyfikacji paliw gazowych, wraz z uzasadnionym zwrotem z kapitału zaangażowanego w tę działalność;
- pokrycie kosztów uzasadnionych działalności gospodarczej przedsiębiorstw energetycznych w zakresie magazynowania paliw gazowych, w tym budowy, rozbudowy i modernizacji magazynów paliw gazowych, wraz z uzasadnionym zwrotem z kapitału zaangażowanego w tę działalność w wysokości nie mniejszej niż stopa zwrotu na poziomie 6%;
- pokrycie kosztów uzasadnionych ponoszonych przez operatorów systemów przesyłowych i dystrybucyjnych w związku z realizacją ich zadań;
- pokrycie kosztów uzasadnionych działalności gospodarczej przedsiębiorstw energetycznych w zakresie budowy i przyłączania infrastruktury ładowania drogowego transportu publicznego i powiązanych z nią instalacji magazynowania energii, wraz z uzasadnionym zwrotem z kapitału zaangażowanego w tę działalność w wysokości nie mniejszej niż stopa zwrotu na poziomie 6%;
- ochronę interesów odbiorców przed nieuzasadnionym poziomem cen i stawek opłat.

W każdym roku, OSD opracowują na podstawie uzasadnionych kosztów prowadzonej działalności taryfy dla dystrybucji energii elektrycznej, podlegające zatwierdzeniu przez Prezesa URE. Jednocześnie Prezes URE publikuje szczegółowe założenia dla kalkulacji ww. taryf[354], w których wyszczególnia elementy przychodu regulowanego OSD, opartego na tzw. kosztach uzasadnionych dystrybucji i podaje zasady ich uwzględniania we wnioskach taryfowych OSD. W skład kosztów uzasadnionych wchodzą tzw. koszty operacyjne, tj. wszelkie koszty, ponoszone przez poszczególnych OSD, pomniejszone o koszty związane z amortyzacją majątku sieciowego, koszty zakupu energii na pokrycie strat sieciowych (różnicy bilansowej), koszty zakupu usług przesyłowych i dystrybucyjnych, koszty podatków od majątku sieciowego i koszty opłat koncesyjnych, a także o koszty związane z opłatami za:

- wieczyste użytkowanie gruntów w części dotyczącej majątku sieciowego,
- trwałe wyłączenie gruntów z produkcji rolnej lub leśnej,
- służebność przesyłu na rzecz Lasów Państwowych,
- umieszczenie w pasie drogowym urządzeń infrastruktury technicznej lub obiektów budowlanych,
- koszty taryfy pracowniczej i jednorazowe koszty Programów Dobrowolnych Odejść,
- koszty wynikające ze zmiany stanu rezerw aktuarialnych,
- inne koszty jednorazowe.

Podkreślić należy, iż taryfy są określane na podstawie kosztów uzasadnionych w rozumieniu art. 3 pkt 21 PE. Za takie koszty uznać należy *koszty niezbędne do wykonania zobowiązań powstałych w związku z prowadzoną przez przedsiębiorstwo energetyczne działalnością w zakresie wytwarzania, przetwarzania, magazynowania, przesyłania i dystrybucji, obrotu paliwami lub energią oraz przyjmowane przez przedsiębiorstwo energetyczne do kalkulacji cen i stawek opłat ustalanych w taryfie w sposób ekonomicznie uzasadniony, z zachowaniem należytej staranności zmierzającej do ochrony interesów odbiorców; koszty uzasadnione nie są kosztami uzyskania przychodów w rozumieniu przepisów podatkowych*.

Koszty operacyjne podlegają regulacji, czyli wyznaczeniu dla każdego z OSD według określonego algorytmu (modelu), na podstawie wartości wielu składników, charakteryzujących określonego OSD[355]. Przepisy PE pozwalają ponadto na uwzględnienie w taryfach za dystrybucję energii elektrycznej tzw. zwrotu z kapitału, który zasadniczo nie jest kosztem, a zyskiem (zwrotem kosztu zaangażowanego kapitału przez określonego OSD). Zatem dzięki taryfom, OSD mają zapewniony

[354] Por.: http://bip.ure.gov.pl/bip/taryfy-i-inne-decyzje/zalozenia-dla-kalkulac/3622,Zalozenia-do-kalkulacji-taryf-OSD-na-rok-2018.html [dostęp: 18.10.2018 r.]

[355] http://bip.ure.gov.pl/bip/taryfy-i-inne-decyzje/zalozenia-dla-kalkulac/2299,Zalozenia-do-kalkulacji-taryf-OSD-na-rok-2016.html [dostęp: 18.10.2018 r.]

zwrot kosztów utrzymania sieci energetycznej (w tym słupów) oraz zysk. Koszty działalności podstawowej OSD pokrywane są bezpośrednio przez odbiorców energii elektrycznej, stanowią bowiem podstawę do określenia taryf. *De facto* zatem, pobierane przez OSD opłaty za dostęp do słupów winny prowadzić do obniżenia taryf (opłaty te rekompensują w pewnym stopniu koszty związane z podstawową działalnością OSD, ujęte w zatwierdzonej taryfie). W praktyce, jak wynika z dostępnych materiałów, taryfy nie są jednak obniżane[356], co z kolei może być – w zestawieniu z przesłankami wskazanymi w art. 22 ust. 3 Ustawy - istotnym argumentem przemawiającym za obniżeniem opłat za dostęp do podbudowy słupowej. Inaczej niż w Polsce, w innych krajach przychody za udostępnianie słupów są przynajmniej częściowo uwzględniane w taryfach, wpływając tym samym na obniżenie rachunków za energię elektryczną użytkowników. Przykładowo, jednym z rozwiązań jest podzielenie przychodów z tytuł opłat za słupy w proporcji 50/50, tzn. 50% zachowuje OSD, drugie 50% wpływa na obniżenie taryf, co w praktyce przekłada się na niższe ceny prądu[357].

3. Charakter opłat z art. 22 ust. 3 Ustawy

Biorąc po uwagę wszystkie opisane powyżej okoliczności, w tym przede wszystkim przesłanki wskazane w art. 22 ust. 1 i 3 Ustawy, cele Dyrektywny kosztowej i motyw 18 preambuły do Dyrektywny kosztowej (gdzie podkreśla się element *dodatkowości kosztów utrzymania i adaptacji* i podjęcia *zapobiegawczych środkach ochronnych)* oraz problematykę taryf i fakt, że udostępnianie podbudowy słupowej ma charakter dodatkowy w kontekście głównej działalności OSD, to - zdaniem autorów analizy - kalkulacja opłat, ponoszonych przez OK za korzystanie z infrastruktury technicznej OSD powinna nastąpić albo w oparciu o metodę kosztów inkrementalnych, czyli uwzględniającą tylko taką część kosztów utrzymania podbudowy słupowej, jaka odpowiada zwiększonym kosztom utrzymania, wynikającym z faktu udostępnienia podbudowy słupowej OK (koszty inkrementalne[358]), albo w oparciu o wyliczenie rzeczywistych, ponoszonych przez OSD kosztów utrzymania słupów. Trudność w wyborze właściwego sposobu rozliczeń wynika z tego, że o ile Dyrektywa kosztowa w motywie 18 odnosi się do kosztów inkrementalnych, o tyle Ustawa literalnie uprawnia OSD do domagania się zapłaty kwoty odpowiadającej części kosztów ponoszonych przez OSD na utrzymanie infrastruktury technicznej.

---

[356] Założenia dla taryf nie przewidują w kalkulacji wpływów z opłat za udostępnienie podbudowy słupowej. Zob. *Analiza kosztów ponoszonych przez OSD przy realizacji przez operatorów telekomunikacyjnych inwestycji polegających na podwieszaniu kabli telekomunikacyjnych na podbudowie słupowej i kosztów związanych z utrzymaniem słupów energetycznych przez OSD*, Ośrodek Rzeczoznawstwa Stowarzyszenia Elektryków Polskich Oddział Gliwicki, 2018.

[357] Zob. Study on Implementation and monitoring of measures under Directive 61/2014 Cost Reduction Directive SMART 2015/0066 Final Report, ISBN 978-92-79-81804-2, 2018, s. 170.

[358] Łac. *Incrementum* – wzrost, https://pl.glosbe.com/la/pl/Incrementum [dostęp: 18.10.2018 r.], Ang. *Incremental* – przyrostowy, stopniowy, https://pl.pons.com/t%C5%82umaczenie/angielski-polski/incremental [dostęp: 18.10.2018 r.]

Przyjęcie rozwiązania opartego na kosztach inkrementalnych jest trudne o tyle, o ile nie da się w oczywisty sposób określić, jaki jest wzrost kosztów spowodowanych umieszczeniem szybkiej sieci telekomunikacyjnej na podbudowie słupowej w ogólnych kosztach utrzymania tej podbudowy. Z kolei trudność w przyjęciu rozwiązania opartego na partycypowaniu OK w kosztach utrzymania podbudowy słupowej polega na tym, że jak wynika ze stanowisk OSD, nie są oni w stanie wydzielić kosztów utrzymania słupów od ogólnych kosztów utrzymania całej linii elektroenergetycznej.

Biorąc pod uwagę powyższe, OK powinni z pewnością ponosić rzeczywistą część kosztów, np. materiałowych lub robocizny poniesionych przez OSD na wykonanie określonych zabiegów związanych z faktem powieszenia kabla telekomunikacyjnego na słupach. Koszty utrzymana słupa obejmować więc będą koszty inkrementalne oraz określoną, oszacowaną kwotę pozostałych kosztów utrzymania słupów. Trzeba też zwrócić uwagę, że koszty utrzymania słupa, albo inaczej, partycypacja OK w pokrywaniu kosztów, zależna będzie od tego, ilu OK korzysta z danego słupa. W pewnym uproszczeniu można przyjąć, że im więcej będzie OK, tym stawka dla każdego z nich winna być niższa, co wynika z tego, że pomijając ewentualne zwiększenie częstotliwości przeglądu słupów i zwiększone w związku z tym koszty (co może być uzasadnione większymi obciążeniami słupa), inne koszty będą jednak współdzielone np. wycinka drzew, koszty przeglądów, koszty konserwacji itd.

Próbę znalezienia odpowiedzi na pytanie, co składa się na koszty utrzymania słupów, jaka jest wysokość tych opłat, a w konsekwencji ustalenie stawek za dostęp do pojedynczego słupa, warto poprzedzić analizą rozwiązań przyjętych w innych krajach.

4. Opłaty za dostęp do słupów za granicą

Podejście do opłat dotyczących korzystania z podbudowy słupowej w innych krajach, jest bardzo zróżnicowane. Różne struktury cen i stosowane rozwiązania powodują, że porównanie warunków finansowych nie jest prostym zabiegiem.

1) rodzaje opłat

Opłaty za udostępnienie podbudowy słupowej w innych krajach można pogrupować w kilka kategorii, najczęściej będą to:

- opłaty związane z udostępnieniem informacji o istniejącej podbudowie słupowej OSD:
  - opłata wstępna, obejmująca koszty OSD związane z procesem udzielania dostępu do podbudowy słupowej (przykładem jest *Application Fee* w Australii),
  - opłaty za dostarczenie danych kartograficznych dotyczących infrastruktury technicznej (Włochy, Francja),
  - opłaty za ocenę przydatności infrastruktury technicznej w projektach instalacji światłowodowych, w tym opłaty za przeprowadzenie wizji lokalnej (Włochy),
  - opłaty za zatwierdzenie dokumentacji technicznej (Francja – koszty te obliczane są wedle metra bieżącego projektowanej sieci),

- opłaty związane z instalacją/montażem sieci telekomunikacyjnej na infrastrukturze OSD:
  - opłaty za dostosowanie infrastruktury elektroenergetycznej do instalacji linii telekomunikacyjnej, o ile są wymagane np. wzmocnienie słupów (Włochy, Australia),
  - opłaty za nadzór podczas trwania prac instalacyjnych (Włochy),
  - opłata za ewentualne wyłączenie napięcia linii elektroenergetycznej, o ile charakter prac tego wymaga (Włochy, Australia, Francja),
  - opłata za aktualizację katalogów technicznych z nowymi danymi *As-built* (Włochy).
- opłaty za udostępnienie podbudowy słupowej:
  - opłaty za ustanowienie IRU – z reguły na 20 lat (Włochy, Francja),
  - opłaty roczne za udostępnienie infrastruktury OSD (Malta, Australia, USA),
  - opłaty za korzystanie z publicznej sieci energetycznej (Francja)[359],
  - opłaty nieprzewidziane z góry, związane z wystąpieniem szczególnych okoliczności.

2) charakter i wysokość opłat

W badanych krajach spotykane są opłaty jednorazowe za z góry określony, dłuższy czas (np. we Francji przyznawane jest IRU na 20 lat) oraz opłaty roczne lub półroczne (np. Malta, Włochy, Australia).

Opłaty za udostępnienie infrastruktury mogą być liczone w oparciu o metr bieżący podwieszonego przez OK kabla (np. Włochy), albo określone w oparciu o ilość słupów wykorzystywanych przez OSD (np. Kanada)[360].

Tabela 10 – opłaty za dostęp do podbudowy słupowej we Włoszech

WŁOCHY		
opłata podstawowa	opłata za ustanowienie IRU na 20 lat	5,00 €/m + 0,25 €/m płatne rocznie lub 8,11 €/m płatne jednorazowo
	opłata za dostarczenie danych kartograficznych	20 €/jednostka obszaru

[359] W przypadku Francji, OK jest zobowiązany również do uiszczania opłat na rzecz organu udzielającego koncesji na rzecz OSD.

[360] Pole Attachment Regulation, Ontario Energy Board (OEB), marzec 2014, http://www.nordicity.com/media/2015123qwzkrubuk.pdf [dostęp: 18.10.2018 r.]

opłaty dodatkowe lub inne	opłaty za ocenę przydatności infrastruktury sieci średniego i niskiego napięcia	1,46 €/m i 0,58 €/m
	opłata za dostosowanie infrastruktury elektroenergetycznej	ustalana indywidualnie
	opłata za kontrolę podczas trwania prac	0,62 €/m
	opłata za aktualizację dokumentacji	500 €/gmina
	opłata za nadzór nad czynnościami serwisowymi.	50,96 €/godzina

Tabela 11 - opłaty za dostęp do podbudowy słupowej we Francji

FRANCJA		
opłata podstawowa	opłata za ustanowienie IRU na 20 lat (opłaty jednorazowe)	55 € netto od słupa dla OSD 27,5 € netto od słupa dla organu udzielającego koncesji OSD
opłaty dodatkowe lub inne	obejmuje następujące świadczenia: **(1)** dostarczanie danych technicznych/informacji o sieci, **(2)** zatwierdzenie dokumentacji technicznej, **(3)** analizę wyników CAMELIA/ COMAC, **(3)** udzielanie dostępu do infrastruktury na czas robót, **(4)** sprawdzenie zgodności po przeprowadzeniu prac	- 0,78 €/m.b. w przypadku sieci nN - 0,67 €/m.b. w przypadku sieci SN[361]

Tabela 12 - opłaty za dostęp do podbudowy słupowej w Australii

AUSTRALIA		
opłata podstawowa	opłata roczna płatna w dwóch ratach, podawana na stronie internetowej OSD, indeksowana co roku	liczona w oparciu o wzór $roczna\ opłata = \frac{PLF\ x\ CPI1}{CPI2}$ gdzie: PLF – aktualna opłata

[361] Ciekawe jest to, że opłaty w odniesieniu do sieci SN są niższe niż w przypadku sieci nN.

		CPI1 – wskaźnik cen konsumpcyjnych za ostatnie 12 miesięcy CPI2 – wskaźnik cen konsumpcyjnych za 12 miesięcy poprzedzających okres wskazany w CPI1
opłaty dodatkowe lub inne	- opłata wstępna (application fee) - opłata za dostosowanie sieci/ infrastruktury elektroenergetycznej	jednorazowa, za rozpoznanie wniosku, publikowana na stronie internetowej OSD ustalana indywidualnie

Tabela 13 – opłaty za dostęp do podbudowy słupowej w USA

USA	
opłaty podstawowe	opłaty roczne szacowane są na średnim poziomie $4.44 za jeden słup, minimalnie $2.88, maksymalnie $10.98[362]
opłaty dodatkowe lub inne	brak danych

Rozwiązanie polskie, przewidujące uiszczanie miesięcznych opłaty za każdy słup, jest wyjątkiem na tle sposobów określania opłat w innych krajach UE i spoza UE.

3) aktywność regulacyjna Federalnej Komisji Komunikacji (FCC) w USA

Współkorzystanie z podbudowy słupowej jest szczególnie popularne w Stanach Zjednoczonych. Konieczność zapewnienia usług na dużym obszarze zmusiła państwo do zapewnienia szerokiego dostępu do istniejącej infrastruktury, tym bardziej, że - jak zauważa FCC - dostęp do słupów ma bezpośredni wpływ na rozwój sieci telekomunikacyjnych[363] oraz na ceny usług

[362] Johnny B. Dagenhart. Joint Use Poles and Structure Strength Allocation. 2015 IEEE Rural Electric Power Conference, str. 92. Autor ten dokonał kalkulacji stawek wedle wzoru:

Maximum Rental Rate = (Space Occupied / Total Usable Space) x Bare Pole Cost x Carrying Charge Rate

- a rozwiązanie to znalazło uznanie w raporcie i stanowisku FCC, która przyjęła je jako jeden z dopuszczalnych sposobów kalkulacji cen przez amerykańskich OSD. Zob. szerzej w *Report FCC on Order On Reconsideration* z dnia 17 listopada 2015r., https://transition.fcc.gov/Daily_Releases/Daily_Business/2016/db0208/FCC-15-151A1.pdf [dostęp: 18.10.2018 r.]

[363] […] *the Commission released the National Broadband Plan (NBP), identifying access to rights-of-way—including access to poles —as having a significant impact on the deployment of broadband networks. Report on Order On Reconsideration,* oficjalny raport FCC z dnia 17 listopada 2015 r.,

telekomunikacyjnych[364]. Zasadniczo, ceny dostępu do słupów ustala się tam wedle parametrów zajętości miejsca na słupie (albo inaczej długości, jaka jest przeznaczona na słupie do montażu infrastruktury telekomunikacyjnej, mieszczącej się poniżej strefy neutralnej[365]), całkowitego miejsca na podbudowie słupowej, kosztu budowy konstrukcji wsporczej[366] oraz kosztów związanych z utrzymaniem i budową słupa, pomniejszonych o określony wskaźnik (z uwagi na różny zakres prac utrzymaniowych/konserwacyjnych, inny dla obszarów miejskich, inny dla obszarów wiejskich).

Federalna Komisja Komunikacji, wpierw w 2011 r., a ostatnio w 2015 r., przygotowała kompleksowe opracowanie poświęcone ustalaniu opłat za dostęp do podbudowy słupowej. Jako zalecenie, przyjęto rozwiązanie pozwalające amerykańskim OSD ustalać opłatę roczną za dostęp do pojedynczego słupa wedle jednej z dwóch formuł – opłata może być ustalona wedle tej, który da wynik wyższy:

$$\text{Rate} = \text{Space Factor} \times \text{Cost}$$

Where Cost

in Urbanized Service Areas = 0.66 x (Net Cost of a Bare Pole x Carrying Charge Rate)

in Non-Urbanized Service Areas = 0.44 x (Net Cost of a Bare Pole x Carrying Charge Rate)

$$\text{Where Space Factor} = \left[\frac{\left(\frac{\text{Space}}{\text{Occupied}} \right) + \left(\frac{2}{3} \times \frac{\text{Unusable Space}}{\text{No. of Attaching Entities}} \right)}{\text{Pole Height}} \right]$$

Grafika 15 - formuła nr 1 wyliczenia opłat za dostęp do słupów w USA, źródło: Report on Order On Reconsideration, oficjalny raport FCC z dnia 17 listopada 2015 r., https://transition.fcc.gov/Daily_Releases/Daily_Business/2016/db0208/FCC-15-151A1.pdf [dostęp: 18.10.2018 r.]

https://transition.fcc.gov/Daily_Releases/Daily_Business/2016/db0208/FCC-15-151A1.pdf [dostęp: 18.10.2018 r.]

[364] „The National Broadband Plan found that the cost of deploying a broadband network depends significantly on the costs that service providers incur to access poles and other infrastructure". [W] *Report And Order And Order On Reconsideration*, raport FCC z dnia 7 kwietnia 2011 r., https://docs.fcc.gov/public/attachments/FCC-11-50A1.pdf [dostęp: 18.10.2018 r.]

[365] A więc strefy około 1,2 m poniżej najniższej podwieszonych przewodów elektroenergetycznych, w której nie lokuje się żadnej infrastruktury.

[366] Koszt budowy słupa jest określony w oparciu o dane przekazane do Federal Energy Regulatory Commission (tj. odpowiednik polskiego URE).

$$\text{Rate} = \text{Space Factor} \times \text{Net Cost of a Bare Pole} \times \left[\begin{array}{c}\text{Maintenance and Administrative}\\ \text{Carrying Charge Rate}\end{array}\right]$$

$$\text{Where Space Factor} = \left[\frac{\left(\begin{array}{c}\text{Space}\\ \text{Occupied}\end{array}\right) + \left(\frac{2}{3} \times \frac{\text{Unusable Space}}{\text{No. of Attaching Entities}}\right)}{\text{Pole Height}}\right]$$

Grafika 16 - formuła nr 2 wyliczenia opłat za dostęp do słupów w USA, źródło: Report on Order On Reconsideration, oficjalny raport FCC z dnia 17 listopada 2015 r., https://transition.fcc.gov/Daily_Releases/Daily_Business/2016/db0208/FCC-15-151A1.pdf [dostęp: 18.10.2018 r.]

Powyższy model ustalania opłat spowodował znaczne obniżenie opłat dla OK. FCC w opisywanym raporcie zastrzegła sobie możliwość ingerencji w samowolne ustalanie przez OSD stawek, a nawet nakazanie zwrotu nadmiernie pobranych od OK środków[367]. Przykładem sądowych batalii o wysokość stawki jest orzeczenie Court of Appeals of North Carolina z dnia 7 kwietnia 2015 r.[368]. W opisywanej sprawie ingerencja FCC doprowadziła do tego, że podwyższona przez OSD opłata z 5,25 $ do 19,65 $ za słup, ostatecznie została ukształtowana na poziomie ok. 3 $ za słup rocznie. Sąd uznał, że żądane przez OSD, opłaty były nieuzasadnione.

Obniżenie opłat w zakresie dostępu do podbudowy słupowej wpłynęło w USA na rozwój inwestycji, w tym przedsięwzięć telekomunikacyjnych. Dlatego też, omówione, amerykańskie rozwiązania mogą stanowić wzór dla polskich regulacji i koncepcji, przede wszystkim w zakresie sposobu kalkulacji stawek – przydatna może być zwłaszcza zmienna opłaty, oparta na procentowej zajętości słupa i podziale kosztów pomiędzy OK zajmujących słup. Takie rozwiązanie, z jednej strony zmotywuje OSD do optymalizacji możliwej do wykorzystania przestrzeni słupowej, a z drugiej zniechęci dotychczasowego/ych OK zajmującego/ych słup do blokowania dostępu dla kolejnego OK. Ideą tego systemu jest bowiem to, że „uwolnienie" słupa doprowadzić ma do realnego obniżenia opłat ponoszonych przez dotychczasowych OK w związku z korzystaniem z podbudowy słupowej.

---

[367] *Report on Order On Reconsideration,* raport FCC z dnia 17 listopada 2015 r., s. 108-109, https://transition.fcc.gov/Daily_Releases/Daily_Business/2016/db0208/FCC-15-151A1.pdf [dostęp: 18.10.2018 r.] oraz New FCC Pole Attachment Rate Formula Effective March 4, 2016, http://www.lermansenter.com/what-news-143.html [dostęp: 18.10.2018 r.]

[368] Court of Appeals of North Carolina. RUTHERFORD ELECTRIC MEMBERSHIP CORPORATION, Plaintiff, v. TIME WARNER ENTERTAINMENT–ADVANCE/NEWHOUSE PARTNERSHIP, d/b/a Time Warner Cable, and Time Warner Cable Southeast, LLC, Defendants. Treść orzeczenia dostępna jest pod adresem: https://caselaw.findlaw.com/nc-court-of-appeals/1696830.html [dostęp: 30.10.2018 r.]

5. Koszty utrzymania słupów

Jak już wspomniano wcześniej, koszty ponoszone przez OSD, związane z prowadzoną koncesjonowaną działalnością w zakresie dystrybucji energii elektrycznej, podlegają regulacji PE. W zakresie współpracy pomiędzy OK a OSD oraz ustalenia wysokości opłaty, będą mieć znaczenie tylko niektóre koszty operacyjne OSD. Nie ma podstaw by uwzględniać w kosztach utrzymania słupów np. kosztów *stricte* związanych z dostawą energii elektrycznej, kosztów podatków od majątku sieciowego, kosztów zakupu usług przesyłowych, a także kosztów utrzymania budynków czy środków transportu należących do OSD.

1) koszty utrzymanie słupów *sensu stricte*

Dla ustalenia odpowiedniej stawki opłat za udostępnienie słupów, konieczne jest szczegółowe określenie kosztów bezpośrednio związanych z utrzymaniem słupów. *Utrzymanie* oznacza pokrycie kosztów z czymś związanych oraz kosztów ponoszonych, by zachować rzecz w stanie niezmienionym, należytym[369].

Do kosztów ponoszonych w celu zachowania podbudowy słupowej w stanie niezmienionym należy zaliczyć koszty bieżącej konserwacji obiektu budowlanego i tworzących go słupów. W zakres konserwacji wchodzą wszelkie czynności, które OSD, jako właściciel obiektu budowlanego wykonuje, w celu zapobieżenia pogarszaniu się stanu technicznego podbudowy słupowej, a co za tym idzie, zapewnienia jej bezpiecznego i zgodnego z przeznaczeniem użytkowania (np. przegląd i bieżące naprawy niewymagające zgłoszenia budowlanego). Należy wyraźnie rozróżnić konserwację od remontu, który, w przeciwieństwie do konserwacji, został zdefiniowany w PB. Zgodnie z art. 3 pkt 8) PB, *remont* to *wykonywanie w istniejącym obiekcie budowlanym robót budowlanych polegających na odtworzeniu stanu pierwotnego, a niestanowiących bieżącej konserwacji, przy czym dopuszcza się stosowanie wyrobów budowlanych innych niż użyto w stanie pierwotnym*. Wymiana słupów w linii elektroenergetycznej będzie zatem stanowiła remont w rozumieniu PB.

Uwzględniając charakterystykę obiektu budowlanego, jakim jest słup linii elektroenergetycznej, można wyróżnić następujące rodzaje kosztów związanych z jego utrzymaniem:

- koszty przeglądów obiektu budowlanego w celu przeprowadzenia kontroli stanu technicznego, koszty paszportyzacji infrastruktury;
- koszty bieżących napraw (np. wypełnienie ubytków w słupach żelbetowych, pionowanie/prostowanie pochylonych słupów, wzmacnianie słupów poprzez montaż odciągów i podpór);
- koszty utrzymania (np. przycinanie drzew i krzewów w celu zachowania minimalnych odległości najniższego przewodu fazowego linii elektroenergetycznej oraz telekomunikacyjnej linii kablowej od gruntu),

[369] https://sjp.pwn.pl/szukaj/utrzymywa%C4%87.html [dostęp: 15.10.2018 r.]

- koszty remontów, rozumianych jako odtworzenie stanu pierwotnego (np. wymiana słupów),
- koszty tytułów prawnych do nieruchomości,
- koszty podatkowe, podatki i koszty pracy.

Odnośnie do kosztów przeglądów linii elektroenergetycznej, możemy wyróżnić oględziny i pomiary wykonywane w okresach pięcioletnich oraz inne planowe lub doraźne przeglądy linii, wynikające z konieczności weryfikacji ich stanu technicznego, np. wskutek samodzielnego wykrycia lub zgłoszenia uszkodzeń czy nieprawidłowości przez podmioty trzecie, a nawet samego OK, który wykonuje prace montażowe czy konserwacyjne[370]. Fakt podwieszenia telekomunikacyjnej linii kablowej wpływa na zwiększenie zakresu czynności wykonywanych przez kontrolującego obiekt budowlany OSD, choć wpływ ten należy ocenić jako niewielki, z uwagi na jednoczasowość wykonywanych czynności kontrolnych względem linii elektroenergetycznej oraz telekomunikacyjnej.

Wpływ podwieszenia kabli telekomunikacyjnych na zakres wykonywanych oględzin lub przeglądów linii elektroenergetycznej pokazuje poniższa tabela:

Tabela 14 - wpływ podwieszenia kabli telekomunikacyjnych na zakres wykonywanych oględzin lub przeglądów linii elektroenergetycznej

Lp.	PRZEDMIOT OGLĘDZIN/ PRZEGLĄDU (nN)	WPŁYW PODWIESZENIA KABLI TELEKOMUNIKACYJYCH NA ZAKRES OGLĘDZIN/PRZEGLĄDU LINII ELEKTROENERGETYCZNEJ
OGLĘDZINY OBIEKTU BUDOWLANEGO (RAZ NA 5 LAT)		
1.	stan słupów/żerdzi, fundamentów	x[371]
2.	stan konstrukcji wsporczych aparatury na słupach	
3.	stan przewodów, odcinków kablowych i ich osprzętu (również części metalowych)	
4.	stan haków wieszakowych, chwytów odciągowych, uchwytów przelotowych i przelotowo-narożnych, pokryw izolacyjnych m.in. rozłączników bezpiecznikowych, zacisków odgałęźnych przebijających izolację	

[370] Należy jednak zwrócić uwagę, że jak wynika z przedstawionych wcześniej źródeł, tego rodzaju koszty napraw w innych krajach (np. w Australii) nie są uwzględniane w opłatach i ponosi je wyłącznie OSD.

[371] Znak „x" oznacza, że podwieszenie kabli telekomunikacyjnych wpływa w jakimkolwiek stopniu na zakres oględzin/przeglądu linii elektroenergetycznej.

5.	stan izolacji linii (izolatory, izolacja przewodów izolowanych, stan osłon i tulei izolacyjnych)	
6.	ochrona przeciwprzepięciowa i przeciwporażeniowa, stan rożków łukoochronnych	
7.	stan podwieszonej linii światłowodowej wraz z osprzętem lub innych instalacji zamontowanych na linii	x
8.	stan techniczny łączników i ich napędów	
9.	stan widocznych odcinków kablowych sprawdzanej linii napowietrznej	
10.	stan napisów informacyjnych, oznaczeń identyfikacyjnych i tablic ostrzegawczych oraz zgodność oznaczeń z dokumentacją techniczną	x
11.	stan instalacji oświetleniowej i jej elementów - urządzeń oświetleniowych, jeśli występuje	
12.	zachowanie prawidłowych odległości przewodów od ziemi, zarośli, gałęzi drzew, oraz od obiektów znajdujących się w pobliżu linii	x
13.	wymagane obostrzenia przy skrzyżowaniach i zbliżeniach linii napowietrznej z innymi obiektami, przy uwzględnieniu istniejących warunków atmosferycznych (np. temperatura, szadź, wiatr)	x
14.	zachowanie prawidłowej odległości od składowisk materiałów łatwo zapalnych	x
15.	prowadzenie w pobliżu lub pod linią napowietrzną prac ziemnych lub budowlanych oraz występowanie odkształceń gruntu od szkód górniczych	x
16.	wpływ na konstrukcje linii działania wód lub osiadania gruntu	x
PRZEGLĄDY (DORAŹNE LUB PLANOWE)		
17.	elementy oględzin linii - jak wyżej	x
18.	badania, pomiary i próby	
19.	niezbędna konserwacja fundamentów, przyziemia słupów	x

20.	niezbędna konserwacja konstrukcji wsporczych i ich wyposażenia	x
21.	naprawa lub wymiana uszkodzonych części (ewentualnie całych) konstrukcji wsporczych i ich wyposażenia	x
22.	naprawa lub wymiana uszkodzonych przewodów, izolatorów, uchwytów odciągowych i przelotowych oraz ich osprzętu, uszkodzeń ochrony odgromowej, przeciwporażeniowej oraz innych elementów linii napowietrznej oraz sieci oświetlenia drogowego	
23.	naprawy w zakresie zawieszenia linii światłowodowych podwieszonych, wymiany uszkodzonych odcinków i urządzeń (wykonuje właściciel podwieszonego przewodu)	x
24.	konserwację połączeń prądowych i zacisków w instalacjach ochrony odgromowej i przeciwporażeniowej	
25.	czyszczenie izolacji	
26.	kontrola i regulacja zwisów	
27.	oczyszczenie trasy linii napowietrznej oraz sieci oświetlenia drogowego z wszelkich zagrożeń, głównie z zarośli, gałęzi i drzew znajdujących się w nieprzepisowej odległości od przewodów lub w bezpośrednim sąsiedztwie słupa	x
28.	przegląd aparatury łączeniowej i sterowniczej	
29.	usunięcie innych zauważonych usterek	

W ramach kosztów bieżącej konserwacji i remontów wyróżnić należy:

- koszty wynagrodzenia pracowników i współpracowników;
- koszty materiałów;
- koszty transportu;
- koszty administracyjne.

Zdaniem autorów analizy, z kosztów utrzymania słupów należy wyłączyć koszty inwestycyjne oraz likwidacyjne. Koszty inwestycyjne ponoszone w celu budowy lub rozbudowy linii elektroenergetycznej nie mają nic wspólnego z celem w postaci utrzymania istniejącej

infrastruktury technicznej w stanie niepogorszonym[372]. Ten sam wniosek należy przyjąć dla oceny zasadności partycypowania OK w kosztach likwidacji linii, opłaty ponoszone w tym celu, nie mają nic wspólnego z zapobieganiem pogarszania się stanu technicznego linii elektroenergetycznej.

Warto wspomnieć, że w praktyce, OSD nie wyróżniają samych kosztów utrzymania słupów, lecz określają stawki na podstawie wszystkich ponoszonych przez siebie kosztów w celu utrzymania linii elektroenergetycznej lub w związku z działalnością operacyjną swojego przedsiębiorstwa. Przykładem są pisma OSD kierowane do Prezesa UKE w prowadzonych przez niego postępowaniach, w których koszt utrzymania udostępnianych słupów oblicza się jako iloraz wszystkich kosztów składających się na utrzymanie linii elektroenergetycznych i liczby słupów[373]. Stanowisko takie zostało także zajęte przez ENEA oraz TAURON w efekcie skierowanych do nich zapytań[374].

2) koszty podatkowe i podatki jako koszt utrzymania słupów

Koszty utrzymania infrastruktury, o których mowa w art. 22 ust. 3 Ustawy, należy rozumieć jako rzeczywiście (realnie) poniesione wydatki i opłaty, a nie koszty podatkowe (koszty ustalone na mocy przepisów podatkowych)[375]. Amortyzacja, jako koszt podatkowy, nie stanowi rzeczywistych kosztów utrzymania infrastruktury. Możliwość dokonywania odpisów amortyzacyjnych wynika wyłącznie z przepisów podatkowych i ma na celu obniżenie należności podatkowych w związku z nabyciem określonego środka trwałego i jego zużyciem. Amortyzacja nie jest związana z uiszczaniem jakiekolwiek należności przez OSD, zatem nie stanowi realnego kosztu utrzymania słupów i nie powinna być uwzględnia przy ustalaniu wysokości opłat uiszczanych przez OK. Ponadto koszty amortyzacji są pokrywane przez odbiorców końcowych energii elektrycznej na podstawie zatwierdzanych przez Prezesa URE taryf[376].

---

[372] Wyjątkiem od ogólnej zasady wyłączenia partycypowania OK w kosztach inwestycyjnych OSD, może być konieczność wymiany słupów, ściśle związana z podwieszeniem telekomunikacyjnej linii kablowej. Z taką sytuacją możemy mieć do czynienia, gdy słup jest w złym stanie technicznym lub aktualne obciążenie w powiązaniu ze złym stanem technicznym nie pozwala na podwieszenie dodatkowego kabla. W takim przypadku zasadnym jest partycypowanie OK w odpowiedniej części kosztów wymiany słupa lub nawet pokrycie całości tych kosztów. Podobne rozwiązania można spotkać w umowach zawieranych z OSD w innych krajach, np. we Francji czy Australii.

[373] Zob. pismo ENEA z dnia 7 lipca 2017 r., znak DI/IM/AP/2017/WEO17E135234 oraz pismo PGE z dnia 3 sierpnia 2017 r., znak RZ/PZ/8747/2017.

[374] Zob. pismo ENEA z dnia 29 października 2018 r., znak DI/IM/AP/2018/WEO18E231836 oraz pismo TAURON z 7 listopada 2018 r. sygn. TD/UME/2018-11-07/00000013.

[375] Zobacz także motyw 18 Dyrektywy kosztowej.

[376] *Analiza kosztów ponoszonych przez OSD przy realizacji przez operatorów telekomunikacyjnych inwestycji polegających na podwieszaniu kabli telekomunikacyjnych na podbudowie słupowej i kosztów związanych z utrzymaniem słupów energetycznych przez OSD*, Ośrodek Rzeczoznawstwa Stowarzyszenia Elektryków Polskich Oddział Gliwicki, 2018. Zobacz także Założenia dla kalkulacji taryf, dostępne na stronie internetowej https://bip.ure.gov.pl/bip/taryfy-i-inne-decyzje/zalozenia-dla-kalkulac/3622,Zalozenia-do-kalkulacji-taryf-OSD-na-rok-2018.html [dostęp: 18.10.2018 r.]

Kolejno podkreślić należy, iż zarówno OK, jak i OSD, ponoszą własne obciążenia publicznoprawne, z tym że ciężary podatkowe ponoszone przez OSD są następnie zwracane przez odbiorców końcowych energii elektrycznej w zatwierdzonych taryfach. Udostępnienie infrastruktury na rzecz OK nie wpływa na zwiększenie należności podatkowych po stronie OSD, w tym nie zwiększa podstawy opodatkowania podatkiem od nieruchomości. Telekomunikacyjne obiekty budowlane stanowią osobny od linii elektroenergetycznej przedmiot opodatkowania i z tej przyczyny, fakt umieszczenia przewodów telekomunikacyjnych na słupach, nie powoduje zwiększenia obciążeń podatkowych ponoszonych przez OSD.

Z tego względu, do kosztów utrzymania infrastruktury technicznej nie powinno się doliczać podatków i opłat, które obciążają bezpośrednio OSD. Jedynie, gdyby udostępnienie słupów związane było ze wzrostem podatków i kosztów podatkowych, OSD mogliby uwzględniać takie wartości przy ustalaniu wysokości opłat.

3) koszty pracy jako koszty utrzymania infrastruktury technicznej

Brak jest podstaw, aby do kosztów utrzymania słupów zaliczać zbiorczo wynagrodzenia wszystkich pracowników i współpracowników OSD. Pracownicy zatrudnieni przez OSD odpowiadają za różnego rodzaju zadania, niejednokrotnie nie mające nic wspólnego z utrzymaniem słupów OSD (np. specjaliści ds. sprzedaży). Nadto, pracownicy posiadają szereg obowiązków zawodowych, z których tylko część jest związana bezpośrednio z infrastrukturą techniczną.

Z tego względu, w kalkulacji opłat na gruncie art. 22 ust. 3 Ustawy, należy uwzględnić jedynie koszty utrzymania pracowników dedykowanych do utrzymania słupów oraz wskazać proporcjonalnie, w jakim stopniu do ich obowiązków należą takie czynności. Tylko w tym zakresie można mówić o kosztach utrzymania podbudowy słupowej w rozumieniu art. 22 ust. 3 Ustawy.

4) koszty tytułów prawnych do nieruchomości

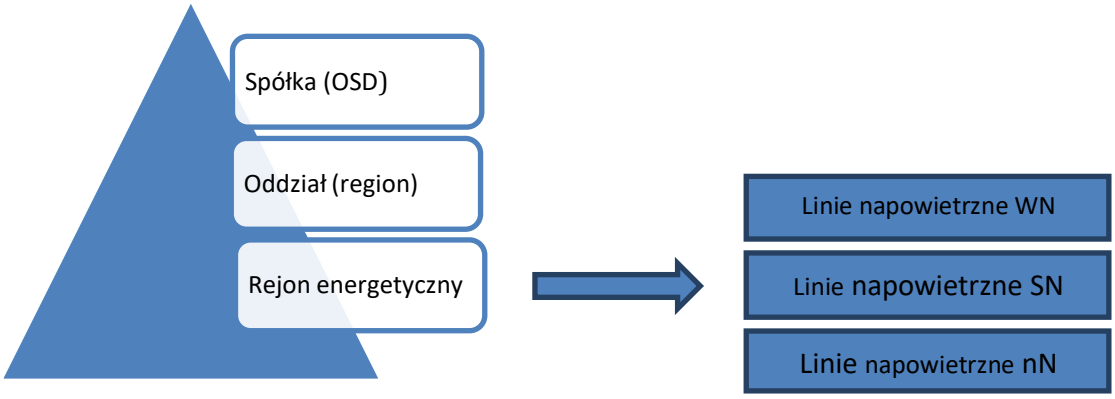
Niewątpliwie, koszty tzw. tytułów prawnych do nieruchomości należy zakwalifikować do kosztów utrzymania słupów. Do tej kategorii kosztów należy zaliczyć wynagrodzenia jednorazowe lub periodyczne uiszczane przez OSD na rzecz właścicieli nieruchomości, na których posadowiono słupy i nad którymi przebiega linia elektroenergetyczna, w tym opłaty za zajecie pasów drogowych czy korzystanie z gruntów leśnych.

Zdaniem autorów analizy, podstawą dla ustalenia wysokości opłaty za dostęp może być co najwyżej część należności uiszczanych periodycznie, w okresie wykorzystywania podbudowy słupowej przez OK. Brak jest podstaw do uwzględniania w podstawie określenia opłat za dostęp jednorazowych opłat poniesionych przez OSD w przeszłości, np. z tytułu pozyskania tytułu prawnego do korzystania z nieruchomości na cele budowlane czy ustanowienia służebności przesyłu. Są to bowiem koszty związane z wybudowaniem obiektu budowlanego, jakim jest linia elektroenergetyczna, a nie z jego późniejszym utrzymaniem.

5) problemy w ustaleniu wysokości kosztów utrzymania słupów

Podmioty użyteczności publicznej, zajmujące się dystrybucją energii elektrycznej, dekretują koszty bezpośrednie, ponoszone w celu utrzymania sieci elektroenergetycznej hierarchicznie i według grup obiektów sieciowych.

Dla sieci napowietrznych kolejność hierarchii jest następująca:

Grafika 17 – hierarchia ustalania wysokości kosztów utrzymania podbudowy słupowej

OSD, na ogół definiuje i przypisuje do każdego rodzaju linii (WN, SN, nN) wykonywane prace utrzymaniowe. Na skutek takiej klasyfikacji kosztów związanych z obiektami elektroenergetycznymi, można z dokładnością do rejonu energetycznego określić koszty bezpośrednie, jednostkowe, przypisane na każdy kilometr długości linii dla danego napięcia.

Z kolei informacje o długościach linii są szczegółowo raportowane przez OSD (np. na potrzeby sprawozdań G10.5 - sprawozdanie o stanie urządzeń elektrycznych[377]). Corocznie podmioty gospodarki narodowej (tj. osoba prawna, jednostka organizacyjna niemająca osobowości prawnej oraz osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą) są zobowiązane do przekazania nieodpłatnie danych dotyczących prowadzonej działalności i jej wyników, zgodnie z programem badań statystycznych statystyki publicznej (wynikającym z rozporządzenia Rady Ministrów, w którym określany jest m.in. szczegółowy zakres podmiotowy i przedmiotowy, podmioty przekazujące dane oraz miejsce ich przekazania[378]).

Autorzy analizy identyfikują problem braku wyodrębniania przez ODS kosztów utrzymania słupów energetycznych jako odrębnych elementów linii elektroenergetycznej, w związku z tym, w celu prawidłowego określenia wysokości opłat, należy ustalić sposób wtórnego podziału kosztów

[377] https://www.are.waw.pl/images/badania-statystyczne/2018/g105.pdf [dostęp: 18.10.2018 r.] Obowiązek przekazywania danych statystycznych wynika z art. 30 ust. 1 pkt 3 oraz rozporządzenia wydanego na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. *o statystyce publicznej* (Dz. U. z 2012 r. poz. 591, z późn. zm.) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 lipca 2016 r. *w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2017* (Dz. U. poz. 1426).

[378] Na mocy ostatniego rozporządzenia Rady Ministrów dane były przekazywane Agencji Rynku Energii S.A.

utrzymania całej linii i odpowiedniego zakwalifikowania ich części do kosztów ponoszonych *stricte* na utrzymanie słupów.

Ustalenie kosztów utrzymania słupów byłoby znacząco ułatwione, gdyby OSD rzetelnie dopełniali obowiązków ewidencyjnych, jakie nakłada na nich Ustawa. Co do zasady bowiem, podmiot wykonujący zadania z zakresu użyteczności publicznej jest obowiązany prowadzić ewidencję w sposób umożliwiający odrębne obliczenie **kosztów**, przychodów, zysków i strat nie tylko w zakresie swojej podstawowej działalności, ale także **w zakresie dostępu do infrastruktury technicznej**[379]. W przypadku, gdyby omawiany obowiązek był respektowany przez OSD, możliwe byłoby określenie, czy wymagana przez poszczególnych OSD opłata zmierza do częściowego zwrotu kosztów utrzymania podbudowy słupowej czy do generowania zysków. Wnioskiem *de lege ferenda* byłaby zmiana art. 25 Ustawy tak, by corocznie OSD zobowiązani byliby do przedstawienia Prezesowi UKE (lub Prezesowi URE, który przekazywałaby dane Prezesowi UKE) kosztów utrzymania słupów w poprzednim roku, względnie o publikowanie tych danych na swojej stronie internetowej. Przekazane dane mogłyby posłużyć Prezesowi UKE do określenia opłat, obowiązujących u danego OSD w kolejnym roku z uwzględnieniem zmiennej obejmującej liczbę OK zajmujących słup czy też dodatkowo zmiennej, uwzględniającej wolumen wykorzystania słupów. Stąd postulowana jest zmiana art. 25 Ustawy tak, by dotychczasowa treść została oznaczona jako ust. 1, po którym zostałby dodany ust. 2 w następującym brzmieniu:

w terminie do 31 marca każdego roku podmiot wykonujący zadania z zakresu użyteczności publicznej przesyła Prezesowi UKE ewidencję obejmującą obliczenie kosztów utrzymania infrastruktury technicznej **lub** *w terminie do 31 marca każdego roku podmiot wykonujący zadania z zakresu użyteczności publicznej publikuje na swojej stronie internetowej ewidencję obejmującą obliczenie kosztów utrzymania infrastruktury technicznej.*

Ponoszone koszty i ich przeznaczenie powinny być udokumentowane, co umożliwiłoby precyzyjne ustalenie właściwych stawek w toku prowadzonych przez Prezesa UKE postępowań. Obecnie, obowiązek przedłożenia regulatorowi wnikliwego uzasadnienia pobieranych opłat za dostęp do słupów, z uwzględnieniem wszystkich ustawowych kryteriów, w tym kosztów utrzymania słupów, wynika z przepisu art. 22 ust. 4 Ustawy.

a) *koszty oględzin i przeglądów*

Podwieszenie infrastruktury telekomunikacyjnej na podbudowie słupowej OSD wiąże się z poszerzeniem zakresu wykonywanych przez OSD przeglądów stanu infrastruktury przesyłowej, co może wiązać się z nieznacznym zwiększeniem kosztów utrzymania słupów po stronie OSD. Standardowe przeglądy wykonywane raz na pięć lat wymagają również weryfikacji stanu linii telekomunikacyjnej, w tym sprawdzenia, czy podwieszona infrastruktura spełnia wymogi prawa oraz zapewnia zachowanie bezpieczeństwa, szczególnie czy zachowane są wymagane odległości od ziemi, zarośli, gałęzi drzew, składowisk materiałów łatwopalnych, innych obiektów (z uwzględnieniem istniejących warunków atmosferycznych). W trakcie przeglądów, OSD weryfikuje

[379] Zob. art. 25 Ustawy.

również, czy infrastruktura OK jest prawidłowo oznaczona i zgodna z dokumentacją techniczną oraz warunkami umowy dostępowej lub decyzji dostępowej. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości, OK ponosić będzie koszty w zakresie dostosowania swojej infrastruktury do wymogów bezpieczeństwa i przepisów prawa.

Podkreślić należy, iż wpływ linii telekomunikacyjnej na statykę sieci jest fizycznie niewielki, a OSD nawet bez podwieszenia linii telekomunikacyjnej ponosi koszty oględzin i przeglądów, zatem zwiększony ich zakres i koszty są nieznaczne.

b) *koszty tytułów prawnych*

Jak już wcześniej wspomniano, OSD uiszczają opłaty z tytułu korzystania z gruntów na cele związane z budową i eksploatacją linii elektroenergetycznej. Partycypowanie w takich kosztach przez OK byłoby uzasadnione tylko w przypadku wzrostu opłat, jakie OSD uiszczają na rzecz dysponentów nieruchomości, w związku z faktem udostępnienia podbudowy słupowej podmiotowi trzeciemu (OK). W przypadku braku udokumentowanie przez OSD wzrostu opłat za korzystanie z gruntów, brak jest podstaw do zaliczenia do opłat z art. 22 ust. 3 Ustawy kosztów utrzymania słupów związanych z tytułami prawnymi do korzystania z nieruchomości, tym bardziej, że OSD wymagają, aby OK dysponowali własnymi tytułami prawnymi do gruntów, za które sami ponoszą opłaty.

c) *koszty remontów*

OK powinien partycypować w kosztach remontów wynikających z podwieszenia infrastruktury telekomunikacyjnej na podbudowie słupowej. Prace remontowe podbudowy słupowej, w rozumieniu PB, należą jednak do rzadkości. Trudno jest też określić, jaki jest wpływ podwieszenia kabli telekomunikacyjnych na słupach na stopień zużycia się słupów, co w efekcie prowadziłoby do konieczności ich wymiany.

Zasadniczo po stronie OSD nie następuje istotny wzrost kosztów remontu słupów, który wynikałby wyłącznie z podwieszenia na podbudowie słupowej linii telekomunikacyjnej. Jak już wspomniano wcześniej, zasadnym jest partycypowanie OK w kosztach wymiany słupa w przypadku, gdy konieczność instalacji nowego słupa wynika bezpośrednio z podwieszenia kabla telekomunikacyjnego, np. z uwagi na zły stan techniczny lub przekroczenia maksymalnego obciążenia. Przy czym opłata taka, podobnie jak przyjęto w innych krajach, powinna mieć charakter jednorazowy.

d) *koszty związane z instalacją linii telekomunikacyjnej*

OSD ponosi koszty ewentualnego nadzoru nad wykonaniem prac związanych z instalacją linii telekomunikacyjnej na podbudowie słupowej lub odbioru takich prac. Zasadniczo takie koszty ponoszone są przez OK na podstawie stosowanych przez OSD cenników. Dodatkowo, OK powinien ponosić koszty dostosowania podbudowy słupowej do podwieszenia na niej linii telekomunikacyjnej, w tym w przypadku konieczności uniknięcia kolizji technicznej między elementami Infrastruktury OK a urządzeniami OSD.

Podobnie jak w przypadku opłaty za wymianę słupa, opłata za nadzór i za dostosowanie podbudowy słupowej powinny mieć charakter jednorazowy. Nie są to tym samym koszty *stricte* odnoszone do periodycznej opłaty za dostęp, a opłaty jednorazowe.

e) *koszty bieżących napraw (konserwacji)*

OK powinien partycypować w kosztach napraw infrastruktury OSD wynikających z podwieszenia infrastruktury telekomunikacyjnej na podbudowie słupowej. Określając poziom zwiększenia kosztów OSD na skutek udostępnienia podbudowy słupowej OK, należy oszacować wpływ infrastruktury OK na podbudowę słupową. Mając na uwadze, że taki wpływ jest nieznaczny, uznać należy, iż przedmiotowe koszty mają marginalne znaczenie. Waga kabli telekomunikacyjnych jest znacząco mniejsza od przewodów elektroenergetycznych, zatem ich istnienie na podbudowie słupowej nie będzie zasadniczo wpływać na zwiększenie ubytków w słupach żelbetowych czy też przechylanie się słupów. Wzmocnienie słupów w związku z podwieszeniem linii telekomunikacyjnej będzie konieczne wyłącznie w przypadku słupów skrajnie obciążonych, a ewentualne koszty tych czynności mają charakter jednorazowy.

f) *koszty wyłączeń linii spod napięcia*

Jeżeli instalacja i eksploatacja linii telekomunikacyjnej na podbudowie słupowej wymagałaby wyłączenia napięcia linii elektroenergetycznej, to związane z tym koszty powinny obciążać OK. Konieczność wyłączenia sieci elektroenergetycznej spod napięcia należy oceniać indywidualnie i z uwzględnieniem właściwych przepisów. Będą to sytuacje wyjątkowe, co do zasady wyłączenie zasilania nie jest bowiem wymagane, ani w przypadku wykonywania przez OK prac na słupach linii nN, ani na słupach linii SN.

g) *pozostałe koszty utrzymania i konserwacji podbudowy słupowej*

OK powinien partycypować w innych kosztach utrzymania (eksploatacji) słupów wynikających z podwieszenia kabli telekomunikacyjnych. W tym zakresie, OK powinien ponosić część kosztów związanych z usuwaniem zarośli, gałęzi i drzew znajdujących się w bezpośrednim zbliżeniu z infrastrukturą telekomunikacyjną. Działania podejmowane przez OSD, w celu usunięcia gałęzi wrastających w linie elektroenergetyczne, służą bezpośrednio utrzymaniu linii telekomunikacyjnej, która jest podwieszona poniżej najniższego przewodu fazowego linii elektroenergetycznej.

Jeżeli w toku oględzin i przeglądów słupów OSD, konieczne okaże się potwierdzenie przez właściwe organy zachowania norm bezpieczeństwa, OK powinien partycypować w takich kosztach, jeżeli to on dopuścił się naruszenia przepisów.

Wydaje się, iż skoro OSD ponosi również koszty niezbędnych konserwacji konstrukcji wsporczych, w tym fundamentów i przyziemia słupów, to wzrost takich kosztów wynikający z dodatkowego obciążenia podbudowy słupowej linią telekomunikacyjną, powinien obciążać OK. Wzrost tych kosztów autorzy analizy oceniają jednak jako marginalny (zwrócono na to uwagę pod literą e).

6. Wysokość opłat

1) analiza cen rynkowych – podsumowanie

Opłaty pobierane przez OSD można podzielić na opłaty cykliczne (okresowe) oraz opłaty jednorazowe (za określone czynności).

a) *opłaty podstawowe – cykliczne*

Jak wykazała analiza umów oraz podsumowanie badań ankietowych, większość OSD pobiera cykliczne, miesięczne opłaty za dostęp wyliczane w oparciu o iloczyn stawki i ilości udostępnianych słupów. Sporadycznie, opłaty naliczane są w przeliczeniu na długość odcinka linii telekomunikacyjnej OK podwieszonej na podbudowie słupowej OSD (stawka za kilometr telekomunikacyjnej linii kablowej). Taka forma naliczania opłaty miesięcznej jest marginalna i znalazła zastosowanie w przypadku jednego ankietowanego. Zestawienie najczęściej występujących stawek opłat za dostęp do słupów linii nN poszczególnych OSD prezentuje się następująco:

Tabela 15 – zestawienie cen najczęściej występujących w ankietach oraz w umowach, które poddano analizie

OSD	NAJCZĘŚCIEJ WYSTĘPUJĄCA W ANKIETACH CENA ZA UDOSTĘPNIENIE 1 SŁUPA [PLN netto]	NAJCZĘŚCIEJ WYSTĘPUJĄCA W UMOWACH CENA ZA UDOSTĘPNIENIE 1 SŁUPA [PLN netto]
TAURON	4,50 zł	4,50 zł
PGE	3,50 zł	5,38 zł
ENEA	3,90 zł	b.d.
ENERGA	5,52 zł	5,52 zł
STOEN	15,00 zł	b.d.
średnia	4,36 zł	5,13 zł

Zestawienie zostało sporządzone na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych na potrzeby opracowania oraz poddanych analizie umów.

Jak widać, najdroższy dostęp oferuje STOEN. Stosowanie tak wysokiej stawki zapewne jest przyczyną niskiego wykorzystywania słupów tego OSD przez przedsiębiorców telekomunikacyjnych. Jak wspomniano wcześniej, według danych na dzień 25 lipca 2018 r., STOEN łączyły z OK tylko cztery umowy dotyczące 670 słupów. Jedynie 2 ankietowanych wskazało, że korzysta z infrastruktury tego OSD.

W przypadku TAURON i ENERGA, najczęściej występująca cena udostępnienia słupa jest taka sama, zarówno według ankietowanych, jak i według postanowień umów. Najczęściej stosowaną ceną za udostępnienie słupów linii nN przez TAURON jest kwota 4,50 zł netto za słup (11 na 20 przypadków) - pojawiają się jednak ceny znacznie odbiegające od wskazanej. Najniższa cena oferowana przez TAURON wynosi 3,00 zł netto (w przypadku danych z badań ankietowych) lub 2,20 zł netto (informacje z analizowanych umów), a najwyższa 15,00 zł netto. Inne oferowane przez TAURON stawki to 3,67 zł/ 4,10 zł/ 5,00 zł/ 5,20 zł/ 7,00 zł/ 7,50 zł. Z kolei z cennika usług pozataryfowych[380] tego operatora wynika, że cenę za dostęp uzależnia od ilości udostępnionych słupów i oferuje następujące stawki dostępu do słupów nN w ujęciu netto: 15,00 zł (1-20 słupów), 7,00 zł (21-500 słupów), 4,50 zł (501-30 000 słupów), 3,60 zł (powyżej 30 000 słupów).

W przypadku ENERGA, cena za udostępnienie jednego słupa wynosi od 3,90 zł do 5,52 zł netto, najczęściej jednak pojawia się kwota 5,52 zł netto za słup. W jednym przypadku, cena za słupy udostępniane przez tego OSD na potrzeby realizacji sieci telekomunikacyjnej w ramach projektu POPC została obniżona do kwoty 3,60 zł[381].

W przypadku PGE, cena za dostęp najczęściej wskazana przez ankietowanych to 3,50 zł netto, podczas, gdy z analizy umów wynika, że w zawieranych kontraktach PGE zazwyczaj udostępniania słupy za opłatą w wysokości 5,38 zł. Średnia cena za udostępnienie słupa PGE wynosi zatem 4,87 zł[382]. PGE stosuje jednak ceny znacząco zróżnicowane: od 1,32 zł do 10 zł netto[383]. Najniższa cena zaoferowana została operatorowi, który korzysta z największej ilości słupów.

Z kolei najczęściej stosowaną opłatą przez ENEA jest kwota 3,90 zł (w połowie przypadków). Najniższa oferowana cena stanowi 3,60 zł netto, natomiast najwyższa 5,52 zł netto za słup.

Mając na uwadze powyższe, na podstawie obu źródeł pozyskanych danych (tj. wyników badań ankietowych i analizowanych umów) można przyjąć, że aktualna średnia cena za dostęp do 1 słupa linii nN w Polsce wynosi 4,74 zł netto[384]. Jeśli utrzymana zostanie tendencja do obniżania opłat jak w przypadku oferty PGE skierowanej do beneficjentów POPC[385], to - biorąc pod uwagę skalę

---

[380] *Cennik usług pozataryfowych Tauron Dystrybucja S.A.*, https://www.tauron-dystrybucja.pl/uslugi-dystrybucyjne/cenniki [dostęp: 18.10.2018 r.]

[381] Cena ta nie została uwzględniona w ogólnym zestawieniu cen, gdyż mogłaby zniekształcić obraz stawek stosowanych przez OSD w normalnych stosunkach prawnych.

[382] PGE stosuje bardzo zróżnicowane ceny za udostepnienie słupów linii nN. Z przeprowadzonych bań ankietowych wynika, że PGE stosuje co najmniej kilkanaście różnych stawek.

[383] Poddane analizie umowy, w których nie określono ilości udostępnianych słupów, a jedynie sprecyzowano sposób liczenia opłat pojawiła się też opłata w wysokości 11,50 zł netto za dostęp do 1-10 słupów.

[384] Średnia cena udostępniania słupów nN w Polsce stanowi średnią dwóch danych: średniej najczęściej występujących cen w ankietach za udostępnienie słupa (4,36 zł netto za słup) oraz średniej najczęściej występujących cen w umowach za dostęp (5,13 zł netto za słup). Ustalenie średniej ceny w taki sposób pozwala na pominięcie skrajnych danych, które mogą w znaczący sposób wpłynąć na całościowy obraz informacji.

[385] Zob. pismo PGE do Prezesa UKE z dnia 2 sierpnia 2018 r., znak: 6447/RN/2018.

planowanych inwestycji - należy spodziewać się dalszego obniżenia średniej ceny, co w konsekwencji powinno w szerszym stopniu wpłynąć na rozwój rynku dostępu do podbudowy słupowej, w konsekwencji obniżenia kosztów inwestycji telekomunikacyjnych[386].

Tak ustalona stawka (4,74 zł) oscyluje z kolei w granicach średnich opłat, jakie w dotychczasowych decyzjach ustalał Prezes UKE. W decyzjach z dnia 21 grudnia 2015 r., nr DRI-ZWZ-6175-2/13(93)[387] i nr DRI-ZWZ-6175-3/13(69)[388], z dnia 8 czerwca 2017 r. nr DHRT.WWM.6174.2.2016.37[389] oraz z dnia 16 maja 2018 r. nr DHRT.WIT.6174.1.2017.49[390], opłaty ustalono odpowiednio w wysokości: 5,52 zł, 5,52 zł netto, 15/7/4,50 zł (dostęp do 20/20-500/powyżej 500 szt. słupów), 4,50 zł. W tej ostatniej, najnowszej decyzji Prezes UKE, kierując się przede wszystkim zasadą niedyskryminacji, określił wysokość opłat na zbliżonym poziomie do stawek, jakie najczęściej oferują OSD przy podobnym wolumenie udostępnianych słupów. Organ uznał, że opłata w wysokości 4,50 zł netto/słup miesięcznie, zapewnia OSD zwrot części kosztów utrzymania słupów.

b) *opłaty jednorazowe za poszczególne czynności*

Oprócz opłat cyklicznych, niekiedy OSD pobierają również jednorazowe opłaty początkowe oraz opłaty za czynności dodatkowe, jak np. sprawowanie nadzoru nad czynnościami OK lub wyłączenie linii spod napięcia. Opłaty te naliczane są najczęściej na podstawie osobnych cenników OSD i rzadko kiedy precyzowane wprost w umowach zawieranych z OK.

W przypadku PSE, opłaty za nadzór uzależnione są od czasu jego pełnienia. Stawka za godzinę waha się od 81,11 zł w dni robocze, do 162,22 w pozostałe dni.[391] PSE pobiera również opłatę za dojazd w wysokości 2,45 zł netto za km.

Z kolei PGE częściowo zawarła opłaty za usługi lub czynności dodatkowe wykonywane na zlecenie OK w *Taryfie dla usług dystrybucji energii elektrycznej PGE Dystrybucja S.A.*[392]. Ten OSD przewidział opłatę za każdą godzinę nadzoru pełnionego nad pracami wykonywanymi przez wykonawców

[386] Przy ustalaniu ceny 4,74 zł pominięta została stawka za dostęp do podbudowy słupowej STOEN – jest to uzasadnione tym, że stawka ta znacząco odbiega od cen stosowanych przez pozostałych OSD, a wykorzystywanie słupów tego OK jest marginalne w stosunku do innych OSD. Uwzględnienie cen oferowanych przez STOEN w znaczący sposób zniekształciłoby rzeczywiste warunki finansowe udostępniania słupów w Polsce.

[387] https://archiwum.uke.gov.pl/files/?id_plik=21598 [dostęp: 18.10.2018 r.]

[388] https://archiwum.uke.gov.pl/files/?id_plik=21597 [dostęp: 18.10.2018 r.]

[389] https://archiwum.uke.gov.pl/files/?id_plik=27600 [dostęp: 18.10.2018 r.]

[390] https://bip.uke.gov.pl/download/gfx/bip/pl/defaultaktualnosci/72/1/1/2018_05_10_giga_pge_-_do_podpisu.pdf [dostęp: 18.10.2018 r.]

[391] Załącznik nr 8 do OWU. Rozliczanie Umowy. Wzór, załącznik do pisma PSE do Prezesa UKE z dnia 26 lipca 2018 r., znak Z-434-DT-PI-WT.7040.1.2018.1.

[392] *Taryfa dla usług dystrybucji energii elektrycznej PGE Dystrybucja S.A.*, https://pgedystrybucja.pl/Dla-Klienta/Taryfy-i-cenniki [dostęp: 30.10.2018 r.]

niezależnych od OSD w pobliżu lub na urządzeniach elektroenergetycznych będących własnością OSD w wysokości 53,42 zł.

W przypadku ENEA, zasady pobierania opłat jednorazowych uregulowane są w *Regulaminie udostępniania infrastruktury ENEA Operator sp. z o.o. na potrzeby telekomunikacji*[393]. Zgodnie z postanowieniami tego dokumentu, ENEA pobiera między innymi jednorazowe opłaty za udostępnienie infrastruktury, naliczane według stawek obowiązujących w cenniku ENEA z tytułu opłat za usługi wykonywanie na dodatkowe zlecenie odbiorcy[394], związane z:

- przygotowaniem miejsca dzierżawy/najmu,
- nadzorem nad pracami prowadzonymi przez wykonawców zewnętrznych w pobliżu urządzeń elektroenergetycznych ENEA (stawka 52,22 zł za usługę),
- wyłączeniem napięcia, przygotowaniem miejsca pracy, dopuszczeniem do pracy oraz likwidacją miejsca pracy - dotyczy prac prowadzonych przez wykonawców zewnętrznych w pobliżu urządzeń elektroenergetycznych OSD (stawka za usługę: 229,76 zł w sieci nN, 334,20 zł w sieci SN, 470,02 zł w sieci WN).

STOEN, w zakresie opłat jednorazowych, odsyła do cennika zawartego w Taryfie zatwierdzonej przez Prezesa URE. Na stronie www tego OSD, dokument ten nie jest jednak publikowany.

W przypadku TAURON, opłaty dodatkowe pobierane są na podstawie obowiązującego cennika usług pozataryfowych, dostępnego na stronie internetowej tego operatora[395]. TAURON pobiera od OK opłaty za wyłączenie napięcia i przygotowanie miejsca pracy oraz za likwidację strefy pracy wraz z ponownym załączeniem napięcia na urządzeniach nie będących własnością OSD w zależności od rodzaju sieci (nN- 528 zł netto, SN- 432 zł neto, WN- 650 zł netto), a także opłatę za każdą godzinę nadzoru pełnionego nad pracami wykonywanymi na urządzeniach niebędących własnością TAURON. Stawka za nadzór wynosi 97 zł netto za godzinę. Kolejną opłatą jednorazową, przewidzianą w cenniku TAURON, jest opłata za uzgodnienie usytuowania zbliżeń obiektów liniowych z siecią elektroenergetyczną. W tym przypadku, opłata jest uzależniona od rodzaju uzgadnianej dokumentacji.

Także w przypadku ENERGA, ceny usług dodatkowych zawarte są w *Katalogu Usług Pozataryfowych dotyczących czynności dodatkowych, nie objętych Taryfą dla usług dystrybucji*

[393] *Regulamin udostępniania infrastruktury ENEA Operator sp. z o.o. na potrzeby telekomunikacji,* przyjęty uchwałą nr 195/2011 Zarządu ENEA z dnia 26 maja 2011 r. Obowiązuje od dnia 10 czerwca 2011 r., zmieniony uchwałą nr 81/2018 Zarządu ENEA z dnia 27 marca 2018 r., obowiązuje od dnia 10 kwietnia 2018 r.

[394] https://www.operator.enea.pl/operator/taryfa-enea-operator-na-rok-2017.pdf [dostęp: 11.11.2018 r.

[395] https://www.tauron-dystrybucja.pl/uslugi-dystrybucyjne/cenniki [dostęp: 18.10.2018 r.]

energii elektrycznej[396]. Cennik określa między innymi opłatę za nadzór nad pracami wykonywanymi przez wykonawców niezależnych od OSD w pobliżu lub na urządzeniach elektroenergetycznych będących własnością OSD, na zlecenie podmiotu niebędącego odbiorcą. W przypadku tego OSD, opłata za nadzór, określona w cenniku usług pozataryfowych, uzależniona jest od odległości miejsca pełnienia nadzoru od tzw. bazy (93 zł netto za godzinę w przypadku nadzoru pełnionego do 15 km od bazy, 144 zł netto za godzinę w przypadku nadzoru pełnionego w odległości pomiędzy 16 a 30 km od bazy[397]).

c) *oczekiwanie rynku telekomunikacyjnego v. stanowisko OSD*

Jednym z pytań skierowanych do respondentów ankiety było określenie akceptowanej, z punktu widzenia opłacalności inwestycji, ceny netto za słupy średniego i niskiego napięcia.

Ankietowani wskazali, że średnia akceptowana cena za dostęp do słupa nN to 2,84 zł netto[398], natomiast akceptowana cena za słup linii SN to 4,69 zł netto. Ceny postulowane przez respondentów ankiety znacznie odbiegają od cen uiszczanych przez niektórych OK, na podstawie zawartych przez nich umów.

Dla porównania, wedle danych z Francji, średnio miesięczna opłata za słup wynosi w przybliżeniu 1,48 zł[399], przy czym dodać trzeba, że opłaty są pobierane jednorazowo za 20 lat (82,50 €), po drugie łączą one w sobie dwie składowe – opłatę uiszczaną bezpośrednio do OSD oraz do lokalnego regulatora energetycznego.

[(55 € netto + 27,5 € netto) / 240 m-cy] x 4,2966 zł = 1,48 zł

Z kolei w USA, opłaty te wynosić będą – przyjmując stawki od najniższej do najwyżej ($2.88, $4.44, $10.98) – 0,89 zł, 1,38 zł, 3,41 zł[400].

2.88 $ x 3,7302 zł / 12 m-cy = 0,89 zł

---

[396] *Katalog Usług Pozataryfowych dotyczący czynności dodatkowych, nie objętych Taryfą dla usług dystrybucji energii elektrycznej,* http://www.energa-operator.pl/uslugi/oplaty_i_faktury/cennik_uslug_pozataryfowych.xml [dostęp: 18.10.2018 r.]

[397] W jednej z analizowanych umów zawartych przez ENERGA zawarto postanowienie, zgodnie z którym, szacunkowe opłaty za nadzór i dopuszczenie zostaną obliczone indywidualnie i przekazane OK do akceptacji. Postanowienia tej umowy nie odwołują się do cennika opłat pozataryfowych.

[398] Opłata ta z kolei odpowiada wynikom wyceny dokonanej przez Ośrodek Rzeczoznawstwa Stowarzyszenia Elektryków Polskich Oddział Gliwicki. Wycenę wykonano metodą kosztową, z uwzględnieniem uwarunkowań do kalkulowania taryf, ustalone ceny to w zależności od rodzaju słupa 2,82 zł i 3,17 zł. [W] *Analiza kosztów ponoszonych przez OSD przy realizacji przez operatorów telekomunikacyjnych inwestycji polegających na podwieszaniu kabli telekomunikacyjnych na podbudowie słupowej i kosztów związanych z utrzymaniem słupów energetycznych przez OSD*, Ośrodek Rzeczoznawstwa Stowarzyszenia Elektryków Polskich Oddział Gliwicki, 2018.

[399] Dla kalkulacji przyjęto średni kurs Euro NBP z 18.10.2018 r., http://www.nbp.pl/ [dostęp: 18.10.2018 r.]

[400] Dla kalkulacji przyjęto średni kurs Euro NBP z 18.10.2018 r., http://www.nbp.pl/ [dostęp: 18.10.2018 r.]

4.44 $ x 3,7302 zł / 12 m-cy = 1,38 zł

10.98 $ x 3,7302 zł / 12 m-cy = 3,41 zł

W opozycji do OK i stanowiska Prezesa UKE stoją OSD, którzy argumentują, że miesięczne koszty utrzymania jednego słupa wynoszą 10,29 zł (ENEA)[401] oraz ok. 17 zł (PGE)[402], wskazując jednocześnie, że właściwe jest tym samym, w oparciu o treść art. 22 ust. 3 Ustawy, obciążanie OK taką częścią tych kosztów, która odpowiadać będzie kwocie 7,25 zł netto/m-c (ENEA) oraz 5,38 zł netto/m-c (PGE). Tym samym, w ocenie OSD zasadne jest, by OK ponosił odpowiednio ok. 70% i 31% kosztu utrzymania słupa.

2) próba oszacowania adekwatnej opłaty za dostęp

Uwzględniając powyższe rozważania, przyjęty dotychczas w Polsce model finansowy, tj. pobieranie opłat za wykorzystanie podbudowy słupowej (cena za słup), uwarunkowania prawne oraz panujące na rynku tendencje, próbę oszacowania właściwej na gruncie art. 22 ust. 3 Ustawy opłaty trzeba odnieść do kosztów utrzymania podbudowy słupowej, zawierających w sobie koszty inkrementalne.

ENEA, w toku postępowania administracyjnego prowadzonego przez Prezesa UKE w sprawie dostępu do infrastruktury technicznej wskazała, iż uzasadniona jest opłata w wysokość 7,25 zł netto za słup nN typu ŻN10[403]. Opłata ta wynika z dokumentu wewnętrznego OSD, tj. *Regulaminu udostępniania infrastruktury ENEA Operator Sp. z o.o. na potrzeby telekomunikacji* i zgodnie z deklaracją OSD, jest stosowana względem wszystkich przedsiębiorców telekomunikacyjnych w sposób niedyskryminujący. Jako podstawę obliczenia kwoty 7,25 zł netto, OSD wskazał, iż po pierwsze, opłata została skalkulowana w wysokości, która umożliwia zwrot kosztów utrzymania słupów nN, z uwzględnieniem kryteriów, o których mowa w art. 22 ust. 3 Ustawy. Kolejno, OSD przedstawił szczegółowe wyliczenie rocznego i miesięcznego utrzymania linii napowietrznych niskiego napięcia w przeliczeniu na jeden słup. Do kosztów tych OSD zaliczył następujące pozycje: amortyzację, eksploatację, dodatkowe koszty administracyjne, koszty transportu oraz roczny podatek. Suma poszczególnych pozycji podzielna przez ilość słupów linii napowietrznych nN pozwoliła na ustalenie, iż koszt utrzymania pojedynczego słupa ENEA na miesiąc wynosi 10,29 zł netto. Kolejno, w celu ustalenia opłaty ponoszonej przez OK za jednej słup, OSD argumentował, iż na jej wysokość mają wpływ między innymi: okoliczność zwiększenia podatności linii elektroenergetycznej na awarie wskutek podwieszenia kabli telekomunikacyjnych oraz zwiększone ryzyko uszkodzeń wynikające ze zmniejszonego prześwitu pod linią kablową. OSD nie brał pod uwagę okoliczności, iż infrastruktura techniczna służy głównie dystrybucji energii elektrycznej, a także faktu, iż udostępniane słupy stanowią część linii elektroenergetycznej. Warto

[401] Pismo ENEA z dnia 7 lipca 2017 r., znak DI/IM/AP/2017/WEO17E135234.

[402] Pismo PGE z dnia 3 sierpnia 2017 r., znak RZ/PZ/8747/2017.

[403] Pismo ENEA z dnia 7 lipca 2017 r., znak DI/IM/AP/2017/WEO17E135234.

zauważyć, że ustalona przez OSD opłata pokrywa ok. 70% kosztów utrzymania linii elektroenergetycznej w przeliczeniu na jeden słup.

Mając na względzie przywołane wcześniej argumenty o braku podstaw do zaliczenia do kosztów utrzymania infrastruktury technicznej kosztów amortyzacji oraz kosztów podatkowych, przyjmując wartości liczbowe podane przez ENEA, stwierdzić należy, iż koszt utrzymania linii elektroenergetycznej w przeliczeniu na jeden słup nie powinien przekroczyć 48,19 netto zł w skali roku oraz odpowiednio 4,01 zł na miesiąc[404].

Skoro OK zobowiązany jest do ponoszenia części kosztów utrzymania infrastruktury technicznej, a podbudowa słupowa służy w głównej mierze celom dystrybucji energii elektrycznej, opłata, jaką powinien ponosić OK, powinna być niższa niż wskazane 4,01 zł netto na miesiąc, szczególnie, iż wyliczenie uwzględnia koszty utrzymania całej linii elektroenergetycznej, a nie wyłącznie słupów[405].

Gdyby uwzględnić jeszcze inne, niedyskryminacyjne kryteria (przykładowo uzależnienie ceny od wolumenu czy stosowanie na rynku innej ceny dla projektów POPC), jak również wskazany już uprzednio ważny aspekt pokrywania kosztów utrzymania infrastruktury zatwierdzonymi taryfami, można byłoby przyjąć wniosek, że cena za jeden słup nie powinna przekraczać 3,00 - 3,50 zł netto. Taka cena byłaby nie tylko urzeczywistnieniem celów Dyrektywy kosztowej, ale spełniałaby także oczekiwanie rynku, bez jednoczesnego naruszenia zasad wynikających z art. 22 ust. 3 Ustawy. Trzeba zwrócić uwagę, że cena ta powinna podlegać dalszemu obniżeniu w sytuacji współkorzystania ze słupa przez więcej niż jednego OK.

Z kolei PGE[406] w wyjaśnieniach złożonych Prezesowi UKE w celu uzasadnienia wysokości opłat, przyjmuje, iż koszt udostępnienia jednego słupa przedsiębiorcy telekomunikacyjnemu powinien wynosić 5,38 zł netto za słup Nn. PGE do kosztów utrzymania linii elektroenergetycznej w przeliczeniu na jeden słup kwalifikuje amortyzację, materiały, energię, usługi remonty i eksploatację, usługi pozostałe, wynagrodzenia, ubezpieczenia społeczne, pozostałe świadczenia, podatki i opłaty, podatek akcyzowy oraz pozostałe koszty. Suma wskazanych przez tego OSD kosztów pozwala przyjąć, iż utrzymanie linii elektroenergetycznej w przeliczeniu na jeden słup nN wynosi 17 zł netto/mc. Uwzględniając, iż OK powinien ponosić część kosztów utrzymania słupa, za opłatę uzasadnioną OSD uznaje kwotę 5,38 zł netto[407].

---

[404] Z ogólnej sumy kosztów utrzymania linii napowietrznych nN wyłączono koszty amortyzacji oraz roczny podatek. Otrzymany wynik podzielono przez zadeklarowaną przez ENEA ilość słupów. Tak otrzymany wynik uwzględnia w kosztach utrzymania słupa koszty eksploatacji, dodatkowe koszty administracyjne oraz koszty transportu.

[405] Zgodnie z umową z dnia 28 maja 2018 r. s.25, PGE określa, iż wartość konstrukcji stanowi 20% wartości linii elektroenergetycznej.

[406] Pismo PGE z dnia 3 sierpnia 2017 r., znak RZ/PZ/8747/2017.

[407] Kwota ta pozwala OSD na pokrycie 31,64 % kosztów utrzymania słupa nN.

Przyjmując za zasadne obciążenie OK wyłącznie częścią kosztów materiałów, usług remontowych i eksploatacyjnych, usług transportowych oraz kosztów pozostałych należy przyjąć, iż wedle przekazanych przez OSD danych, koszt utrzymania linii elektroenergetycznej w przeliczeniu na jeden słup powinien wynosić 8,87 zł netto na rok i odpowiednio 0,73 zł netto za miesiąc. Uznając za OSD, iż OK powinien ponieść ok. 31% kosztów utrzymania słupa, opłata nie powinna przekroczyć 0,22 zł netto za słup. Kwota ta powinna ulec dodatkowemu obniżeniu odpowiadającemu stosunkowi kosztów utrzymania słupów do kosztów utrzymania linii elektroenergetycznej jako całości. Tak przedstawione dane pod znakiem zapytania stawiają zasadność – na gruncie art. 22 ust. 3 Ustawy - pobierania przez PGE opłat nie tylko na poziomie 5,52 zł, ale nawet w wysokości oferowanej dla projektów POPC, tj. 3,50 zł.

Nawet powyższe wyliczenia, oparte na danych przekazanych przez dwóch OSD pokazują rozbieżność w wysokości opłat, jeśli uzależnić je od ponoszonych przez OSD kosztów. Uwzględniając wyżej opisane postulaty, wyliczenia opłat można by dokonać w oparciu o następujący wzór:

$$C = \frac{KL}{S} \times 30\% \times \frac{1}{OK}$$

gdzie:

C – cena za jeden słup

KL – koszty utrzymania całej linii elektroenergetycznej z wyłączeniem kosztów amortyzacji i podatków lokalnych oraz pracowników nie zaangażowanych z obsługę linii elektroenergetycznej

S – ilość słupów składających się na linię elektroenergetyczną

OK – liczba operatorów telekomunikacyjnych korzystających ze słupa

Uzasadnienie dla wyłączenia kosztów amortyzacji i podatków wskazano powyżej. W wyliczeniu uwzględniono 30% (a nie 50%) udział OK w całkowitych kosztach utrzymania linii, rozwiązanie bliższe zatem udziałowi w kosztach, jaki wskazuje PGE. Zredukowanie udziału OK w kosztach utrzymania do 30% podyktowane jest wskazanymi już przesłankami, w tym przede wszystkim tym, że: (i) słupy służą w pierwszej kolejności zapotrzebowaniu OSD, (ii) koszty ich utrzymania pokryte są taryfami, (iii) OSD podają koszty utrzymania całej linii elektroenergetycznej a nie słupów, (iv) pokryte winny być przede wszystkim koszty inkrementalne.

Jak wskazano, danych do opłat Prezes UKE może żądać na podstawie art. 22 ust. 4 Ustawy, względnie, po urzeczywistnieniu postulatu zmiany art. 25 Ustawy, w zaproponowanym tam trybie. Powyższy wzór może być jeszcze zmodyfikowany poprzez dodanie jednej zmiennej, w zasadzie współczynnika obniżającego opłatę w miarę wzrostu wolumenu wykorzystania słupów przez danego OK. Opierając się na cenniku TAURON, poszczególne przedziały mogłyby kształtować się następująco: 1-20 szt. słupów (np. współczynnik 1), 21-500 szt. słupów (np. współczynnik 0,9),

501-30000 szt. słupów (np. współczynnik 0,8), powyżej 30000 szt. słupów – np. współczynnik 0,7[408].

7. Podsumowanie i rekomendacje

W wyniku przeprowadzonej analizy aspektów kosztowych i prawno-finansowych udostępniania podbudowy słupowej, tak w kraju jak i za granicą, można wyciągnąć następujące wnioski, pozwalające na zastosowanie, być może innych niż obecnie stosowanych, rozwiązań optymalizujących koszty budowy/utrzymania sieci, które wpłyną korzystnie nie tylko na rozwój nowoczesnych sieci telekomunikacyjnych, ale także na ceny usług telekomunikacyjnych. Wszakże jak zauważono[409], koszt dostępu do słupów wielokrotnie przekłada się na koszt usług telekomunikacyjnych lub co gorsza, wyklucza dostęp do nowoczesnych usług społeczeństwa informacyjnego tam, gdzie jedynym ekonomicznie uzasadnionym sposobem realizacji inwestycji telekomunikacyjnych jest wykorzystanie podbudowy słupowej OSD[410].

- Opłaty za dostęp do podbudowy słupowej powinny być ustalane z uwzględnieniem zasady niedyskryminacji w oparciu o wysokość kosztów utrzymania słupów, obejmujących przede wszystkim koszty inkrementalne). Większy nacisk powinien być jednak kładziony na egzekwowanie wobec OSD prowadzenia przez nich osobnych ewidencji, co do kosztów dostępu, w tym utrzymania słupów (o ile to możliwe, wydzielania tych kosztów z ogólnych kosztów utrzymania linii elektroenergetycznej).

  Zasadnicza bowiem trudność w ustaleniu opłat polega na ustaleniu, jak podwieszenie kabli telekomunikacyjnych wpływa na koszty utrzymania słupa elektroenergetycznego i jaka jest proporcja kosztów utrzymania całej linii do kosztów utrzymania samego słupa.

- Obecnie, powszechnie stosowanym w Polsce rozwiązaniem, jest naliczanie miesięcznej opłaty wyliczanej z uwzględnieniem ilości udostępnianych słupów. Jest to rozwiązanie nieznane w innych, badanych krajach, gdzie opłaty uiszcza się w cyklach rocznych lub nawet dwudziestoletnich. Przyjęcie modelu francuskiego i stosowanych tam stawek pozwoliłoby: po pierwsze, kalkulować koszty dostępu do jednorazowych kosztów inwestycji, zwłaszcza wtedy, gdy zadanie pozyskania praw do infrastruktury powierza się projektantowi/wykonawcy robót, po drugie (przy przyjęciu koncepcji IRU czy nawet wydanej w oparciu o art. 18 Ustawy decyzji o ustaleniu warunków dostępu do podbudowy

[408] Przykładowo dla wolumenu ponad 30000 szt. słupów wzór prezentowałby się następująco C=KL/S x 30% x 1/OK x 0,7.

[409] *The National Broadband Plan found that the cost of deploying a broadband network depends significantly on the costs that service providers incur to access poles and other infrastructure*, *Report And Order And Order On Reconsideration*, raport FCC z dnia 7 kwietnia 2011 r., s. 3, https://docs.fcc.gov/public/attachments/FCC-11-50A1.pdf [dostęp:18.10.2018 r.]

[410] Przeprowadzane wywiady z OK wykazywały, że rezygnowali oni z podłączenia osób, szczególnie z tzw. białych plam, do których dostęp opłacalny byłby – przy założeniu niższych niż obecnie opłat – wyłącznie z wykorzystaniem podbudowy słupowej.

słupowej) dawałoby to OK pewność i stabilność utrzymania dostępu, a przez to możliwość skalkulowania rozsądnych marż na świadczonych usługach, po trzecie, pozwoliłoby OK angażować kapitał w inne inwestycje, po czwarte, zmniejszyłoby koszty administracyjne, w tym comiesięcznej obsługi rachunkowej, zwłaszcza w sytuacji, gdyby aktualizacji wykorzystania słupów i rozliczeń za nowe słupy dokonywać np. co pół roku.

- W ocenie autorów analizy, brak jest przeszkód, szczególnie o charakterze prawnym, aby wprowadzić alternatywne sposoby określania wysokości opłat za dostęp do słupów, z zachowaniem wymogów określonych w przepisie art. 22 ust. 3 Ustawy. Zasadnym jest rozważenie możliwości wprowadzenia rocznej opłaty, której suma byłaby niższa od 12-krotności opłat miesięcznych za dostęp do słupów. Takie rozwiązanie skutecznie jest praktykowane m. in. w Australii, zapewnia zwrot części kosztów utrzymania słupów oraz umożliwia zapewnienie OSD jednorazowo większych środków pieniężnych, co ma istotne znaczenie ze względów na relatywnie wysokie koszty obsługi administracyjnej w zestawieniu z prognozowanymi przychodami. Nawet model francuski, przewidujący 20 letni dostęp do słupów pozwala OK zadecydować, czy woli zapłacić jednorazowo (za 20 lat) więcej, czy cyklicznie (co roku) mniej.

  Wprowadzenie – jako alternatywy – cykliczności (np. raz/rok) uiszczania opłat, ułatwiłoby: (i) oszacowanie kosztów utrzymania słupów, jakie w danym roku poniósł OSD, (ii) prowadzenie co do nich osobnej ewidencji, a następnie określenie stawek za dostęp w kolejnym roku, jako odpowiedni zwrot kosztów poniesionych w roku minionym. Publikacja takich stawek mogłaby następować na www OSD, podlegałaby rzecz jasna kontroli przez UKE lub UKE wespół z URE np. przy kalkulowaniu taryf za dystrybucję energii elektrycznej.

- Wartym rozważenia modelem finansowym, jest wprowadzenie jednorazowych opłat za długoletni okres korzystania z podbudowy, na wzór uregulowań w ustawodawstwie włoskim i francuskim, opartych na nienazwanej i znanej już w Polsce umowie IRU. Opłata dostępowa powinna być jednak znacznie niższa niż suma opłat miesięcznych czy nawet rocznych, za okres 20 lat. Uiszczenie opłaty powinno zapewniać OK pewność korzystania ze słupów we wskazanym okresie (zmniejszenie ryzyka wcześniejszego zakończenia współpracy przez OSD) oraz brak dodatkowych opłat cyklicznych. OK ponosiłby inkrementalne koszty jednorazowe, w tym koszty za nadzór przy podwieszaniu linii telekomunikacyjnej.

  Taki model opłat, zapewniałby OK możliwość precyzyjnego zaplanowania kosztów związanych z realizowaną siecią czy nawet pozyskania zwiększonego (uwzgledniającego koszt dostępu) finansowania. Przy niskim ARPU[411] w obszarach białych plam, jedynie niskie koszty budowy i opłat za dostęp do podbudowy słupowej mogą zapewnić realizację inwestycji i zwalczanie zjawiska wykluczenia cyfrowego. Dzięki takiemu modelowi opłat, OK mógłby od początku uzyskać finansowanie zasadniczych opłat związanych z dostępem

[411] Average Rate Per User.

do słupów przez okres 20 lat (kredyt, pożyczka szerokopasmowa) i precyzyjnie określić rentowność inwestycji.

- Analiza porównawcza z rozwiązaniami w innych państwach i badania ankietowe wykazały, że aktualnie stosowane stawki za dostęp do pojedynczego słupa, są ciągle na wysokim poziomie. Krokiem w dobrym kierunku jest obniżenie przez niektórych OSD opłat za słupy udostępniane na potrzeby projektów POPC. Godzi się jednak zwrócić uwagę, że nie ma uzasadnienia prawnego dla obniżenia opłat wyłącznie dla inwestycji dotowanych, zwłaszcza w aspekcie przesłanki niedyskryminacyjnych warunków dostępu. Jednocześnie rekomenduje się podjęcie ściślejszej współpracy pomiędzy regulatorami telekomunikacyjnym i energetycznym, by urzeczywistnić zawarty w art. 25 Ustawy obowiązek prowadzenia osobnej ewidencji kosztowej i przychodowej za dostęp do słupów.

- Trzeba przypomnieć, że dla OSD udostępnienie podbudowy słupowej ma charakter dodatkowy (w kontekście ich głównej działalności), a koszty utrzymania podbudowy słupowej uwzględnione są w taryfach energetycznych zatwierdzanych Prezesa URE. Oznacza to, że koszty utrzymania infrastruktury technicznej rekompensowane są OSD bezpośrednio przez odbiorców energii elektrycznej. Zatem, *de facto* kształtowanie opłat za korzystanie ze słupów, jako część rzeczywistych kosztów związanych z utrzymaniem podbudowy słupowej przynosi OSD zysk, który powinien obniżać odpowiednią opłatę w taryfie, a w praktyce powinien mieć bezpośredni wpływ na obniżenie opłat uiszczanych na rzecz OSD przez odbiorców energii elektrycznej. Stąd, dodatkowo uzasadniony jest wniosek, że opłaty powinny uwzględniać przede wszystkim inkrementalne koszty wynikające z podwieszenia telekomunikacyjnej linii kablowej.

- Rozważając ewentualną zmianę sposobów rozliczeń pomiędzy OK a OSD, przydatna może być zwłaszcza zmienna opłaty oparta na procentowej zajętości słupa i podział kosztów pomiędzy OK zajmujących słup. Z jednej strony, taki model zmotywuje OSD do optymalizacji możliwej do wykorzystania przestrzeni słupowej, a z drugiej zniechęci dotychczasowego/ych OK zajmującego/ych słup do blokowania dostępu dla kolejnego OK.

  Trzeba bowiem zwrócić uwagę, że koszty utrzymania słupa, albo inaczej, partycypacja OK w pokrywaniu kosztów zależna będzie od tego, ilu OK korzysta z danego słupa - im więcej OK, tym stawka dla każdego z nich winna być niższa. Wynika to z faktu, że spora część kosztów zostanie podzielona pomiędzy kilku OK np. wycinka drzew, koszty przeglądów, koszty konserwacji itd.

  Wydaje się jednak, że przyjęcie takiego modelu będzie miało rację bytu tylko wówczas, gdy rozbudowane i zinformatyzowane zostaną systemy paszportyzacyjne infrastruktury OSD ułatwiające, czy wręcz umożliwiające prowadzenie takich sposobów rozliczeń.

- Zdaniem autorów analizy, znaczącą część kosztów utrzymania infrastruktury technicznej powinni ponosić OSD. Słupy są bowiem, w przeważającym zakresie wykorzystywane do

głównej działalności OSD, jaką jest dystrybucja energii elektrycznej, co znajduje także odzwierciedlenie w zasadach ustalania taryf zatwierdzanych przez Prezesa URE. Udostępnianie infrastruktury technicznej jest działalnością marginalną, co potwierdzają również sprawozdania finansowe OSD[412].

Mając na uwadze kryteria ustalenia wysokości opłat, jakie obowiązują Prezesa UKE w decyzji wydawanej na podstawie art. 22 ust. 3 Ustawy, uznać należy, iż OSD powinni kierować się takimi samymi zasadami przy ustalaniu stawek w bezpośrednich relacjach z OK. Opłaty powinny być ustalane w sposób jednolity dla wszystkich OK korzystających ze słupów danego OSD (zasada niedyskryminacji)[413].

[412] Informacje dodatkowe do sprawozdań finansowych ENERGA i PGE za 2017 r.

[413] Z badań ankietowych wynika duża dysproporcja w wysokości opłat uiszczanych na rzecz danego OSD przez różnych OK. Opłaty wahają się od 1,32 do 15 zł netto za słup.

V. Rekomendacje - propozycje działań, które powinny lub mogą zostać podjęte w celu wyeliminowania lub zniwelowania problemów

W części wstępnej opracowania wskazano na szereg problemów, które utrudniają współpracę i powodują konflikty na linii OSD-OK, tym samym hamując rozwój szybkich sieci opartych na istniejącej podbudowie słupowej. Nie powtarzając w tym miejscu wszystkich tych trudności przypomnieć warto, iż są to m.in. ingerowanie przez OSD w procedury wewnętrzne OK, narzucanie OK procedur BHP, które *de facto* leżą w gestii OK, problemy z tytułami prawnymi do nieruchomości oraz procedurami budowlanymi, w tym brakiem wiążących norm technicznych, „wymuszaniem" zastosowania określonych trybów realizacji robót określonych w PB, braki procedur dotyczących sytuacji przebudowy linii elektroenergetycznej i/lub likwidacji podbudowy słupowej, brak jasnych zasad kształtowania opłat i ich wysokość, zróżnicowanie praktyk OSD nie tylko pomiędzy nimi, ale także pomiędzy różnymi oddziałami/rejonami tego samego OSD.

Na szereg tych problemów autorzy analizy starali się odpowiedzieć, przedstawiając swoje rekomendacje i stanowisko w treści poszczególnych części opracowania (np. rekomendacje co do aspektów kosztowych) oraz prezentując poniżej inne, możliwe do zastosowania rozwiązania bądź takie, które wymagają w tym miejscu usystematyzowania.

1. Rekomendowana procedura dostępu do słupów – etapy realizacji umowy

Autorzy niniejszego opracowania rekomendują współpracę pomiędzy OK a OSD polegającą na systemie zawierania umów ramowych oraz umów szczegółowych, gdyż taki sposób współpracy powinien znacznie usprawnić (przede wszystkim przyśpieszyć[414]) uzyskiwanie dostępu przez przedsiębiorców telekomunikacyjnych do słupów OSD. W zawieranej umowie ramowej, strony mogłyby określić podstawowe zasady swojej współpracy, procedurę uzyskiwania dostępu do słupów w konkretnej relacji, sposób zawierania umów szczegółowych, warunki techniczne oraz ceny za dostęp. Natomiast w sytuacji, w której przedsiębiorca telekomunikacyjny potrzebowały uzyskać dostęp do danej podbudowy słupowej, po prostu kierowałby zapytanie do OSD o jej dostępność, a po potwierdzeniu przez OSD takiej dostępności, zawierana byłaby umowa szczegółowa lub aneks do uprzednio zawartej umowy szczegółowej. Proponowane rozwiązanie mogłoby swoim kształtem w pewnym stopniu przypominać rozwiązania znane z dostępu hurtowego na rynku telekomunikacyjnym.

Umowa ramowa powinna zostać zawarta przez strony przed przystąpieniem do rozpatrywania wniosku przedsiębiorcy telekomunikacyjnego o dostęp do konkretnej podbudowy słupowej, a nie dopiero po ustaleniu przez strony warunków technicznych. Oczywiście do jej zawarcia powinno

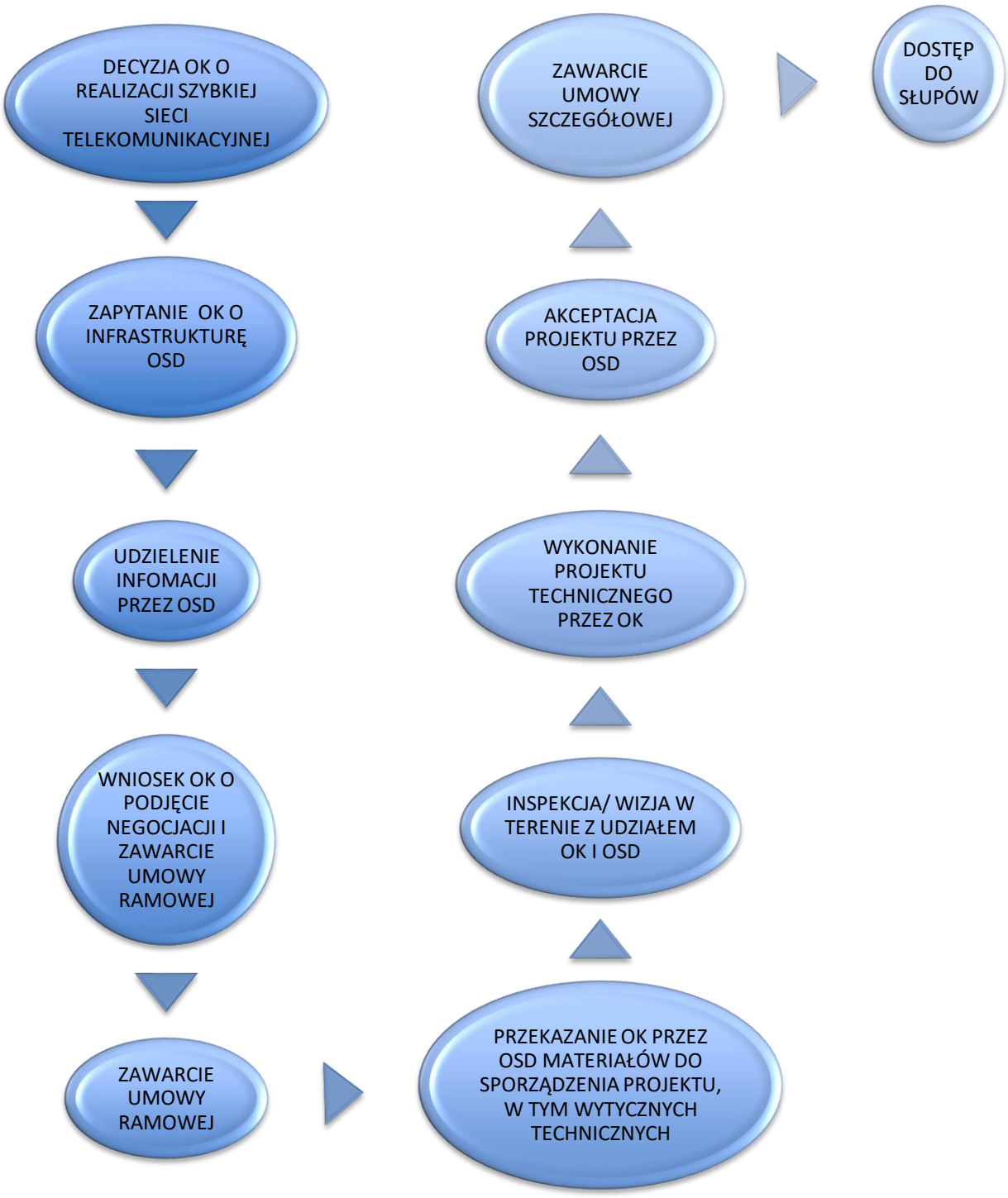
[414] Większość spornych kwestii podlegałaby ustaleniu w drodze negocjacji treści umowy ramowej, toteż nie byłoby potrzeby ponownego ustalania (i negocjowania) tych kwestii podczas ubiegania się przez OK o dostęp do konkretnej podbudowy słupowej.

dojść w terminie 60 dni od dnia wystąpienia przez OK z wnioskiem. Postuluje się, aby warunki techniczne dostępu były publikowane na www OSD. Nic nie stoi jednak na przeszkodzie, aby strony jednocześnie negocjowały treść umowy ramowej oraz umowy/umów szczegółowych – byleby nie stało się regułą to, że negocjacje w obu przedmiotach niweczyłaby odmowa OSD co do udostępnienia danego słupa. W przypadku potrzeby udostępnienia danemu OK kolejnych słupów, strony mogłyby zawierać nowe umowy szczegółowe lub aneksować umowy poprzednio zawarte – w zależności od potrzeb i okoliczności danego przypadku.

Postanowienia umowy ramowej powinny być na tyle skonkretyzowane, aby treść aneksu lub umowy szczegółowej sprowadzała się do dookreślenia słupów, które mają podlegać udostępnieniu oraz – wyjątkowo – do doprecyzowania kwestii technicznych wymagających odrębnej regulacji z uwagi na specyfikę danego przypadku. Ponadto, procedury udostępniania słupów określone w umowie ramowej, opisujące postępowanie stron od momentu wystąpienia przez OK z wnioskiem o dostęp do podbudowy słupowej na konkretnym odcinku do udostępnienia infrastruktury, powinny być tak opisane, aby możliwe było ich zrealizowanie w ustawowym 60-dniowym terminie. Wniosek/zapytanie o dostęp do danych słupów – bez względu na to, czy miałby finalnie prowadzić do podpisania umowy szczegółowej, aneksu do umowy czy też jeszcze innego dokumentu[415] - w zależności od przyjętego przez OSD i OK modelu współpracy – powinien być traktowany jako wniosek o dostęp, o którym mowa w art. 19 ust. 3 Ustawy, a brak jego uwzględnienia w terminie 60 dni z przyczyn innych niż określone w art. 19 ust. 4 Ustawy, powinien otwierać OK drogę do wystąpienia do Prezesa UKE o wydanie decyzji w sprawie dostępu do infrastruktury technicznej, stosownie do treści art. 21 ust. 2 Ustawy.

Oczywiście wszystkie kwestie związane z dostępem mogłyby zostać uregulowane w jednej umowie. Najważniejsze jest jednak to, aby umowa była zawierana przez strony w odpowiednim czasie (czyli w określonym w przepisach Ustawy 60-dniowym terminie od dnia wystąpienia z wnioskiem przez OK), a możliwości uzyskania przez OK dostępu do słupów, w tym możliwości wystąpienia przez OK do Prezesa UKE o wydanie decyzji zastępującej umowę, nie blokował spór z OSD co do warunków technicznych dostępu do konkretnego słupa. Autorzy rekomendują zatem wprowadzenie procedury dostępu, która miałaby się składać z kilku zasadniczych kroków, których wdrożenie przez OSD może mieć różne formy – kroki te obrazuje poniższa grafika.

[415] Według autorów opracowania można by także przyjąć takie rozwiązanie, wedle którego strony zawierałyby jedną umowę, określającą ramowe warunki współpracy, zaś udostępnienie konkretnych słupów nie wymagałoby zawarcia nowego kontraktu, a jedynie aktualizacji dokumentu (np. załącznika do umowy), zawierającego wykaz udostępnionej infrastruktury. Takie rozwiązanie jest np. przyjęte we Francji, gdzie w umowie zawartej pomiędzy OSD a OK przyjmuje się, że zmiana zakresu udostępnionych słupów nie wymaga zmiany umowy, a wykaz podbudowy słupowej, z której korzysta OK, jest aktualizowany cyklicznie np. co pół roku.

Grafika 18 – procedura udostępniania podbudowy słupowej rekomendowana przez autorów analizy

2. Wskazanie rozwiązań w zakresie bezpieczeństwa instalacji kabli telekomunikacyjnych na słupach oraz trybu prowadzonych prac związanych z instalacją kabli na podbudowie słupowej OSD

Poniżej przedstawiono podstawowe zasady, jakimi w ocenie autorów analizy powinien kierować się OK podczas wieszania swojej infrastruktury telekomunikacyjnej na podbudowie słupowej OSD:

- Należy wykorzystywać przede wszystkim kable o konstrukcji w pełni dielektrycznej samowiszące. Używanie kabli z żyłami miedzianymi lub wykorzystującymi stalowy element nośny powinno być ograniczone do odcinków nieprzekraczających 500 m. Dla dłuższych odcinków należy stosować kable światłowodowe.

  Kable światłowodowe są przede wszystkim dielektryczne – co oznacza, że bardzo słabo przewodzą prąd elektryczny, czyli można je określić, jako izolatory elektryczne. Oprócz tego kable światłowodowe, w przeciwieństwie do kabli miedzianych, są odporne na zakłócenia spowodowane oddziaływaniem pola elektromagnetycznego (emitowanego m.in. z linii elektroenergetycznych, szczególnie linii SN i WN) - ponieważ przesyłają dane w formie wiązki światła.

  Obecnie w zakresie budowy linii telekomunikacyjnych na podbudowie elektroenergetycznej WN stosowana jest m.in. technologia owijania kabli światłowodowych specjalnej konstrukcji wokół przewodów fazowych lub odgromowych oraz technologia mocowania kabli światłowodowych specjalnej konstrukcji do przewodów fazowych lub odgromowych przy pomocy oplotu z taśm lub sznurów – co świadczy o tym, że nie ma żadnych przeciwskazań do tego, aby kable światłowodowe wisiały bardzo blisko przewodów fazowych lub odgromowych. Jedynym problemem związanym z takim używaniem kabli światłowodowych może być fizyczne uszkodzenie powłoki kabli w przypadku luźnego zawieszenia bezpośrednio obok innego kabla. Problem ten można wyeliminować, zachowując odpowiedni minimalny dystans między kablami światłowodowymi i innymi.

  Istotną cechą kabli światłowodowych jest także ich stosunkowo niska masa w przeliczeniu na jedno włókno, co ma duże znaczenie szczególnie w przypadku zawieszania na przelotowych słupach żelbetowych ŻN, których nośność jest stosunkowo niewielka (2-3 kN). Poza tym, ze względu na niewielkie przekroje kabli światłowodowych, na kable te w stosunkowo niewielkim zakresie oddziałuje parcie wiatru i osadzanie się szadzi, co jest istotnym czynnikiem w przypadku obliczania wytrzymałości na podbudowie słupowej.

  Z uwagi na powyższe, podwieszanie na słupach innych rodzajów kabli telekomunikacyjnych (np. kabli z ośrodkiem miedzianym, w tym kabli koncentrycznych) jest opłacalne tylko wówczas, gdy stanowią one rozbudowę istniejącej infrastruktury tego samego typu. Przy obecnie stosowanych w telekomunikacji przepustowościach, kable miedziane wykorzystuje się przede wszystkim w instalacjach wewnątrzbudynkowych.

Niewątpliwie kable o żyłach miedzianych nie powinny być podwieszane na podbudowie słupowej linii SN lub WN, zarówno ze względów bezpieczeństwa, jak i z uwagi na ich niewielką odporność na zakłócenia związane z emitowanym polem elektromagnetycznym z linii SN lub WN. W przypadku linii elektroenergetycznych WN stosowanie innych kabli telekomunikacyjnych niż światłowodowe i zawieszanie kabli światłowodowych w sposób inny niż w technologii OPGW[416], OPPC[417], MASS[418], ADSS wydaje się praktycznie niemożliwe.

- W celu zminimalizowania obciążenia słupa OSD należy dobierać elementy osprzętu telekomunikacyjnego o możliwie najmniejszej wadze (np. wykonane z użyciem tworzyw sztucznych), zapewniające jednak wymagane w dokumentacji projektowej parametry: obciążeniowe, temperaturowe, odporności na promieniowanie UV oraz wymaganej nadmiarowości. Na żerdziach żelbetowych ŻN - ze względu na niską wartość parametru ich nośności - ograniczyć należy zawieszenie kabli z żyłami miedzianymi o liczbie żył większej niż 20 (ze względu na wagę tych kabli). W tabeli poniżej przedstawiono przykładowe kable telekomunikacyjne ze wskazaniem ich masy w kg/km.

Tabela 16 – przykłady masy poszczególnych kabli telekomunikacyjnych

KABEL/ PRZEWÓD	RODZAJ KABLA	MASA KABLA [KG/ 1 KM]
XzTKMXpwn 10x4x0,5	kabel z żyłami miedzianymi samonośny	197
XASpn 75 0,8/3,7	przewód koncentryczny samonośny	76
Z-XXOTKtsdD 96j	optotelekomunikacyjny kabel tubowy wzmacniany dielektrycznym elementem centralnym	90
Z-XXOTKtsdD 24j	optotelekomunikacyjny kabel tubowy wzmacniany dielektrycznym elementem centralnym	70
S-XOTKtsd 96j	optotelekomunikacyjny kabel tubowy samonośny, ósemkowy	150
S-XOTKtsd 24j	optotelekomunikacyjny kabel tubowy samonośny, ósemkowy	120
ADSS-XXOTKtsdD 96j	optotelekomunikacyjny kabel tubowy, samonośny ADSS	200

[416] Ang. *Optical Ground Wire* - technologia budowy sieci telekomunikacyjnej, wedle której przewody odgromowe linii energetycznych oraz kable światłowodowe umieszczone są wewnątrz konstrukcji w tubach metalowych.

[417] Ang. Optical Phase Conductor

[418] Ang. *Metalic Areal Self Supporting Cable* - technologia budowy sieci telekomunikacyjnej, wedle której przewody fazowe są zintegrowane z tubami światłowodowymi.

ADSS-XXOTKtsdD 24j	optotelekomunikacyjny kabel tubowy, samonośny ADSS	125

- Do mocowania elementów infrastruktury telekomunikacyjnej na słupach OSD należy używać w pierwszej kolejności taśm stalowych, w celu ograniczenia ingerencji w strukturę słupów.
- Elementy infrastruktury telekomunikacyjnej o sporych gabarytach (mufy, skrzynki, stelaże zapasów) powinno się umieszczać na słupie OSD w sposób minimalizujący zwiększenie jego przekroju poprzecznego (mufy mocowane pionowo lub skrzynki mocowane w środku dedykowanego zwijaka zapasów kabla) – pozwoli to na zmniejszenie obciążenia wiatrem całości konstrukcji.
- Na słupach OSD innych niż wirowe, zlokalizowanych w miejscach trudnodostępnych, elementy infrastruktury telekomunikacyjnej należy instalować z użyciem elementów dystansowych, zapewniających odstęp od żerdzi min. 15 cm, w celu umożliwienia obsługi i konserwacji z wykorzystaniem słupołazów.

3. Wskazanie rekomendacji co do sposobu ustalania opłat za udostępnienie podbudowy słupowej OSD

Zobacz rozdział IV.

4. Rekomendacje w zakresie zmiany przepisów prawa

1) aktualizacja rozporządzenia w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać telekomunikacyjne obiekty budowlane i ich usytuowanie

Obecnie, warunki techniczne, jakim powinny odpowiadać telekomunikacyjne obiekty budowlane i ich usytuowanie określają przepisy RozpWarunkiTechniczne. Jest to akt prawny, który został wprowadzony 13 lat temu i który nie przystaje do aktualnego sposobu i technologii realizacji sieci telekomunikacyjnych. Niewątpliwą wadą obowiązującego aktu prawnego jest szereg luk prawnych w zakresie warunków realizacji telekomunikacyjnych inwestycji liniowych.

Z uwagi na brak obowiązujących regulacji prawnych, część przedsiębiorców energetycznych wypełnia te luki własnymi regulacjami wewnętrznymi o charakterze instrukcji technicznych lub powołuje się na zapisy Polskich Norm (w tym nieobowiązujących), które przedmiotem regulacji są najbardziej zbliżone do przedmiotu dostępu realizowanego przez OK.

Odnosząc się do wykorzystania Polskich Norm, cześć z postanowień rzeczywiście może znaleźć zastosowania z uwagi na brak innych regulacji, jednak trzeba sobie zdawać sprawę, iż takie rozwiązanie ma charakter prowizoryczny i konfliktogenny. Należy mieć bowiem na uwadze, iż częstą praktyką jest wymaganie stosowania norm wycofanych lub zdezaktualizowanych. OSD powołując się na podobieństwo instalowania przewodów energetycznych do montażu kabli telekomunikacyjnych, przekłada te postanowienia tych dokumentów, które dotyczą kabli

elektroenergetycznych, na zasady instalowania kabli telekomunikacyjnych. Taka praktyka nie znajduje żadnego uzasadnienia prawnego ani faktycznego i budzi spore kontrowersje.

Co więcej, lukę regulacyjną poszczególni przedsiębiorcy energetyczni zastępują swoimi wewnętrznymi normami lub instrukcjami, które nie zawierają spójnych uregulowań. Instrukcje wewnętrzne, zwykle stanowią nienegocjowane załączniki do umów. W efekcie wprowadzania norm wewnętrznych u różnych OSD, to samo zagadnienie jest różnie rozumiane czy interpretowane przez te podmioty, a warunki techniczne realizacji sieci telekomunikacyjnych zależne są od tego, który OSD jest właścicielem słupów wykorzystywanych do budowy sieci telekomunikacyjnej.

Taki stan rzeczy jest zaś często przyczyną sporów pomiędzy przedsiębiorcami energetycznymi a przedsiębiorcami telekomunikacyjnymi lub w ogóle przyczyną rezygnacji przedsiębiorców z korzystania ze słupów. Powyższe wnioski autorów raportu potwierdzają wyniki badań ankietowych.

Na chwilę obecną, przepisy RozpWarunkiTechniczne określają jedynie, jak powinny kształtować się minimalne odległości linii kablowej od powierzchni ziemi poza pasem drogowym. W tym rozporządzeniu brak jest zaś regulacji kwestii podstawowych z punktu widzenia podwieszania kabli telekomunikacyjnych na podbudowie słupowej.

Przykładowo RozpWarunkiTechniczne, w ogóle nie odnosi się do takich zagadnień jak:

- minimalne odległości pomiędzy przewodami linii elektroenergetycznej a przewodami linii telekomunikacyjnej, zawieszonymi na tej samej podbudowie,
- minimalne odległości pomiędzy wiszącymi na tych samych słupach kablami telekomunikacyjnymi,
- realizacja sieci telekomunikacyjnych w technologii światłowodowej.

Warto również w tym miejscu przywołać problem różnych definicji telekomunikacyjnych obiektów budowlanych występujących w poszczególnych aktach prawnych (PT, PGiK, Ustawa, RozpWarunkiTechniczne). Szczególnie problematyczny z punktu widzenia realizacji inwestycji z wykorzystaniem podbudowy słupowej OSD wydaje się być brak definicji *sieci telekomunikacyjnej* zarówno w PB jak i w RozpWarunkiTechniczne[419]. Jedyną legalną definicją *sieci telekomunikacyjnej* jest obecnie ta, wskazana w art. 2 ust. 35 PT, ale trudno ją wykorzystać do jednoznacznej interpretacji przepisów budowlanych.

W obowiązującym stanie prawnym, obiektami budowlanymi w rozumieniu PB, w zakresie dotyczącym budowy infrastruktury telekomunikacyjnej na podbudowie słupowej sieci energetycznej są *telekomunikacyjne linie kablowe* oraz *przyłącza*, a także *sieć telekomunikacyjna*, której budowa wymaga zgłoszenia właściwemu organowi.

[419] O problemach interpretacyjnych w kontekście kwalifikowania zamierzenia inwestycyjnego OK na gruncie PB szerzej w podpunkcie 1) punktu 2 rozdziału II analizy.

W związku z tym, jak wspomniano wyżej, jedyną dostępną, legalną definicję sieci telekomunikacyjnej, znajdziemy w art. 2 pkt 35 PT. Należy zwrócić uwagę, że tak zdefiniowana sieć telekomunikacyjna składa się z trzech głównych elementów: systemów transmisyjnych, urządzeń komutacyjnych lub przekierowujących i nieaktywnych elementów sieci. Nieaktywne elementy sieci to inaczej elementy pasywne sieci, na które składają się m.in. linie, kanalizacje kablowe, słupy, wieże, maszty, kable, przewody oraz osprzęt, które dodatkowo zdefiniowane zostały, jako telekomunikacyjne obiekty budowlane w RozpWarunkiTechniczne.

Zatem, pod pojęciem sieć telekomunikacyjna należy rozumieć zespół elementów o różnych cechach, które zostały wybudowane w ramach jednej inwestycji.

Rozwiązaniem problemu ujednolicenia interpretacji *pojęcia sieć telekomunikacyjna*, może być zmiana RozpWarunkiTechniczne poprzez dodanie w § 3 nowej definicji (opartej o definicję z PT), która jednoznacznie wskazywać powinna różnicę pomiędzy budową sieci telekomunikacyjnej, rozumianą, jako realizacja jednego przedsięwzięcia obejmującego wszystkie elementy (urządzenia komutacyjne lub przekierowujące, urządzenia transmisyjne oraz elementy nieaktywne), a budową innych zdefiniowanych już w RozpWarunkiTechniczne elementów infrastruktury telekomunikacyjnej, takich jak telekomunikacyjna linia kablowa czy przyłącze telekomunikacyjne.

Przypadek budowy sieci telekomunikacyjnej będzie występował w praktyce jedynie przy jednoczesnym spełnieniu poniższych warunków:

- jedno zamierzenie budowlane objęte zgłoszeniem,
- obiekty, w tym elementy pasywne, muszą być połączone i współpracujące,
- inwestycja musi być zaopatrzona w systemy transmisyjne oraz urządzenia komutacyjne i przekierowujące,
- całość musi służyć telekomunikacji (transmisji sygnałów).

Zdefiniowanie sieci telekomunikacyjnej, pozwoliłoby zdaniem autorów analizy, na zakończenie wielu sporów występujących pomiędzy OK i OSD na gruncie kwalifikacji inwestycji i przypisania im właściwych obowiązków wobec organów administracji budowlanej, a co za tym idzie wykluczenie możliwości wymuszania na OK realizowania inwestycji polegającej na budowie telekomunikacyjnej linii kablowej z rygorami przypisanymi budowie sieci telekomunikacyjnej.

Kolejną definicją przywołaną w RozpWarunkiTechniczne, wymagającą zmiany jest definicja przyłącza telekomunikacyjnego. Obecna definicja powoduje trudności w zastosowaniu do przyłączy światłowodowych, w których z uwagi na technologię nie występuje tzw. złącze rozgałęźne, które odnosi się do przyłączy wykonanych z kabli z żyłami miedzianymi. W przypadku kabli światłowodowych funkcję złącza rozgałęźnego pełni zazwyczaj splitter optyczny, który powoduje podział sygnału optycznego. Złącze rozgałęźne sugeruje fizyczny rozdział włókna, który nie występuje w technologii światłowodowej. Zaproponowana poniżej zmiana definicji przyłącza, zakończyłaby spory wokół tego, kiedy dany odcinek linii kablowej możemy zakwalifikować jako

przyłącze, co również ma niebagatelne znaczenie w kontekście kwalifikowania inwestycji OK na gruncie PB oraz przypisanie im właściwych obowiązków administracyjnoprawnych.

Zasadnym jest także uchylenie postanowień dotyczących tzw. torów napowietrznych z załącznika nr 2 do rozporządzenia, gdyż taka metoda instalacji nie występuje w praktyce i można ją określić jako archaiczną.

Zdaniem autorów analizy, wymagania techniczne, o których mowa w załączniku 2 do rozporządzenia, nie powinny mieć zastosowania do telekomunikacyjnych linii kablowych wykonanych z kabli dielektrycznych.

Mając na uwadze występującą lukę prawną oraz problemy interpretacyjne autorzy analizy rekomendują następujące zmiany RozpWarunkiTechniczne:

- w § 3:
  - pkt 11 otrzymuje brzmienie:

    przyłącze telekomunikacyjne do budynku — odcinek linii kablowej podziemnej, linii kablowej nadziemnej lub kanalizacji kablowej, zawarty miedzy miejscem fizycznego rozdziały kabla lub miejscem podziału mocy sygnału optycznego a zakończeniem tych linii lub kanalizacji w budynku;

  - po pkt 11) dodaje się pkt 11a) w brzmieniu:

    sieć telekomunikacyjna – systemy transmisyjne oraz urządzenia komutacyjne lub przekierowujące, a także inne zasoby, w tym nieaktywne elementy sieci stanowiące telekomunikacyjne obiekty budowlane oraz przyłącza telekomunikacyjne do budynku, realizowane w ramach jednego zamierzenia budowlanego, które umożliwiają nadawanie, odbiór lub transmisję sygnałów za pomocą przewodów, fal radiowych, optycznych lub innych środków wykorzystujących energię elektromagnetyczną, niezależnie od ich rodzaju;

- w § 5, po ust. 2 dodaje się ust. 2a, ust. 2b i ust. 2c w brzmieniu:

  2a. Odległości przewodów nadziemnej telekomunikacyjnej linii kablowej, budowanej na istniejącej podbudowie elektroenergetycznej, od najniższego przewodu fazowego linii elektroenergetycznej nie powinny być mniejsze niż:

  a) 0,3 m- dla linii elektroenergetycznej o napięciu znamionowym ≤ 1 kV,

  b) 1,2 m- dla linii elektroenergetycznej o napięciu znamionowym > 1 kV ale ≤ 15 kV.

  2b. Przy określaniu minimalnych odległości przewodów telekomunikacyjnej linii kablowej od najniższego przewodu fazowego linii elektroenergetycznej o napięciu znamionowym > 15 kV należy kierować się wytycznymi wydanymi przez zarządcę lub właściciela tej linii.

  2c. Odległość pomiędzy przewodami telekomunikacyjnych linii kablowych, budowanych na istniejącej podbudowie elektroenergetycznej nie powinna być mniejsza niż 0,1 m.

- § 8 otrzymuje brzmienie:

  Wymagania techniczne dotyczące ochrony sieci telekomunikacyjnej i urządzeń telekomunikacyjnych przed przepięciami i przetężeniami powstającymi w torach kablowych określa załącznik nr 2 do rozporządzenia. Wymagań technicznych, o których mowa w załączniku 2 do rozporządzenia nie stosuje się do telekomunikacyjnych linii kablowych wykonanych z kabli dielektrycznych.

2) wprowadzenie sankcji za postępowanie OSD sprzeczne z przepisami Ustawy

Ustawa w dużym stopniu ogólności wyznacza zasady postępowania OSD w zakresie udostępniania podbudowy słupowej. Ponadto Ustawa nakłada na OSD określone obowiązki, mające na celu ułatwienie współpracy pomiędzy OSD a OK lub osiągnięcie kryteriów czy wartości wskazanych w Ustawie. Naruszenie tych przepisów Ustawy nie jest obwarowane sankcjami, toteż – jak wykazała niniejsza analiza – w praktyce zdarza się, że nie są one respektowane. Z tych przyczyn dyskusji powinna zostać poddana możliwość wprowadzenia do Ustawy przepisów o charakterze sankcji, stanowiących np. o karach pieniężnych za postępowanie OSD sprzeczne z omówionymi w analizie przepisami Ustawy. Nawet, jeśli byłyby to kary pieniężne w symbolicznej wysokości, to sam fakt możliwości poniesienia takiej kary mógłby przyczynić się do większego poszanowania przez OSD przepisów Ustawy. Kwestię zaistnienia przesłanek do nałożenia kary, mógłby badać Prezes UKE w postępowaniach prowadzonych w przedmiocie dostępu.

3) rekomendacja dotycząca zmiany przepisu art. 19 ust. 3 Ustawy

Art. 19 ust. 3 Ustawy stanowi, że wniosek o podjęcie negocjacji i zawarcie umowy w przedmiocie dostępu określać powinien co najmniej infrastrukturę szybkiej sieci telekomunikacyjnej, planowaną do realizacji, wraz ze wstępnym harmonogramem jej realizacji. Długi proces zawierania umowy dezaktualizuje najczęściej przyjęty pierwotnie harmonogram, powoduje, że złożonego harmonogramu nie jest w stanie dotrzymać OK - wskazane w nim terminy bezskutecznie mijają – a udostępnienie słupów odbywa się po zawarciu umowy i na podstawie doraźnych zgłoszeń. Zdaniem autorów analizy, przyjęte harmonogramem terminy należy traktować jako instrukcyjne, a rekomendacją jest w tym przypadku modyfikacja przepisu Ustawy tak, by wskazywanie harmonogramu nie było wymogiem formalnym wniosku - co jest uzasadnione zwłaszcza wtedy, kiedy OSD i OK negocjują warunki zawarcia umowy ramowej, na podstawie której przygotowywana powinna być dokumentacja techniczna i następuje zawarcie umowy szczegółowej, określającej terminy rozpoczęcia prac i infrastrukturę szybkiej sieci.

4) rekomendacja dotycząca zmiany przepisu art. 19 ust. 4 pkt 2) Ustawy

Przepis art. 19 ust. 4 pkt 2) Ustawy stanowi, że OSD może odmówić przedsiębiorcy telekomunikacyjnemu dostępu do infrastruktury technicznej, jeżeli nie ma dostępnej przestrzeni do umieszczenia elementów sieci telekomunikacyjnej, z uwzględnieniem przyszłego zapotrzebowania operatora sieci na miejsce w infrastrukturze technicznej objętej wnioskiem, co wynika z przedstawionego przez operatora sieci harmonogramu planowanej do realizacji

inwestycji obejmującej pozostałe miejsce w infrastrukturze technicznej. Przedmiotowa przesłanka może stanowić pole do nadużyć, gdyż odwołuje się do bliżej nieokreślonego *harmonogramu planowanej do realizacji inwestycji*. Według Dyrektywy kosztowej odmowę uzasadniać może nie jakikolwiek harmonogram planowanej do realizacji inwestycji, a jedynie taki harmonogram, który będzie wiarygodny, a najlepiej publicznie dostępny.

Z uwagi na powyższe rekomendowana jest zmiana omawianej regulacji. Należałoby postulować zmianę art. 19 ust. 4 pkt 2) Ustawy tak, żeby nie tylko wprost implementować motyw 17 preambuły do Dyrektywy kosztowej, ale i zastosować rozwiązania systemowo zbieżne z art. 29a – 29c Ustawy. Możliwa byłaby zatem zmiana art. 29c Ustawy tak, aby *Operator sieci zobowiązany był przekazać Prezesowi UKE informacje (…)* lub, przy pozostawieniu aktualnego brzmienia art. 29c Ustawy, zmiana art. 19 ust. 4 pkt 2) Ustawy tak, że powołanie się na harmonogram byłoby skuteczne tylko wtedy, gdyby OSD przesłał („upublicznił") do punktu informacyjnego do spraw telekomunikacji dane o planach inwestycyjnych, o których mowa w art. 29b ust. 1 pkt 4) Ustawy. Proponowane brzmienie przepisu byłoby następujące:

2) nie ma dostępnej przestrzeni do umieszczenia elementów sieci telekomunikacyjnej, z uwzględnieniem przyszłego zapotrzebowania operatora sieci na miejsce w infrastrukturze technicznej objętej wnioskiem, co wynika z przedstawionego przez operatora sieci ***i uprzednio przesłanego do punktu informacyjnego do spraw telekomunikacji*** *harmonogramu planowanej do realizacji inwestycji obejmującej pozostałe miejsce w infrastrukturze technicznej;*

5) rekomendacja dotycząca zmiany przepisu art. 18 ust. 3 Ustawy

Autorzy analizy dostrzegli wewnętrzną sprzeczność przepisów Ustawy. Określając ogólne warunki zapewnienia dostępu do infrastruktury technicznej, Prezes UKE powinien co do zasady kierować się przede wszystkim koniecznością zapewnienia niedyskryminacyjnych i proporcjonalnych warunków dostępu (art. 22 ust. 1 w związku z art. 18 ust. 3 Ustawy) oraz powinien wyznaczać opłaty za dostęp w sposób zgodny z przepisem art. 22 ust. 2 Ustawy . Zakres przedmiotowy art. 18 ust. 2 i ust. 3 Ustawy odnosi się do każdego operatora sieci, a art. 22 ust. 2 Ustawy dotyczy wyłącznie operatorów telekomunikacyjnych. Taki niefortunny – zawarty w art. 18 ust. 3 - sposób odesłania powoduje jednak problemy w odczytaniu prawidłowych przesłanek wyznaczania przez Prezesa UKE opłat za dostęp do podbudowy słupowej OSD - traktowanych w przepisach Ustawy jako podmioty użyteczności publicznej.

Należy zatem dokonać zmiany treści przepisu art. 18 ust. 3 Ustawy, aby wyeliminować dostrzeżoną nieprawidłowość. Właściwe byłoby odwołanie się w przepisie art. 18 ust. 3 Ustawy do kryteriów określonych w art. 22 ust. 1 oraz w zakresie ustalania opłat za dostęp – w zależności od tego, jakiego operatora sieci decyzja ma dotyczyć – do art. 22 ust. 2 lub art. 22 ust. 3 Ustawy, które przecież wprowadzają inny system określania opłat.

6) rekomendacja dot. zmiany przepisu w sprawie uzgodnień wydawanej decyzji z Prezesem URE

Jednym z celów Dyrektywy kosztowej było przyśpieszenie procedur związanych z rozwojem szybkich sieci światłowodowych. Aby usprawnić procedury administracyjne związane z uzyskiwaniem dostępu do infrastruktury technicznej, Dyrektywa kosztowa nałożyła obowiązek wyznaczenia przez państwo członkowskie krajowego organu ds. rozstrzygania sporów. Takim organem w krajowym porządku prawnym jest Prezes UKE.

Obecnie, decyzje administracyjne w sprawie dostępu do infrastruktury technicznej przedsiębiorstw energetycznych wydawane są w uzgodnieniu z m.in. Prezesem URE, który ma 30 dni na zajęcie stanowiska.

W samej Dyrektywie kosztowej nie ma jednak podstaw do powierzenia jeszcze innemu organowi niż Prezes UKE, kompetencji do współdecydowania o treści wydawanych decyzji administracyjnych. Nawet art. 10 ust. 1 Dyrektywy kosztowej nie wydaje się być przekonywujący, gdyż zadanie rozstrzygania sporów zostało powierzone Prezesowi UKE i to właśnie jego decyzje są wiążące dla ich adresatów. To Prezes UKE ma wydawać decyzje, to on ponosi odpowiedzialność za ich treść.

Dalece wątpliwe jest, żeby wydłużenie procedury o 30 dni było realizacją jednej z 5 grup priorytetów wskazanych w uzasadnieniu do Ustawy, tj. sprawny proces inwestycyjny, w ramach którego miało nastąpić skrócenie i uspójnienie procedur administracyjnych.

W celu wyeliminowania stwierdzonego w toku badań ankietowych problemu i zamierzenia realnego skrócenia procedur, a przez to przyśpieszenia procesu wydawania decyzji przez Prezesa UKE, tym samym urzeczywistniając założenia towarzyszące uchwaleniu Ustawy, autorzy raportu rekomendują podjęcie inicjatywy ustawodawczej, której efektem będzie uchylenie ustępów 6 i 7 w art. 22 Ustawy oraz powiązanych z nimi jednostek (w tym ust. 4 i 5 w art. 18 Ustawy).

7) wyłączenie obowiązku ponoszenia opłat za zajęcie pasa drogowego w przypadku realizacji sieci telekomunikacyjnej z wykorzystaniem istniejącej podbudowy słupowej

O obowiązkach OK wynikających z UDP, w tym o konieczności uzyskania decyzji administracyjnej, zezwalającej na umieszczenie urządzeń infrastruktury telekomunikacyjnej w pasie drogowym oraz o konieczności uiszczania opłat na rzecz zarządcy pasa drogowego wspomniano szerzej w rozdziale II punkt 2 podpunkt 6) analizy.

Z przeprowadzonych badań ankietowych wśród przedsiębiorców telekomunikacyjnych wynika, iż jedną z głównych barier ograniczających wykorzystanie infrastruktury technicznej OSD są koszty związane z zajęciem pasa drogowego (głównie opłaty stałe za umieszczenie). Aż 48% respondentów (spośród OK wykorzystujących podbudowę słupową) wskazało opłaty za zajęcie pasa drogowego jako kluczowy problem związany z wykorzystywaniem słupów. Warto dodać, że kolejne 29% ankietowanych uznało, iż barierą są także zbyt wysokie obciążenia podatkowe.

Trudno nie odnieść wrażenia, że ilość obciążeń natury fiskalnej, wiążących się bezpośrednio faktem umieszczenia telekomunikacyjnej linii kablowej w pasie drogowym na słupach energetycznych jest nieproporcjonalna. W obecnym stanie prawnym, OK uiszcza w takiej sytuacji aż trzy różne opłaty, tj. opłatę na rzecz OSD, podatek od nieruchomości oraz opłatę za zajęcie pasa drogowego.

Wysokość opłat za zajęcia pasa drogowego ustala organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego, przy czym stawka roczna nie może przekraczać 200 zł za 1 metr kwadratowy[420]. Jest to stawka maksymalna, wobec czego w praktyce, opłaty na terenie kraju nie są jednolite i mogą wahać się od opłat wręcz symbolicznych aż do maksymalnych. Jest to istotna bariera inwestycyjna, szczególnie w gminach i powiatach, w których stawki są albo maksymalne albo nieznacznie niższe od stawki maksymalnej.

Autorzy analizy zwracają uwagę na treści art. 39 ust. 7 i ust. 7f UDP. Przy redakcji tego przepisu słusznie zauważono potrzebę wyłączenia stosowania art. 40 ust. 3 UDP (tj. pobierania opłaty za zajęcie pasa drogowego) wobec urządzeń umieszczanych w kanale technologicznym. Jednakże, sytuacja umieszczania linii kablowych w/na cudzej infrastrukturze w praktyce nie dotyczy wyłącznie kanału technologicznego. Obecny zakres zwolnienia jest przejawem nierównego traktowania inwestycji telekomunikacyjnych realizowanych z wykorzystaniem słupów, a preferencja sieci umieszczanych w kanale technologicznym jest wyrazem dyskryminacji.

Umieszczenie urządzeń na istniejącym już obiekcie budowlanym (linii elektroenergetycznej), bezpośrednio pod przewodami energetycznymi nie zwiększa zakresu zajęcia pasa drogowego. Zdaniem autorów analizy, nie ma więc podstaw do dalszego utrzymywania obowiązku ponoszenia opłaty, o której mowa w art. 40 ust. 3 UDP przez przedsiębiorcę, który umieszcza urządzenia telekomunikacyjne w ramach użytkowania obiektu budowlanego jakim jest linia elektroenergetyczna.

Skoro w art. 39 ust. 7f UDP wprost zostało wskazane, iż przy umieszczaniu w pasie drogowym urządzeń w kanale technologicznym nie pobiera się opłat za zajęcie pasa drogowego, autorzy analizy postulują podjęcie inicjatywy ustawodawczej, której efektem będzie rozszerzenie tego zwolnienia na sytuację, gdy infrastruktura telekomunikacyjna jest umieszczana w/na obiektach budowlanych innych niż kanały technologiczne.

Autorzy analizy rekomendują zmianę redakcji treści art. 39 ust. 7f UDP na następującą:

Przepisu art. 40 ust. 3 nie stosuje się do linii telekomunikacyjnych i elektroenergetycznych oraz innych urządzeń umieszczanych w kanale technologicznym lub na innym istniejącym obiekcie budowlanym.

[420] Art. 40 ust. 8 w zw. z art. 40 ust. 5 UDP.

8) wprowadzenie do Ustawy uproszczonej procedury rozstrzygania kwestii spornych pomiędzy OK a OSD

Oprócz wskazanych powyżej zmian, autorzy opracowania rekomendują także wprowadzenie do Ustawy nowych przepisów, które w trybie przyśpieszonym pozwoliłyby przedsiębiorcy telekomunikacyjnemu uzyskać dostęp do podbudowy słupowej, w sytuacji, w której OK i OSD nie mogliby dojść do porozumienia co do warunków finansowych lub warunków technicznych dostępu. Jakkolwiek, już samo wyeliminowanie obowiązku uzgodnień przez Prezesa UKE decyzji dostępowej z innymi organami (np. z Prezesem URE) powinno pozytywnie wpłynąć na skrócenie czasu trwania postępowania, to można także rozważyć wprowadzenie dalej idących rozwiązań.

Aktualnie, jak już była mowa wyżej, choć – co do zasady – Prezes UKE powinien badać i rozstrzygać jedynie kwestie sporne, w postępowaniach o dostęp ustalane są wszystkie warunki dostępu, co znacznie przedłuża postępowanie. Wynika to z tego, że decyzja wydana przez organ ma w całości zastępować umowę o dostępie oraz z tego, że Prezes UKE musi w takiej decyzji odnieść się do prawidłowości wszystkich warunków dostępu.

W ocenie autorów analizy, zasadnym byłoby wprowadzenie do Ustawy takiego rozwiązania, wedle którego strony mogłyby w zawartej umowie ustalić wszystkie niesporne warunki dostępu i jednocześnie zwrócić się do Prezesa UKE o rozstrzygnięcie ściśle określonej kwestii, np. dotyczącej cen lub warunków technicznych. W takim postępowaniu Prezes UKE nie badałby wszystkich warunków dostępu, a jedynie rozstrzygałby o tych, które zostałyby wskazane we wniosku przez wnioskodawcę.

W przypadku wprowadzenia do Ustawy proponowanej uproszczonej procedury, należałoby co do niej wyłączyć obowiązek Prezesa UKE uzgadniania treści decyzji o dostępie z innymi organami. Także i czas trwania postępowania konsultacyjnego mógłby być w tym przypadku np. o połowę krótszy.

Opisane powyżej rozwiązanie, powinno znacznie przyśpieszyć uzyskanie dostępu przez przedsiębiorcę telekomunikacyjnego do słupów OSD, a przez to zachęcić większą ilość podmiotów do korzystania z podbudowy słupowej w celu realizacji sieci. Pośrednio, pozwoliłoby to także na obniżenie kosztów takich postępowań, które ponosi Skarb Państwa, gdyż rozstrzygnięcie mogłoby zostać wydane dużo szybciej niż aktualnie.

5. Wskazanie istotnych postanowień umów/warunków udostępniania słupów, które powinny być określone w relacjach pomiędzy przedsiębiorcami telekomunikacyjnymi a OSD

Jak już była mowa wyżej umowy o dostępie do infrastruktury technicznej powinny w szczególności zawierać (1) warunki techniczne dostępu, (2) warunki eksploatacyjne dostępu oraz (3) warunki finansowe dostępu. Jak zostało już wyżej podniesione, autorzy niniejszego opracowania rekomendują współpracę polegającą na systemie zawierania umów ramowych oraz umów

szczegółowych. W opisywanym systemie OSD i OK w umowie ramowej powinni określić przede wszystkim:

- przedmiot i zakres umowy,
- cel zawarcia umowy,
- procedurę zawierania umów szczegółowych - procedurę uzyskiwania dostępu przez OK do konkretnej podbudowy słupowej, z rozróżnieniem na sytuację, gdy na danej podbudowie słupowej podwieszone są wyłącznie przewody elektroenergetyczne oraz na sytuację, w której na słupach oprócz przewodów elektroenergetycznych są już umieszczone urządzenia telekomunikacyjne innych przedsiębiorców telekomunikacyjnych,
- zasady rezerwacji słupów na czas od złożenia przez OK wniosku o dostęp do słupów do zawarcia umowy szczegółowej o dostępie,
- ogólne warunki techniczne udostępniania słupów,
- zakres urządzeń telekomunikacyjnych, które co do zasady mogą zostać umieszczone na podbudowie słupowej,
- prawa i obowiązki OK,
- prawa i obowiązki OSD,
- sposób sprawowania przez OSD nadzoru nad pracami OK dotyczącymi podbudowy słupowej,
- sposób postępowania stron i zasady wykonywania prac w przypadku prac instalacyjnych, awaryjnych, eksploatacyjnych, remontowych, modernizacyjnych itp., w tym określenie procedur na wypadek planowanej likwidacji czy przebudowy linii elektroenergetycznej,
- zasady odpowiedzialności stron, w tym sposób postępowania na wypadek zaistnienia siły wyższej,
- rodzaj opłaty za dostęp/korzystanie z podbudowy słupowej i warunki rozliczeń,
- przesłanki ewentualnego rozwiązania umowy ramowej oraz umowy szczegółowej,
- zasady postępowania w przypadku rozwiązania umowy ramowej lub umowy szczegółowej.

Umowa ramowa powinna być zawierana na czas nieokreślony, zaś możliwości jej wypowiedzenia powinny zostać zastrzeżone tylko na wypadek zaistnienia ważnych przyczyn, które to przyczyny należałoby w zawieranej umowie określić w sposób enumeratywny.

Z kolei w umowie szczegółowej strony powinny określić:

- infrastrukturę techniczną podlegającą udostępnieniu (tj. dokonać jej specyfikacji poprzez wskazanie położenia słupów, ilości udostępnianych słupów, rodzaju słupów),
- infrastrukturę telekomunikacyjną umieszczaną na słupach,

- konkretną wysokość opłat, jaką OK ma uiszczać za dostęp,
- terminy udostępnienia słupów, w tym ewentualny harmonogram wykonywania prac instalacyjnych,
- inne kwestie wymagające dodatkowego/odmiennego uregulowania w stosunku do postanowień umowy ramowej z uwagi na specyfikę danej infrastruktury technicznej.

W przypadku potrzeby udostępnienia danemu OK kolejnych słupów, strony mogłyby zawierać nowe umowy szczegółowe lub aneksować umowy poprzednio zawarte – w zależności od potrzeb i okoliczności danego przypadku.

Poniżej opisane zostały wybrane zagadnienia, które powinny znaleźć swoje uregulowanie w kontraktach zawieranych pomiędzy OSD a OK w przedmiocie dostępu do podbudowy słupowej, które jak dotąd – w ocenie autorów niniejszego opracowania – były regulowane niewłaściwe lub mogłyby być regulowane lepiej, oraz na tle których w analizie zdiagnozowane zostały problemy. Zaznaczenia wymaga, że - zdaniem autorów analizy – brak jest uzasadnienia dla różnicowania warunków czy poszczególnych postanowień umów o dostępie zawieranych pomiędzy OSD a OK w zależności od tego, jaki rodzaj kabla/ urządzeń telekomunikacyjnych ma być umieszczony na podbudowie słupowej lub w zależności od tego, jakiego napięcia są napowietrzne linie telekomunikacyjne zawieszone na udostępnianych słupach.

1) wprowadzenie możliwości rezerwacji słupa

Pierwszym proponowanym przez autorów opracowania postulatem, jest wprowadzenie w zawieranych umowach możliwości rezerwacji „przestrzeni słupowej" przez przedsiębiorcę telekomunikacyjnego ubiegającego się o dostęp[421]. Aktualnie umowy zawierane pomiędzy OK a OSD oraz warunki dostępu stosowane przez poszczególnych OSD, nie przewidują takiej możliwości. Co więcej, niektórzy OSD – jak już była mowa wyżej – uważają, że w przypadku gdy o dostęp do tych samych słupów ubiega się kilka podmiotów, których wnioski nie mogą być łącznie uwzględnione, są oni uprawnieni do prowadzenia negocjacji z tymi podmiotami oraz do udostępnienia infrastruktury technicznej nie temu podmiotowi, który o taki dostęp wystąpił wcześniej, a temu, który wyrazi wolę zawarcia umowy na najkorzystniejszych dla OSD warunkach. Takie rozwiązanie w praktyce skutkować zaś może uniemożliwieniem realizacji sieci telekomunikacyjnej przez tego przedsiębiorcę telekomunikacyjnego, któremu OSD – pomimo prowadzenia czasochłonnych i kosztochłonnych negocjacji – nie udostępni podbudowy słupowej.

Kwestią wtórną jest to, czy rezerwacja powinna być wykonywana automatycznie po wystąpieniu przez OK z wnioskiem o dostęp, czy też wyłącznie wówczas, gdy OK we wniosku zaznaczy, że wnosi o dokonanie takiej rezerwacji. Przez okres 60 dni od wpływu wniosku rezerwacja powinna być nieodpłatna, w tym sensie, że OK ponosi jedynie opłaty związanie z procedowaniem wniosku o

[421] Opisywane rozwiązanie stosowane jest w umowach zawieranych przez Essential Energy, czyli australijskiego OSD (rezerwacja na okres 60 dni roboczych).

dostęp, a nie opłaty za udostępnienie, zaś po upływie tego okresu rezerwacja bądź upada, bądź jej przedłużenie powinno nastąpić za odpowiednimi opłatami.

2) **zobowiązanie OK do zapewnienia dostępu hurtowego w przypadku niemożności udostępnienia przez OSD danego słupa innemu przedsiębiorcy telekomunikacyjnemu**

Właściwym rozwiązaniem byłoby wprowadzenie w zawieranych umowach postanowienia zobowiązującego OK do zapewnienia dostępu hurtowego do swoich usług (np. w postaci usługi dzierżawy ciemnego włókna światłowodowego) w przypadku braku możliwości udostępniania danej podbudowy słupowej przez OSD innemu przedsiębiorcy telekomunikacyjnemu, ubiegającemu się o taki dostęp. Chodzi o to, aby w sytuacji, w której okazałoby się, że na danym słupie nie można już umieścić więcej infrastruktury telekomunikacyjnej z uwagi na to, że skutkowałoby to nadmiernym obciążeniem słupa, przedsiębiorca telekomunikacyjny, który zostałby pozbawiony możliwości dostępu do słupa, mógł skorzystać z rozwiązań alternatywnych w postaci usług hurtowych oferowanych przez tych przedsiębiorców telekomunikacyjnych, którzy z tej podbudowy słupowej już korzystają. Takie rozwiązanie pozwoliłoby na zachowanie konkurencji na rynku usług telekomunikacyjnych i obniżyłoby koszty realizacji sieci telekomunikacyjnych.

Alternatywnymi rozwiązaniami byłoby wprowadzenie procedur, na mocy których aplikujący OK nie dostaje automatycznie decyzji odmownej, ale po przeprowadzeniu określonych czynności (zapewne wykonywanych na koszt OK) możliwe byłoby udostępnienie słupów. Przykładowo, jeśli problemem jest wytrzymałość słupa – należałoby wykonać dodatkowe wzmocnienia, jeśli brak jest wolnej przestrzeni - należy wykorzystać np. *overlashing*.

3) **brak każdorazowego obowiązku wykonywania obliczeń wytrzymałości podbudowy słupowej**

Wykonanie obliczeń wytrzymałości słupów nie powinno być obowiązkiem bezwzględnym. Nie można bowiem założyć, że badanie wytrzymałości będzie wymagane w każdym przypadku, podobnie jak nie można założyć, że obliczeń wytrzymałościowych wykonywać nie trzeba nigdy i są one zbędne.

W ocenie autorów analizy zasadnym byłoby automatyczne, albo inaczej domniemane, zwolnienie z obowiązku wykonywania obliczeń wytrzymałości słupa dla wykonywanych przyłączy, dla których używa się kabli dropowych, a więc kabli o znikomej masie. Argumentem za takim rozwiązaniem jest to, że wymóg wykonania obliczeń całkowicie blokuje możliwość podłączenia klienta w krótkim, określonym z nim umową terminie (najczęściej kilka, kilkanaście dni), a do samego podłączenia najczęściej wymagane jest wykorzystanie jednego, najwyżej kilku słupów, po drugie – wytrzymałość linii, w tym ewentualnych „przyłączeniowych" z reguły uwzględniana jest przy projektowaniu - przy obliczeniach obciążeń słupów dla linii głównej. Dropy są uwzględniane w tych obliczeniach (przelot po głównej linii, o ile jest + zapas na zwijaku) i to jest przedstawiane w dokumentacji dla OSD. Wykonanie obliczeń mogłoby być uzasadnione tylko wtedy, gdy przeprowadzona wizja wykaże zły stan słupa.

Kwestie badania wytrzymałości dla budowy linii magistralnych czy dystrybucyjnych można rozwiązać w ten sposób, że po złożeniu wniosku o dostęp, OK i OSD wspólnie wykonywaliby inspekcję słupów, określając ich stan. Jeśli podczas inspekcji zostałoby ustalone, że stan techniczny słupów jest wątpliwy lub na potrzebę obliczeń wskazywałby stan zajętości, wówczas wymagane byłoby wykonanie obliczeń ich wytrzymałości. Dla uproszczenia procedur, zasadnym byłoby wprowadzenie takich rozwiązań, gdzie automatyczne obliczenia byłyby wykonywana tylko wtedy, gdy wiadomym jest, że ze słupa korzysta już pewna ilość OK. Szerzej o zagadnieniu wykonywania obliczeń wytrzymałości w części analizy poświęconej technicznym aspektom budowy linii kablowych na podbudowie słupowej.

4) możliwość dostosowania podbudowy słupowej do zamierzeń OK

OK i OSD w zawieranych umowach powinni przewidzieć także procedurę postępowania na wypadek, gdyby - np. po przeprowadzonej wizji lokalnej - okazało się, że stan techniczny słupa uniemożliwia jego wykorzystanie przez przedsiębiorcę telekomunikacyjnego. W takiej sytuacji, powinna zostać przewidziana możliwość wymiany słupa lub jego naprawy np. z udziałem środków finansowych pochodzących od OK.

5) określenie sytuacji, w których OK byłby uprawniony do niezwłocznego wykonania prac na podbudowie słupowej

Jak zostało wskazane powyżej, w aktualnie zawieranych umowach OK ma obowiązek uzyskiwania zgody OSD także na wykonywanie prac awaryjnych. Stosowanie takiego rozwiązania nie jest zasadne. Umowa powinna przewidywać sytuacje, w których OK będzie miał możliwość wykonania prac (np. prac awaryjnych) bez oczekiwania na ich akceptację przez OSD lub na stawienie się przedstawiciela OSD celem sprawowania nadzoru nad takimi pracami. W takich sytuacjach, OK powinien być zobowiązany do poinformowania OSD o zakresie wykonanych czynności *post factum*. Dodatkowo mógłby zostać wprowadzony obowiązek np. mailowego powiadomienia OSD o konieczności wykonania prac lub o przystąpieniu do ich wykonania.

6) zwolnienie OSD z ewentualnych roszczeń właścicieli nieruchomości zamiast wymogu okazywania zgód właścicieli nieruchomości przez OK

Zdaniem autorów analizy, także i kwestie dotyczące tytułów prawnych OK do nieruchomości, na których posadowiona jest podbudowa słupowa oraz, nad którymi przechodzić ma napowietrzna linia telekomunikacyjna podwieszona na tych słupach, powinny być inaczej niż obecnie regulowane w umowach zawieranych pomiędzy OSD a OK. Po pierwsze, jeśli OSD byłby właścicielem takich nieruchomości, to w zawieranych umowach powinien upoważniać OK do korzystania z nich. Po drugie, jeśli OSD posiadałby tytuł prawny do tych nieruchomości, uprawniający go do dalszego udostępniania nieruchomości, to w zawieranych umowach powinny znaleźć się zapisy o tym, że korzystanie przez OK z omawianych nieruchomości odbywa się w ramach tytułu prawnego, którym dysponuje OSD. Po trzecie, w pozostałych przypadkach umowy powinny stanowić o tym, że OSD nie posiada uprawnień do udostępnienia nieruchomości OK, przez co OK powinien we własnym zakresie uzyskać tytuły prawne do nieruchomości. OSD nie

jest jednak uprawniony do ich weryfikacji. W tym ostatnim przypadku – w celu zabezpieczenia interesów OSD – możliwe jest także wprowadzenie do umów dodatkowych postanowień, wedle których w przypadku, gdyby OK takich tytułów prawnych nie uzyskał i w związku z tym uprawnione podmioty (np. właściciele nieruchomości) skierowałyby jakiekolwiek roszczenia wobec OSD, to OK miałby obowiązek zwolnienia OSD z takich roszczeń.

7) oświadczenia OK zamiast żądania przedkładania dokumentów

Jak wykazała niniejsza analiza, wielokrotnie w przypadkach, w których na OK mogą ciążyć obowiązki określone w przepisach powszechnie obowiązującego prawa, OSD wymagają od OK przedłożenia dowodów należytego wykonania tych obowiązków, choć co do zasady OSD nie posiadają kompetencji do kontroli prawidłowości postępowania OK w tym zakresie. Co więcej, niekiedy postępowanie OSD prowadzi do zobowiązań OK, wedle których OK np. ma dostarczać wykazy swoich pracowników wraz z częścią dokumentacji pracowniczej (tj. z informacją o wykształceniu i kwalifikacjach tych osób).

Autorzy niniejszego opracowania stoją na stanowisku, że w sytuacjach, w których niewypełnienie przez OK określonych obowiązków wynikających z przepisów powszechnie obowiązującego prawa nie może nawet potencjalnie oddziaływać na prawa i obowiązki OSD, umowy zawierane pomiędzy OK a OSD w ogóle do tych kwestii nie powinny się odnosić. Gdyby jednak w ocenie OSD istniała potrzeba potwierdzenia przez OK tego, że postąpi zgodnie z określonymi normami, wystarczającym byłoby wprowadzenie do zawieranych umów oświadczeń co do tego, że przy wykonywaniu prac posłuży się odpowiednio wykwalifikowanymi osobami, zapewni odpowiednie środki ochrony dla swoich pracowników, przygotuje wymagane instrukcje czy plany, mające na celu zagwarantowanie bezpiecznego wykonywania prac – ewentualnie, że planowane prace wykona zgodnie z przepisami powszechnie obowiązującego prawa. Obwarowanie tych oświadczeń karami umownymi byłoby jednak za daleko idące, gdyż w sytuacji, w której oświadczenia te okazałyby się być nieprawdziwe, nie mogłoby to skutkować odpowiedzialnością OSD za wobec jakiegokolwiek podmiotu – brak jest zatem podstaw do przyznawania OSD w takiej sytuacji rekompensaty pieniężnej w postaci kary umownej.

8) potrzeba uregulowania sposobu postępowania OSD i OK w przypadku likwidacji lub remontu podbudowy słupowej

Generalnym postulatem autorów opracowania w omawianym zakresie jest to, aby OSD w umowach o dostępie brał na siebie obowiązek przedkładania OK jeden raz w roku harmonogramu dotyczącego podbudowy słupowej, określającego planowane w okresie jednego roku (lub prognozowane w dłuższej perspektywie czasowej) prace modernizacyjne, remontowe i likwidacyjne. Pozwoliłoby to OK na przygotowanie swojej infrastruktury telekomunikacyjnej podwieszonej na słupach na takie okoliczności, ewentualnie umożliwiłoby to OK przeniesienie urządzeń lub znalezienie i wdrożenie rozwiązań alternatywnych.

a) *likwidacja słupów przez OSD*

Jak już była mowa wyżej, praktycznie wszystkie aktualnie zawierane umowy nakazują OK usunięcie urządzeń z podbudowy słupowej w przypadku decyzji OSD o likwidacji słupów. Nadmienić trzeba jednak, że w takim przypadku możliwe jest wdrożenie innego sposobu postępowania, który mógłby pozwolić OK na utrzymanie infrastruktury telekomunikacyjne na danym słupie. W takim przypadku istnieją co najmniej dwie możliwości:

- OK może odkupić od OSD istniejące słupy;
- OK może zaprojektować i wdrożyć alternatywne sposoby prowadzenia kabli telekomunikacyjnych, które pozwolą na zapewnienie ciągłości świadczenia usług telekomunikacyjnych abonentom OK.

W przypadku pierwszej możliwości należałoby ustalić mechanizmy określenia ceny sprzedaży oraz katalog obowiązków o charakterze prawnym, jakie musiałby spełnić OK, nabywając taką infrastrukturę. Konieczne byłoby także ustalenie harmonogramu prac związanych z demontażem linii elektroenergetycznych ze słupów oraz sposobu i warunków sprawowania nadzoru przez OK nad takimi pracami.

W drugim przypadku, OK powinien rozważyć skorzystanie np. z jednego z niżej opisanych rozwiązań:

- wykorzystanie istniejącej kanalizacji/ mikrokanalizacji kablowej innych przedsiębiorców, w tym przedsiębiorców telekomunikacyjnych;
- wykorzystanie innych istniejących słupów, w tym słupów telekomunikacyjnych;
- budowa własnej kanalizacji/ mikrokanalizacji kablowej;
- budowa własnej podbudowy słupowej;
- budowa radiolinii punkt-punkt.

Oczywiście umowa zawierana pomiędzy OSD a OK w przedmiocie dostępu do słupów powinna choćby wstępnie określać zasady współpracy stron w tym zakresie, a przede wszystkim terminy, w których OK powinien podjąć decyzję co do rozwiązania, z którego zamierza skorzystać, oraz w którym miałby takie rozwiązanie wdrożyć. Terminy te muszą być tak określone, aby możliwe było egzekwowanie ich zastosowania. Wydaje się, że okres, w którym OSD powinien powiadomić OK o zamiarze likwidacji podbudowy słupowej nie może być krótszy niż 12 miesięcy przed rozpoczęciem prac. W okresie 12 miesięcy OK byłby bowiem w stanie zaprojektować i wybudować własną infrastrukturę techniczną.

b) *remont podbudowy słupowej*

W umowach zawieranych pomiędzy OK a OSD w przedmiocie dostępu do podbudowy słupowej powinno zostać jednoznacznie określone to, jakie dokładnie czynności OSD dotyczące słupów mogą skutkować koniecznością tymczasowego przeniesienia przez OK urządzeń

telekomunikacyjnych poza tą podbudowę oraz w jaki sposób strony będą współpracować ze sobą w takiej sytuacji. Nie każdy bowiem remont sieci energetycznej musi wiązać się z koniecznością tymczasowego demontażu urządzeń telekomunikacyjnych ze słupów, zaś niezasadnie w aktualnie zawieranych umowach wprowadzany jest obowiązek zdjęcia ze słupów urządzeń telekomunikacyjnych na czas prowadzenia jakichkolwiek prac remontowych przez OSD. Co istotne, wykonywanie przez OSD remontu podbudowy słupowej w odpowiedni sposób nie musi skutkować przerwaniem ciągłości świadczenia przez OK usług telekomunikacyjnych. Wymaga to jednak współpracy obu podmiotów oraz rezygnacji OSD z pozycji nadrzędnej/ władczej wobec OK.

Remont dotyczący samych linii elektroenergetycznych (np. polegający na wymianie tych przewodów) zasadniczo nie powinien mieć wpływu na podwieszoną na tej samej podbudowie słupowej infrastrukturę telekomunikacyjną OK. Remont samego słupa może zaś mieć wpływ na urządzenia OK podwieszone na tym słupie, ale nie oznacza to, że zawsze wymagany jest demontaż tych urządzeń. W danym przypadku wystarczającym może być bowiem jedynie sprawowanie przez OK nadzoru nad pracami wykonywanymi przez OSD w zakresie remontu. W umowie należałoby określić warunki sprawowania takiego nadzoru, w tym godziny, w których może być on wykonywane oraz to czy ma on charakter odpłatny.

W przypadku konieczności wymiany podbudowy słupowej OSD (usunięcie poprzedniego słupa i umieszczenie nowego słupa w tym samym miejscu) OK powinien zdemontować kabel ze wsporników, a następnie po zamocowaniu wsporników na nowym słupie ponownie go zamontować – ta opcja możliwa jest do zastosowania na słupach przelotowych i wymaga jedynie koordynacji prac pomiędzy OSD i OK. W przypadku słupów krańcowych, na których zakończono jednostronnie sekcję odciągową kabla OK, w celu zachowania ciągłości świadczenia usług telekomunikacyjnych przez OK, można skorzystać z dwóch rozwiązań:

- OK na czas remontu zainstaluje dodatkowy odciąg kablowy na najbliższym słupie, który przejmie siłę naciągu kabla OK, a także zdemontuje swój kabel wraz z innymi elementami infrastruktury telekomunikacyjnej z remontowanego słupa, wykorzystując przy tym pozostawione zapasy technologiczne kabla – wymaga to koordynacji prac pomiędzy OSD i OK;
- OK może także na czas wymiany słupa krańcowego OSD ustawić w pobliżu własny, tymczasowy słup, na który przeniesie swoją infrastrukturę telekomunikacyjną na czas remontu.

W praktyce zdarzają się także przypadki, kiedy OSD w trakcie prowadzonego remontu, najpierw stawia nowe słupy, zazwyczaj w niewielkiej odległości od istniejących, a następnie - po przeniesieniu linii kablowych - demontuje starą podbudowę słupową. Także i w takich przypadkach OK nie powinien być zmuszony do demontażu swojej sieci telekomunikacyjnej ze starej podbudowy przed rozpoczęciem prac remontowych, a umowa o dostępie powinna wprowadzać możliwość przeniesienia w takiej sytuacji urządzeń telekomunikacyjnych OK na nową podbudowę słupową. W przypadku kabli światłowodowych, przeniesienie pomiędzy słupami infrastruktury

telekomunikacyjnej OK jest dosyć proste, ponieważ z założenia OK pozostawia na słupach zapasy kablowe w miejscach wykonywania połączeń lub zapasy technologiczne. W takich okolicznościach może jedynie nastąpić konieczność wymiany niektórych przyłączy telekomunikacyjnych, jeżeli ich długość będzie większa od dotychczasowej. Także i te prace będą wymagały koordynacji działań pomiędzy OSD i OK.

Podsumowując, w przypadku remontu podbudowy słupowej umowa o dostępie powinna określać sposób współpracy pomiędzy OSD a OK oraz terminy, w których podejmowane przez nich działania spowodowane remontem słupów, powinny być realizowane. W przypadku prowadzenia remontu podbudowy słupowej przez OSD, powiadomienie o planowanych pracach powinno nastąpić nie później niż na 3 miesiące przed przystąpieniem do czynności.

6. Pozostałe rekomendacje sformułowane w oparciu o stwierdzone problemy

1) projektowanie słupów z założeniem umieszczenia na nich infrastruktury telekomunikacyjnej

Autorzy analizy rekomendują także przyjęcie w Polsce w zakresie projektowania podbudowy słupowej rozwiązań analogicznych do tych, które zostały wdrożone w Stanach Zjednoczonych. Chodzi o to, aby przy projektowaniu słupów uwzględniać na nich strefę, w której mogłaby zostać podwieszona określona ilość przewodów telekomunikacyjnych. Wprowadzenie takiego rozwiązania przy projektowaniu słupów i praktyce podwieszania kabli na słupach rozwiązałoby przynajmniej dwa zdiagnozowane i zasadniczej natury spory na linii OSD-OK, zakomunikowane przez izby branżowe i ankietowanych przedsiębiorców: wykonywania prac w technologii PPN, oraz legitymowania się przez wykonawców bliżej nieokreślonymi uprawnieniami, certyfikatami itp.

Ponadto tego typu rozwiązanie, jeśli porównać je i scalić z założeniami, jakie towarzyszą współpracy OSD-OK w Australii czy Francji tzn. przyjęcia odgórnego, ale nie bezwzględnego rozwiązania, że na słupie można zamontować trzy przewody/kable telekomunikacyjne pozwoliłoby uniknąć kosztownego i czasochłonnego procesu wykonywania obliczeń dla standardowych kabli telekomunikacyjnych. Dodać trzeba, że limit trzech kabli nie jest bezwzględny, bo przy wykonaniu odpowiednich prac zabezpieczających np. dodatkowych odciągów i po dokonaniu obliczeń możliwe jest – w uzgodnieniu z OSD – dowieszenie dodatkowych kabli. Oczywiście powyższe rekomendacje znajdą swoje zastosowanie wtedy, kiedy producenci słupów zaczną stosować określone normy, które takie parametry słupów (a więc określoną, dodatkową nośność, uwzględniającą ciężar kabli telekomunikacyjnych oraz odpowiednią długość/wysokość słupa, zapewniającą co najmniej trzy strefy, w tym strefę neutralną) narzucą, a zapewne zdarzy się to wtedy, gdy wymuszą to na nich OSD. Ci z kolei postawią takie wymogi wtedy, kiedy przepisy projektowe nałożą na inwestorów określone obowiązki. **W tym zakresie zasadnym byłaby inicjatywa polegająca na stworzeniu norm technicznych dla produkcji słupów, oraz wytyczne do projektowania, w tym nie tylko dla infrastruktury telekomunikacyjnej (wyżej postulowana zmiana RozpWarunkiTechniczn), ale przede wszystkim linii elektroenergetycznych i podbudowy słupowej.**

2) punkt informacyjny do spraw telekomunikacji - stworzenie jednolitej platformy przez Prezesa UKE

Jednym z celów Dyrektywy kosztowej było zapewnienie dostępu do określonego minimum informacji dotyczących infrastruktury technicznej dostępnej na obszarze realizacji inwestycji[422]. Z tego względu, zachęca się państwa UE do utworzenia punktu informacyjnego w formacie elektronicznym, który umożliwiłby swobodny przepływ informacji pomiędzy podmiotami działającymi w różnych sektorach gospodarki. Zgodnie z art. 4 Dyrektywy kosztowej, państwa członkowskie UE powinny zapewnić OK możliwość uzyskania przynajmniej następujących informacji dotyczącej sieci OSD:

- lokalizacja i przebieg;
- rodzaj i aktualny sposób użytkowania infrastruktury;
- punkt kontaktowy.

Ustawa wdraża założenia Dyrektywy Kosztowej. Art. 29b Ustawy wskazuje na konieczność udostępnienia w punkcie informacyjnym następujących informacji:

- w zakresie procedur i formalności wymaganych przy wykonywaniu instalacji sieci;
- wyników przeprowadzanej co roku przez Prezesa UKE inwentaryzacji sieci;
- o istniejącej infrastrukturze technicznej (w szczególności należącej do OSD oraz gmin);
- o planach inwestycyjnych w zakresie wykonywanych lub planowanych robót budowlanych, finansowanych w całości lub w części ze środków publicznych;
- o stronach internetowych, na których zostały zamieszczone warunki dostępu do infrastruktury;
- o obowiązujących stawkach opłaty za zajęcie pasa drogowego.

Obowiązek prowadzenia punktu informacyjnego dla telekomunikacji spoczywa na Prezesie UKE[423].

Nie spełnia on jednak potrzeb OK, a autorzy analizy – rozpatrując rozwiązania przyjęte w innych krajach – dużej szansy w poprawie współpracy na linii OK-OSD widzą w usprawnieniu tego narzędzia. Po pierwsze, na stronie www UKE jest niewiele informacji o dostępie do PIT. Po drugie, dane zawarte w portalu są niekompletne[424]. W związku z tym należy stwierdzić, że punkt ten nie spełnia potrzeb OK oraz celu w postaci stworzenia bazy danych, usprawniającej wykorzystanie

[422] Motyw 20 preambuły do Dyrektywy kosztowej.

[423] Aktualnie istnieje Punkt Informacyjny ds. Telekomunikacji (PIT) i dostępny jest pod adresem https://pit.uke.gov.pl/ [dostęp: 19.10.2018 r.]

[424] Przykładowo, informacje o obowiązujących stawkach opłaty za zajęcie pasa drogowego zawierają dane z 15 gmin i powiatów Polski.

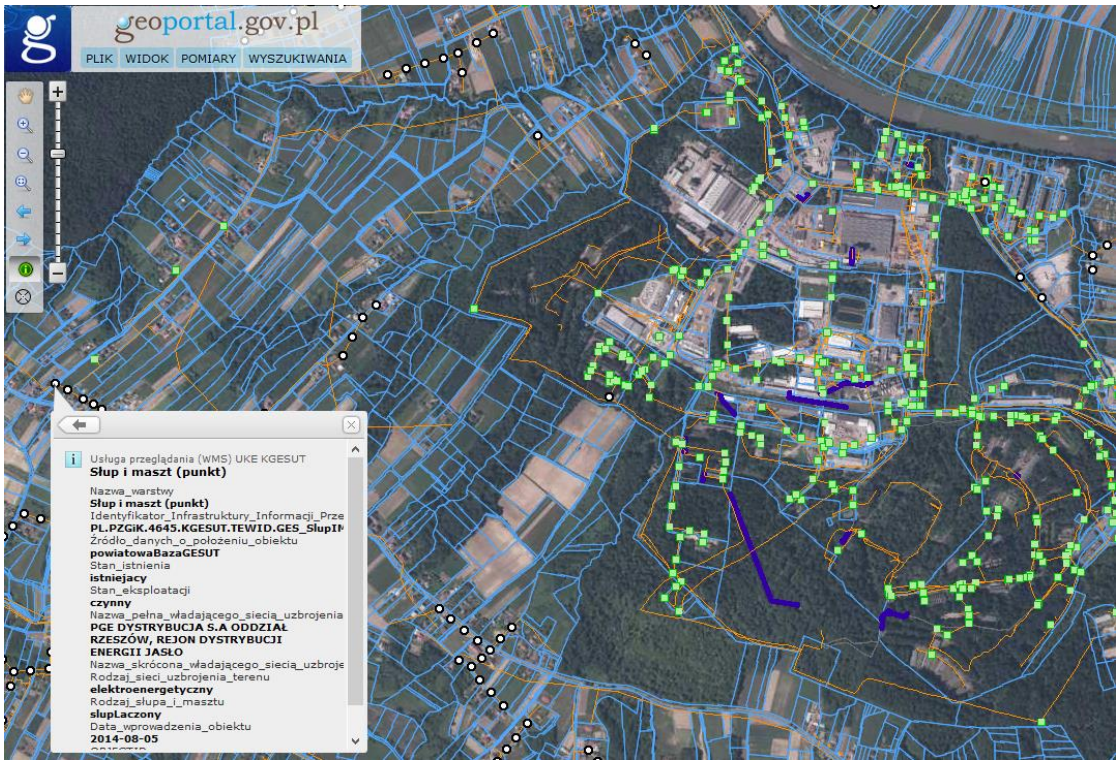
infrastruktury OSD. Aktualnie informacje wymagane Ustawą, a niezbędne OK do wykorzystania infrastruktury OSD, są udostępniane przez różne podmioty i w niepełnym zakresie.

Przewodniki w zakresie ustalonych procedur i formalności wymaganych przy wykonywaniu instalacji sieci przez OK znajdują się na stronie UKE:

https://bip.uke.gov.pl/informacje-dla-przesiebiorcow/

Dane w zakresie infrastruktury nie należącej do przedsiębiorców telekomunikacyjnych, w tym infrastruktury OSD można uzyskać w systemie Geoportal[425]. W bazie możemy uzyskać przede wszystkim, informacje o:

- rodzaju istniejącej infrastruktury,
- identyfikatorze danego elementu,
- stanie eksploatacji (czynny/ nieczynny) i istnienia (istniejący/planowany),
- właścicielu infrastruktury.

Rysunek 43 - przykładowy obraz informacji udostępnionych w Geoportalu, źródło: http://mapy.geoportal.gov.pl [dostęp: 18.10.2018 r.]

Baza ta prowadzona jest przez Głównego Geodetę Kraju, a udostępnione dane pochodzą z Krajowej Bazy Danych Geodezyjnej Ewidencji Sieci uzbrojenia terenu. Niestety, w Geoportalu

[425] http://mapy.geoportal.gov.pl [dostęp: 15.10.2018 r.]

udostępnione zostały informacje o infrastrukturze tylko części OSD i znajdującej się na terenie jedynie 120, z 380 powiatów Polski[426].

Po drugie, zakres informacji zawarty w Geoportalu w znacznej mierze odbiega od wymogów określonych w Rozdziale 2a Ustawy. W oparciu o udostępnione dane, OK nie jest w stanie uzyskać informacji niezbędnych w celu zweryfikowania dostępności infrastruktury czy zaprojektowania linii telekomunikacyjnej.

Obecny system udostępniania informacji wymaganych Ustawą jest niekompletny i nieefektywny. Brak jest jednego punktu umożliwiającego uzyskanie wszystkich informacji potrzebnych OK.

Funkcjonowanie jednej platformy internetowej, zawierającej wszelkie informacje niezbędne OK do wykorzystania infrastruktury OSD, jest elementem kluczowym dla wzrostu wykorzystania podbudowy słupowej OSD. Efektywne wdrożenie takiego rozwiązania pozwoliłoby na:

- uzyskanie informacji o położeniu infrastruktury OSD oraz jej dostępności;
- wskazaniu danych kontaktowych do konkretnego oddziału, który zarządza infrastrukturą, będącą przedmiotem zainteresowania OK;
- uzyskanie informacji o warunkach dostępu do infrastruktury OSD, w tym przede wszystkim o zajętości słupów, ich nośności, wolnej przestrzeni itp.;
- realizację inwestycji przy wykorzystaniu infrastruktury dopiero planowanej;
- skrócenie czasu i obniżenie kosztów realizacji inwestycji OK.

Należy zauważyć, że sprawnie działający punkt informacyjny dla OK, tak jak np. platforma portugalska, zwiększa zainteresowanie OK wykorzystaniem istniejącej podbudowy słupowej, i w konsekwencji, jej późniejszym wykorzystaniem. Również w Niemczech udostepnienie punktu informacyjnego wpłynęło na wykorzystanie infrastruktury OSD. Dane w nim zawarte mogą jednocześnie przyczynić się do rozwoju własnych systemów paszportyzacyjnych OSD (dobrym przykładem jest tu Francja) lub nawet rozwoju komercyjnych rozwiązań, które mogą okazać się przydatnym narzędziem dla rynku.

Mając na uwadze powyższe problemy oraz obserwacje rozwiązań z innych krajów, konieczne jest podjęcie działań zmierzających do zapewnienia szerszego dostępu do informacji o infrastrukturze OSD. Informacje powinny być udzielane niezwłocznie i bez konieczności uiszczenia za nie dodatkowych opłat.

Autorzy Analizy rekomendują:

- stworzenie przez Prezesa UKE jednolitego punktu informacyjnego w formie platformy internetowej, która umożliwiałaby uzyskanie co najmniej wszystkich informacji, o których mowa w art. 29 b Ustawy;

[426] https://pit.uke.gov.pl/k-gesut1 [dostęp: 15.10.2018 r.]

- zapewnienie dostępu do pełnych i aktualnych danych w zakresie określonym w art. 29 b Ustawy, w szczególności zwiększenie współpracy Prezesa UKE z OSD;
- wprowadzenie sankcji za nieprzekazywanie danych do PIT poprzez wprowadzenie do Ustawy postanowienia w art. 29d po ust. 12 o następującym brzmieniu:

  12. Organ lub podmiot, o którym mowa w art. 29d, który nie wypełnia obowiązku przekazania w terminie informacji, o których mowa w art. 29b ust. 1 pkt 3-6, podlega karze pieniężnej w wysokości 500 zł za każdy dzień zwłoki, nakładanej przez Prezesa UKE w drodze decyzji. Wpływy z kar pieniężnych stanowią dochód budżetu państwa.;

- udostępnianie informacji zawartych w systemie informatycznym nieodpłatnie.

3) stosowanie przez OSD niejednolitych warunków dostępu - interwencja Prezesa UKE

Przyczyną zlecenia przez Prezesa UKE sporządzenia niniejszej analizy było dostrzeżenie problemu w zakresie współpracy pomiędzy przedsiębiorstwami energetycznymi a przedsiębiorcami telekomunikacyjnymi. Istnienie określonego katalogu barier potwierdziła analiza obowiązujących przepisów prawa, zawieranych umów oraz przeprowadzone wśród przedsiębiorców telekomunikacyjnych badania ankietowe, a także warsztaty zainicjowane przez Prezesa UKE.

Jak wykazały powyższe rozważania, brak jest szczegółowych regulacji prawnych, które wprost odnosiłyby się do udostępniania przedsiębiorcom telekomunikacyjnym podbudowy słupowej przez przedsiębiorców energetycznych w celu realizacji sieci telekomunikacyjnych. Owszem, pewne rozwiązania w tym przedmiocie odnaleźć można w przepisach Ustawy, jednakże nie sposób uznać ich za wystarczające. Nadmienić trzeba, że Ustawa nie odnosi się wprost do podbudowy słupowej, a reguluje kwestie związane z ogólnym dostępem do infrastruktury technicznej w celu realizacji szybkich sieci telekomunikacyjnych. Z uwagi na duży poziom abstrakcji przepisów Ustawy, nie sposób odnaleźć w jej treści szczegółowych warunków dostępu, które powinny być stosowane przez OSD lub postanowień, które znaleźć się powinny w umowach zawieranych w tym przedmiocie (a to właśnie szczegółowe zasady dostępu są uznawane za problematyczne). Wszak Ustawa stanowi jedynie o obowiązku i ogólnym trybie zawarcia umowy, ogólnych kryteriach dostępu oraz o przesłankach uprawniających dany podmiot do odmowy udostępnienia infrastruktury technicznej. Ponadto, nawet te przepisy Ustawy, które mogą mieć zastosowanie w przypadku dostępu do słupów – jak wykazała przedmiotowa analiza – w praktyce nie są skutecznie stosowane i egzekwowane, a przedsiębiorcy energetyczni raczej podchodzą do nich ze swoistym dystansem, traktując je jak normy dyspozytywne.

W przypadku dostępu do podbudowy słupowej mamy do czynienia z luką regulacyjną, którą obie branże próbowały samodzielnie uzupełnić własnymi regulacjami (kodeksem dobrych praktyk). Jak wykazały jednak warsztaty przeprowadzone przez Prezesa UKE w 2017 r., korespondencja wymieniona w ich wyniku pomiędzy izbami branżowymi oraz zgromadzone na potrzeby sporządzenia niniejszego opracowania dokumenty, przedstawicielom obu branż nie udało się osiągnąć konsensusu i wypracować takich procedur, warunków i zasad dostępu, które

satysfakcjonowałyby obie strony, nie dyskryminowałyby przedsiębiorców telekomunikacyjnych oraz, które można by ocenić jako proporcjonalne. Prowadzony dialog wykazał, że branża energetyczna nie akceptuje rozwiązań zaproponowanych przez izby zrzeszające przedsiębiorców telekomunikacyjnych, pomimo szczegółowego uzasadnienia każdego z zagadnień.

Znamiennym zatem pozostaje, że bez odgórnej regulacji tej problematyki, która wyważałaby interesy obu stron dostępu, nie jest możliwe sprawne współdziałanie przedsiębiorców energetycznych z przedsiębiorcami telekomunikacyjnymi. Odwoływanie się do zasad wynikających z dobrych praktyk nie przyniosło jak dotąd pożądanego rezultatu. Aktualnie przedsiębiorcy energetyczni stosują zróżnicowane warunki i procedury dostępu do swoich słupów w ramach swoich przedsiębiorstw, a nawet w ramach poszczególnych oddziałów oraz narzucają przedsiębiorcom telekomunikacyjnym stosowanie swoich wewnętrznych norm lub instrukcji, które także znacznie różnią się swoją treścią.

Za wprowadzeniem jednolitych regulacji w zakresie warunków i procedur dostępu do słupów przemawia także to, iż - jak wykazały badania ankietowe przeprowadzone na potrzeby niniejszej analizy – zapotrzebowanie na korzystanie ze słupów, na których podwieszone są linie elektroenergetyczne, wśród przedsiębiorców telekomunikacyjnych jest 3 razy większe niż poziom aktualnego wykorzystania. Ponadto ci przedsiębiorcy telekomunikacyjni, którzy jak dotąd z takiej podbudowy słupowej nie korzystali, wskazali jako przyczynę takiego stanu rzeczy właśnie brak jednolitych regulacji warunków i zasad dostępu.

Mając na uwadze kompetencję Prezesa UKE, jaka wynika z art. 17 w zw. z art. 18 ust. 3 Ustawy, zasadnym jest, by regulator ustalił jednolite, ramowe warunki dostępu przedsiębiorców telekomunikacyjnych do podbudowy słupowej przedsiębiorców energetycznych. Autorzy analizy wskazują, że uniwersalne warunki dostępu, jakie może wypracować Prezes UKE, mogą bez większych przeszkód zostać wdrożone do współpracy OSD z przedsiębiorcami telekomunikacyjnymi o różnym profilu biznesowym oraz różnej skali działalności. Godzi się zwrócić uwagę, że dotychczas wydane decyzje stały się pewnym wyznacznikiem, miarą dla OSD do regulowania przez nie, niektórych przynajmniej kwestii, jak np. opłata (w pewnym momencie, po wydaniu przez Prezesa UKE dwóch decyzji wobec OSD, na rynku ukształtowała się cena do warunków określonych w decyzji tj. ok. 5,50 zł). Takiego samego skutku upatrywać by można w razie wydania decyzji opartych na treści art. 18 Ustawy.

Podsumowując, w ocenie autorów analizy, takie rozwiązanie:

- będzie skutkowało stworzeniem uniwersalnej w skali kraju procedury w zakresie dostępu do infrastruktury technicznej OSD, a tym samym doprowadzi do spójności terminologii, procedur i stawek rynkowych,
- przyczyni się do wyeliminowania szeregu problemów zdiagnozowanych w niniejszym opracowaniu,
- wpłynie pozytywnie na zwiększenia zakresu wykorzystywania słupów energetycznych w realizacji szybkich sieci telekomunikacyjnych,

- doprowadzi do równego traktowania wszystkich OK ubiegających się o dostęp do infrastruktury technicznej OSD.

Analizowane rozwiązania i zagadnienia pozostają aktualne, zarówno w zakresie udostępniania słupów nN, jak i słupów SN, czy WN. Podobnie jak słupy nN, tak i słupy SN oraz WN mieszczą się w definicji infrastruktury technicznej i powinny być udostępniane na takiej samej podstawie, jak słupy energetyczne nN. Z uwagi na aktualne twierdzenia poszczególnych OSD co do tego, że nie mogą oni udostępniać słupów SN i WN ze względów bezpieczeństwa, konieczne byłoby wyraźne stwierdzenie przez Prezesa UKE w wydanych warunkach, że mają one zastosowanie, zarówno do słupów, na których podwieszone są napowietrzne linie elektroenergetyczne nN, jak i do słupów SN oraz WN, a także słupów dwunapięciowych.

4) żądanie przez OSD od OK wykonania inwentaryzacji słupów stanowiących własność OSD

Przeprowadzona analiza pozwala przyjąć wniosek, iż brak jest podstaw do nakładania na OK obowiązku inwentaryzacji słupów przed zawarciem umowy czy wydaniem warunków technicznych. To na OSD, jako właścicielu infrastruktury technicznej, ciąży obowiązek inwentaryzacji własnego majątku, szczególnie z uwagi na obowiązki OSD związane z faktem, iż sieć elektroenergetyczna jest obiektem budowlanym[427]. Należy z całą stanowczością stwierdzić, że nie ma podstaw by to OK dokonywali takiej inwentaryzacji na rzecz OSD.

Innym zagadnieniem jest obowiązek udostępniania OK szczegółowych danych o infrastrukturze technicznej, który jest kwestią wtórną względem obowiązku inwentaryzacji słupów i pozostałych elementów sieci elektroenergetycznej jako składników majątku OSD (środków trwałych).

Część OSD niewątpliwie praktykuje szczegółową paszportyzację własnych sieci, włącznie z gromadzeniem danych pozwalających ustalić przebieg sieci na mapach projektowych oraz stwierdzić ich aktualne obciążenie, a następnie udostępnia te dane OK, jako podstawę do projektowania linii telekomunikacyjnej.

Zasadnym jest wskazanie przykładów dobrych praktyk OSD w zakresie przekazywania szczegółowych danych OK:

- ENEA udostępnia OK mapy z naniesionymi liniami elektroenergetycznymi wraz z dokładnym opisem: rodzaju i stanu technicznego słupów, rodzaju i zakresu podwieszonych kabli elektroenergetycznych, czy dodatkowej infrastruktury, takiej jak oprawy oświetleniowe[428];
- ENERGA udostępnia informacje paszportyzacyjne o swojej infrastrukturze w formie plików w formacie shapefile; jest to format grafiki wektorowej wykorzystywany w Systemach

[427] Infrastruktura techniczna OSD, jako element sieci elektroenergetycznej podlega między innymi obowiązkom wykonania projektu budowlanego, wytyczenia w terenie, sporządzenia geodezyjnej inwentaryzacji powykonawczej, okresowej kontroli stanu obiektu budowlanego.
[428] Warunki techniczne ENEA z dnia 28 sierpnia 2018 r.

Informacji Geograficznej (ang. GIS). Pliki w tym formacie są łatwe do obsługi w programach wspomagających projektowanie, takich jak: AutoCad, ArcGIS, QGIS[429];

- PGE Oddział Łódź, który w 2014 roku opracował i wdrożył system zarządzania majątkiem EL.GIS. Do systemu wprowadzono ponad 10 tys. km sieci nN oraz niemal milion obiektów punktowych (słupów). Oddział PGE dołączył do grona podmiotów posiadających kompletną sieć energetyczną w systemie klasy GIS. Wdrożenie tego systemu poprzedzone zostało przeprowadzeniem dokładnej inwentaryzacji zasobów sieciowych tego zakładu i pozwala obecnie na wykonywanie m.in. obliczeń wytrzymałościowych konstrukcji wsporczych, w tym słupów, dla planowania nowych inwestycji[430].

Mając na uwadze, iż 39 % respondentów ankiety, korzystających z infrastruktury technicznej OSD wskazało, że wymóg inwentaryzacji podbudowy słupowej stanowi barierę w dostępie, należy stwierdzić, że dobre praktyki nie są niestety zasadą i w dalszym ciągu zdarza się „przerzucanie" obowiązku inwentaryzacji majątku na OK.

Zdaniem autorów analizy, obowiązkiem umownym OSD lub obowiązkiem narzuconym przez Prezesa UKE w decyzji regulacyjnej powinno być zobowiązanie OSD do przekazywania wszelkich posiadanych danych o infrastrukturze technicznej OK. Zasadnym jest także obciążenie OK kosztami takich czynności (np. w formie jednorazowej opłaty). Są to bez wątpienia działania podejmowane przez OSD *stricte* związane z inwestycją OK. Koszty udostępniania danych o infrastrukturze są kosztami inkrementalnymi[431].

Podsumowując tę część omawianej rekomendacji, stwierdzić należy, że jeżeli OSD dysponują danymi inwentaryzacyjnymi powinni je udostępniać OK, jako dane niezbędne do projektowania linii telekomunikacyjnych, a usługa ta może być odpłatna.

Zdarzyć się może jednak sytuacja, w której OSD nie posiada jakichkolwiek danych o aktualnym obciążeniu słupów. W takiej sytuacji, projektowanie linii telekomunikacyjnej i rozpoczęcie prac instalacyjnych winno być poprzedzone szczegółową inwentaryzacją infrastruktury energetycznej OSD w postaci wizji lokalnej z udziałem OK. Celem wizji powinna być między innymi ocena stanu technicznego słupów, rozpiętość przęseł, jak również ocena istniejącego obciążenia. W przypadku braku jakichkolwiek danych niezbędnych do wykonania projektu technicznego telekomunikacyjnej linii kablowej, wyniki inwentaryzacji powinny posłużyć jako dane wyjściowe do projektowania.

Powyższe rozwiązania są praktykowane w innych krajach (np. Włochy, Francja, USA, Australia).

[429] Warunki techniczne ENERGA z 2017 r. wydane dla Gladmar Investments sp. z o.o.

[430] https://www.globema.pl/model-sieci-w-pge-dystrybucja-s-oddzial-lodz-miasto [dostęp: 18.10.2018 r.]

[431] Dane te powinny być udostępniane po zawarciu umowy, a opłata z tego tytułu powinna wynikać z cennika stanowiącego integralną część umowy.

Podsumowanie

Temat udostępniania podbudowy słupowej na cele telekomunikacyjne jest zagadnieniem obszernym. Jest ono na tyle istotne, że właściwe jego ujęcie w przepisach powszechnie obowiązującego prawa i wydawanych na ich tle decyzjach odpowiednich organów, może przyczynić się do rozwoju społeczeństwa informacyjnego i likwidacji zjawiska wykluczenia cyfrowego.

W niniejszym dokumencie omówione zostały kwestie problematyczne w zakresie współpracy przedsiębiorców telekomunikacyjnych z właścicielami podbudowy słupowej, na której podwieszane są napowietrzne linie telekomunikacyjne. Najważniejszą jego częścią są jednak rekomendacje, które *de facto* są pomysłami autorów opracowania na wyeliminowanie zdiagnozowanych problemów lub chociażby ograniczenie ich do minimum. W wielu przypadkach rozwiązania te oparto na sprawnie funkcjonujących modelach zagranicznych. W praktyce, mogą się one okazać mniej lub bardziej właściwe, ale stanowią dobry punkt wyjścia do dalszej dyskusji o możliwych sposobach rozwiązania stwierdzonych nieprawidłowości.

Opisane w analizie zasady i rekomendacje znajdują swoje zastosowanie także do udostępniania latarni oświetleniowych. Latarnie oświetleniowe wypełniają definicję infrastruktury technicznej i powinny być udostępniane tak samo, jak słupy elektroenergetyczne, czy inna infrastruktura techniczna. W praktyce coraz częściej spotykane są umowy regulujące zasady korzystania z takich latarni, toteż wyeliminowanie problemów w zakresie współpracy pomiędzy OK a OSD co do udostępniania słupów, powinno przyczynić się także do zwiększenia wykorzystywania latarni oświetleniowych przez przedsiębiorców telekomunikacyjnych.

Zgodnie z aktualnie obowiązującymi regulacjami prawnymi, ogólnym obowiązkiem przedsiębiorców energetycznych jest zapewnienie przedsiębiorcom telekomunikacyjnym dostępu do swojej infrastruktury technicznej. OK, ubiegając się o uzyskanie dostępu do podbudowy słupowej, nie jest zobowiązany do wykazania jakichkolwiek innych przesłanek niż to, że posiada status przedsiębiorcy telekomunikacyjnego i wnioskuje o dostęp do podbudowy słupowej OSD w celu realizacji szybkiej sieci telekomunikacyjnej.

Z uwagi na niefortunne bądź mocno ogólne postanowienia przepisów lub też z uwagi na ich zdezaktualizowanie, często dochodzi do sporów pomiędzy OSD a OK na tle dostępu do słupów. Lektura niniejszego opracowania, informacji o stosowanych teraz w kraju i za granicą praktykach i proponowanych rozwiązaniach, powinna obie branże skłonić do nawiązania wzajemnych rozmów w celu wyeliminowania obszarów, w których OSD i OK mają poglądy od siebie odmienne. Opracowanie może stanowić także punkt wyjścia dla działań właściwych organów - w szczególności zaś dla Prezesa UKE, co do podjęcia się uregulowania analizowanego tematu oraz aktywnych działań, w tym ewentualnej inicjatywy ustawodawczej (w szerokim tego słowa znaczeniu) i współpracy z Ministerstwem Cyfryzacji i regulatorem rynku energii - Prezesem URE. Jak wykazały bowiem wyniki badań przeprowadzonych na potrzeby sporządzenia dokumentu, na rynku telekomunikacyjnym istnieje duże zapotrzebowanie na korzystanie z podbudowy słupowej,

a jak wspomniano wcześniej, dostęp do słupów ma bezpośredni wpływ na rozwój sieci telekomunikacyjnych i społeczeństwa informacyjnego oraz na ceny usług telekomunikacyjnych.

Katowice, 16 listopada 2018 r.

Ewelina Grabiec

_____

Łukasz Bazański

_____

Piotr Zychowicz

_____

Aleksandra Hajduk

_____

Tadeusz Caputa

_____

Kamila Mizera

_____

Bibliografia

Akty prawne

1. Attuazione della direttiva 2014/61/UE del Parlamento Europeo e del Consiglio del 15.5.2014, recante misure volte a ridurre i costi dell'installazione di reti di comunicazioni elettronica ad alta velocità
2. Code Des Postes Et Des Communications Electroniques
3. Decreto-Lei n.º 92/2017, de 31 de julho que reforça medidas de redução do custo de implantação de redes de comunicações eletrónicas de elevado débito, transpondo a Diretiva n.º 2014/61/UE
4. Electronic Communications (Regulation) Act z dnia 31 grudnia 1997 r., CAP. 399
5. General Order 95 (GO 95)
6. Gesetz zur Erleichterung des Ausbaus digitaler Hochgeschwindigkeitsnetze
7. National Electrical Safety Code
8. Ο Περί Ρυθμίσεως Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών και Ταχυδρομικών Υπηρεσιών (Τροποποιητικός) Νόμος του 2016
9. Ordonnance no 2016-526 du 28 avril 2016 portant transposition de la directive 2014/61/UE du Parlement européen et du Conseil du 15 mai 2014 relative à des mesures visant à réduire le coût du déploiement de réseaux de communications électroniques à haut debit
10. Pole Attachment Regulation: Canada, U.S., U.K. and Other Jurisdictions. Nordicity, marzec 2014
11. The Communications (Access to Infrastructure) Regulations 2016 z dnia 4 lipca 2016 r.
12. The Telecommunications Act 1997
13. Utilities and Services (Regulation of Certain Works) (Amendment) Act, 2016
14. U.S. Code
15. Zákon č. 194/2017 Sb., O opatřeních ke snížení nákladů na zavádění vysokorychlostních sítí elektronických komunikací ao změně některých souvisejících zákonů
16. Zákon č. 127/2005 Sb., O elektronických komunikacích ao změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích)
17. dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/61/UE z dnia 15 maja 2014 r. *w sprawie środków mających na celu zmniejszenie kosztów realizacji szybkich sieci łączności elektronicznej*, Dz.Urz.UE.L Nr 155, str. 1

18. dyrektywa 2002/21/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 marca 2002 r. *w sprawie wspólnych ram regulacyjnych sieci i usług łączności elektronicznej* (dyrektywa ramowa), Dz.Urz.UE.L Nr 108, str. 33
19. rozporządzenie Ministra Gospodarki *w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas eksploatacji maszyn i innych urządzeń technicznych do robót ziemnych, budowlanych i drogowych* z dnia 20 września 2001 r., tj. z dnia 19 lutego 2018 r., Dz.U. z 2018 r. poz. 583 z późn. zm.
20. rozporządzenie Ministra Gospodarki *w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy urządzeniach energetycznych* z dnia 28 marca 2013 r., Dz.U. z 2013 r. poz. 492
21. rozporządzenie Ministra Gospodarki *w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy urządzeniach i instalacjach energetycznych* z dnia 17 września 1999 r., Dz.U. Nr 80, poz. 912
22. rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 4 maja 2007 r. *w sprawie szczegółowych warunków funkcjonowania systemu elektroenergetycznego*, Dz.U. Nr 93, poz. 623
23. rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej *w sprawie szczegółowych zasad stwierdzania posiadania kwalifikacji przez osoby zajmujące się eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci* z dnia 28 kwietnia 2003 r. (Dz.U. Nr 89, poz. 828);
24. rozporządzenie Ministra Infrastruktury *w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas wykonywania robót budowlanych* z dnia 6 lutego 2003 r., Dz.U. Nr 47, poz. 401
25. rozporządzenie Ministra Infrastruktury *w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać telekomunikacyjne obiekty budowlane i ich usytuowanie* z dnia 26 października 2005 r., Dz.U. Nr 219, poz. 1864 z późn. zm.
26. rozporządzenie Ministra Infrastruktury *w sprawie informacji dotyczącej bezpieczeństwa i ochrony zdrowia oraz planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia* z dnia 23 czerwca 2003 r., Dz.U. Nr 120, poz. 1126
27. rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej *w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy* z dnia 26 września 1997 r., tj. z dnia 28 sierpnia 2003 r., Dz.U. Nr 169, poz. 1650 z późn. zm.
28. rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej *w sprawie rodzajów prac wymagających szczególnej sprawności psychofizycznej* z dnia 28 maja 1996 r., Dz.U. Nr 62, poz. 287
29. rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego *w sprawie udzielania przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości pomocy finansowej na tworzenie i umożliwienie dostępu do sieci szerokopasmowej w ramach Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej 2007-2013* z dnia 21 marca 2013 r., tj. z dnia 7 listopada 2014 r., Dz.U. z 2014 r. poz. 1754

30. rozporządzenie Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 25 kwietnia 2012 r. *w sprawie szczegółowego zakresu i formy projektu budowlanego*, Dz.U. 2012 poz. 462
31. rozporządzenie Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej *w sprawie przeprowadzania badań lekarskich pracowników, zakresu profilaktycznej opieki zdrowotnej nad pracownikami oraz orzeczeń lekarskich wydawanych do celów przewidzianych w Kodeksie pracy* z dnia 30 maja 1996 r., tj. z dnia 4 listopada 2016 r., Dz.U. z 2016 r. poz. 2067
32. rozporządzenie Rady Ministrów *w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko* z dnia 9 listopada 2010 r., tj. z dnia 21 grudnia 2015 r., Dz.U. z 2016 r. poz. 71 wraz z późn. zm.
33. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 lipca 2016 r. *w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2017*, Dz. U. poz. 1426
34. ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. *Kodeks cywilny*, tj. z dnia 10 maja 2018 r., Dz.U. z 2018 r. poz. 1025 z późn. zm.
35. ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. *Kodeks postępowania administracyjnego*, tj. z dnia 8 czerwca 2017 r., Dz.U. z 2017 r. poz. 1257 z późn. zm.
36. ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. *Kodeks pracy*, tj. z dnia 13 kwietnia 2018 r., Dz.U. z 2018 r. poz. 917
37. ustawa z dnia 6 września 2001 r. *o dostępie do informacji publicznej*, tj. z 29 czerwca 2018 roku, Dz.U. z 2018 r. poz. 1330
38. ustawa z dnia 21 marca 1985 r. *o drogach publicznych*, tj. z dnia 9 listopada 2017 r., Dz.U. z 2017 r. poz. 2222 z późn. zm.
39. ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. *o gospodarce nieruchomościami*, tj. z dnia 14 grudnia 2017 r., Dz.U. z 2018 r. poz. 121 z późn. zm.
40. ustawa z dnia 17 lutego 2005 r. *o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne*, Dz.U. z 2017 r. poz. 570
41. ustawa z dnia 12 września 2002 r. *o normalizacji*, tj. z dnia 8 września 2015 r., Dz.U. z 2015 r. poz. 1483
42. ustawa z dnia 27 marca 2003 r. *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*, tj. z dnia 11 maja 2017 r., Dz.U. z 2017 r. poz. 1073 z późn. zm.
43. ustawa z dnia 12 stycznia 1991 r. *o podatkach i opłatach lokalnych*, tj. z dnia 6 lipca 2018 r., Dz.U. z 2018 r. poz. 1445 wraz z późn. zm.
44. ustawa z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej, Dz. U. z 2012 r. poz. 591, z późn. zm.

45. ustawa z dnia 16 kwietnia 2018 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, tj. z dnia 9 lutego 2018 r., Dz.U. z 2018 r. poz. 419
46. ustawa z dnia 7 maja 2010 r. *o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych* z dnia 7 maja 2010 r., Dz.U. Nr 106, poz. 675
47. ustawa z dnia 7 maja 2010 r. *o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych*, tj. z dnia 13 października 2017 r., Dz.U. z 2017 r. poz. 2062 z późn. zm.
48. ustawa z dnia 9 czerwca 2016 r. *o zmianie ustawy o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych oraz niektórych innych ustaw,* Dz.U. z 2016 r. poz. 903
49. ustawa z dnia 16 lipca 2004 r. Prawo telekomunikacyjne, tj. z dnia 15 września 2017 r., Dz.U. z 2017 r. poz. 1907 z późn. zm.
50. ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. *Prawo budowlane*, tj. z dnia 7 czerwca 2018 r., Dz.U. z 2018 r. poz. 1202 z późn. zm.
51. ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. *Prawo energetyczne*, tj. z dnia 23 marca 2018 r., Dz.U. z 2018 r. poz. 755 z późn. zm.
52. ustawa z dnia 17 maja 1989 r. *Prawo geodezyjne i kartograficzne*, tj. z dnia 13 października 2017 r., Dz.U. z 2017 r. poz. 2101 z późn. zm.
53. wersja skonsolidowana *Traktatu o Unii Europejskiej* (*Traktat z Lizbony*) z dnia 9 maja 2008 r., Dz. Urz. UE. C Nr 115, str. 13

Orzecznictwo

1. Court of Appeals of North Carolina. RUTHERFORD ELECTRIC MEMBERSHIP CORPORATION, Plaintiff, v. TIME WARNER ENTERTAINMENT–ADVANCE/NEWHOUSE PARTNERSHIP, d/b/a Time Warner Cable, and Time Warner Cable Southeast, LLC, Defendants
2. decyzja BNetzA z dnia 12 października 2017 r., sygnatura akt: BK11-17/009
3. uchwała Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie II OPS 2/10
4. wyrok Krajowej Izby Odwoławczej z dnia 5 listopada 2010 r. w sprawie KIO 2298/10
5. wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 11 lipca 1989 r. w sprawie 265/87
6. wyrok Trybunału z dnia 4 grudnia 1974 r. w sprawie Yvonne Van Duyn o numerze 41/74
7. wyrok Trybunału z dnia 5 kwietnia 1979 r. w sprawie przeciwko Tullio Ratti o numerze 148/7
8. wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 21 czerwca 2017 r. w sprawie II SA/Go 315/17

9. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 11 stycznia 2017 r. w sprawie o sygnaturze akt II OSK 964/15

Normy branżowe

1. norma CEI 11-27
2. norma PN-EN 40
3. norma PN-EN 12767
4. norma numer PN-E-05100-1:1998 *Elektroenergetyczne linie napowietrzne – Projektowanie i budowa – Linie prądu przemiennego z przewodami roboczymi gołymi* z dnia 31 marca 1998 r. (wycofana w dniu 18 grudnia 2003 r.)
5. norma PN-EN 50341-1:2013-03 *Elektroenergetyczne linie napowietrzne prądu przemiennego powyżej 1 kV—Część 1: Wymagania ogólne—Specyfikacje wspólne* z marca 2014 r.
6. norma PN-EN 50341-2-22:2016-04 *Elektroenergetyczne linie napowietrzne prądu przemiennego powyżej 1 kV—Część 2-22: Krajowe Warunki Normatywne (NNA) dla Polski (oparte na EN 50341-1:2012)* z kwietnia 2016 r.
7. norma PN - EN 12843:2008 *Prefabrykaty z betonu - Maszty i słupy* z dnia 20 maja 2008 r.
8. norma SEP-E-0001 *Sieci elektroenergetyczne niskiego napięcia. Ochrona przed porażeniem elektrycznym* z dnia 5 grudnia 2012 r.
9. norma SEP N SEP-E-003 *Elektroenergetyczne linie napowietrzne. Projektowanie i budowa. Linie prądu przemiennego z przewodami pełnoizolowanymi oraz z przewodami niepełnoizolowanymi* z 2006 r.

Pozostałe

1. A Broadband Blueprint - Supply Side Initiatives, Malta Communications Authority, maj 2004 r., https://www.mca.org.mt/consultations-decisions/broadband-blueprint-supply-side-initiatives
2. *Analiza kosztów ponoszonych przez OSD przy realizacji przez operatorów telekomunikacyjnych inwestycji polegających na podwieszaniu kabli telekomunikacyjnych na podbudowie słupowej i kosztów związanych z utrzymaniem słupów energetycznych przez OSD*, Ośrodek Rzeczoznawstwa Stowarzyszenia Elektryków Polskich Oddział Gliwicki, 2018
3. Application Guide for 2017 NESC, https://www.connexusenergy.com/application/files/3215/1188/8708/NESC_2017_Clearance_Charts.pdf

4. BEREC report on Implementation of the Broadband Cost Reduction Directive z dnia 7 grudnia 2017 r., https://berec.europa.eu/eng/document_register/subject_matter/berec/reports/7534-berec-report-on-the-implementation-of-the-broadband-cost-reduction-directive
5. *Cennik usług pozataryfowych Tauron Dystrybucja S.A., https://www.tauron-dystrybucja.pl/uslugi-dystrybucyjne/cenniki*
6. *Cennik usług pozataryfowych PSE*
7. Druk nr 323 - Rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych oraz niektórych innych ustaw, http://www.sejm.gov.pl/Sejm8.nsf/druk.xsp?nr=323
8. ERDF, SIECF et Orange (2015). Convention relative a l'usage des supports des réseaux publics de distribution d'électricité basse tension (BT) et haute tension (HTA) aériens pour l'établissement et l'exploitation d'un réseau de communications électroniques, http://static.reseaudesintercoms.fr/cities/98/documents/bi3axfuioqsml16.pdf
9. Guide pratique pour la réalisation d'études mécaniques permettant la pose de réseaux de communications électroniques sur le Réseau Public de Distribution d'Électricité, https://www.enedis.fr/sites/default/files/Enedis-GUI-RES_03E.pdf
10. Informacje dodatkowe do sprawozdań finansowych ENERGA i PGE za 2017 r.
11. *Infrastructure Asset Management for Joint Use*, https://www.aldensys.com/infrastructure-asset-management-for-joint-use
12. *Instrukcja organizacji bezpiecznej pracy przy urządzeniach energetycznych TAURON Dystrybucja S.A.*, https://www.tauron-dystrybucja.pl/uslugi-dystrybucyjne/iobp
13. *INSTRUKCJA PRAC POD NAPIĘCIEM PRZY ELEKTROENERGETYCZNYCH LINIACH NAPOWIETRZNYCH I KABLOWYCH ORAZ URZĄDZENIACH ROZDZIELCZYCH DO 1kV*, http://www.energa-operator.pl/upload/wysiwyg/dokumenty_do_pobrania/centrum_informacji/instrukcje/instrukcja_prac_pod_napieciem_do_1kV.pdf
14. Johnny B. Dagenhart. Joint Use Poles and Structure Strength Allocation. 2015 IEEE Rural Electric Power Conference
15. *Katalog Usług Pozataryfowych dotyczący czynności dodatkowych, nie objętych Taryfą dla usług dystrybucji energii elektrycznej,* http://www.energa-operator.pl/uslugi/oplaty_i_faktury/cennik_uslug_pozataryfowych.xml
16. K. Pietrzykowski (red.), *Kodeks cywilny. T. I. Komentarz. Art. 1–44910*, Warszawa 2018

17. Mary Ashley Canevaro, *The Difference in Power Space and Communication Space in the Race to Attach*, https://info.aldensys.com/joint-use/the-difference-in-power-space-and-communication-space-in-the-race-to-attach
18. materiały wewnętrzne UKE Departamentu Hurtowego Rynku Telekomunikacyjnego, prezentacja z dnia 10 lipca 2017 r. pod nazwą: *Dostęp do słupów elektroenergetycznych. Narzędzia regulacyjne. Sytuacja rynkowa.*
19. New FCC Pole Attachment Rate Formula Effective March 4, 2016, http://www.lermansenter.com/what-news-143.html
20. Norme e Procedure tecniche di accesso all'Infrastruttura elettrica di e-distribuzione z grudnia 2017 r., https://www.e-distribuzione.it/content/dam/e-distribuzione/documenti/progetti_e_innovazioni/banda_ultra_larga/Norme_Procedure_tecniche_di_accesso.pdf
21. Ofcom Guidance under the Communications (Access to Infrastructure) Regulations 2016 z dnia 6 grudnia 2016 r., https://www.ofcom.org.uk/__data/assets/pdf_file/0025/95191/Guidance-under-the-Communications-Access-to-Infrastructure-Regulations-2016.pdf
22. pismo GINB z dnia 1 lipca 2010 r. w sprawie o znaku DPR/Inn/074/59/2010
23. pismo GUNB z dnia 20 lutego 2018 r. w sprawie o znaku DPR.022.89.2018
24. pismo ENEA z dnia 29 października 2018 r., znak DI/IM/AP/2018/WEO18E231836
25. pismo ENEA do Prezesa UKE z dnia 7 lipca 2017 r. w sprawie DHRT.WIT.6174.2.2017.2
26. pismo ENERGA z dnia 2 sierpnia 2018 r., znak: EOP-MED./0000008/18
27. pismo KIGEiT z dnia 18 września 2018 r. o znaku KIGEiT/1858/09/2018
28. pismo KIKE z dnia 17 września 2018 r. o znaku ID KIKE: GRAP-567/18
29. pismo PGE do Prezesa UKE z dnia 2 sierpnia 2018 r., znak: 6447/RN/2018
30. pismo PGE z dnia 3 sierpnia 2017, znak UKE: DHRT.WIT.6174.1.2017.16.
31. pismo PIIT pod tytułem *Stanowisko Polskiej Izby Informatyki i Telekomunikacji [PIIT] będące odpowiedzią na pytania itB Legal Bazański z dnia 1.09.2018 r.*
32. pismo PIKE z dnia 24 września 2018 r. o znaku 988/PIKE/2018
33. pismo PSE do Prezesa UKE z 26 lipca 2018 r., znak Z-434-DT-PI-WT.7040.1.2018.1
34. pismo STOEN do Prezesa UKE z dnia 25 lipca 2018 r.
35. pismo TAURON z dnia 7 listopada 2018 r., znak TD/UME/2018-11-07/00000013

36. raport Najwyższej Izby Kontroli pod tytułem *Postępowania administracyjne związane z budową i funkcjonowaniem stacji bazowych telefonii komórkowej* z dnia 30 października 2015 r., https://www.nik.gov.pl/kontrole/P/14/092/LLU/

37. Regolamento tecnico ed economico di accesso all'Infrastruttura elettrica di e-distribuzione, https://www.e-distribuzione.it/content/dam/e-distribuzione/documenti/progetti_e_innovazioni/banda_ultra_larga/documentazione_pregressa/Regolamento_tecnico_economico_2016.pdf

38. *Regulamin udostępniania infrastruktury ENEA Operator sp. z o.o. na potrzeby telekomunikacji*

39. *Report And Order And Order On Reconsideration*, oficjalny raport FCC z dnia 7 kwietnia 2011r. https://docs.fcc.gov/public/attachments/FCC-11-50A1.pdf

40. *Report on Order On Reconsideration, oficjalny raport FCC z dnia 17 listopada 2015 r. https://transition.fcc.gov/Daily_Releases/Daily_Business/2016/db0208/FCC-15-151A1.pdf*

41. *Słupy i maszty oświetleniowe, wydanie sierpień 2018, Elektromontaż Rzeszów S.A.*, http://elmont.eu/KATALOG_PL/Katalog_slupy_2018.pdf

42. S. Piątek, *Prawo telekomunikacyjne. Komentarz*, Warszawa 2013

43. *Sprawozdanie Komisji dla Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wdrożenia dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/61/UE z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie środków mających na celu zmniejszenie kosztów realizacji szybkich sieci łączności elektronicznej*, COM(2018) 492 final, http://orka.sejm.gov.pl/SUE8.nsf/Pliki-zal/COM%282018%29_492_1_PL_ACT_part1_v2.pdf/%24File/COM%282018%29_492_1_PL_ACT_part1_v2.pdf

44. *Sprawozdanie z działalności Prezesa UKE za 2017 r.* z kwietnia 2018 r., https://bip.uke.gov.pl/sprawozdania/sprawozdanie-prezesa-uke-za-2017-r-,12.html

45. *Sprawozdanie z działalności Prezesa URE za 2017 r.* z kwietnia 2018 r., https://www.ure.gov.pl/pl/urzad/informacje-ogolne/sprawozdania/2916,Sprawozdania.html

46. *Strategiczne kierunki działań Prezesa UKE w latach 2017-2021*, https://uke.gov.pl/akt/strategia-prezesa-uke-w-latach-2017-2021,10.html

47. Study on Implementation and monitoring of measures under Directive 61/2014 Cost Reduction Directive SMART 2015/0066 Final Report, ISBN 978-92-79-81804-2, 2018, https://www.researchgate.net/profile/Olga_Batura/publication/326177537_Study_on_Implementation_and_monitoring_of_measures_under_Directive_612014_Cost_Reduction_Directive_-_SMART_20150066/links/5b3caa2aa6fdcc8506ef4b3e/Study-on-

Implementation-and-monitoring-of-measures-under-Directive-61-2014-Cost-Reduction-Directive-SMART-2015-0066.pdf?origin=publication_detail

48. Synergies in roll-out of networks by Energy utilities & telecoms, Jean-Christophe Bonnard (ERDF) June 26th, 2014, http://ec.europa.eu/information_society/newsroom/cf/dae/document.cfm?doc_id=5980
49. *Taryfa dla usług dystrybucji energii elektrycznej PGE Dystrybucja S.A.*, https://pgedystrybucja.pl/Dla-Klienta/Taryfy-i-cenniki
50. T. Grossmann, W. Knopkiewicz, J. Sebzda-Załuska, M. Szydło, J. Wilczewski, *Ustawa o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych. Komentarz*, Warszawa 2013
51. Use of Poles Carrier Access Agreement, https://www.essentialenergy.com.au/-/media/Project/EssentialEnergy/Website/Files/Our-Network/Carrier_Access_Agreement.pdf?la=en&hash=1A58C115934A88251CBC3074E6670C77BF1736C7
52. Uzasadnienie projektu ustawy o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych, druk nr 2546 z dnia 27 listopada 2009 r., http://orka.sejm.gov.pl/Druki6ka.nsf/wgdruku/2546
53. VESI Shared Use of Poles Code z maja 2014 r., http://www.vesi.com.au/files/SharedUseCode/VESI_Shared_Use_of_Poles_Code-For_Industry_Review.docx
54. Warunki techniczne ENEA z dnia 28 sierpnia 2018 r.
55. Warunki techniczne ENERGA z 2017 r. wydane dla Gladmar Investments sp. z o.o.
56. WIK Consult, Best practice for passive infrastructure access z dnia 19 sierpnia 2017 r., s. 49-50, https://www.vodafone.com/content/dam/vodafone-images/public-policy/reports/pdf/best-practice-passive-infrastructure-access-050517.pdf
57. *Zbiór dobrych praktyk w zakresie współpracy sektorów telekomunikacyjnego oraz energetycznego, https://www.ure.gov.pl/pl/urzad/informacje-ogolne/aktualnosci/6421,Zbior-dobrych-praktyk-w-zakresie-wspolpracy-sektorow-telekomunikacyjnego-oraz-en.html*

Wykaz stron internetowych, które nie zostały powołane w innych miejscach bibliografii

1. https://www.pkpenergetyka.pl/
2. https://www.pse.pl/home
3. https://www.e-distribuzione.it/

4. https://www.enedis.fr/
5. https://www.essentialenergy.com.au/
6. https://www.ieee.org/
7. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=LEGISSUM%3Al14547
8. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/pl/NIM/?uri=CELEX:32014L0061
9. http://ec.europa.eu/idabc/en/document/70/5849.html
10. https://bip.uke.gov.pl/decyzje/dostep-do-infrastruktury/decyzja-prezesa-uke-dla-giga-komputer,1.html
11. https://bip.ure.gov.pl/bip/taryfy-i-inne-decyzje/zalozenia-dla-kalkulac/3622,Zalozenia-do-kalkulacji-taryf-OSD-na-rok-2018.html
12. https://bip.ure.gov.pl/bip/taryfy-i-inne-decyzje/zalozenia-dla-kalkulac/2299,Zalozenia-do-kalkulacji-taryf-OSD-na-rok-2016.html
13. https://archiwum.uke.gov.pl/decyzja-prezesa-uke-dla-g-net-sc-22287
14. http://raport2015.tauron.pl/o-grupie-2/dzialalnosc-grupy/tauron-na-tle-branzy
15. http://www.zsmeie.torun.pl/glowna/temat/mvs/archi/a12
16. https://www.gunb.gov.pl/strona/wyjasnienia-przepisow-prawa-budowlanego
17. http://sklep.pkn.pl/pn-en-50341-1-2013-03p.html
18. https://www.tfkable.com/katalogi-i-broszury/katalogi.html
19. http://bitner.com.pl/produkty/szczegoly/256,katalog-xaspn-75-0837
20. http://www.optomer.pl/karta_produktu/333_wspornik-slupowy-uniwersalny-oss-ws-u-m
21. https://www.cyberteam.pl/produkt/4752_uchwyt-odciagowy-pa-2000-adss-95-13mm-
22. http://www.xbest.pl/index.php?p1636,wspornik-poprzeczny-telcom-6-otworowy-na-slup-betonowy
23. http://www.xbest.pl/index.php?p1823,mufa-swiatlowodowa-tracom-sc-g-d-v3-0-typ-b-48-96j-4xp010
24. http://www.optomer.pl/pub/artykuly/346/Katalog-OPTOMER.pdf
25. https://docplayer.pl/72599714-1-katalog-osprzetlinii-napowietrznych-niskich-napiec-atest-nr-089-dn-2012.html
26. https://drive.google.com/file/d/1z088YR0-eMALEfpBi0_tbv0g1_Or2agf/view
27. https://www.cyberteam.pl/produkt/3574_stelaz-zapasu-kabla-napowietrznego-sz-3-trojramienny

28. http://www.cdr.pl/p4570,uchwyt-swiatlowodowy-drop.html
29. http://www.annsgarden.com/poles/poles.htm#neu
30. https://sjp.pwn.pl/szukaj/utrzymywa%C4%87.html
31. https://www.legifrance.gouv.fr/affichCode.do?cidTexte=LEGITEXT000006070987
32. http://www.legislation.gov.uk/uksi/2016/700/contents/made
33. http://uscode.house.gov/
34. http://www.cpuc.ca.gov/gos/GO95/Go_95_rule_11.html
35. http://www.nordicity.com/media/2015123qwzkrubuk.pdf
36. https://www.are.waw.pl/images/badania-statystyczne/2018/g105.pdf
37. https://pl.pons.com/t%C5%82umaczenie/angielski-polski/incremental
38. https://pl.glosbe.com/la/pl/Incrementum
39. https://www.e-distribuzione.it/it/progetti-e-innovazioni/banda-ultra-larga/condizioni-di-accesso.html
40. http://mapy.geoportal.gov.pl
41. https://pit.uke.gov.pl/k-gesut1
42. https://www.globema.pl/model-sieci-w-pge-dystrybucja-s-oddzial-lodz-miasto
43. https://caselaw.findlaw.com/nc-court-of-appeals/1696830.html
44. https://cppc.gov.pl/programy/popc-2/po-polska-cyfrowa-1-1/nabor-wnioskow-popc-1-1-trzeci-konkurs/
45. http://solec-zdroj.info/swiatlowod-w-gminie-solec-zdroj,,0,,,1,9,n.html
46. https://zielonki.pl/index.php/ct-menu-item-90/1895-budowa-telekomunikacyjnej-sieci-swiatlowodowej-na-terenie-gminy-zielonki
47. http://starachowice.naszemiasto.pl/artykul/w-gminie-wachock-jest-spor-o-dzierzawe-slupow,4042274,art,t,id,tm.html
48. http://www.kromiss.com/ez/index.php/pol/Galeria2/Slupy-Trakcyjne3/SSTO-Stozkowy-Slup-Trakcyjno-Oswietleniowy2
49. http://www.cis-bet.pl/slupy-energetczne-zn-12.html
50. https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Sieniec_slup_sredniego_napiecia.jpg#file
51. https://www.lesniewski.com.pl/files/9/BSW.pdf
52. http://www.strunobet.pl/o-firmie/

53. https://www.cyberbajt.pl/produkt/9311/kabel-swiatlowodowy-2j-adss-plaski-g652d-span-60.html
54. http://www.cze-pas.com.pl/art/29/produkt-1-2-3.html
55. https://archiwum.uke.gov.pl/files/?id_plik=21598
56. https://archiwum.uke.gov.pl/files/?id_plik=21597
57. https://archiwum.uke.gov.pl/files/?id_plik=27600

Lista załączników

1. **Lista podmiotów, które otrzymały ankietę**

LP.	PODMIOTY ZRZESZAJĄCE OK	PRZEDSIĘBIORCY TELEKOMUNIKACYJNI
1.	KIKE	ZAPNET KAROL ZAPART SPÓŁKA JAWNA
2.	PIKE	SYRION SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ
3.	PIIT	G-NET T. SERWATKA, W. RAKONIEWSKI SPÓŁKA JAWNA
4.	KIGET	CZARNET K. SZYMURA , A. OWCZAREK SPÓŁKA JAWNA
5.		LEON SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ
6.		RYBNET SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ
7.		ILONA SKUPIEŃ, prowadząca działalność gospodarczą pod firmą ILONA SKUPIEŃ GIGA KOMPUTER
8.		MIROSŁAW HAJDAMOWICZ, prowadzący działalność gospodarczą pod firmą PHU HAJDAMOWICZ MIROSŁAW HAJDAMOWICZ
9.		MIROSŁAW BACKIEL, prowadzący działalność gospodarczą pod firmą MIROSŁAW BACKIEL INTERNET CAFE - USŁUGI INFORMATYCZNE
10.		NSYS POLSKA SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ
11.		ADAM GWÓŹDŹ, prowadzący działalność gospodarczą pod firmą PHU IWKD ADAM GWÓŹDŹ
12.		Rafał Chmielewski, prowadzący działalność gospodarczą pod firmą MGK – RAFAŁ CHMIELEWSKI
13.		3PLAY SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ

14.		FIBERWAY SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ
15.		FIBERLINK SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ
16.		MARCIN KAK, prowadzący działalność gospodarczą pod firmą MAKTEL MARCIN KAK
17.		NEXERA SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ
18.		KINGA WOLSKA i MARTA WYKPISZ, prowadzące wspólnie działalność gospodarczą w formie spółki cywilnej pod firmą KOL-NET
19.		BARBARA JANIKOWA, prowadząca działalność gospodarczą pod firmą PRZEDSIĘBIORSTWO HANDLOWO-USŁUGOWE „GECKONET" BARBARA JANIKOWSKA
20.		SFERANET SPÓŁKA AKCYJNA
21.		OXYNET SPÓŁKA AKCYJNA
22.		EAST&WEST SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ
23.		„CITIVI SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ"
24.		KAROL DZIECIELSKI, prowadzący działalność gospodarczą pod firmą INTERKAR KOMPUTER SERWIS KAROL DZIECIELSKI
25.		KOBA SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ
26.		RAFAŁ SŁAWIŃSKI, prowadzący działalność gospodarczą pod firmą RAFAŁ SŁAWIŃSKI SEJNET
27.		SKYNET SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ
28.		WDM SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ
29.		TELEKOM SYSTEM SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ
30.		ITV MEDIA SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ
31.		MARCIN MAŁOLEPSZY, prowadzący działalność gospodarczą pod firmą @ALFANET MAŁOLEPSZY MARCIN
32.		RADOSŁAW BILSKI, prowadzący działalność gospodarczą pod firmą FIRMA HANDLOWO-USŁUGOWA „COMP-SERWIS" RADOSŁAW BILSKI

33.		AGNIESZKA BARZDO, prowadząca działalność gospodarczą pod firmą AWB-NET AGNIESZKA BARZDO
34.		BESKID MEDIA SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ
35.		AGNIESZKA STEC i PAWEŁ KURPIEWSKI, prowadzący wspólnie działalność gospodarczą w formie spółki cywilnej pod firmą PLJ TELECOM
36.		MULTIMEDIA POLSKA S.A.
37.		„E-CHO" SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ
38.		INEA S.A.
39.		TOYA SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ
40.		NETIA S.A.
41.		3S S.A.
42.		UPC POLSKA SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ
43.		ASTA NET S.A.
44.		MICHAŁ SZERMENT i WALDEMAR MIGAS, prowadzący wspólnie działalność gospodarczą w formie spółki cywilnej pod firmą HRUBIESZOWSKA TELEWIZJA KABLOWA
45.		DOLNET GRUOP SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ
46.		ORANGE POLSKA S.A.
47.		IT COMP SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ
48.		COMNET MULTIMEDIA SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ
49.		VECTRA S.A.
50.		HYPERNET SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ

2. Zestawienie umów i wzorców umownych, które poddano analizie

LP.	OSD	OK	DATA ZAWARCIA UMOWY	CENA SŁUPA	ILOŚĆ SŁUPÓW NA DZIEŃ ZAWARCIA UMOWY
1.	PGE	Marcin Grajek, prowadzący działalność gospodarczą pod firmą F.P.H.U. BIUROKOMP Marcin Grajek	27.09.2018 r.	5,52 zł netto	116
2.	PGE	Piotr Drzewiecki, prowadzący działalność gospodarczą pod firmą PC-NET Piotr Drzewiecki	23.10.2017 r.	8,00 zł netto	58
3.	PGE	Orange Polska S.A.	06.07.2017 r.	zależna od ilości słupów 1-10 słupów 11,50 zł netto 11-50 słupów 10,00 zł netto 51-100 słupów 9,00 zł netto 101-150 słupów 8,00 zł netto 151-200 słupów 7,00 zł netto 201-500 słupów 6,00 zł netto ponad 500 słupów 5,00 zł netto	brak danych
4.	PGE	MIKROLAN sp. z o.o.	13.03.2017 r.	zależna od ilości słupów 1-10 słupów 11,50 zł netto 11-50 słupów 10,00 zł netto 51-100 słupów 9,00 zł netto	brak danych

				101-150 słupów 8,00 zł netto 151-200 słupów 7,00 zł netto 201-500 słupów 6,00 zł netto ponad 500 słupów 5,00 zł netto	
5.	PGE	Adam Rojek, prowadzący działalność gospodarczą pod firmą FUZ Adam Rojek	27.06.2017 r.	zależna od ilości słupów 1-10 słupów 11,50 zł netto 11-50 słupów 10,00 zł netto 51-100 słupów 9,00 zł netto 101-150 słupów 8,00 zł netto 151-200 słupów 7,00 zł netto 201-500 słupów 6,00 zł netto ponad 500 słupów 5,00 zł netto	345
6.	PGE	Grzegorz Nowak, prowadzący działalność gospodarczą pod firmą „F.P.H.U. Provinet" Grzegorz Nowak	21.05.2018 r.	5,00 zł netto	brak danych
7.	PGE	ESAB-KSK sp. z o.o. sp.k.	28.05.2018 r.	5,52 zł netto	97
8.	PGE	Jacek Kurkowski, prowadzący działalność gospodarczą pod firmą Jacek Kurkowski „ComNet"	26.01.2018 r.	8,60 zł netto (stawka za słup SN)	14
9.	PGE	Łukasz Janus, prowadzący działalność gospodarczą pod firmą SKYDATA.PL ŁUKASZ JANUS	26.01.2018 r. (w tekście oznaczona jako	5,38 zł netto	220

			umowa2 z dnia 26 stycznia 2018 r.)		
10.	PGE	Michał Tokar, prowadzący działalność gospodarczą pod firmą E-Punkt Systemy Informatyczne – Michał Tokar	22.01.2018 r.	5,38 zł netto	200
11.	PGE	ANetConnect sp. z o.o. sp. k.	11.04.2018 r.	5,00 zł netto	brak danych
12.	PGE	FCA sp. z o.o.	02.11.2017 r.	5,38 zł netto	80
13.	PGE	Agnieszka Budner, prowadząca działalność gospodarczą pod firmą „FERO" Agnieszka Budner	30.10.2014 r.	4,00 zł netto	brak danych
14.	PGE	ALT-KOM sp. z o.o.	12.12.2017 r.	5,00 zł netto	brak danych
15.	PGE	Krzysztof Skuneczny, prowadzący działalność gospodarczą pod firmą Scoon Hardware Lab Krzysztof Skuneczny	28.07.2017 r.	5,00 zł netto	brak danych
16.	PGE	Krzysztof Jaśkowski, prowadzący działalność gospodarczą pod firmą Krzysztof Jaśkowski GLOBIT Internet Service Provider	28.12.2017 r.	5,38 zł netto	82
17.	PGE	Damian Piasecki, prowadzący działalność gospodarczą pod firmą INK - INTERNET NA KARTĘ Damian Piasecki	28.12.2017 r. (w tekście oznaczona jako umowa2 z dnia 28 grudnia 2017 r.)	8,60 zł (stawka za słup SN)	2
18.	PGE	Paweł Bąk, prowadzący działalność gospodarczą pod firmą I-TEL Paweł Bąk	12.02.2018 r.	5,49 zł netto	174
19.	PGE	Przemysław Żelazny, prowadzący działalność gospodarczą pod firmą NETCITY – Przemysław Żalazny	12.02.2018 r. (w tekście oznaczona jako umowa2 z dnia 12 lutego 2018 r.)	5,49 zł netto	75

20.	PGE	InterWifi s.c. Borowski Marcin, Beata Maksym	07.02.2018 r.	5,49 zł netto	73
21.	PGE	Piotr Stępniewski, prowadzący działalność gospodarczą pod firmą Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Usługowo-Handlowe "Net Center" Piotr Stępniewski	22.01.2018 r. (w tekście oznaczona jako umowa2 z dnia 22 stycznia 2018 r.)	5,38 zł netto	118
22.	PGE	Rafał Chmielewski, prowadzący działalność gospodarczą pod firmą MGK Rafał Chmielewski	06.08.2018 r.	3,50 zł netto	55
23.	PGE	Rafał Chmielewski, prowadzący działalność gospodarczą pod firmą MGK Rafał Chmielewski	27.08.2018 r.	3,50 zł netto	166
24.	PGE	PRONETEUS sp. z o.o.	10.11.2017 r.	5,38 zł netto	135
25.	PGE	SIGMA A sp. z o.o.	02.11.2017 r. (w tekście oznaczona jako umowa2 z dnia 2 listopada 2017 r.)	5,38 zł netto	106
26.	PGE	NETIA S.A.	04.04.2017 r.	zależna od ilości słupów 1-10 słupów 11,50 zł netto 11-50 słupów 10,00 zł netto 51-100 słupów 9,00 zł netto 101-150 słupów 8,00 zł netto 151-200 słupów 7,00 zł netto 201-500 słupów 6,00 zł netto	brak danych

				ponad 500 słupów 5,00 zł netto	
27.	PGE	NETIA S.A.	09.03.2018 r.	5,49 zł netto	114
28.	PGE	Steway sp. z o.o.	16.01.2017 r.	9,00 zł netto	73
29.	PGE	Robert Siporski, prowadzący działalność gospodarczą pod firmą 24IT SERWIS Robert Siporski	27.11.2017 r.	zależna od ilości słupów 1-10 słupów 11,50 zł netto 11-50 słupów 10,00 zł netto 51-100 słupów 9,00 zł netto 101-150 słupów 8,00 zł netto 151-200 słupów 7,00 zł netto 201-500 słupów 6,00 zł netto 501-1000 słupów 5,00 zł netto 1001-5000 słupów 4,00 zł netto 5001-10000 3,00 zł netto powyżej 10000 słupów 2,50 zł netto	brak danych
30.	PGE	Konrad Baranowski, prowadzący działalność gospodarczą pod firmą „KOBA” Konrad Baranowski	01.10.2009 r.	15,00 zł netto	8
31.	TAURON	HYPERNET S.C. Marek Liszka, Łukasz Bobek	26.05.2017 r.	4,50 zł netto	115

32.	TAURON	Arkadiusz Broniecki, prowadzący działalność gospodarczą pod firmą SPEED-NET Arkadiusz Broniecki	22.06.2017 r.	7,00 zł netto	49
33.	TAURON	Arkadiusz Broniecki, prowadzący działalność gospodarczą pod firmą SPEED-NET Arkadiusz Broniecki	09.01.2018 r.	7,00 zł netto	15
34.	TAURON	Krzysztof Kłaptocz, prowadzący działalność gospodarczą pod firmą Kłaptocz Krzysztof NETSERVICE	11.09.2017 r.	4,50 zł netto	39
35.	TAURON	Krzysztof Kłaptocz, prowadzący działalność gospodarczą pod firmą Kłaptocz Krzysztof NETSERVICE	08.11.2017 r.	4,50 zł netto	61
36.	TAURON	SilesNet Polska sp. z o.o.	30.04.2018 r.	21,00 zł netto (słup nN i oświetlenia drogowego)	25
37.	TAURON	Leon sp. z o.o.	20.04.2018 r.	4,50 zł netto	14 771
38.	TAURON	Przedsiębiorstwo AJC s.c. Adam Ozga, Jarosław Kubala	06.11.2017 r.	4,50 zł netto	133
39.	TAURON	Przedsiębiorstwo AJC s.c. Adam Ozga, Jarosław Kubala	06.06.2017 r.	4,50 zł netto	142
40.	TAURON	Przedsiębiorstwo AJC s.c. Adam Ozga, Jarosław Kubala	23.08.2017 r.	4,50 zł netto	76
41.	TAURON	Przedsiębiorstwo AJC s.c. Adam Ozga, Jarosław Kubala	24.01.2018 r.	4,50 zł netto	44
42.	TAURON	Marek Dyrcz, prowadzący działalność gospodarczą pod firmą DYRCZ Marek Dyrcz	04.10.2017 r.	zależna od ilości słupów 1-20 słupów 15,00 zł netto 21-500 słupów 7,00 zł netto powyżej 500 słupów 4,50 zł netto	brak danych

43.	TAURON	Damian Murzynowski, prowadzący działalność gospodarczą pod firmą Damian Murzynowski NaszaSiec.NET Kraków	06.07.2018 r.	zależna od ilości słupów 1-20 słupów 15,00 zł netto 21-500 słupów 7,00 zł netto powyżej 500 słupów 4,50 zł netto	137
44.	TAURON	Bartosz Ludyga, prowadzący działalność gospodarczą pod firmą „PROTONET" Bartosz Ludyga	07.11.2017 r.	zależna od ilości słupów 1-20 słupów 15,00 zł netto 21-500 słupów 7,00 zł netto powyżej 500 słupów 4,50 zł netto	brak danych
45.	TAURON	Rafał Rajba, prowadzący działalność gospodarczą pod firmą INTERTELL Rafał Rajba	09.06.2017 r.	4,50 zł netto	569
46.	TAURON	Rafał Rajba, prowadzący działalność gospodarczą pod firmą INTERTELL Rafał Rajba	26.07.2017 r.	4,50 zł netto	337
47.	TAURON	Rafał Rajba, prowadzący działalność gospodarczą pod firmą INTERTELL Rafał Rajba	01.03.2018 r.	4,50 zł netto	477
48.	TAURON	Rafał Rajba, prowadzący działalność gospodarczą pod firmą INTERTELL Rafał Rajba	01.03.2018 r. (w tekście oznaczona jako umowa2 z dnia 1 marca 2018 r.)	4,50 zł netto	491
49.	TAURON	Rafał Rajba, prowadzący działalność gospodarczą pod firmą INTERTELL Rafał Rajba	01.03.2018 r. (w tekście oznaczona jako umowa3 z dnia	4,50 zł netto	475

			1 marca 2018 r.)		
50.	TAURON	Rafał Rajba, prowadzący działalność gospodarczą pod firmą INTERTELL Rafał Rajba	01.03.2018 r. (w tekście oznaczona jako umowa4 z dnia 1 marca 2018 r.)	4,50 zł netto	428
51.	TAURON	Bartosz Ludyga, prowadzący działalność gospodarczą pod firmą „PROTONET" Bartosz Ludyga	27.03.2018 r.	zależna od ilości słupów 1-20 słupów 15,00 zł netto 21-500 słupów 7,00 zł netto powyżej 500 słupów 4,50 zł netto	brak danych
52.	TAURON	BACKSPACE s.c. Marcin Gruszka, Michał Skrzekucki	23.03.2018 r.	zależna od ilości słupów 1-20 słupów 15,00 zł netto 21-500 słupów 7,00 zł netto powyżej 500 słupów 4,50 zł netto	11
53.	TAURON	Jerzy Wójcik, prowadzący działalność gospodarczą pod firmą Sieć Komputerowa "OLIMPLAN" Jerzy Wójcik	22.01.2018 r.	słup SN 14,00 zł netto słupy nN - zależna od ilości słupów 1-20 słupów 15,00 zł netto 21-500 słupów 7,00 zł netto	664 słupów nN 34 słupy SN

				powyżej 500 słupów 4,50 zł netto	
54.	TAURON	Szymon Sowa, prowadzący działalność gospodarczą pod firmą „STAJLNET Szymon Sowa”	11.05.2018 r.	4,50 zł netto	487 słupów nN 14 słupów oświetlenia drogowego
55.	TAURON	CITYMEDIA NET sp. z o.o.	16.07.2015 r.	4,50 zł netto	690
56.	TAURON	„CZARNET” s.c. Krzysztof Szymura, Andrzej Owczarek	22.12.2014 r.	4,10 zł netto	5 714
57.	TAURON	„CZARNET” s.c. Krzysztof Szymura, Andrzej Owczarek	11.06.2013 r.	5,20 zł netto	674
58.	TAURON	Orange Polska S.A.	01.10.2015 r.	w 2015 r. 2,20 zł netto w 2016 r. 2,86 zł netto w 2017 r. 3,60 zł netto	203 984
59.	ENEA	Kujawsko-Pomorska Sieć Informacyjna sp. z o.o.	26.06.2018 r.	Przedmiot umowy został określony jako najem linii elektroenergetycznych 100 kV od słupa rozgałęźnego do bramki liniowej na terenie GPZ Przechowo oraz powierzchni technicznych dla instalacji urządzeń transmisyjnych wraz z infrastrukturą towarzyszącą. Opłata: 250 zł netto	
60.	ENEA	wzór umowy z dnia 19.08.2016 r.			
61.	ENERGA	Kol-Net s.c. Kinga Wolska, Marta Wykpisz	04.08.2017 r.	5,52 zł netto	brak danych
62.	ENERGA	Adam Gwóźdź, prowadzący działalność gospodarczą pod firmą GWÓŹDŹ ADAM PHU IWKD	02.01.2017 r.	5,52 zł netto	7
63.	ENERGA	wzór umowy przesłany w dniu 09.08.2018 r. do Barbary Janikowskiej, prowadzącej działalność gospodarczą pod firmą GECKONET Barbara Janikowska			

64.	PSE	wzór umowy załączony do pisma do Prezesa UKE z dnia 26.07.2018 r.

3. Treść ankiety

itB Legal Bazański, Grabiec
Kancelaria Radców Prawnych
Spółka Partnerska

ul. Graniczna 29/215 , 40-017 Katowice,
KRS: 0000419850, NIP: 9542737428

www.itblegal.pl
www.okablowani.pl
www.bezwadium.pl

sekretariat@itblegal.pl
tel./fax +48 32 77 45 888

Kancelaria **itB Legal** specjalizuje się w doradztwie prawnym dla przedsiębiorców oczekujących wsparcia z obszarów prawa regulacyjnego, a przede wszystkim prawa telekomunikacyjnego (i ustawy o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych), prawa zamówień publicznych oraz ochrony danych osobowych. Naszym klientom oferujemy kompleksowe doradztwo we wszystkich sprawach związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, doradztwo zapewnia grono Okablowanych, znających branżę prawników.

itB Legal to unikalne na polskim rynku doświadczenie – na przestrzeni kilku ostatnich lat zaufało nam ponad stu pięćdziesięciu polskich przedsiębiorców telekomunikacyjnych.

Urząd Komunikacji Elektronicznej
ul. Giełdowa 7/9, 01-211 Warszawa,
REGON 017510794, NIP 527 23 67 496

uke.gov.pl,
tel.: +48 22 33 04 000,
fax +48 22 53 49 162